10Α

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ

ΗΤΟΙ

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΠΕΖΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΙΣ ΑΠΛΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΗΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑΝ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΟΡ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΣΙΩΣΡΙΑΝΟΣ
ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΟΡ
ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Πάνυ Θεοδοσίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

1812

ΠΑΧΩΜΙΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ

Ο ΕΝ ΤΩ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ

970

ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ ΧΑΙΡΕΙΝ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

Οἱ βαθύπλοτοι ϗ ἐπίσημοι πραγματευταὶ, ὅταν τύχωσιν εἰς τινα Πανήγυριν, ἐπὶ ταυτῷ κατά τινα διωρισμένον καιρὸν γενομένῳ, δὲν φροντίζουσιν ἄλλο, ὅτε δηλαδὴ περὶ τροφῆς, ὅτε περὶ ἄλλης τινὸς αὐτῶν σωματικῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ μόνον ὅλως δι' ὅλου τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν βάνουσιν ἐξ ὅλης καρδίας, εἰς τὸ νὰ ἐρευνῶσι προσεχῶς, ἵνα εὕρωσι τὰ πλέον πολύτιμα, ϗ ἐξαίρετα πετράδια· τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντες, παντοίῳ τρόπῳ πάχουν νὰ τὰ ἀγοράσουν, ϗ ἀγοράζοντες, ἐλπίζουν μὲ τὸ μέσον ἐκείνων νὰ κερδήσουν τόσον χρυσίον, ὥςε νὰ γνώσιν ἀπὸ τοὺς πλέον πλουσίους τοῦ Κόσμου πλουσιώτεροι.

Ναὶ κατὰ ἀλήθειαν, φιλευσεβέςατοι Χριςιανοὶ, ἡ παροῦσά μας ζωὴ, Πανήγυρις λέγεται, καθάπερ ὁ μέγας ἐν Θεολογίᾳ Γρηγόριος τὴν ὀνομάζει εἰς τὰ Τετράςιχα αὐτοῦ, λέγων· „Πανήγυριν νόμιζε τὸν δὲ τὸν βίον.“ Εἰς τὴν αὐτὴν Πανήγυριν εὑρισκόμενοι, πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν ἀκριβῶς πρὶν χαλάσῃ, διὰ νὰ εὕρωμεν τὰ πολύτιμα τῶν πραγμάτων, ϗ νὰ τὰ ἀγοράσωμεν· ἀλλέως, ἀφ' οὗ ἡ Πανήγυρις χαλάσῃ, τότε ὅσῳ ϗ ἂν ζητήσωμεν ἐπιμελῶς, πλέον δὲν θέλομεν εὕρῃ οὐδὲ τίποτα νὰ ἀγοράσωμεν, ὁποῦ νὰ κερδήσωμεν τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας. Ὁ Ἡσαῦ, ἀφ' οὗ ἐπούλησεν εἰς τὴν Πανήγυριν τὰ πρωτοτόκιά του εἰς τὸν Ἀδελφόν του τὸν Ἰακὼβ, ἐμετανόησε μετὰ ταῦτα, ϗ ἠθέλησε νὰ ἀγοράσῃ ἄλλα· ἀλλ' ὅμως δὲν ηὗρε παντελῶς, ὅτι ἡ Πανήγυρις εἶχε παρέλθῃ. „Ἐν γὰρ τῷ „Ἅδῃ, φησὶν ὁ Κυριακὸς λόγος, οὐκ ἔςι μετάνοια.“

Διὰ τȣ̃το ὅσοι εἰς ταύτην τὴν τȣ̃ βίȣ Πανήγυριν ἀριςκόμεθα, ἂς ἐπιμεληθῶμεν νὰ ἀγοράσωμεν τὰ πλέον πολυτίμητα τῶν πραγμάτων, διὰ μέσȣ τῶν ὁποίων νὰ κερδήσωμεν τὸν θησαυρὸν τὸν ἀξιέραςον. Πολύτιμα πράγματα νὰ ἀγοράσωμεν ἰδȣ ὁπȣ̃ ἀρίσκομεν τȣ̀ς Μαργαρίτας τȣ̃ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ, Ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως, οἱ ὁποῖοι τῷ ὄντι Μαργαρίται εἰσὶν, ἐπειδὴ πολυπλάσιον τὸ κέρδος θέλȣσι προξενήσει εἰς ὅλȣς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ τȣ̀ς πραγματευθῶσι. Τὸ μὲν, ὅτι εἶναι ὄντως Μαργαρίται, τοῖς πᾶσιν ὑπάρχει δῆλον, καὶ ȣ̓δεμιᾶς χρήζει ἀποδείξεως· διότι κοινῶς τȣ̃τον τὸν μεγάλον Φωςῆρα ὅλη ἡ Οἰκȣμένη Χρυσορρήμονα τὸν ὡμολόγησεν, ἤγȣν ὁπȣ̃ ὡμίλησε χρυσȣ̃ς τȣ̀ς Λόγȣς τȣ, καὶ ὅλας τȣ τὰς Ὁμιλίας. Ἐὰν δὲ ὅλοι οἱ Λόγοι τȣ, καθὼς εἰς τὰ λεγόμενα Χρυσοςομικὰ, ὑπάρχωσι χρυσίον καθαρὸν, βέβαια τȣ̃τοι εἶναι Μαργαρίται, ὄντες οἱ πλέον ἐκλεκτοὶ ἀπὸ ὅλȣς, ὁπȣ̃ ἀρίσκονται εἰς τὰ Συγγράμματά του, οἵ τινες εἰς κοινὴν γλῶσαν ὑπὸ διαφόρων Διδασκάλων ἐξηγηθεὶντες, παρ᾽ ἐμȣ̃, Θεȣ̃ βοηθείᾳ, εἰς Τύπον ἐδόθησαν. Τὸ δὲ, ὅτι θέλȣν μᾶς δώσει πολυπλάσιον τὸ κέρδος, τȣ̃το μόνον ἀποδείξεως μικρᾶς χρήζει· ὅμως θέλομεν φανερώσει αὐτὸ ἐκ τȣ̃ Ἱερȣ̃ Εὐαγγελίȣ, ἔνθα μακαρίζει ὁ Κύριος τȣ̀ς διὰ τῶν πέντε καὶ δύο ταλάντων κερδήσαντας ἄλλα τοσαῦτα, καὶ ἀπαρείνει τὸν ἕτερον, ὁπȣ̃ δὲν ἐκέρδησεν ȣ̓δὲν, ὃν προςάσει νὰ βάλȣν δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον.

Λοιπὸν, Χριςιανοί μȣ φιλοθεάμονες, τὴν ὑμετέραν αὐτίληψιν παρακαλῶ ἀδιαλείπτως, ὅσοι δηλαδὴ ȣ̓ μόνον τῶν πέντε καὶ δύο ταλάντων ἠξιώθητε, ἀλλ᾽ ἔτι καὶ τȣ̃ ἑνὸς, σπȣδάσατε διὰ νὰ τὸ πραγματεύσηται εἰς τȣ̀ς παρόντας Λόγους τȣ̃ Χρυσοςόμȣ Ἰωάννȣ, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἂς εἶσθε βέβαιοι, ὅτι θέλετε κερδήσει τȣ̀ς Θησαυρȣ̀ς τῆς Οὐρανίȣ Βασιλείας, μὲ τὸ νὰ πραγματευθῆτε εἰς τὴν Πανήγυριν τῆς ζωῆς σας τοιȣ́τȣς σωτηριώδεις καὶ ψυχωφελεῖς Μαργαρίτας.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

Ἐκτὸς τῶν Παραινετικῶν Λόγων τȣ̃ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ, περιέχει ἡ Βίβλος αὕτη ἢ ἑτέρων διαφόρων Ἁγίων Λόγȣς ψυχωφελεῖς ἢ σωτηριώδεις· καὶ ἄρχεται νὰ ἀναγινώσκεται, ἀπὸ τὴν πρώτην τȣ̃ Σεπτεμβρίȣ, εἰς τὰς Κυριακὰς, ἢ εἰς τὰς ἄλλας ἑορτασίμȣς ἡμέρας, ὁπόταν δόξῃ τῷ Προεςῶτι. Ἁρμόδιον εἶναι μάλιςα μετὰ τὴν Θείαν Λειτȣργίαν, ἀφ᾽ οὗ εἰπῇ ὁ Ἱερεὺς τὴν ὀπισθάμβωνον Εὐχὴν, νὰ τίθεται ἡ Ἀνάγνωσις τȣ́των, καθὼς καὶ εἰς διαφόρȣς τόπȣς ἐπικρατεῖ ἡ τοιαύτη συνήθεια, διὰ τὸ νὰ εἶναι ὁ λαὸς ἅπας τότε συναγμένος, διὰ ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθοδόξων Χριςιανῶν. Οὗτοι οἱ Λόγοι, μέρος ἐμεταγλωττίσθησαν εἰς κοινὴν καὶ ἁπλῆν φράσιν παρὰ τȣ̃ ἐν Ἱερομονάχοις Παρθενίȣ τȣ̃ Πελοποννησίου, μέρος δὲ ἐξηγήθησαν ἢ παρ᾽ ἑτέρων Διδασκάλων κατὰ διαφόρȣς καιρȣ́ς, καθάπερ καὶ ὁ εἰς τὰ Ἅγια Θεοφάνεια Λόγος ἐξηγήθη παρὰ τοῦ Λογιωτάτȣ ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Κονταρῆ. Διὰ συνδρομῆς δὲ τȣ̃ Ὁσιωτάτȣ ἐν Μοναχοῖς Κυρίου Παχωμίου τȣ̃ ἐκ τῆς Πόλεως Τορνάβȣ, ἤτοι ἐκ τῆς Μητροπόλεως Λαρίσσης, τȣ̃ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει μονάζοντος, τοῖς τύποις τὸ πρῶτον ἐδόθησαν, διὰ ὠφέλειαν ψυχικὴν τοῦ καθ᾽ ἑνὸς Χριςιανȣ̃· ἔπειτα δὲ πολλάκις, ἢ νῦν πάλιν ἐκδίδονται μεθ᾽ ὅσης οἷόν τε τῆς ἐπιμελείας διορθωθέντες καὶ καλλωπισθέντες, ὡς λίαν ζητημένοι καὶ χρήσιμοι.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Περὶ Παίδων ἀνατροφῆς, καὶ παιδεύσεως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Παρακαλῶσας καὶ δέομαίσας, ὦ ἀγαπητοί μου Ἀδελφοὶ, πολλὴν προμήθειαν καὶ ἐπιμέλειαν νὰ κάμνετε εἰς τὰ παιδία σας καὶ εἰς τὰς δούλας σας, καὶ νὰ γυρεύετε πάντοτε τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, καὶ νὰ ἐνθυμᾶσθε τὸν Μακάριον Ἰὼβ, ὅπου ἔκαμνε θυσίαις καθ' ἑκάστην ἡμέραν διὰ τὰ παιδία του, ὅτι ἐφοβεῖτο νὰ μὴν ἁμαρτάνουν μὲ τὸν νοῦν τους εἰς τὸν Θεόν. Μιμήσου τὸν Ἀβραὰμ, ὅπου ἐπαράγγειλε, νὰ φυλάγουν τὰ ἐγκόνιά του τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ Προφήτης καὶ Βασιλεὺς Δαβὶδ, ὅταν ἤθελε νὰ ἀποθάνῃ, αὐτὸς νὰ ἀφήσῃ τοῦ Υἱοῦ του μεγάλην κληρονομίαν, τὸν ἔκραξε καὶ τοῦ ἐπαράγγειλε, λέγωντάς του· ὦ παιδί μου, οὐ εἶναι καὶ θελήσῃς νὰ ζῇς κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ, δὲν θέλει σοῦ ἔλθῃ τίποτε κακὸν ποτέ, ἀλλὰ ὅλα τὰ πράγματα θέλουν σοῦ ἔλθῃ ἴσια, καθὼς ἐσὺ βλέσαι, καὶ θέλεις ἀπολαύσει πολλὴν γαρεόπτα. Ἀμὴ οὐ εἶναι καὶ πέσῃς ἀπὸ ἐκείνην τὴν βοήθειαν, τίποτες δὲν θέλει σε ὀφελήσει ἡ Βασιλεία, καὶ ἡ πολλὴ ἐτύτη δυνάμις· διότι, ὅταν δὲν εἶναι εἰς κάθε ἄνθρωπον ἡ Δικαιοσύνη, καὶ ἡ Εὐσέβεια, χάνονται καὶ ἐκεῖνα τὰ ὑπάρχοντα ὅπου ἔχει, μὲ κίνδυνον καὶ πολλὴν ἐντροπήν· ὁπόταν ἔχῃ τινὰς τὴν Δικαιοσύνην καὶ τὴν Εὐσέβειαν, καὶ ἐκεῖνα

κεῖνα, ὁπῶ δὲν ἔχει, τὰ κερδαίνει. Πρέπει τὸ λοιπὸν, νὰ σκοπεύουν οἱ Γονεῖς, καὶ οἱ Πατέρες, καὶ αἱ Μητέρες, ὄχι πῶς νὰ κάμνν τὰ Παιδία τους μὲ ἄσπρα καὶ φλωρία πλούσια, ἀλλὰ πῶς νὰ ἠμπορέσνν νὰ γέννν πλουσιώτερα εἰς τὴν εὐλάβειαν, καὶ εἰς τὴν μάθησιν, καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ εἰς τὴν φρόνησιν, περισσότερα ἀπὸ ὅλους, νὰ μὴν ἔχουν χρεία ἀπὸ πολλὰ, νὰ μὴν εἶναι δουλωμένα εἰς ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ τὰ βιωτικὰ πράγματα τῆς νεότητος, ἀλλὰ νὰ εἶναι εὐλαβῆ, νὰ εἶναι μαθηματικὰ, νὰ εἶναι φρόνιμα. Πρέπει ἐσεῖς οἱ Γονεῖς νὰ ὀξεπίζετε, ἤγουν νὰ κυττάζετε καὶ τὰ δυγάλματά τους, καὶ τὰ ἐμπάσματά τους, καὶ τὰ περιπατήματά τους κατὰ ἀκρίβειαν καὶ μεγάλην σύνοιαν νὰ βλέπετε τὰ διαβήματά τους, ταῖς συμβιοσυνάις τους, μὲ τίνα συμβίγνονται· διότι ὅταν τὰ ἀμελεῖτε αὐτὰ ὅλα, δὲν ἔχετε καμμίαν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν. Διότι, ἂν εἶναι καὶ ὁπόταν δὲν ἔχωμεν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν, ἔχει ὁ Θεὸς νὰ μᾶς τιμωρήσῃ· διότι λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι μηδείας νὰ ζητῇ μόνον διὰ λόγου του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀδελφόν του τὸν Χριστιανόν· πόσον περισσότερα θέλει μᾶς τιμωρήσει ἂν δὲν ἔχωμεν τὴν σύνοιαν τῶν παιδίων μας; Ἀλλὰ ἐσὺ ἄνθρωπε, κάμνεις εἴτι ἠμπορέσεις, νὰ ἀποκτήσῃ τὸ παιδίον σου, ἢ καλὸν ἄλογον, ἢ λαμπρὸν σπῆτι, ἢ πολύτιμον χωράφι, καὶ ἀμπέλι, ἢ βίον πολὺ καὶ πράγματα πολλά· ἀμὴ πῶς νὰ κάμῃ καλὴν προαίρεσιν, καὶ καλὴν ψυχὴν καὶ εὐσεβῆ, καὶ καλὴν μάθησιν, καὶ φρονιμάδα, δὲν τὸ βάνεις καθ' ὅλου εἰς τὸν νοῦν σου. Ἀγκαλὰ καὶ τὰ ἔχῃ, ἂν εἶναι καὶ πολλὰ καὶ τίμια, ὁπόταν δὲν εἶναι καλὸς καὶ παιδευμένος ἐκεῖνος ὁπῶ τὰ ἔχει νὰ τὰ οἰκονομήσῃ, ὅλα χάνονται, καὶ φθείρονται ὁμῶ μὲ αὐτόν· ἀμὴ ἂν εἶναι ἡ ψυχή του ἀνδρεία, καὶ ἐνάρετος, καὶ καλὴ, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ μέσα εἰς τὸ σπῆτί του τίποτε, θέλει ἠμπορέσει νὰ κερδήσῃ τὰ πάντα μὲ πολλὴν εὐκολίαν· ὅμως οἱ περισσότεροι Πατέρες τοιοῦτον κακὸν παθαίνουσιν, ὅτι δὲν θέλνν νὰ δείρνν τὰ παιδία τους, οὐδὲ νὰ τὰ μαλώσνν, οὐδὲ νὰ τὰ ἀποπάρνν μὲ λόγον, οὐδὲ νὰ τὰ λυπήσουν καθ' ὅλου, ὁποῦ ζῶν ἄπκπα, καὶ κακὰ, καὶ παρώρμα.

Πολλαῖς φοραῖς εἶδα ἐγὼ, ὁπῶ τὰ ἐπῆραν καὶ εἰς Κριτήριον, ὁπῶ ἐπιάθηκαν εἰς τίποτε ἐντροπαῖς καὶ πταίσιμον, καὶ ἔκοψαν ταῖς κεφαλαῖς τους, διὰ νὰ μὴν εἶναι παιδευμένα ἀπὸ τοὺς Γονεῖς τους. Διότι, ὁπόταν ἐσὺ ὁ Πατέρας δὲν παιδεύσῃς τὸ παιδί σου, δὲν τὸ σωφρονίσῃς, δὲν τὸ ἐρμωσύσῃς, ἐκεῖνο σμίγωντας τοῦ λόγου τὰ μὲ μιαροὺς καὶ ἄτυχους ἀνθρώπους, καὶ γινόμενον σωτρόφος τῆς πονηρείας, καὶ τῆς κακωσύνης τῶν κακῶν ἀνθρώπων, τὸ φέρνν εἰς τοὺς κοινοὺς Νόμους, ἤγουν εἰς τὴν Κρίσιν, καὶ τὸ τιμωρῶν καὶ τὸ παιδεύνν, βλέποντάς το ὅλοι, καὶ ἐμπρὸς εἰς ὅλους· καὶ αὐτάμα μὲ τὴν συμφορὰν καὶ ζημίαν, ὁπῶ παθαίνει, γίνεται καὶ μεγαλήτερη ἡ ἐντροπὴ καὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ παιδίου. Καὶ ὅλοι δείχνν τὸν Πατέρα μὲ τὸ δάκτυλον, ἀφ' οὗ ἀποθανῇ τὸ παιδὶ κακὸν θάνατον, ἢ πάθῃ ἄλλην ἐντροπὴν, καὶ λέγνν· ἐτοῦτος ὁ Πατέρας, διὰ νὰ μὴ παιδεύσῃ τὸ παιδί του, ἔπαθεν ἐκεῖνο ὁπῶ ἔπαθε,

καὶ

καὶ ὅλοι τὸν κατηγορῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐντροπῶ τοῦ ὁ Πατέρας ἐκεῖνος δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ὑπάγῃ ὅτε εἰς τὸ παζάρι, ὅτε ἀλλοῦ πόπτεις· διότι μὲ ποῖα μάτια ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ ἐκείνους ὁποῦ τὸν ἀπαντοῦν, ὕστερα ἀπὸ τόσου συμφορὰ καὶ ἐντροπῶ τοῦ παιδίου τοῦ; τί χειρότερον ἠμπορεῖ νὰ γένῃ ἀπὸ ἐτοῦτο τοῦ ἀγνωσίαν τοῦ Πατρὸς ἐκείνου; Δὲν ἐντρέπεσαι, οὐδὲ ξενοκοιμίζεις, εἰπέμου, ὁπόταν παιδεύσῃ τὸ παιδί σου ὁ Κριτὴς, καὶ νὰ τὸ κάμῃ φρονιμώτερον, καὶ νὰ ἔχῃ τοῦ διόρθωσιν τὴν ἐξωτερικοῦ τὸ παιδί σου, καὶ ὄχι τοῦ ἐδικοῦ σου, ὁποῦ κάθεται τόσον καιρὸν μὲ τοῦ λόγου σου; Δὲν ἐντρέπεσαι, ὁποῦ σοῦ ἔρχεται νὰ κρυπτῇς μέσα εἰς τοῦ γῆς; ἀποκοτᾶς καθ' ὅλου νὰ ὀνομάζεσαι Πατέρας πλέον, ὁποῦ ἐφόδωκες τὸν Υἱόν σου, καὶ δὲν ἔκαμες εἰς αὐτὸν ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔκαμνε χρεία, νὰ τὸν ἐρμιωθίσῃς καὶ νὰ τὸν παιδεύσῃς καὶ νὰ τὸν δείρῃς, ἀμὴ τὸν ἄφηκες καὶ ἐχαλάσθη παντελῶς ἀπὸ τοῦ κακίαν; Ἐσὺ, αὐ ἰδῇς κἀνένα ἀπλοῦν ἄνθρωπον ἄλλον, ὁποῦ νὰ δέρνῃ τὸ παιδί σου, σοῦ κακοφαίνεται, καὶ λυπᾶσαι, καὶ ὀργίζεσαι, καὶ πηδᾷς εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου, ὁποῦ τὸ δέρνει, ὡσαὐ ἄγριον θηρίον, καὶ χειρότερα· καὶ τὸν διάβολον ὁποῦ τὸν βλέπεις κάθε ἡμέραν, ὁποῦ δέρνει τὸ παιδί σου, καὶ τὸ φέρνει εἰς τοὺς δαίμονας, ἐσὺ κοιμᾶσαι, καὶ δὲν σοῦ κακοφαίνεται, οὐδὲ λυπᾶσαι, οὐδὲ θέλεις νὰ τὸ ἁρπάξῃς ἀπὸ τοῦ κακὸν θηρίον τὸν διάβολον; καὶ ποίαν φιλανθρωπίαν θέλεις εὕρῃ σιμὰ εἰς τὸν Θεόν; Διότι, πῶς δὲν εἶναι ἄτοπον καὶ κακὸν, ὁπόταν δαιμονίζεται τὸ παιδί σου ἀπὸ τὸν διάβολον, καὶ τὸ πιάνει τὸ δαιμόνιον, νὰ τρέχῃς εἰς ὅλους τοὺς Ἁγίους νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐλευθερώσουν τὸ παιδί σου ἀπὸ τὸν δαιμονισμὸν, καὶ ὁπόταν εἰσέρχεται εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ κακὸν, ἡ ὁποία ἁμαρτία εἶναι χειρότερη ἀπὸ κάθε λογῆς δαιμονισμὸν, ὁποῦ βλέπεις καὶ τὸ πειράζει κάθε ἡμέραν, δὲν τὸ βαύνεις εἰς τὸν νοῦν σου; Ἀγκαλὰ καὶ νὰ πειράζεται τὸ παιδί σου ἀπὸ τὸν διάβολον, νὰ τὸ πιάνῃ νὰ τὸ ῥίχνῃ κάτω, δὲν εἶναι τίποτε καθόλου· διότι δὲν ἠμπορεῖ τὸ δαιμόνιον ὁποῦ τὸ πιάνει, νὰ τὸ βάλῃ καὶ εἰς τοὺς κόλασιν ὅλως δι' ὅλου· μάλιστα ἀπὸ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ σωθῇ, καὶ νὰ στεφανωθῇ τινὰς, ὁπόταν βασάζῃ τὸ πάθος αὐτὸ μὲ ὑπομονὴν καὶ δυχαριστίαν. Ἀμὴ ἐκεῖνος, ὁποῦ εἰσέρχεται μέσα εἰς τοῦ ἁμαρτίαν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῇ ποτέ, ἀμὴ εἶναι χρεία ὅλως δι' ὅλου νὰ εἶναι καὶ ἐδῶ ὠνειδισμένος καὶ ἄτιμος, καὶ ὡσαὐ ὑπάγῃ καὶ ἐκεῖ εἰς τοῦ μέλλουσαν ζωὴν, νὰ κολάζεται αἰωνίως.

Ἀλλὰ τί ἀπόκρισιν θέλεις δώσεις εἰς τὸν Θεὸν ἐσὺ ὁποῦ ἀμελεῖς τὸ παιδί σου νὰ τὸ παιδεύσῃς; Δὲν εἶχες τὸ παιδὶ κατοικημένον αὐτάμα σου; θέλει εἰπῇ ὁ Θεὸς πρὸς ἐσένα τὸν Πατέρα· δὲν σὲ ἔκαμα Διδάσκαλον, καὶ Αὐθεντοῦν, καὶ ἐπιμελητὴν ἀπάνω εἰς τὸ παιδί σου; δὲν σοῦ ἔδωκα ὅλην τοῦ ἐξουσίαν εἰς τὰ χέρια σου; δὲν σὲ ἐπαράγγειλα νὰ τὸ ὁδηγῇς, καὶ νὰ τὸ ἀναπλάττῃς ἀκόμη, ὅταν εἶναι τὸ παιδὶ τρυφερόν; Τί συγχώρησιν τὸ λοιπὸν θέλεις ἔχῃ, αὐ ἀφήσῃς τὸ παιδί σου νὰ ἀποπηδήσῃ, καὶ νὰ ἀπομείνῃ ἀπ' ἀρχῆς ἀπαίδευτον; Ἀμὴ τί θέλεις νὰ εἰπῇς; πῶς εἶναι τὸ παιδί σου τραχὺ, καὶ δὲν δέχεται λόγον; ἀλλὰ ἔ-

πρεπέ σε ἀπ' ἀρχῆς, ὁπόταν ἦπον τὸ παιδί σε μικρὸν, νὰ τὸ παιδεύσῃς καὶ νὰ τὸ συνηθίζῃς εἰς ἐκεῖνα ὁπῦ εἶναι πρέποντα, καὶ νὰ παιδεύῃς τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς τε, νὰ σὲ φοβᾶται ἀπὸ μικρόθεν. Ὁπόταν εἶναι εὔκολη ἡ ἐργασία, τότε πρέπει πρέπει, ὡσὰν σῦας καλὸς γεωργὸς, νὰ κόπτῃς ταῖς ἀκάνθαις, ἤγουν ταῖς κακαῖς του συνήθειαις. Ποίαν λοιπὸν ἀπόκρισιν, καὶ τί λόγον ἔχομεν νὰ εἰπῦμεν τῦ Θεῦ, ὁπόταν τὰ παιδίαμας μᾶς ὑβρίζεν; ὁ Θεὸς δὲν λυπᾶται οὐδὲ τινὶ ζωνί τες· διότι ὅποιος ὑβρίζει τὸν Πατέρα τε, ἢ τινὶ Μητέρα τε, λέγει ὁ Νόμος νὰ θανατώνεται· καὶ ὁ Θεὸς νὰ ὑβρίζεται ἀπὸ τὰ παιδίαμας, καὶ οὐδὲ κἄν δὲν μᾶς κακοφαίνεται; Ἐγὼ, λέγει ὁ Θεὸς, δὲν λείπω οὐδὲ νὰ φονεύσω τὸ παιδί σε, ὁπόταν σὲ ὑβρίζῃ· καὶ ἐσὺ οὐδὲ κἄν λόγον δὲν θέλεις νὰ λυπήσῃς τὸ παιδί σε, ὁπῦ ὑβρίζει, καὶ καταπατεῖ τὰς Νόμες με; καὶ πῶς ἐλπίζεις νὰ εὕρῃς κἀμμίαν συγχώρησιν ἀπὸ ἐμένα; Ἂς μὴ ἀμελῦμεν τὸ λοιπὸν νὰ παιδεύωμεν τὰ παιδίαμας, νὰ κάμνεν τὰ παραγγέλματα τῦ Θεῦ, γνωρίζοντες καλὰ, ὅτι ὅταν εἶναι μὲ τὸν Θεὸν καλὰ, καὶ εἰς τινὶ ζωνί τες ἐτέτινι θέλεν γενῇ καλὰ καὶ τίμια· διότι ἐκεῖνον, ὁπῦ εἶναι καλὸς, καὶ φοβέμενος τὸν Θεὸν, ὅλοι τὸν τιμῦν καὶ τὸν εὐλαβῦνται, καθὼς τὸν ἄτυχον καὶ πονηρὸν, ὅλοι τὸν μισῦν καὶ τὸν φεύγεν, αὐ εἶναι καὶ πολλὰ πλέσιος. Ἐκεῖνοι ὁπῦ ἀμελῦν νὰ παιδεύσεν τὰ παιδία τες, ὅταν εἶναι μικρὰ, καὶ νὰ τὰ τρονόφεν, μακάρι νὰ εἶναι καὶ καλοὶ εἰς τὰ ἄλλα τες καμώματα, μόνον διὰ τῦτο ἔχεν νὰ κολαθῦν μεγάλα ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ αὐ θέλετε νὰ μάθετε τῦτο ἀκριβῶς καὶ νὰ τὸ γνωρίσετε, προσέχετε καλὰ νὰ τὸ γροικήσετε.

Ἦτον κάποιος Ἰερεὺς εἰς τὰς Ἑβραίες τὸν παλαιὸν καιρὸν, πρὶν νὰ ἔλθῃ ὁ Χρισὸς, καὶ ἦπον ἐκεῖνος ὁ Ἱερέας καλὸς ἄνθρωπος, καὶ μετρημένος, καὶ ἐπιτήδειος, καὶ φοβέμενος τὸν Θεόν. Τὸ ὄνομά τε ἦπον Ἠλεί. Ἐτῦτος εἶχε δύο παιδία, καὶ ἦσαν λωλὰ, καὶ βλέπωντάς τα, ὁπῦ ἔκαμναν κακὰ, δὲν τὰ ἐμάλωνε, καὶ δὲν τὰ ἐπράττεν, οὐδὲ τὰ ἐμπόδιζε· μάλιστα καὶ αὐ τὰ ἐπράτεις, καὶ τὰ ἐμπόδιζεν, ἀμὴ δὲν τὸ ἔκαμνε τῦτο μὲ πολλὴν πρεδὴν καὶ ἀνάγκασιν, ἀμὴ μόνον μὲ λόγια τὰ ὀνειδέτει καὶ τὰ ἐμιλῦσε, καὶ δὲν τὰ ἔδερνε, νὰ τὰ βγάλῃ ἀπὸ τινὶ κακίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔκαμναν, καὶ πάντοτε τὰς ἔλεγε τέτοια λόγια· Μὴ παιδία με, μὴ κάμνετε ἔτζι, δὲν εἶναι καλὴ ἡ ἀκοή, ὁπῦ ἀκέω διὰ λόγε σας. Ἀγκαλὰ καὶ ἔσωναν αὐτὰ τὰ λόγια νὰ τὰ κρατήσεν εἰς τὸ καλὸν τὰ παιδία, αὐ εἶχαν ἤθε καλῆς γνώμης· ὅμως ἐπειδὴ ὁ Ἱερέας ἐκεῖνος δὲν ἔδειξε καὶ δὲν ἔκαμεν ὅλον ἐκεῖνο ὁπῦ ἔπρεπε νὰ κάμῃ νὰ τὰ παιδεύσῃ καλὰ, ἔκαμε τὸν Θεὸν ἐχθρὸν δυνατὸν καὶ εἰς τῦ λόγε τε, καὶ εἰς τὰ παιδία τε. Καὶ μὲ τὸ νὰ λυπηθῇ καὶ νὰ ὀνειδεύσῃ νὰ παιδεύσῃ τὰ παιδία τε, ἔχασε καὶ τινὶ ἐδικινὶ τε σωτηρίαν, καὶ τῶν παιδίων τε· διότι, μὲ τὸ νὰ κάμνεν τὰ παιδία ἐκεῖνα τὸ κακὸν, καὶ νὰ περιπατῦν ἔξω ἀπὸ τὰς ἐντολὰς τῦ Θεῦ, ὁ Θεὸς ἐβαρέθηκε, καὶ ἔσειλε τὰς ἀλλοφύλες καὶ τὰς ἐφόνεσαν· καὶ ἀκέωντας ὁ Πατέρας τες τὸν φόνον τῶν παιδίων τε, ἔπεσε καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἐκεῖ, ὁπῦ ἐκάθητο ὀπίσω ἀνάσκελα ἀπὸ

τινὶ

τὴν λύπὴν τε, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔτζη, διὰ νὰ μὴ παιδεύσῃ τὰ παιδία τε, ὑστερήθησαν καὶ ἐτέτὴν τὴν ζωὴν, καὶ τὴν μέλλουσαν, καὶ ὁ Πατὴρ, καὶ τὰ παιδία· ἀγκαλὰ καὶ ἄλλο τίποτες δὲν εὕρισκεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν κατηγορήσῃ, μόνον τὸ σφάλμα ὁπὸ δὲν ἐπαίδευσε τὰ παιδία τε, ὁπὸ ἦσαν ἄπαπα. Καὶ αὐ αὐτὸν, ὁπὸ ἦπον ὀλίγη ἡ ἁμαρτία τε, τὸν ἐχάλασεν ὁ Θεὸς τέτοιας λογῆς μὲ ὅλον τε τὸ σπῆτι, ἀμὴ ἐκείνες ὁπὸ σφάλλεν χειρότερα, θέλει τὸς ἀφήσει ὁ Θεὸς χωρὶς νὰ τὸς παιδεύσῃ; Διότι αὐίσως καὶ τὸν Ἱερέα, ὁπὸ ἦπον γέροντας, ὁπὸ ἦπον τίμιος, ὁπὸ ἦπον Κριτὴς, καὶ ἐπιμελητὴς εἰς τὸ Ἔθνος τῶν Ἑβραίων εἴκοσι χρόνες, χωρὶς νὰ πέρνῃ τίποτες εἰς ταῖς κρίσες τε, καὶ ὁπὸ ἦπον ἔτζη ἄξιος εἰς πάντα, κάνενα ἀπ' αὐτὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸν ἐλεύθερώσῃ νὰ μὴ χαλαθῇ, καὶ νὰ κολαθῇ μὲ ὅλον τε τὸ σπῆτι, μὲ τὸ νὰ μὴ παιδεύσῃ τὰ παιδία τε δυνατὰ, καθὼς ἔπρεπε· ποία τιμωρία καὶ κόλασις θέλει μᾶς πιάσει ἐμᾶς, ὁποῦ λείπομεν καὶ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τε ἐκείνε κατὰ πολλὰ, καὶ ὁποῦ ὄχι μόνον δὲν ἐπιμελόμεθα καθόλε τὰ παιδία μας, οὐδὲ τὰ παιδεύομεν εἰς κάνενα καλὸν, ἀλλὰ καὶ εἴμεθε χειρότεροι ἀπὸ κάθε Βάρβαρον πρὸς αὐτά; διότι καθὼς κάθε εἷς διὰ τὰ ἐδικά τε ἁμαρτήματα καὶ σφάλματα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ λόγον, καὶ νὰ φύγῃ εἰς ἀπολογίαν, νὰ τύχῃ συγχώρησιν, τέτοιας λογῆς μηδὲ οἱ Γονεῖς διὰ τὰ σφάλματα τῶν παιδίων τες δὲν ἔχεν νὰ ἀποκριθῶν, ὅτι νὰ μὴ τὸς κολάσῃ, αὐ δὲν τὰ παιδεύσεν.

Διὰ τῦτο, ἐαὐ αὐαθραφῦσι τὰ παιδία μὲ καλὰς συνηθείας, δυσκόλως μετατρέπονται εἰς τὸ κακὸν, ὅταν γνώσι νόμε ἡλικίας· διότι ἡ ψυχὴ τῶν παίδων εἶναι ὡσαὐ τὸ καθαρὸν καὶ ἄσπρον πανίον, τὸ ὁποῖον εἰς ἔτι χρῶμα βαφῇ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐκεῖνο φυλάττει καὶ εἰς τέλος· καὶ αὐ θέλῃσῃ τινὰς νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς ἕτερον χρῶμα, πάντοτε φαίνεται ἡ ἀρχινὴ βαφή· ἔτζη καὶ τὰ μικρὰ παιδία, ὅταν συνηθίσεν εἰς τὸ καλὸν, δύσκολα μετατρέπονται εἰς τὸ κακόν. Διὰ τῦτο λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ ἑ. Κεφ. τῆς πρὸς Κορινθίες α'. Ἐπιστολῆς, λαβὼν τὴν παροιμίαν ἐκ τῦ Ποιητῦ Μενάνδρε· „Φθείρεσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι „κακαί." ἤγεν αἱ κακαὶ συνομιλίαι χαλῦσι τὰ καλὰ ἤθη τῶν Νέων. Καὶ μὴ θαυμάζωμεν, πῶς γίνονται τινὲς κλέπται, ἢ πόρνοι, ἢ ἀρνηταὶ τῆς Πίστεως τῶν Χριστιανῶν· διότι μὲ τὸ νὰ μὴν ἀκύσι τὰ παιδία διδαχὴν ἀπὸ μικρόθεν, καὶ διὰ νὰ μὴ τὰ παιδεύσιν οἱ Πατέρες ἐν παιδείᾳ καὶ νυθεσίᾳ Κυρίε, συνηθίζεσιν ἀπὸ μικρὰ εἰς τὸ κακὸν, καὶ ὅταν εὕρωσιν ὀλίγην ἀφορμὴν, παρεύθυς ἐκτρέπονται τῆς εὐθείας ὁδῦ. Διὰ τοῦτο παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ ς'. Κεφ. τῆς πρὸς Ἐφεσίες Ἐπιστολῆς, καὶ λέγει· „Τὰ Τέκνα, ὑπακύετε τοῖς Γονεῦσιν „ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τῦτο γὰρ ἐστι δίκαιον, τίμα τὸν Πατέρα σε καὶ τὴν „Μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖσοι γένηται, „καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς." Καὶ ὁ Σοφὸς Σολομὼν, εἰς τὸ ἰ. Κεφάλ. τῶν Παροιμιῶν, ὅπω λέγει· „Υἱὸς πεπαιδευμένος, σοφὸς ἔσαι. καὶ πάλιν. „Ὃς φείδεται τῆς βακτηρίας αὐτοῦ, μισεῖ τὸν ἑαυτοῦ Υἱὸν,

„ὁ

„ ὁ δὲ ἀγαπῶν, ἐπιμελῶς παιδεύει." ἤγεν, ὅποιος λυπᾶται τὸ δεκανίκι τε, ἐκεῖνος μισεῖ τὸν Υἱόν του· ὅποιος δὲ ἀγαπᾷ τὸν Υἱόν τε, μετὰ πάσης φροντίδος παιδεύει αὐτόν.

Διότι, αὐ ἦτον εἰς τὸς ἀνθρώπος φυσικὴ ἡ κακία, ὁπῶ νὰ μὴ ἠμπορῶσαν οἱ ἄτυχοι νὰ κάμεν ἀλλέως, παρὰ νὰ εἶναι ἄτυχοι, καὶ οἱ καλοὶ νὰ εἶναι καλοὶ, μὲ τὸ πρέπον ἤθελεν ἔχει κάθε εἷς λόγον νὰ ἀποκειθῇ τῶ Θεῶ. Ἀμὴ ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν προαίρεσίν τε κάθε εἷς γίνεται ἢ καλὸς, ἢ κακὸς, τί ἀπόκρισιν, ὁπῶ νὰ ἔχει λογαριασμὸν καλὸν, ἔχει νὰ εἰπῇ ὁ Πατέρας ἐκεῖνος, ἢ ἡ Μητέρα, ὁπῶ ἀφίνεν τὰ παιδία τος τὰ πολλὰ ἠγαπημένα νὰ γένεν κακὰ καὶ ἄτυχα; Μὴν ἀφίνετε τῶν παιδίων σας πλῶτον προσωρινὸν, ἂν θέλετε νὰ τὸς ἀφήσετε ἀρετῶ· διότι πολλὴ ἀγνωσία καὶ μεγάλη εἶναι, ὁπόταν ζῆτε ἐσεῖς οἱ Γονεῖς, νὰ μὴ κάμνετε, νοικοκυραίος τὰ παιδία σας εἰς τὰ ὑπάρχοντά σας· καὶ ὁπόταν ἀποθαίνετε, νὰ τὸς δίδετε πόσῳ ἄδειαν εἰς τὴν δυνολίαν τῆς νεότητός τος, νὰ κάμνεν τὰ θελήματά τος μὲ τὰ ἐδικά σας ὑπάρχοντα· ὁπῶ αὐ εἴχετε τὸ κάμη ἐτῶτο, ὅταν ζῆτε, ἠμπορεῖτε νὰ ἰδῆτε τὰ παιδία σας, ὅταν κάμνεν κακὰ, καὶ ἐξοδιάζεν τὰ τίποτέ σας ἀνωφελῶς, νὰ τὰ παιδεύσετε καὶ νὰ τὰ ἐμποδίσετε· ἀμὴ ὡσαὶ ἀποθαίνετε, καὶ τὰ ἀφίνετε νέα καὶ ἀπαίδευτα, καὶ μὲ τὴν νεότητα ὁμῶ, καὶ τὴν ὀρφανίαν τὴν ἐδικήν σας, τὸς ἀφίνετε καὶ πλῶτον, νὰ ἠμπορῶν, καὶ νὰ δυείσκεν νὰ κάμνουν τὰ κακά τους θελήματα, τὰ κρημνίζετε τὰ παλαίπωρα εἰς μυείος κρημνός.

Τὸ λοιπὸν ἂς μὴ σκοπῶμεν, πῶς νὰ ἀφήσωμεν τὰ παιδία μας πλούσια, ἀμὴ πῶς νὰ τὰ ἀφήσωμεν παιδευμένα καὶ ἐνάρετα· διότι, αὐ ἔχεν τὸ θάρρος τος εἰς τὸν πλῶτον, δὲν ἔχεν σύνοιαν νὰ κάμεν ἄλλο τίποτε καλὸν, ὡσαὶ ὁπῶ ἔχεν μὲ τὸν πλῶτον νὰ σκεπάσεν τὰ κακά τος καμώματα· ἀμὴ αὐ ἰδῶν, πῶς δὲν ἔχεν ἀπὸ τὸς Γονεῖς τος πλῶτον, ἀλλὰ μόνον παίδευσιν καὶ φρόνησιν, θέλεν σπουδάσει μὲ τὴν καλῶ τος ἀρετῶ καὶ παίδευσιν, μὲ κάθε λογῆς τρόπον, νὰ εὕρεν παρηγορίαν, νὰ παρηγορήσεν τὴν πτωχείαν τος. Τὸ λοιπὸν ἂς μὴ θελήσωμεν νὰ πιάσωμεν ἄλλην κάμμίαν δουλείαν, ἕως νὰ διορθώσωμεν τὴν ψυχὴν τῶν παιδίων μας. Αὐ εἶναι καὶ ἡμεῖς παιδεύσωμεν τὰ παιδία μας, καὶ ἄλλοι τὰ ἐδικά τος, καὶ κατὰ διαδοχῶ κάθε εἷς τὰ παιδία τε, καὶ ἔτζη ἀπὸ πρόσωπον εἰς πρόσωπον, καὶ ἀπὸ γενεὰν εἰς γενεὰν, ὅλοι θέλεν δύρεθῇ ἕως εἰς τὴν παρουσίαν τῶ Χρισῶ ἀλληλοδιαδόχως παιδευμένοι καὶ ἐνάρετοι, καὶ θέλεν πάρη καὶ οἱ Πατέρες καὶ τὰ παιδία τὸν μισθόν τος ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησῶν Χρισόν. Αὐ ἀναθρέψῃς τὸ παιδί σε ἐσὺ καλὰ, καὶ τὸ κάμῃς παιδευμένον καὶ φοβούμενον τὸν Θεὸν, καὶ ἐκεῖνο πάλιν τὸ ἐδικόν τε, θέλει ἔλθῃ ὡσαὶ μία ἄλυσος ἡ σράπα αὐτὴ, καὶ ἡ παίδευσις ἀπὸ σύα εἰς ἄλλον εἰς ὅλῳ σε τὴν γενεὰν, καὶ θέλεις ἔχῃ ἐσὺ περισσότερον τὸν μισθὸν, ὁπῶ ἔγινες ὡσαὶ μία ρίζα ὁλονῶ τῶ καλῶ. Διότι ἐκεῖνοι οἱ Πατέρες, ὁπῶ ἀμελῶν τὴν παίδευσιν τῶν παιδίων τος, καὶ δὲν τὰ παιδεύεν μὲ κάθε λογῆς παίδευσιν νὰ εἶναι ἐνάρετα καὶ καλὰ, εἶναι φονεῖς

τῶν

τῶν παιδίων τȣς· καὶ εἶναι καὶ πλέον χειρότεροι φονεῖς ἀπὸ τȣς λῃςάδες, ὁπόσον ἐκεῖνοι φονεύȣν κορμὶ, καὶ αὐτοὶ φονεύȣν τȣὶ ψυχȣὶ τῶν παιδίων τȣς· καὶ ὅσον εἶναι μεγαλήτερη ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ κορμὶ, τόσον εἶναι καὶ ὁ φόνος τῆς ψυχῆς μεγαλήτερος ἀπὸ τȣ κορμίȣ. Καθὼς λοιπὸν, ἂν ἰδῇς ἕνα ἄλογον ὁπȣ τρέχει εἰς τὸν κρημνὸν νὰ κρημνιȣθῇ, τοῦ βάνεις χαλινάρι εἰς τὸ στόμα, καὶ τὸ γυρίζεις, καὶ τὸ κτυπᾷς καὶ δυνατὰ, καὶ τὸ φέρνεις εἰς τὸν δρόμον τὸν ἴσιον· καὶ ἐκείνη ἡ παίδευσις ὁπȣ τȣ κάμνεις, ἀγκαλὰ καὶ τὸ πειράζῃς καὶ τὸ δέρνῃς, ἀλλὰ ὁ πειρασμὸς καὶ ὁ δαρμὸς ἐκεῖνος, εἶναι διὰ καλὸν τȣ ἀλόγȣ, νὰ μὴ κατακρημνιȣθῇ καὶ χαθῇ· ἔτζι κάμνε καὶ εἰς τὰ παιδία σȣ, ὁπόταν τὰ βλέπῃς καὶ ἁμαρτάνȣν καὶ περιπατῶν ἄτυχα, καὶ σύγκνȣν ἀπὸ τȣς Νόμȣς τȣ Θεȣ. Δέσαι τὸ παιδί σου, ἤγȣν παίδευσαίτο, ὅταν σφάλῃ, ἕως νὰ κάμῃς τὸν Θεὸν νὰ ἡμερωθῇ εἰς τȣ λόγȣ τȣ καὶ εἰς τȣ λόγȣ σȣ. Μὴ τὸ ἀφήκῃς λυμένον, νὰ κάμῃ τὰ θελήματά τȣ, διὰ νὰ μὴ δεθῇ περισσὰ εἰς τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ· διότι, ἂν ἐσὺ τὸ δέσῃς, ἤγȣν τὸ ἐμποδίσῃς μὲ πολὺ θυμὸν καὶ ὀργὴν, ὁ Θεὸς δὲν τὸ δένει· ἰδὲ ἂν δὲν τὸ δέσῃς ἐσὺ, τὸ καρτεροῦν τὰ ἄλυτα ἐκεῖνα δεσμὰ καὶ αὐτὸ καὶ ἐσένα, ἤγουν ἡ αἰώνιος κόλασις.

Καὶ ἂν εἰπῇς, ὅτι ἔκαμε πολὺ καιρὸν δεμένον, ἀλλὰ δὲν σώνει ἂν ἔκαμε πολὺ καιρὸν μόνον, πρέπει νὰ ἰδῇς, ἂν ἐδιωρθώθη ἡ ψυχή τȣ. Ἐτȣτο λοιπὸν δεῖξαι, ἂν ἐκατανύκτικε καὶ ἐπῆρεν σύλάβειαν, ἂν ἄλλαξεν ἀπὸ τȣὶ κακὸ τȣ γνώμȣ, εἰς τȣὶ ὁποίαν σύρεσκετο, καὶ ἔτζι ἔγινε τὸ καλὸ· ὅτι, ἂν δὲν εἶναι ἐτȣτο, τίποτε δὲν εἶναι ὄφελος τῆς πολυκαιρίας· διότι δὲν ζητȣμεν ἂν ἐδέθη ἡ πληγὴ πολλαῖς φοραῖς, ἀλλὰ ἂν ὠφέλησε τίποτε τὸ δέμα· ἂν εἶναι λοιπὸν καὶ ὠφέλησε τὸ δέμα καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν, δὲν κάμνει χρεία νὰ τὸ ἔχῃς ἀπάνω εἰς τȣὶ πληγȣὶ· ἀμὴ ἂν δὲν ἔκαμε τίποτε ὄφελος, καὶ δέκα χρόνȣς ἔχε ἀπάνω εἰς τὴν πληγȣὶ τὸ δέμα, καὶ τȣτο ἂς εἶναι τὸ τέλος τῆς λύσεως τοῦ δέματος ἡ ὠφέλεια, καὶ ἡ ἰατρεία τȣ δεδεμένȣ τόπȣ. Δὲν δείχνει ἄλλο τίποτε ἐκεῖνος, ὁπȣ ἔχει μίαν ἀρχὴν καὶ ἐξȣσίαν, ὡσὰν νὰ ἔχῃ ἀγάπὴν πολλὴν εἰς ἐκείνȣς, τȣς ὁποίȣς ἐξȣσιάζει, καὶ τὸν Πατέρα δὲν τὸν κάμνει Πατέρα ἡ γέννησις τȣ παιδίȣ, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη τῶν παιδίων ὁπȣ γεννήσει. Καὶ ἂν ὡς καὶ ἐκεῖ ὁπȣ εἶναι φύσις, κάμνει χρείαν ἡ ἀγάπη, πόσον μᾶλλον ἐκεῖ ὁπȣ εἶναι ἡ χάρις; ἤγȣν ἂν εἶναι χρεία νὰ ἀγαπᾷ τινὰς τὰ φυσικά τȣ παιδία, ἂν θέλῃ νὰ λέγεται Πατέρας φυσικὸς, πόσον περισσότερον εἶναι χρεία νὰ ἀγαπᾷ τὰ παιδία τῆς χάριτος, ἤγȣν τὰ πνευματικὰ, ἢ τὰ βαπτισμένα νὰ μὴ κολασθῶν; Εἶναι χρεία καθ' ἕνας Γονεὺς, ἢ Πατέρας, ἢ Μητέρα, νὰ ἔχῃ τȣὶ ἐπιμέλειαν τῶν παιδίων, νὰ τὰ μαθητεύσῃ μὲ κάθε λογῆς καλὸν μάθημα, ὁποῦ νὰ εἶναι ὠφέλιμον διὰ τȣὶ ψυχȣὶ τους· καὶ ἂν δὲν τὸ κάμȣν τȣτο οἱ Γονεῖς, τὰ ὅσα σφάλματα κάμȣν τὰ παιδία ἀπὸ τȣὶ ἀμέλειαν τῶν Γονέων, αὐτοὶ ἔχουν νὰ δώσουν λόγον τῷ Θεῷ· καὶ ἂν ἔχȣν ἐδικαῖς τȣς ἀρεταῖς καλαῖς οἱ Γονεῖς, καὶ τὰ παιδία τȣς δὲν τὰ ἐπιμε-

πιμελῶνται, μόνον τὰ ἀφίνουν καὶ περνῶν τῶ θελήματός τους, τίποτε δὲν τὸς ὠφελῶν τὰ καλά τους καμώματα, μηδὲ τοὺς ἐλυθερώνουν ἀπὸ τὸν αἰώνιον κόλασιν.

Ἀλλὰ καὶ σύ, ὦ παιδίον, θέλευσαι τὸς Γονεῖς σου ὡσὰν δῶλος, διότι, τί ἠμπορεῖς νὰ τὸς ἀνταποδώσης αὐτονῶν τῶν Γονέων σου, νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἐκεῖνα ὁπῶ σῶ ἔκαμαν ἐσένα αὐτοί; Διότι δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸς γεννήσῃς καὶ ἐσύ, ὡσὰν ἐγέννησαν αὐτοὶ ἐσένα, οὐδὲ τὰ ἄλλα ὁπῶ σῶ ἔκαμαν μὲ τόσους κόπους καὶ μόχθους. Ἀλλὰ καὶ ὁπόταν ὁ Πατήρ σου ὑβρίζῃ καὶ ὀργίζεται τὸν ἄλλον σου Ἀδελφὸν, ὀργίζου καὶ ἐσὺ ἀνάμα μὲ τὸν Πατέρα σου, ἢ καὶ διὰ τὶ διόρθωσιν τῶ Ἀδελφῶ σου, ἢ καὶ διὰ τὶ ἀγάπιν τῶ Πατρός σου, τάχα πῶς κάμνεις τὴν καρδίαν τῶ Πατρός σου. Διότι, ἂν ἰδῇ ὁ Ἀδελφός σου, ὁπῶ ἔσφαλε, πῶς τὸν ὕβρισεν ὁ Πατέρας, καὶ ἐσὺ τὸν ἐκολάκευσες, καὶ τὸν ἀποδέχθης, ἐκεῖνος γίνεται πλέον ἄτυχος, καὶ δὲν διορθώνεται· καὶ δὲν ζημιώνεσαι μόνον τόσον, ἀλλὰ κολάζεσαι καὶ ἐσὺ, ὁπῶ γίνεσαι αἴτιος τῆς ἀτυχίας του· διότι ὅποιος ἐμποδίζει νὰ ἰατρευθῇ ἡ πληγὴ, δὲν ἔχει ὀλιγότερον κόλασιν ἀπ' ἐκεῖνον ὁπῶ τὸν ἔκαμε, ἀλλὰ περισσότερον καὶ μεγαλήτερον· διότι δὲν εἶναι ὅμοιον, καὶ ἴσιον νὰ κάμῃ τινὰς τὸν πληγὼν, καὶ νὰ ἐμποδίζῃ νὰ μὴν ὑγιαίνῃ ἡ πληγή· διότι ὁ ἐμποδισμὸς τῆς ἰατρείας, χωρὶς ἄλλο γεννᾷ θάνατον· ἀμὴ ἡ πληγὴ δὲν κάμνει θάνατον. Ἂς μὴ καταφρονῶμεν λοιπὸν τὸς Γονεῖς μας· διότι, ἂν δὲν καταφρονήσωμεν τὸς Γονεῖς μας, φοβόμενοι τὸς Κριτὰς, χωρὶς ἄλλο καὶ σανικῶς μας γινόμεθεν καλοί· καὶ ἂν εἶναι καὶ τὸς καταφρονήσωμεν καὶ ἐκείνους, κάμνοντες κακὰ, δὲν θέλομεν ἠμπορέσει νὰ φύγωμεν τὸν ἐπιτίμησιν τῶ σωρειδότος μας, ἤγουν τῶ Νόμου τῶ φυσικῶ τὸν ἔλεγχον. Καὶ ἂν εἶναι καὶ τῶτο τὸ ἀτιμάσωμεν καὶ τὸ καταφονήσωμεν, ἀλλὰ φοβόμενοι τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, ἠμπορῶμεν νὰ γενῶμεν καλλίτεροι· πάλιν, ἂν εἶναι καὶ ξεδιαντραπῶμεν καὶ ἀπὸ τὸς πολλοὺς, ἀλλὰ ὁ φόβος τῶν Νόμων καὶ σανικῶς μας ἠμπορεῖ νὰ μᾶς σωφρονίσῃ· διότι, καθὼς ὁπόταν παιδεύωνται οἱ ἄτυχοι, γίνονται πλέον φρόνιμοι ἄλλοι, ἔτζι καὶ ὁπόταν κάμνουν καλὰ τινὲς, ἔρχονται καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς ὅμοιον ζῆλον. Διὰ τῶτο καὶ τὰ παιδία τὰ παιδεύουν καὶ τὰ δέρνουν οἱ Διδάσκαλοι ἐμπρὸς εἰς τὰ ἄλλα ὅταν παίσουν, διὰ νὰ βλέπουν τὰ ἄλλα νὰ γίνωνται καλλίτερα, καὶ νὰ πέρνουν φόβον· καὶ τὰ καλὰ πάλιν τὰ ἐπαινῶν ἐμπρὸς εἰς τὰ ἄλλα, νὰ βλέπουν καὶ ἐκεῖνα νὰ κάμνουν καλά. Καὶ τῶτο τὸ κάμνουν οἱ σοφοὶ καὶ καλοὶ Διδάσκαλοι· διὰ τῶτο πρέπει νὰ ζητῶμεν καλοὺς Διδασκάλους εἰς τὰ παιδία μας, ὁπῶ νὰ τὰ μαθαίνουν καλὰ, περισσότερον παρὰ τὸς Πατέρας· διότι ἀπὸ τοὺς Πατέρας γίνεται εἰς τὰ παιδία ἡ ζωὴ μόνον ἁπλῶς, ἀμὴ ἀπὸ τὸς καλοὺς Διδασκάλους τὸς γίνεται τὸ καλῶς ζῆν.

Μὴ καυχᾶσαι ἐσὺ τὸ παιδὶ, πῶς ἔχεις ἅγιον καὶ καλὸν Πατέρα, καὶ ἐσὺ νὰ εἶσαι κακὸς, καὶ νὰ περνᾷς κακά· διότι αὐτὸ μάλισα σὲ καταδικάζει περισσότερον, ὅταν ἔχῃς τὸ παράδειγμα ἐδικόν σου, ἤγουν Πα-

τέρα

τέρα καλὸν, καὶ σὺ νὰ εἶσαι κακός. Μεγάλον καλὸν, νὰ ἔχῃς τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας σου εἰς τὰ ἐδικά σου κατορθώματα, καὶ ὄχι εἰς ξένα· διότι ἐκεῖ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν οὐδένας φίλος ἠμπορεῖ νὰ παρασταθῇ. Οἱ ἔπαινοι τῶν Πατέρων καὶ ἡ τιμαῖς, ὁπόταν καὶ ἡμεῖς κάμνωμεν ἐκεῖνα, ὁποῦ ἔκαμναν ἐκεῖνοι τὰ καλὰ, τότε εἶναι καὶ ἐδικοί μας, ἀμὴ ὁπόταν δὲν κάμνωμεν ὡσὰν ἐκεῖνος, τίποτε δὲν μᾶς ὠφελεῖν ἐμᾶς· ἀλλὰ περισσότερον μᾶς κατηγορεῖνον, ἂν δὲν κάμνωμεν τὰ ὅμοια· καὶ ὅτι εἶναι ἔτζι, ἄκουετε. Ὁ Ἀβεσαλὼμ ἦτον παιδὶ τοῦ Δαβὶδ, νέον, ξεδομένον, καὶ παντελῶς διεφθαρμένον εἰς τὰ κακά. Οὗτος ἐσηκώθη σύα καιρὸν, καὶ ἔγινεν ἀποστάτης καὶ ἐναντίος τοῦ Πατρός του καὶ Βασιλέως Δαβὶδ· καὶ μὲ τὸ νὰ ἀπιστήσῃ καὶ νὰ σηκώσῃ κεφάλι, ἔμασε μελανὸν φυσάτον, καὶ εὔγαλε τὸν Πατέρα του τὸν Δαβὶδ ἀπὸ τὴν Βασιλείαν, καὶ ἀπὸ τὴν Πατρίδα του, καὶ τὰ ἐπῆρεν αὐτὸς ὅλα· ὁ ὁποῖος δὲν ἐντρέπετο, οὐδὲ δὲλαβεῖτο οὔτε τὴν φύσιν, οὔτε τὴν ἡλικίαν τοῦ Πατρός του, οὔτε πῶς τὸν ἀπάθρεψεν, οὔτε ἄλλο τίποτε ἀπὸ τὰ προλαβόντα· ἀλλὰ τέτοιας λογῆς ἦτον ἀπάνθρωπος, καὶ σκληρὸς ὅλος δὶ ὅλου, καὶ πλέον ἦτον θηρίον, ἢ ἄνθρωπος, ὁποῦ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐμπόδια καταφρονῶντάς τα, ἐσηκώθη ἐναντίον τοῦ φυσικοῦ Νόμου μὲ πολλὴν ἀδιαντροπίαν, καὶ τὰ ἐπάραξεν ὅλα· διότι, ἂν δὲν ἤθελε νὰ ἐντραπῇ καὶ νὰ δὲλαβηθῇ τὸν Δαβὶδ ὡσὰν Πατέρα του, ἀλλὰ κἂν ὡσὰν ὁποῦ ἦτον γέροντας, ἔπρεπε νὰ τὸν δὲλαβηθῇ· εἰδὲ πάλιν ἐκαταφρόνη τὰ γεράματα τοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ κἂν ὡσὰν δὲργέτιν του ἔπρεπε νὰ τὸν ἐντρέπεται· εἰδὲ μήτε τοῦτο δὲν τὸ ἔβαινεν εἰς ἐντροπὴν, ἀλλὰ κἂν ὡσὰν ὁποῦ δὲν τὸν ἀδίκησεν ὁ Δαβὶδ καθ' ὅλου τίποτε, ἔπρεπε νὰ τὸν ἐντρέπεται. Ὅμως ἡ ἀγάπη τῆς ἐξουσίας, ὁποῦ ἠθέλησε νὰ γενῇ Ἀφέντης αὐτὸς, τὸν ἔκαμε καὶ ἔχασε τὴν ἐντροπὴν αὐτὴν, καὶ ἔγινεν ἀντὶ ἀνθρώπου, θηρίον· καὶ ὁ μὲν μακάριος Δαβὶδ, ὁ Πατέρας, ὁποῦ ἐγεννήσεν αὐτὸν τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ τὸν ἀνάθρεψεν, ἔφυγε καὶ ἐπλανᾶτο εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπαιδεύετο εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ εἰς τὰ ἄλλα κακὰ τῆς ἐξορίας· ὁ δὲ Ἀβεσαλὼμ, ὁ Υἱός του, ἐχαίρετο εἰς τὰ καλὰ τοῦ Πατρός του. Ὅμως, δὲεισκόμενα τὰ πράγματα κατὰ τὸν τρόπον ἐτοῦτον, καὶ τὸ φυσάτον ὅλον μὲ τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ὅλαις ἡ Χώραις ὑποκάτω εἰς τὸν Τύραννον· κάποιος ἄνθρωπος, τὸ ὄνομά του Χουσὶ, καλὸς καὶ φίλος τοῦ Δαβὶδ, ἐφύλαγε πάντοτε τὴν φιλίαν τοῦ Δαβὶδ εἰς τὴν μεταβολὴν τῶν καιρῶν ἐτούτων, καὶ βλέποντας τὸν Δαβὶδ ἐξαίφνης εἰς τὴν ἔρημον, ὁποῦ ἐπλανᾶτο, ἔχισε τὰ ῥοῦχά του, καὶ ἔβαλεν εἰς τὸ κεφάλι του σάκτιν, καὶ ἀνασκάλιασε καὶ ἐφώναξε πικρὰ καὶ ἐλεεινά. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠμπόρεε νὰ κάμῃ τίποτε, φέρνει τοῦ Δαβὶδ τὴν παρηγορίαν τῶν δακρύων· διότι δὲν ἦτον φίλος μόνον, ὅταν ἦτον ὁ Δαβὶδ καλὰ, καὶ Βασιλεὺς, ἀλλὰ ἦτον φίλος τῆς ἀρετῆς, ἤγουν τῆς καλωσύνης· καὶ διὰ τοῦτο ἀγαπᾶ καὶ ἄλλαξεν ἡ Βασιλεία τοῦ Δαβὶδ, καὶ τὴν ἐπῆρεν ὁ Υἱός του δυνασικῶς, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἄλλαξε τὴν φιλίαν, ὁποῦ εἶχε πρὸς τὸν Δαβὶδ. Βλέποντάς τον λοιπὸν ὁ Δαβὶδ, ὁποῦ ἔκαμνεν αὐτὰ καὶ ἔκλαιεν, εἶπε· καὶ τὰ δάκρυα φίλου σημάδι εἶναι,

ἀλλὰ

ἀλλὰ δὲν μᾶς ὠφελεῖ τίποτε, ἀμὴ κάμνει χρεία νὰ συμβουλευθῇς, πῶς νὰ παύσῃν τὰ κακὰ, καὶ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ ταῖς συμφοραῖς. Καὶ ὡσαὶ εἶπεν ὁ Δαβὶδ τὰ λόγια ἐτῦτα πρὸς τὸν Χουσὶ τὸν φίλον του, τὸν ἑρμήνευσε τοιαύτην βουλήν· νὰ ὑπάγῃς πρὸς τὸν Υἱόν μου τὸν Ἀβεσαλώμ· καὶ βαίνοντας προσωπίδα φίλου, χάλασέτου τὰ βουλεύματά του, καὶ κάμε καὶ τὴν βουλὴν τοῦ Ἀχιτόφελ ἄκυρον, ἤγουν διὰ ὀδὲ τίποτε. Ἔτζη ἔκαμεν ὁ καλὸς καὶ πιστὸς φίλος, καὶ ἐπῆγε, καθὼς τοῦ ἐπαράγγειλεν ὁ Δαβὶδ· καὶ τέλος πάντων ἐνίκησεν ὁ Δαβὶδ, καὶ ἐνικήθη ὁ Υἱός του ὁ ἀποστάτης Ἀβεσαλώμ· διότι ὁ Θεὸς θέλει, ὅτι τὰ Παιδία νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς Γονεῖς, καὶ ἂν δὲν ὑποτάσσωνται, κακοθανατοῦν.

Εἶναι χρεώσαι οἱ Γονεῖς, νὰ ἀναθρέψουν τὰ Παιδίατους καλὰ κατὰ τὴν δύναμίν τους, καὶ νὰ τὰ μαθητεύσουν τὴν εὐλάβειαν, τὴν εὐσέβειαν, τὴν ἀρετὴν, καὶ ἂν δὲν τὸ κάμουν ἐτῦτο, δὲν πρέπει νὰ λέγωνται ὅτε Πατέρες, ὅτε ὀδὲ τίποτε. Εἶναι καὶ τὰ Παιδία χρεώσαι, νὰ ὑπακούουν, καὶ νὰ φοβῦνται τοὺς Γονεῖς, καὶ νὰ μὴν εὐγαίνουν καθ' ὅλου ἀπὸ τὸν λόγον τους, καὶ ἂν δὲν κάμουν ἔτζη, δὲν εἶναι παιδία, ἀλλὰ ἀποστάταις, ὡσαὶ ὁ Ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν Πατέρα του τὸν Δαβὶδ· καὶ ἔτζη θέλων κακοθανατήσει, ὡσαὶ ἐκακοθανάτησε καὶ ὁ Ἀβεσαλώμ. Μὴ θαρρεῖτε λοιπὸν ἐσεῖς οἱ Πατέρες, ὅτι μόνον σώνει νὰ λέγεσθε Πατέρες, χωρὶς νὰ παιδεύετε τὰ Παιδία σας, καὶ νὰ τὰ μαθητεύετε, νὰ ἠξεύρουν τί εἶναι ἐκεῖνο ὁπῦ τὰ ὠφελεῖ, καὶ ψυχικὰ, καὶ σωματικὰ, καὶ τί εἶναι ἐκεῖνο ὁπῦ τὰ βλάπτει· καὶ ἐσεῖς θαρρεῖτε, μάλιστα τὸ ἔχετε διὰ πίστιν, πῶς τὰ ὠφελεῖ ὁ πλοῦτος, καὶ ἄλλα πράγματα αἰσθητά· καὶ αὐτὰ ὄχι μόνον δὲν τὰ ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ βλάπτει μεγάλως, διότι εἶναι πράγματα πρόσκαιρα. Ἀμὴ τί τὰ ὠφελεῖ; ἡ σοφία, ἡ μάθησις, ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ παίδευσις· ἀλλὰ ἐσεῖς εἰς ἄλλο δὲν παρακινεῖτε τὰ Παιδία σας, μόνον εἰς ἐκεῖνα, ὁπῦ τὰ βλάπτουν καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικά. Καὶ τοῦτο διατί τὸ κάμνετε; διὰ νὰ εἶσθε καὶ ἐσεῖς ἀπαίδευτοι· καὶ καθὼς εἶσθε ἐσεῖς, ἔτζη θέλετε νὰ μάθετε καὶ τὰ Παιδία σας, μάλιστα πλέον χειρότερα ἀπὸ τοῦ λόγου σας τὰ κατασταίνετε· διότι τὸ κακὸν, ὅσον ὑπάγει, εἰς τὸ χειρότερον προκόπτει, καὶ γίνεσθε κακοὶ Διδάσκαλοι, καὶ κακὸν ὀξόμπλι τῶν Παιδίων σας, καὶ ἀφίνετε κακὸν παράδειγμα ὀπίσω σας. Ἄνθρωποι, τὸ παιδί σας ἂν ἀσθενήσῃ κάμμιαν ἀσθένειαν σωματικὴν, φέρνετε Ἰατρὸν, κάμνετε κάθε λογῆς τρόπον νὰ τὸ ἐλευθερώσετε ἀπὸ τὴν ἀθένειαν ἐκείνην τὴν σωματικὴν· καὶ βλέποντές το, ὁποῦ ἔχει ἀσθένειαν ψυχικὴν, ὁποῦ εἶναι ἡ μεγαλήτερη καὶ χειρότερη, δὲν φέρνετε Ἰατρὸν νὰ τὸ ἰατρεύσετε, καὶ νὰ τὸ ἐλευθερώσετε ἀπὸ τὴν ὀλέθριον αὐτὴν ἀθένειαν; Καὶ πότε ἀσθενεῖ ἡ ψυχή; ὅταν ἁμαρτάνῃ, ὅταν πορνεύῃ διὰ τοῦ σώματος, ὅταν κλέπτῃ, ὅταν κάμνῃ τὰ κακὰ, καὶ ἐκεῖνα ὁπῦ ἐμποδίζει ὁ Θεός. Καὶ ἡ ἀπαιδευσία, ἀσθένεια τῆς ψυχῆς εἶναι ἀκόμη μεγάλη, διότι ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν, καὶ ἀμάθειαν γίνονται ὅλα τὰ κακά.

Διὰ

Διὰ τῦτο φρέπει τὰ Παιδία μας νὰ τὰ παιδεύωμεν, καὶ νὰ τὰ μαθαίνωμεν τὴν σοφίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠμπορῦν νὰ ἐγνωρίσῦν ὅσα κὴ αὖ εἶναι, κὴ νὰ γνωρίσῦν κὴ τὸν Θεόν. Χωρὶς μάθησιν δὲν εἶναι εὔκολον νὰ γνωρίσῃ τινὰς τὸν Θεὸν, μόνον τὸν γνωρίζει, ὡσὰν τὸν γνωρίζῦν καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, κὴ ἔτζι δὲν διαφέρει τίποτε ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα· κὴ νὰ θέλῃ τινὰς μὲ τὸ θέλημά τῦ νὰ εἶναι ὅμοιος μὲ τὰ ἄλογα ζῶα, εἶναι μεγάλη παλαιπωρία κὴ τύφλωσις. Θέλει ὁ ἄνθρωπος ὁ λογικὸς νὰ εἶναι κὴ σοφὸς, καθὼς τὸν ἔκαμεν ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς· διότι ὁ λόγος χωρὶς τὴν σοφίαν, ὁμοιάζει ὡσὰν σῦας λίθος τίμιος, νὰ εἶναι μέσα εἰς τὴν λάσπην, κὴ σῦα τίμιον φρᾶγμα νὰ εἶναι μέσα εἰς τὴν ἀτιμίαν, εἶναι πολὺ κακόν. Ἂν εἴπῃς, ὅτι κὴ χωρὶς τὴν σοφίαν ἠμπορεῖ νὰ περάσῃ τινὰς, δὲν λέγεις ἀλήθειαν, διότι χωρὶς τὴν σοφίαν περνῦν κὴ τὰ ἄλογα ζῶα· ἀμὴ καθὼς σῦα καράβι χωρὶς τιμῶνι, καὶ χωρὶς ναύταις δὲν ἠμπορεῖ νὰ περάσῃ τὴν θάλασσαν, ἔτζι κὴ ὁ ἄσοφος ἄνθρωπος καράβι εἶναι χωρὶς τιμῶνι κὴ χωρὶς ναύταις μέσα εἰς τὴν ζωὴν ἐτῦτον, κὴ δὲν ἠξεύρει τί νὰ γενῇ. Διὰ τῦτο ἔλεγεν σῦας σοφὸς γνωμικός· „Ὁ γραμμάτων ἄπειρος, ὁ βλέπει βλέπων." ἤγεν ὁ ἀγράμματος κὴ ἄσοφος ἄνθρωπος ἂν κὴ βλέπῃ, ἀλλὰ δὲν βλέπει· τῦτο φαίνεται πῶς βλέπει, ἀλλὰ εἶναι τυφλός. Διότι ἐρώτησαι τὸν ἀγράμματον κὴ ἄσοφον κὴ ἀπαίδευτον ἄνθρωπον, ἂν εἶναι ἡ ψυχή τῦ θνητὴ, ἢ εἶναι ἀθάνατος; ἂν κινῆται, ἢ ἂν δὲν κινῆται; ἂν σέκῃ ὁ Οὐρανὸς, ἢ ἂν κινῆται; ἂν εἶναι τρισυπόστατος ὁ Θεὸς, ἢ ἂν δὲν εἶναι· ἂν εἶναι σῶμα, ἢ ἂν εἶναι ἀσώματος; ἂν εἶναι Ἀνάστασις, ἢ ἂν δὲν εἶναι, ἂν ἀναστάνωνται ὅλοι, ἢ ὄχι; ἂν εἶναι διαφορὰ εἰς τὰς Ἀγγέλῦς, ἢ ὄχι; τί καλὸν κάμνει τὸ Βάπτισμα; ἢ τί κακὸν, ἂν δὲν τὸ λάβῃ τινάς; τί εἶναι Λειτῦργία; τί εἶναι Ἱερεύς; τί εἶναι Ἐπίσκοπος; δὲν ἠξεύρει ἀπὸ τῦτα ὅλα ὁ ἀγράμματος καὶ ἀπαίδευτος, καὶ ἄλλα πολλὰ ὡσὰν αὐτὰ νὰ ἀποκριθῇ ὐδὲ ποσῶς· κὴ ὡσὰν δὲν ἠξεύρει τί εἶναι ἐτῦτα, εἶναι τυφλὸς εἰς ἐτῦτα. Εἰς τόσον ὅπῦ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ἄσοφος εἶναι τυφλὸς εἰς τὰ πάντα· καὶ ἂν βλέπῃ καὶ μὲ τὰ σωματικὰ μάτια, ἀλλὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῦ τυφλὰ εἶναι· διότι τῦ ἀμαθῆ καὶ ἀπαιδεύτῦ τὰ μάτια τυφλὰ εἶναι, καὶ μάλισα τῆς ψυχῆς τῦ· διότι ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νῦς εἶναι ὅπῦ βλέπει, καὶ ὅταν ὁ νῦς δὲν νοᾷ ἐκεῖνα ὅπῦ εἶναι ἀναγκαῖα, τυφλὸς εἶναι παντελῶς.

Βλέπετε, Γονεῖς, ὅπῦ ἀφίνετε τὰ Παιδία σας ἀπαίδευτα, τί κακὸν τῦς κάμνετε; βλέπετε, πῶς τὰ ἀφίνετε τυφλὰ, κὴ μένετε κὴ ἐσεῖς τυφλοὶ, κὴ ὁδηγεῖ ὁ τυφλὸς τὸν τυφλὸν, καὶ πέφτετε κὴ οἱ δύο μέσα εἰς τὸν βόθρον; Ἂν ἔβλεπεν ὁ σῦας ἀπὸ τῦς δύο, ὡδήγει τὸν ἄλλον· ἀμὴ ὅταν εἶσε καὶ οἱ δύο τυφλοὶ, τί νὰ γενῆτε; Χρεωστῦμεν πολλὰ νὰ παιδεύσωμεν τὰ Παιδία μας ἀπ' ἀρχῆς, ὅταν εἶναι μικρά· διότι καθὼς τυπωθῇ, ἀφ' ἕ εἶναι μικρὸν, ἔτζι ἀπομένει κὴ ἂν γενῇ μεγάλον· καθὼς κὴ σῦα δένδρον, ἂν τὸ ἰσιάσῃ τινὰς, ὅταν εἶναι τρυφερὸν καὶ μικρὸν, μένει ἴσιον· ἂν τὸ ἀφήκῃ ἄνισον, ὅταν τραχυνῇ, δὲν ἰσιάζει,

ἀλλὰ τζαπίζεται. „ Δράξαθε, λέγει ὁ Δαβὶδ, παιδείας, μή ποτε ὀργι-
„ θῇ Κύριος." Ἀκούετε Πατέρες, ὅτι οὐ δὲν πιάσετε τὴν σοφίαν, καὶ
τὴν παίδευσιν, ὀργίζεται ὁ Κύριος; παιδεύσετε κἂν τὰ Παιδία σας,
διότι ἔτζι χρεωστεῖτε· καὶ οὐ δὲν κάμετε ἔτζι, ἔχετε νὰ κολαθῆτε, μα-
κάρι οὐ ἔχετε ὅλαις ταῖς ἄλλαις καλωσυναις καὶ ἀρεταῖς. Μάθετε τὰ
Παιδία σας, νὰ γνωρίζουν τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας· μάθετέτα τὴν
δικαιοσύνη, τὴν σωφροσύνη, τὴν φρόνησιν, τὴν ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς·
μάθετέτα νὰ γνωρίσουν τὸ λόγου τους, καὶ ὡσαὶ γνωρίσουν τὸ λόγου τους, ἠμ-
ποροῦν νὰ γνωρίσουν καὶ τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο ἀλλέως δὲν γίνεται, παρὰ μὲ
τὴν παίδευσιν. Καὶ ἐσεῖς οὐ τὰ στερέψετε ἀπ' ἀρχῆς τὴν μάθησιν, καὶ
τὰ ἀφήσετε ἀπαίδευτα καὶ βάρβαρα, τὰ στερεύετε καὶ τῆς γνώσεως τοῦ
Θεοῦ· καὶ ὅταν δὲν γνωρίζουν τὸν Θεόν, τί καλὸν ἔχουν ἄλλο; Δὲν ἀκύ-
ετε, ὁπὸ λέγει ὁ Κύριος εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι οὐ κερδήσῃ
τινὰς, ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ ἀπέκει χάσῃ τὴν ψυχήν του, τί τὸν ὠφε-
λεῖ τὸ τόσον κέρδος, καὶ ἡ τόση ἐξουσία; Παιδεύσετε λοιπὸν τὰ Παιδία-
σας αὐτάμα μὲ τὸ λόγου σας, διὰ νὰ σώσετε καὶ τὸ λόγου σας, καὶ τὰ
Παιδία σας, καὶ νὰ τύχετε καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Περὶ τοῦ κάλλους τῶν Γυναικῶν.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐκεῖνος, ὁπὸ θέλει νὰ πάρῃ Γυναῖκα νομίμως, εἶναι χρεία πρῶ-
τον, νὰ διαβάσῃ τοὺς Νόμους, ὁποῦ ἔγραψεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος,
διὰ νὰ μάθῃ τί πρέπει νὰ κάμῃ· διότι, ὅταν τύχῃ ἡ Γυναῖκα ὁ-
πὸ πάρῃ, πονηρὰ, ἰβείστρα, καὶ μεθύστρα, καὶ γεμάτη ἀγνωσίας, καὶ
ἄλλα κακὰ νὰ ἔχῃ, καὶ μόνον ἕνα κακὸν νὰ ἔχῃ ἀπ' αὐτὰ, μάλιστα
μοιχαλίδα, ἀνάγκη εἶναι νὰ τὴν χωρίσῃς, χωρὶς νὰ πάρῃς ἄλλην,
καὶ ἔχεις πολλὰ ἔξοδα, καὶ κίνδυνα· διὰ τοῦτο παντοίῳ τρόπῳ κά-
μνε, ὥστε νὰ πάρῃς καλὴν Γυναῖκα, ταπεινὴν, καὶ φρόνιμον, καὶ ὑπή-
κοον. Διότι ἐὰν θελήσῃς νὰ ἀγοράσῃς ἀσπῆτι καλὸν, ἢ σκλάβους, ἐξε-
τάζεις ἐπιμελῶς ἐκείνους ὁπὸ τοὺς πωλοῦν, καὶ ἐκείνους ὁπὸ τοὺς εἶχαν προ-
τήτερα· καὶ τὸ μὲν ἀσπιτίν τὴν κατασκευὴν, τῶν δὲ δούλων τὴν ὑγείαν,
καὶ ἀνδρείαν, καὶ τὴν προαίρεσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἐξετάζεις· περισσότε-
ρον ἐξέτασιν πρέπει νὰ κάμῃς διὰ τὰς Γυναῖκας· διότι, ἐὰν πάρῃς
ἀσπῆτι κακὸν, δυώσαι νὰ τὸ δώσῃς ὀπίσω, ὁμοίως καὶ τοὺς δούλους· Γυ-
ναῖκα δὲ, δὲν δυώσαι καθ' ὅλου νὰ τὴν δώσῃς ὀπίσω. Καὶ πάλιν ἐὰν
πάρῃ τινὰς Γυναῖκα πτωχὴν, εἶναι ὀλίγον τὸ κακόν· εἰ δὲ λάβῃ πλου-
σίαν, εἶναι μέγα καὶ διπλοῦν τὸ κακόν· διότι τὸ μὲν, εἰς τὸν βίον ἔ-
βλαψε, τὸ δὲ εἰς αὐθεντίαν, καὶ ἀνελεύθερον τὸν ἄνδρα κάμνει. Καὶ

ἄλλοι

ἄλλοι πάλιν ὁποῦ προσέχουν ταῖς πόρναις, ὄχι μόνον ἐκεῖ κολάζονται αἰωνίως, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ κακοὶ κακῶς ἀπωλέθησαν· πολλαῖς πεειεργείαις σατανικαῖς ὑπέμειναν ὑπὸ τῶν πονηρευομένων γυναικῶν· καὶ γὰρ ἐκείναις πολλῶν ἔκαμαν μάγια, καὶ τὰς ἀγαπητικάς τας, τὰς μὲν ἐπελάγωσαν, ἄλλας δὲ καὶ ἐθανάτωσαν. Καὶ ἐσύ, ὦ ἄνθρωπε, πῶς δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, οὐδὲ αὐτὴν τὴν κόλασιν τῶν δαιμόνων, καὶ ταῖς μαγείαις τῶν δαιμόνων φοβεῖσαι; διότι, ὅταν ἰδῇς τὸ λίγο σε, πῶς τὸν ἔκαμες ἔρημον ἀπὸ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς πορνείας, καὶ γυμνωθῇς ἀπὸ τῆς ἄνωθεν βοηθείας καὶ χάριτος, τότε μετὰ πολλῆς ἀφοβίας σὲ πέρνει ἡ πόρνη, καὶ προσκαλεῖ τοὺς δαίμονας, καὶ σὲ γράφουν φυλακτὰ, καὶ σὲ ἀπογυμνώνει τῆς σωτηρίας σε, καὶ σὲ καταφαίνει γέλωτα καὶ ὄνειδος εἰς ὅλην τὴν Πόλιν.

Λοιπὸν θέλεις νὰ ἔχῃς ὀλίγην παρηγορίαν εἰς τὴν ψυχήν σου; μὴ πηγαίνῃς εἰς τὰ θέατρα, καὶ εἰς τὰ παιγνίδια, μόνον πήγαινε εἰς περιβόλια, εἰς ποταμοὺς, εἰς λίμνας, εἰς κήπους, καὶ φυτὰ, καὶ ἄκουε τοὺς τζιτζίρους, ὁποῦ λαλοῦσιν ὅλην τὴν ἡμέραν. Σύρε εἰς τῶν Ἁγίων Μαρτύρων τὰς Ἐκκλησίας, ὁποῦ δίδουν ὑγείαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, καὶ ὄχι κἀμμίαν βλάβην. Ἔχεις δοῦλον, ἔχεις γυναῖκα, ἔχεις Παιδία; τί ταύτης τῆς δυφροσύνης καὶ χαρᾶς ἴσον; Ἔχεις ἀπῆτι καὶ συνοδίαν; ἔχεις φίλους; αὐτὰ εἶναι πάντερπνα, καὶ τὸ κέρδος σωτήριον καὶ μακάριον. Τί ἄλλο μακαριώτερον, καὶ γλυκύτερον εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ὡσαὶ οἱ καλοὶ φίλοι καὶ ἠγαπημένοι; Τί δὲ πάλιν συνοδία τακτικὴ, καὶ φρόνιμη, καὶ ὑπήκοη; Ὅταν γὲν ἰδῇς γυναῖκα ὡραίαν, καὶ αὐξαίνῃς τὴν ἐπιθυμίαν σε ὑπὲρ αὐτῆς, ἐννόησον, ὅτι γῆ εἶναι καὶ σάκκος, καὶ θέλει παύσει ἡ λύσα τῆς ἐπιθυμίας· ἢ βάλε μὲ τὸν νοῦν σε, πῶς θέλει ἀλλάξῃ τὴν δυμορφίαν αὐτῆς τὸ γῆρας, ἢ ἡ ἀῤῥωσία, καὶ θέλεις ἰδῇ, πῶς βαθαίνουν αὐτῆς τὰ μάτια, πῶς ζαρώνουν τὰ μάγουλα, καὶ ὅλον διαφθείρεται τὸ ἄνθος ἐκεῖνο τῆς ὡραιότητος καὶ νεότητος. Πηλὸν θαυμάζεις, καὶ κόνιν, καὶ σάκκον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ τάφος ἀσβεσωμένος ἡ δυμορφία τοῦ κορμίου· καὶ ἂν ἰδῇς τὸ μέσα τοῦ σώματος, εἶναι γεμάτον ἀκαθαρσίας, καὶ βρώμου πολλοῦ. Πολλάκις δὲ βλέπεις καὶ ὡραίαν Κόρην ἀποθανοῦσαν, καὶ μετὰ μίαν καὶ δευτέραν ἡμέραν δυρέθη ὁ τάφος αὐτῆς γεμάτος σκωλήκων καὶ δυσωδίας πολλῆς. Βλέπεις, ἄνθρωπε, ποῖον κάλλος ὀρέγεσαι καὶ ἀσπάζεσαι; διὰ τοῦτο ἐμπόδισεν ὁ Χριστὸς, νὰ μὴ περιεγάζεσαι δυμορφίαν τινὸς, καὶ λέγει· „Ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ, εἰς τὸ ἐπι„θυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτῆς." Διὰ τοῦτο ὅταν ἰδῇς τινὸς πρόσωπον, καὶ πάθῃς τίποτε ψυχικὴν βλάβην, μηδ' ὅλως ἐκ δευτέρου νὰ τὸ ἰδῇς, καὶ ἐλευθερώνεσαι· διότι καὶ οἱ ὑδροπικοὶ καὶ ἀπελπιαρέοι ἔχουν τὰ πρόσωπά τους λαμπρὰ, ἀλλ' ὅταν ἐγνωρίσωμεν τὸν δρόπικα ὁποῦ ἔχουσιν εἰς τὴν κοιλίαν τους, τοὺς μισοῦμεν· ἔτζι καὶ τὸ ξένον κάλλος νὰ μισοῦμεν, καὶ τὴν πονηρὰν συνοδίαν. Διότι λέγεται διὰ κάποιον Ἕλληνα Φιλόσοφον, πῶς εἶχε κακὴν γυναῖκα, καὶ ἔλεγεν τοῦ οἱ πάντες· διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἔχεις φλύαρον γυναῖκα, καὶ δὲν τὴν διώχνεις; καὶ

αὐτὸς τοὺς ἔλεγον, ὅτι θέλω νὰ ἔχω εἰς τὸ σπῆτί μου παλαίστραν, καὶ παίδευσιν, διὰ νὰ εἶμαι τιμότερος εἰς τοὺς ἄλλους, διὰ τοῦτο ὑπομένω τὴν ὕβριν καὶ τὴν παίδευσιν.

Ἀκούσατε ἀγάπην θείκην ἀνδρογύνου τιμία, ὁποῦ ἔδειξαν ἀλλήλους τοὺς ἕως κινδύνων θανάτου· διότι μετὰ τὸ κατοικῆσαι τὸν Ἀβραὰμ εἰς τόπον λεγόμενον Γεράρων, καὶ ὅταν τὸν ἐρώτησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς Πόλεως ἐκείνης περὶ Σάρρας τῆς Γυναικὸς αὐτοῦ, φοβηθεὶς εἶπεν, ὅτι Ἀδελφή μου εἶναι. Τότε ἀπέστειλεν ὁ Ἀβιμέλεχ Βασιλεὺς, καὶ ἐπῆρε τὴν Σάρραν, ὅτι πολλὰ ὡραία ἦτον. Τότε ὁ δίκαιος Ἀβραὰμ ὑπέμεινε διπλῆν τὸν πειρασμὸν, τὴν τε ξενιτείαν, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Γυναικὸς αὐτοῦ· ὁ δὲ Θεὸς ἔστειλεν Ἄγγελον τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ εἰς τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ εἶπε, αὐτοῦ νὰ ἀποθάνῃς περὶ τῆς Γυναικὸς τοῦ ξένου ἀνδρὸς ὁποῦ ἐπῆρες· ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς μοῦ εἶπε, πῶς εἶναι Ἀδελφή του, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἄπλωσα τὸ χέρι μου εἰς αὐτὴν καθ' ὅλου, καὶ συμπάθησόν με, ὅτι ἀγνοῶν ἔκαμα τοῦτο. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε· πρόσεχε, καὶ μάθε, ὅτι εἶναι σύας καὶ αὐτὸς ὁ ξένος ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτούς μου φίλους, καὶ ἀπόδος τὴν Γυναῖκά του, ὅτι εἶναι Προφήτης, καὶ παρακαλεῖμας διὰ τοῦ λόγου σου, διὰ νὰ ζήσῃς πολλοὺς χρόνους· εἰ δὲ καὶ δὲν δώσῃς τὴν γυναῖκά του, θέλεις ἀποθάνῃ, καὶ ὅλοι οἱ ἐδικοί σου· διότι αὐτὸς φοβηθεὶς τὸν θάνατον, εἶπε, πῶς δὲν εἶναι Γυναῖκά του· καὶ τὰ τὸν φιλοδωρήσῃς διὰ νὰ εὔχεται διὰ τοῦ λόγου σου. Σκωθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔμφοβος ὁ Ἀβιμέλεχ, παρευθὺς ἔφερε τὸν Ἀβραὰμ μετὰ πολλῆς τῆς τιμῆς, καὶ λέγει τῷ Ἀβραάμ· πῶς ἔκαμες ἔτζι, ἄνθρωπε, καὶ ἤφερες τὸν θάνατον εἰς ἡμᾶς, ὁποῦ δὲν σε ἐπταίσαμεν τίποτα; ὁ δὲ Ἀβραὰμ εἶπε τῷ Βασιλεῖ, ὅτι φοβηθεὶς τὸν θάνατον, εἶπα, πῶς εἶναι Ἀδελφή μου ἐκ τοῦ Πατρός μου, καὶ ὄχι ἐκ τῆς Μητρός μου, καὶ ἐπῆρα αὐτὴν Γυναῖκα καὶ Ἀδελφήν. Τότε ὁ Βασιλεὺς ἐλαβηθεὶς τὸν δίκαιον, καὶ τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν πραότητα αὐτοῦ, δίδειτον χίλια φλωρία, καὶ πρόβατα, καὶ βόδια, καὶ δούλους, καὶ δουλίδες, καὶ τὴν Σάρραν τὴν Γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ὄχι τόσον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξουσίαν τοῦ ἔδωσεν· ὅτι ὁποῖος τόπος τοῦ ἀρέσει νὰ κατοικήσῃ· ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὅτι δι' ἐκείνου τοῦ δίχως ἐχαείθη ἡ ζωὴ αὐτοῦ, καὶ εἶχε τὸν ξένον, ἀγνώειμον, ὡς μέγαν εὐεργέτην.

Αὐτὰ ὅλα παρὰ τοῦ Θεοῦ οἰκονομήθησαν, καὶ ἐγένετο εἰς εὐφροσύνην τὰ λυπηρά. Ὁπόταν ἦλθεν εἰς βαθὺ γῆρας ὁ Ἀβραὰμ ἔτος, καὶ ἐβουλήθη νὰ πάρῃ Νύμφην εἰς τὸν Ἰσαὰκ ἀπὸ τὸ γένος τῶν Χαναναίων, καὶ προσκαλεῖ τὸν πρῶτόν του δοῦλον ἀπὸ τοὺς ἄλλους φρονιμώτερον καὶ ἐμπιστευμένον· διότι δούλους εἶχε τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ λέγει του· νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Μεσοποταμίαν τὴν Πατρίδα μου, νὰ πάρῃς ἀπὸ τὸ γένος μου Γυναῖκα τοῦ ἠγαπημένου μου Υἱοῦ Ἰσαάκ. Εἴδες, ἀγαπητὲ, πῶς τὸν παλαιὸν καιρὸν δὲν ἐζητοῦσαν πλοῦτον, χρήματα, δούλους, ἀμπέλια, περιβόλια, δὲν ἐγύρευαν τὴν ἔξωθεν εὐμορφίαν, καὶ κάλλος, ἀλλὰ ψυχῆς εὐμορφίαν, καὶ εὐγένειαν γένους; Λαβὼν ὁ δοῦλος τὴν εὐχὴν τοῦ Πατριάρχου, καὶ τὰς καμήλους, καὶ χαρίσματα, καὶ στολίδια τῆς Νύμφης, ἐπῆ-

γε

γον εἰς τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Συρίας, εἰς τὴν Χώραν Ναχὼρ, ὁ ὁποῖος ἦτον Ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ ἐστάθη ἔξω ἀπὸ τὴν Χώραν σιμὰ εἰς τὸ πηγάδι τῆς Χώρας, καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται, λέγωντας ἔτως· Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ Αὐθεντός μου Ἀβραὰμ, κατευόδωσόν με σήμερον, καὶ ποίησον τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μου Ἀβραάμ. Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἡ Ρεβέκκα νὰ πάρῃ νερόν· καὶ ὁ Ἄρχων εἶπε τῇ Κόρῃ, εἰς δοκιμασίαν φιλοξενίας· δός μοι, Κόρη μου, νερὸν νὰ πίω· καὶ παρευθὺς ἡ Κόρη μετὰ πάσης χαρᾶς τοῦ ἔδωσε καὶ ἔπιε. Καὶ πάλιν ἔδραμε, καὶ εὔγαλε νερὸν μὲ τὴν καρδίαν ἀπὸ τὸ πηγάδι, καὶ ἐπότισεν ὅλα τὰ καμήλια αὐτοῦ· ὅθεν ἐκεῖνος ἐθαύμασεν εἰς τὴν φιλόξενον γνώμην της. Τότε ὡσαὶ ἐκατάλαβεν ὁ Ἄρχων τὴν χρυσῆν γνώμην τῆς κοπέλλας, ἄρχισε νὰ τὴν ἐρωτᾷ, τίνος Θυγατέρα εἶναι, καὶ αὐ ἔχῃ ὁ Πατὴρ αὐτῆς τόπον εὐρύχωρον νὰ μείνωμεν; Ἐκείνη εἶπεν· ἔχομεν καλὸν τόπον νὰ μείνετε· καὶ ἀπὸ τότε ἔδειχνε, πῶς μέλλει νὰ γενῇ Νύμφη καὶ Θυγατέρα τοῦ φιλοξένου Ἀβραάμ. Καὶ πάλιν τὴν ἐρώτησε, τίνος ἦτον Θυγατέρα; καὶ ἐκείνη δὲν εἶπε μόνον τὸν Πατέρα της, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πατρός της τὸν Πατέρα Ναχὼρ, καὶ λέγει· Θυγατέρα εἶμαι Βαθουὴλ τοῦ Μελχὰ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ναχὼρ, ὁ ὁποῖος ἦτον Ἀδελφὸς τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ· Εἶπα πάλιν τὴν ἐρώτησεν, ἐὰν εἶναι καὶ τροφὴ διὰ τὰς καμήλους; καὶ ἐκείνη εἶπε· καὶ τόπος εἶναι διὰ τὰ ζῶα, καὶ φαγητὰ πολλὰ, μόνον κοπιάσετε. Ἴδε ταπεινοφροσύνης καὶ φιλοξενίας ἀκρίβειαν, καὶ μέγεθος πλούτου· τοῦτο, πόσος πλοῦτος εἶναι, πόσος θησαυρός; τοῦτο εἶναι ἡ τροῖκα ἡ μεγάλη, τοῦτο προξενεῖ τὰ μέγια ἀγαθὰ, τοῦτο εἶναι ὁ θησαυρὸς ὁποῦ δὲν σώνεται ποτέ.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ δοῦλος, καὶ θαυμάσας τὴν μεγάλην καὶ ἄμετρον φιλοξενίαν, ἐχάρη πολὺ τὴν ἐλεήμονα γνώμην τοῦ κορασίου, καὶ εὐχαρίστησε τῷ Κυρίῳ, καὶ εἶπεν· „ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου μου Ἀβραάμ " καὶ ἄρχισε καὶ αὐτὸς καὶ ἔλεγε τῇ Κόρῃ, ποῖος εἶναι, καὶ ὅτι Ἀδελφὸς τοῦ Πάππου της Ναχὼρ εἶναι ἐκεῖνος ὁ θαυμαστὸς καὶ φιλόξενος Ἀβραάμ, ὁποῦ τὸν ἔστειλεν ἐκεῖ. Ταῦτα ἤκουσεν ἡ Κόρη, καὶ ἔδραμε μετὰ πολλῆς χαρᾶς, καὶ εἶπε τοῦς Γονεῖς αὐτῆς τοῦς λόγους τοῦ ξένου ἐκείνου· καὶ ἔδραμεν ὁ Λάβαν ἔξω πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· διατί ἐστάθης τόσην ὥραν ἔξω, ἐπειδὴ εἶσαι δοῦλος ἐδικοῦ μας ἀνθρώπου; κοπίασαι εἰς τὸ σπῆτί μου, ὅτι ἑτοίμασα τόπον νὰ ἀναπαυθῇς καὶ ἐσύ, καὶ τὰ ζῶά σου· καὶ ὡσαὶ ἐπῆγεν, ἐδέχθηκέ τον ἀσπασίως, καὶ ἔδωκε τὰς καμήλους φαγὶ, καὶ νίψε τὰ ποδάρια του, καὶ τῶν ὅσοι ἦσαν μὲ τοῦ λόγου του, καὶ ἔβαλε τράπεζαν νὰ τοῦς φιλεύσῃ. Ἀλλ' ὁ ἀπεσταλμένος εἶπε, δὲν θέλω φάγῃ, ἕως νὰ σᾶς διηγηθῶ διατὶ μὲ ἀπέστειλεν ὁ Αὐθέντης μου ἐδῶ εἰς ἐσᾶς, καὶ ἀκούσατε. Ἐγὼ εἶμαι εἷς δοῦλος ἀπὸ τοῦς τετρακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ δούλους τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ, ὁποῦ τὸν εὐλόγησεν ὁ Θεὸς, ὅτι τὸν ἀγαπᾷ πολὺ, καὶ ἔδωκέ του πρόβατα ἀμέτρητον πλῆθος, καὶ ἀγέλας βοδίων, χρυσίον καὶ ἀργύριον ἄπειρον, καὶ δούλους πολλοὺς, καὶ δουλεύτρας, καμήλους, καὶ ὄνους, καὶ ἡμιόνους, καὶ ἐγέννησεν ἡ Σάρρα ἡ γυναῖκά του

Υἱὸν ὡραῖον ἐξ ἐπαγγελίας, καὶ εἶναι Αὐθεντῆς εἰς ὅλον τὸν τόπον τῶν Χαναναίων ἐκείνων· καὶ ἔτζη μὲ τὴν δύχὴν ἐκείνε ἦλθα πρὸς ἐσᾶς· καὶ αὐ θείσετε, νὰ μὲ δώσετε τὴν Θυγατέρα σας Νύμφιν, νὰ τὴν ὑπάγω τῦ Ἰσαὰκ τῦ Υἱῦ αὐτῦ, ὅτι ἔτζη μὲ ὤρισεν, ἀπὸ τὴν Πατρίδα καὶ τὸ γένος αὐτῦ νὰ πάρω Νύμφιν εἰς τὸν δίγενικὸν Υἱὸν αὐτῦ. Τότε εἶπεν ὁ Πατὴρ τῆς Κόρης, ὅτι ἀπὸ τὸν Θεὸν ἦλθεν ὁ λόγος αὐτὸς, καὶ ἰδὺ ἡ Κόρημας εἰς τὰ χέρια σε εἶναι, καὶ ἔπαραίτιν καὶ πάγεναί τιν εἰς τὸν Αὐθεντίν σε, καθὼς σὲ ἐπρόσταξε, καὶ ὁ Θεὸς ὤρισε, καὶ ἂς εἶναι Γυναῖκα τῦ Υἱῦ τῦ Αὐθεντός σε. Τότε εὔγαλε τὰ χρυσᾶ, καὶ πολύτιμα φορέματα, καὶ τολίδια, καὶ ἐτόλισε τὴν Ρεβέκκαν· ὁμοίως καὶ τὰς Γονεῖς αὐτῆς ἔνδυσε λαμπρὰ φορέματα, καὶ δῶρα πολύτιμα τὰς ἐχάρισε. Τότε ἔφαγον καὶ ἔπιον, καθὼς ἦτον τὸ πρέπον· τὸ δὲ ταχὺ ἔκραξαν τὴν Κόρην, καὶ εἶπαν τὴν, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀρραβωνιαστικόν της· ἡ δὲ Κόρη εἶπεν· ἐὰν θείζετε, νὰ μὲ δώσετε τὴν δύχήν σας, ὑπάγω εἰς τὸν Αὐθεντίν με μὲ τὸ θέλημα τῦ Θεῦ. Τότε δυλόγησαν καὶ δύχήθηκαν τὴν Ρεβέκκαν, καὶ εἶπαν· „ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, γενῦ Θυγάτηρ μονογενὴς ἡ-„ μῶν εἰς χιλίας μυριάδων, καὶ κληρονομήσάτω τὸ σπέρμα σε πάντων „ τῶν ἐχθρῶν σας." καὶ ἀσπασαμένη αὐτὰς ἡ Ρεβέκκα, ἀνέβη εἰς τὰς καμήλας μὲ τὰς δυλδύτειας αὐτῆς, καὶ ἐπορδύθησαν μετὰ τῦ Ἄρχοντος τῦ ἀπεσταλμένε.

Τέτοιας ἀρραβῶνας καὶ ὑπανδρείας ἔκαμναν οἱ παλαιοὶ Ἄρχοντες, καὶ ὅσοι ἦτον Αὐθεντῆς, καὶ ὄχι ὡσὰν τὸν νῦν καιρὸν μετὰ ὑπερηφανίας καὶ χρημάτων πολλῶν. Πλὴν ὡσὰν ἐσίμωσαν τὴν Κόρην, λέγουν πῶς δυγῆκεν ὁ Ἰσαὰκ, νὰ περιδιαβάσῃ εἰς τὸν κάμπον· ἐρώτησε δὲ ἡ Ρεβέκκα τίς εἶναι ἐκεῖνο τὸ Ἡλιόμορφον παλικάρι, ὁπῦ ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς; καὶ εἶπαν, πῶς εἶναι ὁ Νυμφίος αὐτῆς· καὶ παρδύθυς κατέβη, καὶ ἐπῆγε, καὶ τὸν ἐπροσκύνησε· καὶ ἐπῆγεν ὁ Ἰσαὰκ εἰς τὸ σπῆτι τῆς Μητρός τε, καὶ δυλογήθη τὴν Ρεβέκκαν εἰς Γυναῖκα μὲ τὴν δύχὴν τῦ Πατριάρχε Ἀβραὰμ τῦ Πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἔκαμαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν πολλὴν ἐλεημοσύνην. Ἔτζη πρέπει νὰ κάμνεν καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοσμικοὶ, μάλιστα οἱ Χριστιανοὶ, καὶ ὄχι χορὺς καὶ παίγνια διαβολικά. Μόνον κάμε ἐλεημοσύνην εἰς τὰ πτωχὰ, καὶ τότε ἔρχεται ἡ χάρις τῦ Χριστῦ, καὶ δυλογεῖ ἐκεῖνο τὸ ἀνδρόγυνον, καὶ γοργὰ θέλει πάρῃ τὸν καρπὸν τῆς ἐλεημοσύνης. Καὶ ὅτι τῦτο εἶναι ἀληθὲς, ἀπὸ τῆς Κόρης Ταβιθᾶ λεγομένης τῆς ἐν Ἰόππῃ, μάθανε· διότι καὶ ταύτης ποτὲ νεκρᾶς κειμένης, ἐπαρασάθησαν ἐκεῖνοι οἱ πτωχοὶ, ὁποῦ ἐτρέφοντο ἀπ' αὐτῆς, καὶ κλαύσαντες μετὰ πικρῶν δακρύων, τὴν ἀνέστησαν, καὶ ζωὴν τὴν ἐχάρισαν ἐν Χριστῷ Ἰησῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Περὶ τȣ̃ μὴ καταφρονεῖν τῆς Ἐκκλησίας τȣ̃ Χριστȣ̃, καὶ τῶν Θείων Μυστηρίων, ἐκ τȣ̃ Λόγȣ τȣ̃ Ἁγίȣ Πέτρȣ, καὶ Ἠλία.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Σήμερον ὀλίγοι Ἀδελφοὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν· πόσα ποία νὰ ἦτον ἡ ἀφορμὴ, ὁπȣ̃ ἐμποδίθηκαν; καὶ ἡμεῖς ἐπιτελȣ̃μεν μνήμην Μαρτύρων, καὶ ὀδύνας ἦλθε πρὸς ἡμᾶς; Ἀλλὰ μή πως τὸ μάκρος τῆς πράξεως ἔβαλεν αὐτȣ̀ς εἰς τόσην ὀκνηρίαν καὶ ἀμέλειαν; ὄχι, τȣ̃το δὲν τȣ̀ς ἐμπόδισεν, ἀλλ' ὅτι δὲν ἔχȣν ἀγάπην θερμὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ πρὸς τȣ̀ς αὐτȣ̃ Ἁγίȣς· διότι καθὼς τὸν σπȣδαῖον, καὶ ἔξυπνον εἰς τὴν προαίρεσιν, ὀδύνα πρᾶγμα δυώνται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἔτζι τὸν ἀμελῆ, καὶ ὀκνὸν ὅλα δυώνται νὰ τὸν ἐμποδίσȣν. Οἱ Μάρτυρες ἔχυσαν τὸ αἷμάτȣς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· καὶ ποία εἶναι ἡ ἀλήθεια; ὁ Χριστός· καὶ σὺ ὀλίγον δρόμον δὲν ἐδυνήθης νὰ καταφρονήσῃς; ἐκεῖνοι τὴν κεφαλὴν ἐκόπησαν διὰ τὸν Χριστόν· ὁ Χριστὸς διὰ σὲ ἀπέθανε· καὶ ἐσὺ δὶ αὐτὸν ὀκνȣ́εις; μνήμη Μαρτύρων, καὶ σὺ ἀμελεῖς, καὶ ὀκνȣ́εις; ἔπρεπέ σȣ νὰ ἔλθῃς νὰ ἰδῇς νικημένον τὸν διάβολον, καὶ Μάρτυρα νικῶντα, καὶ Θεὸν δοξαζόμενον, καὶ Ἐκκλησίαν στεφανȣμένην. Ἀλλὰ τί λέγει ὁ ἄγνωστος ἄνθρωπος; ἁμαρτωλὸς εἶμαι, καὶ δὲν δυνάμαι νὰ ἔλθω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ἐπειδὴ ἁμαρτωλὸς εἶσαι, ἔρχȣ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ γένῃς δίκαιος. Τίς καὶ ποῖος ἀπὸ τȣ̀ς ἀνθρώπους εἶναι δίκαιος, καὶ χωρὶς ἁμαρτίαν; ἢ δὲν ἠξȣ́ρεις, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ, ὁπȣ̃ ὑπηρετȣ̃ν τȣ̃ Ἁγίȣ Θυσιαστηρίȣ, μὲ ἁμαρτίας εἶναι προσηλωμένοι; ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ σάρκα φορȣ̃ν, καὶ μὲ κορμὶ πήλινον εἶναι συμπεπλεγμένοι. Καὶ ἡμεῖς ἀτίμας οἱ ἐπὶ θρόνȣ Ἀρχιερατικοῦ καθήμενοι, καὶ διδάσκοντες ὑμᾶς, ἁμαρτίας ἐμπεπλέγμεθα, ἀλλὰ δὲν ἀπογινώσκομεν τῆς φιλανθρωπίας τȣ̃ Θεȣ̃, ὀδὲ ἀπανθρωπίαν δείχνομεν· ὅτι διὰ τȣ̃το καὶ αὐτȣ̀ς τȣ̀ς Ἱερεῖς πάθη δυνȣ́θειν ἔκαμεν, ἵνα ἐκ τῶν ὁποίων αὐτοὶ παθαίνȣσι, τοῖς ἄλλοις συμπάθειαν δίδωσι. Πόσης ἀγνωσίας εἶναι καὶ κολάσεως· ὅτι, ἂν εἶναι τινὰς νὰ λαλῇ, ἢ νὰ χορεύῃ, ἢ ἄλλο παιγνίδι νὰ κάμνῃ, καὶ καλέσῃ ἡμᾶς, ὅλοι μετὰ πολλῆς σπȣδῆς τρέχομεν, ὡσὰν νὰ εἴχαμεν πτερὰ, καὶ ὅποιος μᾶς κράξῃ, μεγάλην χάριν τὸν ἔχομεν, καὶ ὁλημερεὶς κάμνομεν μόνον ἐκείνȣ νὰ ἀκȣώμεν, καὶ νὰ βλέπωμεν· τȣ̃ δὲ Θεȣ̃ διδάσκοντος ἡμᾶς διὰ τῶν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων, χασμώμεθα καὶ νυστάζομεν· καὶ εἰς μὲν τὴν καρδίαν ἔχομεν στρόφον, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν σκοτινιασμόν· εἰς δὲ τὰ ἱπποδρόμια, ὅπȣ δὲν εἶναι καμία σκέπασμα τοίχȣ, ἐὰν καὶ τύχῃ καὶ βρέξῃ τίποτες ὀλιγοζάλη νὰ τȣ̀ς κτυπᾷ εἰς τὸ πρόσωπον, αὐτοὶ προσκαρτερȣ̃ν ὡσὰν δαιμονισμένοι, καὶ ὑπομένȣν, πότε ψύχραν, πότε καῦμα,

κατὰ καιρόν· καὶ τὸ μάκρος τοῦ δρόμου δὲν τοὺς κουράζει, καὶ δὲν τοὺς κρατεῖ κάμμία ἀνάγκη· εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐλθῦμεν, ὅλα μᾶς γίνονται ἐμπόδια, καὶ ἡ βροχὴ καὶ ἡ κρύα.

Ἐὰν δὲ ἐρωτηθῇ τινὰς ἀπὸ ἐκείνους, ποῖος εἶναι ὁ Πατὴρ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου; ἢ τοῦ Προφήτου Ἀβδιοῦ; ἢ ἄλλου τινὸς Προφήτου; ἢ τῶν Ἀποστόλων; καθ' ὅλου δὲν ἠξεύρει νὰ σὲ ἀποκριθῇ· διὰ δὲ τὰ ἁμάξια τῶν ἀλόγων, ποῖα διαβαίνουν εἰς τὴν πιλάλαν, μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἀπολογοῦνται, ἐπὶ τὰ ἅρματα Σοφιστῶν, Ἀβοκάτων, καὶ Ῥητόρων. Καὶ τίς νὰ τὰ ἀκούῃ, καὶ νὰ ὑπομείνῃ αὐτά, εἰπέ μου; Πολλάκις, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐδίδαξα, καὶ ἐνουθέτησα, νὰ μὴ πηγαίνετε εἰς τὰ θέατρα, καὶ εἰς τὰ ἱπποδρόμια· ἐπαρήκουσάς μου τὸν λόγον; μόλις ἐντρέπεσαι, πάλιν ἔλα καὶ ἄκουσον. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ, ὅτι ἤκουσα καὶ δὲν ἐφύλαξα, πῶς δύνομαι νὰ ἔλθω, καὶ νὰ ἀκούσω; ἀληθῶς ἐντρέπεσαι, ἀλλ' ἀκόμη τὸν λόγον μου ἔχεις εἰς τὴν καρδίαν σου γιζωμένον· καὶ τὸ παρὸν μὴ φαινομένου μου, ἀλλὰ πάλιν ἐντρέπεσαι, καὶ ξεκοκκινίζεις· καὶ λοιπὸν μηδενὸς ἐλέγχοντός σε, ἀκόμη ἔχεις τὸν δεσμὸν καὶ τὸν φόβον, ὅτι ἡ Διδασκαλία μου καθαιρεῖ σε. Οὐκ ἐφύλαξας, λέγεις; ἀληθῶς τότε χρεωστεῖς νὰ ἔλθῃς, διὰ νὰ ἀκούσῃς πάλιν· καὶ ἂν βάλῃς βότανον, καὶ δὲν σὲ καθαρίσῃ, τοῦ ἄλλου ἡμέραν πάλιν δὲν τὸ βαίνεις; Ὦ ἄνθρωπε, σύας ξυλοκόπος θέλει νὰ κόψῃ σύα μεγάλον δένδρον, καὶ ἂν δώσῃ μὲ τὸν πέλεκυν μίαν πληγὴν, καὶ ἐὰν δὲν πέσῃ τὸ δένδρον, τάχα δὲν δίδει καὶ ἄλλην πληγὴν, ἔστε τετάρτην, ἢ πέμπτην, ἢ καὶ δεκάτην; ἔτζι κάμνει καὶ ἐσύ. Καὶ ταῦτα λέγω, ὄχι νὰ σᾶς κάμω ὀκνηροτέρους καὶ ἀμελεῖς, ἀλλ' ἵνα σπουδαιοτέρους κατασήσω. Ὦ ἄνθρωπε, εἰσέβης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἠξιώθης τῆς Ὁμιλίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς, μάλισα τοῦ Χριστοῦ· προσέχου, μὴ εὕρῃς, πρὶν τῆς ἀπολύσεως τοῦ Ἱερέως, ὅτι ὡς φθεγάτος δοῦλος θέλεις κριθῇ ὑπὸ Θεοῦ. Ὅλην τὴν ἡμέραν περνᾶς εἰς τὰ σωματικὰ ἔργα, καὶ δύο ὥρας εἰς τὰ πνευματικὰ δὲν ὑπομένεις; εἰς τὰ θέατρα πηγαίνεις, καὶ ἕως νὰ χαλάσουν τὰ παιγνίδια δὲν φθάνεις, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἔρχεσαι, καὶ πρὶν τῆς Ἁγίας Λειτουργίας φθάνεις; φοβήσου τὸν λέγοντα· „Ὁ καταφρονῶν τῶν θείων Μυστηρίων, καταφρονηθήσεται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ." Καὶ εἰς Βασιλέα νὰ παρασέκεσαι, οὐδὲ ἁπλῶς νὰ μεσογελάσῃς δὲν ἀποκοτᾷς· τῷ δὲ Δεσπότῃ Χριστῷ καὶ Βασιλεῖ τῶν ἁπάντων παρεσκηνῶ, δὲν ἴσασαι μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἀλλὰ συντυχαίνεις, καὶ γελᾷς ἄπαντα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ; καὶ μὲ τοῦτο παρακινεῖς αὐτὸν, καὶ σὲ ὀργίζεται, καὶ δὲν πέρνεις συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν σου· διότι ὄχι τοὺς ἁμαρτάνοντας μισεῖ ὁ Θεὸς, ὡσὰν ἐκείνους, ὁποῦ δὲν κάμνουν ἀποχὴν τῆς ἁμαρτίας· ἀπὸ τοὺς τοιούτους ἀποστρέφεται ὁ Θεὸς καὶ παραχωρεῖ.

Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; εἰς τὴν Ἐκκλησίαν στέκεσαι, καὶ κάλλος ἀλλότριον περιεργάζεσαι; καὶ δὲν φείττεις καὶ δὲν φοβεῖσαι, ἔτζι νὰ ὑβρίζῃς τὸν Θεὸν μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ; καὶ πορνοστάσιον σοῦ φαίνεται ὁ Ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀτιμότερον ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς; Διότι εἰς τὸ παζάρι φοβεῖσαι, καὶ ἐντρέπεσαι νὰ φανῇς, πῶς περιεργάζεσαι κάλλος

τινὸς,

τινὸς, ἐν δὲ τῷ Ναῷ τȣ Θεȣ ὁπȣ σὲ διδάσκει, καὶ μάλιστα σὲ φοβερίζει διὰ τὰς ἁμαρτίας καὶ ἀνομίας ὁπȣ κάμνεις, μάλιστα ὁπȣ ἀκȣεις τότε, νὰ μὴ τὰ κάμνῃς, καὶ ἐσὺ κάμνεις ἐργασήριον τȣ διαβόλȣ τὴν καρδίαν σȣ, καὶ διαβολαῖς μὲ τὰς ὀφθαλμȣς σȣ; Καλλίτερον ἦτον τέτοια ματια νὰ εἶναι τυφλὰ, παρὰ νὰ βλέπȣν ἀδιάντροπα καὶ παράνομα. Βάλλε, ἄνθρωπε, μὲ τὸν νȣν σȣ, εἰς τίνος σιμὰ σέκεις, καὶ σιμώνεις εἰς τὴν Ἱεραν καὶ φεκτὴν Λειτȣργίαν, πάχα μὲ ποίȣς μέλλεις νὰ παρακαλῇς τὸν Θεόν; μετὰ τῶν Χερȣβὶμ, μετὰ τῶν Σεραφὶμ, μετὰ τῶν ἄλλων Οὐρανίων Δυνάμεων, Ἀγγέλων, καὶ Ἀρχαγγέλων. Βάλλε μὲ τὸν νȣν σȣ, ποίȣς ἔχεις συγχορȣτὰς, καὶ συμφάλλοντας· καὶ τȣτο σώνει σε εἰς ἐγρήγορσιν, καὶ κατανόησιν. Ὅταν ἐνθυμηθῇς, ὅτι κορμὶ φορεῖς γήϊνον, καὶ εἶσαι συμπεπλεγμένος μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων, καὶ πασῶν τῶν ἐπȣρανίων Δυνάμεων ἀσωμάτων, καὶ ἐκαταξιώθης νὰ ψάλλῃς καὶ νὰ ὑμνῇς τὸν Δεσπότην Χριστὸν καὶ Θεὸν τῶν ἁπάντων. Διὰ τȣτο μὴ γίνεσαι ὡσὰν παράλυτος, ἀλλὰ φρόθυμος εἰς τὴν ὑμνῳδίαν τῶν Ἱερῶν Λειτȣργιῶν· μὴ ἔχε βιωτικὸν λογισμὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, καὶ φρὸς τȣς Οὐρανȣς ὅλον τὸν νȣν σȣ μετάθες, ὡσὰν νὰ σέκεσαι σιμὰ εἰς τὸν θρόνον τῆς δόξης τῆς μεγαλωσύνης, καὶ μετὰ τῶν Σεραφὶμ πετώμενος. Καὶ ἔτȣ τῷ Θεῷ τὸν πανάγιον ὕμνον φροσανάφερε, καὶ διὰ τȣτο σάσου καλῶς εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἁγίας Λειτȣργίας, παραγγέλλομεν, διὰ νὰ σηκώσωμεν τȣς κάτω κειμένȣς λογισμȣς. Διότι, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς θείας Ἀκολȣθίας, Ἀδελφοὶ, ὄχι ἄνθρωποι μόνον βοῶσι τὴν φεκτὴν ἐκείνην βολὴν, ἀλλὰ καὶ οἱ Θεῖοι Ἄγγελοι φροσπίπτȣσι τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ, ἀμὴν καὶ Ἀρχάγγελοι δέονται, καὶ παρακαλȣσι, μὲ τὸ νὰ ἔχȣν τὸν καιρὸν αὐτῆς συμβοηθȣντα, καὶ μάλιστα ἡ Ἁγία Λειτȣργία τῶν ἀχράντων Μυστηρίων. Καὶ καθὼς οἱ ἄνθρωποι βαστȣν, καὶ σείȣν κλάδȣς τῶν ἐλαιῶν ἔμφροθεν τȣ Βασιλέως, καὶ διὰ τῆς ἐλαίας τὸ φυτὸν, τὸν φέρνȣν εἰς ἐνθύμησιν νὰ κάμῃ ἔλεος, καὶ φιλανθρωπίαν εἰς τὸν Κόσμον τȣ· ἔτζι καὶ οἱ Ἅγιοι Ἄγγελοι τότε εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἱερᾶς Λειτȣργίας, ἀντὶ κλάδων ἐλαιῶν, αὐτὸ τὸ πανάγιον Σῶμα, καὶ Δεσποτικὸν δείχνȣν φρὸς τὸν Δεσπότην ἡμῶν Ἰησȣν Χριστὸν, καὶ παρακαλȣν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, μοναχὰ λέγοντες φρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος δεόμεθα, καὶ παρακαλȣμέν σε, φιλάνθρωπε καὶ φιλάγαθε Δέσποτα· τȣς ὁποίȣς αὐτὸς φροφθάσας, καὶ πολλὰ ἀγαπήσας, καὶ τόσον ἐκαταδέχθης, ὥς τε καὶ τὴν παναγίαν ψυχὴν ἔδωκας ὑπὲρ αὐτῶν. Διὰ τȣτȣς καὶ ἡμεῖς ἐκχέομεν τὰς δεήσεις, ὑπὲρ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἐσὺ, ὑπεράγαθε, ἔχυσες τὸ πανάγιόν σȣ Αἷμα· ὑπὲρ τȣτων παρακαλȣμεν· ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἄχραντόν σȣ Σῶμα ἔθυσας καὶ κατέσφαξας ὑπὸ τῶν παρανόμων Ἑβραίων.

Διὰ τȣτο φρέπει καθ' ἕνας ἀπὸ ὑμᾶς νὰ συλλογίζεται μὲ τὸν νȣν τȣ, τάχα ποῖον σφάλμα, ἢ ποῖον ἁμάρτημα ἐξιλέωσε, καὶ ποῖον κατόρθωμα ἀρετῆς ἀπόκτησε, ποῖον ἁμάρτημα ἄφησεν, ἢ εἰς ποῖον μέτρον ἀρετῆς ἔφθασε; καὶ καλλίτερος ἀπ' ὅ,τι ἦτον ἐγένετο. Καὶ ἂν εὕρῃ καὶ ἐγνωρίσῃ

εἰσῃ τȣ λόγȣ τȣ, πῶς ἔγινε καλλίτερος ἀπὸ τῆς νηστείας αὐτȣ, ἂς προσέχῃ καλά· ἐὰν δὲ ἀμελῆς ἔγινεν εἰς τὰς ἄλλας ἀρετὰς, ϗ ἔχει μόνλω νηστείαν νὰ δείξῃ, τῶν δὲ ἄλλων ἀρετῶν ὑδενὸς κατορθώσαντος, ἔξω μενέτω. Καὶ ὅταν ὅλα τὰ ἁμαρτήματα καθαίρῃ πρεπόντως, τότε ἂς ἔλθῃ μέσα, νὰ μεταλάβῃ τῶν ἀχραάντων Μυστηρίων τȣ Χριστȣ· διότι τὸν μὴ νηστεύοντα, ἔχει ϗ συμπάθιον πρεπόντως νὰ τύχῃ, προφασιζόμενος ἀπὸ γῆρας, ἢ ἀθενείαν σώματος, ἢ ἄλλο καυσία ἐμπόδιον· ἐκεῖνον δὲ, τὸν μὴ διορθώσαντα τὰ ἑαυτȣ ἁμαρτήματα, ἀδύνατον εἶναι ἀπολογίας νὰ τύχῃ. Διότι, ἐὰν ἐξετάσῃ ὁ Θεὸς τὰ πταισίματα, τὰ σωτυχήματα, ὁπȣ γίνονται εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις, τὰς ἀμελείας ϗ ὀκνηρίας εἰς τὰς Ἀκολȣθίας, τί θέλομεν κάμῃ; πῶς νὰ τὸν ἀποκριθȣμεν; γίνωσκε καθολικὰ μόνον, ὅτι πολλαῖς φοραῖς, αὐτȣ τȣ Θεȣ ὁμιλȣντος διὰ τȣ Προφήτȣ πρὸς ὅλȣς μας, ἡμεῖς δὲ πολλὲς ϗ μακρὲς λόγȣς σωτυχαίνομεν σύας ὑπὲρ τȣ ἄλλȣ, ὁπȣ δὲν μᾶς κάμνȣν χρείαν, μόνον τȣ κακȣ φλυαρȣμεν. Ἐὰν τὰ ἄλλα ὅλα νὰ ἀφήκῃ, μόνον ταύτης τῆς ἁμαρτίας νὰ γυρδύσῃ, ϗ νὰ κάμῃ κρίσιν εἰς ἐμᾶς, ποίας σωτηρίας ἐλπὶς ἡμῖν θέλει εἶναι; ὐδὲ μία· ϗ μὴ σὲ βαύῃ ὁ λογισμὸς, ὅτι εἶναι ὀλίγον τὸ ἁμάρτημα· ἀλλὰ ἐὰν θέλῃς νὰ ἰδῇς, ϗ νὰ καταλάβῃς τὸ μέγεθος τῆς πολλῆς ἁμαρτίας, ϗ καταφρονήσεως τῆς μεγάλης αὐτȣ, ἐπὶ τȣς ἀνθρώπȣς τȣτȣς ἂς ἐξετάσωμεν, ϗ τότε θέλεις ἐγνωρίσει τὸ μέγεθος τῆς ἀπιστίας, ϗ ἀπρεπείας. Ἀποτόλμησαι εἰς Ἄρχοντα μέγαν, ἢ καὶ φίλον ὁπȣ νὰ σωτυχαίνῃ πακτικὰ μὲ τȣ λόγȣσȣ, καὶ νὰ ἀφήσῃς αὐτὸν, νὰ γυρίσῃς ὀπίσω, νὰ σωτυχαίνῃς μὲ τὸν δȣλόυτλωσου, ϗ τότε θέλεις ἰδῇ πόσλω καταφρόνησιν τολμᾷς· ϗ κάμνεις τȣτο ἐπὶ τȣ Θεȣ; διότι, ἐὰν εἶχε κάμῃ τȣτο τὸ καταφρόνιον εἰς μέγαν Αὐθεντλω, πολλὰ ἤθελε τὸν τιμωρήσῃ διὰ τῆς ὑβρεισίας ἐκείνης, ἢ τλὼ κεφαλλώ τȣ νὰ κόψῃ. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς, τόσα ϗ τόσα περισσότερα ἀπὸ τȣτα καθ' ἑκάστλω ἡμέραν ὑβριζόμενος, ὄχι μόνον παρ' ἑνὸς, ἢ δύο, ϗ τριῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀπὸ πολλὲς, διὰ νὰ μὴ εἰπȣμεν ἀπὸ ὅλȣς μας, ϗ ὁ Θεὸς ὑπομένει, ϗ μακροθυμεῖ.

Καὶ Βασιλέως μὲν ἐπιγείȣ ὀργῆς καταφραύναι θελήσαντες, τρέχετε ὅλοι μετὰ Παίδων, ϗ Γυναικῶν, καὶ Βασιλικῆς ὀργῆς τὸν κατάδικον ἐξαρπάζετε· τὸν δὲ Οὐράνιον Βασιλέα δὲν θέλομεν νὰ κάμωμεν ἵλεων ϗ συμπαθῆ, ϗ ἐξαρπάσειν τῆς ὀργῆς αὐτȣ, ὄχι σύα ϗ δύο ϗ τρεῖς ϗ ἑκατὸν, ἀλλὰ ὅλȣς τȣς ἁμαρτωλὲς τȣ Κόσμȣ. Ἔξω καθέζεσθε, ϗ δὲν σωτρέχετε αὐτάμα ὅλοι εἰς τλὼ Ἐκκλησίαν; ὅπως δίλαβηθεὶς ὁ Θεὸς τλὼ συμφωνίαν ὑμῶν, ἐκείνων μὲν ἀφήσῃ τλὼ κόλασιν, ϗ ἡμῶν συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα; διότι, τί ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τȣ Θεȣ δυναπώτερον νὰ γνῇ· ϗ μή μȣ λέγῃς τείχȣς καὶ ἅρματα, ὅτι αὐτὰ ὅλα ἡ πολυκαιρία τὰ παλαιώνει. ϗ ἀφανίζει, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία ὐδέποτε παλαιώνει, ὐδὲ γηράζει· τλὼ Ἐκκλησίαν ὐδὲ αὐτοὶ οἱ ἐχθροίμας δὲν δύνανται νὰ τὴν βλάψȣν, δηλονότι οἱ δαίμονες. Καὶ αὐτὰ δὲν τὰ λέγομεν εἰς ἔπαινον, ἐπειδὴ μαρτυρȣσι μοναχά τȣς τὰ πράγματα. Πόσοι λοιπὸν

πὸν βασιλεῖς καὶ Τύραννοι ἐπολέμησαν τὶω Ἐκκλησίαν τȣ̃ Χρισȣ̃; καὶ ὅσοι τὶω ἐπολέμησαν, ἀφανίθηκαν καὶ ἀπώλοντο· αὕτη δὲ ὑπεραίω τῶν Οὐρανῶν ἀναβέβηκε. Τέτοιον ὕψος ἔχει, καὶ μέγεθος ἡ Ἐκκλησία τȣ̃ Χρισȣ̃. Πολεμȣμένη νικᾷ, ἐπιβȣλȣομένη αὐξάνει, ὑβριζομένη λαμπροτέρα διείσκεται.

Ἐγνωρίσετε λοιπὸν τὶω ἡμέραν ἐκείνω, ὅσα ἐκινήθησαν πρὸς ἡμᾶς ὅπλα καὶ ἅρματα, καὶ θυρὸς στρατιωτῶν, καὶ φλογὸς δυνατώτερος, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰς Βασιλικὰς αὐλὰς ἐπηγαίναμεν, καὶ θέατρον ἐγενήθημεν ὅλη τῇ Οἰκȣμένη. Ἀλλὰ διὰ τὶω χάριν τȣ̃ Θεȣ̃, καινόν ἀπὸ ἐκεῖνα δόν μας ἐτρόμαξε. Διατί; ὅτι ἡδόνα πῶν παρόντων κακῶν εἶναι πικρόν· διότι τί εἶναι κακὸν εἰς τὸν Κόσμον; ἡδόνα. Θάνατος; ἀλλὰ δὲν εἶναι κακὸς ὁ θάνατος, ὅτι γοργὰ πηγαίνομεν ἐπὶ τὸν λιμόνα τὸν ἀχείμαστον. Ἀλλ' ἁρπαγὴ πῶν ὑπαρχόντων; ἀλλὰ γυμνὸς ἐξῆλθον, γυμνὸς καὶ ἀπελθόσομαι. Ἀλλὰ ἐξορία; τȣ̃ Κυρίȣ ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Ἀλλὰ συκοφαντία; Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ὅταν εἴπωσι παν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν· Διότι ἐὰν καὶ ἐπήγαιναν με, ἀλλὰ δὸν ἦτον ὑβρισία τὸ γινόμενον· διότι μία ὕβρις καὶ μόνη εἶναι ἡ ἁμαρτία· διότι ἐὰν καὶ ὁ Κόσμος ὅλος σὲ ὑβρίσῃ, σὺ δὲ τȣ̃ λόγȣ τȣ μὴ ὑβρίσῃς, ὄχ ὑβρίσθης ποτέ. Προδοσία μόνον τȣ̃ συνειδότος εἶναι ἡ αἰτία· διότι, ἐὰν μὴ προδώσῃς τὸ συνειδός, καὶ ἡδόνας θέλει δυνηθῇ νὰ σὲ προδώσῃ. Ἐπήγαινα καὶ ἔβλεπα τὰ πράγματα, μάλιστα δὲ τὰ δεδομένα μȣ λόγια, πράγματα γινόμενα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἐθαύμασα. Διὰ τȣ̃το ἤθελα νὰ ἰδῶ, πȣ̃ περιπατȣ̃σι, καὶ πȣ̃ διείσκονται ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ καταφρονȣ̃ν τὶω Ἀγίαν Λειτȣργίαν, καὶ ὁμιλȣ̃ν φροντίδες βιωτικαῖς, καὶ εἶναι ὑστερημένοι ἀπὸ τὶω χάριν τȣ̃ Θεȣ̃. Διότι, ποῖος δȣ̃λος, εἰπέ μȣ, πρὶν νὰ κάμῃ τὶω ὑπηρεσίαν τȣ̃ Αὐθεντός τȣ, κάμνει τὶω δȣλείαν τȣ̃ πατρίȣ τȣ; ἀδύνατον εἶναι. Πῶς λοιπὸν δὸν εἶναι ἄφρεπον; ἐπὶ μὸν πῶν ἀνθρώπων, δὸν ἠμπορȣ̃μεν νὰ μὴ τȣ̀ς λέγωμεν, καὶ νὰ τȣ̀ς κράζωμεν Αὐθεντάς, καὶ πολλὶω δίλάβειαν, καὶ ὑπακοὴν δείχνομεν εἰς αὐτȣ̀ς, τὸν δὲ ἀληθινὸν Δεσπότην, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησȣ̃ν Χρισὸν, ὄχι μόνον ἐδικόν μας Αὐθεντίω, καὶ Πλάσσω πῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ πῶν ἄνω Δυνάμεων Ποιητήν; Ἄμποτες νὰ ἦτον δυνατὸν νὰ σᾶς ἔδειχνα νὰ βλέπετε μὲ τὰ ἐδικά σας μάτια τὴν ψυχὴν ἐκείνων, καὶ ἠθέλετε ἰδῇ αὐτὴν λωβιασμένην καὶ κατεντροπιασμένην.

Διότι, καθὼς εἰς τὰ λȣτρὰ ὅσα κορμία δὸν σέβȣν νὰ καθαριθȣ̃ν, εἶναι γεμάτα λέραν, καὶ ῥύπον πολὶω, ἔτζι καὶ ἡ ψυχὴ, ὁπȣ̃ δὸν ἀκȣ́ει Διδασκαλίας πνȣματικῆς, πολλὴν ἔχει τὴν ἀχαρισίαν, καὶ τὶω δυσωδίαν πῶν ἁμαρτιῶν· καὶ ἠθέλετε ἰδῇ πόσαις πληγαῖς, καὶ ἀκάθαις εἶναι γεμάταις αἱ ψυχαὶ αὐτῶν· διότι καθὼς ἡ γῆ ὁπȣ̃ δὸν γεωργεῖται, χερσώνει, καὶ ἀκάθαις γεμίζει, ἔτζι καὶ ἡ ψυχὴ, ὁπȣ̃ δὸν ἀκȣ́ει λόγον Θεȣ̃, καὶ Διδασκαλίαν πνȣματικὶω, ἀκάθαις καὶ τειβόλȣς βλασάνει· ἤγȣν πᾶσα λογῆς ἁμαρτία γεννᾶται εἰς τὶω καρδίαν μας. Διότι, ἐὰν ἡμεῖς, οἱ καθ' ἡμέραν τῆς ἀναγνώσεως πῶν Γραφῶν ἀκούοντες

πῶν

πῶν Προφητῶν, καὶ Ἀποςόλων, καὶ συνεχῶς τῶν Θείων Κανόνων ψάλλοντες, μόλις καὶ μετὰ βίας τὰ πάθημας ἀποφεύγομεν, μετὰ βίας τὸν θυμὸν καταφραύνομεν, μόλις τὴν ὀργὴν, τὸν φθόνον, μόλις τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν, μόλις καταπαύομεν τὰ ἀδιαύτροπα θηρία, ἤγουν τὰς πονηρὰς λογισμὰς τῶν δαιμόνων· ἐκεῖνοι δὲ οἱ μηδέ ποτε ἀπολαύσαντες ταύτης τῆς διδασκαλικῆς ἰατρείας, ποίαν ἐλπίδα σωτηρίας θέλουν νὰ ἔχουν; διότι, καθὼς ἐκεῖνος, ὁπὸ νὰ εὕρῃ ἀπὸ τὸν λιμόνα, πανταχὸ πλανᾶται, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος, ὁπὸ χάνει τὸ φῶς του, εἰς πολλὰς τόπους σκοντάφτει, καὶ κρημνίζεται· ἔτζι καὶ ἐκεῖνος, ὁπὸ πέσῃ εἰς ἀλησμονίαν τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, φροντίδες, καὶ μέριμναις, καὶ λύπαις ἔχει πάντοτε· διότι ὅταν εἶναι ὁ Θεὸς μετ' ἐμᾶς βοηθὸς, ὅλα τὰ λυπηρὰ μακρὰν τὰ ἀποδιώκει· ποιοτρόπως πάλιν, ἀναχωρεῦντος ἀπὸ ἐμᾶς, διὰ τῶν ἁμαρτιῶν, δὲν μᾶς θυμᾶται καθόλου, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴ καὶ καρδία κόπτεται καὶ λυπᾶται, καὶ οἱ λυπεῦντες δαίμονες, καὶ ἀνθρωποι ἐπιβαίνουσιν, ὡς τε ἀπὸ ὅλους ἔχουσι πείραξιν, ἵνα γένουν σπουδαιότεροι οἱ ἀμελέστεροι, ὅπως μεταγυρίσουν ἀπὸ ἐκεῖ, ὁπὸ ἐξέπεσον. Διότι λέγει ἡ Θεία Γραφὴ, „ Παιδεύσει σε ἡ ἀποστασία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε." Τόσον ὅτι ἡ παραχώρησις τοῦ Θεοῦ, φρονηθείας εἶδος εἶναι εἰς τὸν ἁμαρτωλόν· διότι ὁπότες φρονοῦν, καὶ φροντίζων τοῦ ἀνθρώπου, ἀφίνῃ αὐτὸν ὀλίγον, διὰ νὰ καταφρονηθῇ, ἵνα τότε τῆς ἀμελείας ἀποδιωχθείσης, σπουδαιότεροι γίνωνται οἱ ὀνηροί.

Πολλοὶ νομίζω εἶναι, ὁπὸ μᾶς ἄφησαν ἀπὸ πολὺ, καὶ εἰς τὰ θέατρα, καὶ παίγνια τῆς παρανομίας ἐπῆγαν, καὶ σήμερον ἦλθον· καὶ ἤθελα νὰ τοὺς ἰδῶ φανερὰ, διὰ νὰ τοὺς ἀποδιώξω ἀπὸ τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι πῶς νὰ εἶναι ἔξω πάντοτε, ἀλλ' ἵνα διορθωθοῦντες, καὶ πάλιν νὰ ἔλθουν· ἐπειδὴ καὶ οἱ πατέρες, ὅταν σφάλλουν τὰ παιδία τους, τὰ κλείουσιν ἔξω τοῦ σπιτίου, καὶ δὲν τοὺς δίδουν οὐδὲ ψωμὶ νὰ φάγωσιν, ὄχι πῶς νὰ τοὺς ἀποξενώσουν παντελῶς, ἀλλ' ἵνα σωφρονισθῶσι, καὶ γένουν καλλίτεροι, καὶ τότε μετὰ τῆς φρεπόσης τιμῆς, καὶ δόξης φρὸς τὸν πατρικὸν κλῆρον ἐπανέλθωσι. Τοῦτο λοιπὸν κάμνουσι καὶ οἱ πιστικοὶ εἰς τὰ ψωριασμένα φρόβατα· χωρίζουσιν αὐτὰ ἀπὸ τὰ γερὰ φρόβατα, ἵνα ὅταν ὑγιάνουν ἀπὸ τὴν ἀρρωστίαν, πάλιν μετὰ δοκιμῆς, καὶ ἀσφαλείας ἐπανέλθουν εἰς τὰ ὑγιαίνοντα φρόβατα, καὶ ὄχι ἀθυμημένα, διὰ νὰ μὴ γεμίσῃ ὅλον τὸ κοπάδι τῆς ἀρρωστίας ἐκείνων· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, θέλοντες τοῦτους εἰδέναι, ἀλλὰ ἐὰν καὶ τοῦτους δὲν θέλομεν εἰδῇ μὲ τὰ μάτιά μας, ὁ λόγος αὐτοὺς θέλει γνωρίσει ὅλους, καὶ τοῦ σωειδότος αὐτῶν, ὁπὸ τοὺς ἐλέγχει· ἤγουν, τί λέγω; ἐκεῖνος εἶναι μόνος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁπὸ δίδει ἀξίαν τὴν γνώμην τῆς διαστεμμῆς· ἐκεῖνος πάλιν, ὁπὸ ἔχει τὴν πολιτείαν του διεφθαρμένην, καὶ εἶναι μὲ τοὺς πολλοὺς σωαθροισμένος, ἀλλ' ἐὰν καὶ τὸ κορμί του εἶναι ἐδῶ, καὶ ὁ νοῦς του ἔξω, ὄφελος δὲν ἔχει· διότι ἐκεῖνοι οἱ κανονισμένοι κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ, καὶ μένοντες ἔξω, ἀληθῶς ἔχουν ἐλπίδας καλάς· ἐὰν διορθώσουν τὰ ἁμαρτήματά τους, δύνανται πάλιν νὰ ἔλθουν μετὰ καθαρῶ σωειδότος· ἐκεῖνοι

δὲ

δὲ ὅπῃ ἐμόλυναν τῇ λόγῳ τῆς, καὶ ἐπροσάχθησαν νὰ μὴ σέβῃν πρότερον εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἕως ἂν νὰ καθαρισθῶσι τὴν λέραν τὴν γενομένην ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν, ὕστερα γίνονται αὐθάδεις, καὶ ἀδιάντροποι, καὶ κάμνῃν τὸ τραῦμα τῆς πληγῆς χειρότερον· διότι τόσον κακὸν εἶναι τὸ ἁμαρτάνειν, ὅσον εἶναι ἡ ἀδιαντροπία μετὰ τὴν ἁμαρτίαν.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μεταλαμβάνῃν τῶν ἀχράντων τῆς Χριστῆ Μυστηρίων μίαν φορὰν τὸν χρόνον· ἄλλοι πάλιν πολλαῖς φοραῖς τὸν χρόνον· τάχα ποίῃς ἀπὸ τούτῃς νὰ ἐπαινέσωμεν, καὶ νὰ μακαρίσωμεν; τῆς μίαν βολὰν, ἢ τῆς πολλάκις, ἢ τῆς ὀλιγάκις; Ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι ἐκείνῃς, ὅπῃ κοινωνῶν ἀπὸ χρόνον, εἰς χρόνον, ὅτε τῆς πολλάκις, ὅτε τῆς ὀλιγάκις· ἀλλὰ μόνον ἐκείνῃς, ὅπῃ μετὰ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως, ἐκείνῃς ὅπῃ ἔχῃν ζωὴν ἀπαιτήσιμον. Οἱ ἀμνησίκακοι, καὶ ἄφθονοι, καὶ εἰρηνικοὶ, οἱ πιστοὶ πάντοτε ταῖς Δεσποτικαῖς Ἑορταῖς ἂς μεταλαμβάνουν· ἐκεῖνοι δὲ, ὁποῦ εἶναι ἀδόκιμοι, καὶ ἀκάθαρτοι ἀπὸ πάσης λογῆς ἁμαρτίας, οὐδὲ μίαν φορὰν τὸν χρόνον εἶναι ἄξιοι νὰ μεταλαμβάνῃν· διότι πολλοὶ ἀθυνεῖς, καὶ ἄρρωστοι ἀποθνήσκῃν μὲ τὸ νὰ κοινωνῶν ἀναξίως, καὶ κολάζονται. Ὦ ἄνθρωπε, Τραπέζης πνευματικῆς ἐγεύθης καὶ ἀπολαύσεως, Δεῖπνῃ Βασιλικῆ ἠξιώθης, καὶ πάλιν μὲ κοπρίαν σμίγεις τῆ λόγῃ σῃ; Τὸ κορμί σῃ χρίεις μύρῳ, καὶ πάλιν γεμίζεις βρώμῃ, καὶ δυσωδίας; ὅλον τὸν χρόνον καθαρίζεσαι, καὶ μεταλαμβάνεις, καὶ πάλιν μίαν ἑβδομάδα δὲν ἐπέρασε, καὶ πάλιν κάμνεις τὰ πρότερά σῃ ἀνομήματα; Γιὰ εἰπέ μοι· ἂν ὑγιάνῃς εἰς σαράντα ἡμέρας, ὅπῃ εἶχες πολὺ καιρὸν ἀθυνημένος, καὶ πάλιν δίδεις τῆ λόγῃ σῃ εἰς ἐκείνῃν τὴν ἀθένειαν, δὲν ἀπώλεσας καὶ τὸν πρότερον κόπον; ἐὰν μὲν τὰ φυσικὰ μεταλλάσωντας, πολὺ περισσότερον τὰ τῆς προαιρέσεως· καὶ ἐὰν βρομῇ τὸ σόμα σῃ, οὐδὲ τὰ σωνθισμένα φαγητὰ δὲν ἠμπορεῖς νὰ γεύθῃς, ἀμὴ πῶς ἀποτολμᾶς νὰ κοινωνήσῃς, ὅπῃ ἔχει ἡ ψυχή σῃ τόσῃν δυσωδίαν ἁμαρτιῶν; Καὶ ποίας συγγνώμῃς θέλεις τύχῃ; οὐδεμιᾶς· διότι λέγει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος· „Ὁ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, „ἔνοχος ἔσται τῆ Σώματος, καὶ Αἵματος τῆ Κυρίῃ ἡμῶν Ἰησῆ Χριστῆ." ἤγῃν, ὅσῃν τιμωρίαν θέλουν πάρῃ οἱ Ἑβραῖοι, ὅπῃ ἐσταύρωσαν τὸν Χριστόν· διότι, καθὼς ἐκεῖνοι οἱ φονεῖς, ἀντίδικοι εἶναι τῆ Αἵματος, ἔτζῃ καὶ ἐτῆτοι οἱ ἀναξίως μεταλαμβάνοντες τὰ ἄχραντα Μυστήρια τοῦ Χριστῆ. Καθώσπερ τινὰς νὰ χίσῃ, ἢ μολυνῇ τὸ φόρεμα τῆ Βασιλέως, τὸν Βασιλέα ὑβρίζει, ἔτζῃ καὶ εἰς τὰ ἄχραντα Μυστήρια, ὡσαὶ νὰ φονεύσῃν τῆ Δεσπότῃ Χριστῆ τὸ κορμὶ, οἱ δεχόμενοι αὐτὸ μὲ ἀκάθαρτίαν ψυχὴν καὶ διάνοιαν· ὥς τε ἐὰν καὶ διάφορα τὰ τῆς παρανομίας, ἀλλὰ τὰ τῆς ὑβρεισίας ἴσια. Τῆτος ὁ λόγος πολλῶν καρδίας καύτει· τῆτο πολλὲς ἐσύγχυσε, καὶ ἐτάραξεν· ἐδάγκασε τὸ σωνειδὸς τῶν ἀκουόντων, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ τῆ λέγοντος μάλισα, καὶ προτήτερα ἀπὸ ἐσᾶς τῆς ἀκουόντας· διότι ὅταν ἡ Διδασκαλία εἶναι αὐταμυνὴ, αὐταμυνὰ καὶ τὰ τραύματα, ἔτζῃ καὶ τὰ βότανα αὐταμυνά· καὶ τοῦτο τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ ἐγένετο ἔργον.

Ὥστε λοιπὸν καὶ τὸν λέγοντα, καὶ τὸν ἀκούοντα τοῖς αὐτοῖς Νόμοις ὑποπιπτόμενοι, τῆς αὐτῆς φύσεως μετέχειν· ὁμοίως ἕκαστος καὶ καθ' ἕνας πταίστης εἶναι, καὶ παραβάτης τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Διατί; ἵνα ὅπως μετὰ συμμετρίας κάμῃ τὸν Κανόνα, καὶ τῷ ἐπιτίμησιν· ἵνα συγκαταβατικὸς θέλῃ νὰ γίνεται ὁ Πνευματικὸς εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας, μὲ τὸ νὰ ἐνθυμῆται τῆς ἐδικῆς του ἀδυνατείας καὶ ἀδυναμίας, διὰ νὰ μὴ κανονίζῃ αὐτοὺς βαρέως. Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἴδῃς τινὰ, ὁποῦ πορνεύει, καὶ βάλεται νὰ μεταλάβῃ ἔτζι ἀναξίως, εἰπὲ τὸν Ἱερέα μυστικὰ, ὅτι ὁ δεῖνας ἄνθρωπος εἶναι ἀνάξιος, καὶ θέλει νὰ μεταλάβῃ, καὶ ἐμπόδισον τὸν ἀκάθαρτον· εἰδὲ καὶ τὸν σκεπάζῃς, ἴσια ἔχεις καὶ ἐσὺ τὸ κεῖμα μετ' ἐκεῖνον· διότι δὲν εἶπεν ὁ Προφήτης, καὶ ἐμοίχευες· „ἀλλὰ καὶ κατὰ μοιχοῦ τοῦ μεγίδα σε ἐτίθεις." Βαβαὶ καὶ ἀλοίμονον, πόσον κακὸν εἶναι νὰ κρύβῃ τῶν ἀλλονῶν τὰ ἁμαρτήματα, ἢ καὶ τὰ ἐδικά του ἀπὸ τὸν Πρεσβύτα, ἢ καὶ τοῦ Πνευματικοῦ αὐτοῦ; διότι κοινωνόν σε λέγει εἶναι τῆς τιμωρείας, καὶ τῆς κολάσεως διὰ τοῦ ἁμαρτίαν ἐκείνου· καὶ μὲ ὅλον τὸ δίκαιον· ὅτι τῆς μὲν ἡδονῆς μὴ ἀπολαμβανῶν, τῆς δὲ κολάσεως γίνεσαι κοινωνὸς, καὶ συμμερεστὴς τῆς ἁμαρτίας ἐκείνου. Διότι μή με λέγῃς τὰ ἄγνωστα λόγια ἐκεῖνα, ὁποῦ σὲ κολάζουν, ὅτι, τί με μέλει ἐμένα διὰ ξένα ἁμαρτήματα; μετὰ βίας νὰ βλέπω τὰ ἐδικά μου· διότι τότε μάλιστα μεριμνᾷς τὰ ἐδικά σου ἁμαρτήματα, ὁπότε ἐσὺ γυρεύεις τὰ ἐδικά του σφάλματα διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Ἀδελφοῦ σου· καθὼς καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγεν· „ὅτι μηδενὸς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω" διὰ νὰ εὕρῃ τὸ ἐδικόν του. Διότι ὅταν ἴδῃ ὁ ἁμαρτωλὸς, ὅτι ὅλοι αὐτὸν μισοῦν, καὶ παραμερῶν ἀπ' αὐτὸν, ὡσαὶ μέγα κακὸν τὸ ἔχει ἐκεῖνο ὁποῦ ἔκαμε, καὶ πλέον δὲν τὸ κάμνει· εἰ δὲ καὶ ἴδῃ, πῶς δὲν τοὺς καταφαίνεται ἐκεῖνο ὁποῦ κάμνει, χειρότερος γίνεται. Ὅμως πολὺ τὸ βάρος τῶν λεγομένων εἰς ἡμᾶς, καὶ δὲν ἠμπορεῦμεν νὰ ὑπομένωμεν τοὺς ἐλέγχους· μετὰ τὴν ἀναχώρησιν πάλιν ἐπανελθόντες, δεινοπαθόντες, ἀγανακτοῦντες, καὶ λέγοντες· ἀποδιώκεις ἡμᾶς ὦ Δέσποτα τῆς Ἁγίας Κοινωνίας, καὶ τοῦ Δείπνου τοῦ μυστικοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἰωαγκάθιν νὰ εἰπῶ ταῦτα, διὰ νὰ μάθετε, ὅτι δὲν σᾶς ἀποδιώχνω, ἀλλὰ μάλιστα σᾶς συμμαζώνω, καὶ ὄχι σᾶς ἐμποδίζω, ἀλλὰ σᾶς προσκαλῶ, καὶ σύρνω ὑμᾶς πρὸς τὸ καλὸν, διὰ τῶν ἐλέγχων μάλιστα· διότι ὁ φόβος τῆς τιμωρείας, καθὼς ἡ φλόγα ἀναλύει τὸ κερί, ἔτζι γίνεται καὶ εἰς τὸ σωρεῖδος τῶν ἁμαρτημάτων· λύει μὲν καὶ καίει τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν, καὶ καθαρὸν ποιεῖ τὸν νοῦν ἡμῶν, καὶ περισσοτέραν κάμνει τοῦ παῤῥησίαν, καὶ τὸ θάρσος.

Καθὼς ἐκεῖνος ὁ δόκιμος Ἰατρὸς, ὁποῦ τινὸς ἀῤῥώστου δίδει πικρὰ βοτάνα, ὁπότες δὲν χωνεύῃ τὸ φαγὶ ὁποῦ τρώγει, καὶ διγάζει ταῖς χολαῖς, καὶ καθαρίζει τὸ στομάχι, παρακινεῖ τοῦ ὄρεξιν τὴν κατανεκρωμένου, καὶ τότε μετὰ προθυμίας πιάνει τὴν σωστικὴν τροφοῦ· ἔτζι λοιπὸν καὶ ἡ Διδασκαλία, ὁπόταν λέγῃ πικρὰ λόγια, καὶ καθαρίζει τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς τοῦ νοῦ, καὶ τῆς καρδίας, καὶ ξεφορτώνεται ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τότε μετὰ πολλῆς χαρᾶς, καὶ εὐφροσύνης μεταλαμβάνει τοῦ

Σω-

Σώματος, ϗ Αἵματος τȣ̃ Δεσπότȣ Χριστȣ̃. Διὰ τȣ̃το ἔλεγον ὁ Ἀπόστολος· „ Ἀδελφοὶ, πείθεσθε, ϗ ὑπακȣέτε τοῖς Ἡγȣμόσι ἡμῶν διότι αὐτοὶ „ ἀγρυπνȣ̃σιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες." Ἀλλὰ ἐὰν ἐσὺ τὰ κατὰ σὲ ἁμαρτήματα μεριμνᾷς, ἂν καλῶς τὰ οἰκονομήσῃς, ȣδόνας σοι τῶν ἄλλων ἔσται λόγος· ὁ δὲ Ἱερȣ̃ς, ἂν τȣ̃τȣ ἐδικȣ̃τȣ ζȣ̃τȣ οἰκονομήσῃ καλῶς, τῶν δὲ ἄλλων Ἀδελφῶν μὴ μετὰ ἀκριβείας ἐπιμεληθῇ, μετὰ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἰς τȣ̃τȣ γέεναν τȣ̃ πυρὸς θέλει ὑπάγῃ· διότι πολλαῖς φοραῖς ἀπὸ τὰ ἐδικά τȣ σφάλματα δὶ' προδίδεται, ἀπὸ δὲ τῶν ξένων ἁμαρτιῶν ἀπόλλυται, ἤγȣν κολάζεται. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δυνατὰ ὠνειδίσαμεν ἐκείνȣς ὁπȣ̃ εἶναι ἀνάξιοι, ϗ μεταλαμβάνȣν τὰ ἄχραντα Μυστήρια, ἀνάγκη εἶναι λοιπὸν νὰ εἰπȣ̃μεν, ϗ πρὸς ὑμᾶς τȣ̀ς Ἱερεῖς, ϗ ὑπηρέτας τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας, ϗ σπȣδῆς, ϗ εὐλαβείας διανέμειν τὰ τίμια Δῶρα· διότι ἐὰν ἐγνωρίζετε τινὰ ἐν πονηρίᾳ πολιτȣόμενον, ϗ συγχωρήσετε αὐτὸν ϗ μεταλάβῃ, τὸ αἷμα αὐτȣ̃ ἐκ τῶν χειρῶν σας ζητηθήσεται παρὰ Θεȣ̃. Ἐὰν ϗ Μπέις εἶναι, ϗ ἄλλος τινὰς μέγας Ἄρχων, ἢ ϗ αὐτὸς ὁ Βασιλȣ̃ς εἶναι, μὴ φοβηθῇς, ἐὰν ἀνάξίως ἔρχεται μεταλαβεῖν, ἐμπόδισαι αὐτὸν, διότι περισσοτέρων ἐξȣσίαν ἔχεις ἐσὺ ὁ Ἱερȣ̃ς, παρὰ ὁ Βασιλȣ̃ς. Μὴ παρακινῇς εἰς ὀργὴν τὸν Δεσπότην σȣ Χριστὸν, ϗ τὸν προδίδῃς εἰς ἄπαστρον κορμὶ, ϗ βρωμερὸν, μὴ δίδῃς εἰς τȣ̀ς τοιȣ̃τȣς μαχαῖρι αὐτὶ τροφῆς. Ἐὰν ϗ ὑπὸ ἀθυμείας ἐκεῖνος ἔρχεται νὰ μεταλάβῃ, κώλυσον, μὴ φοβηθῇς· φοβήσȣ τὸν Θεὸν, ϗ ὄχι τὸν ἄνθρωπον, ϗ θέλεις εἶσαι αἰδέσιμος ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ϗ ἠγαπημένος παρὰ Θεȣ̃. Εἰ δὲ ϗ φοβᾶσαι, ϗ δὶ' ἀποκοτᾶς, φέρε μȣ̃ τον ἐμένα, ϗ δὶ' θέλω συγχωρήσει νὰ γένωνται ταῦτα τὰ παράνομα. Κάλλιον τὸ ἔχω νὰ δίγάλεν τȣ̃τȣ ψυχȣ̃τȣ μȣ πρῶτον, ἢ τὸ Δεσποτικὸν Σῶμα, ϗ Αἷμα νὰ προδώσω τοῖς ἀναξίοις; κάλλιον τὸ Αἷμα τὸ ἐδικόν μȣ νὰ χύσω πρότερον, παρὰ νὰ δώσω τοιȣ̃τον φρικτὸν Αἷμα παρὰ τὸ πρέπον· διότι μάλιστα νὰ στερηθῶ τῆς ζωῆς διὰ τὸν Θεὸν, ἢ διὰ τȣ̃τȣ ζȣ̃τȣ, αὐτȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃. Ὦ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, ϗ προσκȣνήσις νȣνῶ, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

Εἰς τὸ „ Μὴ φοβȣ̃, ὅταν πλȣτήσῃ ἄνθρωπος."

Εὐλόγησον Πάτερ.

Γλυκὺ πρᾶγμα εἶναι εἰς ἕνα ἄνθρωπον γεωργὸν νὰ σύρῃ τὸ ἀλέτι, διὰ νὰ καθαρίσῃ τὸ χωράφι τȣ, ϗ νὰ κόψῃ τȣ̃τȣ αὐλακίαν, ϗ νὰ ξεριζώσῃ τὰ ἀγκάθια, ϗ νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ χωράφι ἀγκάθια, ὁπȣ̃ χαλȣ̃ν τὸν σπόρον· ἀμὴ κατὰ πολλὰ γλυκύτερον εἶναι εἰς ἐκεῖνον, ὁπȣ̃ διδάσκει, ὁπόταν ῥίχνῃ τὰ νοήματα εἰς ἀκοὴν,

ὁπῦ εἶναι ἀπάραχη. Διὰ τῦτο λοιπὸν μὲ πολλὼ χαρὰν πιάνομεν τὴν διδαχλὼ, ὅτι βλέπομεν τὸ χωράφι ἐτῦτο, ἤγυν τλὼ ἀκολώσας καθαρισμόνην· διότι ἀγκαλὰ κὴ τὸν νῦν σας δὸν βλέπωμεν, ἀλλὰ βλέποντες τὰ ὀμμάτιά σας, πῶς εἶναι ἀνοικτὰ, κὴ τλὼ ἀκολώσας, πῶς τλὼ ἔχετε σκκωμόνω νὰ ἀκύετε, τῦτο μῦ δίδει σημάδι, πῶς μέσα ὁ νῦς σας εἶναι ἥσυχος, κὴ ἕτοιμος νὰ ἀκύσῃ. Διότι εἰς τλὼ καρδίαν σας δὸν ἠμπορῶ νὰ ἔμπω, νὰ ἰδῶ· ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ βλέπω πῶς γίνονται τὰ ὀμμάτιά σας σκκωμόνα, κὴ ὑψηλὰ, μῦ δίδυν φωνλὼ, ὅτι δὸν εἶναι εἰς τὸν νῦν σας κἀμμία σύγχυσις, ἀλλὰ λέγυν μὲ προθυμίαν· σπεῖρε τὰ σπέρματα· σέργομεν κὴ ὑποδεχόμεθον ὅ, τι κὴ ἂν σπείρῃς διὰ τὴν ἐλπίδα τῦ καρπῦ, διότι κάθε λογῆς φροντίδα κοσμικλὼ ἐδιώξαμεν ἀπὸ τὸν νῦν μας. Διὰ τῦτο λοιπὸν κὴ ἐγὼ, βλέπωντάς σας ἔτζη προθύμυς, πιάνω πάντοτε πλέον ὑψηλὰ νοήματα, θαρρῶντας εἰς τλὼ δύγνειαν τῦ χωραφίυ, ἤγυν τῦ νοός σας· διότι ἡ Θεία Γραφὴ, ὄχι μόνον θέλει νὰ εἶναι ὁ Διδάσκαλος σοφὸς, ἀλλὰ θέλει νὰ εἶναι κὴ ἐκεῖνος, ὁπῦ γροικᾷ φρόνιμος. διὰ τῦτο ἐγὼ σᾶς μακαρίζω κὴ μακαρίζω κὴ τῦ λόγυ μυ· διότι μακάριος, κὴ καλότυχος εἶναι ἐκεῖνος, ὁπῦ λέγει τλὼ Διδαχλὼ εἰς αὐτία ἐκείνων, ὁπῦ τὸν γροικῦν· κὴ μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπῦ πεινῦν, κὴ διψῦν τλὼ Δικαιοσυνόν. Τὸ λοιπὸν εἰς ἐσᾶς, ὁπῦ ἤλθετε εἰς τλὼ Ἐκκλησίαν μὲ ὄρεξιν, κὴ ἐπιθυμίαν νὰ ἀκύσετε, ρίχνομεν, κὴ σπέρνομεν τὰ νοήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς· διότι οἱ ἄλλοι εἰς τὰ παζάρια, κὴ εἰς ταῖς κοσμικαῖς φροντίδες κατασήπονται τώρα, ἀμὴ ἐσεῖς, μὲ τὸ νὰ γενῆτε πλέον ὑψηλότεροι ἀπὸ τλὼ γλῶ, δέχεθε τὰ νοητὰ νοήματα. Καὶ ἐκεῖνοι μὸν, ὁπῦ δὸν ἦλθαν, δυλόυσι τλὼ δύλλω τυς τλὼ κοιλίαν, κὴ ἐπιμελῦνται τλὼ σάρκα τυς, ἀμὴ ἐσεῖς σολίζετε τὴν ψυχλώσας τλὼ κυρὰν κὴ δύγνικλὼ, κὴ τλὼ φυλάγετε ἀδύλωτλω ἀπὸ τὰ πάθη.

Πῦ περιπατεῖς, ὦ ἄνθρωπε τώρα; εἰς τὸ παζάρι; κὴ τί θέλεις νὰ συνάξῃς ἐκεῖ; λάσπλω κὴ πηλόν; ἀλλὰ καλλίτερα ἔλα εἰς τλὼ Ἐκκλησίαν, κὴ ἔπαρε ἀπὸ ἐμόνα μῦρον. Τί σωάγεις ἄσπρα ὁπῦ χάνονται; Τί θέλεις τλὼ φιλαργυρίαν, ὁπῦ εἶναι ὡσὰν σύας κακὸς δωάσης; τί θέλεις ταῖς ἐξυσίαις, ὁπῦ χάνονται; τί συναθροίζεις πολλὼ περιυσίαν, ὁπῦ εἶναι σήμερον, κὴ αὔριον δὸν εἶναι; τί τρυγᾷς μόνον τὰ λυλύδια, κὴ ἀφίνεις τὸν καρπόν; τί τρέχεις ἀποπίσω ἀπὸ τὸν ἴσκιον, κὴ δὸν φθάνεις νὰ πιάσῃς τλὼ ἀλήθειαν; τί ἀκολυθεῖς τὰ πράγματα, ὁπῦ χάνονται, κὴ δὸν ζητεῖς ἐκεῖνα, ὁπῦ μόνυν; Διότι κάθε ἄνθρωπος εἶναι, ὡσὰν τὸ χλωρὸν χορτάρι, κὴ κάθε δόξα τῦ ἀνθρώπυ εἶναι, ὡσὰν τὸ ἄνθος τῦ χορταρίυ, ἀμὴ ὁ λόγος τῦ Θεῦ πάντοτε δὸν χάνεται. Ἔκαμες πολλὰ ἄσπρα; κὴ τῦτο τί ὄφελος εἶναι τῆς ψυχῆς; ἔγινες πλύσιος εἰς τὰ χρήματα, κὴ πτωχὸς εἰς τλὼ ψυχλώ· εἶσαι σολισμόνος μὲ τὰ φύλλα, κὴ πτωχὸς ἀπὸ τὸν καρπόν. Τί τὸ ὄφελος, εἰπέμε; ἐπῆρες ἄσπρα, τὰ ὁποῖα μέλλεις νὰ τὰ ἀφήσῃς ἐδώ· ἐπῆρες ἐξυσίαν κὴ ἀφεντίαν, ἀπὸ τλὼ ὁποίαν γεννᾶται ἐπιβυλὴ

λὴ εἰς τὸ λόγυ σου. Ἔλα εἰς τὶὼ Ἐκκλησίαν, καὶ ἀπόλαυσαι λόγια ἐνάρετα, σκόρπισαι τὰ ἀνομήματά συ, καθάρισαι τὸν λογισμόν σου, κάμε ὑψηλὸν τὸν νοῦν συ, γενοῦ ἄνθρωπος, καὶ Ἄγγελος. Ἄφησαι τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς, καὶ ἔπαρε ἐλαφρὸν τὸ πτερὸν τῆς ζωῆς· ἐλεύθέρωσαι τοῦ λόγυ συ ἀπὸ τὰ βλεπόμενα, καὶ κρέμασαι τοῦ λόγυ συ εἰς τὰ μὴ βλεπόμενα· ἀνέβα εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, χόρευε μὲ τοὺς Ἀγγέλυς, παρασά συ εἰς τὸ ἀπάνω Κειτήριον τὸ ὑψηλὸν, ἄφησαι τὸν καπνὸν καὶ τὶὼ σκιαὶ, καὶ τὸ χορτάρι, καὶ τὶὼ ἀράχνιὼ· διότι δὲν ἠξεύρω τί ὄνομα πρεπόμενον νὰ βάλω εἰς τὶὼ ταπεινότητα, καὶ τὴν εὐτέλειαν τῶν πραγμάτων. Τοῦτα λέγω τὸ λοιπὸν, καὶ δὲν θέλω παύσει νὰ τὰ λέγω· ἔλα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ γενοῦ ἄνθρωπος, διὰ νὰ μὴὼ εἶναι ἡ ὀνομασία συ ψεύστικη, ἀπὸ λέγεσαι ἄνθρωπος. Τάχα ἐγνωρίσετε αὐτὸ, ὁπὸ σᾶς εἶπα; Ἄνθρωπος εἶναι, λέγει· τί τοῦ λέγεις νὰ ἔλθῃ νὰ γενῇ ἄνθρωπος; Ναὶ ἄνθρωπος εἶναι πολλάκις μὲ τὸ ὄνομα, ἀμὴ δὲν εἶναι ποτὲ μὲ τὸ φρόνημα ἄνθρωπος· διότι, ὁπόταν ἰδῇς ἄνθρωπον, πῶς ζῇ τὴν ζωὴ τυ ὡσὰν ἄλογον ζῶον, πῶς νὰ τὸν ὀνομάσῃς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι βόδι; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, πῶς ἁρπάζει, πῶς νὰ τὸν ὀνομάσῃς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι λύκον; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, ὁπὸ πορνεύει, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι χοῖρον; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, πῶς εἶναι δολερὸς, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι ὄφιν; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, ὁπὸ ἔχει φαρμάκι, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι ἀσπίδα; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, πῶς εἶναι ἀγόπτος, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι γαϊδαρον, ὁπόταν τὸν ἰδῇς, ὁπὸ κωκηγεῖ ταῖς γυναῖκες, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι ἄλογον, ὁπὸ μαίνεται εἰς ταῖς φοράδαις; ὁπόταν τὸν ἰδῇς, πῶς εἶναι ἀπειθὴς καὶ ἄγνωστος, πῶς νὰ τὸν εἰπῇς ἄνθρωπον, καὶ ὄχι λίθον; Ἐπῆρες ἄνθρωπε ἀπὸ τὸν Θεὸν εὐγένειαν; διατί προδίδεις τὸ καλὸν τῆς φύσεως, ὁπὸ ἐπῆρες; Γιὰ εἰπέ μυ, τί κάμνεις; ἄλλοι ἄνθρωποι ἔχυν τέχνιὼ νὰ φέρυν, ὅσον εἶναι δυνατὸν, τὰ ἄλογα ζῶα εἰς τὴν ἀνθρωπίνιὼ εὐγένειαν, καὶ παιδεύυσι τοὺς ψιττακοὺς, νὰ λαλοῦσι φωνὴὼ ἀνθρωπίνιὼ, ἀναγκάζυσι μὲ τὶὼ τέχνιὼ τὴν ἄλογον φύσιν, νὰ γενῇ λογικὴ, ἡμερώνυν τὰ λεοπάρια, καὶ τὰ σύρνυν εἰς τὸ παζάρι. Τὸ λεοντάρι τὸ ἄγριον ἡμερώνεις, ἄνθρωπε, καὶ τοῦ λόγυ συ κάμνεις ἀγριώτερον ἀπὸ τὸν λύκον; καὶ τὸ χειρότερον, ὅτι καθ' ἕνα ἀπὸ τὰ ἄλογα, ἕνα ἐλάττωμα ἔχει· ὁ λύκος ἔχει ὀλίγον ἐλάττωμα εἰς τὸ νὰ ἁρπάζῃ, ὁ ὄφις εἰς τὸ νὰ εἶναι δολερὸς, ἡ ἀσπίδα εἰς τὸ νὰ εἶναι φαρμακερὴ, ἀμὴ εἰς τὸν πονηρὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄτυχον δὲν εἶναι τοῦτο· διότι ὁ κακὸς ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἕνα κακὸν εἰς τοῦ λόγυ τυ, ἀλλὰ γίνεται καὶ ὡσὰν τὸν λύκον ἁρπακτικὸς, καὶ ὡσὰν τὸν ὄφιν δολερὸς, καὶ ὡσὰν τὶὼ ἀσπίδα φαρμακερὸς, καὶ ταῖς κακίαις τῶν ἀλόγων ζώων ταῖς ἔχει μαζωμεναῖς εἰς τὶὼ ψυχὶὼ τυ.

Πῶς λοιπὸν νὰ σὲ εἰπῶ, καὶ νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωνον, ὁπὸ δὲν ἔχεις εἰς τοῦ λόγυ συ τὸ σημάδι τὸ Βασιλικὸν, οὐδὲ τὸ σεφανὶ τὸ Βασιλικόν; Δὲν ἔχεις τὸ Βασιλικὸν φόρεμα· διότι ὁ Θεὸς λέγει, ἂς κάμωμεν ἄνθρω-

ἄνθρωπον, νὰ εἶναι κατὰ τὴν εἰκόνα τὴν ἐδικήν μας, καὶ κατὰ τὴν ὁμοιότητά μας, καὶ ἐσὺ ἔρριψες τὸν λόγον σου εἰς τὴν ταπεινότητα τῶν ἀλόγων ζώων. Ἂν εἶναι καὶ ἰδῆς ἕνα Βασιλέα, ὁπὸν νὰ ρίξῃ τὸ Βασιλικόν του φόρεμα, καὶ τὸ στεφάνι του, καὶ νὰ περιπατῇ ἀντάμα μὲ τοὺς στρατιώτας, καὶ νὰ προδίδῃ τὴν Ἀφεντίαν του, πῶς νὰ εἰπῇς, καὶ νὰ ὀνομάσῃς τὸν τοιοῦτον Βασιλέα; Εἶσαι καὶ ἐσὺ ἄνθρωπος; μή μου δείξῃς τὸ λοιπόν, πῶς ἔχεις ψυχὴν ἀνθρώπου, ἀλλὰ δεῖξαι, ἂν εἶσαι ἄνθρωπος κατὰ τὸ φρόνημα. Εἶσαι Ἄρχοντας τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ἀπέκει εἶσαι δοῦλος τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ εἰς τὰ ἐδικά σου πάθη; Καὶ θέλει μοῦ εἰπῇ κάθε εἷς ἀπὸ ἐσᾶς· πῶς νὰ γενῶ ἄνθρωπος; Τότε γίνεσαι ἄνθρωπος, ἂν εἶναι καὶ νικᾷς μὲ τὸν λογισμὸν τὰ πάθη ἐκεῖνα τῆς σαρκὸς τὰ ἄλογα, ἂν εἶναι καὶ εὔγαλες ἀπὸ τὸν λόγον σου τὴν πορνείαν, ἂν εὔγαλες τὴν ἄπαιρον ἐπιθυμίαν τῶν ἀσπρῶν, ἂν εὔγαλες τὴν κακὴν αὐτὴν τυραννίδα, ἂν ἔκαμες τὸ χωράφι σου καθαρὸν, ἤγουν τὴν ψυχήν σου. Πῶς γίνεσαι ἄνθρωπος ζητεῖς; ἂν εἶναι καὶ ἔλθῃς ἐδὼ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου γίνονται οἱ ἄνθρωποι· ἂν σὲ πιάσω, ὁπὸν εἶσαι ἄλογον, σὲ κάμνω ἄνθρωπον. ἂν σὲ πιάσω, ὁπὸν εἶσαι λύκος, σὲ κάμνω ἄνθρωπον· ὄχι νὰ σοῦ ἀλλάξω τὴν φύσιν, ἀμὴ νὰ σοῦ μεταφέρω τὴν κακὴν προαίρεσιν, καὶ νὰ τὴν ἀλλάξω, καὶ νὰ τὴν κάμω καλήν. Ἀλλὰ τί λέγει κάθε εἷς; ἐγὼ ἔχω παιδία, θέλω νὰ κυβερνήσω τὸ σπήτιμου, θέλω νὰ ἐπιμεληθῶ τὴν γυναῖκά μου· εἶμαι πτωχὸς, σπουδάζω νὰ σιωάξω τὴν ἀναγκαίαν τροφήν μου, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἔλθω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ γενῶ ἄνθρωπος, καθὼς μοῦ λέγεις ἐσύ. Αὐτὰ ὅλα εἶναι πρόφασις ἐδική σου· διότι, ἂν εἶναι καὶ ἐγὼ σὲ ἐκράτουν ἐδὼ παντελῶς, καὶ δὲν ἤθελα σὲ ἀφίνῃ νὰ δυγούῃς οὐδὲ ποσῶς εἰς τὰ ἔξω πράγματα, καλὰ τὰ ἤθελες λέγῃ αὐτὰ, μάλιστα μηδὲ τότε ἔπρεπε νὰ τὰ λέγῃς, διότι ἄξιος εἶναι ὁ Θεός σου, ἂν καὶ νὰ διείσκεσαι ὅλην τὴν ἡμέραν ἐδὼ, νὰ περιστοῦσῃ τὰ ὑπάρχοντά σου, νὰ τὰ κάμῃ περισσότερα.

Ὅμως ἐγὼ οὐδὲ τοῦτο σὲ ἀναγκάζω, οὐδὲ σοῦ λέγω καθ' ἡμέραν ἔρχου, καὶ κάθου ἐδὼ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· δύο φορᾶς τὴν Ἑβδομάδα, τί βαρὺ εἶναι νὰ ἔρχεσαι, ἢ τί φόρτωμα; καὶ οὐδὲ ὅλην τὴν ἡμέραν σοῦ λέγω νὰ κάθεσαι ἐδὼ, ἀλλ' ὀλίγην ὥραν τῆς ἡμέρας. Ἔλα, ἄνθρωπε, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δέξου νοητὰ νοήματα, διὰ νὰ μὴ δεχθῇς πληγαῖς· ἔπαρε ἅρμα, ὄχι νὰ καταρρίξῃς, καὶ νὰ φονεύσῃς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ κάμῃς τὸ παζάρι Ἐκκλησίαν· ἔλα ἔπαρε ἅρμα, διὰ νὰ σὲ φυλάξῃ, νὰ μὴ πάρῃς πληγὴν βλαπτικήν. Στάσου εἰς τὸν πόλεμον, μόνον ἂς εἶσαι ἁρματωμένος· στάσου εἰς τὸν Ἅγιον Τόπον, μόνον ἔχε καθάρια ὀμμάτια· εὔγα ἀπὸ τὸν λιμνιόνα, μόνον κυβέρνα τὸ καράβι σου καλά. Ἐπῶν ὅλα ἐδὼ ἠμπορεῖς νὰ τὰ μάθῃς, καὶ δὲν θέλεις, ἀλλὰ δυγαίνεις εἰς τὸν κοσμικὸν πόλεμον γυμνὸς ἀπὸ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Βάλε εἰς τὸν νοῦν σου, πόσον καλὸν εἶναι, νὰ εὔγῃς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ὁποῦ νὰ καταφρονῇς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ νὰ πατῇς ὅλα τὰ

λυ-

λυπηρὰ καὶ νὰ γίνεσαι καὶ ὑψηλότερος ἀπὸ τὰ καλά· καὶ μήτε εἰς τὰ καλὰ νὰ ἐπαίρεσαι, μήτε εἰς τὰ κακὰ νὰ καταπέφτῃς, καθὼς ἦτον ὁ Ἰὼβ, ὁ ὁποῖος μήτε ἀπὸ τὴν πτωχείαν ἐκατάπεφτε, μήτε ἀπὸ τὸν πλοῦτον ἐπαίρετο, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀνωμαλίαν τῶν πραγμάτων ἐφύλαγε τὴν γνώμην τοῦ ἴσιαν. Ἔλα ἔπαρε ἄρμα ἀπὸ ἐμένα· καὶ ποῖον ἄρμα; τὸ ὁποῖον σοῦ ἐγγυώνεται νὰ σὲ σώσῃ. Εὐγαίνεις κάμμίαν φορὰν, καὶ βλέπεις κανένα ἄνθρωπον, ὁποῦ εἶναι καβαλλάρης ἀπάνω εἰς κανένα ἄλογον χρυσοχαλινωμένον, καὶ βλέπεις καὶ πολλοὺς ἄλλους, ὁποῦ τὸν παρασέκουν· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κανένα πτωχὸν ρίμμένον, καὶ σοῦ ἔρχεται νὰ φθονήσῃς τὸν πλούσιον ἐκεῖνον· ἔρχεται σιμά σου ὁ Προφήτης Δαβὶδ, καὶ σέκει κοντά σου, καὶ σοῦ λέγει· „ Μὴ φοβοῦ, ὅταν „ πλουτήσῃ ἄνθρωπος." Εὔγα ἀπέμα μὲ τὸν Προφήτην, καὶ μὴ φοβᾶσαι· ἄμε ἐκεῖ, ὁποῦ λέγω, μὲ τὸν Προφήτην, μὲ τὸν Διδάσκαλον, μὲ τὴν Βασιλείαν, μὲ τὸν Κύριον, καὶ μὴ φοβᾶσαι. „ Μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος."

Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ· τοῦτο, ὁποῦ λέγει ὁ Προφήτης, εἶναι νουθεσία, καὶ συμβουλὴ, καὶ ἀπόφασις τῶν πρεπόντων· εἰπέ μου λοιπὸν, καὶ τὸν τρόπον, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἔχω χρέος, νὰ φοβηθῶ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν πλουτήσῃ; Δὲν πρέπει νὰ τὸν φοβηθῇς, διότι ἡ φύσις τοῦ πλούτου ὁμοιάζει ὡσὰν τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς; ἐγὼ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ· τί πρᾶγμα εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα ζῶον παπεινὸν, φθαρτὸν, ὀλιγόχρονον· τέτοιος εἶναι καὶ ὁ πλοῦτος· μάλιστα ὄχι τέτοιος, ἀλλὰ καὶ πλέον ἀθενέστερος εἶναι ὁ πλοῦτος, διότι πολλαῖς φοραῖς δὲν τελειωτᾷ ἀνέμα μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁ πλοῦτος. Καὶ ἠξεύρετε ἐσεῖς εἰς τὴν Πολιτείαν ἐτούτην πολλὰ παραδείγματα τῆς τελειωτῆς τοῦ πλούτου τοῦ ἀόρου, καὶ τὰ ἔχετε μαθημένα, πῶς ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν εἶχεν, ἀκόμη ζῇ, καὶ τὸ ἔχειν του ἐχάθηκε· διότι ὁ θανάτος, καὶ τὰ τέλος τοῦ πλούτου ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ ὁπόταν ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν ἔχει, γείνῃ πένης καὶ πτωχός. Βάλε λοιπὸν εἰς τὸν νοῦν σου, πῶς εἶναι ὀλιγοχρόνιος ὁ πλοῦτος· διότι ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν εἶχεν, ἀκόμη ζῇ, καὶ ὁ πλοῦτος ἐχάθη· καὶ μακάρι νὰ εἶχε χαθῇ μοναχὸς, καὶ νὰ μὴν ἤθελε χαλάσῃ ἀνέμα του καὶ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸν εἶχε. Τὸ λοιπὸν δὲν θέλεις σφάλῃ, ἂν εἰπῇς, καὶ νὰ διομάσῃς τὸν πλοῦτον, δυλδυτὴν κακόγνωμον, δυλδυτὴν αἱμαποφάγον, καὶ φονέα, δυλδυτὴν, ὁποῦ δίδει ἀνταμοιβαῖς τοῦ Ἀφεντός του, τὴν σφαγήν· καὶ τὸ χειρότερον, ὅτι ὄχι μόνον ὁπόταν τὸν ἀφήσῃ αὐτὸν τὸν Ἀφέντην του ὁ πλοῦτος, τὸν βάνει εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ πολὺ παρὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ, τὸν συγχύζει, καὶ τὸν ταράσσει. Διότι, μή μου ἰδῇς ἐκεῖνον, ὁποῦ εἶναι φορεμένος τὰ μεταξωτὰ ῥοῦχα, καὶ ὁποῦ εἶναι μυρισμένος ἀπὸ τὰ μύρα, καὶ ὁποῦ εἶναι ἀπέξω θεραπευμένος· γιὰ ξεσκέπασαι τὴν καρδίαν του, γύμνωσαι τὴν διανοιάν του ἀκόμη, ὁποῦ εἶναι πλούσιος, καὶ θέλεις ἰδῇ μέσα θορύβους, καὶ παραχαῖς, καὶ φόβους. Ὁπόταν ἰδῇ ἄλλον, ὁποῦ πέφτει, εἰς τὸ πέσιμον ἐκείνου μαθαίνει τὴν ἐδικήν του συμφορὰν, καὶ ζημίαν· διότι, τί ἄλλο εἶναι σφαλτὸν ὡσὰν τὰ ἀνθρώπινα

πράγματα; τὸ ὁποῖον πολλαῖς φοραῖς τὸ εἶπα· ὅτι ὡσαὺ τὰ τρεξίματα τȣ̃ ποταμȣ̃ ὁμοιάζȣν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ ἀυτάμα μὲ τὸ ποτάμι φαίνονται καὶ τρέχȣν, καὶ δὺ γνωρίζονται πῶς ἔτρεξαν· ἀυτάμα τὰ πιαίνει τινὰς, καὶ ἐκεῖνα ἀποπνιȣ̃σι κὴ ὑπάγȣν. „ Μὴ φοβȣ̃, „ ὅταν πλȣτήσῃ ἄνθρωπος." Ἐτȣ̃τον τὸν λόγον τὸν Προφητικὸν πιάσαι, ἐτȣ̃τȣ τȣ̃ πνȣματικȣ̃ μελῳδίαν. Ὁπόταν ἐμπῇ ὁ φθόνος εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ λόγος ἐτȣ̃τος φονȣ̃ει τὸ πάθος τȣ̃ φθόνȣ, ὡσαὺ σὺα παθί. „ Μὴ φοβȣ̃, ὅταν πλȣτήσῃ ἄνθρωπος." Ἐτȣ̃τα τὰ βοτάνια δὺ χρειάζονται χρήματα, ἀλλὰ χρειάζονται ἀνθρώπȣς· διότι δὺ ἰατρȣ̃ω κορμὶ, ἀλλὰ ψυχȣ̃· ὄχι μόνον τȣ̃ ἐδικȣ̃ σας ψυχȣ̃, ἀλλὰ κὴ τȣ̃ ἐδικȣ̃ μȣ· διότι ἀγκαλὰ κὴ εἶμαι Διδάσκαλος, ἀλλ' ἄνθρωπος εἶμαι κὴ ἐγὼ, ὡσαὺ κὴ τȣ̀ς ἄλλȣς ἀνθρώπȣς, κὴ διὰ τȣ̃το κοινȣ̃ δίδω κὴ τȣ̃ Διδασκαλίαν. „ Μὴ φοβȣ̃, ὅταν πλȣτήσῃ ἄνθρωπος." Πιάσαι τὸν σίχον ὡσαὺ μίαν ρίζαν πλούτȣ, καὶ δȣτυχίας· διότι, ὄχι νὰ πλουτῇ τινὰς, ἀλλὰ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πλȣτῇ, τȣ̃το εἶναι πλοῦτος. Ἄραγε ἐγνωρίσατε αὐτὸ, ὁπȣ̃ σᾶς εἶπα; Ἐκεῖνος, ὁποῦ θέλει νὰ πλουτῇ, χρειάζεται χρήματα, καὶ εἶναι πτωχὸς, καὶ ἐνδεής· ἀμὴ ἐκεῖνος, ὁποῦ δὺ θέλει νὰ πλȣτῇ, παύτοτε εἶναι εἰς τȣ̃ δȣτυχίαν, καὶ πλȣ́σιος. „ Μὴ φοβȣ̃, ὅταν πλȣτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τȣ̃ οἴκου „ αὐτȣ̃." Μὴ φοβȣ̃. Διατί, εἰπέ μȣ, νὰ μὴ φοβȣ̃μαι; Διότι, ἐπειδὴ οἱ πλȣ́σιοι εἶναι φοβεροὶ, διηγεῖται τȣ̃ ζωȣ̃ τȣ̀ς ὁ Προφήτης. Τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον, ὁποῦ εἶναι γεμάτος φύλλα μόνον, καὶ ὄχι καρπόν; τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον, ὁπȣ̃ πηγαίνει εἰς πικρίαν; τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον, ὁπȣ̃ ζῇ μὲ φόβον παντοτινόν; διότι ὁ δȣ̃λός σȣ, ὅταν λείπῃς, δὺ σὲ φοβᾶται, ἀμὴ ἐσὺ ὁ πλȣ́σιος παύτοτε μέσα σȣ ἔχεις τὸν Ἀφέντȣ σȣ, καὶ τὸν φοβᾶσαι, ὅπȣ κὴ αὺ ὑπάγῃς. Ἡ ἀγάπη τῆς φιλαργυρίας σὲ ἀπολȣθεῖ. Ὁ πλȣ́σιος, κὴ τȣ̀ς πλȣσίȣς, κὴ τȣ̀ς δȣλȣτάδες, κὴ τȣ̀ς φθονερȣ̀ς, κὴ τȣ̀ς δȣεργέτας, ὅλȣς αὐτȣ̀ς ἔχει ἐχθρȣ́· διότι μεγάλον φθόνον σηκώνει εἰς ὅλȣς ὁ πλȣ́σιος· διότι ὁ μὺ πτωχὸς ἄνθρωπος περνᾷ, ὡσαὺ ὁπȣ̃ δὺ ἀδικεῖ κανένα, ἐπειδὴ εἶναι πλȣ́σιος εἰς τὴν ἀρετȣ̃, κὴ εἰς τὴν ὑπομονȣ̃, ἀμὴ ὁ πλȣ́σιος, ἐπειδὴ ζῇ αὐτάμα μὲ τȣ̃ πλεονεξίαν, ἀπὸ ὅλȣς μισεῖται, κὴ εἰς τȣ̀ς κοινȣ̀ς συλλόγȣς περιέρχεται, κὴ τὸν κολακȣ́ȣν ὅλοι εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ὄχι μὲ τὸν λόγον, ἀμὴ μὲ τὸν νȣ̃ν τὸν μισȣ̃ν ὅλοι.

Καὶ ὅτι τȣ̃τα ἔτζη εἶναι, ὁπόταν ὁ ἄνεμος ἔλθῃ, καὶ ρίζῃ τα φύλλα, ὁπόταν γένῃ ἄλλαξις τȣ̃ πραγμάτȣ, τότε δȣείσκονται οἱ πλαστοὶ φίλοι, τότε γνωρίζεται ἡ προσωπίδα τȣ̃ κολάκȣ, τότε φανερώνεται ὁ χορὸς κὴ τὸ πλῆθος τȣ̃ ὑποκριτάδȣ, κὴ ἡ πρόφασις τȣ̃ καμώματος· τότε ἀνοίγȣν τὰ στόματα ὁλονȣ̃, καὶ λέγȣν διὰ τὸν πλȣ́σιον ἐκεῖνον, ὁπȣ̃ ἐκολάκȣαν προτήτερα, ὁ μιαρὸς, ὁ πονηρὸς, ὁ παμπόνηρος. Δὺ τὸν ἐκολάκȣες ἐχθὲς, κὴ τὸν ἐπαίνας; ἐφίλεις τὰ χέρια τȣ; Προσωπίδα ἦσαν ὅλα ἐκεῖνα, κὴ πλασά· ἦλθε τώρα ὁ καιρὸς, εὔγαλε τȣ̃ προσωπίδα, κὴ ἀποφάσισαι, κὴ φανέρωσαι μὲ τȣ̃ γλῶσαν ἐκεῖνο,

νο, ὁπῦ εἶχες κλεισμόνον εἰς τὶω διανοιαν. Διατί λοιπὸν φοβᾶσαι τὸν κατηγορέμενον ἀπὸ τόσυς πολλὺς πλύσιον; καὶ τῦτο δὸν εἶναι τίποτες πάλιν, μακάρι ἀτός τυ ὁ πλύσιος νὰ μὶω ἐκατηγόρα τῦ λόγυ τυ. Ἐτῦτα τὰ λέγω, ὄχι πῶς κατηγορῶ τὸν πλῦτον, καθὼς πολλαῖς φοραῖς εἶπα, ἀλλὰ κατηγορῶ ἐκείνυς, ὁπῦ τὸν χρειάζονται, ὡσαὶ τίποτε καλὸν φᾶγμα· διότι τὰ χρήματα καλὰ εἶναι μὲ ταῖς φράξες, καὶ τὰ καμώματα, ὁπῦ κάμνυν, καλὰ εἶναι. Πῶς εἶναι καλά; παρηγορῦσι τὶω πτωχείαν, διορθώνυν τὶω πενίαν. Ἄκυσαι πῶς λέγει ὁ Ἰώβ· Ἐγὼ ἤμυν, λέγει, ὡσαὶ ὀμμάτι τῶν τυφλῶν, κὶ ποδάρια τῶν κυτζῶν· ἐγὼ ἤμυν Πατέρας τῶν ἀδυνάτων. Νὰ πλῦτος, κὶ κἀμμία ἁμαρτία δὲν εἶναι, ἀλλ' εἶναι μὲ τὸν] πλῦτον φιλοπτωχεία. Τὸ σπῦτίμυ, λέγει ὁ Ἰὼβ, ἦτον αὐοικτὸν εἰς κάθ' σῦα ὁπῦ ἤρχετο· ἐτῦτο εἶναι ἡ ὑπηρεσία τῦ πλύτυ, ὄχι μόνον μὲ τὸ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ φᾶγμα. Ἐτῦτος ὁ πλῦτος εἶναι ὑπηρέτης ἐκείνυ τῦ πλύτυ· διότι ἐτῦτος ὁ πλῦτος, ὁπῦ ἔχυν οἱ ἄνθρωποι μόνον διὰ λόγυ τυς, εἶναι ὄνομα χωρὶς φᾶγμα, ἀμὴ ἐκεῖνος ὁ πλῦτος, ὁπῦ ἔχυν οἱ ἄνθρωποι κὶ διὰ λόγυ τυς, κὶ διὰ ἄλλυς, ὁπῦ ἔχυν χρεῖαν, ἔχει κὶ ὄνομα, ἔχει κὶ ἀλήθειαν, ἤγυν εἶναι ἀληθινὸς πλῦτος. Καὶ πῶς εἶναι αὐτός; ὁ πλῦτος τῶν ἀρετῶν, ὁ πλῦτος τῆς Ἐλεημοσύνης. Καὶ πῶς εἶναι τῦτο; Ἐγὼ τὸ λέγω. Εἶναι πλύσιος, ὁπῦ ἁρπάζει τὰ ἄσπρα ἀλλοιῶν· κὶ εἶναι πλύσιος, ὁπῦ δίδει τὰ ἐδικά τυ τῶν πτωχῶν. Ἐκεῖνος πλυτεῖ, μὲ τὸ νὰ συνάγη, κὶ ὁ ἄλλος πλυτεῖ, μὲ τὸ νὰ ἐξοδιάζη· κὶ ὁ σῦας γεωργεῖ τὶω γὶω, καὶ ὁ ἄλλος γεωργεῖ τὸν Οὐρανόν· ὅσον ὁ Οὐρανὸς εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τὴν γῆν, τόσον ἡ δυτυχία τῆς γῆς εἶναι δυτελεςέρα ἀπ' ἐκείνην τῦ Οὐρανῦ· ἐτῦτος ὁ πλῦτος, ὁπῦ δίδεται κὶ εἰς ἄλλυς, ἔχει πολλὺς ὁπῦ τὸν ἀγαπῦν, ἀμὴ ἐκεῖνος ὁπῦ δὸν δίδεται εἰς κανςνά, ἔχει μυείυς ὁπῦ τὸν κατηγορῦν.

Καὶ τὸ θαυμαςότερον, ὅτι εἰς μὸν τὸν ἅρπαγα, κὶ τὸν πλεονέκτιω, ὄχι μόνον ἐκεῖνοι ὁπῦ εἶναι ἀδικημένοι, ἀλλὰ κὶ ἐκεῖνοι ὁπῦ δὸν ἔπαθαν τίποτες κακὸν, τὸν μισῦν ἐκεῖνον, μὲ τὸ νὰ συμπονῦσι μὲ ἐκείνυς, ὁπῦ ἐκακοπάθησαν· ἀμὴ εἰς τὸν ἐλεήμονα ὄχι μόνον ἐκεῖνοι, ὁπῦ πάρυν τὴν Ἐλεημοσύνω τὸν ἀγαπῦσιν, ἀλλὰ κὶ ἐκεῖνοι ὁπῦ δὸν πάρυν, τὸν ἀγαπῦν. Καλλίτερη εἶναι ἡ ἀρετὴ, παρὰ ἡ κακία, Ἀδελφοί· ἡ κακία καὶ ἐκείνυς ὁπῦ δὸν ἀδικηθήκασι καθόλυ, τὺς ἔχει πολεμίυς, ἀμὴ ἡ Ἐλεημοσύη κὶ ἐκείνυς ὁπῦ δὸν δυεργετήθήκασι τίποτε, τὺς ἔχει φίλυς· διότι λέγει καθ' σῦας διὰ τὸν ἐλεήμονα, ὁ Θεὸς νὰ τῦ δώση καλόν. Τί τὸν πολυχρονεῖς ἐσὺ, ὁπῦ δὸν σῦ ἔδωκε τίποτε; ὁπῦ δὸν δυεργετήθης ἀπ' αὐτὸν τίποτε; ναὶ, ἐγὼ δὸν δυεργετήθηκα, ἀλλὰ δυεργετήθηκεν ὁ Ἀδελφός μυ· ὄχι ἐγὼ, ἀλλὰ τὸ μέλος μυ, διότι τὴν καλωσύνην, ὁπῦ ἔγινεν εἰς ἐκεῖνον τὸν Ἀδελφόν μυ, ἐγὼ τὶω μετρῶ εἰς τῦ λόγυ μυ. Εἶδες τί φᾶγμα εἶναι ἡ καλωσύη, καὶ ἡ Ἐλεημοσύη; πῶς εἶναι ποθεινὸν, πῶς εἶναι ἀγαπητόν; κὶ πῶς εἶναι καλὸν φᾶγμα; Ὁ ἐλεήμων ἄνθρωπος εἶναι ὡσαὶ ἕνας Πατέρας ὁλονῶν, ὡσαὶ μία βακτηρία κὶ ῥάβδὶ, ὁπῦ ἀκυμπίζυν οἱ ἀδυάτοι, κὶ οἱ γέροντες· κὶ ὁ

μὴ ἐλεήμων, αὐ λάχῃ νὰ πάθῃ τίποτε κακὸν, ὅλοι τὸν εὐχονται, ἢ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν διὰ τοῦ λόγου του, καὶ λέγουν· ὁ Θεὸς νὰ τοῦ δώσῃ καλὸν, ὁ Θεὸς νὰ τοῦ δώσῃ νὰ ἔχῃ τὰ καλά του. Ἀμὴ αὐ ἔλθῃς νὰ ἀκούσῃς διὰ τὸν ἅρπαγα, ἢ λαίμαργον, θέλεις ἀκούσει, ὅπου λέγουν δὶ αὐτὸν, ὁ πονηρὸς, ἢ μιαρὸς, καὶ ἄτυχος. Διατί λέγεις ἐσὺ, ὅπου δὲν ἀδικήθης τίποτε, τέτοια κακὰ δὶ αὐτόν; ναὶ, ἐγὼ δὲν ἀδικήθηκα· ἀλλὰ ὁ Ἀδελφός μου ἀδικήθηκε· βοαῖς πολλαῖς ἀκούονται καθ' ἡμέραν ἐναντίον τοῦ ἄτυχου, καὶ ἀνελεήμονος. Ἂν λάχῃ ἢ ξεπέσῃ, ὅλοι τὸν ὀνειδίζουν, ἢ τὸν ὑβρίζουν, ἢ τὸν καταρῶνται· ζωὴ λοιπὸν εἶναι αὐτή; πλοῦτος εἶναι τοῦτος; Δὲν εἶναι χειρότερον τοῦτο ἀπὸ σύα κατάδικον; ὁ κατάδικος χαίρει τὸ κορμί του, ἀμὴ ὁ τοιοῦτος πλούσιος χαίρει τὴν ψυχήν του. Δὲν τὸν βλέπεις, πῶς εἶναι δεμένος ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν, τὸν πλούσιον; διατί δὲν τὸν λυπᾶσαι, ἄνθρωπε; Διὰ τοῦτο τὸν μισῶ αὐτὸν τὸν δεμένον ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν του, διότι δὲν εἶναι δεμένος σανικῶς του, ἀλλὰ εἶναι δεμένος μὲ τὴν ἐδικήν του προαίρεσιν, ἢ ἔβαλεν ἀπάνω του τὴν ἄλυσον αὐτήν.

Ἀλλὰ θέλεν ἀποκριθῇ πρὸς ἐμένα οἱ πλούσιοι νὰ εἰποῦν, ὦ Χρυσόστομε, πάλιν πρὸς ἐμᾶς τοὺς πλουσίους ἦλθες νὰ διδάξῃς, ἢ νὰ εἰπῇς ἐναντία μας; ναί; πρὸς ἐσᾶς ἦλθα, ἢ νὰ εἰπῶ ἐναντίον σας· ἐσεῖς δὲν χορταίνετε νὰ καταδαγκαίνετε τοὺς πτωχοὺς, ἢ ἐγὼ δὲν χορταίνω νὰ σᾶς διορθώνω· ἐσὺ, πλούσιε, παύτοτε εἶσαι κολλημένος ἀπάνω εἰς τὸν πτωχόν, ἢ παύτοτε τὸν κατατρώγεις· λεῖψαι ἐσὺ ἀπὸ τὰ πρόβατά μου, λεῖψαι ἀπὸ τὸ κοπάδι μου, μὴ τὸ χαλᾷς τὸ κοπάδι μου. Ἀμὴ αὐ εἶναι ἢ χαλᾷς ἐσὺ τὰ πρόβατά μου, ἐμένα κατηγορεῖς, ὅπου εἶμαι βοσκὸς, διατί σὲ διώχνω; Ἂν δὲν ἦμουν βοσκὸς, ἤθελες μὲ κατηγορήσῃ, αὐ δὲν εἶχα διώχνῃ τὸν λύκον ἀπὸ τὸ κοπάδι. Ἐγὼ εἶμαι βοσκὸς τῶν λογικῶν ἐτούτων προβάτων, ἢ δέρνω τοὺς λύκους, ἤγουν τοὺς βλάπτοντας τοὺς πτωχοὺς, ὄχι μὲ λιθάρια, ἀλλὰ μὲ τὸν λόγον· μάλιστα ἐγὼ δὲν σὲ διώχνω, ἀλλὰ σὲ κράζω. Γενοῦ τὸ λοιπὸν ἢ σὺ πρόβατον, γενοῦ ἀπὸ τὸ κοπάδι μου. Διατί μοῦ χαλᾷς τὸ κοπάδι μου, ὅπου ἔχεις χρέος νὰ αὐξήσῃς τὸ κοπάδι; δὲν διώχνω ἐσένα, ἀλλὰ διώχνω λύκον· αὐ ἐσὺ δὲν εἶσαι λύκος, ἐγὼ δὲν σὲ διώχνω· ἐσὺ κατηγόρα τοῦ λόγου σου, ὅτι ἐγίνηκες λύκος, καὶ ὄχι πρόβατον. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐναντίος τῶν πλουσίων, ἀλλὰ εἶμαι βοηθὸς τῶν πλουσίων· διότι αὐ τὰ λέγω ἢ ἐτοῦτα, ἀλλὰ ἐτοῦτα εἶναι βοήθειά σου, καλὰ ἢ ἐσὺ δὲν τὰ χρειάζεσαι. Πῶς, λέγεις, διὰ βοήθειαν μου, ὅπου μὲ διώχνεις; ὅπου μὲ κατηγορεῖς; ὅπου μὲ ὑβρίζεις; Ἀλλὰ μὲ τοῦτα σὲ ἐλευθερώνω ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, σὲ ἐλευθερώνω ἀπὸ τὴν ἁρπαγὴν, σὲ κάμνω φίλον ὁλονῶν, σὲ κάμνω νὰ σὲ ποθοῦν ὅλοι. Ἐγὼ σοῦ λέγω παύτοτε, ἅρπαξες; ἐπῆρες περισσότερον, παρὰ ὅπου σοῦ ἐτύχαινε; ἔλα εἰς ἐμένα, ἢ σὲ ἀλλάζω, νὰ σὲ κάμω καλόν. Ἀλλάζω τὴν ἔχθραν, ὅπου σὲ ἐχθρεύονταν ὅλοι, ἢ σὲ κάμνω φίλον ὁλονῶν· ἀλλάζω τὸν κίνδυνον, ὅπου κινδυνεύεις, νὰ μὴν ἔχῃς κίνδυνον. καὶ τοῦτα σοῦ δίδω ἐδῶ εἰς τὴν ζωὴν ἐτούτην, ὅπου ζῇς, καὶ ἐκεῖ πάλιν

εἰς

εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἄλλην μετὰ τὸν θάνατον, σὲ δίδω τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃς εἰς ταῖς βαρείαις κόλασες· διὰ νὰ πάρῃς τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μήτε ὀμμάτι ἀνθρώπου τὰ εἶδε, μήτε αὐτὶ τὰ ἤκουσε, μήτε νοῦς δυνάται νὰ τὰ κατανοήσῃ.

Ἐ τοῦτα διάκου καὶ ἐχθροῦ λόγια εἶναι, ἢ συμβούλου καλοῦ, καὶ φίλου, ὦ πλούσιε; ἀλλὰ σὺ μὲ μισεῖς λέγοντάς σου τὸ καλόν σου, ὅμως ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ. Πρόσταγμα καὶ ὁρισμὸν ἔχω ἀπὸ τὸν Δεσπότην Χριστὸν νὰ ἀγαπῶ τοὺς ἐχθρούς μου· δὲν λείπω νὰ σὲ ἰατρεύω, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶσαι ἐχθρός μου. Οἱ Δεσπότης σου ὁ Χριστὸς ἐσταυρώνετο, καὶ ἔλεγεν ἀπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν πρὸς τὸν Πατέρα· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτήν, ὅπου μὲ ἐσταύρωσαν, διότι δὲν ἠξεύρουσι, τί κάμνουν. Ἀλλὰ ἐσὺ θαρρεῖς, ὅτι ἐσένα διώχνω καὶ κατηγορῶ; δὲν διώχνω ἐσένα, ἀλλὰ τὸ πάθος ὁποῦ ἔχεις τῆς φιλαργυρίας διώχνω. Θαρρεῖς καὶ ἐσένα πολεμῶ; ὄχι, ἀλλὰ τὴν κακίαν σου πολεμῶ· καὶ ἐσὺ δὲν μὲ ἔχεις ἐνεργέτην, δὲν μὲ λογιάζεις πῶς εἶμαι φροντιστής σου, δὲν μὲ κρατεῖς, πῶς προσάτης πειρασότερον ἀπὸ ὅλους εἶμαι εἰς ἐσένα. Ποῖος ἄλλος θέλει σοῦ εἰπῇ διὰ τοῦτα, ὁποῦ σοῦ λέγω ἐγώ; καρτερεῖς νὰ σοῦ εἰπῇ ὁ Ἄρχων; δὲν σοῦ λέγει τέτοιον πρᾶγμα ποτέ, μόνον σοῦ λέγει διὰ τίποτε σφάλματα, ὁποῦ κάμνουν οἱ ἄνθρωποι, ἢ τίποτε κατηγορίαις ἄλλαις τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ συκοφαντήσῃ· αὐτὰ σοῦ λέγει ὁ Ἀφσέντης τῆς Πόλεως, καὶ ὄχι περὶ σωτηρίας. Ἀλλὰ καρτερεῖς νὰ σοῦ τὰ εἰπῇ αὐτὰ, ὁποῦ σοῦ λέγω ἐγώ, ἢ γυναῖκάσου; οὐδὲ αὐτὴ τέτοιον πρᾶγμα δὲν σοῦ λέγει ποτέ, μόνον σοῦ λέγει διὰ τίποτε σολίδια, διὰ χρυσάφι καὶ ἄλλα, ὁποῦ ἀγαποῦν ἡ γυναῖκες. Ἀλλὰ ἀναμένεις τὸ παιδί σου νὰ σοῦ εἰπῇ νὰ σωθῇς; αὐτὸ δὲν σοῦ λέγει τίποτε, μόνον σοῦ λέγει διὰ κληρονομίαν, διὰ διαθήκην, διὰ κλῆρον. Ἀλλὰ μήπως λογιάζεις, νὰ σὲ διδάξῃ ὁ δουλευτής σου τοιαῦτα; ὁ δουλευτής σου σοῦ λέγει διὰ ὑπηρεσίαις, διὰ δουλείαις, διὰ ἐλευθερίαις τῶν δούλων, καὶ ὄχι περὶ σωτηρίας· Ἀλλὰ τί νὰ σοῦ εἰποῦν ἐκεῖνοι, ὁποῦ τρώγουν, καὶ πίνουν μετ' ἐσένα, καὶ σὲ γελοῦν; ἐκεῖνοι ἄλλο δὲν σοῦ λέγουν, μόνον διὰ συμπόσια, διὰ δεῖπνα, διὰ γεύματα. Ἀλλὰ θέλεις νὰ σὲ διδάξῃ τινὰς ἐκεῖ, ὁποῦ ὑπάγεις εἰς τὰ θέατρα νὰ συρριανίσῃς; καὶ ἐκεῖ δὲν σοῦ λέγουν ἄλλο, παρὰ διὰ γέλωτα ἄχρηστον, διὰ ἐπιθυμίαις κακαῖς, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλὰ μήπως καὶ ἐλπίζεις νὰ σὲ διδάξουν εἰς τὰ Κειμήλια περὶ τοιούτων; ὄχι, οὐδὲ ἐκεῖ· εἰς τὰ Κειμήλια λέγουν διὰ διαθήκαις, διὰ κληρονομίαις, διὰ ἐλευθερίαις τῶν δουλοπάδων. Πῶς λοιπὸν ἔχεις νὰ τὰ ἀκούσῃς αὐτὰ, παρὰ μόνον ἀπὸ ἐμένα; Ὅλοι σὲ φοβοῦνται, ἀμὴ ἐγὼ μόνον σὲ καταφρονῶ πλούσιε· καὶ ἕως ὁποῦ εἶσαι τέτοιος, ἐγὼ σὲ καταφρονῶ· δὲν σε ἔχω οὐδὲ τίποτε, καταφρονῶ τὸ πάθος ὁποῦ ἔχεις.

Ἐγὼ κόπτω τὸ πάθος σου, καὶ ἐσὺ φωνάζεις; ἀλλὰ δὲν φοβοῦμαι ταῖς φωναῖς σου, μόνον ἀγαπῶ τὴν σωτηρίαν σου, διότι ἐγὼ εἶμαι Ἰατρός, νὰ σὲ ἰατρεύσω. Ἄραγε, αὐ εἶχες καμμίαν πληγὴν, καὶ νὰ ἔκραζες τὸν Ἰατρὸν νὰ σὲ ἰατρεύσῃ, καὶ νὰ τὸν ἔβλεπες, ὅτι ἀκόνισε τὸ κοπίδι, δὲν

τȣ̃ ἔλεγες, κόψαι μȣ τὸ πάθος, ἀγκαλὰ κ̀ ὁ πονῶ, ἀναμνήωντας τȣ̀ ἰατρȣ̀σιν ἀπὸ τὸ κόψιμον ἐκεῖνο; καὶ ἐγὼ ὁπȣ̃ δὲν κόπτω, διατί μὲ φȣ̀γεις, ὁπȣ̃ μόνον μὲ τὸν λόγον σȣ̃ καθαρίζω τὸν νȣ̃ν; ἀγκαλὰ καὶ ὁ Ἰατρὸς τί κάμνει; πολλαῖς φοραῖς κόπτει, κ̀ κάμνει τὴν πληγȣ̀ χειρότερȣ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τȣ̀ κάμνω ποτὲ χειρότερȣ, ἀλλὰ καλλίτερȣ· διότι εἶναι ἐκεῖ φύσις, ὁπȣ̃ δὲν δȣ̀ωται, κ̀ εἶναι ἡ βοήθεια τῶν βοτανίων ἀδȣ̀ωατ, ἀμὴ ἐδὼ εἶναι ἡ δȣ̀ωαμις τῶν λόγων· ὁ Ἰατρὸς δὲν σȣ̃ ἐγγυώνεται νὰ σὲ ἰατρȣ̀σῃ, ἀμὴ ἐγὼ σὲ ἐγγυώνομαι νὰ σὲ σώσω. Ἀκȣέ μȣ ἐμνία· διὰ τȣ̃το ἐκατέβηκεν ὁ Υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃ ὁ Μονογενὴς, διὰ νὰ μᾶς ἀνεβάσῃ ἐμᾶς, κ̀ νὰ μᾶς κάμῃ πλέον ὑψηλοτέρȣς ἀπὸ τὸν Οὐρανόν. Ἕνα μόνον φοβȣ̃, τȣ̀ ἁμαρτίαν, τὰ δὲ ἄλλα ὅλα ἂς χαθȣ̃ν, κἂν πλȣ̃τος, κἂν τε πτωχεία, κἂν τε δυνασεία, κἂν τε ἄλλο τίποτε. Ἐτȣ̃τα λέγω, κ̀ δὲν παύω νὰ τὰ λέγω, διότι δὲν θέλω νὰ χάσω κανένα ἀπὸ τὰ τρόβατά μȣ. Εἶναι λοιπὸν δȣνατὸν, νὰ σωθῇ πλȣ́σιος ἄνθρωπος; κατὰ πολλὰ δȣνατὸν εἶναι. Ὁ Ἰȣ̀β ἦτον πλȣ́σιος, ἀλλὰ εἶδες τὸν πλȣ̃τον τȣ̃ Ἰȣ̀β; ἰδὲ κ̀ τȣ̀ φιλοξενίαν αὐτȣ̃ τȣ̃ Ἰȣ̀β· εἶδες τὴν τράπεζάν τȣ; ἰδὲ καὶ τȣ̀ δεξίωσιν ὁπȣ̃ ἔκαμεν εἰς τȣ̀ς ξένȣς. Ὁ Ἀβραὰμ, τί ἦτον; πλȣ́σιος· μήπως ἐφιλονίκησε μετ' ἐσένα; Πλȣ́σιος ἦτον ὁ Ἀβραάμ; ναὶ, πλȣ́σιος ἦτον· εἶδες τὸν πλȣ̃τον; ναὶ, ἴδατον· ἰδὲ κ̀ τȣ̀ πόρȣσίν τȣ, πῶς ἐπορȣ̀ετο. Εἰς τȣ̀ ὥραν, λέγει ἡ Θεία Γραφὴ, τȣ̃ μεσημερίȣ ἐφάνηκε τȣ̃ Ἀβραὰμ ὁ Κύριος, ὁπȣ̃ ἐκάθητο σιμᾶ εἰς τὸ δένδρον τȣ̀ Μαμβρȣ̀, κ̀ ἐκείνȣ τὴν ὥραν ἐφάνησαν τρεῖς ἄνδρες, κ̀ ἔσωντας νὰ σηκωθῇ, διότι δὲν ἐλογίαζε, πῶς ἦτον παρὼν ὁ Θεὸς, (διότι πῶς νὰ τὸ λογιάσῃ;) ἐτροσκυνήσε, κ̀ εἶπεν· αὖ εἶναι καὶ μὲ καταδέχεσθε διὰ ἄξιον, νὰ κοπιάσετε νὰ ἐμπῆτε μέσα εἰς τὸ σπῆτί μȣ· ἰδὲ, τί ἔκαμνε τὸ μεσημέρι ὁ γέροντας ὁ Ἀβραάμ; δὲν ἐκαθέζετον εἰς τὸ σπῆτι μέσα· ξένȣς ἀνθρώπȣς, κ̀ σρατοκόπȣς, ὁπȣ̃ δὲν τȣ̀ς ἤξȣρε καθόλȣ, ἀπὸ πόθεν ἦλθαν, ἐσηκώθη καὶ τȣ̀ς ἐτροσκυνήσεν. Ἐκεῖνος, ὁπȣ̃ ἦτον πλȣ́σιος καὶ δίγενικὸς, ὁπȣ̃ εἶχε τόσα χρήματα, ἀφίνωντας τὸ σπῆτί τȣ, τȣ̀ γυναῖκά τȣ, τὰ παιδία τȣ, τȣ̀ς δȣλȣτάδες τȣ, (ἀγκαλὰ καὶ εἶχε τεταρακοσίȣς δέκα κ̀ ὀκτὼ δȣλȣτάδες,) ἀφίνωντάς τȣς ὅλȣς αὐτȣ̀ς, δίγῆκε νὰ ψαρȣ́σῃ· ἄπλωσε τὸ δίκτυον τῆς φιλοξενίας, μήπως δίρεθῇ κανένας σρατοκόπος, μήπως περάσῃ κανένας ξένος, καὶ δὲν ἔμπῃ εἰς τὸ σπῆτί τȣ.

Βλέπε, τί κάμνει ὁ γέροντας ὁ Ἀβραάμ· δὲν τροσάσει κανένα τȣ δȣλȣτȣ̀, μὲ ὅλον ὁπȣ̃ εἶχε τεταρακοσίȣς δέκα κ̀ ὀκτὼ, νὰ φυλάγῃ τὴν σράταν, ποῖος νὰ περάσῃ νὰ τὸν φέρῃ, διότι ἤξȣρεν, ὅτι τὸ γένος τῶν δȣλȣτάδων εἶναι ὀκνηρὸν εἰς τὸ καλόν· ἐλογίαζε, μήπως κ̀ ὁ δȣλȣτὴς νυσάξῃ, κ̀ περάσῃ ὁ ξένος, κ̀ χάσῃ τὸ κȣνῆγι· ἰδὲ τί ἔκαμνεν ὁ πλȣ́σιος Ἀβραάμ. Θέλεις, κ̀ καταδέχεσαι ἐσὺ κἂν νὰ ἰδῇς ποτὲ τὸν πτωχὸν, ἢ νὰ τȣ̃ ἀποκριθῇς, ἢ νὰ τὸν λαλήσῃς; ἀλλὰ κ̀ αὖ δώσῃς ποτὲ σȣ τίποτε, δὲν τὸ δίδεις ἀτός σȣ μὲ τὸ χέρι σȣ, μόνον τὸ δίδεις τȣ̃ δȣλȣτῆ σȣ νὰ τὸ δώσῃ. Ἀλλὰ δὲν ἦτον ὁ δίκαιος Ἀβραὰμ

ἔτζι·

ἔτζη· ἀλλὰ ἐκαθίζετο μέσα εἰς τὸν Ἥλιον τὸ μεσημέρι, καὶ τὸν ἔκαιεν ὁ Ἥλιος, καὶ εἶχε τὸ καῦμα διὰ δροσίαν, καὶ εἶχε διὰ ἴσκιον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς φιλοξενίας· ἐκάθετο, καὶ ἐτρύγα τὸν καρπὸν τῆς φιλοξενίας. Τοῦτο εἶναι ὁ πλούσιος· τέτοιος πλούσιος εἶναι ἀληθινὸς, καὶ σωσμένος πλούσιος. Σύγκεινέ με, καὶ ἐξέπαξε τοὺς πλουσίους τοῦ καιροῦ ἐκείνου, νὰ ἰδῇς, πῶς κάθονται τὸ μεσημέρι; κάθονται εἰς τὸν Ἅδην τῆς ἁμαρτίας, εἰς τὸν θάνατον τῆς μέθης. Πῶς κάθονται; εἰς τὸ παζάρι μεθυσμένοι, τυφλοὶ καὶ ἀπεγνωσμένοι εἰς τὴν καρδίαν, πλέον ἀλογώτεροι ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα· ἀλλὰ δὲν ἦτον ὁ δίκαιος Ἀβραὰμ ἔτζη. Θέλεις νὰ ζηλεύσῃς τὸν Ἀβραάμ; Ἔτζη τὸν ζήλεψαι, καὶ κάμνε, καθὼς ἔκαμνεν ἐκεῖνος, ἀγκαλὰ περισσότερα μᾶς ζητεῖ, νὰ κάμνωμεν ὁ Χριστός. Διότι αὐ δὲν περισσεύσῃ, λέγει, ἡ δικαιοσύνη σας περισσότερον ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς, καὶ Φαρισαίους, δὲν ἐμπαίνετε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ὅμως ἐσὺ τώρα κἂν φθάσαι τὸν Ἀβραάμ. Φιλόξενος ἦτον, καὶ ἐσηκώθη, καὶ ἐπροσκυνήσε τοὺς ξένους, ὅπου δὲν ἤξεύρε, ποῖοι ἦσαν οἱ ἐλθόντες ἐκεῖ· διατὶ, αὐ εἶχεν ἤξεύρῃ, ποῖοι ἦσαν, δὲν ἦτον τίποτε θαυμαστὸν, διατὶ Θεὸν ἐδούλευεν· ἀλλὰ τοῦτο ὅπου δὲν ἤξεύρε, ποῖοι ἦσαν, δείχνει τὴν πολλὴν ὄρεξιν τῆς φιλοξενίας, καὶ ἐκάθητο, καὶ ὑπεδέχετο πολλὰ πλούσια.

Ἔσφαξε μοσχάρι, καὶ πράζει τὴν Γυναῖκά του τὴν Σάῤῥαν, καὶ τὴν κάμνει σιτόφρονα εἰς τὴν φιλοξενίαν· καὶ δὲν ἦτον κρυμμένη μέσα εἰς τὸ κελλάρι, ἀλλὰ ἔσεκεν ἀποκάτω εἰς τὸ δένδρον· διότι ἐκείνη ἡ τράπεζα, καὶ ἡ φιλοξενία τῆς ἄνοιξε τὴν μήτραντης, καὶ τὴν τυφλότητα τῆς φύσεώς της τὴν ἐδιώρθωσεν. Ἔσφαξε τὸ μοσχάρι, καὶ ἐπῆρε τὸν Ἰσαάκ· ἐζύμωσεν ἀλεῦρι, καὶ ἐπῆρε τὸ σπέρμα της νὰ πληθυνθῇ ὡσὰν τὰ ἄστρα τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Ἀλλὰ αὐ τύχῃ, θέλεις εἰπῇ, δός με καὶ ἐμένα καρπὸν τέτοιον γνήσιον, ἀληθινὸν, καθὼς ἔδωκε τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τῆς Σάῤῥας; ὦ ἄθλιε καὶ παλαίπωρε ἀνθρωπε, καὶ ταπεινότατε; τὰ πράγματα τὰ γήϊνα ζητεῖς; ἐγὼ σοῦ δίδω τὸν Οὐρανὸν, τὸν τόπον τῶν Ἀγγέλων νὰ χορεύῃς μὲ ἐκείνους, καὶ ζητεῖς θάνατον φθαρτόν; ἐγὼ σοῦ δίδω μίαν ζωὴν, ὅπου δὲν ἔχει τέλος· μεγάλη εἶναι ἡ ἀνταμοιβὴ, περισσότερη εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις. Πρόσεχε μὲ ἀκείβειαν ἐκεῖνο, ὅπου σοῦ λέγω ἐγὼ, διὰ νὰ ἰδῇς ἀλλαγὴν πραγμάτων. Ὁπότε ἔκαμνε χρεία, νὰ δείξῃ ὁ Ἀβραὰμ φιλοξενίαν, τί λέγει τῆς Γυναικός του; ἀγωνίσου, καὶ ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεῦρι καθαρόν. Ἂς ἀκούσουν αἱ γυναῖκες τὰ λεγόμενα· ἀγωνίσου, ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεῦρι καθαρὸν, διότι συντροφικὴ εἶναι ἡ θεωρία ἀνάμεσόν μας, τὸ διδασκαλεῖον εἶναι καὶ διὰ τοὺς δύο· ἀγωνίσου, τῆς λέγει, ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεῦρι καθαρὸν, καὶ ἐκεῖνος ἔτρεξεν εἰς τὸ κοπάδι τῶν βοϊδίων. Μοιράζει τὸν κόπον, διὰ νὰ μοιράσουν καὶ τὸ κέφαι· συντροφικὰ εἶναι τὰ πράγματα τοῦ γάμου, ἂς εἶναι λοιπὸν καὶ ἡ ἀρετὴ συντροφική. Ἐγὼ σὲ ἐπῆρα βοηθὸν, γυνὲ λοιπὸν διὰ βοηθὸς, Γυναῖκα, καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα πράγματα, ἀγωνίσου, ἀγωνίσου.

Ἀναγ-

Ἀναγκάζει τὴν Γυναῖκα, καὶ διὰ νὰ μὴ βάλῃ τοὺς ξένους εἰς ἄργυρα εἰς τίποτε ῥαθυμίαν, τῆς λέγει· ἀγωνίσου, ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεύρι καθάριον. Καὶ δὲν εἶπεν ἡ Σάῤῥα, τί εἶναι ἐτοῦτο; διὰ τοῦτας ταῖς ἐλπίδες ἐπανδρεύθηκα ἐγὼ, διὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ ἀλέσθω, καὶ νὰ ζυμώνω; μία Γυναῖκα, ὁποῦ ἔχω τόσον πλοῦτον, ἐσὺ ἔχεις τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ δουλοπάδες, καὶ δὲν ἠθέλησες νὰ προσάξῃς κανένα ἀπ' ἐκείνους, ἀλλὰ ἐμένα ἀναγκάζεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν; Δὲν εἶπεν ἔτζη· ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦτον Γυναῖκα τοῦ Ἀβραὰμ, ὄχι μὲ τὴν σμίξιν τὴν σωματικὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν σωτροφίαν τῆς ἀρετῆς, διὰ τοῦτο τῆς λέγει· ἀγωνίσου· καὶ πιάνει τὸν λόγον, ὁποῦ τὴν ὤρεσε μὲ ὄρεξιν, καὶ προθυμίαν· διότι ἤξουρε τὸν καρπὸν γεμάτον τῆς φιλοξενίας. Σπούδαξαι, ζύμωσαι τῆς λέγει· διότι ἤξουρε τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν ὄρεξιν τῆς Γυναικός. Ποῦ εἶναι τοῦ καιροῦ ἐτούτου αἱ γυναῖκες, νὰ ταῖς συγκείνωμεν αὐταῖς μὲ τὴν Σάῤῥαν; Ἄραγε δέχονται τώρα τέτοια φράγματα, καὶ προσάγματα νὰ κάμνουν; τέτοια ἔργα σέργουν νὰ κάμνουν τάχατες; εὔγαλε τὸ χέρι τῶν γυναικῶν τοῦ καιροῦ ἐτούτου, καὶ θέλεις τὸ ἰδῇ ὁποῦ εἶναι χρυσωμένον ἀπέξω, καὶ ἀπὸ μέσα ὁποῦ ἔχει κουρσεμένον. Πόσων πτωχῶν πλεονεξίαν ἔχει τὸ χέρι σου; εὔγαλέ μου τὸ χέρι σου, δεῖξαίτο, τί εἶναι ἐνδυμένον; εἶναι γεμάτον πλεονεξίαν. Εὔγαλε καὶ τὸ χέρι τῆς Σάῤῥας, νὰ ἰδῇς, τί εἶναι γεμάτον, καὶ ἐνδυμένον; εἶναι γεμάτον φιλοξενίαν, ἐλεημοσύνην, ἀγάπην, φιλοπτωχείαν. Ὦ καλὴ δεξιὰ χεῖρα· καὶ ἡ μὲν μορφὴ καὶ ὁμοιότης τῆς δεξιᾶς, μία εἶναι καὶ τῆς μιᾶς, καὶ τῆς ἄλλης, ἀλλὰ ἡ διαφορὰ εἶναι πολλή· ἐκεῖ εἶναι πηγάδια τῶν δακρύων, ἀμὴ ἐδῶ εἶναι σεφάνια, καὶ χάρες. Τοῦτα τὰ λέγω, διὰ νὰ μὴ ζητοῦσι φράγματα, μήτε αἱ γυναῖκες ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, μήτε οἱ ἄνδρες νὰ σέργουν, καὶ νὰ ὑπομένουν ταῖς γυναῖκες, ὅταν ζητοῦσι τέτοια φράγματα. Ἰδὲ τὴν Σάῤῥαν, ἰδὲ τὴν πλουσίαν τὴν ἀληθινήν· ἐζύμωσεν ἐκείνη τὰ τρία μέτρα τοῦ καθαροῦ ἀλευρίου· πόσος κόπος εἶναι; ἀλλὰ ἐκείνη δὲν ἀγρόικησε κόπον, διὰ τὴν ἐλπίδα, ὁποῦ εἶχε τοῦ κέρδους· ἀγωνίσου, ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεύρι καθάριον. Τί μου σολίζεσαι, ὦ ἐσὺ γυναῖκα; τίνος θέλεις νὰ ἀρέσῃς; τοῦ ἀνδρός σου θέλεις νὰ ἀρέσῃς; κακὸς λογισμὸς εἶναι αὐτὸς, ἂν εἶναι καὶ θέλεις νὰ ἀρέσῃς τοῦ ἀνδρός σου μὲ τέτοιον τρόπον, καὶ ἂν εἶναι καὶ παιδεύσῃς τὸν ἄνδρα σου, νὰ τοῦ ἀρέσῃς μὲ τέτοιον τρόπον. Ἀμὴ πῶς λοιπὸν νὰ τοῦ ἀρέσω τοῦ ἀνδρός μου; ἤξουρεις, πῶς νὰ τοῦ ἀρέσῃς; μὲ τὴν σωφροσύνην, καὶ καθαρότητα, μὲ τὴν ἡμερότητα, μὲ τὴν ἀρετὴν, μὲ τὴν ταπείνωσιν, μὲ τὴν ἀγάπην, μὲ τὴν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν συμφωνίαν. Τοῦτα εἶναι ὁ σολισμός σου, ἐτούταις αἱ ἀρεταῖς σου κάμνουν τὴν ὁμόνοιαν. Ἐκεῖνα τὰ ἄλλα σολίδια δὲν σὲ κάμνουν νὰ ἀρέσῃς τοῦ ἀνδρός σου, μόνον σὲ κάμνουν, νὰ σὲ βαρυέται ὁ ἄνδρας σου. Ὁπόταν τοῦ εἰπῇς, ἄρπαξαι, καὶ φέρε μου, εἰς ὀλίγον μὲν τοῦ ἀρέσεις, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα σοῦ γίνεται πολέμιος.

Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, πῶς δὲν τὸ κάμνεις, καὶ σολίζεσαι, διὰ νὰ ἀρέσῃς τοῦ ἀνδρός σου, ἀπὸ τοῦτο εἶναι φανερόν. Ὅταν κάθεσαι εἰς τὸ σπῆτι μέσα,

δὲν

δὲν σολίζεσαι, μόνον τὰ δύγαίνεις τὰ σολίδια, καὶ ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ βαίνεις. Ἂν τὸ ἔκαμνες διὰ νὰ ἀρέσῃς τὸν ἀνδρός σου, εἰς τὸ σπῆτι ἤθελες τὰ φορῇ· ἀλλὰ ἐμπαίνεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἔχεις χρυσωμένα τὰ χέρια σου, καὶ τὸν λαιμόν· καὶ ἂν εἶναι καὶ ἔλθῃ ὁ Ἅγιος Παῦλος, ὁ φοβερὸς καὶ ποθητὸς, ἐκεῖνος ὁπὸν εἶναι φοβερὸς εἰς ἐκείνους ὁπὸν ἁμαρτάνουν, καὶ ποθητὸς εἰς τοὺς δυσεβεῖς, κράζει καὶ λέγει· ὁμοίως καὶ αἱ Γυναῖκες νὰ μὴ σολίζονται μὲ χρυσάφια, καὶ μαργαριτάρια, καὶ νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μηδὲ μὲ πολυτίμητον σολισμόν. Καὶ ἂν εἶναι καὶ τύχῃ, νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κανένας Ἕλληνας, ἢ ἀσεβὴς, νὰ ἰδῇ ταῖς Γυναῖκες χρυσοφορεμέναις ἀπὸ πάνω, καὶ κάτω, καὶ ἢ ἀκέσῃ τὸν Παῦλον, ὁπὸν λέγει, νὰ μὴ χρυσοφορῶν, καὶ νὰ σολίζωνται, δὲν θέλει εἰπῇ, ὅτι εἶναι ὅλα ψεύματα τὰ Χριστιανικὰ φράγματα, ὁπὸν ἄλλο λέγει ὁ Διδάσκαλός τους ὁ Παῦλος, καὶ ἄλλο κάμνουν αὐτοί; Καὶ τὰ μὲν Χριστιανικὰ μόνον ἀληθινὰ, ἁμὴ ἐκεῖνοι, ὁποῦ τὰ βλέπουν, πῶς γίνονται ἀλλέως, βλάπτονται, καὶ ἐκεῖνοι ὁμοίως, ὁποῦ δὲν σέκουν εἰς τὴν διδαχὴν τῶν Ἁγίων Ἀποσόλων· καὶ ὁ ἄπιστος ἐκεῖνος, καὶ ὁ Ἕλληνας λέγει, ἐμπῆκα σήμερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἤκουσα, ὁπὸν ἔλεγεν ὁ Διδάσκαλός τους ὁ Παῦλος, νὰ μὴν ἐμπαίνουν αἱ Γυναῖκές τους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν σολισμένοις μὲ χρυσάφια, καὶ μαργαριτάρια, καὶ πολυτίμητα σολίδια, καὶ μὲ πλέγματα· καὶ ἀπ' ἄλλο μέρος αὐταῖς ταῖς εἶδα, ὁπὸν ἔκαμναν ὅλον τὸ σναντίον, παρὰ ὁπὸν ἔλεγεν ὁ Παῦλος. Τί σε ὠφελεῖ τὸ χρυσάφι, Γυναῖκα; τὸ βαίνεις, διὰ νὰ φαίνεσαι καλή; ἀλλὰ εἰς τὴν δύμορφίαν τῆς ψυχῆς ἐπῦτο δὲν σὲ ὠφελεῖ τίποτε· γενῦ εἰς τὴν ψυχὴν εὔμορφη, καὶ θέλεις γενῇ ἀγαπητὴ καὶ εἰς τὸ σῶμα.

Ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου φωτίζει τὸ πρόσωπόν του· δὲν γεννᾷ ἄλλο τὸν πόθον, ὡσὰν ἡ ἀγάπη. Ἂν εἶναι καὶ σὲ ἀγαπᾷ ὁ ἄνδρας σου, ἂν εἶσαι καὶ ἄχημη, τοῦ φαίνεσαι ποθητή· ἂν εἶναι πάλιν καὶ σὲ μισεῖ, δὲν θέλει νὰ σὲ ἰδῇ, ἂν εἶσαι καὶ εὔμορφη· διότι ἡ ἔχθρα, καὶ τὸ μῖσος τῆς ψυχῆς, ὁπὸν δὲν τὴν ἀγαπᾷ, δὲν ἀφίνει νὰ φαίνεται ἡ δύμορφία τοῦ προσώπου της· διότι, ὁπόταν μέλλῃς, νὰ τοῦ ζητῇς σολίδια, καὶ χρυσάφια, μέλλει ἐκεῖνος νὰ σὲ μισῇ, καὶ νὰ σὲ φύγῃ, ὅτι ἐκεῖνον, ὁπὸν τὸν ζητεῖ εἰς τὸ παζάρι, ἠμπορεῖ νὰ τὸν φύγῃ, ἁμὴ ἐσένα δὲν ἠμπορεῖ νὰ σὲ φύγῃ, μὲ τὸ νὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸ σπῆτι παντοτε, καὶ ὁπὸν ζητεῖς δυλείαις, ὁπὸν δὲν ἔχουν κανένα λογαριασμόν. Ἂς μὴν ἀκέῃ μόνον τὸ αὐτί σου, ὦ Γυναῖκα, τὰ λόγια ἐτοῦτα, ἀλλὰ ἂς ἀλλάξῃ καὶ ὁ λογισμός σου· βοτάνια εἶναι, ὁπὸν δαγκάνουν, καὶ πονοῦν εἰς ὀλίγον καιρὸν, καὶ δύφραίνουν παντοτε. Ἰατρὸς εἶμαι, καὶ ἐγγίζω ταῖς πληγαῖς, διὰ νὰ μὴ παλαιώσουν, καὶ γενοῦν χειρότερα· διότι ἐγὼ ἰατρεύω, δίδωντας τὴν ὑγείαν, ὁπὸν γίνεται μὲ τὸν λόγον, ἁμὴ οἱ ἄλλοι Ἰατροὶ ἰατρεύουν τὸ σῶμα, ὁπὸν εἶναι πρόσκαιρον, καὶ σφαλτὸν, καὶ καταφρονεμένον. Ἀλλὰ ἂς ἔλθω νὰ εἰπῶ ἐκεῖνο, ὁπὸν ἔλεγα διὰ τὸν Ἀβραάμ· διότι δὲν ἀλησμονῶ τὴν ὑπόχεσιν.

Ἀγω-

Ἀγωνίσου, λέγει, τῆς Γυναικός του, ζύμωσαι· τοῦτα κάθε μία Γυναῖκα ἂς τὰ γράφῃ εἰς τὸν νοῦν της· ἐτοῦτα καθ' ὅνας ἄνδρας ἂς τὰ ἔχῃ εἰς τὸν λογισμόν του. Τί μοῦ φορεῖς μεταξωτὰ ῥοῦχα, καὶ καβαλλικεύεις ἄλογα χρυσοχαλίνωτα, καὶ μυλάρια σολισμένα; τὸ μυλάρι σέκει κάπω σολισμένον, τὸ χρυσάφι τὸ κρατεῖς εἰς τὸ σπῆτι μέσα, τὰ μυλάρια, καὶ τὰ ἄλογα βασοῦν χρυσᾶ σαλιβάρια, καὶ σολίζονται, καὶ ὁ πτωχὸς κατακαιόμενος ἀπὸ τοῦ πεῖναν, κάθεται εἰς τοῦ πόρταν σου, καὶ ὁ Χριστὸς κλαίει μὲ τοῦ πεῖναν; Ὦ τῆς μεγάλης σου ἀνοησίας! ποίαν ἀπολογίαν, καὶ ἀπόκρισιν ἔχεις νὰ δώσῃς ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως; καὶ ποίαν συγχώρησιν ἔχεις, ὁπόταν ὁ Χριστὸς σέκῃ ἐμπρὸς εἰς τοῦ πόρταν σου εἰς χῆμα πτωχοῦ; Ἔδωκα, λέγεις, ἐλεημοσιοῦω· ἀλλὰ μὴ δώσῃς, ὅσον θέλει ὁ πτωχὸς, ἀλλὰ ὅσον ἠμπορεῖς. Τί θέλεις εἰπῇ τότε, γιὰ εἰπέ μου, ὁπόταν θέλουν εἶναι ἡ φλόγες ἀβάσακταις, ὁπόταν ἡ τιμωρίαις, καὶ ὀδυναῖς, καὶ οἱ φοβερισμοὶ, καὶ οἱ φόβοι, καὶ αἱ δυνάμες; ὁπόταν ὁ ποταμὸς ὁ πύρινος θέλει βράζει; ὁπόταν θέλει εἶναι εἰς τὸ Κριτήριον τὸ φοβερὸν, τὸ ἀπροσωπόλιπτον Κριτήριον; ὅταν ἡ ἄναρχος φύσις κάθεται ἐκεῖ; ὅταν θέλει εἶναι ἐρημία ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα; ὁπόταν μήτε Πατέρας, μήτε Μάνα, μήτε γείτονας, μήτε Βασιλοῦς σὲ βοηθοῦν; ἀλλὰ σέκει μοναχὸς ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ἔργα του, καὶ κρίνεται δὶ αὐτὰ τὰ ἔργα του, καὶ ἂν εἶναι καλὰ, σεφανώνεται, ἂν πάλιν κακὰ, κολάζεται. Τί ἔχεις νὰ εἰπῇς τότε; θέλεις μοῦ θυμηθῇ τὰ λόγια τότε· ἀλλὰ τί ὄφελος θέλεις ἔχῃ, ἂν τὰ θυμηθῇς; ἐπειδὴ καὶ ὁ πλούσιος ἐκεῖνος ἀνεθυμήθηκε, καὶ ἐζήτει καιρὸν νὰ μετανοήσῃ, ἀλλὰ δὲν εἶχε τίποτε ὄφελος. Ἔλεγε πρὸς τὸν Ἀβραὰμ, νὰ τοῦ πέμψῃ τὸν Λάζαρον, νὰ βρέξῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του νὰ δροσίσῃ τοῦ γλῶσσά του, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔπεμψε τὸν Λάζαρον· ὄχι πῶς μία σαλαματία νερὸν ἔκαμνε ζημίαν εἰς τοῦ μεγάλου ἐκείνου τοῦ Παραδείσου βρύσιν, ἀλλὰ ἡ σαλαματία τῆς Ἐλεημοσύνης δὲν ἠμπορεῖ νὰ σμίξῃ μὲ τοῦ ἀπανθρωπίαν· διότι, ἐπειδὴ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ δρόμου τῶν ἀρετῶν δὲν ἐτιμήθη ὁ Ἀβραὰμ, εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ δίδονται τὰ σεφάνια, δὲν τὸν ἠξίωσε κἀμμίαν παρηγορίαν εἰς τοῦτα τὰ λόγια, διὰ νὰ μὴ κλαίῃ μήτε ὁ πτωχὸς διὰ τοῦ πτωχείαν, μήτε ὁ πλούσιος νὰ χαίρεται διὰ τὸν πλοῦτόν του· εἶσαι πλούσιος; εἶναι χαλασμένος ὁ πλοῦτος, ἂν δὲν φέρῃς εἰς τοῦ μέσου τὸν πρέποντα πλοῦτον. Σπούδαξαι, ζύμωσαι τρία μέτρα ἀλεῦρι καθάριον. Τοῦτα εἶπε τῆς Γυναικὸς ὁ Ἀβραὰμ, καὶ ἀπέκει ἀπός του ἔτρεξον εἰς τὰ γελάδια, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάρι. Ἔγινε δρομοῦς ὁ Γέρων, διότι δὲν ἀθεύει εἰς αὐτὸν ἡ δυνάμις τοῦ σώματός του, ἀλλὰ ἐδυναμώνετο ὁ λογισμὸς τῆς ἀρετῆς του· ἐνίκησεν ἡ προθυμία του τοῦ φύσιν. Ἐκεῖνος, ὁποῦ ἦτον Ἀφεντὴς τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ δουλοπάδων, βασάζωντας ἀπαύω του τὸ μοσχάρι, δὲν τοῦ ἐβάρυνεν, ἀλλὰ ἐλάφρωνε μὲ τοῦ διαύοιαν, καὶ τοῦ ἐπιθυμίαν, ὁποῦ εἶχεν. Ὦ δρόμος, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸν γέροντα, καὶ πολλὴ ὑπηρεσία, καὶ εἰς τοῦ Γυναῖκα κόπος, καὶ δουλεία. Ὄχι μόνον φιλοτίμησις ἀστρῶν, καὶ πλουσιότης τῶν τραπεζων,

ζῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ δόλους, καὶ ὑπηρεσίαν πεσιστὼ ἐδεξιώθησαν τοὺς ξένους· ὄχι μὲ δολοπάδες, ἀλλὰ μὲ τὰ ἐδικά τους χέρια, καὶ τὰ μέλη τους δολοῦντες. Ἔπειτα ἐπαράσεκεν ἡ Γυναῖκα, πέρνωντας εἰς τὸ λόγο της χῆμα δολοῦτρας, καὶ οἱ ξένοι ἐκαθέζοντο, ὅπου δὲν τοὺς ἤξεραν, ποῖοι ἦσαν. Καὶ δὲν παίω νὰ τὸ λέγω ἐτοῦτο· διότι ἐλογίαζαν, πῶς ἦσαν τοιοῦτοι, μόνον πῶς ὑποδέχθηκαν ξένους· καὶ ἐπαράσεκαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, τρυγῶντες τὸ σαφύλι τῆς φιλοξενίας μὲ τοῦ γνώμου τοῦ καλοῦ, μὲ τοῦ ἀρετοῦ, μὲ τὴν ὑπερεσίαν, μὲ τὴν ὑποδοχὴν, μὲ τὸν κόπον, μὲ τὴν δόλεψιν, μὲ τὴν ἀγάπιν, μὲ τὴν οἰκονομίαν, μὲ τὴν ἀκριβεσάτου ἐπιμέλειαν, μὲ τοῦτο ὅπου δὲν ἀφήκασι τίποτε, ὅσα ἔκαμναν χρεία. Καὶ ἐσέκετο εἰς τὸ δενδρον σιμᾶ ἡ Γυναῖκα τοῦ Ἀβραὰμ, ἔχουσα τὸ δενδρον αὐτὶ διὰ καμάραν, καὶ αὐτὶ σκέπασμα τὰ φύλλα τοῦ δενδρου, καὶ δὲν ἐντρέπετο, ὅπου ἔδειχνε τὴν ἐδικήν της τιμιότητα, καὶ ἐτρύγα τὸν καρπὸν τῆς ὑπηρεσίας.

Τὸ λοιπὸν, τί ἔκαμεν ἐκεῖνος, ὅπου ἦλθεν; εἰς τὸν καιρὸν ἐτοῦτον θέλω ἔλθη, καὶ θέλει ἔχη τότε ἡ Σάρρα, ὅπου εἶναι σεῖρα, Παιδὶ ἀρσενικόν. Ὦ ποῖον καρπὸν ἐβλάσησεν ἡ τράπεζα ἐκείνη· πῶς τὸν ἐβλάσησε καλὸν, πῶς ὀγλίγωρον, πῶς ὥριμον· πῶς ἦτον τὸ σαφύλι, ἤγουν τὸ Παιδὶ τελειωμένον, καὶ ὥριμον· διότι ὁ λόγος τοῦ ξένου ἐκείνου ἐμπῆκεν εἰς τὴν μήτραν τῆς Σάρρας, καὶ ἐτελείωσε τὸ Παιδί. Τέτοιοι ἦσαν οἱ καρποὶ τῆς φιλοξενίας. Πρόσεχε ἐκεῖνο, ὅπου μέλλω νὰ εἰπῶ. Μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τὸ Παιδίον ἐκεῖνο, ὅπου ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ τράπεζαν ἐκείνου, αὔξησεν, ἐπειδὴ ἔγινεν ἄνδρας ὁ καρπὸς τῆς φιλοξενίας· διότι δὲν τὸν ἐγέννησεν αὐτὸν τόσον ἡ μήτρα ἐκείνη ἡ σεῖρα, ὡσὰν τὸν ἐγέννησεν ἡ τράπεζα τῆς φιλοξενίας, καὶ μάλιστα πρὸ παντῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ λοιπὸν αὔξησε, καὶ ἔγινεν ἄνδρας, καὶ ἦτον ἡ ὥρα τοῦ γάμου, (πρόσεχε κατὰ ἀκρίβειαν ἐκεῖνο ὅπου λέγω) μέλλωντας νὰ τελειώσῃ ὁ γέρωντας ὁ Ἀβραὰμ ὁ Πατριάρχης, ἐκεῖνος ὁ μακάριος, καὶ ἐπειδὴ ἐκατοίκα εἰς γυναῖκες διεφθαρμένας, καὶ εἰς Ἔθνος πονηρότατον, ἔκραξε τὸν δολοῦτήν του, καὶ τοῦ λέγει· ἐδὼ εἶναι κακαῖς ἡ γυναῖκες τῶν Χαναναίων. τί λοιπὸν θέλεις ὦ Ἀβραάμ; ἄμε εἰς τὴν Γῆν, ἐκεῖ ὅπου ἐγεννήθηκα, καὶ φέρε ἀπ' ἐκεῖ γυναῖκα τοῦ Υἱοῦ μου. Θαυμαστὰ καὶ καινούργια πράγματα κάμνει ὁ Ἀβραάμ. Ἠξεύρετε ἐσεῖς, καὶ καλὰ γνωρίζετε, ὁπόταν θέλῃ τινὰς νὰ πάρῃ γυναῖκα εἰς τὸν Υἱόν του, καὶ ὁ Πατέρας λαλεῖ, καὶ ἡ Μητέρα, καὶ ὑπάγουν καὶ εἰς ξένα σπίτια, καὶ ἄλλον κολακεύουν, καὶ ἄλλον πέρνουν μὲ τὸ καλὸν, καὶ εἶναι προξενίτραις πολλαῖς, καὶ γίνονται καὶ προξενιτάδες πολλοὶ, καὶ ταξίματα ἀπρῶν, καὶ κάθε λογῆς σπουδὴ εἰς τὸν Πατέρα, καὶ εἰς τὴν Μητέρα νὰ λαλήσουν ἀπαιτίτους, καὶ δὲν ἐντρέπονται ἀτίτους νὰ τὸ κάμνουν αὐτὸ, οὐδὲ προσδόκουν δολοῦτὴν νὰ τὸ κάμῃ. Ἀμὴ, ὁπόταν ἔλθῃ κανένας ξένος εἰς τὸ σπῆτί τους, λέγουν ἐτοῦτο, καὶ ἐκείνο, σύρε, φέρετον, δέξετον, καὶ βάλετον νὰ καθίσῃ κάτω. Ἀλλὰ ὁ Ἀβραὰμ δὲν κάμνει ἔτζι, ἀλλὰ κάμνει τὸ ἐναντίον· διότι ὁπόταν ἔκαμνε χρεία νὰ κάμῃ τίποτε πρᾶγμα, καὶ ὑ-

ψηλὸν, καὶ ἐνάρετον, τὸ ἔκαμνεν ἀτός τε· ἤγεν τὴν φιλοξενίαν δὲν εἶπε τὸ δουλοῦτε, ἀλλὰ ἐπράξαζε τὴν γυναῖκά τε, καὶ τὸ λόγε τε· ἀμὴ ὁπόταν ἔκαμναν γάμον, καὶ ἤθελαν νὰ πάρεν γυναῖκα εἰς τὸ Παιδί τες, τότε λέγει τὸ δουλοῦτε, ἄμε ἐσύ. Ἐδὼ κάμνεν τὸ ἐναντίον αἱ γυναῖκες· αὐ εἶναι καὶ θέλεν νὰ λαλήσεν τὸ χρυσοχοῦ, δὲν ἐντρέπονται, ἀλλὰ δίγαίνεν ἀταῖς τες, καὶ κάθονται κοντὰ εἰς τὸν χρυσοχόν, διὰ νὰ μὴ κλεφτῇ τὸ χρυσάφι, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀπρῶν δὲν ταῖς ἀφίνει νὰ μὴ καταφρονήσεν τὴν τιμήν τες. Ἀλλὰ ὁ Ἀβραὰμ δὲν ἔκαμεν ἔτζη, ἀλλὰ τὸν μὲν ξένον ἀτός τε τὸν ἐδέχετο, καὶ τὸν ὑπηρέτει, ἀμὴ τὸν γάμον, τὸ δουλοῦτε λέγει νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ. τὸ λοιπὸν τί θυμᾶσαι τὸν Ἀβραάμ; ἦτον πλούσιος, καὶ ἔκαμνε καὶ αὐτὰ, ὁπὸ ἔκαμνε τὰ θεοσεβῆ ἔργα. Τοῦτα βάλε καὶ σὺ, πλούσιε, εἰς τὸν νοῦν σε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ποτὲ σε δὲν θέλεις καταφρονήσει τινά.

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δίγῆκα, νὰ τὰ εἰπῶ ἐτοῦτα, πιαίωντας τὸν Προφήτην Δαβὶδ, καὶ τὸ ῥαβδὶ ἐκεῖνο· „ Μὴ φοβᾶ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος " διότι ἐκεῖνος ὁ σίχος τὰ ἐγόνησεν ὅλα ἐτοῦτα· καὶ νὰ, ὁπὸ δίρήκαμεν ἕνα θησαυρὸν, ὁπὸ εἶναι γεμάτος χρυσάφι. „ Μὴ φοβᾶ, ὅταν πλουτήσῃ ἄν„ θρωπος." Πιάσαι τὸ ῥαβδὶ ἐτοῦτο, ὁπὸ ἠμπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὰ σώματα, ὁπόταν εἶναι τρέμοντα· διότι τὸ ῥαβδὶ δὲν ἠμπορεῖ τόσον νὰ σηκώσῃ, καὶ νὰ βασάσῃ τὰ κορμία, ὅταν τρέμουν, καθὼς ἠμπορεῖ ὁ σίχος ἐτοῦτος νὰ σερεώσῃ τὰ σώματα τῶν νέων, καὶ τῶν γερόντων, ὁπὸ εἶναι πεσμένα εἰς τοὺς ἐπιθυμίαν, καὶ νὰ σηκώσῃ τοὺς διανόιαν, ὁπὸ εἶναι τρομασμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. „ Μὴ φοβᾶ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρω„ πος." Τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον; ὁπὸ εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ λύκος, τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον; ὁπὸ εἶναι γεμάτος ἀσεβήματα, καὶ ὁπὸ κερσδίνεται μὲ τὸ χρυσάφι; τί φοβᾶσαι ἄνθρωπον, ὁπὸ ἐπρόδωκεν ἀπὸ τοὺς ἀδικίαν τὰ ἐδικά τε, καὶ ὁπὸ ἔχει ἀπὸ μέσα τε τὸν ἐχθρόν; ἤθελα φοβᾶθαι καὶ ἐγὼ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἤθελε πλουτήσῃ, ἀλλὰ μὲ ἀπεφάσισεν ὁ Προφήτης· „ Μὴ φοβᾶ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος." Εἰπέ με τὸν τρόπον, διατί νὰ μὴ τὸν φοβᾶμαι; „ ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου „ αὐτοῦ." ὦ δίγενεία τῆς λέξεως ἐτοῦτης, πῶς εἰς τρόπον διηγήσεως, καὶ Διδασκαλίας ἔφερε μεγάλου ἀρετοῦ. „ Μὴ φοβᾶ, ὅταν πλουτήσῃ ἄν„ θρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ." Δὲν εἶπεν, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ δόξα, καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ σπιτίου τε· διότι, ὁπόταν ἔμπῃς εἰς σπῆτι πλουσίου, καὶ ἰδῇς κολώναις ὑψηλαῖς, καὶ μεγάλαις, καὶ τὰ κεφάλαιάτες χρυσᾶ, καὶ μάρμαρα ἐμπηγμένα εἰς τὸν τοῖχον, καὶ βρύσες, ὁπὸ τρέχεν μέσα, καὶ περιπάτες, καὶ ἄλλα τρεξίματα τῶν νερῶν, καὶ δένδρα, ὁπὸ ἀποσκεπάζονται μὲ τὸν ἄνεμον, καὶ τὸ πάτωμα, ὁπὸ εἶναι γεμάτον μὲ τὰ ψηφία, καὶ δίνόχες χρυσοφόρες, καὶ πολλὲς δουλοπάδες, καὶ πολλὰ σρωμένα εἰς τὸ πάτωμα, καὶ τραπέζι, ὁπὸ λάμπει μὲ τὸ χρυσάφι, καὶ κλίναις σολισμέναις· τοῦτα ὅλα εἶναι δόξα, καὶ λαμπρότης τοῦ σπιτίου, καὶ ὄχι, δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Διότι δόξα ἀνθρώπου εἶναι, νὰ εἶναι δίλαβὴς, νὰ εἶναι ἥμε-

ἥμερος, ϗ ταπεινὸς, ϗ νὰ εἶναι ἐλεήμων, τῦτα ὅλα εἶναι ἡ δόξα τοῦ ἀνθρώπυ. Τί φοβᾶσαι; τὸν πλῦσιον; τὸ λοιπὸν τὸ σπῆτί τυ φοβᾶ, διότι τὸ σπῆτί τυ εἶναι πλῦσιον, ϗ ὄχι αὐτὸς, ὁπᾶ κατοικεῖ μέσα· ἀλλὰ δὲν φοβᾶμαι λέγει τὸ χρυσάφι. Διατί; διότι τὰ φλοῖα εἶναι ὕλη ἄψυχος. Ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον φοβᾶσαι; ναὶ λέγει. Καὶ διατί τὸν φοβᾶσαι ϗ αὐτόν; μὴ γὰρ ὁ πλῦτος εἶναι ἐδικός τυ; τῦ σπῆτίυ εἶναι ἡ ὑπερηφανία· ὁ τοῖχος ἔχει μάρμαρα, ϗ ἀπέκει τί ὄφελος ἔχει ἐκεῖνος, ὁπᾶ κατοικεῖ μέσα; εἶναι χρυσὸν τὸ σκέπασμα, ϗ ἀπέκει τὸ λοιπὸν τί ὄφελος εἶναι εἰς ἐκεῖνον, ὁπᾶ τὸ ἔχει; τὰ κεφάλια τῶν κολωνῶν εἶναι χρυσᾶ, ϗ ἀπέκει λοιπὸν τί ὠφελεῖται ἡ κεφαλὴ ἐκείνη τῦ πλυσίυ, ὁπᾶ εἶναι ἡ κεφαλήτυ βαρεμένη μὲ ταῖς ἁμαρτίαις; Ἀλλὰ τὸ πάτωμα εἶναι καθάριον, ϗ λαμπρόν; ἀλλὰ τὸ συνειδὸς τῦ πλυσίυ ϗ ἡ καρδία τυ εἶναι ἀκάθαρτα. Ἀλλὰ φορεῖ ὁ πλούσιος ῥοῦχα μεταξωτά; ϗ ἀπέκει ἡ ψυχήτυ φορεῖ, ϗ εἶναι ἐνδυμένη παλαιόρουχα. Εἶναι τὸ σπῆτι τῦ πλυσίυ πλῦσιον; ἀλλὰ ϗ αὐτὸς εἶναι πένης, ϗ πτωχὸς, ὡσὰν δὲν θέλει.

„Ἡ ὅταν πληθωθῇ ἡ δόξα τῦ οἴκυ αὐτῦ." ϗ διὰ νὰ μάθετε, ὅτι τῦ σπῆτίυ εἶναι ἡ δόξα, ϗ ὄχι τῦ ἀνθρώπυ, ἀπὸ τὰ λόγιά σας σᾶς ἐλέγχω· ἐμβαίνετε εἰς τὸ σπῆτι· πῦ εἶσε; εἰς τὸ σπῆτι ἐτῦτο· ϗ τί βλέπετε; εὔμορφα μάρμαρα. Μήπως ϗ λέγεις, εἶδα εὔμορφον ἄνθρωπον; ἀμὴ θαυμασᾶς κολώναις, θαυμαστὰ παραθύρια· μή πως ϗ λέγεις, θαυμαστὸς εἶναι αὐτὸς, ὁπᾶ κατοικεῖ μέσα εἰς τὸ σπῆτι; ἀλλὰ πολὺ τὸ χρυσάφι εἰς τὸ σκέπασμα· μή πως ϗ λέγεις, πολλὴ ἡ Ἐλεημοσύνη; ἀμὴ πολλαῖς βρύσες, ϗ πολλὴ πλυσιότης· μή πως ϗ λέγεις πολλὴ ἡ πλυσιότης ἐκείνυ, ὁπᾶ ἔχει τὸ σπῆτι; παυταχῦ διὰ τοὺς τοίχυς λέγεις, διὰ τὰ μάρμαρα, διὰ ταῖς βρύσες. Πάλιν βλέπεις σύα ἄλογον, ὁπᾶ ἔχει χρυσὸν χαλινάρι, ϗ λέγεις, ὦ τί καλὸν χαλινάρι· τὸ λοιπὸν τῦ χρυσοχῦ εἶναι τὸ ἐγκώμιον ϗ ὁ ἔπαινος· θαυμαστὸν ῥῦχον· τὸ λοιπὸν τῦ ὑφαντῦ ὁ πόνος· θαυμαστοὶ δυλοῦτάδες· τὸ λοιπὸν ἐκείνυ, ὁπᾶ τοὺς ἐπόλησεν εἶναι ὁ ἔπαινος· ϗ ἔτζι ἀπομένει αὐτὸς ὁ οἰκοκύρις ἀσεφάωτος ϗ ἐκεῖνα, ὁπᾶ εἶναι ὁλόγυρά τυ ἐπαινῦνται. Ὁπόταν ἰδῇς ἄνθρωπον καλὸν, λέγεις, ὦ καλὸς ἄνθρωπος, εὔμορφος, ἥμερος, θαυμαστὸς, ἐλεήμων, καλόγνωμος, εὐλαβής· πάντοτε εἶναι εἰς ταῖς προσευχαῖς, πάντοτε παραμένει εἰς ταῖς νηστείαις, πάντοτε εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις ἀναπαύεται, πάντοτε εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ ταῖς διδαχαῖς· τῦτα εἶναι τὰ ἐπαινέματα τῦ καλῦ ἀνθρώπυ. Μάθε τὸ λοιπὸν, τί εἶναι ὁ πλῦτος τῦ ἀνθρώπυ, ϗ τί εἶναι ὁ πλῦτος τῦ σπῆτίυ, ϗ μὴ φοβᾶσαι. Ἂν εἶναι ϗ μάθῃς νὰ μοιράζῃς τὸν πλῦτον τῦ ἀνθρώπυ, ϗ τῦ σπῆτίυ, πλέον δὲν φοβᾶσαι. Βλέπεις τὸν πλῦτον, ὁπᾶ τὸν λογιάζυν διὰ πλῦτον, ὁπᾶ εἶναι εἰς ἐσύα τὸν πτωχὸν ϗ πένητα; „Μὴ φοβῦ ὅταν πλυτήσῃ ἄνθρωπος." Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ἔτζι εἶναι τῦτα τὰ πράγματα, ἀγκαλὰ ϗ ἐδῶ τὰ ἔχῃ ὅλα, ἰδὲ τὸν αὐτὸν εἰς τὸν καιρὸν τῦ θανάτυ· μή πως ϗ πέρνει τίποτε ἀπ' ἐκεῖνα, ϗ πηγαίνει;

ἀπέ-

ἀπέθανον ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, κεῖται γυμνὸς, καὶ ἄθλιος. Ἐκεῖνος ὅπου ἦτον ἐνδυμένος τὰ μεταξωτὰ, κεῖται εἰς τὸν λάκκον, καὶ οἱ δοῦλοί του ὑπάγουν, καὶ ἔρχονται ἀπαντικρύ· ὀδύνας τὸν ἐννοιάζονται, διότι δὲν ἦσαν δοῦλοί του κατὰ ἀλήθειαν· ἐμίσουσε, καὶ πλέον τίποτε δὲν εἶναι ἐδικόν του. Κεῖται αὐτὸς, ἡ γυναῖκά του κατακόπτεται, λύει τὰ μαλία της, καὶ ξεπλέκεται· ὅλοι τοῦ παρηγοροῦσι νὰ σιωπήσῃ, καὶ ἐκείνη δὲν ὑπακούει· τὰ παιδία του εἶναι ὀρφανά· ἡ γυναῖκά του εἶναι χήρα· τὰ μυλάρια του, οἱ κερνάτορές του, τὰ κρουτήρια του, ἐκεῖνοι ὅπου ἔτρωγαν, καὶ ἔπιναν μετ' ἐκεῖνον, καὶ τὸν ἐκολάκευαν, οἱ δυνῆχοί του σέκουν ἐκεῖ, καὶ αὐτὸς ἀπ' αὐτὰ ὅλα δὲν ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ τίποτε.

Ἀμὴ τί γίνεται; τὸν σκκώνουν μοναχὸν, καὶ τὸν πέρνουν εἰς τὸ μνῆμα· τὸν ἐπαινοῦν, ἀμὴ τί τὸν ὠφελοῦσι τὰ ἐπαινέματα; καὶ αὐτὰ τὰ ἐγκώμια ἄλλη μία κενοδοξία εἶναι. Τί τὸν ἐπαινοῦν; μήπως καὶ ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ τίποτε; δὲν ἠμπορεῖ καυσόα ἀπ' αὐτὰ, νὰ τὸν παρασταθῆν, καὶ νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τοῦ ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Ὑπάγει εἰς τὸν τάφον ὁ πλούσιος, ὅπου ἅρπαξεν ὅλα· θάπτεται ἐκεῖ εἰς τρεῖς πήχαις τόπον, καὶ ὄχι ἄλλο· καὶ ἀπάνω εἰς τὸ πρόσωπόν του ρίχνουν χῶμα, καὶ τὸ σκέπασμα βάνουν ἀπάνω εἰς τοῦ θήκου, καὶ ἀναχωρεῖ ἀπ' ἐκεῖ ἡ γυναῖκά του. Ποῦ εἶναι ὁ πλοῦτός σου πλούσιε, ποῦ εἶναι οἱ δοῦλοί σου; σὲ ἀφῆκαν, ἄφηκέ σε καὶ ἡ γυναῖκά σου, ἀγκαλὰ καὶ δὲν θέλει, διότι ὁ βρῶμος τοῦ διώχνει, τὰ πλήθη τῶν σκωλήκων τοῦ διώχνουσι. Τοῦτο εἶναι ὅλον τοῦ πλούτου τὸ καλόν; ναὶ αὐτὸ εἶναι· διότι ὑπάγει ὁ πλούσιος, μὴ ἔχωντας οὐδὲ τίποτες. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς πῶς ἐπῆγε, μὴ ἔχωντας τίποτε, ἰδέτο ἀπὸ τοῦτο. Οἱ Ἅγιοι Μάρτυρες, ἐπειδὴ πέρνουσι τὰ καλά τους, δὲν ἀναχωροῦν ἀπὸ τὸν τάφον τους ὅλοι, ἀμὴ ἐδῶ εἰς τὸν πλούσιον, οὐδὲ ἡ γυναῖκά του δὲν ἠμπορεῖ νὰ βασάξῃ. Ἐκεῖ εἰς τοὺς Μάρτυρας ὁ Βασιλεὺς ρίχνει τὸ σεφανί του, καὶ κάθεται εἰς τὸν τάφον τοῦ Μάρτυρος. Λοιπὸν, μὴ φοβᾶσαι, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος. Τοῦτον τὸν σίχον πέρνοντες ὅλοι, ἂς ἀρχήσωμεν νὰ δοξάσωμεν τὸν Κύριον, δυχαριστοῦντές τον αὐτάμα μὲ τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅτι τοῦ πρέπει κάθε λογῆς δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Περὶ Πλεονεξίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Δύο μου λέγεις, Ἀδελφὲ, διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἐπιθυμεῖς νὰ πλουτήσῃς ἀπὸ πλεονεξίαν, καὶ ἁρπαγὴν; Ἢ ἀγαπᾷς νὰ εὕρῃς ἄλλοι τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, ὅπου ἐσωμάθροισες ἀδίκως, καὶ ἐσὺ νὰ ἔχῃς μόνον ταῖς κατάραις, καὶ τοὺς ἀναθεματισμοὺς ἀπὸ ἐκείνους, ὅπου ἀδίκησες; ἐκεῖνοι δὲ ὅπου τὰ οὗραν χωρεῖς κόπον, τρώγουν, καὶ πίνουν, καὶ χαί-

χαίρονται, καὶ σὺ θέλεις νὰ δώσῃς λόγον εἰς τὸ Κριτήριον τοῦ Θεοῦ διατ' ἐκείνους, ὅπου ἀδίκησες, καὶ τινὰ τότε δὲν ἔχεις νὰ σὲ βοηθήσῃ· διότι, ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ ἀδικηθεὶς εἶναι ἀνάξιος, ἀλλ' ἐπειδὴ τῷ Θεῷ δὲν ἀρέσει τὸ ἄδικον, πάντως ἔχει τὸν βοηθοῦντα. Καὶ μή με λέγῃς, πῶς ὁ δεῖνας δυμερεῖ, καὶ πλουτεῖ, ἀλλὰ καὶ ὄχι ἕως τέλους· διότι λέγει ἡ Θεία Γραφή· „ Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, ὅτι ὡσεὶ λάχανα „ χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται." Ἡ πλεονεξία εἶναι σύα τροζύμη παλαιὸν, καὶ εἰς ὁποιον σῆτι πέσῃ, ἀνάθαρτον τὸ κάμνει καὶ ἔρημον· ἐὰν καὶ ὀλίγον ἀδίκημα κερδήσῃ, ὅλον του τὸν βίον ἐζύμωσε καὶ ἔφθειρε. Διὰ τοῦτο καὶ πολλαῖς φοραῖς τὰ σωαχθέντα ὀλίγα κακῶς, τὰ καλῶς δυεισκόμενα ὑπάρχοντα ἔφθειραν, καὶ ἀφάνισαν. Τί γὰρ λέγει ὁ πλεονέκτης; ἀμὴ πῶς πολλοὶ εἶναι, ὅπου πλουτοῦν ἀπὸ ξένους κόπους, καὶ τίποτες κακὸν δὲν παθαίνουν; Ἀλλ' ἐὰν καὶ δὲν πάθουν τώρα, καὶ φύγωσι τοῦ παίδευσιν, τότε κολάζονται μεγάλως· καὶ ὄ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ κληρονομήσαντες αὐτὰ, ἔτζι θέλουν κολαθῇ καὶ ἐκεῖνοι. Τοῦτο κάμνουν καὶ οἱ Κριτάδες· διότι, ὄχι μόνον ἐκείνους, ὅπου κλέπτουν, καὶ φονεύουν, κρεμοῦν καὶ φυρκίζουν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κλεπταπαδόχους ὁμοίως θανατώνουν. Εἰ δὲ καὶ ἐγνωρίζῃς τοὺς ἀδικημένους, ἀπόδος αὐτοῖς μετὰ τροθήκης πολλῆς, καθὼς ἔκαμεν ἐκεῖνος ὁ Ζακχαῖος· ἐὰν δὲ καὶ δὲν ἠξεύρῃς τοὺς ἀδικηθέντας, μοίρασαί τα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ θέλεις ἔχῃ ὀλίγου παρηγορίαν, ὅτι ἔχομεν κέρδος ἀπὸ τοῦ ξένου Ἐλεημοσύνου. Καὶ τοῦτο μάθετε ἀπὸ τὸν Ζακχαῖον, ὅπου ἔδωκε τῶν ἀδικιῶν τετραπλασίονα, καὶ τότε εὗρε συμπάθειον ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἀλλὰ ἡμεῖς μύελα ἁρπάζομεν, καὶ ὡσὰν δώσομεν Ἐλεημοσύνου ὀλίγον τίποτε ἀπὸ τοῦ ἁρπαγὴν, νομίζομεν, ὅτι ἡμερώσαμεν τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὄχι· διότι τὰ δεύτερα ἔφερεν ὁ Κάϊν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ δὲν τὰ ἐδέχθη, ὅπου ἦσαν καὶ ἀπὸ τὸν κόπον του, καὶ πάλιν ἐτιμωρήθη μεγάλως. Ὅταν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τροσφέρωμεν τῷ Θεῷ Λειτουργίας ἀπὸ ἀδικίας, καὶ πλεονεξίας, πῶς νὰ μὴ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς χειρότερα ἀπὸ τὸν Κάϊν;

Τί ὑβρίζεις τὸν Κύριον, καὶ φέρνεις αὐτῷ ἀνάθαρτα δῶρα καὶ ναυίσκια; δὲν θέλει ὁ Χριστὸς νὰ τρέφεται ἀπὸ ἀδικίαν, διότι κάλλιον τὸ ἔχει νὰ πεινᾷ, καὶ νὰ δέεται ἀπὸ τὰς θύρας τῶν πτωχῶν, καὶ νὰ τὸν ὀνειδίζουν, παρὰ νὰ θρέφεται ἀπὸ τοὺς πλεονέκτας. Καὶ μὴ θαρρῇς, ὅτι μόνον οἱ ἅρπαγες εἶναι πλεονέκται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου πλεονεκτοῦν εἰς τὰ ἐργόχειρα, ἤγουν εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις τοῦ καθ' ἑνὸς, καὶ δὲν δίδουν εἰς τὸν καιρὸν τὰς δοξολογίας εἰς τὸν Θεόν. Κάλλιον εἶναι, νὰ μὴ ἐνδύῃς ἄλλους, διὰ νὰ ἐνδύῃς ἄλλους. Τάχα δὲν ἔκαμες ἀδικίαν εἰς ἐκείνους ὅπου τοὺς ἔνδυσες; φανερὸν εἶναι, ὅτι τοὺς ἀδίκησες· μανάει καὶ ἐκεῖνο, ὅπου ἐπῆρες, τὸ ἔδωσες ἀλλοῦ, καὶ ὄχι ἠλέησας· εἰδὲ καὶ ὀλίγον μέρος δὲν δίδεις Ἐλεημοσύνου ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου ἀδίκησες, ποίαν κόλασιν βαρεῖαν δὲν θέλεις ὑπομείνει; Ἐὰν ὁ Λάζαρος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀδικήθη ἀπὸ τοῦ πλουσίου, μόνον διὰ νὰ μὴ ἀπολαύσῃ κἀμμίαν δυεργεσίαν, ἔστη δυνατὸς κατήγορος πικρὸς κατὰ τοῦ πλου-

πλησίον ἐκείνου, ποίαν ἀπολογίαν θέλων δώσει ἐκεῖνοι, ὅπου δὲν ἐλεῶν τοὺς πτωχοὺς ἐξ οἰκείων πόνων καὶ κόπων, ἀλλὰ καὶ τὰ ξένα ἁρπάζουσιν; Ἐὰν ἐκεῖνοι, ὅπου δὲν ἔθρεψαν τὸν Χριστὸν πεινῶντα, μετὰ τοῦ Σατανᾶ κολάζονται εἰς τὸ ἄσβεστον πῦρ, τί νὰ λέγωμεν διὰ ἐκείνους, ὅπου τὸν ἀφίνουν νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας, καὶ δὲν τοῦ δίδουν οὐδὲ ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου ἁρπάζουν καὶ κλέπτουν; ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον τὸν ἐνδυμένον, τὸν ἐκδύουν, καὶ γυμνοῦντες αὐτὸν, μάλιστα καὶ ξένον ὑπάρχοντα, ὄχι μόνον νὰ τὸν συμμαζώξουν ὡς ξένον, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀποδιώξουν; Ἀλλὰ καὶ ἀῤῥωστοῦντα, ὄχι μόνον δὲν ἤλθετε νὰ μὲ ἰδῆτε, ἀμὴ μὲ τὴν καταφρόνησίν σας μὲ ἐκατασωτεύσατε; καὶ ὁ μόνον δεδεμένον εἰς φυλακὴν, δὲν ἤλθαν νὰ τὸν ἰδῶν, ἀλλὰ καὶ λελυμένον εἰς τὸ δεσμωτήριον μετὰ δόλου ἐβάλετε; Οἱ τοιοῦτοι πόσην κόλασιν, πόσην τιμωρίαν θέλουν πάθῃ; ἐπειδὴ ὁ τοὺς ἀγαπῶντας ἀγαπῶν, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰ Ἔθνη, οἱ δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικήσασι πειράζοντες, ποῖον συμπάθιον ἔχουσιν; οὐδένα. Ἐὰν οἱ μὴ θρέψαντες πεινῶντα τὸν Χριστὸν, τοσοῦτον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἀναψαν φωτίαν, οἱ δὲ τοὺς οἰκίας τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν χηρῶν χαλοῦντες, ἀράγε ποίαν συγχώρησιν ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι; Διὰ τοῦτο ἂς φύγωμεν τὴν φαύλην ἁμαρτίαν, ἂς φύγωμεν τὴν ἀδικίαν, καὶ τὴν πλεονεξίαν. Καὶ πῶς δὲν ἐνθυμόμεθα τοὺς πρώην ἀδικητὰς, καὶ πλεονέκτας, οἱ ὁποῖοι ὑπάγουν νὰ δώσουν ἀπολογίαν τῷ Κριτῇ διὰ τοὺς πράξεις τους; καὶ τὰ μὲν χρήματα, καὶ τοὺς κόπους αὐτῶν ἀπόλαυσαν ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν κόλασιν κακῶς τιμωροῦνται.

Δὲν εἶναι τοῦτο μεγάλης ἀγνωσίας, καὶ τυφλάγρας; ἡμεῖς νὰ κοπιάζωμεν, καὶ νὰ κακοπαθῶμεν εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν, καὶ μετὰ τὸν θάνατον νὰ παιδεύωμεθεν εἰς τὴν κόλασιν; Ὦ κακὸν τὸ ἐπάθαμεν! Ἀράγε τι νὰ εἶναι χειρότερον ἄλλο εἰς τὸν Κόσμον, ὡσὰν τοὺς πλεονέκτας; ὅτι ἡ ζωή τους εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὸν θάνατον, ὅτι ὀλιγοδύει ἀπὸ ταῖς φροντίδες καὶ μέριμναις, καὶ ἄϋπνον περνοῦν τὴν ζωήν τους ὅλην, καὶ κάμμίαν χαρὰν, καὶ εὐφροσύνην δὲν ἔχουν ποτέ. Εἰδὲ καὶ αὐ τύχῃ καὶ ζημιωθῇ κάμμίαν φορὰν, τοῦ φαίνεται ὅλα τὰ ἔχασε, καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του. Ὁ δὲ φιλάργυρος, κἂν ἐδικοὺς ἔχῃ, κἂν φίλους, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἀπ' αὐτοὺς τίποτε κέρδος, ὅλους τοὺς μισεῖ, καὶ τοὺς ἐχθρεύεται. Δικαίως ἐὰν εἴπῃ τινὰς τὸν φιλάργυρον ἀδιάκριτον, καὶ ἀπάνθρωπον, ὁ ὁποῖος καὶ τοῦ λόγου του παραδίδει διὰ ὀλίγον τίποτε κέρδος, καὶ εἰς ὅλους γίνεται ἐχθρὸς, καὶ πολὺ βάρος ἔχει τῇ γῇ, πῶς δὲν φυτρώνει ἀντὶ σαχύων, χρυσίον, καὶ ἀντὶ τὸ νερὸν, ἡ βρύσες, καὶ τὰ ὄρη τοὺς λίθους, ἀργύριον, καὶ εἰς ἄλλων ταῖς ὑγείαις, καὶ δυημερίαις, πικραίνεται καὶ χολοσκάζει. Ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται, μάλιστα τοὺς πτωχοὺς καὶ πένητας, νὰ μὴ τοὺς ἰδῇ πότοτε· καὶ ὅταν τοὺς ἰδῇ, νὰ ἔρχωνται διὰ Ἐλεημοσύνην, θυμώνεται, καὶ μὲ ἄγριον βλέμμα τοὺς λογιάζει, καὶ τοὺς ὀνειδίζει ὡς ἀδέλφιδες καὶ ἐπιθέτες· τοὺς πλησίον τοὺς φθονεῖ, καὶ τοὺς ἐχθρεύεται, πῶς δὲν ἔχει τὸν βίον τους, καὶ τὰ ἄστρα τους· καὶ νομίζει, πῶς εἶναι ἀπὸ ὅλους ἀδικημένος, καὶ ἔχει λύπην πολλὴν,

λω, ϗ μεγάλω ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος· διότι ἀπὸ τὸν Ἀχαὰβ Βασιλέα τῶν Ἑβραίων, ποῖος ἄλλος πονηρότερος ἦτον; Ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνος, ἐπιθυμήσας τὸ ἀμπέλι τȣ̃ Ναβȣθὲ, βάλλε μὲ τὸν νȣ̃ν σȣ, πόσλω πικρίαν, ϗ πόσλω λύπλω εἶχον; ἀλλὰ τὸ συνειδός τȣ τὸν ἤλεγχε· ϗ ἐπειδὴ εἶδε ϗ τὸν Ἠλίαν, ὁπȣ̃ ἤρχετο νὰ τὸν ἐλέγξῃ, ἐγύρισον ὀπίσω σκυθρωπάζων, κάτω κύπτων εἰς τλὼ γλῶ, ϗ σκότος πολὺ εἶχαν τὰ μάτιά τȣ ἀπὸ τὴν πολλὼ λύπλω.

Θέλετε νὰ μάθετε φανερώτερα, πῶς δὲν ἀφίνει ὁ πλȣ̃τος τȣ̀ς ἀνθρώπȣς νὰ εἶναι ἄνθρωποι, ἀλλὰ θηρία ϗ δαίμονες; Ἀβροχία ποτὲ ἔγινον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ϗ διὰ τὸ νὰ ἐδεήθηκαν ὅλοι τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, ϗ ἀπάντεχαν πολλὼ βροχλὼ, ἔβρεξε τόσον, ὥςε ἐμέθυσε, ϗ ἐχόρτασον ὅλω τλὼ γλῶ, ϗ ὅλος ὁ Κόσμος δυχαρίςει τὸν Θεὸν, ὡσὰν νὰ εἶχε τȣ̀ς ἀνασήσῃ ἀπὸ τȣ̀ς πόρτας τȣ̃ θανάτȣ, ϗ ὅλοι ἐχαίροντο, ϗ ἐπανηγύριζαν. Ἀλλὰ κάποιος ἀπὸ τȣ̀ς πλȣσίȣς ἐπερπάτει λυπημένος μέσα εἰς τὸ Κάςρον, ϗ πολλοὶ τὸν ἐρωτȣ̃σαν νὰ μάθȣν τλὼ αἰτίαν τῆς λύπης τȣ, ϗ αὐτὸς κοντάμενος ἀπὸ τῆς τυραννίδος τȣ̃ πάθȣς εἶπον ὅτι δέκα μυριάδες, ἤγȣν ἑκατὸν χιλιάδες μόδια σιτάρι εἶχα, ϗ πόρα τίς τὰ ἀγοράζει; ϗ πῶς νὰ τὸ οἰκονομήσω; Τί λέγεις ἄνθρωπε; λυπεῖσαι πῶς δὲν ἀπέθαναν οἱ ἄνθρωποι τῆς πείνας, διὰ νὰ σωαθροίσῃς τῆς ἀπωλείας τὸ ἀργύριον; ϗ πῶς δὲν ἤκȣσες τȣ̃ Σολομῶντος, ὁπȣ̃ λέγει; „ Ὁ τιμȣλκῶν σῖτον δημοκατάρατος·" ἤγȣν ὅς τις σωαθροίζει τὸ σιτάρι, νὰ τὸ πȣλήσῃ ἀκριβώτερον, ἢ ἄλλο εἶδος, εἶναι καταραμένος ἀπὸ ὅλȣς τȣ̀ς ἀνθρώπȣς· ὁ ὁποῖος γίνεται φίλος, ϗ δȣ̃λος τȣ̃ διαβόλȣ, διότι δέεται νὰ γενῇ πεῖνα, νὰ πωλήσῃ τὰ γεννήματά τȣ, διὰ νὰ συνάξῃ τȣ̃ ἀνέμȣ τὸ ἀργύριον. Τὰ θηρία ὡσὰν φάγȣν, ϗ χορτάσȣν, ἀναχωρȣ̃σιν, ὁ δὲ πλεονέκτης, ϗ φιλόπορνος δὲν ἔχει χορτασμὸν ποτέ· ϗ μήτε Θεȣ̃ ἀγάπλω, ȣ̃τε φόβον κολάσεως, ȣ̃τε ἐντροπλὼ ἀνθρώπων, καὶ ȣ̃τε παιδȣσιν λογιάζει· ἀλλὰ εἰς ὅλα εἶναι ἀδιάντροπος, ϗ μάλιςα ἀπάνθρωπος, ϗ τȣ̃ Θεȣ̃ τὰ λόγια μύθȣς νὰ εἶναι νομίζει, ϗ δὲν φοβεῖται τλὼ μέλλȣσαν Κρίσιν, ὁπȣ̃ μέλλει νὰ τὸν κρίνῃ διὰ τȣ̀ς ἀδικίας ὁποῦ κάμνει, ὡσὰν νὰ ἦτον θηρίον ἄγριον, μάλιςα ȣ̃δὲ κἂν τὰ θηρία μιμεῖται. Περὶ τȣ̃ ὁμοπίςȣ τȣ Ἀδελφȣ̃ ἀδικεῖ, ϗ καταρρώγει τȣς, ϗ πῶς δυνάται νὰ δώσῃ λόγον τῷ Θεῷ; Κἂν τλὼ Μέλιταν δὲν βλέπεις πῶς ἀποθνήσκει, ὡσὰν κοντρώσῃ τινά; ἀπὸ ταύτης παιδȣ̃σȣ ϗ ἐσὺ, ϗ μὴ ζημιώνῃς τὸν Ἀδελφόν σȣ, διότι πρότερον ἔρχεται ὁ θανάτος πρὸς ἐμᾶς, ϗ ȣ̃τερον εἰς τȣ̀ς ἀδικηθέντας· διὰ τȣ̃το χρήματα λέγονται, διὰ νὰ τὰ χρειαζόμεθα εἰς τὴν χρείαν μας, ϗ ὄχι νὰ τὰ φυλάγωμεν. Ἐκεῖνος δὲ, ὁπȣ̃ ἀγαπᾷ τὰ ἄσπρα, ὄχι μόνον τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς μισεῖ, ἀλλὰ ϗ τȣ̀ς φίλȣς, μάλιςα τȣ̀ς πτωχȣ̀ς μισεῖ περισσότερον· ἀλλὰ ȣ̃δὲ φίλον ἔχει τινὰ, ἀμὴ εἰς ὅλȣς βαρετȣ̀ς δυείσκεται, ϗ ȣ̃ μόνον τλὼ ψυχήν τȣ ἔχει χαϊμένω, ἀλλὰ ϗ τὸ παλαίπωρόν τȣ κορμὶ ἀπὸ ταῖς πολλαῖς φροντίδες τȣ̃ ἐκαπάφθειρε, ϗ μισερὸν τȣ̃ ἐκαπάσησεν.

Ἐκεῖνος, ὁπῶ καταφρονεῖ τὰ χρήματα, ἐσαμάτησε τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀστρῶν· ὁ δὲ πλουτεῖν βουλόμενος, περισσότερον ἄναψε τὴν φωτίαν τῆς ἐπιθυμίας εἰς τὴν ψυχήν του· διότι, ἐὰν ἀποκτήσῃ μύρια ἀργύρια, ἄλλα τόσα ἐπιθυμεῖ· ἐὰν καὶ ἐκεῖνα ἐπιτύχῃ, πάλιν δύο τόσα ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐδέποτε δυνάται νὰ σβύσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πονηρὰν τῆς πλεονεξίας. Ἐὰν τὸν πεινασμένον δὲν ἔθρεψας, σὲ κολάζει ὁ Κύριος, ἀμὴ ἂν ἔγδυσες τὸν ἐνδυμένον, πῶς νὰ φύγῃς τὸ φοβερὸν Κριτήριον; ἀδύνατον εἶναι, διότι γυρεύουν οἱ ἀδικημένοι τὸ ἐδικόν τους. Εἰπέ μου, ἐὰν ἤθελε σὲ ὑπάγῃ τινὰς εἰς τὴν Περσίαν, χάριν ἰσορίας, καὶ νὰ σὲ ἐρώτησε νὰ κτίσῃς οἴκους τε, καὶ αὐλαῖς, πόχα δὲν ἤθελες γελάσῃ εἰς τὴν ἀγνωσίαν του, πῶς ἀγνώστως προσάσει σε νὰ ὁξοδιάζῃς ἀνωφέλεια; πῶς λοιπὸν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦτο κάμνεις, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγον καιρὸν μέλλεις νὰ τὴν ἀφήσῃς; Ἀλλὰ λέγεις· ὅτι διὰ τὰ Παιδία μου θέλω νὰ τὰ ἀφήσω· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα εἰς ὀλίγον θέλουν ἀποθάνῃ, καὶ προπότερα πολλάκις ἀπὸ ἐσένα· καὶ διὰ τοῦτο πλεονεκτεῖς, νὰ χρυσώνῃς τὰ σαλιβάρια τοῦ ἀλόγου σου, καὶ τοὺς σύλλους τοῦ σπιτίου σου; Καὶ πόσης κολάσεως αὐτὰ σοῦ εἶναι ἄξια; ὅτι τὸν μὲν σκύλον τὸν ἔχει, καὶ ἐπιμελεῖα πολλῇ, ὁ δὲ πτωχὸς, μάλιστα δὲ ὁ Χριστὸς, ἀποθνήσκει τῆς πείνας, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκατέβη ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἀπολαύει. ἀλλ' ἀπὸ ὅλα σου τὰ τίμια ἔγινεν ἀπὸ λόγου σου ὁ Χριστὸς ἀτιμότερος, ὅταν τῆς πόρνης, καὶ τοῦ πόρνου δίδῃς, καὶ τὸν πτωχὸν παραβλέπεις. Ὅταν δὲ καὶ ὀρφανὸς, καὶ χήρας ἀδικῇς, πόσοι ποταμοὶ πυρὸς φθάνουν νὰ καύσουν ἐκείνην τὴν ψυχήν, τὴν ἀσελγῆ, καὶ πόρνην; Φοβηθῆτε, ὅσοι τοὺς πτωχοὺς καταφρονεῖτε, καὶ ἀδικεῖτε. Ἔχετε ἐσεῖς οἱ πλούσιοι πλοῦτον, καὶ χρήματα· ἀλλ' ἔχουν καὶ οἱ πτωχοὶ ἅρματα τοὺς σπαγμοὺς, καὶ τοὺς θρήνους· ἐν τούτοις εἰσέρχεται εἰς αὐτοὺς ἡ βοήθεια ἐκ τῶν Οὐρανῶν. Αὐτὰ τὰ ἅρματα σκάπτουν τῶν ἀδίκων τοὺς οἴκους. Πόλεις καὶ Κάστρα ἐκ θεμελίων ἀφανίθησαν, ὁλόκληρα Ἔθνη ἐκατεπόντισε· τοσαύτη εἶναι τῶν πειραζομένων παρὰ τῷ Θεῷ ἡ βοήθεια. Μέγα ἅρμα εἶναι ὁ σπαγμὸς τῶν πενήτων, καὶ τῶν ἀδικημένων· διότι ὁ Θεὸς δυλαβεῖται τὴν καλήν τους, καὶ ὑπομονητικήν τους προαίρεσιν, ὅταν τὸ κακὸν ὑπομένουσιν, καὶ δὲν βλασφημοῦν, μόνον σπάζουσιν, ὑποκλαιόμενοι τὰ ἐδικά τους κακά· καὶ εἰς μὲν τοὺς ἀδικημένους, συμπαθὴς γίνεται, τιμωρεῖ δὲ τοὺς πειράζοντας αὐτούς. Ἂς φύγωμεν λοιπὸν, Ἀδελφοὶ τὸ ἀδικεῖν, ἵνα ἥμερον, καὶ συμπαθῆ ἔχωμεν τὸν Θεὸν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ

Περὶ τῆς ἀπαθάρτου Ὑπερηφανίας, καὶ Κενοδοξίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Τὸν ὑπερήφανον ἄνθρωπον, ἐὰν θέλῃς, Ἀγαπητὲ, νὰ ταπεινώσῃς, μὴ μὲ πολυλογίαν αὐτὸν νουθέτει, καὶ δίδασκε, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ γνωστικά· μόνον ἀνάφερον εἰς αὐτὸν τοῦ ἀθανείαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ εἰπέ του· ἄνθρωπε, τί κενοδοξεῖς, καὶ ὑπερηφανεύεσαι, ὅπου εἶσαι καὶ ἐσὺ γῆ καὶ σάρκα ὡσὰν καὶ ἡμᾶς; Εἰδὲ καὶ εἰπῇ, ὅτι ὡσὰν ἀποθάνῃ, ἔτζη γίνεται· ἀλλὰ καὶ πόρα ὅπου ζῇ ὁ ἄνθρωπος, γῆ καὶ χῶμα εἶναι, ὅμως δὲν ἐγνωρίζει πῶς εἶναι τοιοῦτος, ἐπειδὴ βλέπει τοῦ ὡραιότητα τοῦ κορμιοῦ του, βλέπει τοῦ ἐξουσίαν, καὶ τοῦ τιμὴν, βλέπει τῶν ψευδολόγων τοὺς ἐπαίνους, τοὺς παρασκάμνους εἰς τὰ τραπέζια, καὶ μυθολογοῦντας. Αὔτη λοιπὸν ἡ φαντασία τῶν φορεμάτων, καὶ τῶν ἄλλων πολυτίμων, τὸν πλανᾷ, καὶ κάμνει τον νὰ ἀλησμονῇ τοῦ φύσιν. Δὲν ὑπάγει ποτὲ εἰς μνήματα, νὰ βλέπῃ τὰ κιβούρια γεμάτα βρώμα, καὶ δυσωδίας, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὰ πρόσκαιρα βλέπει, καὶ ὄχι πρὸς τὰ μέλλοντα. Καὶ πάλιν εἰπὲ πρὸς αὐτόν· τί ὑπερηφανεύεσαι, ἄνθρωπε, ὅπου εἶσαι γῆ, καὶ σποδὸς, καὶ σαπεία; βλέπε τὸ σύτελές, καὶ ὀλιγοχρόνιον τῆς φθαρτικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων· μὴ καρτερῇς τοῦ ἡμέραν τοῦ θανάτου σου νὰ μετανοήσῃς, διότι ὁ θάνατος ἔρχεται ἀνεθάρρευτα, καὶ δὲν ἠξεύρεις πότε ἔρχεται. Ἐὰν γῆν ὁ ἄνθρωπος εἶναι γῆ, καὶ καπνὸς, καὶ πάλιν ἀποκόπτεσε καὶ εἶπεν, ὅτι νὰ ἀνεβῶ εἰς τὸν Οὐρανὸν, νὰ γνῶ καὶ ἐγὼ Θεός· καὶ ἐὰν δὲν εἶχεν ὡσὰν σαλιβάρι τῆς φύσεως τοῦ σύτελειαν, τί δὲν ἤθελεν εἰπῇ, ἂν ἐξέπεσε τῇ διανοίᾳ; Ὅταν γῆν ἰδῇς τινὰ ὑπερήφανον, καὶ ψηλώνει τὸν λαιμὸν ὡσὰν ταῦρος, καὶ ἔχει τὰ ὀφρύδια σηκωμένα ψηλὰ, εἰπὲ πρὸς αὐτόν· τί ὑπερηφανεύεται ἡ γῆ, καὶ ὁ κονιορτός; ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐξεδόνωται, καὶ τὰ ἐντόθια αὐτοῦ. Αὐτὰ εἰπὲ καὶ τὸν Βασιλέα, καὶ μὴ φοβηθῇς τοῦ κορώναν, καὶ τὰ χρυσᾶ φορέματα ὅπου βαστᾷ, διότι λέγει ἡ Θεία Γραφή· „ Πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄν„ θος χόρτου.“ Ἀμὴ ἐσὺ, κενόδοξε ἄνθρωπε, διατί μεγαλεύγεσαι; μὴ νὰ ἔκαμες τὸν Οὐρανόν; κατέβα ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ κρημνοῦ, καὶ στοχάσου τῆς φύσεως τοῦ σύτελειαν, καὶ τὸ πρόσκαιρον, διότι εἶσαι κονιορτὸς, καὶ ἴσκιος, καὶ καπνὸς, χόρτος, καὶ ἄνθος χόρτου. Τί μέγα φρονεῖς, καὶ κενοδοξεῖς; τί ἄλλο εἶναι καταγέλασον ἀπὸ τοῦτο; πῶς ὀρίζεις ἀνθρώπους; καὶ τί ὄφελος ἔχεις; κάλλιον νὰ σὲ ὀρίζουν, παρὰ νὰ ὀρίζῃς, καὶ καὶ νὰ ἀρχεύῃς. Καὶ τί ὄφελος εἶναι ἀπὸ τοῦτο; ὅταν μὲν ἀνθρώπων ἀρχεύεις, εἰς δὲ τὰς ἁμαρτίας, καὶ τὰ πάθη εἶσαι δοῦλος σκλαβωμένος· ὡσὰν νὰ εἶναι τινὰς Ἀφέντης καὶ ἐξουσιαστὴς, ἔπειτα νὰ τὸν δέρνουν οἱ σκλάβοι του, καὶ νὰ εἶναι ὅλον του τὸ κορμὶ γεμάτον πληγαῖς, καὶ ὡσὰν

πηγαίνη εἰς τὸ παζάρι νὰ κονοδοξῇ, ὅτι ὁρίζει τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. Καλλίτερα ἦτον νὰ ἐξυσίαζες τὰ πάθη, καὶ νὰ μὴ ἦσαν δοῦλος τῶν ἁμαρτιῶν· διότι, ἐὰν ἐπὶ τοῖς ἀληθινοῖς, καὶ καλοῖς ἔργοις ὁ ὑπερφανδόμενος, εἶναι ἄξιος κατηγορίας, καὶ ὅλως ἐκείνως τὸς κόπως τῆς ἀρετῆς τὸς χάνει, πόσῳ μᾶλλον ἐν ἐκείνοις, ὁπὸ δὲν εἶναι καλὰ, νὰ ὑπερηφανδόεται, καὶ διὰ τὶ τὸ πρόσκαιρον δόξαν νὰ ὑψώνῃ τὸ λόγο τὸ; ὁ τοιοῦτος πῶς δὲν εἶναι ἀπὸ ὅλος γελασμένος, καὶ καταφρονεμένος;

Ἄθλιε καὶ παλαίπωρε ἄνθρωπε, ἡ ψυχή σε εἶναι κακὰ διεφθαρμένη, καὶ κολασμένη ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ἐσὺ μεγάλως δοξάζεσαι, πῶς ἔχεις τόσα φλωρία, καὶ τόσα χρόσια; ἢ πῶς ἔχεις δοῦλους πολλοὺς; ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι ἐδικά σε, μόνον εἶναι ἀλλονῶν· καὶ ἐὰν δὲν μὲ πιστεύῃς, ἀπὸ δοκιμῆς μάθε τῶν προπτέρων σε Ἀρχόντων. Ἐὰν δὲ μήτε ἀπὸ τὶ Γραφὶ, μήτε ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὁπὸ ἔπαθαν ταῦτα, δὲν παιδεύεσαι, καρτέρει ὀλίγον καιρὸν, καὶ θέλεις τὸ ἐγνωρίσει ἀπατός σε. Πότε; ὅταν δὲν θέλεις ἔχῃ ἀπὸ τὸν βίον σε κανένα ὄφελος, ἢ βοήθειαν· ὁπότε θέλεις ψυχομαχῇς, καὶ τότε δὲν εἶσαι Ἀφεντὴς οὐδὲ μιᾶς ὥρας, οὐδὲ κἂν σιγμῆς ὀλίγης· τότε χωρὶς τὸ θέλημά σε αὐτὰ παραδίδεις καὶ εἰς ἐκείνως, ὁπὸ δὲν ἤθελες οὐδὲ νὰ τὸς ἰδῇς· διότι ἡ κατάσασις, καὶ ἡ φροκοπὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ κονιορτὸς, καὶ καπνὸς, καὶ ἴσκιος, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοῦτο φθαρτικώτερος ὁ ἄνθρωπος· διότι νομίζεις πῶς εἶσαι μεγάλος, ἔχων τὸ ἀξίωμα τὸ Ὑπάρχο, καὶ φορῶν λαμπρὰ φορέματα, ἀλλ' ἐσὺ ἀποθνήσκεις ὡσὰν καὶ σύα πτωχόν. Τοῦτο καὶ εἰς τὰ ὄνειρα γίνεται· διότι, καθὼς τὰ ὄνειρα, τῆς ἡμέρας ἐλθούσης, ἐλέγχονται, ὡσὰν νὰ μὴν εἶναι, ἔτζι πάλιν τῆς νυκτὸς ἐλθούσης, καὶ αὐτὰ ὁπὸ δὲν εἶναι ἀληθινὰ, ἐλέγχονται, καὶ κατηγοροῦνται. Ἔγινες λοιπὸν Ὕπατος, ἤγουν Ἐπίτροπος τῆς Βασιλείας; καὶ ἐγὼ ἔγινα εἰς τὸν ὕπνον μο Ὕπαρχος· καὶ ἐκεῖνος λέγει, ὅτι ἔγινα τὶ ἡμέραν, καὶ ἐσὺ τὶ νύκτα. Καὶ τί πρὸς τοῦτο, ἐὰν καὶ ἔγινα τὶ νύκτα; καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἔχεις τίποτε περισσότερον, παρὰ μόνον τὸ ὄνομα, ὅτι ὁ δεῖνας ἔγινεν Ὕπατος, ἢ Πατριάρχης, καὶ μόνον ὁ λόγος ἔχει τὶ χάρη, καὶ πάραυτα ἀπῆλθε μὲ τὸ σωτύχημα. Ἔτζι εἶναι καὶ ὅλα τὰ πράγματα τοῦ Κόσμο, ἃς εἰποῦμεν εἰς χρόνος τρεῖς, ἢ τέσσαρας, ἀμὴ πὸ εἶναι οἱ δέκα χρόνοι, ὁπὸ ἔγιναν Ὕπατοι; πολὺ καὶ δὲν φαίνονται. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος ὁ Ἀπόστολος ὄχι ἔτζι, διότι ἦτον, καὶ εἰς τὶ ζωὶ τὸ λαμπρὸς, καὶ περίφημος, εἰς χρόνος πολλὸς καὶ ἐτελόυτσε, καὶ χρόνοι τετρακόσιοι ἐπέρασαν, καὶ ἀκόμη καὶ τώρα εἶναι λαμπρὸς, καὶ περίβλεπτος, παρὰ ὅταν ἔζησεν ἐν τῇ γῇ. Τὶ δὲ λαμπρότητα ὁπὸ ἔχει εἰς τὸν Οὐρανὸν, ποῖος λόγος ἀνθρώπο δυνάται νὰ τὴν παρασήσῃ; οὐδείς· πλὴν καθὼς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ποτὲ μὲν ὑψόμενα, ποτὲ δὲ ταπεινόμενα, ἔτζι λοιπὸν βλέπομεν καὶ τὸς ὑπερηφάνος, πῶς καμαρώνεν καὶ σηκώνεν ὑψηλὰ τὸ ὀφρύδιά τος· διὰ τὸς ὁποίος λέγει ὁ Προφήτης Δαβίδ· „ Μὴ φοβοῦ, „ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ."

Κα-

Καλὰ εἶπεν ὁ δίκαιος Προφήτης· „ μὴ φοβῦ" ἤγεν μὴ σὲ συγχύζῃ, λέγει, ἡ τῦ πλήτυ φαντασία, καὶ ἡ δόξα τῆς ὑπερηφανίας, διότι θέλεις τὸν ἰδῆ εἰς ὀλίγον καιρὸν, κατακείμενον νεκρὸν, γυμνὸν, σκωλήκων φαγὶ, καὶ δὲν ἐδωνήθη νὰ πάρῃ τίποτες ἀπὸ τὸν βίον τυ. Ἀλλὰ ὅλα ἐδῶ τὰ ἀφίνομεν, μόνον πηγαίνομεν μὲ τὰ φορτία τῶν ἁμαρτημάτων, ὁπῦ ἐσωάξαμεν, καὶ τὴν κακίαν ἐνδεδυμένοι.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν τρεπόντως εἶπαν οἱ παλαιοὶ Διδάσκαλοι τλῶ ἔπαρσιν, κενοδοξίαν. διότι ὁ κενόδοξος δὲν ἔχει καενὰ καλὸν μέσα εἰς τὴν καρδίαν τυ, ἀλλὰ καθὼς τὰ τροσωπεῖα φαίνονται λαμτρὰ, ἀμὴ μέσα εἶναι κύφια· ἔτζη, μάλιστα ἀθλιώτερον, τῶν τολλῶν ἡ δόξα· διότι δὲν εἶναι ἄλλο, ὁπῦ ἀποζενώνει ἀπὸ τῦ Θεῦ τὴν φιλανθρωπίαν, ὡσὰν ἡ τυραννὶς τῆς ὑπηρηφανίας· καὶ τῦ τυεὶ τῆς κολάσεως παραδίδοται, ἐὰν ἔχῃ τινὰς αὐτὴν, κἂν παρθενίαν ἔχῃ, κἂν νηστείαν, κἂν τροσευχὰς, κἂν ἐλεημοσυνῶν, κἂν εἴτι καλὸν, καὶ ἂν κάμωμεν. Ὅλη λοιπὸν ἡ ζωή μας ἀκάθαρτος γίνεται· διότι λέγει ἡ Θεία Γραφή· „ Ἀκάθαρτος τᾶς ὑψηλοκάρδιος." Καὶ τόσον τολὺ κακὸν εἶναι ἡ κενοδοξία, ὅτι, ὄχι τρὸς κακίαν τρόχνει τὺς ἔχοντας αὐτὴν εἰς τὸν κρυμνὸν τῆς ἀτωλείας, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἀρεταῖς παραφυλάγει· καὶ ὅταν δὲν δυνηθῇ νὰ μᾶς δυγάλῃ μὲ ἄλλον τρόπον, ἐν αὐτῇ τῇ ἀρετῇ τολλῶ τὴν ζημίαν ἐργάζεται· καὶ τὺς μὲν πόνυς ὑπομένειν ἀναγκάζυσα, τῶν δὲ καρπῶν ἀποστερῦσα· διότι ἀδυνάτον εἶναι, νὰ ἔχῃ τινὰς τλῶ ἀρετὴν τῆς ταπεινώσεως, καὶ τὴν κενοδοξίαν. Ἀλλὰ νὰ ἐπιθυμῦμεν ἐκείνης, λέγω, τῆς ἐπυρανίυ, καὶ μακαρίας ταπεινώσεως· διότι ὅποιος ζητεῖ τὴν δόξαν, καὶ τὸν ἔπαινον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, εἴτι καλὸν καὶ ἂν κάμῃ, χαμένον τὸ ἔχει, ὅτι ἐπῆρεν ἐδῶ τὴν πληρωμήν τυ, ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν Κρίσιν τῦ Θεῦ δὲν τέρνει ὠδεμίαν δυεργεσίαν· διὰ τί; Διότι ἐφροτίμησε τλῶ δόξαν τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τλῶ δόξαν τῦ Θεῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος ὁπῦ δυλεύει τῦ Θεῦ, καὶ ἀρέσει, τότε πλυσίως ἀπολαμβάνει τὰς ἀνταποδόσεις. Πῶς, καὶ τίνι τρόπῳ; ὅταν τῆς δόξης τῶν ἀνθρώπων καταφρονῶμεν, ὅταν αὐτλῶ δὲν ζητῶμεν· διότι ἐκείνους, ὁπῦ τηλαλῦσιν εἰς τὰ Ἱπποδρόμια, τολλοὶ εἶναι ὁποῦ τὺς ἐπαινῦν, ἀλλὰ ἐκεῖνοι δὲν γυρίζυν νὰ πάρουν κἀμμίαν δυφημίαν ἀπὸ ἐκείνυς, ἀλλ' μόνον τὸν Βασιλέα βλέπυν καθήμενον εἰς τὸν Θρόνον, καὶ ὅταν τὺς στεφανώσῃ, τότε μέγα φρονῦσι καὶ χαίρυσι, καὶ ὄχι εἰς τὺς ἐπαίνυς τῶν ἀλλωνῶν. Τί λοιπὸν χειρότερον, ἢ ἀθλιώτερον εἰς ἐκείνυς, ὁπῦ κάμνυν τὰς ἀρετὰς εἰς ἐπίδειξιν τῶν ἀνθρώπων; ὅταν νηστεῦυν, χαλῦν τὰ τρόσωπά των, καὶ τροσεύχονται εἰς τὺς δρόμυς, καὶ τὺς κόπυς ὑπομένυν, τὺς δὲ μισθὺς ἀποστερῦνται. Τί κάμνεις μάρτυρα τῶν γενομένων; ἄλλον ἔχεις Κριτλῶ, καὶ ἄλλον καθίζεις νὰ σὲ βλέπῃ, καὶ τὸν Βασιλέα τῶν Ἀγγέλων, ὁπῦ βλέπει τὺς κόπυς τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς ἀσκήσεώς συ, ἐκεῖνον ἀφίνεις, καὶ εἰς τὰ τρόσωπα τῶν ὁμοδούλων, ὁπῦ σὲ βλέπυν, τρέχεις νὰ σὲ ἰδῦν; διὰ τῦτο, καὶ μὲ τὺς τολλὺς κόπυς, καὶ ἱδρῶτας τῶν ἀρετῶν ἀναχωρεῖς καὶ ἀστεφάνωτος, καὶ ἄτραχτος ἀπὸ τὸν ἀγωνοθέτλω.

Α᾽ς μάθωμεν τοῦ δούλου τοῦ δίγνωμοσυνίου, ὅτι, ὅταν δουλεύῃ τοῦ δουλείαν τοῦ Αὐθεντός του, δὲν θέλει νὰ ἀρέσῃ τινὸς ἡ δουλεία του, μόνον τοῦ Αὐθεντός του νὰ ἀρέσῃ, καὶ ὄχι ἄλλου τινός. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς τοιοῦτον Αὐθεντοῦ ἔχομεν; τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεόν, καὶ γυρεύομεν ἄλλους νὰ μᾶς βλέπουν, οἱ ὁποῖοι δὲν δυνάνται νὰ μᾶς ὠφελήσουν καθόλου; καὶ ἐὰν ἐπὶ τῆς καπηθήματι νὰ κενοδοξῇ τινάς, ὅλον του τὸν κόπον ἔχασεν, ἐκεῖνος ὁποῦ μετὰ ἁμαρτιῶν κενοδοξεῖ, πόσης τιμωρείας καὶ κολάσεως δὲν εἶναι ἄξιος; καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ ἁμαρτάνει, καὶ πάλιν μεγάλως καυχᾶται; Τοῦτο πάλιν εἶναι χειρότερον ἀπὸ ὅλα, καὶ ἀγνωσία μεγάλη· διότι οὐδὲν ὅπω παρανόμους ποιεῖ, καὶ αἰσχύνεται, ὡσὰν ἐκείνους ὁποῦ ἀγαποῦν τοῦ δόξαν, καὶ τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων· καὶ πάλιν δὲν κάμνει ἄλλο μακαρίους ἄνδρας καὶ Ἁγίους, ὡσὰν νὰ καταφρονοῦν, καὶ νὰ μισοῦν τοῦ κενοῦ δόξαν τῶν πολλῶν. Ἀμὴ σὺ λοιπὸν, ἀγαπητὲ, τί σκηνώνεις τὸν ἀυχένα σου ὑψηλά; Γιὰ εἰπέ μου, τί περιπατεῖς εἰς τὰ ἀκρόνυχα; τί τὰ ὀφρύδιά σου σκηνώνεις σωρεχῶς, καὶ τὸ σῶθος φυσᾷς; ἐσὺ δὲν δύνασαι νὰ κάμῃς μίαν τρίχα ἄσπρην, ἢ μαύρην, καὶ ὡσὰν νὰ περιπατῇς ἀπάνω εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἂν ἠμπόρειες νὰ σὲ φυτρώσουν πτερὰ, διὰ νὰ μὴ πατῇς τοῦ γῆν; Τώρα τί νὰ ἐγκωμιάσω; σὲ εἶπα σάκκον, κονιορτὸν, καπνὸν, καὶ σκόνιν· ἀκόμη δὲν εἶπα ὅλην τοῦ οὐσίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ κατάστασιν τῆς εἰκόνος. Ἐγὼ δὲ λέγω, πῶς τὸ σκοτίον ὁμοιάζει ὁ ὑπερήφανος ἄνθρωπος· διότι ἐκεῖνο ὡσὰν ἀνάψῃ, φανερώνει τοῦ φλόγα μόνον, καὶ ὄχι ἄλλο τίποτε· ὁμοίως, καὶ ἡ φασκαλίδες εὔκολα σκηνώνονται, καὶ πάλιν εὔκολα σκάζουν, καὶ γίνονται νερόν· ἔτζη γίνονται καὶ οἱ κενόδοξοι, ὁποῦ εὔκολα ἀπόλλυνται.

Λοιπὸν ἄλλο κακὸν δὲν εἶναι χειρότερον ὡσὰν ἡ κενοδοξία, καὶ ὑπερηφάνεια, διότι καὶ ὁ διάβολος τὸ πρῶτον δὲν ἦτον ποιοῦτος· πρὶν νὰ ὑπερηφανεύθῃ, ἦτον Ἄγγελος, ἀλλὰ ὡσὰν ὑπερηφανεύθη, ἔγινε διάβολος, καὶ ἀπὸ φῶς ἔγινε σκότος. Αὐτὸς ἔβαλε καὶ τὸν Ἀδὰμ εἰς φαντασίαν, καὶ ὑπερηφανεύθη νὰ γένῃ Θεὸς, καὶ ἔχασε τοῦ ἀθανασίαν ὁποῦ εἶχε, καὶ ἔγινε θνητὸς, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Θεὸς, ὀνειδίζων τοῦ ἀγνωσίαν του, καμωδῶντας ἔλεγεν αὐτῷ· „ Ἰδὲ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡ„μῶν.“ ἤγουν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀδάμ· ἰδὲ ὁποῦ ἔγινες ὡσὰν ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς, δηλονότι τῆς ζωαρχικῆς Τριάδος· ἐπειδὴ ὁ Ἀναρχός μου Υἱὸς μέλλει νὰ γένῃ ἄνθρωπος ὡσὰν ἐσένα, καὶ νὰ ὀνομαθῇ ἡ Θεότης αὐτοῦ νέος Ἀδὰμ, καὶ ἐσὺ νὰ γένῃς κατὰ χάριν Θεὸς, καθὼς ἐπεθύμησας νὰ γένῃς. Καὶ ἐπὶ τοῦ Μακαρίου Ἰὼβ, ὀλίγον θέλημα ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ διάβολος, καὶ ἀπὸ τὰ θεμέλια τῆς γῆς ἐγκρέμνισε τὸ σπῆτί του, καὶ τὸ κορμί του κατέφαγε, καὶ ἀφηλογιοῦ τὸν ἔκαμεν ὁ καταραμένος εἰς ὅλον τὸν Κόσμον· ὅτι τὸν μὲν βίον του ἔφθειρε καὶ ἀφάνισε, τὰ δὲ παιδία του ἐθανάτωσε, καὶ κατέχωσε, καὶ τοῦ σάρκα του κατετρύπησε μὲ τοὺς σκώληκας· τοῦ γυναῖκά του ἔβαλε νὰ τὸν κατηγορῇ, μή πως τὸν κάμῃ νὰ βλασφημήσῃ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ τοὺς φίλους του

ἐχ-

ἐχθρὲς τοὺς ἔκαμεν· ὁμοίως καὶ τὸς δόλους τοῦ σατανᾶ τε ἐπαρακίνησε νὰ τὸν ὀνειδίζεν. Ἐὰν δὲν τὸν ἐμπόδιζεν ὁ Θεὸς, ὅλα ἠθέλεν ἀφανίσει τὰ καλὰ τοῦ Κόσμου, καὶ αὐτὸν τὸν Κόσμον· διότι πονηρὸν θηρίον εἶναι ὁ διάβολος, καὶ ἀχόρταστον, καὶ διὰ τοῦτο χώραν αὐτῷ κατὰ πάντων δὲν τοῦ ἔδωκεν ὁ Κύριος, ὡς φύσει ἀγαθὸς, καὶ φιλάνθρωπος· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Εἰς τὸ Προφητικὸν Ῥητὸν, τὸ λέγον· „ Πλὴν μάτην παράσσεται πᾶς „ ἄνθρωπος ζῶν· " καὶ περὶ Ἐλεημοσύνης.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Τὸν μὲν ψαροκυνηγὸν παρακινεῖ πρὸς ἐργασίαν ὁ κόλπος τῆς θαλάσσης, ὅταν τύχῃ νὰ ῥίψῃ τὰ δίκτυα, νὰ περιλάβῃ πλῆθος πολὺ τῶν ψαρίων, εἰς τόσον ὅτι μὲ πολὺν κόπον νὰ δυνηθῇ νὰ σύρῃ τὴν γρύπον εἰς τὴν γῆν· τὸν δὲ κυνηγὸν τῶν ἀγρίων θηρίων παρακινεῖ τὸ δάσος, καὶ ὁ λόγχος ὁπὸ τρέφει τὰ ἄγρια θηρία, ὅταν περιπατήσῃ πολλὰ βυνὰ, καὶ ξανοίξῃ κάμμίαν κορυφὴν γεμάτην δένδρων πολλῶν, καὶ γυρίσῃ εἰς τὸ σπῆτι μετὰ πλουσίου, καὶ λαμπρὸ κυνηγίου. Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνοις, ὁπὸ ἐπιθυμοῦν τὰ κέρδη τὰ πρόσκαιρα, καὶ τὰ κυνήγια, φαίνεται γλυκὺς ὁ κόπος ὁπὸ κοπιάζουν δι' αὐτὰ, πόσῳ μᾶλλον ἐκείνοις, ὁπὸ κυνηγοῦν εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κόλπους, τῶν ὁποίων τὸ κέρδος δὲν εἶναι ἐπίγειον, ὅτε πρόσκαιρον, ἀλλ' αὐτὴ ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἐστιν; Ἔλα λοιπὸν, ἀγαπητὲ, καὶ ἂς μελῳδήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ μέλος τὸ ψαλμικὸν τῆς Δαβιτικῆς κιθάρας, καὶ μετὰ τοῦ Δαβὶδ τὴν ἀνθρωπίνην ταλαιπωρίαν πομπεύσαντες, εἴπωμεν· „ Πλὴν μάτην πα- „ ράσσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν." Ταράσσεται, καὶ ἕως τέλους ἀπόλλυται, καὶ ἀφανίζεται· παράσσεται, καὶ πρὶν νὰ κατασαθῇ, καταποντίζεται· ὡς πῦρ ἀνάπτει καὶ ὑψοῦται, καὶ ὡς καλάμη κατακαίεται· ὡς ἀνεμοστρόφυλας ὑψώνεται, καὶ ὡς κονιορτὸς ἀφανίζεται· ὡς φλόγα πυρὸς ὑψοῦται, καὶ ὡς καπνὸς διαλύεται καὶ ἀφανίζεται· ὡς ἄνθος σολίζεται, καὶ ὡς χόρτος ξηραίνεται· ὡσαὶ τὸ σωρεφὸν ἁπλώνεται καὶ μεγαλωνεται, καὶ ὡς σαλαματία βροχῆς κατασαίνεται ὡσαὶ τὴν φυσαλίδα ὁποῦ γίνεται εἰς τὰ νερά· φυσᾶται καὶ ὑπερηφανεύεται, καὶ ὡς σπινθὴρ ἀποσβένυται. Ταράσσεται, καὶ ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν κερδαίνει τὴν δυσωδίαν· παράσσεται, καὶ τίποτες μὴ λαμβάνων ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς παραχῆς, παγώνει. Αὐτὸς μὲν ἔχει ταῖς παραχαῖς, καὶ ἄλλοι ταῖς χαραῖς· αὐτὸς τοὺς κόπους, καὶ ἄλλοι τοὺς θησαυρούς· αὐτὸς τὰς φροντίδας, καὶ ἄλλοι ταῖς εὐφροσύναις· αὐτὸς τὰς θλίψεις, καὶ ἄλλοι τὰς ἀπολαύσεις· αὐτὸς τὰς κατάρας, καὶ ἄλλοι τὰς θεραπείας· αὐτοῦ αἱ ἁρπαγαὶ, καὶ ἄλλων αἱ χαραί· εἰς αὐτὸν οἱ ἀνασταγμοὶ, καὶ εἰς ἄλλους τὰ περισσὰ πλούτη· εἰς αὐτὸν τὰ δάκρυα,

καὶ

καὶ εἰς ἄλλους τὰ χρήματα· αὐτὸς εἰς τὸν Ἅδην κολάζεται, καὶ ἄλλον πολλάκις τρώγοντες, καὶ πίνοντες τὰ ἐδικά του, χαίρονται καὶ ψάλλουν· „ Πλὴν μάτην παράσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν." Ἄνθρωπος, τὸ πρόσκαιρον δαίσμα τῆς ζωῆς, τὸ χρέος τοῦ θανάτου τὸ ἀπαραίτητον, τὸ ἐκ προαιρέσεως ἀνυπόπτωτον ζῶον, τὸ ἀδίδακτον πονήρευμα, ὁ ὁποῖος ἀπὸ λόγου του ἔμαθε τὴν ἐπιβουλήν· ὁ ἐπιτήδειος εἰς κακίαν, ὁ ἐπιδέξιος εἰς ἀδικίαν, ὁ ἕτοιμος εἰς πλεονεξίαν, ὁ ἀχόρταστος εἰς γαστριμαργίαν, ὁ ἐπιδέξιος εἰς ἀπιστίαν· τὸ ὑπερήφανον πνεῦμα, τὸ κενόδοξον θράσος, τὸ δυκολοδιάλυτον ὕψωμα, καὶ δυκολογκρέμιστον· ὁ πηλὸς ὁ αὐθάδης, ἡ σάπτη ἡ συγχυστική, ὁ κονιορτὸς ὁ κενόδοξος, ἡ σάπτη ἡ ὑπερήφανος, ἡ πίθα ἡ δυκολόσβυστος, ἡ φλόγα ἡ δυκολομάραντος, ὁ δυκολόσβυστος λύχνος, τὸ ξύλον ὁποῦ φθείρεται ἐν δυκολίᾳ, ὁ χόρτος ὁποῦ ἐν δυκολίᾳ ξηραίνεται, ἡ χλόη ὁποῦ νεκρώνεται ἐν δυκολίᾳ, ἡ φύσις, ὁποῦ ἐν δυκολίᾳ διαφθείρεται, ὁποῦ σήμερον φοβερίζει, καὶ αὔριον ἀποθαίνει, ὁποῦ σήμερον εἶναι πλούσιος, καὶ αὔριον βαίνεται εἰς τὸν τάφον. Σήμερον ἐν διαδήματι, καὶ αὔριον ἐν μνήματι· σήμερον ἐν πορφύρᾳ, καὶ αὔριον ἐν φθορᾷ· σήμερον ἐν θησαυροῖς, καὶ αὔριον ἐν σοροῖς, ἤγουν εἰς τὰ μνήματα· σήμερον μὲ τοὺς κόλακας, καὶ αὔριον εἰς τοὺς σκώληκας. Ἄνθρωπος, ὁποῦ σήμερον εἶναι, καὶ αὔριον δὲν εἶναι, ὁ ὁποῖος τώρα ὑπερηφανεύεται, καὶ εἰς ὀλίγον θρηνεῖται, ὁ ἐν δυτυχίαις χαλεπὸς, καὶ ἀβάστακτος, καὶ ἐν δυσυχίαις ἀπαρηγόρητος· ὁ ὁποῖος τοὺς λόγους του δὲν καταλαμβαίνει, καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ὑπὲρ τὴν δύναμίν του ὀξετάζει· ὁποῦ τὰ παρόντα δὲν ἠξεύρει, καὶ περὶ τῶν μελλόντων φαντάζεται· ὁποῦ φυσικῶς μὲν εἶναι θνητὸς, καὶ μὲ τὴν ὑψηλοφροσύνην, ὡς νομίζει, ἀιώνιος· τὸ πάρεργον πάσης ἀρρωστίας, τὸ κατοικητήριον παντὸς πάθους, τὸ καθημερινὸν γυμνάσιον, καὶ ὁ ἀδιάφορος πόλεμος τῶν πυρετῶν, καὶ θερμασιῶν· τὸ πανδοχεῖον, ὁποῦ δέχεται πᾶσαν λύπην. Ὦ πόση ἡ παλαιπωρία τῆς ἐδικῆς μας δυτελείας! ὦ πόσος ὁ παλανισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης παλαιπωρείας! Ὦ πόσα εἶπα, καὶ καινὰ δὲν ἠθρα ἁρμοδιώτερον τῆς Προφητικῆς φωνῆς, τῆς λεγούσης· „ Πλὴν μάτην παράσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν." Τέλος πάντων, βλέπε, ἀγαπητὲ, ἐὰν δὲν ὁμοιάζεν μὲ τὴν θάλασσαν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, εἰμὴ τῆς ἐκεῖθεν ταραχῆς ἐμπλέκεται ἡ ζωήμας· ἐὰν δὲν κινδυνεύωμεν χειρότερα ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τὴν ξηράν· ἐὰν δὲν συμπίπτωμεν σύας πρὸς τὸν ἄλλον χειρότερα ἀπὸ τοὺς ἀνέμους· ἐὰν δὲν μᾶς συγκρούσι τὰ χρήματα ἀλλήλους μας χειρότερα ἀπὸ ἀπηλάδες, καὶ μεγάλαις φορτούναις· ἐὰν δὲν περιερχώμεθεν ἐδὼ καὶ ἐκεῖ, ὡσὰν εἰς τὸ σκότος τῆς θαλάσσης. Ὁ σύας μὲν ἐπῆρεν ἐκεῖνο τὸ ζυγολατεῖον, ἄλλος δὲ τοῦ δεῖνος τοὺς σκλάβους ἄρπαξεν· καὶ ὅτος μὲν μάχεται μὲ τὸν γείτονά του διὰ νερὸν, ἄλλος δὲ περὶ ἀέρος πολεμεῖ μὲ τὸν συγκάτοικον αὐτοῦ· καὶ ἄλλοι μὲν κείνονται διὰ μέτρα γῆς, ἕτεροι δὲ θλίβουν ἀλλήλους διὰ κτῆμα· καὶ ὅτος μὲν ἐπιθυμεῖ νὰ πάρῃ ἐκεῖνα ὁποῦ δὲν ἔδωκεν, ἐκεῖνος δὲ διπάζεται νὰ μὴ δώσῃ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔλαβε· καὶ σύας μὲν πλεονεκτεῖ

εἰς

εἰς τόκους, καὶ διάφορα, ἄλλος δὲ σπουδάζει νὰ κόψῃ καὶ τὸ κεφάλαιον· ἕτος διὰ νὰ εἶναι πτωχὸς λυπεῖται, καὶ ἐκεῖνος πλούσιος ὢν, συγχύζεται· ἐκεῖνος, ὁποῦ ἔχει ἀρχοντίαν, φθονεῖται, καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει ἐξουσίαν, μισεῖται, καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι δωάσης, ἀτιμάζεται. Οἱ πόλεμοι πληθαίνουν, οἱ φθόνοι περισσεύουν, ἡ ἀχορτασία ἐξουσιάζει, ἡ πλεονεξία καταδωασεύει, τὸ ψεῦδος ὑψώνεται, ἡ πίστις φρὸς ἀλλήλους ἔφυγον, ἡ ἀλήθεια ἔλειψε παντελῶς ἀπὸ τὴν γῆν, ἡ φιλία ἕως τὴν τράπεζαν ἔχει τὰ σύνορα. Ἡ γῆ λοιπὸν δὲν δωάται νὰ βαστᾷ τοσαῦτα κακά· ὁ ἀέρας μολύνεται ἕως τοῦ Οὐρανοῦ. διὰ τὰ χρήματα πολοῦνται τὰ ἐλεύθερα στοιχεῖα, αἱ στράται κυμερνιάζονται, ἡ γῆ μοιράζεται, τὰ νερὰ ἐξουσιάζονται, ὁ ἀέρας ἀγοράζεται· δεκατιστάδες καὶ χαρατζάροι βασοῦν τὰς Πόλεις. οἱ πλούσιοι καταφθείρονται ἀπὸ τὰς φροντίδας· οἱ δανεισαὶ καταμαραίνονται ἀπὸ ταῖς μέριμναις· οἱ ἅρπαγες συγχύζουν τὸν Κόσμον· οἱ φιλάργυροι κατατείβουν τὰ Δικαστήρια· οἱ φραγματοτάδες φραγματοῦνται τὰς συμφορὰς τῶν ἀνθρώπων· οἱ συκοφάνται πολοῦν τὸ ψεῦδος, ψευδόμενοι σύας φρὸς τὸν ἄλλον· ἐσώσαμεν τοὺς ὅρους, καὶ ἄλλο πλέον δὲν ἠξεύρομεν, μόνον νὰ ὀμνύωμεν τὸν Θεόν. Ἔτζι λοιπὸν βλέποντας ὁ Προφήτης πάντας, πῶς ἐξέκλιναν εἰς τὸ κακὸν, καὶ ταλαιπίζοντας τὴν ζωήν μας, ἔλεγε· „Πλὴν μάτην παράστεται „πᾶς ἄνθρωπος ζῶν."

Ὁ ἄνθρωπος μόνον, ὦ Προφῆτα, παράστεται; μόνον ἡ λογικὴ διάπλασις κατηγορεῖται; ναὶ λέγει. Δὲν ἠοῦρα κανένα ἀπὸ τὰ ζῶα, ἢ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα, ὁποῦ νὰ παράστεται. Παράστονται, λέγει, καὶ τὰ νερὰ, ἀλλὰ πάλιν σαματοῦν· σαλεύεται καὶ ἡ γῆ, ἀλλὰ πάλιν στερεώνεται· κινοῦνται οἱ ἄνεμοι, καὶ πάλιν ἡσυχάζουσι· συγχύζονται ὅλα τὰ θηρία, ἀμὴ ὡσὰν χορτάσουν παύουν· ὑψώνεται ἡ φλόγα, ἀμὴ ὅταν κατακαύσῃ πᾶσαν τὴν ὕλην ὁποῦ εὕρῃ, σβένυται. Ὁ δὲ ἄνθρωπος, παρασύρμενος διὰ τὰ χρήματα, δὲν παύει ποτέ· ἔλαβε τοῦτο, καὶ φρὸς ἐκεῖνο ἀποβλέπει· ἐκράτησεν ἐκεῖνο, καὶ φρὸς ἄλλο σπουδάζει· τὰ ἑκατὸν φιλονικεῖ νὰ τὰ διπλασιάσῃ, καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτα σπουδάζει νὰ σωρεύσῃ ἄλλα· καὶ ποτὲ δὲν παύει νὰ σωρεύῃ, ἕως αὐ τὸ τέλος αὐτοῦ φθάσῃ, καὶ ἀπὸ τὴν δίψαν τῆς φιλαργυρίας στοχωρούμενος, γίνεται κυτεινώτερος ἀπὸ τὸ χρυσίον. Διὰ τὸν πολυπόθητον πλοῦτον, τὸν φίλον τὸν ψευδῆ, καὶ ἀβέβαιον, τὸν πόθον τὸν ἐπίβουλον, τὸν ἐμπαίκτην τὸν πολυδέσποτον, τὸν πολυέρασον πλανῶν, τὸν δέσμιον τὸν πτερωτὸν, τὸν πολέμιον νεκρὸν, τὸν πετόμενον εἰς τὸν Κόσμον ἄνεμον. Πλοῦτον, τὸν γεννήτορα πάσης παρανομίας, τὸν δίρετὴν πάσης κακίας, τὸν συνεργὸν τῆς ψυχοφθόρου γαστριμαργίας, καὶ αὐτίπαλον τῆς ἐγκρατείας, τὸν πολέμιον τῆς σωφροσύνης, τὸν πάσης ἀρετῆς κρυπτὸν κλέπτην. Ἀλλὰ τί διαβάλλω τὸν πλοῦτον, καὶ ἄφησα ἐκείνους, ὁποῦ τὸν ἔχουν; ἀδικεῖται γὰρ καὶ αὐτὸς, δεσμούμενος, καὶ βασαζόμενος μὲ ἁλυσίδες· καὶ μοῦ φαίνεται πῶς νὰ κράζῃ, καὶ αὐτὸς φρὸς αὐτοὺς, καὶ νὰ λέγῃ· διατί, ὦ φιλάργυροι, μὲ δένετε ἐμένα τὸν πλοῦτον; διατί μὲ περισφίγγετε μὲ μύρια δεσμὰ, ὡς δοῦλον φυγάτον; διατί μὲ

ἀγκα-

ἀγκαλίζεσθε, καὶ μὲ φιλεῖτε ὡς φίλον, καὶ ὡς κακῆργον καταδεσμεῖτε; ἐὰν θέλετε νὰ μὲ ἀναπαύσετε ὀλίγον τίποτε, κἄν τῶν ὀνείρων ἐλαφρότερον, ἀφήσατε νὰ πηγαίνω καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν.

Ἀλλὰ λέγει, διὰ τὰ παιδία μου σωάζω τὸν πλοῦτον, διὰ νὰ μὴ γένῃ κληρονόμοι τῆς πτωχείας. Καλῶς ὁ πολυφάγας πλούσιος, τὰ παρόντα δὲν ἠξεύρει, καὶ περὶ τῶν μελλόντων φροντίζει· διὰ τοῦ λόγου τοῦ δὲν ἠξεύρει, καὶ διὰ τὰ παιδία φροντίζει· δὲν ἠξεύρει, ἐὰν θάπτεται, καὶ περὶ κληρονόμων βουλεύεται. Ὦ ἄφρον, εἰπέ μου τὸ ἐδικόν σου τέλος, καὶ τότε ἀσφαλίζου περὶ τῶν τέκνων· εἰπέμοι τὰ σημειωνά, καὶ τότε νὰ σοῦ πιστεύσω καὶ διὰ τὰ αὐειωνά. Τί πλανᾶς τοῦ λόγου σου καὶ μεταθάνατον; διατί θέλεις νὰ εἶσαι νεκρὸς, καὶ πλανώμενος; διατί διορίζεις, καὶ προσάσεις ἐσὺ τὸν Θεὸν, τὶ νὰ κάμῃ; διατί νομοθετεῖς τοῦ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, πῶς νὰ κυβερνήσῃ ἐκεῖνα, ὁποῦ σοῦ ἐδόθηκαν; δὲν ἔχεις νὰ κάμῃς τίποτε μετ' ἐκείνους ὁποῦ ἀπομένουν κατόπι σου, ὅτε ὁρίζεις, ὅτε ὀξυσιάζεις τίποτε ἀπ' ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνεις μετὰ τὸν θανάτόν σου. Δὲν δυώασαι νὰ εἶσαι καὶ νεκρὸς, καὶ μοιρασὴς τῶν ζώντων, καὶ τῶν νεκρῶν Κριτὴς, νὰ δίδῃς τοῦ καθ' ἑνὸς τὸ δίκαιον. Τί ματαιοπονεῖς λοιπὸν, ὦ πλούσιε, καὶ ἁρπάζεις τὰ τίποτες τῶν πτωχῶν, καὶ τὰ θησαυρίζεις εἰς τὰ ἐδικά σου; δὲν ἠξεύρεις τίνος τὰ σωάζεις αὐτά. Διατί κρατεῖς τῶν ὀρφανῶν τὰ τίποτες; διατί ἀγανακτεῖς, ὅταν σοῦ ζητῶν τὰ ἐδικά τους, ὡσαὶ νὰ ἤθελες ὀξυσιάζῃ ἀπὸ τὰ ἐδικά σου; τὰ ἐδικάτους ζητῶν, ὄχι τὰ ἐδικά σου· ἐκεῖνα, ὁποῦ σοῦ ἐδόθηκαν διὰ λόγου τους· δὲν σοῦ ζητῶν ἐκεῖνα, ὁποῦ ἐγεννήθηκαν μὲ τοῦ λόγου σου· ἐκεῖνα, ὁποῦ ἔλαβες, δὸς, καὶ κέρδησον τοῦ χρῆσιν· ὅτι νὰ τὰ δώσῃς ἐπροσάχθης, καὶ ὄχι νὰ λαμβάνῃς. Σώνει σου, ὅτι διὰ τοῦ πτωχοῦ σοῦ ἁπλώνει ὁ Δεσπότης τοῦ δεξιαὶ, καὶ λαμβάνει τὸ διδόμενον· ἐκεῖνος ὁποῦ βρέχει, ζητεῖ ἀπὸ λόγου σου μίαν φόλαν· ἐκεῖνος ὁποῦ ἀστράπτει καὶ βροντᾷ, σοῦ λέγει, ἐλέησον· ἐκεῖνος ὁποῦ σκεπάζει τὸν Οὐρανὸν μὲ τὰ σωέφα, ζητεῖ ἀπὸ λόγου σου παλαιόρουχον. Σώνει σου, ὁποῦ σὲ παρακαλοῦν οἱ πτώχοι ὡς Θεόν· δὸς, λυπήσου, ἐλέησον, διὰ νὰ ἐλεηθῇς· καὶ ἐσὺ δὲν θέλεις, οὐδὲ κἄν τὰ μάτιά σου νὰ σηκώσῃς νὰ τοὺς ἰδῇς, καὶ παρακαλούμενος δὲν λυπᾶσαι. Δὸς αὐτοῖς τὰ ἐδικάτους, πρὶν νὰ ἐπανασῇ τὸ λογοθέσιον, νὰ σὲ ὀξετάζῃ· δὸς αὐτοῖς τὰ ἐδικάτους, τὰ ὁποῖα μέλλεις νὰ τὰ ἀπολάβῃς πάλιν εἰς ὀλίγον καιρόν. Βασιλέα ἔχουσι Πατέρα. Δὸς αὐτοῖς τὰ ἐδικάτους, καὶ λάβε ἀπὸ τὸν Πατέρα τους τοῦ ἀμειμνίαν. Ποίαν; ταύτην· „ Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε σὺν τούτων τῶν ἐλαχίστων ἀδελ-„ φῶν μου, ἐμοὶ ἐποιήσατε·" διότι ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐλεεῖ πτωχὸν καὶ πένητα, δὲν λύει μόνον τὸ χειρόγραφον τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ λαμβάνει, καὶ ὁμολογίαν, ἡ ὁποία ὁμολογεῖ, καὶ λέγει· „ Ὁ ἐλεῶν πτω-„ χὸν, δανείζει Θεῷ." Ἂς δανείσωμεν λοιπὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἐλεημοσύνην, διὰ νὰ λάβωμεν παρ' αὐτοῦ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἀντίδοσιν.

Ἀλλ' ὦ τοῦ σοφωτάτου ῥήματος. „ Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." Καὶ διατί λοιπὸν δὲν εἶπεν, ὅτι, ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δίδει Θεῷ, ἀμὴ

εἶπε,

εἶπε, δανείζει; Ἠξδύρυσα ἡ Γραφὴ τῶ ἐδικῶ μας πλεονεξίαν, ἐκατάλαβεν, ὅτι ἡ ἀχορτασία ἡμῶν πάντοτε φρὸς τῶ πλεονεξίαν ἀποβλέπυσα, τὸν πλεονασμὸν ζητεῖ· ϗ διὰ τῦτο δὲν εἶπεν ἁπλῶς, ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δίδει Θεῷ, διὰ νὰ μὴ νομίσῃς ἁπλῶ τῶ δόσιν, ϗ τῶ ἀντιμισθίαν· ἀλλ' εἶπεν· „Ο' ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." διὰ νὰ ἀκύσῃ τὸ ὄνομα τῦ δανείσματος ὁ φιλοκερδὴς, καὶ δώσῃ τῦ λόγυ τυ φρὸς Ἐλεημοσύνην. „Ο' ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." Ἐπειδὴ δανείζεται ὁ Θεὸς ἀπὸ λόγυ μας, τὸ λοιπὸν εἶναι χρεώσης μας. τί θέλεις λοιπὸν, νὰ ἔχῃς τὸν Θεὸν χρεώστη, ἢ Κεμτῶ; ὁ χρεώσης δύλαβεῖται ἐκεῖνον, ὁπῦ τῦ ἐδανείσεν, ὁ δὲ Κεμτὴς δὲν ἐντρέπεται τὸν κεμνόμενον. Ὅμως κάμνει χρεία, Ἀδελφοὶ, νὰ ἰδοῦμεν, διὰ ποίαν ἀφορμῶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, ἐμένα δανείζει;

Ἐπειδὴ ἤξδυρε τῶ πλεονεξίαν μας, πῶς πάντοτε κλίνει εἰς τὸν πλεονασμὸν, καθὼς τὸ προεῖπα, ϗ πῶς δὲν σέργει κανεὶς, ὁπῦ νὰ ἔχῃ χρήματα νὰ τὰ δανείσῃ χωεὶς ἀσφάλειαν· διότι ἐκεῖνος, ὁπῦ δανείσῃ, ζητεῖ ὁμολογίαν, ἢ ἐνέχυρον, ἢ ἐγγυητῶ· ϗ μὲ τὰς τρεῖς ταύτας ἀσφαλείας ἐμπισδύεται τὰ χρήματά τυ, ἢ ἐγγυητὰς λαμβανῶν, καθὼς φροεῖπα, ἢ ἐνέχυρον. Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ἤξδυρεν ὁ Θεὸς, ὅτι χωεὶς τῶν τριῶν τύτων, δὲν δανείζει κανεὶς τινὰ, ὐδὲ εἰς φιλανθρωπίαν βλέπει, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ κέρδος ὁρᾶ· ὁ δὲ πτωχὸς πάντων τύτων ἔρημός ἐστιν, ὔτε ἐνέχυρον ἔχει, διότι εἶναι γυμνὸς παντελῶς, ὔτε ἔχει κανένα νὰ τὸν ἐγγυηθῇ, διότι δὲν τὸν πισδύει κανεὶς διὰ τῶ πτωχείαν, ϗ τῶ πολλῶ ἀποείαν, ϗ ἐκεῖνον ὁπῦ ἔχει τὰ χρήματα διὰ τῶ ἀπανθρωπίαν, διὰ τῦτο ὁ Θεὸς ἔβαλεν εἰς τὸ μέσον τῦ λόγυ τυ, ϗ ἔγινεν ἐγγυητὴς μὲν τῦ πτωχῦ, ἐνέχυρος δὲ τῦ δανείζοντος, καὶ λέγει φρὸς αὐτόν· ἀπισεῖς τῦτον διὰ τῶ ἀποείαν, πίσδυσον ἐμένα, ὁπῦ εἶμαι πολλὰ πλύσιος. Εἶδε τὸν πτωχὸν, ϗ τὸν ἐλυπήθη, εἶδε τὸν πτωχὸν, ϗ δὲν τὸν παρεῖδεν, ἀλλ' ἔδωκε τῦ λόγυ τυ ἐνέχυρον, διὰ ἐκεῖνον ὁπῦ δὲν εἶχε τίποτε, καὶ ἐβοήθησε τῶ ἀπόρῳ διὰ τῶ πολλῶ αὐτῦ ἀγαθότητα. „Ο' ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." Ἔχε θάρρος, λέγει, μὴ φοβᾶσαι, ἐμένα δανείζεις. Καὶ τί τοσῦτον κερδαίνω, ἐπειδὴ ἐσένα δανείζω; ἑκατονταπλασίονα σῦ δίδω, ϗ ζωῶ τῶ αἰώνιον. Καὶ πότε νὰ μῦ τὰ δώσῃς αὐτά; ζητῶ τῶ συμφωνίαν, βυλόμενος νὰ σερεώσω τὸ συνάλλαγμα· δός μοι τὸν καιρὸν τῆς ἀνταποδόσεως; ἀποφάσισον τὴν φροθεσμίαν, ὁπῦ μέλλω νὰ λάβω ταῦτα; Ἄκυε συνετῶς.

Πότε, καὶ πῦ θέλει σῦ ἀποδώσει τὸ χρέος ἐκεῖνος, ὁπῦ ἐδανείσθη διὰ τὸν πτωχόν; „Ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τῦ Ἀνθρώπυ ἐπὶ Θρόνυ δόξης „ αὐτῦ, ϗ σήσει τὰ μὲν φρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρρίφια ἐξ δύωνύ„ μων, ϗ ἐρεῖ τοῖς ἐκ δεξιῶν· Δεῦτε οἱ δύλογημένοι τῦ Πατρός μυ, „ κληρονομήσατε τῶ ἡτοιμασμένῳ ὑμῖν Βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς „ Κόσμυ." Διὰ ποίαν ἀφορμήν; ὅτι „ ἐπείνασα, ϗ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, „ ἐδίψησα ϗ ἐποτίσατέ με, γυμνὸς ἤμην, ϗ ἤλθετε φρός με." Τότε ἐκεῖνοι ὁπῦ καλῶς διηκόνησαν αὐτὸν εἰς καιρὸν, βλέποντες εἰς τὴν ἀθέ-

νειαν τε, καὶ εἰς τὴν ἀξίαν ἐκείνε, ὅπερ ἐδανείθη, λέγεσι· „ Κύριε, πό-
„ τε σὲ εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;"
εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων ἐλπίζεσιν· ἢ πότε σὲ εἴδαμεν εἰς
τοσαύτην ἀπορίαν, καὶ σκοτοχωρίαν; καὶ πότε τὰ ἐκάμαμεν αὐτά;
„ Ἐφ' ὅσον, λέγει, ἐποιήσατε ἑνὶ τέτων τῶν ἐλαχίσων, ἐμοὶ ἐποιή-
„ σατε." Μὴ νὰ δὲν εἶναι ἀληθινὸς ὁ λόγος, ὅτι ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δα-
νείζει Θεῷ; Ἀλλὰ καθὼς τοῖς ἐκ δεξιῶν ἔδειξε κεχαρισμένην τὴν Βα-
σιλείαν, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν· „ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τε Πατρός
„ με, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ἡμῖν Βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
„ Κόσμε." ἔτζι καὶ τοῖς ἐξ ἀριστερῶν, διὰ τὴν ἀκαρπίαν, καὶ ἀπανθρω-
πίαν, ἐφοβέρισε τὴν τιμωρίαν „ πορεύεσθε ἀπ' ἐμὲ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ
„ σκότος τὸ ἐξώτερον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς Ἀγγέλοις
„ αὐτε." Διατί; „ ὅτι ἐπείνασα, καὶ ὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν." Δὲν εἶπεν,
ὅτι ἐπορνεύσατε, ὅτι ἐμοιχεύσατε, ὅτι ἐκλέψατε, ὅτι ἐψευδομαρτυρή-
σατε, ὅτι ἐπιωρκήσατε, ἀγκαλὰ φανερὸν εἶναι, πῶς καὶ αὐτὰ κακὰ, καὶ
ὀλέθρια εἶναι, ἀλλὰ πάλιν καπότερα εἰσὶ τῆς ἀπανθρωπίας, καὶ τῆς
ἀσπλαγχνίας. Διατί δὲ, ὦ Κύριε δὲν φέρεις ἄλλο τίποτε εἰς ἐνθύμη-
σιν; Διότι δὲν κρίνω, λέγει, τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τὴν ἀπανθρωπίαν·
δὲν κρίνω τὲς ἁμαρτήσαντας, ἀλλὰ τὲς μὴ μετανοήσαντας. Διὰ τὴν
ἀπανθρωπίαν σᾶς καταδικάζω, ὅτι ἔχοντες τοιῦτον, καὶ τοσῦτον βότα-
νον τῆς σωτηρίας, τὴν Ἐλεημοσύνην, ἀφήσατε καὶ ἐκαταφρονήσατε το-
σαύτην εὐεργεσίαν. Τὸ λοιπὸν τὴν ἀπανθρωπίαν σας ὀνειδίζω, ὡς ῥίζαν καὶ πηγὴν πάσης κακίας, καὶ πάσης ἀσεβείας· ἐπαινῶ δὲ καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, ὡς ῥίζαν πάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ τὲς μὲν ἀπανθρώπες, καὶ ἀνελεήμονας φοβερίζω πῦρ αἰώνιον, καὶ κόλασιν ἀτελεύτητον· τὲς δὲ φιλανθρώπες, καὶ ἐλεήμονας τὲς χαρίζω τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἐν Χρισῷ Ἰησῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὲς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

Περὶ τῆς μελλύσης Κρίσεως, καὶ ὅτι ἀτελεύτητος εἶναι ἡ Κόλασις τοῖς μὴ πιστεύσιν, ὅτι εἶναι Κόλασις.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα ἀπὸ ἡμᾶς τὲς Χρισιανὲς, εἶναι τὴν σήμερον προσηλωμένοι, καὶ παραδεδομένοι εἰς τὰ βιωτικὰ πράγματα, καὶ παθήματα τέτε τε Κόσμε, καὶ κάμνεν κάθε λογῆς ἁμαρτίαν καὶ παρανομίαν, καὶ νομίζεν, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον δὲν εἶναι Κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις, οὐδὲ κόλασις καὶ τιμωρία αἰώνιος· ἀλλὰ προφασίζονται καὶ λέγεν· φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Θεὸς, καὶ δὲν κολάζει τὲς κακὲς ἀνθρώπες, καὶ ἁμαρτωλές. Καὶ ἐὰν εἶναι ὁ Θεὸς φιλάνθρωπος, ὡσαὶ καὶ ἀπὲ εἶναι, ἀλ-

λὰ

λὰ εἶναι καὶ Δικαιοκρίτης· καὶ εὕας ὁπῦ ἀπόλαυσεν ἀπὸ τὸν Θεὸν πολλὰ ἀγαθὰ, ἤγεν ὑγείαν, τιμὴν, πλῦτον, καὶ δίκημερίαν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, ἔπειτα νὰ εἶναι ἄπλαγχνος, καὶ ἀνελεήμων, καὶ νὰ ἀδικῇ, καὶ νὰ ἁρπάζῃ τὰ ξένα, καὶ νὰ κάμνῃ πάσης λογῆς ἁμαρτίαν, καὶ νὰ μὴ μετανοῇ, μήτε ἀπὸ τὸν φοβερισμὸν τῶν Γραφῶν, μήτε ἀπὸ τὴν δίεργεσίαν τῦ Θεῦ, δὲν εἶναι ὁ τοιῦτος ἄξιος καλάσεως, καὶ τιμωρίας, εἰπέ μου; Διότι, ἐὰν γυρδίωμεν τὴν δικαιοκρισίαν τῦ Θεῦ, ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀπολέσῃ κατὰ τὸν λόγον τῦ δικαίου. Διότι, ὅταν τινὰς τὸν μὴ ἀδικήσαντα ὑβρίζῃ, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην θέλει ἀποδώσει λόγον τῷ Θεῷ· ὁμοίως καὶ ἄλλος ὑβρίζει, καὶ ἀτιμάζει τὸν δίεργέτην τυ, ὁπῦ τῦ ἔκαμε μυρίας δίεργεσίας, καὶ ἡ αἰτία εἶναι πῶς τὸν ἔκαμε καλόν. Ποίας συμπαθείας εἶναι ἄξιος ἔτος; ὐδεμίας. Πῶς δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεὸν, ὅταν λέγῃς, φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Θεὸς, καὶ δὲν κολάζει τὰς κακίας ἀχαρείστυς; καὶ ἂν δὲν τὰς κολάζῃ τάτυς, καθὼς λέγεις, δὲν εἶναι φιλάνθρωπος· ἔχεις κάμμίαν πρόφασιν, πῶς ἁμαρτανεῖς; Δὲν σῦ τὰ εἶπεν ὅλα πρότερα; δὲν ἐφοβέρισε; δὲν σὲ ἐβοήθησε εἰς ταῖς ἀνάγκαις συ, εἰς τὰς κινδύνυς συ; δὲν ἔκαμε μυρίας οἰκονομίας διὰ σέ; δὲν ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν συ; Καὶ ἐὰν οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, κλέπται, καὶ φονεῖς δὲν κολάζονται, ὐδὲ οἱ καλοὶ, καὶ Ἅγιοι δὲν στεφανώνονται· ἀμὴ πῦ εἶναι ἡ φιλανθρωπία, καὶ ἡ Δικαιοκρισία τῦ Θεῦ; διὰ τῦτο μὴ πλανᾶτε τῦ λόγυ σας, ἄνθρωποι, ἀκέοντες τὸν διάβολον· διότι ἐκείνυ εἶναι ὅλα αὐτὰ δίρέματα καὶ νοήματα. Ὅτι, ἐὰν οἱ Κειταὶ, καὶ Νομοθέται τὰς μὲν καλὰς ἀνθρώπυς ἀγαπῶν, καὶ τιμῶν, τὰς δὲ κακὰς τιμωρῦσι καὶ θανατώνυσιν, ἀμὴ ὁ Θεὸς πῶς εἶναι νὰ μὴ κάμῃ καὶ αὐτὸς αὐτά; Ἀμὴ πότε νὰ ἐλδίθερωθῦν, καὶ νὰ ἀφήσυν τὴν ἁμαρτίαν οἱ πονηροὶ ἄνθρωποι; διότι καὶ κόλασιν ἀπαντυχαίνυν αἰώνιον, καὶ πάλιν δὲν ἀφίνυν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ἀδικίαν. Ἐὰν καὶ τὸν φόβον τῦτον θέλυν ἀποδιώξῃ ἀπὸ τῦ λόγυ τυς, καὶ ὄχι μόνον εἰς κόλασιν νὰ σέβυν, ἀλλὰ καὶ Βασιλείαν Οὐρανῶν νὰ τύχυν, ἀμὴ πότε νὰ παύσυν τὰ κακὰ ὁπῦ κάμνυν; Ἤκυσα τινῶν φιλαμαρτημόνων ἀνθρώπων, ὁπῦ ἔλεγαν, ὅτι μόνον πρὸς φόβον τῶν ἀνθρώπων εἶπεν ὁ Θεὸς, ὅτι εἶναι κόλασις νὰ κολάζονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ὅτι εἶναι ἐλεήμων· λέγετέ μυ ἐσεῖς, ὁπῦ δὲν πιστδίετε, πῶς εἶναι κόλασις· ἀμὴ τίς ἔκαμε τὸν Κατακλυσμὸν τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον εἰς τοῦ Νῶε τὸν καιρὸν, καὶ ἐπνίγηκεν ὅλος ὁ Κόσμος ἀπὸ τῦ Θεῦ τὴν ὀργήν; ποῖος ἔστειλε ταῖς ἀστραπαῖς, καὶ τυς πρηστῆρας εἰς τὴν Γῆν τῶν Σοδόμων, καὶ Γομόρρων, καὶ ἐκατάκαυσεν ἕπτὰ Κάστρη μὲ τὰς φονεῖς ἐκείνυς, καὶ ἀρσενονοκοίτας μὲ τὴν βρωμεραν τιάφλα, καὶ ἀφανίθηκαν ὅλοι ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς; ποῖος ἐκατατόντισε τὸν Φαραὼ, καὶ ὅλον τὸ στράτδμὰ αὐτῦ εἰς τὴν ἐρυθραν θάλασσαν; τίς τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν ἔρημον ἀφαίσε; τίς τὸ σωναγῶγι τῶν Ἀβιρῶν κατέκαυσε; τίς ἐπρόσαξε περὶ Κορὲ, καὶ Ἀβιρὼν, καὶ Δαθὰν νὰ ἀνοίξῃ ἡ γῆ τὸ στόμα της νὰ τὰς καταπίῃ ζωνταυτύς; τίς ἐφόνδσεν εἰς τὸν

καιρὸν τȣ̃ Βασιλέως Δαβὶδ, ἑβδομήȣ̃τα χιλιάδες Κόσμον; τίς τὰς ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας ἐφόνȣσεν ἐν μιᾷ νυκτὶ τȣ̃ Ἀσσυρίȣ, εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Προφήτȣ Ἡσαΐȣ; Ἢ δὲν βλέπομεν τὰς καθημερινὰς συμφορὰς, ὁπȣ̃ παθαίνομεν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὁπȣ̃ κάμνομεν πάντοτε τȣ̀ς ἐμπρησμȣ̀ς, τὰς ἀβροχίας, τὰ χαλάζια, τὰ θανατικὰ, τὰς αἰχμαλωσίας, ϗ ἐπαναστάσεις τῶν πολεμίων Ἐθνῶν; ἐσὺ πῶς ἔχεις λόγον νὰ ἀπολογηθῇς εἰς αὐτὰ ὅλα, ϗ τȣ̀ς μὲν κολάζεσθαι, τȣ̀ς δὲ μὴ κολάζεσθαι; διότι, ἐὰν δὲν εἶναι ἄδικος ὁ Θεὸς, ὡσὰν ὁποῦ δὲν εἶναι, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην θέλεις δώσει δίκην κρίσεως ϗ τιμωρίας, ἁμαρτάνοντας. Καὶ ἐπειδὴ, ἐὰν εἶναι ὁ Θεὸς φιλάνθρωπος, ϗ δὲν κολάζει, ȣ̓δὲ τȣ̃τοι πρέπει νὰ κολασθῇ· καὶ διὰ ταῦτα τὰ μωρὰ, ϗ ἄγνωστα λόγια, ϗ τώρα κολάζει ὁ Θεὸς, ἵνα ὅταν τὰ λόγια τῆς Ἁγίας Γραφῆς δὲν πιστεύετε, τῆς φοβερᾶς ὀργῆς τȣ̃ Θεȣ̃ κἂν τοῖς πράγμασι τῆς τιμωρίας πιστεύετε.

Ὅτι δὲν εἶναι μῦθος ὁ τῆς Κολάσεως λόγος, ϗ ὅτι εἶναι ἀληθὴς, ὄχι μόνον ἡμεῖς τὰ λέγομεν ταῦτα, ἀλλὰ ϗ πολλοὶ Ποιηταὶ, ϗ Φιλόσοφοι τῶν Ἑλλήνων, περὶ τῆς μελλȣ́σης Κολάσεως πολλὰ ἐφιλοσόφησαν, ϗ εἰς τὸν Ἅδην εἶπαν, ὅτι κολάζονται οἱ πονηροὶ, ϗ κακοὶ ἄνθρωποι· διότι ἐὰν ϗ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ εἴπȣ̃ν φανερὰ τὴν ἀλήθειαν, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλ' ὅμως ἐκατάλαβαν πῶς εἶναι Κρίσις, ϗ ἀνταπόδοσις, ϗ πῶς ἤκȣσον θρήνȣς ϗ ὀδυρμȣ́ς, ϗ πυρίνȣς ποταμȣ́ς, ϗ κρύσταλλον, ϗ πάγον, ϗ τάρταρον, ϗ ἄλλȣς πολλȣ́ς τόπȣς τῶν κολάσεων εἶπαν, πῶς εἶναι ὑποκάτω τῆς γῆς. Καὶ πάλιν εἶπαν κάποιȣς τόπȣς καλȣ́ς, ϗ Νησία τῶν Μακάρων, ϗ περιβόλαια ἁγιασμένα μὲ δόξαν πολλὴν, ϗ χορȣ́ς Ἁγίων ἐκεῖ δοξασμένȣς, ὁπȣ̃ σολὴν λαμπρὰν ἐνδεδυμένοι, ἔψαλλον ὕμνȣς θαυμαστȣ́ς· διὰ τȣ̃το ἂς μὴν ἀπιστȣ̃μεν, πῶς δὲν εἶναι Κόλασις, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς αὐτήν. Ἐκεῖνος ὁπȣ̃ δὲν πιστεύει, πῶς εἶναι κόλασις, ἀμελὴς γίνεται, διὰ νὰ μὴ φοβᾶται, ϗ κολάζεται. Ἀλλ' ἡμεῖς ἂς πιστεύωμεν ἀδιστάκτως, ϗ χωρὶς ἀμφιβολίαν, ϗ ἂς διηγȣ́μεθα αὐτὴν σωεχῶς, ϗ δὲν θέλομεν ἁμαρτήσει ποτέ· διότι ὁ θάνατος, ϗ ἡ ἐνθύμησις τῆς Κολάσεως, εἶναι ὡσὰν βοτάνι πικρὸν, ὁπȣ̃ καθαρίζει κάθε λογῆς κακίαν, ϗ πονηρίαν, συνεχῶς διδόμενον τῇ ψυχῇ ἡμῶν· διότι ἂν εἶσαι ἀκριβὸς, ϗ ἀνελεήμων, ἐνθυμήσȣ τῶν δέκα Παρθένων τῶν μωρῶν, τῶν ὁποίων αἱ λαμπάδες ἐσβύσθηκαν, ϗ διὰ νὰ μὴν ἔχȣν ὡς πρῶτα τὴν Ἐλεημοσύνην, τȣ̃ Νυμφῶνος ἐξέπεσον, ϗ ἔτζι θέλεις γίνεσαι ἐλεήμων. ἐὰν εἶσαι ἄδικος, ϗ ἁρπάζῃς τὰ ξένα, ἄκȣσον τȣ̃ Χρισȣ̃ λέγοντος· „ Δήσατε αὐτὸν χεῖρας, ϗ πόδας, βάλετε αὐτὸν εἰς τὸ „ σκότος τὸ ἐξώτερον." ϗ θέλεις διώξῃ τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν αὐτήν. Ἐὰν εἶσαι μεθυστὴς, ϗ γαστρίμαργος, ἄκȣσον τȣ̃ πλȣσίȣ λέγοντος πρὸς τὸν Ἀβραάμ· „ Πάτερ, πέμψον Λάζαρον νὰ μὲ καταψυχήσῃ τὴν „ γλῶσσαν μὲ ὀλίγον νερὸν, ὅτι τυραννίζομαι εἰς τᾶς φλόγες τȣ̃ Ἅδȣ." Ἐὰν ϗ ἡ ἐπιθυμία τῆς πορνείας σὲ πολεμήσῃ, ἐνθυμήσȣ τὸ πῦρ τῆς Κολάσεως, ϗ θέλει σβύσει ἡ πονηρὰ ἐπιθυμία.

Καὶ

Καὶ τὶ λέγω πῦρ καὶ Κόλασιν, ὅπου μόνον ὁ χωρισμὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι χειρότερος ἀπὸ ὅλαις ταῖς Κόλασες; ὅταν δὲν μᾶς ἀφίνεν νὰ ἰδοῦμεν τὸν Χριστὸν, πόσαι Κόλασις εἶναι τοῦτο; δὲν εἶναι ἄλλη χειρότερη, ὡσὰν νὰ ἀποστερηθοῦμεν τοῦ φωτὸς ἐκείνου τοῦ Θείου. Ἀμὴ τί θέλομεν νὰ ζοῦμεν, καὶ νὰ εἰμεσθεν εἰς τὸν Κόσμον; ἐὰν δὲ τινὰς δύγενικὸς ἔμπῃ εἰς δεσμωτήριον, καὶ νὰ κείτεται εἰς τὶ βρῶμαν τῆς φυλακῆς, καὶ εἰς τὸ σκότος, καὶ νὰ εἶναι μὲ τοὺς λῃστάδες, καὶ ἀνδροφόνους δεμένος, ἀπὸ ὅλους τοὺς θανάτους φαίνεται καὶ εἶναι χειρότερον. Ἀμὴ ὡσὰν μᾶς ὑπάγεν ἐκεῖ εἰς τὴν φυλακὶν τῆς Κολάσεως, νὰ καιόμεθε μὲ τοὺς ἀνδροφόνους τῆς Οἰκουμένης, μήτε νὰ βλέπωμεν, μήτε νὰ μᾶς βλέπεν· ἀλλὰ εἰς τόσον πλῆθος κολαζομένων, οἱ ὁποῖοι δυείσκονται ἔρημοι καὶ μοναχοὶ, ἀπὸ κάμμίαν παρηγορίαν τινὸς, διότι ἀπὸ τὸ πολὺ σκότος δὲν ἠμποροῦν νὰ ἰδοῦν οὐδὲ ἐκείνους, ὅπου εἶναι σιμά τους, ἢ νὰ γνωρίσουν, ἀλλὰ μόνον καθ' ἕνας μοναχός του κολάζεται· ἐὰν καὶ πῦρ, καὶ φωτία λέγεται, ἀλλὰ εἶναι σκοτεινή· μόνον καίει, ἀμὴ δὲν φωτίζει, καὶ μήτε φέγγει, μήτε σβώνει. Καὶ ὄχι μόνον τόσον, ἀλλὰ καὶ πόνοι πολλοὶ, ὅπου θλίβεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὅτι ἐκεῖνο τὸ πῦρ, ὅποιους πιάσῃ, τοὺς καίει παντοτε, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ πῦρ ἄσβεστον· καὶ ἐνδύονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ὄχι εἰς τιμὴν, ἀλλὰ εἰς τιμωρίαν παντοτε νὰ ἔχεν τὶ Κόλασιν, καὶ τὰ ἐκεῖθεν πικρότερα· τῶν δὲ ἀγαθῶν ἡ ἀποτυχία τόσον ἔχει τὴν ὀδύνην καὶ τὸν πόνον, τοσαύτην ἔχει τὶ θλῖψιν, καὶ τὶ στενοχωρίαν, ὥστε οὐδὲ μία τιμωρία καὶ παίδευσις εἶναι εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ὡσὰν ἔχεν ἐκεῖ οἱ ἁμαρτωλοὶ, οἱ ὁποῖοι δὲν μετανοοῦσιν ἐδῶ, ὅταν εἶναι ζωντανοί. Καὶ καθὼς ὅταν σέβῃ τινὰς εἰς φυλακὴν, καὶ τοὺς μὲν βλέπει ξηροὺς, καὶ κύτεινους ὡσὰν ἀποθαμένους, τοὺς δὲ σιδηροδεσμίους, καὶ ἄλυσες εἰς τοὺς τραχήλους αὐτῶν, καὶ ἄλλους σφαλισμένους εἰς τὰ ξύλα τὰ ποδάριά τους, καὶ ἑτέρους εἰς σκοτεινὴν, καὶ βρωμερὴν φυλακὴν φυλακωμένους, τάχα δὲν τρομάζομεν, καὶ φείττομεν, καὶ παντοῖον τρόπον κάμνομεν νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τέτοιαν ἀνάγκην καὶ θλῖψιν; ὅταν δὲ ἡμεῖς θέλομεν ὑπάγῃ δεδεμένοι εἰς τὰ δεσμωτήρια τῆς Κολάσεως, τί θέλομεν κάμῃ τότε; ὑαὶ καὶ ἀλοίμονον εἰς ἡμᾶς, ὅτι τὰ δεσμὰ ἐκεῖνα δὲν εἶναι ἀπὸ σίδηρα, ἀλλ' εἶναι ἀπὸ φωτίαν, ὅπου ποτὲ δὲν σβώνει. Ἀλλὰ καὶ οἱ τυραννοῦντες ἡμᾶς δὲν εἶναι ἄνθρωποι, ὡσὰν ἡμᾶς, ὅπου λυπόμεθεν ἕνας τὸν ἄλλον, ἀλλ' εἶναι Ἄγγελοι φοβεροὶ, καὶ ἀσυμπαθεῖς, τοὺς ὁποίους οὐδὲ νὰ τοὺς ποιτάξῃ τινὰς δύναται.

Πολλὰ κακὰ μᾶς ὀργίζονται, διατὶ ὑβείσαμεν τὸν Δεσπότην τους μὲ τὰ κακά μας ἔργα· διότι ἐκείναις ἡ φυλακαῖς δὲν εἶναι ὡσὰν ἐτοῦταις, ὅπου πηγαίνεν εἰς τοὺς φυλακωμένους, ὁ μὲν ἀργύριον, ὁ δὲ σκέπασμα, ὁ δὲ τροφὰς, καὶ ἄλλοι λόγους παρηγορητικοὺς, διὰ νὰ τοὺς παρηγορῶν νὰ ὑπομένεν· ἀλλὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ δεσμὰ τῆς Κολάσεως, εἶναι ἀσυμπάθητα, καὶ ἀπαρηγόρητα. Ἐὰν καὶ Νῶε νὰ παρακαλῇ, ἢ Ἰακὼβ, ἢ Ἀβραὰμ, κἂν Δανιὴλ, καὶ τοὺς ἐδικούς του νὰ ἰδοῦν κολαζομένους, δὲν ἀποτολμοῦσι νὰ ἀπλώσεν τὸ χέρι τους νὰ τοὺς δύγάλεν ἀπὸ τὶ Κόλασιν, διό-

τι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῆς Κρίσεως, καὶ ἡ συμπάθεια τῆς φύσεως ἀναιρεῖται· συμβαίνει, ὅτι τότε οἱ δίκαιοι, ὁπῦ ἔχυν ἁμαρτωλὰ παιδία, καὶ πάλιν ἅγια παιδία ἔχυν Γονεῖς ἁμαρτωλὺς, δὲν τὺς λυπῦνται, διότι τρέπει τῶν Ἁγίων νὰ μὶ ἔχυν κἀμμίαν λύπιν, μὲ τὸ νὰ ἀπολαύσυν τῶν Οὐρανίων ἀγαθῶν· διὰ τῦτο σβύνυται, λέγω, ἡ συμπάθεια, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ συναγανακτῦσι μετὰ τῦ Κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χρισῦ, κατὰ τῶν συγγενῶν αὐτῶν. Διὰ τῦτο μηδείας νὰ θαρρῇ καυσία καλὸν νὰ εὕρῃ, ἐὰν δὲν κάμῃ καλὰ ἔργα, ἐὰν καὶ μυείυς προγόνυς ἔχῃ δικαίυς· διότι, ὁπόταν τὸν δοθεντα καιρὸν τὸν ἐπεράσαμεν κακοὶ κακῶς, ὡσὰν ὑπάγωμεν ἐκεῖ, θέλομεν νὰ δώσωμεν ἀπόκρισιν, διὰ τὸν καιρὸν, ὁπῦ ἐζήσαμεν μὲ ἀμέλειαν, καὶ ἀμεριμνίαν τῦ καλῦ. Καθὼς ἐκεῖνος ὁπῦ ἐπῆρε δανεικὰ ἄσπρα, καὶ τὰ ἔφαγε, καὶ τὰ ἔπιε, εἶπα ἐκεῖνος ὁπῦ τὰ ἐδανείσε, τῦ τὰ γυρεύει, καὶ ἂν δὲν τῦ τὰ δώσῃ, τὸν βαίνει εἰς τὶν φυλακὶν· ἔτζι καὶ ὅς τις ἔφθειρε τὴν ζωήν τυ εἰς τὰ κακά τυ θελήματα· πόσῳ περισσότερον θέλομεν ἐξεπαχθῇ ἡμεῖς, ὁπῦ ἐχαλάσαμεν τὰ χαρίσματα, ὁπῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς, ὡσὰν ἐκεῖνον τὸν ἄσωτον υἱόν; ἤγυν τὸ Θεῖον Βάπτισμα ἐμολύναμεν, τὶν Παρθενίαν ἐφθείραμεν καὶ ἐρρυπώσαμεν. Καὶ καθὼς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι γυρεύομεν λογαριασμὸν ἀπὸ τὺς δικλεπάδες μας, τὰ ἔσοδα, καὶ τὰ ἔξοδα τῶν χρημάτων, ἔτζι λοιπὸν καὶ ὁ Θεὸς ἐξετάζει, καὶ πλουσίυς, καὶ πτωχύς· ἐὰν ἐκ δικαίων πόνων, ἢ ἐξ ἁρπαγῆς, καὶ πλεονεξίας ἐσωνάξαμεν τὸν πλῦτον, ἢ εἰς πορνείας, ἢ εἰς πτωχὺς τὰ χρήματα ἐξοδιάσαμεν, ἢ εἰς τροφὶν, καὶ ἀσωτείαν, καὶ μέθυν, ἢ εἰς τὶν τῶν ἀδικυμένων βοήθειαν. Τὸν δὲ πτωχὸν πάλιν ἐξετάζει, ἐὰν ἀνδρειωμένα ὑπομένῃ, καὶ εὐχαριστῇ τῷ Θεῷ, πῶς εἶναι πτωχὸς, καὶ τὺς ἄλλυς βλέπει, πῶς εἶναι εὐημερημένοι, καὶ ἔχυν τὸ πᾶν ἀγαθὸν, καὶ δὲν γογγύζει εἰς τὴς προμήθειαν τῦ Θεῦ. Καὶ μὴ θαρρῇς, ὅτι μόνον οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ πτωχοὶ ἐξετάζονται ἀλλὰ καὶ οἱ Κεφάλαι, καὶ Βασιλεῖς μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐξετάζονται· ἤγυν, ἐὰν κείνυν ἄδικα, ἢ εἰς πρόσωπον καὶ χάριν, καὶ φθείρυν τὸ δίκαιον, ἢ διὰ ἔχθραν καταδικάζυν τινὰ, ἢ διὰ παρακάλεσιν ἔκαμαν τὶν ἄδικον ψῆφον. Καὶ μάλιστα οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ Πατριάρχαι· διότι ὅσον εἶναι μέγας εἰς τὸ ἀξίωμα, καὶ εἰς τὶν τιμὶν τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἐξυσίας, τόσον καὶ περισσότερον θέλυν ζητηθῇ νὰ δώσυν λόγον τῷ Θεῷ. Καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ ὀφφίκια δὲν διαφέρυν τίποτες ἀπὸ τὺς ἴσκιυς, καὶ τὰ ὀνείρατα· διότι πρὸ τῦ νὰ τελειωθῦν τὰ ἁμαρτήματα, σβύνυται τῆς ἡδονῆς ἡ ἐπιθυμία, ἀλλ' ἡ παίδευσις διὰ τῦτο τέλος δὲν ἔχει· καὶ τὸ μὲν γλυκὺ εἶναι πρόσκαιρον, τὸ δὲ πικρὸν αἰώνιον. διὰ τῦτο ὁ Θεὸς συνεχῶς, καὶ διὰ παντὸς συντυχαίνει πρὸς ἡμᾶς περὶ τῆς αἰωνίυ Κολάσεως, ἵνα ἀπὸ τὸν φόβον τῆς Κολάσεως ὠφεληθῦμεν. Ἐὰν δὲν τὺς τὸ προεῖπε μὲ τὶν φοβέραν, πολλοὶ ἤθελαν πέσῃ εἰς αὐτὶν· διότι ἐὰν καὶ πόρα ἀπὸ τῦ φόβυ παράσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ πάλιν εἶναι τινὲς, ὁπῦ ἔτζι ἀδιάντροπα, καὶ ἄφοβα κάμνυν ἁμαρτίας, ὡσὰν νὰ μὶ εἶναι Κόλασις· διότι, ἐὰν δὲν μᾶς ἐπαράγγελλε, καὶ ἂν δὲν ἐφοβέριζε διὰ τῆς

Κο-

Κολάσεως, τί κακὸν δὲν ἠθέλαμεν κάμῃ; ὄχι δὶ ἄλλο τίποτας, ἀλλὰ μόνον διὰ φιλανθρωπίαν Θεῦ· διότι, ἐὰν δὲν ἤθελε φοβερίσῃ τὶ Νινεβὶ διὰ τὸ Ἰωνᾶ, δὲν ἤθελε σαθῇ ἡ Νινεβὶ ἀπὸ τὴν καταστροφή. Ἐὰν δὲν τὸν ἔμελλε τὸν Θεὸν, μήτε διὰ ταῖς ἁμαρτίαις μας, μήτε διὰ ταῖς ἀρετᾶς μας, εἶχε τινὰς πρόφασιν νὰ λέγῃ, ὅτι δὲν εἶναι Κόλασις· ἀλλ' ἐπειδὴ τοσαύτη ἀσεβὴ κάμνει, ὥστε νὰ μὴ ἁμαρτάνωμεν, μόνον νὰ κάμνωμεν ἀρετὰς, φανερὸν εἶναι, ὅτι καὶ ἁμαρτάνοντας κολάζει, καὶ κατορθῶντας σεφανοῖ. Βλέπε, πῶς οἱ πολλοὶ κατηγοροῦσι τὸν Θεὸν, πῶς πολλαῖς φοραῖς μακροθυμεῖ τὸς μιαρὸς, τὸς πόρνος, τὸς φονεῖς, τὸς κλέπτας, τὸς πλεονέκτας, καὶ Αἱρεσιάρχας, μὴ παιδεύων αὐτὸς ἐδῶ· κὶ πάλιν ἐκεῖ, ἐὰν φοβίσῃ κολάζειν αὐτὸς, δυνατώτεροι κατήγοροι γίνονται· ὅμως ἐὰν καὶ τοῦτο μᾶς λείπῃ, ἐκεῖνο ἀποδέχεσθε, κὶ πρέπει νὰ θαυμάζεται. Ὦ τῆς ἀγνωσίας, ὦ τῆς φιλαμαρτήμονος ψυχῆς, ὅτι τῶν φοβερῶν λόγων καταφρονεῦσι, κὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων θέλει μάθῃ τὶ Κόλασιν. Οὐδενὶς λοιπὸν θέλει φύγῃ τὶ Κόλασιν, καὶ τιμωρίαν, ἐὰν μὴ πρῶτον ἐδῶ λύσῃ τὰς ἁμαρτίας δὶ Ἐξομολογήσεως, κὶ γνησίας Μετανοίας. διότι, καθὼς τὸς κακοποιὸς ἀνθρώπος τὸς ὑπάγουν μὲ τὶ ἄλυσον δεμένος εἰς τὸ Κριτήριον, ἔτζι κὶ τὸς ἁμαρτωλὸς οἱ δαίμονες τὸς φέρουσιν εἰς τὶ Κόλασιν μὲ τῶν ἁμαρτιῶν τος τὰ δεσμὰ ἐπὶ τὸ φριχτὸν, κὶ φοβερὸν Κριτήριον τῦ Θεῦ. Καὶ ἂν ἔτυχες, κὶ ἐπῆγες εἰς λυτρὸν παρακαϊμένον, ἢ ἐπίασέ σε κάμμίαν φορὰν φλογώδης θερμασία, τότε ἐνθυμήσε ἐκείνω τὶ φλόγα τῆς Κολάσεως, καὶ τότε θέλεις σπουδῇ νὰ φύγῃς τὶ ἁμαρτίαν. Ἐκεῖνος, ὁπῦ ἔχει ἔργα καλὰ καὶ κακὰ, ἔχει κάποιαν ὀλίγω παρηγορίαν ἀπὸ τὴν Κόλασιν.

Διὰ τοῦτο λέγω σε, ἁμαρτωλὲ, μὴ πέφτῃς εἰς ἀπόγνωσιν, κὶ λέγῃς, ἂς κάμω ὅλαις ταῖς ἁμαρτίαις, ἐπειδὴ κολάζομαι. Ἔγινες πόρνος; μὴ γίνεσαι ἀρσενοκοίτης· ἔγινες κλέπτης; μὴ γίνεσαι φονεύς, καὶ θέλεις ἔχῃ ὀλίγω τὶ Κόλασιν. Ἐκεῖνος δὲ, ὁπῦ εἶναι παντελῶς ἔρημος, ἀπὸ κάθε λογῆς ἀρετὶ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ ὅσα κακὰ θέλει πάθῃ, ὡσὰν ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀθάνατον Κόλασιν· διότι ἐκεῖ γίνεται μεγάλη ἐξέτασις τῶν πονηρῶν πράξεων, ὅτι ἐὰν δὲν εἶναι ὅλαις ἡ ἀρεταῖς, κὰν ὀλίγαις ἂν εἶναι, δὲν παραβλέπονται ὑπὸ τῦ δικαίυ Κριτῦ· ἐπειδὴ ἐὰν τὰ ἁμαρτήματα ἐξετάζωνται, κὶ τὰ ἔργα, κὶ τὰ λόγια, κὶ τὰ ἐνθυμήματα, κὶ διὰ ταῦτα μέλλομεν νὰ κολασθῦμεν, πολὺ περισσότερον τὰ καλὰ ἔργα, κὰν μεγάλα εἶναι, κὰν μικρά· ἀλλ' ἂς παύσωμεν τὰ κακὰ ἔργα, καὶ ἂς κάμνωμεν τὰ καλὰ, ἵνα ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὶ γέεννα τῦ αἰωνίυ πυρός. Λοιπὸν ἂς ἀπέχωμεν τῆς πονηρίας, καὶ τῆς ἁμαρτίας· ἂς κάμνωμεν τὶ ἀρετὶ, διὰ νὰ τύχωμεν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἀλλ' ὁ Κόσμος ἔχει συνήθειαν νὰ ἐπαινῇ τὸν ἄνθρωπον τὸν καλὸν, ὁπῦ δὲν κάμνει κακόν· διὰ τὸν τοιῦτον λέγει κὶ ὁ Προφήτης Δαβίδ· „ Καὶ ὀνειδισμὸν ὃν ἔλαβον ἐπὶ τοῖς ἔγγισα αὐτῦ. " ἤγεν δὲν ἐγόγγυσαν κάμμίαν φορὰν οἱ γείτονες αὐτῦ δὶ αὐτόν. Καὶ τοῦτο εἶναι φανερὸν,

ρὸν; διότι, ὅταν τὸν ἀγαπῶν οἱ ἄνθρωποι, τὸν ἀγαπᾷ καὶ ὁ Θεός· καὶ ὅταν τὸν μισῶν, τὸν μισεῖ καὶ ὁ Θεός. Διὰ δὲ τοὺς ἀνελεήμονας λέγει ὁ Χριστός· „ Ἐπείνασα, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν." διότι οἱ μὴ ἐλεήσαντες τοὺς δεομένους ἀπὸ ἐκεῖνα, ὁπῶ τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεὸς, δὲν ὑστεροῦνται τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν μόνον, ἀλλὰ πέμπονται εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. οἱ δὲ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, τῶν Οὐρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσονται· διότι, ἐὰν οἱ ἐπὶ γῆς Ἄρχοντες ἐκεῖνοι, ὁπῶ παραβαίνουν τοὺς Νόμους τῆς Κρίσεως, πολλοὶ παίδευσιν καὶ τιμωρίαν παθαίνουν, πολὺ περισσότερον θέλει βασανισθῇ ἐκεῖνος ὁπῶ καταφρονεῖ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν ἐγνωρίζω καλὰ, ὅτι βαρετὸν σᾶς φαίνεται, νὰ σᾶς λέγω περὶ Κολάσεως, καὶ Κρίσεως, καὶ πολλοὶ σᾶς κάμνει τοὺ λύπην. Ἀλλ' ὅσον λυπεῖται τὸ σωματίδιος, τόσον περισσότερον ὠφελεῖ τὸν νοῦν τῶν θλιβομένων, καθὼς ἔλεγεν ἐπὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου. Ἔτζι πρέπει νὰ κλαίωμεν, καὶ νὰ θρηνοῦμεν μετὰ πικρῶν δακρύων, ὅτι ἐκεῖ μετανοίας καιρὸς δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς πλέον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδῶ εἰς τὸν Κόσμον εἴμεθα, καὶ ἀκούομεν ταῦτα, ὁπῶ δυνόμεσθε νὰ μετανοήσωμεν, καὶ τὰ ἁμαρτήματά μας ἐξαλεῖψαι, καὶ θέλομεν ἔχει πολλὴν παρρησίαν, καὶ θάρρος πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἂς γυρίσωμεν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ καλὸν, καὶ ἂς δυχαριστοῦμεν τὸν φιλάνθρωπον Χριστόν, ὁπῶ διὰ τῆς παιδεύσεως τῶν μὴ μετανοησάντων, τοὺ ἐδικού μας ἀμέλειαν ὠφελημένοι ἐσώθημεν, καὶ ἐξυπνήσαμεν ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας.

Ἀλλὰ θέλομεν νὰ μάθωμεν διὰ ποίαν αἰτίαν καὶ ἀφορμὴν ὁ Θεὸς, τοὺς μὲν ἐδῶ κολάζει, τοὺς δὲ ἐκεῖ παιδεύει, καὶ ὄχι ὅλους ἐδῶ; Διατί; διότι, ἐὰν ἦτον τοῦτο, ὅλοι μας ἠθέλαμεν χαθῇ, ὅτι εἴμεθεν ὅλοι εἰς τὸ ἐπιτίμιον τῶν ἁμαρτιῶν. Πάλιν, ἐὰν καὶ ἐδῶ μηδένας νὰ ἐπαιδεύετο, ἤθελαν γένει οἱ περισσότεροι ἀμελέστεροι, καὶ πολλοὶ ἤθελαν λέγει, πῶς δὲν εἶναι κάμμία προμήθεια ἀπὸ τὸν Θεόν· διότι, ἐὰν καὶ τώρα βλέπομεν πολλοὺς πονηροὺς κολαζομένους, καὶ πάλιν βλασφημοῦμεν, ἐὰν δὲν ἦτον νὰ παιδεύωνται οἱ κακοὶ, τί δὲν ἤθελαν εἴπῃ κακόν; διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τοὺς μὲν ἐδῶ κολάζει, καὶ ἄλλους δὲν κολάζει. Εἶναι τινὰς πόρνος, ἢ καὶ ἄλλοιν ἁμαρτίαν κάμνει, καὶ δίδεται ὁ Θεὸς μίαν κακὴν ἀθυμίαν, καὶ κόπτει τοὺ ἁμαρτίαν, καὶ ἔχει ἐκεῖ ἐλαφροτέραν τοὺ Κόλασιν, ἢ μετανοεῖ, καὶ σώνεται, καὶ γίνεται σωφρονέστερος ἀπὸ τοὺ παίδευσιν· τοὺς δὲ πάλιν δὲν παιδεύει, καὶ βλέποντες τοὺ μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ, δυλαβηθέντες, καὶ τῆς ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ τιμωρίας ἐλευθερώνονται. Ἐὰν δὲ πάλιν δυσκολόμεθεν εἰς τοὺ ἁμαρτίαν, καὶ δὲν μετανοοῦμεν, δὲν θέλομεν ὠφελημένοι ἀπὸ τοὺ ἀνεξικακίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μεγαλήτερον θέλομεν ὑπομείνει τοὺ Κόλασιν, διὰ τὴν πολλὴν ἡμῶν καταφρόνησιν ὁπῶ κάμνομεν εἰς τὸν Θεόν· ἤγουν, ὅταν ἁμαρτάνωμεν, τιμώμεθεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, τοτέστι μᾶς σκεπάζει, νὰ μὴ πάθωμεν κακὸν, ἐκ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦμεν· ὅταν μετὰ τῆς δυεργεσίας καὶ μακροθυμίας τοῦ Θεοῦ, πάλιν μένωμεν εἰς τοὺ ἁμαρτίαν, ποῖος δύναται νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺ κόλασιν; Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁπῶ δὲν πάθῃ

κα-

κάμμίαν ζημίαν, ἢ ἀρρωσίαν, ἢ ἄλλην κάμμίαν παίδευσιν διὰ τὰ ἁμαρτήματά τε· ὡσαύτως καὶ ἐκεῖνος, ὅπου ἔχει πολλὴν τιμὴν, καὶ ἀνάπαυσιν, μεγάλως ἐκεῖ ἔχει τὴν τιμωρίαν. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἴδῃς τινὰ ὅπου πλουταίνει ἀπὸ ἀδικίας, καὶ πλεονεξίας, μὴ τὸν ἐπαινέσῃς, ἀλλὰ κλαῦσαι αὐτὸν, ὅτι ὁ πλοῦτος αὐξανείζει τὴν Κόλασιν ἐκεῖ, μὲ τὸ νὰ θησαυρίζῃ εἰς τὸν λόγον τὸ ὀργὴν, καὶ κατάραν ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἀδίκησε. Καὶ πολλῶν λογιῶν εἶναι ἡ Κόλασες τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων, καὶ ἀπὸ τῶν προσώπων, καὶ ἀπὸ τῶν ἀξιωμάτων, καὶ ἀπὸ τῶν γνωσῶν καὶ ἀγνώσων. Εἶναι λοιπὸν δύο ἄνθρωποι πονηροὶ, ὁ εἷς εἶναι πλούσιος, καὶ ὁ ἄλλος πτωχὸς, καὶ ὁ πλούσιος κολάζεται περισσότερον παρὰ τὸν πτωχόν. Ὅταν ἐσὺ φονεύσῃς τὸν Ἀδελφόν σου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν πνευματικόν σου Ἀδελφὸν, ὡσὰν ὁ Κάϊν, ὄχι μὲ μαχαῖρι, ἀλλὰ μὲ τὸν φθόνον, καὶ τὴν προδοσίαν, καὶ ζημίαν, τάχα θέλεις φύγῃ τὴν Κόλασιν; ὄχι. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἱερέως τὰ Παιδία ἀπὸ τί ἐκολάσθηκαν; μὲ τὸ νὰ ἔτρωγαν τὰς θυσίας, καὶ τὰς προσφορὰς, πεῖν τῆς Λειτουργίας, καὶ τοῦ θυμιάματος· ὁμοίως καὶ ὁ Πατέρας τους ἐκολάσθη, διατὶ δὲν τοὺς ἐπαίδευσε.

Τί δὲ ἡμεῖς; ὐδένας ἔγινε Πατέρας ἀμελὴς εἰς τὰ Παιδία αὐτοῦ, καὶ ἔγιναν κακὰ τὰ παιδία ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν, καὶ πολλοὶ ὑπάγουν καὶ ἀλλαξοπιστίζουν, καὶ θέλουν κολαθῆ καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνα. Τί σὲ φαίνεται ὁ Ἀνανίας, καὶ ἡ Σαπφεῖρα, ἐπειδὴ ἐκράτησαν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐδικά τους ὅπου ἀφιέρωσαν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ διὰ νὰ τοὺς ἐλέγξῃ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἔπεσαν καὶ ἀπέθαναν· ὀλίγα κάμνομεν ὡσὰν αὐτὰ καὶ χειρότερα; Τάχα κάμνομέν σε νὰ πιστεύσῃς, πῶς κρίσις τε, καὶ ἀνταπόδοσις δὲν εἶναι; Ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ μὴν ἦτον Κόλασις, καὶ ἀπὸ ὅλους αὐτὸς ἐγώ· διατὶ καθ' εἷς ἀπὸ ἐσᾶς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἔχει φόβον νὰ μὴ κολαθῆ, ἀλλ' ἐγὼ ὡς Προεστὼς, ὅπου εἶμαι τῆς Ποίμνης ταύτης, καὶ θέλω νὰ δώσω διὰ ὅλους λόγον τῷ Θεῷ, διὰ τοῦτο εἶναι ἀδυνατον νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Κόλασιν. Καὶ ὐ μόνον ἐνεργετῶν ὁ Θεὸς, ἀλλὰ καὶ κολάζων, ἀληθῶς ἀγαθὸς εἶναι καὶ φιλάνθρωπος καὶ αἱ κολάσεις αὐτοῦ, καὶ αἱ τιμωρίαι μεγάλην ἐνεργεσίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐργάζονται, καὶ κάμνουσιν· ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἰατρὸς, ὄχι μόνον ἐβγάζει τοὺς ἀρρώστους εἰς τὰ περιβόλια, καὶ εἰς τὸν ἀέρα, καὶ εἰς τὰ λουτρὰ, καὶ τοὺς λύει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμποδίζει νὰ μὴ τρώγουν κάθε λογῆς φαγητὸν, καὶ μάλιστα νὰ νηστεύουν· πάλιν ἄλλην φορὰν κόπτει τὸ κρέας τὸ σάπιον, καὶ ἄλλην τοὺς ποτίζει πικρὰ βότανα νὰ βγάλουν ταῖς χολαῖς. Αὐτὸ τὸ ὅμοιον γίνεται, καὶ ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς Ἰατροὺς εἰς ταῖς ἁμαρτίαις τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὅταν ἴδῃς τινὰ ἀνάρετον, ὅπου δεικνύει ταῖς ἀρεταῖς, καὶ ὑπομένει μυρίους πειρασμοὺς καὶ θλίψες, μακάρισον, καὶ ζήλευσον αὐτὸν, καὶ μιμήσου τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ὥστε καὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὅλων ἐδὼ συγχωρημένων, καὶ πολλῶν ἐκεῖ τῶν μισθῶν σωσαγμένων, καὶ διὰ τὴν ὑπομονὴν ἑτοιμαζομένων· καὶ τινες μὲν ἐδὼ παιδεύονται, ἄλλοι ἐκεῖ, καὶ ἕτεροι καὶ ἐδὼ καὶ ἐκεῖ κολάζονται. Ἀπὸ τὰς τρεῖς τάξεις ποῖοι μακαρίζονται;

ἐκεῖνοι ὁπῦ κακοπαθῦν ἐδῶ διὰ τὸν Κύριον, ϗ ἀφίνυν τὰς ἁμαρτίας, εἴτε δι' ἀσκήσεως, ϗ νηςείας, ϗ ὑποταγῆς, πτωχείας, ϗ γυμνείας, ἐκεῖ ἐλαφροτέραν ἔχυν τὶω παίδδυσιν· ἐκεῖνος δὲ ὁποῦ κάμνει τὰς ἁμαρτίας ἐπιμελῶς, ἐκεῖ ἔχει μεγάλω Κόλασιν.

Ὅμως διὰ ποίαν ἀφορμὶω ὁ Θεὸς προλέγει ἐκεῖνα, ὁπῦ μέλλει νὰ κάμῃ; διὰ νὰ μὴ κάμνωμεν ἐκεῖνα τὰ ἄτυχα, ὁπῦ μᾶς προλέγει, διὰ τῦτο μᾶς φοβερίζει μὲ τὶω γέενναν τῦ πυρὸς, διὰ νὰ μὴ σεβῦμεν εἰς αὐτὶω, ϗ φοβερίζει μὲ τὰ λόγια, ϗ ὄχι νὰ λυπῇ μὲ τὰ πράγματα. Καλά σε, ὦ Δέσποτα, ϗ τὰ παξίματα, καλή σε ϗ ἡ Βασιλεία, ὁπῦ παντέχομεν νὰ μᾶς δώσῃς, ϗ ὁ φοβερισμὸς τῆς γεέννης· ϗ ἡ μὲν Βασιλεία μᾶς παρακινεῖ, ἡ δὲ Κόλασις φοβεῖ τὺς ἁμαρτωλὺς χρησίμως· διότι φοβεῖ ὁ Θεὸς τὺς ἁμαρτωλὺς, ὄχι διὰ νὰ τὺς βάλῃ εἰς τὶω γέενναν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς γεέννης νὰ τὺς ἐλεύθερώσῃ· φοβεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ τῷ ἔργῳ κολάσῃ. Διότι ἐκεῖνος, ὁπῦ δὲν παντυχαίνει νὰ ἀνάσταθῇ, ἐδὲ παίδδυσιν ἔχει ἐδῶ διὰ τὰ ἁμαρτήματά τε, ὅτι νομίζει, πῶς ἐδῶ μόνον θέλει νὰ ζήσῃ, ϗ ὄχι εἰς τὸν ἄλλον Κόσμον· διὰ τῦτο ὅτε ἀρετὴν κάμνει, ὅτε τὴν ἁμαρτίαν παύει· διὰ τῦτο ϗ ἡ Κόλασις αὐτῦ τέλος δὲν ἔχει. Ἀλλ' ἐκεῖνος ὁπῦ φοβᾶται τὶω Κόλασιν, ϗ τὸ φοβερὸν Κριτήριον ὁπῦ μέλλει νὰ κριθῇ, ϗ τὴν φρικτὴν ἐκείνην ἀπόφασιν, παντῖον τρόπον κάμνει νὰ φύγῃ πορνείαν, μαλακίαν, πονηρίαν, ϗ παν ἄλλο εἶδος ἁμαρτίας· μόνον γίνεται ἥμερος, σώφρων, ταπεινὸς, ἐλεήμων, ἠγαπημένος ἀπὸ ὅλυς, ϗ ἀπ' αὐτὸν τὸν Θεόν· ϗ ὄχι τόσον δύναται νὰ κάμῃ ὁ λόγος, ὅσον κάμνει ὁ φόβος, ϗ προξενεῖ τὸν στέφανον ἡμῖν τῆς Βασιλείας τῦ Θεῦ. Ἐγνωρίζω, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς φοβῦνται τὶω Κόλασιν τῆς γεέννης, ἀλλ' ἐγὼ φοβῦμαι νὰ μὴ ξεπέσω τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι πικρότερον ἀπὸ τὴν γέενναν τῦ πυρὸς, διότι δὲν ἠξεύρομεν τὴν μακαριότητα τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὐδὲ τὴν στέρησιν τῶν καλῶν ἴδομεν. Μόνον ὁ μακάριος Παῦλος εἶδε ταῦτα φανερὰ, ὅταν ὑπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον, ϗ ἤκυσεν ἄρρητα ῥήματα· ἐτῦτος μόνον γνωρίζει, ὅτι, ὅποιος ἐκπέσει ἀπὸ τὴν δόξαν τῦ Χριςῦ, ἐκεῖνος εἶναι τελείως κολασμένος ἀπὸ ὅλυς τὺς ἁμαρτωλὺς· ϗ τῦτο ὁπῦ λέγω πόρα, τότε τὸ θέλομεν γνωρίσει, ὡσαὶ τὸ πάθωμεν. Ἄμποτες τῦτο νὰ μὴ γένῃ εἰς ἡμᾶς, ὦ Υἱὲ μονογενὲς τῦ Θεῦ· δεόμεθά σε νὰ μὴν ἀκύσωμεν τὸ, ὐκ οἶδα ὑμᾶς· τὸ ὀνειδιθῆναι, ὅτι πεινῶντα αὐτὸν εἴδαμεν, ϗ δὲν τὸν ἐθρέψαμεν· διότι κάλλιον ἔχω, μυρίας ὑπομεῖναι ἀτραπαῖς, παρὰ τὸ πανάγιον πρόσωπον ἐκεῖνο τῦ Χριςῦ νὰ μὴ ἰδῦμεν· διότι, ἐὰν αὐτὸς ἐχθρὺς ἡμᾶς ὄντας, ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς, ϗ ἡμεῖς νὰ τὸν μισῦμεν, ϗ νὰ φύγωμεν ἀπ' αὐτὸν, ϗ νὰ τρέχωμεν κατόπι τῦ διαβόλυ; ἀλλ' ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςὸς ἔδραμε ϗ ἐκοπίασε νὰ μᾶς γυρίσῃ ἀπὸ τὸν γκρεμνισμὸν τῦ διαβόλυ, τόσον ὅτι δὲν ἐλυπήθη τῦ λόγυ τυ, ἀλλ' ἔδωκε τὸν ἑαυτόν τυ εἰς θάνατον. Ὅταν δὲ μὲ ὅλα ἐκεῖνα ὁπῦ ἔπαθε διὰ τ' ἐμᾶς, ϗ ἡμεῖς κἂν ἄρτον ξηρὸν δὲν τῦ ἐδώσαμεν, βλέποντες αὐτὸν πεινασμένον, τότε εἰς τὴν Κρίσιν μὲ ποῖα μάτια νὰ τὸν ἰδῦμεν;

Εἰ-

Εἰπέμυ, σύας ὁπῦ νὰ ἤθελε σὲ ἰδῇ γέροντα ϗ πτωχὸν, νὰ ἐδυώατο νὰ σὲ κάμῃ νέον, ϗ δυωατὸν, ϗ ὡραῖον, ϗ νὰ σῦ δώσῃ ϗ Βασιλείαν τὸν Κόσμον ὅλον, ϗ νὰ ζῇς ἀθανάτα, τί ἄλλω χάειν, ϗ ἐνεργεσίαν ἤθελες ἀπὸ ταύτλω; ὄχι ἄλλω· ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριςὸς, ὄχι μόνον αὐτὰ μᾶς τάζει, ἀλλὰ ϗ περισσότερα ἀπὸ τῦτα, τὰ ὁποῖα ἔχει ἑτοιμασμένα διὰ ἐκείνυς ὁπῦ τὸν ἀγαπῦν ϗ κάμνυν τὸ θέλημά τυ. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ αἰσθητὰ μάτια ἀδυώατον εἶναι νὰ τὰ ἰδῇ τινὰς ἐκεῖνα τὰ Οὐράνια ἀγαθὰ, μόνον τὸν νῦν συ ἀνέβασαι, ϗ τάσυ ἐπάνω τῦ Οὐρανῦ· ἀνάβλεψαι, ϗ ἰδὲ ἐκεῖνον τὸν ὑψηλότερον Οὐρανὸν ὁπῦ εἶδεν ὁ μέγας Ἡσαΐας, εἰς τὸ φῶς τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο, ϗ ἀπρόσιτον, εἰς τὰ πέγματα τῶν Ἀρχαγγέλων, ϗ Ἀγγέλων· ϗ πάλιν κατέβασαι τὸν νῦν συ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ϗ βλέπε τὺς Βασιλεῖς τῆς γῆς μὲ τὺς δορυφόρυς αὐτῶν, ἄνδρας χρυσοφορῦντας, ἄλογα ἄσπρα χρυσοχαλινωμένα, ϗ ἁμάξια χρυσοστολισμένα, τὰ φορέματά τυς ἀσπίδας, ϗ δράκοντας ζωγραφισμένα. Καὶ τῦτα κατάλαβε ἐπιμελῶς, ϗ πάλιν ἀνέβασαι τὸν λογισμὸν, ϗ ἐνθυμήσυ τὴν ἡμέραν τὴν φοβεραὶ ἐκείνλω, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει νὰ ἔλθῃ ὁ Χριςὸς μετὰ δόξης πολλῆς, ὄχι μὲ εἴκοσι, ὐδὲ μὲ ἑκατὸν δορυφόρυς, ἀλλὰ μὲ χιλιάδας Ἀγγέλων, ϗ μυριάδας Ἀρχαγγέλων· ϗ τόσος εἶναι φόβος μέγας εἰς τὺς ἀνθρώπυς, ὁπῦ ποτὲ δὲν ἔγινεν, ἀφ' ὗ ἐςάθη ὁ Κόσμος· ϗ ἀπὸ τλὼ λαμπρότητα τῆς δόξης αὐτῦ, τὸ φῶς τῦ Ἡλίυ, ϗ τῆς Σελήνης θέλει κρυφθῇ, ϗ τότε θέλει ἀποδώσει εἰς κάθ' σύα κατὰ τὰ ἔργα τυ.

Πολλοὶ ἄγνωςοι λέγυν ψυχρὰ λόγια, ὅτι, ἐὰν κολαθῶσι ϗ ἄλλοι, ἂς κολαθῶ ϗ ἐγώ. Βάλε εἰς τὸν νῦν συ ἐσὺ, ὁπῦ τὰ λέγεις αὐτὰ, πόσοι κείτονται ὑπὸ τῆς ποδαλγίας, ϗ ἔχυν πολλὺς, ϗ δρυμεῖς πόνυς; ἐὰν ϗ μυρίυς ἄλλυς ἀθενεῖς τῶν δείξῃς, χειρότερα πονῦντας, τῦτο δὲν τὸ βάνυν εἰς τὸν νῦν των, ἐὰν ϗ πονῇ ἄλλος, ὅτι ὁ πολὺς πόνος δὲν ἠμπορεῖ νὰ παριγορηθῇ ἀπὸ τῶν ἄλλονῶν τὸν πόνον· διὰ τῦτο δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν ψυχραῖς ἐλπίδες, νὰ παριγορύμεθεν· ὅταν δὲ ὑπάρχῃ ὁ πόνος, ὐδὲ αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἔχει κάμμίαν παριγορίαν ἀπὸ τινά. Ἐὰν ἤθελεν ὑπάγῃ τινὰς ἐν μέσῳ πολλῶν Ἀρχόντων, ὁπῦ νὰ φορῶσι χρυσαῖς, ϗ λαμπραῖς φορεσίαις, ϗ εἰς τὸ μέσον τῦ πλήθυς τῶν Ἀρχόντων, ϗ εἰς ἄλλον τινὰ μεγαλοπρεπέςατον, ϗ ἡλιόμορφον ἄνδρα, ὁπῦ νὰ εἶχεν εἰς τὰ φορέματά τυ πολυτίμυς λίθυς, ϗ μαργαριτάρια, ὁμοίως ϗ τὸν στέφανον ὁπῦ ἐφόρει εἰς τὸ κεφάλι τυ, ἔπειτα νὰ σῦ τάξῃ νὰ εἶσαι ϗ ἐσὺ μετ' ἐκεῖνον εἰς τὸν Κόσμον, ϗ μὲ ὅλυς τὺς Ἀρχοντας τῦ Βασιλέως ἐκείνυ, τάχα τί ἤθελες κάμῃ νὰ ἐπιτύχῃς ἐκείνυ τῦ ἀξιώματος, ϗ ταξίματος; τῦτο δὲν εἶναι ἀπὸ τῶν φαινομένων πραγμάτων τῆς γῆς· ἀλλ' εἶναι ἀπὸ ἐκείνων τῶν ἀνερμηνεύτων ἀγαθῶν. Ποῖον τῦτο; τῶν Οὐρανίων λέγω, ϗ μακαρίων Δυνάμεων. Περὶ δὲ τοῦ Βασιλέως οὐδὲ εἰπεῖν εἶναι δυωατὸν, ἵνα μὴ ὀλίγον καιρὸν κοπιάσωμεν, ὅπως μὴ ὑςερήσωμεν τῦ λόγυ μας τῶν μεγάλων ϗ αἰωνίων ἀγαθῶν· διότι μυρίυς θανάτυς, ϗ αὐτλὼ τλὼ γέεννων ἠθέλαμεν

ὑπομείνῃ, μόνον νὰ ἰδῶμεν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενον μετὰ δόξης αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἁγίων νὰ συναριθμηθῶμεν. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ τῶν ἀγνώστων ἀνθρώπων λέγουν, ὅτι δὲν θέλομεν ἄλλο, παρὰ μόνον νὰ μὴ κολασθῶμεν. Ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἔχω περισσότερον ἀπὸ τοὺς Κόλασιν, τὸ μὴ εὑρεθῆναι ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ Χριστοῦ παρουσίᾳ, καὶ ἐκεῖνον ὁποῦ δὲν θέλει ἀξιωθῇ τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, ἐπειδὴ εἶναι φοβερώτερον ἀπὸ πᾶσαν πικρὰν Κόλασιν ὁ χωρισμὸς τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο κλαίω καὶ θρηνῶ, διότι ἐὰν ἦτον ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁποῦ μᾶς ἀγαπᾷ, ἀλλὰ εἶναι Βασιλεὺς μέγας, καὶ δὲν ἐντρεπόμεθον τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης. Πῶς γάρ; τοῦ μηδὲν ἡμῶν προτιμῶντος· διότι ἕνα εἶχον Υἱὸν μονογενῆ, καὶ δὲν τὸν ἐλυπήθη διατ' ἐμᾶς, ἀλλὰ τὸν ἔδωσε καὶ τὸν ἐθανάτωσαν διὰ τὴν ἀγάπην, ὁποῦ ἔχει εἰς ἡμᾶς. Ἡμεῖς δὲ, ὄχι πῶς δὲν τὸν ἀγαποῦμεν, καὶ δὲν τὸν εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀτιμάζομεν, μὲ τὸ νὰ κάμνωμεν τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ ὄχι τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα. Τάχα δὲν θέλομεν κολασθῇ δικαίως; διὰ τοῦτο θρηνῶ, καὶ ὀδύρομαι, ὅτι θέλω μόνον νὰ μὴ κολασθῇς, καὶ δὲν κλαίω· θέλω νὰ μὴ σέβῃς εἰς τοὺς γέννναν τοῦ πυρὸς, καὶ δὲν θρηνῶ, διότι καλλίτερον εἶναι τώρα νὰ σᾶς λυπήσω, παρὰ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς Κρίσεως νὰ σᾶς βλέπω βασανιζομένους.

Ὦ ἄνθρωπε, ἐσὺ, ὅταν ἀθυμῇς τὸ κορμί σου, ὅλους ἀγαπᾷς νὰ σὲ παρηγοροῦν, καὶ νὰ σὲ λυποῦνται· ἐκείνους δὲ, ὁποῦ δὲν σὲ λυποῦνται, τοὺς κατηγορεῖς ὡς ἀσυμπαθεῖς· τοὺς δὲ ψυχήν σου βλέπεις κολασμένους, καὶ μὲ λέγεις νὰ μὴ κλαύσω; ἀλλὰ δὲν δύναμαι, ὅτι εἶμαι Πατέρας φιλότεκνος. Ἄμποτε νὰ ἠθέλετε ἰδῇ τοὺς φλόγα ὁποῦ ἔχει ἡ καρδία μου, καὶ ἠθέλετε γνωρίσῃ τὸν πόνον ὁποῦ ἔχω διατ' ἐσᾶς, καθὼς μία χήρα, ὅταν χάσῃ τὸν Υἱόν της. Περισσότερον καίομαι ἐγὼ διατ' ἐσᾶς, τοῦ Χριστωνύμου μου λαοῦ, καὶ ποιμένος, μὲ τὸ νὰ σᾶς βλέπω ὅλους εἰς διαβολὰς, καὶ κατηγορίας σᾶς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, καὶ ὅλος ὁ καιρὸς νὰ περνᾷ εἰς κακίαν, καὶ ὄχι εἰς ἀρετούς. Ἐὰν ἴδετε τινὰς κακοποιοὺς, ὁποῦ ὑπάγουν νὰ τοὺς κρεμάσουν, πῶς εἶναι τὸ πρόσωπόν τους χαϊμένον, καὶ ἡ ψυχή των ὁμοίως· ἐγὼ πολλοὺς ἀπὸ ἐκείνους ἤκουσα ὁποῦ ἔλεγαν, ὅσοι ἐλευθερώθησαν τοῦ θανάτου, ὅτι οὐδὲ ὡσὰν ἀνθρώπους ἔβλεπαν τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὸ νὰ εἶχαν τοὺς ψυχούς τους συγχυσμένους, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν νοῦν τους. Ἐὰν δὲ ὁ σωματικὸς θάνατος ἔτζι μεγάλα φοβῇ, ὅταν δὲ ὁ αἰώνιος θάνατος ἔλθῃ, τί θέλομεν κάμῃ τότε, ὅταν θέλωμεν ἰδῇ τοὺς γοῦς σαλευομένους, τὸν Οὐρανὸν τυλιγόμενον ὡσὰν χαρτίον; ὅταν ἰδοῦμεν τὸν Χριστὸν ἐρχόμενον μετὰ φοβερᾶς, καὶ παλλῆς δόξης; ἀράγε, ποῖον φόβον τότε ἔχει ὁ ἁμαρτωλὸς, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, βλέποντας τοὺς ἄλλους βασανιζομένους, καὶ θανατωμένους, καὶ ὡσὰν παραλυτικοὺς νὰ ἔχουν τοὺς ψυχούς τους ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ τοὺς λύπους; Ἀμὴ ὅταν πέσωμεν ἡμεῖς εἰς μεγαλήτεραις τιμωρίαις καὶ θανάτους, τότε τί θέλομεν γενῇ; Πιστεύσατέ μου, Ἀδελφοὶ, δὲν εἶναι μὲ λόγον τὸ πάθος παρασῆσαι, δὲν εἶναι. Ἀληθῶς λέγεις, Διδάσκαλε, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι εὔσπλαγχνος, καὶ

φιλαν-

φιλάνθρωπος· καὶ ἐδὰ μόνον τοῦ κακοῦ ἐγράφησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ; ὄχι, ἀλλὰ μόνον πρὸς φόβον ἐγράφησαν, διὰ νὰ σωφρονιζώμεθεν. Ἐὰν λοιπὸν δὲν σωφρονοῦμεν, ἀμὴ μένωμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τέχα θέλομεν φύγῃ τὴν Κόλασιν; ὄχι. Λοιπὸν οὐδὲ τοὺς καλοὺς, καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους, νὰ μὴ πληρώσῃ τὸν κόπον τους ὁ Θεός; ναὶ λέγει· τοῦτο εἶναι τὸ πρέπον, ἀμὴ ὄχι τὰ πῶν Κολάσεων, μόνον εἰς φόβον ἐγράφησαν. Ἀμὴ τί ἤκουσες περὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ, καὶ περὶ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων, μὴ καὶ ἐκεῖνα διὰ φόβον τὰ ἔγραψαν; δὲν ἔγιναν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον φανερά· αὐτὰ ὁποῦ λέγεις ἐσὺ τώρα, ἔλεγον καὶ ἐκεῖνοι πολλαῖς φοραῖς. Καὶ ὁ δίκαιος Νῶε, κάμνωντας τὴν Κιβωτὸν χρόνους ἑκατὸν, ἐβόα, καὶ ἔλεγε νὰ μετανοήσουν, καὶ δὲν ἤθελον οὐδένας νὰ πιστεύσῃ· καὶ πάλιν τοὺς ἔλεγε· δὲν βλέπετε κἂν τὰ ἄγρια θηρία, πῶς κάμνουν κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχουν ὁμόνοιαν τὰ ἄγρια μὲ τὰ ἥμερα; ἤγουν τὸ λεοντάρι μὲ τὸ μοσχάρι, τὸ ἀρκοῦδι μὲ τὸ τρόβαπον, ὁ λύκος μὲ τὸ ἀρνὶ, ὁ ὄφις μὲ τὸ περιστέρι· καὶ τὸ βράδυ ἐσήμαινε τὸ ξύλον, καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν Κιβωτὸν, καὶ ἐπδέχονταν, πότε νὰ τὰ σεβάσῃ εἰς τὴν Κιβωτὸν ὁ δίκαιος. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς σημαίνομεν τὸ ξύλον, καὶ συναγόμεθα εἰς τὴν νέαν Κιβωτὸν, δηλονότι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ καθὼς ἐκεῖνοι ἐπνίγηκαν, διὰ νὰ μὴ σέβουν εἰς τὴν Κιβωτὸν, ἔτζι θέλουν πάθῃ καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ δὲν σεβοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνοι καὶ ἐτοῦτοι, ὅταν ἐπνίγοντο ὑπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ Κατακλυσμοῦ σαράντα ἡμέραις, καὶ σαράντα νύκτες ἔβρεχε· καὶ τὰ θηρία, καὶ ὅλα τὰ ἑρπετὰ δὲν ἐπνίγηκαν, διότι ἐσέβηκαν εἰς τὴν Κιβωτόν· οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὅταν ἐπνίγοντο, τότε ἐπίστευσαν, καὶ μὴ θέλοντες, τὴν ὁποίαν δοκιμὴν ἂς παθάσωμεν νὰ φύγωμεν, ἵνα καὶ ἐδὼ τὴν ἐπίλοιπην ζωὴν ὀν ὑγείᾳ, καὶ σωτηρίᾳ διαπεράσωμεν, καὶ ἐκεῖ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὯΙ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

Περὶ Μετανοίας, καὶ Ἐξομολογήσεως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐρωτῶ ὑμᾶς, Ἀδελφοὶ, ἐὰν ἐπῆγε τινὰς ἀπὸ ἐσᾶς εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἤγουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς τὰ πέρα μέρη τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ· ἐγὼ νομίζω νὰ ὑπήγετε. Εἰπέτε καὶ ἡμᾶς ἐκεῖνα ὁποῦ ἴδετε εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους· εἶναι λοιπὸν ἐκεῖ τόπος πολὺς, καὶ καρποφόρος, καί ποτε ἦτον πολλὰ καλὸς, τώρα δὲν εἶναι καλὸς ὡσὰν τρῶτα ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Οὗτος λοιπὸν ὁ τόπος ὁ πολύκαρπος, καὶ τὰ Κάστρη ἐκεῖνα ἐπερίστευαν εἰς τὴν ὡραιότητα τὰ Κάστρη, καὶ τοὺς Χώρας ὅλας

τȣ̃ Κόσμȣ, ἡ ὁποία ἔφθασεν εἰς τὴν δόξαν τȣ̃ Θεȣ̃ τὸν Παράδεισον, πόρα δὲ εἶναι πασῶν τῶν ἐρήμων ἐρημοτέρα, καὶ ἀθλιωτέρα· ὅμως καὶ πόρα ἕως τȣ̃ σήμερον σέκονται τὰ καρποφόρα δένδρα μὲ τȣ̀ς καρπούς των· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν εἶναι ἐνθύμησις τῆς ὀργῆς τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ φαίνονται μὲν αἱ ῥοδιαῖς καὶ μηλιαῖς, καὶ ὁ καρπός των λαμπρὰν ἔχει τὴν θεωρίαν· καὶ ἐκεῖνος ὁπȣ̃ δὲν ἠξεύρει τὴν ὑπόθεσιν, ὡσὰν ἰδῇ ἔτζη εὔμορφα καὶ λαμπρὰ τὰ πωρικὰ, πολλὴν χαρὰν ἔχει, ἀλλὰ ὡσὰν πάρῃ τὸ πωρικὸν εἰς τὸ χέρι τȣ νὰ τὸ κόψῃ, καρπὸν δὲν εὑρίσκει μέσα, μόνον καπνὸν, καὶ βρῶμον πολύ. Τέτοια λοιπὸν εἶναι ὅλη ἡ γῆ ἐκείνη, ἤγȣν τὰ ξύλα, οἱ λίθοι, ὁ ἀέρας, καὶ τὰ νερὰ ὅλα μετέχȣν τῆς ὀργῆς τȣ̃ Θεȣ̃, διότι γῆ εἶναι ὁπȣ̃ βλέπεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι γῆ, ὁπȣ̃ νὰ βλασήσῃ. Ὁμοίως καὶ τὰ δένδρα μὲ τȣ̀ς καρπȣ̀ς, ὅλα σάπτα εἶναι· ἀέρα καὶ νερὸν βλέπεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι τῆς χρείας· ἡ θάλασσα ἐκείνη εἶναι νεκρὰ, διότι δὲν ἔχει κανένα ἑρπετὸν ζωνταν̀ὸν μέσα. Καὶ καθὼς ἕνα κορμὶ, ὅταν τὸ κάψῃ ἡ ἀστραπὴ, τȣ̃ μὲν χήματος τȣ̃ κορμίȣ σέκει ὁ τύπος ἐν τῇ ὄψει τοῦ πυρὸς, ἡ δὲ δύναμις ὄχι· ἔτζη λοιπὸν καὶ ἐκεῖνα· μὴ καὶ αὐτὰ ὁπȣ̃ εἴπαμεν; ἢ τάχα καὶ αὐτὰ κτύπος φωνῆς εἶναι; βαρεπὰ φαίνονται αὐτὰ πρὸς τȣ̃ λόγȣ τȣ καθ' ἑνός· δὲν εἶναι αὐτὰ βαρεπὰ, ἀλλὰ ἐκεῖνα ὁπȣ̃ λέγεις, πῶς δὲν εἶναι Κόλασις, δὲν εἶναι γέεννα τȣ̃ πυρός. Ἐσὺ, Ἀδελφέ μȣ, ἀναγκάζεις μὲ νὰ λέγω αὐτὰ, ὁπȣ̃ ἔχεις ἀπιστίαν, καὶ λέγεις δὲν εἶναι Κόλασις, μόνον τὰ λέγεις αὐτὰ διὰ φοβερισμόν· διότι ἐὰν ἐπίστȣες τȣ̀ς λόγȣς τȣ̃ Χριστȣ̃, δὲν ἤθελα φέρῃ ἀπὸ τῶν πραγμάτων βεβαίαν πίστιν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς διὰ ἕνα ἁμάρτημα τόσȣ μεγάλȣ ὀργὴν ἔδωκεν εἰς ἐκεῖνα τὰ Σόδομα, καὶ τὰ Γόμορρα, μὲ τὸ νὰ σείλῃ φωτίαν ἀπὸ τιάφι, καὶ τȣ̀ς ἐκατάκαυσε, μήτε τȣ̃ Ἀβραὰμ τȣ̃ παρακάλεσιν ἀκούσας, μήτε τȣ̃ δικαίου Λώτ. Ἀμὴ τί μέλλει νὰ γένῃ εἰς ἡμᾶς; πῶς νὰ φύγωμεν τȣ̃ μέλλȣσαν ὀργὴν τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ τȣ̃ φλόγα τῆς Κολάσεως, διὰ τῶν πολλῶν ἡμῶν ἁμαρτιῶν, ὁπȣ̃ κάμνομεν; τάχα μᾶς θέλει λυπηθῇ; ὄχι· καὶ τοῦτα γέλως εἶναι καὶ ψεύματα, καὶ πλάνη δαιμονικὴ καὶ μῦθος. Εἰδὲ καὶ θέλεις νὰ μάθῃς καὶ ἀπὸ τȣ̀ς πιστȣ̀ς, ὁπȣ̃ ἔκαμναν τȣ̀ς παραγγελίας τȣ̃ Θεȣ̃ νὰ ἰδῇς τιμωρȣμένȣς, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχȣν πολιτείαν καλὴν, ἄκȣσον Παύλȣ τȣ̃ Ἀποσόλȣ λέγοντος, μηδὲ νὰ πορνεύωμεν καθὼς τινὲς ἐπόρνεȣσαν, καὶ ἀπέθαναν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες ἄνδρες Ἑβραῖοι, μὲ τὸ νὰ πορνεύσȣν τȣ̃ν Μαδιαντινῶν νέων τὰ κορίτζια. Ἐὰν δὲ τόσον φόνον ἐδυνήθη ἡ πορνεία νὰ κάμῃ, τί θέλει κάμῃ εἰς ἡμᾶς τȣ̀ς κάμνοντας πολλῶν λογιῶν ἁμαρτήματα, ὄ μόνον πορνείαις, καὶ μαλακίαις, ἀλλὰ καὶ φόνȣς, καὶ κλεψίαις, καὶ ἄλλας μύρια κακά. Ἐὰν δὲ καὶ τώρα δὲν θέλεις κειθῇ, νὰ παιδευθῇς εἰς τȣ̃τον τὸν Κόσμον, τȣ̃το μὴ τὸ θαυμάσῃς, διότι ἐκεῖνοι δὲν ἠξεύραν, ὅτι εἶναι Κόλασις, καὶ γέεννα, διὰ τȣ̃το ἐκολάσθηκαν καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ μάλιστα, ὁπȣ̃ ἦσαν Ἕλλȣνες, καὶ Εἰδωλολάτραι. Ἐσὺ δὲ, Χριστιανὲ, ὅσας ἁμαρτίας καὶ αὖ κάμῃς, ἐὰν δὲν παιδευθῇς ἐδῶ, ἐκεῖ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, ὅλας

ἐκεῖνα θέλεις τὰ πληρώσει· ἐὰν δὲ καὶ ἁμαρτήσωμεν, καθὼς ἐκεῖνοι οἱ Σοδομῖται, καὶ Γομορρῖται, περισσότερον θέλομεν κολασθῆ, παρὰ ἐκείνους. Διατί; ὅτι ἡμεῖς περισσοτέραν χάριν ἐλάβομεν παρὰ ἐκείνους. Ὅταν δὲ ἁμαρτάνωμεν περισσότερον ἀπὸ ἐκείνους ἡμεῖς, τί βαρυτάτην κόλασιν, καὶ τιμωρίαν θέλομεν πάθῃ; διότι ἐὰν ἁμαρτάνοντες, ἀπομένωμεν ἀπαίδευτοι, νὰ γενώμεσθεν χειρότεροι, ἐὰν καὶ ἄφηκεν ἡμᾶς τὴν Κόλασιν ὁ Θεός. Ἀλλὰ ἰδὲ αὐτὸ φανερώτερα· διὰ τοῦτο βαίνει τὴν παίδευσιν, καὶ ὄχι μόνον τῶν ἀπερασμένων ἁμαρτιῶν ζητεῖ κρίσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλοντα διόρθωσιν. Καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, ἄκουσον τί λέγει ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· ἄφεις με νὰ θυμωθῶ, νὰ ἀφανίσω τὸ γένος τῶν Ἑβραίων. ἄφησαί με, ἔλεγεν, ὅτι ὄχι ὁ Μωϋσῆς φυράτει τὸν Θεὸν, ἀμὴ ἔδιδεν αὐτῷ πρόφασιν νὰ τὸν παρακαλέσῃ διὰ τοὺς Ἑβραίους. Τοῦτο ἐγένετο καὶ περὶ τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ· διότι λέγει· Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν τὸν Προφήτην λέγων· σηκώσου, καὶ πήγαινε εἰς τὴν Νινευὶ τὴν μεγάλην Πόλιν, καὶ διαλάλησαι μέσα εἰς αὐτὴν, ὅτι ἀκόμη τρεῖς ἡμέραις καὶ ἡ Νινευὶ θέλει καταποντισθῆ. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ Ἰωνᾶς, ἐκατέβη εἰς τὴν Ἰόπην, διὰ νὰ φύγῃ διὰ θαλάσσης νὰ ὑπάγῃ εἰς Θαρσεῖς, ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Ποῦ θέλεις νὰ φύγῃς, ἄνθρωπε; ἀπὸ τὸν Θεόν σου φεύγεις, εἰπέ μου; ἀμὴ καρτέρησον ὀλίγον, καὶ θέλεις μάθῃ, ὅτι οὐδὲ ἀπὸ τῆς θύλης τῆς θαλάσσης τὰς χεῖρας δὲν θέλεις δυνηθῆ νὰ φύγῃς· καὶ μόνον ὅτι ἐσέβη εἰς τὸ καράβι ὁ Ἰωνᾶς, κλύδωνος μεγάλου γενομένου, τόσον ὅτι ἔρριξαν τὸ φόρτωμα, καὶ τὰ ῥοῦχα τοῦ ὅλα εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ καράβι δὲν ἐλαφρώνετο, ὅτι τὸ φορτίον τὸ βαρὺ ἦτον ἀκόμη μέσα, ἤγουν τοῦ Προφήτου τὸ κορμὶ, ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας· διότι δὲν εἶναι ἄλλο βαρύτερον, ὡσὰν ἡ ἁμαρτία, καὶ ἡ παρακοή. Ἔτζη λοιπὸν, ὡς ἐν Κειμηλίῳ, ἐπὶ τῶν ναυτῶν, καὶ τοῦ Προφήτου εἶναι νὰ ἰδῆς· διότι, λέγει, πῶς ἔβαλον κλήρους, καὶ παρέδωκεν ὁ κλῆρος τὸν πταίστην καὶ παρήκοον Ἰωνᾶν· οἱ δὲ ναῦται οὐδὲ τότε δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν ῥίξουν εἰς τὴν θάλασσαν. Πόθεν λοιπὸν ἡ τοσαύτη οἰκονομία τοῦ Θεοῦ, διότι συνεχώρει ταῦτα νὰ γένουν; παιδεύων τὸν Προφήτην νὰ εἶναι φιλάνθρωπος καὶ ἥμερος, καὶ ὡσὰν νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν· μιμήσου τοὺς ναύτας, τοὺς ἁπλοῦς ἀνθρώπους, ὅτι αὐτοὶ οὐδὲ μιᾶς ψυχῆς καταφρονοῦσι, σὺ δὲ ὁλόκληρον Πόλιν, καὶ τόσας μυριάδας ἀνθρώπων δὲν ἐλυπήθης νὰ χαθοῦν ἀπὸ λόγου σου; Καὶ οἱ ναῦται, βίρόντες τὸν πταίστην, δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν καταδικάσουν, καὶ ἐσὺ, μὴ ἔχων κἀμμίαν κατηγορίαν εἰς τοὺς Νινευίτας, κατεδίκασας αὐτοὺς, καὶ ἀπώλεσας.

Ἀλλ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὰ μὲν ἐδικά τους ἁμαρτήματα συμπαθοῦσι, τὰ δὲ ξένα κατηγοροῦσι, καθὼς καὶ ἡ ἐξουσία ἐδόθη τῶν ἀσεβῶν κατὰ τῶν δυσεβῶν, διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· διότι ἡ ἁμαρτία εἶναι, ὅπου κάμνει τὰ ἄνω κάτω. Αὐτὴ ἔφερεν ὅλα τὰ κακὰ εἰς τὸν Κόσμον, καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλας συμφορὰς τὸ πλῆθος τῶν κακῶν, ὅπου μᾶς ἐπανέβη· κἄν τε θανατικὰ, κἄν τε ἐπαναστάσεις τῶν Ἐθνῶν, κἄν τε ἄλ-

λα

λα κακὰ, ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ πρώτη αἰτία· ὥστε, ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀβραὰμ νὰ εἶναι ὁπῶς μᾶς ὁρίζει, κἂν Μωϋσῆς, κἂν Δαβὶδ ὁ πραότατος, κἂν ὁ Σολομὼν ὁ σοφώτατος, κἂν ὁ πάντων ἁμαρτωλότερος τῶν ἀνθρώπων, ἡμεῖς δὲ νὰ κάμνωμεν, ἀδιάφορον ἔχωμεν τὴν αἰτίαν πρὸς τὰ κακά· διότι κατὰ τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ δίδει ὁ Θεὸς καὶ Τυραννοῦς νὰ μᾶς ὁρίζουν, καὶ νὰ μᾶς παιδεύουν, διότι δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο, ὅτι κατὰ τὴν πολιτείαν μας τοιούτους Προεστοὺς ἔχομεν. Ἐὰν καὶ πολλὰ δίκαιος εἶναι ὁ Ἐξουσιαστὴς, ὡσὰν τὸν Μωϋσῆ, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ σκεπάσῃ τὰ πολλά μας ἁμαρτήματα. Καὶ αὐθέλετε νὰ σᾶς πληροφορήσω, πῶς καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ ἁμαρτία πολλαῖς φοραῖς, καὶ τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους παρρησίᾳ καταδικάζει, ἀκούσατε.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐπῆγε ποτὲ νὰ πολεμήσῃ τὸ Κάστρον τῆς Ἱερειχὼ, καὶ μὲ τὸν πολὺν πόλεμον ὁπῶ ἔκαμον, ἕτοιμα εἶχε νὰ πέσουν τὰ τείχη τοῦ Κάστρου, καὶ εἶπε πρὸς τὸ φυσάτον αὐτοῦ· νὰ ἐξούρετε ὅλος ὁ λαὸς τοῦ πολέμου, ὅτι τὸ Κάστρον αὐτὸ εἶναι ἀφιερωμένον Κυρίῳ Σαβαὼθ, καὶ ὅσα εἶναι εἰς αὐτό. Φυλάγεσθε λοιπὸν νὰ μὴ πάρετε τίποτες ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀφιερωμένον πρᾶγμα, καὶ θανατώσῃ ἡμᾶς ὁ Θεός. Μετὰ δὲ τοῦτο κατέπεσον τὰ τείχη, καὶ εἰς τὰ χέρια τῶν πολεμίων ἦσαν ὅλα τῆς Πόλεως τὰ κύρση. Ὅλος λοιπὸν ὁ λαὸς ἐφύλαγε τὴν παραγγελίαν τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ ἡ τοῦ υἱοῦ παρακοὴ εἰς ὅλον τὸ πλῆθος τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ἀνῆψεν· ἥμαρτον, λέγει, Υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ἁμαρτίαν μεγάλην· ὅμως εἷς ἦτον ὁ ἁμαρτήσας, ὀνόματι Ἀχαρ. Ἀπέστειλε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἄνδρας ἀνδρείους ἀπὸ Ἱερειχὼ, εἰς Πόλιν λεγομένην Γαΐαν, καὶ ἐφόνευσαν ἀπ' αὐτοὺς τριάκοντα ἓξ ἄνδρας, ἀπὸ τοὺς τρεῖς χιλιάδες ἄνδρας. Βλέπεις τώρα, πῶς διὰ μίαν ἁμαρτίαν ἔγινε πληγὴ ἀπαρηγόρητος; εἷς ἥμαρτε, καὶ εἰς ὅλον τὸ πλῆθος ἔπεσον ὁ θάνατος, καὶ ὁ φόβος. Τί τοῦτο λοιπὸν, φιλάγαθε Δέσποτα Χριστέ; ἐσὺ εἶσαι μόνος δίκαιος, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου· ἐσὺ εἶπας· „ Ἕκαστος ἀποθανατεῖται ἐν τῇ ἁ„ μαρτίᾳ αὐτοῦ." Καὶ ὡσὰν νὰ ἀποκριθῇ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· ἡ ἁμαρτία εἶναι ὡσὰν φώρα, διὰ τοῦτο εἰς ὅλους ἐκπέμπεται διὰ τῆς τιμωρίας. Βλέπεις, πῶς ἡ τοῦ υἱοῦ ἁμαρτία εἰς ὅλον τὸν λαὸν τοὺς παίδευσιν ἐπροξένησε; Βλέπε τώρα, καὶ τὸν ὀνειδισμένον καὶ κακὸν αὐτοῦ θάνατον· καὶ ἔφερον αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τὸν Ἀχαρ, καὶ τοὺς Υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ τὰ βόδια, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰ ὑποζύγια, καὶ τὴν τέντα αὐτοῦ, καὶ ὅλα ὅσα καὶ αὐτὸ εἶχε, καὶ ἐλιθοβόλησαν πᾶς Ἰσραὴλ, εἰς φάραγκα Ἀχὼρ, ἅπαντας ἐν λίθοις.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἂς μὴ θαρρεῦμεν καὶ ἡμεῖς, πῶς μακροθυμεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ ἡμᾶς ὑβριζόμενος, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα διακαιόμεθα· διότι, ἐὰν ἐπὶ ἀνθρώπων, ὅταν τινὰς κτυπηθῇ εἰς τὸ δεξιὸν μάγουλον, καὶ δώσῃ καὶ τὸ ἀριστερὸν νὰ κτυπηθῇ, περισσότερον τιμωρηθήσεται, παρὰ μυρίας νὰ ἔδωκε πληγάς· ἔτζι κάμε καὶ ἐσύ, ὅταν σὲ ὑβρίσῃ τινὰς, ὑπόμεινε, καὶ εὔχου ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τότε χειρότερα τὸν ἐπλήγωσες. Ὅταν λοιπὸν ἔχωμεν ὀλίγα τὰ κατορθώματα, καὶ πολλὰ τὰ ἁμαρτήμα-

τα, εἴπα ἐδῶ ἔχομεν δυτυχίαις καὶ καλοπάθειαις ἀποκτῶντες, μηδεμία κακὸν παθαίνομεν· ἐκεῖ δὲ ἔρημοι γυμνοὶ θέλομεν ὑπάγῃ, ὅτι ἐδῶ ὅλα τὰ καλά μας ἀπολαύσωμεν, ὡσαὶ ἐκεῖνον τὸν πλέσιον, ὁποῦ ἐκαίετο εἰς ταῖς φλόγες τῦ Ἅδυ· διὰ τῦτο μὴ τὸ κακοπαθεῖν κολάζει, ἀλλὰ τὸ ἁμαρταίνειν· διότι ἐαὶ ὁ Θεὸς δὲν ἐκόλαζε, καὶ ἐπαίδευεν ἡμᾶς, ἔφρεπεν ἡμεῖς νὰ γυρεύωμεν τὶω παίδευσιν, καὶ τὶω κρίσιν τοῦ Θεῦ, ἢ τῦ Πνευματικῦ τὸν Κανόνα νὰ κάμνωμεν, ὁπῦ μᾶς δίδει, ὅταν ἐξομολογύμεθεν ταῖς ἁμαρτίαις μας· τότε μάλιστα ἀναπαύεται ὁ νῦς, ὅταν εἰς τῦ λόγυ τυ γυρεύῃ κρίσιν νὰ παιδευθῇ καλῶς. Ἂς ἰδῦμεν λοιπὸν ἐκείνυς, ὁπῦ ἀποθαίνυν τὰ παιδία τυς, ὅτι διὰ τῦτο θρηνῦσιν ἀπαρηγόρητα, ἵνα ἔχυν ὀλίγιω παρηγορίαν ἀπὸ τὶω τιμωρίαν, ὁπῦ κάμνυν εἰς τῦ λόγυ τυς διὰ τὺς ἠγαπημένυς αὐτῶν. Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸν, καθὼς πρέπει, δὲν τέργει νὰ μὴ κακοπαθῇ δι' αὐτόν· ἐκεῖνος δὲ, ὁπῦ τὸν πικραίνει μὲ ἔργα πονηρὰ, καὶ δὲν μετανοεῖ, ἀλλὰ μένει εἰς τὸ κακὸν πάντοτε, μεγάλην Κόλασιν θέλει ὑπομένῃ, καὶ τιμωρίαν· διότι ὐδένας μᾶς ἠγάπησεν, ὡσαὶ ὁ ποιήσας ἡμᾶς Θεός· ὔτε Πατὴρ, ὔτε Μήτηρ, ὐδὲ φίλος, ὐδὲ ἄλλος τινάς· δι' ἐμᾶς ἔδωκε τὸν Υἱόν τυ εἰς θάνατον, διὰ νὰ σώσῃ ἡμᾶς. Καὶ μὴ μῦ λέγῃς, ἔχω λύπας καὶ πόνυς, καὶ τὰ ἄλλα τῆς ζωῆς κακά· ἀλλὰ βάλε εἰς τὸν νῦν συ, πόσα καὶ πόσα τὸν πταίομεν καθ' ἑκάστιω ἡμέραν· καὶ μόνον ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας τὰ πταισίματα καὶ ἁμαρτήματα, μετὰ ἀκριβείας ἠθέλαμεν γνωρίσῃ πόσων ἁμαρτιῶν ἔμεσθεν πταῖσαι, καὶ πολλῶν κακῶν· ἀλλὰ διὰ τῦτο μετὰ τὰ μεγαλήτερα ἁμαρτήματα, μᾶς ἔρχονται, καὶ αἱ μεγάλαι πληγαί· διότι τὰ μικρὰ ἁμαρτήματα ὁπῦ κάμνομεν, δὲν διορθώνομεν, καὶ διὰ τῦτο ἔρχονται ὀξάφνυ αἱ ζημίαι· διὰ τῦτο οἱ ἄωροι καὶ πρὸ καιρῦ θανάτοι· ἐπειδὴ ἡ πολλή μας ὑπερηφανία εἰς αὐτὸν φθαίνει τὸν Οὐρανόν. Καὶ ὡσαὶ ποτὲ νὰ μὴ θέλομεν ἀποθαίνῃ, ἔτζη ἁρπάζωμεν καὶ πλεονεκτῦμεν, καὶ μήτε οἱ λόγοι τῦ Θεῦ μᾶς παιδεύυν, ὐδὲ ἡ Κόλασις μᾶς σωφρονεῖ. Οὐδένας καταφρονεῖ τῶν γηΐνων φροντίδων, ὐδένας γυρεύει νὰ κοιτάξῃ πρὸς τὸν Οὐρανὸν, ὁπῦ θέλομεν νὰ ἀνεβῦμεν, καὶ πόσον φόβον θέλομεν ἔχῃ ἀπὸ τῦ ἀέρος τὰ δαιμόνια· καὶ δὲν φείτομεν, ἀλλὰ ὡσαὶ οἱ χοῖροι, ὁπῦ βλέπυσι κάτω εἰς τὶω γῆν, καὶ κυλίονται εἰς τὰ κόπρια, ἔτζη καὶ τινὲς τῶν ἀνθρώπων, χειρότερα ἀπὸ τὺς χοίρυς μολύνυσι τῦ λόγυ τυς, καὶ δὲν τὸ χρειῦσι· διότι κάλλιον ἦτον μὲ πηλὸν ἀκάθαρτον νὰ μολυνθῦν, παρὰ μὲ ἁμαρτήματα· ὅτι ἐκεῖνος ὁπῦ μολυνθῇ ἀπὸ τὶω λάσπιω, νίβεται ὀλίγιω ὥραν, καὶ γίνεται ὡς τὸ πρότερον· ἐκεῖνος δὲ ὁπῦ πέσῃ εἰς τὸν βυθὸν τῆς ἁμαρτίας, ἐδέχθη πολὺ μολυσμὸν, ὁ ὁποῖος δὲν καθαρίζεται μὲ νερὸν, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν δακρύων, καὶ θρήνων θερμῶν.

Καὶ καθὼς εἶνας Βασιλεὺς νὰ φορῇ τὸ Βασιλικὸν τέμμα, καὶ νὰ ἔχῃ, καὶ ἅρματα δυνατὰ, καὶ νὰ μὴ ἔχῃ τινὰ νὰ τὸν ἀκύῃ, ὐδένα ὄφελος ἔχει ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπῦ φορεῖ, ἀλλὰ ὅλοι τὸν ὑβρίζυν, καὶ τὸν ἀναμπαίζυν, ἔτζη καὶ ὁ Χριστιανὸς δὲν τὸν ὠφελεῖ τὸ Βάπτισμα, καὶ ἡ Πίστις, καὶ νὰ

εἶναι

εἶναι παίγνιον ἀπὸ τὰ πάθη, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ νὰ ζῇ ζωὴ διεφθαρμένη· ὄχι ὅτι μόνον δὲν εἶναι σύτιμος ἀπὸ τοῦτο, ἀλλὰ περισσότερον εἶναι καταγέλαστος ὑπὸ πάντων. Μὴ γὰρ κατεντροπιάζωμεν τὴν ζωήν μας, μηδὲ μολυνώμεν τὸ κορμί μας μὲ τὴν πορνείαν, καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν, ἐπειδὴ εἶναι Ναὸς Θεοῦ, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος· διότι, πῶς ἠμπορεῖς νὰ σέβῃς εἰς Ἐκκλησίαν ὕστερα ἀπὸ τὴν συμφορὰν τῶν πορνῶν; πῶς πὶ χέρια σου θέλεις νὰ σηκώσῃς εἰς τὸν Οὐρανὸν νὰ δεηθῇς τοῦ Θεοῦ, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπερεπλέκησαν τὴν πόρνην, καὶ τὸν πόρνον; πῶς νὰ προσδυχηθῇς μὲ τὴν γλῶσσαν, ὁποῦ ἐφίλεις τοὺς ἐρασάς; μὲ ποῖα μάτια νὰ ἰδῇς τοὺς ἀγαπῶντάς σε, μὲ τόσην ἀχημοσύνην, ὁποῦ κάμνεις; Καὶ τί λέγω τοὺς φίλους καὶ Πνευματικούς· ἐὰν καὶ μηδένας σὲ ἰδῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὸ συνειδός σου σὲ ἐλέγχει, καὶ μισεῖς ἀκόμη καὶ τὸ ἐδικόν σου κορμὶ, καὶ τὸ συγχαίνεσαι· διότι, ἐὰν δὲν ἦτον τοῦτο, δὲν ἤθελαν τρέχει οἱ πόρνοι εἰς τοὺς λυτρῶς, ἐπειδὴ παντὸς βορβόρου, καὶ βρώμου ἀκαθαρτότερον τοῦ λόγου τους νομίζουν. Τί προσδοκᾶς ἀπόφασιν ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὅταν εἶσαι τέτοιας λογῆς ἁμαρτωλός; ἐπειδὴ τὴν ψυχήν σου κατεμόλυνας, καὶ ἀκάθαρτον ὅλον σου τὸ κορμὶ ἐποίησας, τοιοῦτο καθάρσιον ζήτησαι, ὁποῦ νὰ δωνηθῇ νὰ σὲ καθαρίσῃ. Ἐὰν δὲν κάμωμεν ἔτζι, ἂν καὶ μὲ ὅλους τοὺς ποταμοὺς, καὶ ταῖς βρύσες τοῦ Κόσμου ὅλου πλυθῶμεν, δὲν θέλομεν δωνηθῇ ἐξαλεῖψαι οὐδὲ ὀλίγον μέρος τῆς ἁμαρτίας.

Καὶ τοῦτο ὁμοιάζει, ὡσὰν ἕνας δοῦλος, ὁποῦ νὰ ἤθελε βάλῃ τὰ ῥοῦχά του πὶ φυριάσμα εἰς τοῦ Ἀφεντός του τὰ ῥοῦχα, τύχα ἤθελε τὸ ὑπομείνῃ τοῦτο; ὄχι· ἢ εἰς ἀγγεῖον χρυσοῦν νὰ βάνῃ μύρον, καὶ ἄλλος νὰ βάλῃ ἀκαθαρσίαν, δὲν ἤθελες τὸν ὑβρίσῃ, καὶ τὸν τιμωρήσῃ; Τὴν δὲ ψυχήν μας ἀπὸ ὅλα ἐτοῦτα νομίζομεν δυτελεστέραν, καὶ ἀτιμοτέραν; ὁποῦ εἰς αὐτὴν ἐχύθη τὸ μύρον τὸ Πνευματικὸν, τὸ Ἅγιον Βάπτισμα, λέγω, καὶ ἀπὸ ὅλα ἡ Ἁγία Κοινωνία, καὶ νὰ βάνωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἡγιασμένην ψυχὴν διαβολικὰ ἄσματα, καὶ Σατανικὰ ἀκούσματα, γεμάτα πορνείας; Καὶ πῶς αὐτὰ τὰ κακὰ θέλει ὑπομείνῃ ὁ Θεὸς, εἰπέ μου; διότι, καθὼς ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι ὑπὸ τῆς μέθης σκοτισμένοι, καὶ ζαλισμένοι, περιπατοῦν καὶ σκοντάβουν ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ, καὶ κἂν λάκκον, κἂν κρημνὸν, κἂν εἴτι καὶ αὐ τύχουν ἀφρόσεκτα καταγκρεμνίζονται, ἔτζι καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ κάμνουν τὴν ἁμαρτίαν, ὡσὰν μέθη κακῇ, τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς πράξεως δεδυλωμένοι, δὲν γνωρίζουν ἐκεῖνο ὁποῦ κάμνουν· καὶ μήτε τὴν πρόσκαιρον ἐντροπὴν τῶν ἀνθρώπων ἔχουν, μήτε τὰς μελλούσας κολάσεις προβλέπουν, διότι ἡ ἁμαρτία εἶναι τυφλὴ, καὶ δὲν βλέπει. Διότι, ὅταν κάμῃ τὴν ἁμαρτίαν, τότε γεννᾷ πόνους πικροὺς τῇ τεκούσῃ ψυχῇ, ὅτι τότε μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, σβεσθείσης τῆς ἡδονῆς, τὸ πικρὸν τῆς μετανοίας ἔρχεται κοντρον, καὶ γίνεται δίσομον μαχαῖρι εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἁμαρτήσαντος, καὶ τότε σέκεται δωνατὸς κατήγορος τὸ συνειδὸς ἡμῶν· τέτοιαν συνήθειαν ἔχουν οἱ ἁμαρτωλοὶ, μάλισα οἱ πόρνοι, καὶ οἱ κλέπται, ὅλους τοὺς φοβοῦνται, καὶ ἀπὸ τὸν ἴσκιόν τους, καὶ ἂν ἰδοῦν νὰ συν-

τυχαίνων ἄλλοι διὰ ἄλλας ὑποθέσεις, αὐτοὶ νομίζων πῶς διὰ λόγου τῶς σωτυχαίνων. Τοῦτο δεινὸν κακὸν εἶναι ἡ ἁμαρτία· μηδενὰς νὰ τοὺς ἐλέγχῃ, αὐτοὶ ἀποίτους προδίδονται, καὶ κατάδικον κάμνει τὸν ἁμαρτωλὸν ἡ ἁμαρτία. Ἔτζη πάλιν ἡ δικαιοσύνη κάμνει τὴν ἀφοβίαν τοῦ δικαίου καὶ παῤῥησίαν. Λέγει ἡ Γραφὴ, πῶς φεύγει ὁ ἀσεβὴς, μηδενὸς διώκοντος, διότι ἔχει μέσα του τὸν κατήγορον, ἤγουν τὸ συνειδὸς, ὁποῦ τὸν τύπτει· διὰ τοῦτο φεύγει ἀπὸ ὅλον τὸν τόπον, ὡσαὶ νὰ τὸν διώχνῃ τινάς. Ἀλλ' ὄχι ὁ δίκαιος ἔτζη· ἀλλὰ ὡς λέων πεποιθὼς, καὶ θαῤῥεῖ τῶς τέκνα. Τέτοιος ἦτον ὁ Προφήτης Ἠλίας, ὁπόταν εἶδε τὸν Βασιλέα Ἀχαὰβ πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ λέγει ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν Ἠλίαν· διατὶ ἐσὺ διαστρέφεις, καὶ χαλᾶς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν; ὁ δὲ Προφήτης εἶπεν αὐτῷ· ὄχι ἐγὼ διαστρέφω, καὶ χαλῶ τῶν Ἑβραίων τὸν λαὸν, ἀλλὰ ἐσὺ καὶ ὅλος ὁ οἶκος τοῦ Πατρός σου. Ἀληθῶς ὁ δίκαιος, ὡς λέων θαῤῥεῖ· ἔτζη καὶ ὁ Προφήτης ἀντεστάθη τοῦ Βασιλέως. Οἱ Βασιλεῖς μὲ ἅρματα, καὶ μὲ στρατιώτας, ὁ δὲ Ἠλίας ἐφόρει τὴν παλαιόγυναν, καὶ ἦτον τιμιωτέρα τῆς ἀλυργίδος τοῦ Βασιλέως· διότι ἡ ἀλυργὶς τοῦ Βασιλέως ἔκαμε τὴν πεῖναν, καὶ τοὺς θανάτους εἰς τὸν Κόσμον, ἡ δὲ μηλωτὴ τοῦ Ἠλία ἔλυσε τὰ κακὰ ὅλα, ταῖς πείναις, καὶ τοὺς θανάτους. Αὕτη ἡ μηλωτὴ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἔχισε, καὶ ἐπέρασεν· αὕτη τὸν Ἐλισσαῖον Προφήτην, καὶ δεύτερον Ἠλίαν ἔκαμεν.

Ὅτι μὲν ἀκαθάρτους τοὺς λόγους τοὺς νομίζουσιν οἱ τῇ πορνείᾳ μολυνόμενοι, ἐπαινῶ αὐτοὺς, καὶ τοὺς δέχομαι· ὅταν δὲν μετανοῦν, νὰ καθαριθοῦν, τοὺς κατηγορῶ· διότι μετὰ τὸν καθαρισμὸν τῆς ἐξομολογήσεως πεύτουν, καὶ κυλίονται εἰς τὰ βόρβορα, ὡσαὶ νὰ κρημνίζῃ ἐκεῖνο ὁποῦ ἔκτισε, καὶ πάλιν νὰ τὸ οἰκοδομῇ, καὶ νὰ τὸ κατακρημνίζῃ· ἀπὸ τοῦτο δὲν κερδαίνει ἄλλο, παρὰ μόνον πολλὰς κόπους, καὶ τιμωρίας· διότι ἐὰν καθ' ἡμέραν ἁμαρταίνωμεν, πάλιν καθ' ἡμέραν νὰ μετανοῦμεν. Δὲν εἶναι ἄλλο χειρότερον κακὸν, ὁποῦ νὰ κολάζῃ τὸν ἄνθρωπον, ὡσαὶ ὁπότε δὲν φοβᾶται τὸν Θεόν· διότι, λέγει· „ Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυ„ ρίου." ὡσαὶ δὲν ἔχει φόβον ὁ ἄνθρωπος, κάμνει εἴτι κακὸν θέλει. Καὶ πάλιν ἄλλο δὲν σώνει τὸν ἄνθρωπον, ὡσαὶ νὰ βλέπῃ πάντοτε τὸν Θεὸν μὲ τὸν νοῦν του· διότι λέγει ἡ Θεία Γραφή· „ Προωρώμην τὸν Κύ„ ριον, ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ σαλευ„ θῶ." διότι ἐὰν καὶ ἄνθρωπον βλέπωμεν, ἐντρεπόμεθεν νὰ κάμωμεν ἁμαρτίαν, πόσον περισσότερον, ὅταν δυλαβόμεθα τὸν Θεὸν πρὸ ὀφθαλμῶν; Πολὺ καλὸν εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, μηδόλως ἁμαρταίνειν· εἰδὲ καὶ ἁμαρτήσῃ, ταχέως μετανοῆσαι, καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ζητῆσαι παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅταν πάλιν τινὰς χαίρεται, πῶς κάμνει τὰ ἁμαρτήματα, τοῦτο εἶναι πάλιν μεγάλη ἀγνωσία, καὶ ἀπανθρωπία· διότι ἐκεῖνος, ὁποῦ νὰ πέσῃ εἰς ἁμαρτίαν ἐξ ἀπροσεξίας, ἔπειτα νὰ τὴν μισήσῃ, καθὼς λέγει ὁ Δαβὶδ „ ἁμαρτίαν ἐμίσησα, καὶ ἐβδελυξάμην" ἐκεῖνος γοργὰ θέλει μετανοήσει· ἐκεῖνος δὲ, ὁποῦ ἐπαινεῖ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν τὴν κάμνῃ, ἀπὸ τοῦ λόγου του ἐδίωξε τὴν ἰατρείαν τῆς σωτηρίας του, διὰ

νὰ μὴ μετανοῇ καθόλου· διότι ὄχι μόνον ἐκεῖνοι, ὁποῦ κάμνουν τὰ κακὰ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ τοὺς ἐπαινοῦν, ἀκόμη περισσοτέρως κολάζονται. Ἔτζι πάλιν καὶ οἱ τοὺς καλοὺς, καὶ ἀρετοῦς ἄνδρας θαυμάζοντες, καὶ ἐπαινοῦντες, καὶ μακαρίζοντες, συμμέτοχοι εἶναι τῶν ἐκείνων σεφαύων. Ἐπειδὴ δὲν χρειάζεται τοῦ ὁδυρμοῦ, καὶ τὸν πόνον τῶν ἁμαρτιῶν σου, διὰ τοῦτο σύναξον καὶ κλαῦσον, ὅτι ὄχι παρὰ τὸ μὴ λυπεῖσθαι τὴν ἁμαρτίαν γίνεται τοῦτο, ἀλλ' ἔχεις ἀναίσθητον, καὶ φιλαμαρτήμονα ψυχήν· διότι ἐὰν ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἄλλων, ὁ μὴ ποιῶν εἶναι κατηγορίας ἄξιος, πόσον περισσότερον πρέπει ἐπὶ τὰ ἐδικά σου ἁμαρτήματα κλαίειν, καὶ θρηνεῖν; καὶ ἄπονος διεισκόμενος, καὶ ἀμελὴς, ποίας σωτηρίας εἶσαι ἄξιος; οὐδὲ μιᾶς. Ἐὰν ὁ Παῦλος τὸ συμφέρον τὸ ἐδικόν του καταφρονῇ, ἵνα εὕρῃ τὸ συμφέρον τῶν ἀλλονῶν, πόσης κολάσεως δὲν εἴμεθον ἄξιοι ἡμεῖς, ὁποῦ οὐδὲ τῆς ἐδικῆς μας βλάβης ἀποχωρῆσαι θέλομεν; Διὰ τοῦτο πτερὰ ἐδόθησαν τῶν πουλίων, ἵνα φύγωσιν ἀπὸ τὰς παγίδας τῶν κυνηγῶν, τῶν δὲ ἀνθρώπων ἐδόθησαν παρὰ Θεοῦ λογισμοὶ, διὰ νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα, ὁποῦ σαίνουν οἱ δαίμονες.

Ἀλλὰ λέγεις, πῶς δὲν ἐγνωρίζεις τὰ ἁμαρτήματά σου· καὶ πῶς νὰ σοῦ πιστεύσωμεν; ὁποῦ διὰ τῶν ἀλλονῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ Νόμους γράφεις, καὶ τιμωρίας ὁρίζεις, καὶ Κριτὴς, καὶ ἐξετασὴς γίνεσαι φοβερός; Ποίαν ἔχεις ἀπολογίαν εἰς ἐκεῖνα, ὁποῦ αὐτὸς ἐσὺ ἁμαρτάνεις, καὶ λέγεις πῶς δὲν ἠξεύρεις τὰ γενόμενα; Ἐμοίχευσας ἐσὺ, καὶ ἐκεῖνος, ὁποῦ κείνεις ἐμοίχευσε· διατί ἐκεῖνον τιμωρεῖς, καὶ τοῦ λόγου σου συγχώρησιν ἀξιώνεις; διότι ἐὰν ἐγνωρίζης πῶς δὲν εἶναι κακὸν ἡ μοιχεία, ἔπρεπεν οὐδὲ ἄλλον μοιχὸν νὰ τιμωρήσῃς· εἰδὲ καὶ ἄλλον τιμωρῇς καὶ παιδεύῃς, σὺ δὲ πῶς νομίζεις νὰ φύγῃς τοῦ κόλασιν; καὶ πῶς ἂν ἔχῃ λόγον, ὁποῦ καὶ ἐσὺ αὐτὰ τὰ ἁμαρτήματα ἔκαμες, διότι ἀπὸ τῆς ἐδικῆς σου κρίσεως, καὶ ἀποφάσεως τοῦ ἑτέρου, θέλει νὰ σὲ κρίνῃ ὁ Θεός. Ἄκουε τοῦ Παύλου λέγοντος· Νομίζεις τοῦτο ὦ ἄνθρωπε, ὁ κρίνων τοὺς κακῶς κάμνοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ἐσὺ νὰ φύγῃς τοῦ κρίσιν τοῦ τοῦ Θεοῦ; τὸ ἐδικόν σου κρῖμα δὲν ἔφυγες, καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλεις νὰ φύγῃς; καὶ πῶς νὰ γένῃ τοῦτο; Εἰδὲ καὶ πάλιν λέγῃς, ὅτι ἠξεύρω καλὰ, ὅτι εἶμαι ἄξιος κολάσεως, διὰ δὲ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖς, καὶ διὰ τὸ μὴ παραδοῦναι παρευθὺς τοῦ παίδευσιν θαρρεῖς· φοβᾶσαι λοιπὸν καὶ τρέμεις, διὰ τοῦτο ἂν εἶσαι δίκαιος, ὄχι εἰς τὸ μὴ δοῦναι κρίσιν, ἀλλὰ πικροτέραν, ἐὰν ἀδιόρθωτος μείνῃς. Καὶ πάλιν ἐκεῖνος ὁποῦ κάμνει μεγάλα ἁμαρτήματα κρυπτῶς, καὶ μηδενὶ σκανδαλίζει, ἐλαφρότερα ἔχει τοῦ κόλασιν, καὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι εὐτελὴς, καὶ ποταπὸς ἄνθρωπος, δὲν δίδει τόσου βλάβου εἰς τοὺς πολλούς. Ἐκεῖνος δὲ, ὁποῦ εἶναι μέγας, καὶ ἀκουστὸς εἰς τοῦ ἀρετοῦ, καὶ εἰς παίδευσιν, καὶ σέκει ἐν ὕψει τῆς ὑπερηφανίας, καὶ νὰ εἶναι ἀπὸ ὅλους θαυμαζόμενος, ὅταν ὑποσκελισθῇ, καὶ πέσῃ εἰς κάμμίαν ἁμαρτίαν, μεγάλην ζημίαν ἐργάζεται, καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους ἀμελεστέρους ἔκαμε. μὴ λοιπὸν φοβηθῇς ἐπιβουλοῦ Κριτοῦ, ἀλλὰ φοβεῖσου τὴν βλάβην τῆς ἁμαρτίας· ἄνθρωπος

ποτὲ

ποτὲ δὲν σὲ βλάπτει, ἐὰν μὴ ἐσὺ βλάψῃς τοῦ λόγου σου. Ἐὰν μὴ πταίῃς, κἂν μύρια παθία εἶναι, ὁ Θεὸς σὲ ἐλευθερώνει· εἰδὲ καὶ ἔχῃς ἁμαρτίαν, ἐὰν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον εἶσαι, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πεσεῖσαι· διότι καὶ ὁ Ἀδὰμ εἰς τὸν Παράδεισον ἦτον, καὶ ἔπεσον· ὁ Ἰὼβ ἐν κοπρίᾳ ἦτον, καὶ ἐστεφανώθη διὰ ὑπομονῆς. Τί τὸν ὠφέλησε τὸν Ἀδὰμ ὁ Παράδεισος; ἢ τί τὸν ἔβλαψεν ἡ κοπρία τὸν Ἰώβ; ἐκεῖνον ἡδονὰς τὸν ἐπεβάλλουσε, καὶ ὑποσκελίθη, καὶ τοῦτον ἐπείραζεν ὁ διάβολος, καὶ ἐστεφανώθη. Δὲν ἐπῆρεν ὅλα τα τὰ χρήματα, καὶ πράγματα; ἀλλὰ τὴν δυσέβειαν αὐτοῦ, ὁποῦ εἶχε πρὸς τὸν Θεὸν, δὲν ἠμπόρεσε νὰ τοῦ κλέψῃ· δὲν ἐφόνευσεν ὅλα τα τὰ Παιδία; ἀλλὰ τοῦ Πίστιν αὐτοῦ δὲν ἐδυνήθη νὰ τοῦ σαλέψῃ· δὲν ἐξέχισε μὲ τὸ πλῆθος τῶν σκωλήκων τὸ κορμί τα; ἀλλὰ τὸν θησαυρὸν τῆς ψυχῆς δὲν ηὗρε.

Τοῦτόν μα τὸν λόγον, καὶ Νόμον φυλάξετε, παρακαλῶ· καὶ πιάνω τοὺς τιμίους σας πόδας, ὄχι μὲ τὰ χέρια, ἀλλὰ μὲ τὴν γνώμην, καὶ δάκρυα χύνω, καὶ λέγω πάλιν· τοῦτον μα τὸν Νόμον φυλάξατε, παρακαλῶ, καὶ ἡδονὰς θέλει δυνηθῇ νὰ σᾶς ἀδικήσῃ. Ἴδετε λοιπὸν τὸν Προφήτην Δαβὶδ καὶ Βασιλέα, πολεμοῦντα καὶ πίπτοντα, καὶ ἐγειρόμενον, καὶ νικοῦντα; ἴδετε τοῦ ἁμαρτίαν, ὁποῦ ἔκαμε, μοιχείαν, καὶ φόνον, καὶ συμπαθημένον διὰ τῆς μετανοίας; Βλέπε πόρα αὐτὸν, καὶ μετὰ τοῦ χάσιν τοῦ Πνεύματος, μετὰ τοῦ πρὸς Θεὸν παῤῥησίαν, μετὰ τὸ πλῆθος τῶν κατορθωμάτων, μετὰ πολλὰ νικήματα τῶν πολέμων, αἰαβοῶντα, καὶ λέγοντα· „ Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου." Εἶπες μέγα, εἰπὲ καὶ πόσον· ὅτι μὲν τὸ μέγα οἶδα, μετρῆσαι δὲ ἐ δυνάμαι, ἐπὶ τὸ πέλαγος τοῦ λόγου μα ἄπλωσα τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Δεσπότου μα. Καὶ πόρα, τί τὸν γυρεύεις, εἰπέ μα, ἐσὺ ἤκουσας τοῦ Προφήτου Νάθαν λέγοντός σου, „ καὶ Κύριος ἀφεῖλε τὸ ἁμάρτημά σου." Τί πλέον ζητεῖς; ὄχι τοῦτο μόνον ζητῶ, ἀλλὰ τὸ κάλλος μα ζητῶ τὸ πρῶτον, τοῦ παῤῥησίαν, καὶ τὸ πολὺ θάῤῥος, ὁποῦ εἶχα σιμὰ εἰς τὸν Θεόν. „ Ἐπὶ πλεῖον πλύνον με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μα, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μα καθάρισόν με." Βλέπεις τί ζητεῖ; ἀκόμη περισσοτέραν λαμπρότητα ζητεῖ, καὶ μεγαλήτερον καθαρότητα. Καὶ τί δίδεις, ὦ μακάριε Δαβὶδ, διὰ τοῦτα ὁποῦ ζητεῖς; τί δὲ λέγεις; „ ὅτι τοῦ ἀνομίαν μα ἐγὼ γινώσκω." Τοῦτο δίδεις; καὶ ποῖος ἄνθρωπος εἶναι, ὁποῦ δὲν ἐγνωρίζει τοῦ ἁμαρτίαν τα; Ἀλήθειαν λέγω· πόσοι εἶναι, ὁποῦ κάμνουν ἁμαρτίαις, καὶ καυχῶνται; πόσοι εἶναι, ὁποῦ λυποῦν, καὶ πικραίνουν τοὺς Ἀδελφούς των, καὶ δὲν κλαίουσιν οὐδὲ θρηνοῦσιν; ἀλλὰ „ ἐγὼ τοῦ ἀνομίαν μα γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μα ἐνώπιόν μα ἐστὶ διὰ παντός." Ὦ δυγένεια ψυχῆς καὶ χρησιμωτάτη· τοῦ ἐνθύμησιν τῆς ἁμαρτίας δὲν τοῦ ἀλησμόνησον, ἀλλὰ καὶ συγχωρηθεῖσαν αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διὰ μέσου τοῦ Προφήτου Νάθαν, αὐτὸς αὐτοῦ πάλιν ἔγραψεν, ὡσὰν μίαν εἰκόνα εἰς τοῦ καρδίαν τα μέσα, διὰ νὰ τοῦ ἐνθυμᾶται παντοτε. Καὶ βλέπε καὶ σὺ τί γίνεται ὅτι, ἐὰν ἐσὺ ἐνθυμᾶσαι τὴν ἁμαρτίαν σου, ὁ Θεὸς αὐτοῦ δὲν ἐνθυμᾶται· ἐὰν δὲ ἐσὺ τοῦ ἀλησμονήσῃς, ὁ Θεὸς αὐτῆς ἐνθυμᾶται. Ἔκαμες τίποτες κακόν;

ἐνθυμήσητο, ὅπως ὁ Θεός σου ἀλησμονήσῃ αὐτό. Ἔκαμες καλόν; ἀλησμόνησαί το, ἵνα ὁ Δεσπότης σε Χριστὸς αὐτὸ θέλει εἰπῇ μετ' ἐγκωμίων, διότι ὄχι ἔτζη ἐσὺ λέγεις τὰ καλά σε ἔργα. Καὶ πῶς; ἄκουε· ἐὰν δώσῃς πτωχῷ ἐλεημοσύνην, ἐρωτώμενος, λέγεις· ἴδα τὸν πτωχόν, ὅπου ἐπείνα, καὶ ἔδωκα αὐτῷ καὶ ἔφαγεν. Ὁ δὲ Χριστὸς ὄχι λέγει, ἀλλὰ πεινῶντά με ἴδετε, καὶ ἐθρέψατέ με, διψῶντα, καὶ ἐποτίσατε. Διὰ τοῦτο ἐσύ, ὅταν ἁμαρτήσῃς μὴ καρτερῇς ὑπὸ ἄλλου νὰ ἀκούσῃς τὴν κατηγορίαν σου, ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ κατηγορηθῇς, καὶ νὰ ἐγκαλεσθῇς, ἐσὺ πρῶτος κατηγόρει τῶν ἁμαρτιῶν σου, τρόπῳ ἐξομολογήσεως. Εἰδὲ καὶ ὑπὸ ἄλλου ἐλεγχθῇς, δὲν γίνεται ἐδικόν σου τὸ κατόρθωμα, ἀλλὰ ἐκείνου τῆς κατηγορήσεως τὸ κατόρθωμα· διότι καὶ ὁ Πέτρος, ὕστερα ἀφ' οὗ ἀρνήθη τὸν Χριστὸν, ἐπειδὴ γοργὰ ἐμετανόησε, καὶ ἔκλαυσε πικρῶς, καὶ ἔτζη τὴν ἄρνησιν ἰατρεύσεν, ὥστε καὶ πρῶτος πάλιν ἔγινε τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ Χριστοῦ ἐξουσία τοῦ λύειν, καὶ δένειν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀποστόλοις. Αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν ἔλαβαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς, τοῦ δεσμεῖν, καὶ λύειν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα.

Ἄρχων εἶναι καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς, καὶ Ἄρχων τοῦ Βασιλέως τιμιώτερος, διότι αὐτὴν τὴν κεφαλικὴν, καὶ βασιλικὴν κεφαλὴν οἱ Ἱεροὶ Νόμοι, εἰς τὰς χεῖρας τοῦτο φέροντες, ἐπρόσταξαν· καὶ ὅταν κάμνῃ χρεία νὰ γένῃ καινόν ἔργον καλὸν, ὁ Βασιλεὺς ἔρχεται πρὸς τὸν Ἀρχιερέα. Διὰ τοῦτο δὲν ἔστειλεν ὁ Θεὸς Ἄγγελος ἐκ τῶν Οὐρανῶν, νὰ διορθώνῃ τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων, ἀμὴ ἔκαμε Διδασκάλους ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ μὴν ἐπιτιμοῦν τοὺς ἀνθρώπους βαρέως οἱ Ἄγγελοι· διὰ τοῦτο ἀνθρώπους θνητοὺς ἔδωκε Διδασκάλους, καὶ Ἱερεῖς, ὅπου ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἀδυνάμειαν ὡς καὶ τοὺς ἄλλους. Τίνος λοιπὸν ἕνεκεν εἶπα ταῦτα πρὸς ἡμᾶς; ἵνα μὴ λέγητε ὅτι ἐσὺ εἶσαι καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ δὲν λυπᾶσαι τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἀλλὰ βαρέως, καὶ μετὰ πολλῆς ἐξουσίας δίδεις τὰ ἐπιτίμια, καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁμαρτιῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ πρῶτος γνωρίζω τὴν λύπην, καὶ τὴν θλίψιν τῶν μετανοούντων, διότι καὶ ἐγὼ ὑπόδικος εἶμαι τῶν ἁμαρτιῶν· διότι ὅλοι μας εἴμεθον ὑπὸ κανόνος, καὶ ἐπιτιμίοις, καὶ ὀδύνας δυώνται νὰ καυχηθῇ, ὅτι ἔχει καθαρὰν καρδίαν. Ὥστε δὲν λέγω τὰ ξένα ἁμαρτήματα, οὐδὲ ἐξ ἀπανθρωπίας λέγω ταῦτα, ἀλλὰ ἀπὸ καθεμονίαν, ἤγουν ἐπιμελοῦμαι, καὶ φροντίζω τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ κάμνω τούτους τοὺς πολλοὺς ἐλέγχους· διότι οἱ Ἰατροὶ, ὅταν ἰατρεύουν τὰ κορμία, ἐκεῖνα ἔχουν τὸν πόνον, ὁ δὲ Διδάσκαλος ὁποῦ διδάσκει, καὶ ἰατρεύει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, αὐτὸς ἔχει τὸν πόνον, καὶ τὴν λύπην, φοβούμενος μήπως καὶ δὲν πέσῃ ὁ σπόρος τοῦ λόγου εἰς γῆν ἀγαθὴν, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ δὲν φυτρώσῃ νὰ φέρῃ καρπὸν ψυχικόν. Εἰ δὲ βλέσθε μαθεῖν ὅσον κατόρθωμα εἶναι, ὡσὰν νὰ ἐνθυμᾶται τινὰς τὰ ἐδικά του ἁμαρτήματα, ἐνθυμεῖσθε τί κάμνουν οἱ Ἄρχοντες, ὅταν ἐξοδιάζουν τὰ ἄσπρα τους εἰς ταῖς δουλείαις τους· παρόδους, ὅταν σκωθοῦν ἀπὸ τὸν ὕπνον, κράζει τὸν ἐ-

ξα-

ξοδιασιῶ ὑπηρέτιω, ϗ γυρδύει λογαριασμόν τί ὀξωδίασε τὴν χθεσινὴν ἡμέραν· τί ὀξωδιάσαμαν, λέγει, περὶ κακῆ; τί δὲ εἰς τὶω χρεῖαν μας; ϗ τί μας ἀπόμειναν κἂν διὰ τὶω σήμερον; Ἔτζι πρέπει νὰ κάμνωμεν ϗ ἡμεῖς λογαριασμὸν τῶν πράξεών μας. Ἂς ὀξετάσωμεν ὡς δῶλον τὸν νοῦν μας, διὰ τὺς λόγυς, διὰ τὶς πράξεις, διὰ τὰ ἐνθυμήματα, ποῖα ἦσαν χρειαζόμενα, ποῖα δὲ διὰ βλάβην ἐδικίω μας· ποῖα λόγια ἐσωτύχαμεν κακῶς, ἢ ὑβρίσαμεν τινὰ, ἢ ἐκατακρίναμεν, ϗ αἰσχρολογήσαμεν, ϗ ἀργολογήσαμεν, ἢ ἴδαμεν κάλλος ξένον, ϗ ἐκομπώθημεν, ἢ διὰ χειρῶν, ἢ διὰ γλώσσης ἐβλασφημήσαμεν, ἢ ἐκενοδοξήσαμεν, ἢ ἀπὸ φθόνυ, ϗ γέλωτος ἀκαίρυ αἰσχαλωτίθημεν. Καὶ αὐτὶ τῦπων τῶν κακῶν ὁπῦ ἐπταίσαμεν, ϗ ἐπάθαμεν κάμμίαν ἁμαρτίαν, ἂς ἀποχωρήσωμεν ἀπ' αὐτίω· ϗ αὐτὶ τῶν ὀξοδιαθεύτων κακῶς, ἄλλων ἐσόδων ἀποθέσωμεν καλῶς, ἤγυν διὰ τὺς κακὺς λόγυς, ϗ βλαπτικὺς, ὁπῦ ἐσυντύχαμεν, νὰ κάμωμεν ἐλεημοσύνην, νηστείαν, ϗ προσευχήν. Καὶ ἐὰν θησαυρίζωμεν κακὸν εἰς τῦ λόγυ μας, θέλομεν καταντήσει εἰς μεγάλην πτωχείαν πνευματικίω, ϗ θέλομεν πεμφθῆ πρὸς τὶω ἀθάνατον τῦ αἰωνίυ πυρὸς Κόλασιν.

Πόσον λοιπὸν καλλίτερον εἶναι πρόσκαιρίω καταφύγιν, ϗ ὀδυρμὸν, ἀθανάτων ἀλλάξαθαι καλῶν, ϗ χαρᾶς τέλος μηδὲν ἐχύσης, εἰς τὸν ὀλίγον τῦτον, ϗ πρόσκαιρον Κόσμον; ϗ ἂν τὸν ἀπολαύσωμεν ἐδῶ, θέλομεν ὑπάγη ἐκεῖ νὰ κολαζώμεθεν ἀθάνατα. Ἐὰν δὲ ὁ Παῦλος ὁ ποσῦτος ϗ μέγας Ἀπόστολος, ὁπῦ ἐπερεπάτησε, ϗ ἐγύρισεν ὅλίω τὴν Οἰκυμένίω, ὡσὰν νὰ εἶχε πτερὰ, διδάσκων, ϗ κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τῦ Χρισῦ, ϗ εἰς τὸν Παράδεισον ἀνέλθων, ἤκυσε μεγάλα ϗ φοβερὰ Μυσήρια, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ ἤκουσεν ἄλλος Ἀπόστολος, ἕως τὶω σήμερον, αὐτὸς γράφων ἔλεγεν· „Ὑποπιάζω μυ τὸ σῶμα, ϗ „δυλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι" εἰς τῦτα τὰ ἔργα τῦ Ἀποσόλυ τὰ κοπιαστικὰ, τί νὰ ἀποκριθῶμεν ἡμεῖς οἱ βαρυφορτωμένοι μὲ ταῖς ἁμαρτίαις; διότι ὁ πόλεμος ἐτῦτος τῦ κορμίυ μας δὲν ἔχει ἀνάπαυσιν ποτέ. Διὰ τῦτο πάντοτε χρεωσῦμεν νὰ κοπιάζωμεν, ϗ νὰ ἀγρυπνῦμεν, ϗ ὐδέ ποτε νὰ εἴμεθεν ἀμέριμνοι, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς ὡρισμένος τῆς ἐπιθέσεως τῦ πολεμῦντος ἡμᾶς. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν εἴη δόξα εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμίω.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ

Περὶ Φθόνου, ϗ Μίσους.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Δὲν εἶναι ἄλλο ἁμάρτημα χειρότερον, ὁπῦ νὰ χωρίζη τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν, ϗ ἀπὸ τὺς ἀνθρώπυς, ὡσὰν ὁ Φθόνος, ἤγυν ἡ ζηλεία. Τῦτο ἡ κακὴ ἀρρωσία εἶναι ἀκόμη χειρότερη ἀπὸ τὶω φιλαργυ-

ρίαν· διότι ὁ μὲν φιλάργυρος τότε χαίρεται, ὅταν κερδήσῃ ἄστρα· ὁ δὲ φθονερὸς τότε χαίρεται, ὅταν ἄλλος ζημιωθῇ, καὶ χάσῃ τὸν κόπον τε, καὶ ἐνεργεσίαν νομίζει τῶν ἀλλοτρίων τῶν δυστυχίαν, καὶ ζημίαν. Καὶ τί ἄλλο ἀπὸ τοῦτο χειρότερον; ὅτι τὰ ἐδικά τε κακὰ δὲν ἐξετάζει, μόνον εἰς τὰ καλὰ τῶν ἄλλων καταπαίεται, καὶ σεροῦει τὸ λόγε τε, καὶ δὲν ὑπάγει εἰς τὸν Παράδεισον, ἀλλὰ οὐδὲ εἰς ἑτοῦτον τὸν Κόσμον ἔχει καρνία καλόν. Καὶ καθὼς τρώγει τὸ ξύλον τὸ σκολῆκι, καὶ τὸ μαλὶ ἡ μόλιτζα, ἔτζη καὶ ὁ φθόνος καταφλογίζει τὰ κόκκαλα, καὶ τοῦ ψυχοῦ ἀνάθεμα τῶν φθονερῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπὸ τὰ θηρία, καὶ ἀπὸ τοὺς δαίμονας ἀκόμη κακώτεροι· καὶ τὰ μὲν θηρία, ἢ τροφῆς χρειαζόμενα, ἢ ἀπὸ ἡμᾶς παρακινούμενα, τότε καὶ ἐκεῖνα μὲ τὸν θυμὸν ἁρμαθώνονται· ἀλλὰ οἱ φθονεροὶ ἄνθρωποι, ἐὰν τοὺς ἐνεργεθῇ τινὰς, εἶναι ὡσὰν νὰ τοὺς ἀδίκησε. Καὶ οἱ μὲν δαίμονες πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἀνελεήμονες, καὶ πικροὶ ἐχθροὶ, πρὸς δὲ τοὺς συντρόφους αὐτῶν δαίμονας, ἔχουν ἀγάπην, οἱ δὲ φθονεροὶ φεύγουσιν ἀπὸ τοῦ συνομιλίαν τῆς φύσεως, μάλιστα οὐδὲ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἀγαπῶν· διότι λέγει· „ Φθόνος γὰρ οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον." Οἱ τοιοῦτοι πάντοτε συγχυσμένοι, καὶ λυπημένοι πολλὰ ἐνείσκονται, καὶ κολάζουσι τὰς ἑαυτῶν ψυχάς· καὶ δὲν εἶναι ἄλλη χειρότερη ἁμαρτία ἀπὸ τὸν Φθόνον, ἤγουν ἀπὸ τοῦ ζηλείαν. Διότι ὁ μὲν μοιχὸς καρπώνεται κάποιαν ἡδονοῦ, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν παύει τοῦ ἁμαρτίαν· διότι γηράζει ἡ ἀρρωσία, καὶ τὸν ἐμποδίζει, καὶ μετανοεῖ, καὶ σώνεται· ὁ δὲ βάσκανος, πρὸ τοῦ φθονεμένε, τοῦ λόγε τε τιμωρεῖ, καὶ κολάζει, καὶ οὐδέποτε παύει τοῦ ἁμαρτίαν, καὶ γίνεται ὡσὰν ὁ χοῖρος ὁποῦ κυλίεται εἰς ταῖς κοπρίαις, καὶ ὁμοιάζει τὸν Δαίμονα. Διότι καθὼς ὁ διάβολος χαίρεται εἰς τὴν ἐδικοῦ μας ἀπώλειαν, καὶ βλάβην, ἔτζη καὶ ὁ φθονῶν τοὺς ἄλλους, ὅταν πάθῃ τίποτες ζημίαν, ἢ ἄλλο κακὸν οἱ γείτονές τε, τότε χαίρεται, καὶ ἀναπαύεται εἰς ταῖς ξέναις συμφοραῖς, καὶ ἐδικόν τε κακὸν ἔχει τὰ καλὰ τῶν ἀλλοτρίων. Καὶ καθὼς οἱ κάνθαροι τρέφονται ἀπὸ ταῖς κοπρίαις, ἔτζη καὶ ἑτοῦτοι οἱ φθονεροὶ μὲ ταῖς δυστυχίαις τῶν ἀλλοτρίων ἀνθρώπων, καὶ εἶναι ἀνάθεμα καὶ ἐχθροὶ, καὶ πολέμιοι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· διότι, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι ἄλογον ζῶον ἐὰν ἰδοῦν σφαζόμενον, λυποῦνται καὶ πικραίνοται, οἱ δὲ φθονεροὶ, ὅταν ἰδοῦσι τινὰ ἐνεργεθέμενον, θηρία γίνονται, καὶ ἀπὸ τὸ κακὸν τοῦ φθόνε τοῦς χάνουν τοῦ ὄφιν τοῦς, καὶ κυτεινίζουν τὰ πρόσωπά τοῦς, καὶ τρέμουν ὡσὰν τὸν Κάϊν. Τί ἄλλο χειρότερον νὰ γένῃ ἀπὸ ταύτης τῆς ζάλης, καὶ τῆς μανίας; εἰπέ μοι, Ἀγαπητὲ, τί τρέμεις ἔτζη, καὶ κοκκινίζεις; τί κακὸν ἔγινεν εἰς ἐσένα, παλαίπωρε; ὅτι ἔγινεν ὁ Ἀδελφός σε ἔνδοξος, καὶ περιφανής; ἔπρεπέ σε νὰ χαίρεσαι, καὶ τὸν Θεὸν νὰ δοξάζῃς, ὅτι βλέπεις τὸ ὅμοιόν σε κορμὶ καὶ μέρος, λαμπρὸν καὶ περιφανές. Ἀλλὰ λέγει, δὶ ἐμοῦ τὸν Θεὸν ἐβελόμην τὸν Χριστὸν δοξάζεσθαι· χαῖρε λοιπὸν, δυνημερεύοντος καὶ πλουτοῦντος τοῦ Ἀδελφοῦ, καὶ δοξάζεται πάλιν διὰ σοῦ ὁ Θεός· διότι, ἐὰν καὶ πολέμιος ἦτον καὶ ἐχθρὸς, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὶ αὐτοῦ ἐδοξάζετο. Ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ

κά-

κάμης τὸν ἐχθρὸν φίλον, καὶ ἐσὺ τὸν φίλον κάμνεις ἐχθρὸν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δοξάζεται διὰ ταῖς δυτυχίαις ἐκείνε· καὶ πῶς; αὐ μὲ ἄλλον τρόπον ἔδειξας τὸν Θεὸν πολέμιον, διὰ τὴν δυεργεσίαν ἐκείνε. Διὰ τῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν καὶ τινὰς ἀπὸ ἐμᾶς κάμνῃ σημεῖα, καὶ θαύματα, κἂν παρθενίαν, κἂν νηστείαν ἔχῃ, κἂν τὰ χέρια τε ἀπλώνῃ εἰς τὸν ἐλεημοσύνον, κἂν κατὰ γῆς κοιμᾶται, καὶ διὰ ταύτας τὰς ἀρετὰς φθάσῃ τῦς Ἀγγέλυς εἰς τὸν ἀρετὸν, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ πάθος τῦ Φθόνε, ἀπὸ ὅλυς τῦς ἁμαρτωλῦς, εἶναι ἁμαρτωλότερος, καὶ μιαρώτερος· διότι, ἐὰν μὲ τὸ ἀγαπᾶν τῦς ἀγαπῶντας, δὲν ἔχομεν περισσότερον μισὸν ἀπὸ τῦς Ἐθνικῦς, ἐκεῖνος δὲ, ὁπῦ μισεῖ τῦς ἀγαπῶντας αὐτὸν, καὶ φθονῶν, πῦ θέλει σαθῇ ὁ παλαίπωρος; διότι καὶ ἀπὸ τὸν πολέμιον χειρότερος εἶναι ὁ Φθονῶν· διατὶ ὁ μὲν πολεμῶν, τῆς αἰτίας λυθείσης τῆς ἔχθρας, καταλύει καὶ τὸν πόλεμον, ὁ δὲ φθονερὸς ὐδέποτε γίνεται φίλος τινός· καθὼς ὁ ἀδικῶν δὲν ἀδικεῖ, ἀλλὰ ἀδικεῖται· ἔτζι καὶ ἐκεῖνος ὁπῦ ἐπιβυλεύει τὸν γείτονά τε, τῦ λόγε τε φοδίδει, καὶ φονεύει.

Εἰ δὲ καὶ εἰς ὅλυς κάμνωμεν καλὸν, τῦ λόγε μας κάμνομεν κακόν· διότι, ἐὰν εἰπῦμεν τινὰ ψεύδῶς, πῶς εἶναι κακὸς, ὄχι πῶς δὲν ἀδικήθη τίποτες, ἀλλὰ καὶ μισὸν πολὺ ἔχει παρὰ Θεῦ· διότι ὄχι ὁ κακοπαθῶν, ἀλλὰ ὁ ποιῶν τὸ κακὸν, ὁ τοιῦτος εἶναι ἄξιος τιμωρείας, καὶ κολάσεως, ἐὰν μὴ δώσῃ ἀφορμὰς τῆς κατηγορείας φρεπόντως εἰς ἐκείνυς· ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ἀκύσται κακὸς ἀπὸ ὅλυς, ἐὰν μὴ αὐτὸς φοξενήσῃ τὰς ἀφορμὰς καθ' αὐτῦ. Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ τῦτυς πέφτυσιν εἰς ἀπόγνωσιν καὶ ἀδιαντροπίαν. Καλὰ ἐὰν καὶ ἀδικήθης ἀπὸ ἐκείνυς, διατὶ ἐσὺ τῦ λόγε σε ἀδικεῖς; καὶ δὲν ἠξεύρεις, ὅτι ὁ ἀνταποδίδων κακὸν ἀντὶ κακῦ, εἰς τῦ λόγε τε προχνει τὸ μαχαῖρι; διὰ τῦτο ἐὰν θέλῃς νὰ ὠφελήσῃς τῦ λόγε σε, καὶ ἐκεῖνον νὰ δυεργετήσῃς, εἰπὲ φὸς τὸν ἀδικήσαντά σε· ἐὰν καὶ κακῶς λέγῃς, ἀλλὰ ὐ πιστεύθήσῃ τῆς ἔχθρας. Διὰ τῦτο μὴ λέγε κακὸν διὰ ἄλλον ποτὲ, ἵνα μὴ καὶ τῦ λόγε σε μολυνῇς, καὶ τὴν ψυχήν σε κολάσῃς· μηδὲ κόφια μετὰ πηλὸν μὴν ἐνκατώνεις νὰ κάμνῃς πλίνθυς, ἀλλὰ πλέκε σεφάνυς ἀπὸ γαρόφαλα, καὶ ἄλλα αὐθη μυρωδικά· μηδὲ εὔγανε κόφια ἀπὸ τὸ σόμασε, ὡσὰν οἱ κάνθαροι· διότι ἐκεῖνοι ὁπῦ ὑβείζυν, καὶ ἀτιμάζυν τῦς ἄλλυς, αὐτοὶ φῶτον ἀπολαμβάνυσι τῆς δυσωδίας, καὶ τῦ βρώμε· διὰ τῦτο τὸν ὑβεισὸν, καὶ βρωμολόγον ὅλοι τὸν μισῦν, ὅλοι τὸν ἀποσρέφονται ὡς κάνθαρον, καὶ ἀβδέλαν ἐν κοπεία τρεφόμενον, ἐν ταῖς δυσυχίαις, καὶ ἀρρωσίαις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τὸν καλὸν ἄνθρωπον, ὁπῦ ἔχει σόμα καθαρὸν, ὡσὰν μέλος ἐδικόν τυς, καὶ ὡς Ἀδελφόν τυς γνήσιον τὸν ἔχυν ὅλοι οἱ Ἀδελφοὶ, διότι τί τὸν δίκαιον Ἄβελ ἀδίκησεν ὁ φθόνος τῦ Κάϊν; δὲν τὸν ἔκαμε τὸ γλυκορώτερον, καὶ μὴ θέλων τὸν ἔπεμψεν εἰς τὰ χέρια τῦ Θεῦ, καὶ εἰς τῦ λόγε τε εἶχε μύρια κακὰ, καὶ ἀδικοθανάτισε; Τί τὸν Ἰακὼβ ἔβλαψεν ὁ Ἡσαῦ ὁ Ἀδελφὸς αὐτῦ, φθονῶντας αὐτόν; ὐχὶ, ὁ Ἰακὼβ εἶχε τὸ παῦ ἀγαθὸν, καὶ ὁ Ἡσαῦ ἐδιώχθη καὶ ἀπὸ τῆς Πατρίδος, καὶ ἐπερεπάτει εἰς τὰ ξένα, ἔχων μόνον τὸν φθόνον, καὶ τὸν ἐπι-

βελῶ συύτροφον; Τί δὲ πάλιν τὰ Παιδία τȣ̃ Ἰακὼβ ἔκαμαν εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν Πάγκαλον, κ̀ ἕως αἵματος, κ̀ θανάτȣ ἦλθαν; δὲν ἀπέθνησκαν ἐκεῖνοι ἀπὸ τȣ̃τȣ πεῖναν, κ̀ ἀπὸ ἄλλȣς κινδυνȣς, ὁ δὲ φθονȣ́μενος Ἰωσὴφ ἔγινε Βασιλεὺς ὅλης τῆς Αἰγύπτȣ;

Διὰ τȣ̃το κ̀ ἐσύ, ὅποιος κ̀ ἂν εἶσαι, ὅσον κ̀ ἂν φθονῇς, τοσȣ́των μεγάλων ἀγαθῶν πρόξενος γίνεσαι ἐκείνȣ ὁπȣ̃ φθονεῖς, κ̀ τȣ̃ λόγȣ σȣ μεγάλων κολάσεων ἀξιώνεις μετὰ τȣ̃ Διδασκάλȣ σȣ διαβόλȣ· διότι ὁ Θεὸς εἶναι καρδιογνώστης, κ̀ βλέπει αὐτὰ τὰ ἔργα μας ὅλα; κ̀ἂν τε καλὰ εἶναι, κ̀ἂν τε κακά. Καὶ ὅταν βλέπῃ ἐκεῖνον ὁπȣ̃ τὸν ἀδικȣ̃ν, κ̀ ὑπομένει μετὰ δȣ́χαρισίας, τὸν κάμνει καλλίτερον ἀπὸ τȣ̀ς ἄλλȣς, τȣ̀ς δὲ ἀδίκȣς κολάζει· διότι ἀν τȣ̀ς ἀκριβȣ̀ς, κ̀ ἀνελεήμονας κολάζῃ, πολὺ περισσότερον θέλει τιμωρήσει τȣ̀ς φθονερȣ̀ς, κ̀ ἀδίκȣς. Τὸν ἀγαπῶντά σε ἀγαπᾷς; αὐτὸ κάμνȣν κ̀ οἱ ἁμαρτωλοί, κ̀ τελῶναι· ἐκεῖνον ὁπȣ̃ σὲ ἀγαπᾷ μισεῖς, ποίαν συγγνώμην ἀπὸ Θεȣ̃ θέλεις ἔχῃ; κȣδεμίαν. Τί λυπᾶσαι, Ἀδελφὲ, διὰ τὸ καλὸν ὁπȣ̃ ἔχει ὁ Ἀδελφός σȣ; ἔπρεπε νὰ λυπȣ́μεθα διατ' ἐκείνȣς ὁπȣ̃ κακοπαθȣ̃ν, κ̀ ὄχι τȣ̀ς δȣτυχȣ̃ντας· διότι ὁ μὲν πόρνος ἔχει κάποιαν ἡδονὴν, κ̀ διὰ τȣ̃το ἁμαρτάνει, ὁμοίως κ̀ ὁ κλέπτης ἔχει ἀφορμὴν τȣ̃ πτωχείαν. Σὺ δὲ ὁ φθονῶν ποίαν ἀπολογίαν ἔχεις εἰπεῖν; κȣδεμίαν, μόνον ζημίαν, κ̀ πονηρίαν μεγάλην. Καὶ ἐὰν τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς ἡμῶν θέλῃ ὁ Χρισὸς νὰ ἀγαπȣ̃μεν, κ̀ ἡμεῖς μισȣ̃μεν τȣ̀ς ἀγαπῶντας ἡμᾶς, τί λόγον νὰ δώσωμεν τȣ̃ Θεȣ̃; μόνον ὁ διάβολος, ὁπȣ̃ φθονεῖ τȣ̀ς ἀνθρώπȣς, κ̀ ὄχι τȣ̀ς δαίμονας· κ̀ ἐσὺ εἶσαι ἄνθρωπος, κ̀ φθονεῖς τȣ̀ς ἀνθρώπȣς. Μεγάλον ἁμάρτημα εἶναι ὁ φθόνος, Ἀδελφοὶ, κ̀ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὁπȣ̃ τὸν πειράζει τέτοιον ἀκάθαρτον δαιμόνιον, κ̀ τόσον τὸν κάμνει, ὥστε κȣδ' ἕνα καλὸν νὰ ἔχῃ εἰς τȣ̃ λόγȣ τȣ· διότι λέγει· „ Φθόνος γὰρ κȣ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμ„ φέρον." Τȣ̃το τὸ πάθος τȣ̃ φθόνȣ τὸ εἶχεν ὁ Βασιλεὺς Σαȣ̀λ κατὰ τȣ̃ Προφήτȣ Δαβὶδ, κ̀ ὁ Σαȣ̀λ εἶχε δαιμόνιον, κ̀ ὅταν τὸν ἔπιανεν, ἐκάλει τὸν Δαβὶδ, κ̀ εδιάβαζε τὸ Ψαλτήριον, κ̀ ἔφȣγε τὸ δαιμόνιον· κ̀ ὅταν ἰατρȣ́ετο, πάλιν ἐζήτει νὰ φονȣ́σῃ τὸν δȣεργέτȣ̃ τȣ. Καὶ ἐὰν θέλετε νὰ σᾶς διηγηθῶ πόσας δȣεργεσίας ἔκαμεν ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν Σαȣ̀λ, κ̀ πόσα κακὰ πάλιν ἔκαμεν ὁ Σαȣ̀λ εἰς τὸν Δαβὶδ, ἀκȣ́σατε.

Πόλεμον δȣνατὸν εἶχαν ποτὲ οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὸν ἀλλόφυλον Ἀμαλήκ· κ̀ εἶχαν φόβον μέγαν κ̀ πολὺ, κ̀ κȣδένας ἀποκόπα νὰ σέβῃ εἰς τὸν πόλεμον, κ̀ καθ' ἕνας ἀπαντȣ́χαινε τὸν θάνατον καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Τότε γὰρ κ̀ ὁ Δαβὶδ ὑπῆγεν ἀπὸ τὰ πρόβατα εἰς τὸ φȣσάτον νὰ ἰδῇ κ̀ αὐτὸς τȣ̀ς πολέμȣς, κ̀ νὰ πολεμήσῃ· κ̀ πολλοὶ τὸν ἐμπόδιζαν, μάλιστα οἱ Ἀδελφοί τȣ, κ̀ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς Σαȣ̀λ, βλέποντας τὸ νέον τȣ̃ ἡλικίας αὐτȣ̃, διότι ἀκόμη εἴκοσι χρόνων δὲν ἦτον. Ὁ δὲ Δαβὶδ, βλέποντας τὸν Βάρβαρον πολεμάρχον Γολιὰθ νὰ ὑπερηφανȣ́εται εἰς τȣ̀ν ἀνδρείαν τȣ, κ̀ εἰς τȣ̀ς φόνȣς ὁπȣ̃ ἔκαμεν, ἄναψεν ἡ καρδία τȣ̃ Δαβὶδ, ἔδραμε καταπάνω τȣ̃ πολεμάρχȣ, ἔδειξεν εἰς τὸν Βασιλέα θάρρος πολὺ, κ̀ πεὶν τȣ̃ πολέμȣ, κ̀ τȣ̃ νίκης, κ̀ εἶπε τȣ̃ Βασιλέως· μὴ

πικραί-

πικραίνεσαι, Αὐθεντία μου, διὰ τὸν πολεμιστή· ἐγὼ πηγαίνω νὰ κόψω τὸ κεφάλι του, καθὼς καὶ τὸ ἔκοψε. Διὰ τοῦτην τὴν νίκην, καὶ μέγα κατόρθωμα, δὲν ἦτον δίκαιον νὰ πάρῃ τινὰς τὸν στέφανον ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ, καὶ νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Δαβίδ; καὶ ἀκόμη δὲν ἤθελαν τοῦ κάμῃ τὴν πρέπουσαν τιμήν. ἀλλ' ὁ Δαβὶδ καὶ ζωὴν, καὶ Βασιλείαν τῷ Σαοὺλ ἐχαρίσατο. Πλὴν ἂς ἰδοῦμεν αὐτοῦ τὰς συνεργεσίας, καὶ τὰ χαρίσματα· ἐπειδὴ τοῦ ἀνδρειωμένου τὴν κεφαλὴν ἔκοψε, καὶ ἔπῆρε τὴν νίκην, καὶ τὰ κερδήματα ἔχων ἐγύρισε, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ πρόβατά του, ὁποῦ ἐφύλαγε· τότε ἐβγῆκαν τὰ Κοράσια ἀπὸ τὸ Κάστρον τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προϋπαντήσαν τὸν Βασιλέα μὲ τὸ φωσάτον αὐτοῦ, καὶ χορεύοντας ἔλεγαν· „Σαοὺλ ἐν χιλιάσι, καὶ Δαβὶδ ἐν μυριάσιν." ἤγεν ὁ Σαοὺλ νὰ ἔχῃ χιλίους, καὶ ὁ Δαβὶδ μυρίους. Τούτους τοὺς ἐπαίνους τῶν ἐγκωμίων τοῦ Δαβὶδ ὡς τοὺς ἤκουσεν ὁ Σαοὺλ, ἐφθόνησε, καὶ μεγάλως ὠργίσθη κατὰ τοῦ Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει νὰ τὸν φονεύσῃ. Τέτοιον κακὸν εἶναι ὁ φθόνος, ὥστε πολλαῖς φοραῖς κάμνει καὶ φόνον· δὲν θέλει νὰ βλέπῃ μὲ ἡμερότητα τῶν γειτόνων του τὴν καλωσύνην, καὶ τὴν εὐημερίαν, ἢ ὑγείαν, καὶ καίεται ἀπὸ τὸν φθόνον, βλέποντας τὰ καλὰ, ὁποῦ ἔχουν οἱ ἄλλοι Ἀδελφοί. Ἄκουσον καὶ ἄλλην παλαιὰν Ἱστορίαν, πῶς ὁ Βασιλεὺς τῶν Γεράρων ὑπέμεινε πολὺν καιρὸν φθονοῦντας, ὅτι ἔβλεπε τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀβραὰμ καθ' ἑκάστην ἡμέραν αὐξανομένην τὴν γεωργίαν του, καὶ τὰ σπέρματά του, καὶ ἐφοβεῖτο, καὶ πάντοτε τὸν ἐδίωχνεν ἀπὸ τὸν τόπον του. Λέγει δὲ ἡ Γραφὴ, ὅτι ἔσπειρεν ὁ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ ἔκαμεν ἑκατὸν φορτώματα κριθάρι. Εἶδες φιλοτιμίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; εἶδες μεγάλην συνεργεσίαν, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸν ἐδικόν του φίλον; ἀλλ' ἂς ἰδοῦμεν καὶ τοῦ Βασιλέως τὸν φθόνον, καὶ τὴν ζηλείαν, ποπαπὸς ἐγίνετο. Ἀπελθε, λέγει, ἀπὸ ἡμᾶς, εὔγα ἀπὸ τὰ σύνορά μας, ὅτι ἔγινες σὺ δυνατώτερος ἀπὸ ἡμᾶς· καὶ ἀληθῶς δυνατώτερος ἦτον, ὅτι εἶχε τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν. Πῶς λοιπὸν ἀποδιώκεις τὸν δίκαιον; δὲν ἠξεύρεις, ὅτι ὅπου καὶ αὐ ὑπάγῃ, ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ Θεὸς μετ' αὐτόν; διότι καὶ εἰς τὴν ἔρημον, ἐὰν τὸν διώξῃς νὰ ὑπάγῃ, καὶ ἐκεῖ πλέον περιφανέστερός σου θέλει φανῇ, διότι ὁ Θεὸς οἰκονομεῖ διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία πολλάκις. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Περὶ Μνησικακίας, καὶ Ἐχθρας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὁποῖος εἶναι ἐκεῖνος, Ἀδελφοί, ὁποῦ μισεῖται ἀπὸ ἄλλον, ἢ ἀδικεῖται, ἂς ἐνθυμηθῇ τὸν Προφήτην Δαβὶδ, τὰ ὅσα ὑπέμεινεν ἀπὸ τὸν Σαοὺλ, νὰ παρηγορηθῇ καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν λύπην· πῶς σοῦ ἔγινεν

ἐχθρὸς ὁ Ἀδελφός σου, μόνον πῶς σὲ ὕβρισον; ἀλλὰ δοὺ σὲ ἀδίκησε, ὅτε χρήματα, καὶ κτήματα σὲ ὑστέρησε, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐχθρύεσαι; Μὴ ἔτζι κάμνε παρακαλῶ· μὴ βαρυέσαι νὰ κόψῃς τὰ δέματα τῆς ἔχθρας, διότι ἡ ἀμέλεια γεννᾷ τὸν θυμόν· καὶ ἐὰν σήμερον περάσῃ, καὶ δοὺ κάμῃς ἀγάπιν, περισσότερον ἐντρέπεσαι· ἐὰν δὲ καὶ αὔριον ἀπομείνῃς ἀδιάλλακτος, περισσοτέρα ἐντροπὴ σοῦ ἔρχεται· ἐὰν δὲ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπομείνῃς εἰς τὴν ἔχθραν, περισσότερον μακραίνεις ἀπὸ τοῦ ἀγάπιν. Ἐὰν λοιπὸν ὑπάγῃ τινὰς εἰς ἐχθρὸν νὰ κάμῃ ἀγάπιν, καὶ ἔπεσον εἰς τὰ ποδάρια σου, ἀγκάλιασέ τον, κατεφίλησον, ἐδάκρυσον, ἐπαρακάλεσον, ἐκεῖνος ἐὰν ἦτον καὶ θηρίον, ὑπὸ τῆς φιλοφροσύνης πάντως ἤθελον ἡμερώσῃ· καὶ τοῦ μὲν λόγου σου ἐλεύθερώνεις τῶν σφαλμάτων, ἐκεῖνον δὲ πρὸς φιλίαν μεταγυρίζεις, τότε ἐκέρδησας αὐτὸν, καὶ τοῦ λόγου σου. Καὶ μή μου λέγῃς, ὅτι ἄτυχος ἄνθρωπος εἶναι, καὶ πονηρὸς, καὶ δοὺ ἠμπορῶ νὰ τὸν κάμω ἀγάπιν, ὡς ἀδιόρθωτον, καὶ διεφθαρμένον· ἔτι καὶ ἂν εἰπῇς, δοὺ εἶναι πάλιν ὡσὰν τὸν Σαὺλ χειρότερος, ὁ ὁποῖος καὶ μίαν, καὶ δύο, καὶ πολλάκις διασωθεὶς ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ, ἐκεῖνος πάλιν μυριάκις τὸν ἐπιβουλεύετο νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἀλλὰ ἐσὺ θέλεις εἰπῇ, ὅτι ἐπῆρε τὸ χωράφι μου, καὶ τὸ ἀμπέλι μου, καὶ ἄλλας ζημίας μὲ ἔκαμε, καὶ μὲ κατέστησε πτωχὸν, καὶ πένητα· ἀλλ' ἀκόμη τοῦ ψυχοῦ σου δοὺ ἐπῆρον, ὡσὰν ὁ Σαὺλ τοῦ Δαβίδ.

Τί εἶναι λοιπὸν τὸ κακὸν, ὅπου σοῦ ἔκαμον ὁ ἐχθρός; ἔκλεψε τὰ ἄσπρα σου, ἢ τὰ ῥοῦχά σου; ἀλλὰ ἐὰν ὑπομείνῃς ἀνδρειωμένα, καὶ τὸν Θεὸν νὰ εὐχαριστήσῃς διὰ τοῦ ἁρπαγοῦ τῶν ὑπαρχόντων σου, τόσον θέλεις λάβῃ μισθὸν παρὰ Θεοῦ, ὡσὰν νὰ τὰ εἶχες δώσῃ ἐλεημοσύνη τῶν πτωχῶν. Ἀλλὰ καὶ θαύματον προξενεῖ; καὶ αὐτὸ μαρτύριον λογίζεταί σοι ὁ Θεός. Θέλεις, Ἀδελφὲ, νὰ μάθῃς, ὅτι δυνατὸν εἶναι, ἐὰν θέλωμεν κάθε ἄνθρωπον, ἢ καὶ ἐχθρὸν νὰ τὸν εἰρηνεύσῃς; Τί ἀγριώτερον ζῶον εἶναι ἀπὸ τὸ λεοντάρι; ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι τὸ ἡμερώνουν, καὶ γίνεται ἀπὸ τὸ πρόβατον ἡμερώτερον· καὶ μέσα τὸ παζάρι περιπατεῖ, καὶ τινὰς δοὺ φοβεῖται ἀπ' αὐτό· καὶ τὰ μὲν θηρία ἡμερώνομεν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους λέγομεν πῶς δοὺ δυνόμεθον ἡμερῶσαι; Τί δὲ τοσοῦτον μέγα ἥμαρτες τῷ ἐχθρῷ, ὅτι δοὺ σὲ δέχεται πρὸς τοῦ ἐκείνου διαλλαγοῦ; σὲ εἶπον ἐχθρικῶς πόρνον, καὶ κλέπτην, καὶ τί πρὸς αὐτό; ἐὰν ἀληθῆ λέγῃ, διόρθωσαι τοῦ λόγου σου· εἰδὲ καὶ ψεύδῃ λέγῃ, καταγέλασον αὐτόν. Γίνου λοιπὸν ἀπὸ πόρα σώφρων, καὶ καλός. Εἰδὲ καὶ δοὺ ἠξεύρῃς τίποτε ἀπὸ ὅσα σοῦ καταλαλεῖ, ὄχι μόνον καταφρόνησον τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ καὶ χαῖρε, καὶ ἀγάλλου κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅπου λέγει· „ Ὅταν ὀνειδήσωσιν ὑμᾶς, καὶ εἴπωσι παν πονηρὸν ῥῆμα, χαίρετε, ὅτι „ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πολὺς ὑμῶν ὁ μισθὸς ἐν τῷ Οὐρανῷ." Εἰδὲ καὶ ἀληθεύῃ, σὺ μετὰ πραότητος ὑπόμεινε τὰ λεγόμενα, καὶ μὴ ἀντιβεῖσῃς αὐτὸν, ἀλλὰ σκάζον, καὶ δάκρυσαι πικρὰ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ εὐρήσεις συγχώρησιν· διότι ἐκεῖνο, ὅπου δοὺ κάμνουν οἱ φίλοι, τὸ κάμαν οἱ ἐχθροὶ κακῶς λέγοντες, ἐὰν καὶ τοῦ ἀληθειαν λέγουν· διότι

οἱ μὲν φίλοι κατὰ τὸ πρόσωπον χαριζόμενοι ταῖς κολακείαις, πρὸς μεγαλήτερον πείσμα τῶν ἀρρωσίαν σπκώνυσιν, οἱ δὲ ἐχθροὶ ὑπὸ τῆς μίσους κινύμενοι, καὶ τὰ ἁμαρτήματα ὀνειδίζοντες, εἰς ἀνάγκην ἔβαλον διορθώσεως, καὶ γίνεται εἰς ἡμᾶς ἡ ἔχθρα μεγάλης ὠφελείας ὑπόθεσις. Διὰ τῦτο ἂς μὴ λέγωμεν, ὅτι ὁ δεῖνας μὲ πολεμεῖ, καὶ μὲ παρακινεῖ νὰ εἰπῶ ἄχημα λόγια, καὶ ὑβριστικά· ἀλλὰ ἡμεῖς τῦτον πταῖσαι πανταχῦ εἴμεθε· διότι, ἐὰν θέλωμεν προσέχειν, ὐδὲ αὐτὸς ὁ διάβολος δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ μᾶς κινήσῃ εἰς ὀργὴν καὶ θυμόν. Τῦτο μάθετε ἀπὸ τῆς Ἱστορίας τῦ Δαυὶδ, καὶ τῦ Σαὺλ· διότι ὁ Δαυὶδ κύρε μίαν φορὰν, ὁπῦ ἐκοιμᾶτο ὁ Σαὺλ, καὶ ἔκοψεν ὁ Δαυὶδ κομμάτι ἀπὸ τὴν ποδίαν τῦ ῥάχυ τυ· καὶ σταθεὶς εἶπε τῷ Βασιλεῖ, ὅτι ἰδὺ ὁπῦ ἔχω εἰς τὰ χέρια μυ τὴν διπλοΐδα συ, καὶ ἡ ζωή συ εἰς τὸ θέλημά μυ ἦτον· ὁ δὲ Σαὺλ ἀπεκρίθη, καὶ εἶπεν· ἐσὺ εἶσαι τέκνον μυ Δαυίδ; Ὦ πόσης πραότητος ἔγινε τὸ θηρίον· ἐξάφνυ ἡ μεταβολὴ, ὁπῦ ὐδὲ τὸ ὄνομάτυ ἤθελε νὰ ἀκύσῃ, καὶ πῶρα τῦ λέγει, ἡ φωνή συ εἶναι αὕτη, τέκνον Δαυίδ; ἔλυσε παρθὺς τὴν ἔχθραν τῦ Σαὺλ, ἡ πραότης τῦ Δαυίδ. τί τῦ Δαυὶδ μακαριώτερον, ὅτι τὸν φονέα ἔκαμε Πατέρα, καὶ τὸν λύκον πρόβατον.

Τῦτο λοιπὸν μόνον νὰ σταχαζώμεθεν, ὄχι μόνον πῶς νὰ μὴ πάθωμεν κανένα κακὸν ἀπὸ τὺς ἐχθρύς μας, ἀλλὰ ὐδὲ ἡμεῖς νὰ κάμωμεν κάμμίαν ἐκδίκησιν κατῦ εἰς αὐτὺς, ἐὰν καὶ μυρία κακὰ πάθωμεν ἀπ' αὐτύς· καθὼς καὶ ὁ Δαυὶδ ἀπὸ τὸν Σαὺλ φύγωντας, καὶ διώκωντας, καὶ ἕως θανάτυ ἐπιβυλύωντας, καὶ μηδένα κακὸν ἔπαθεν, ἀλλ' ἔγινε λαμπρότερος ἀπὸ τὸν πολὺν πόλεμον, καὶ ἠγαπημένος ὄχι μόνον ἀπὸ τὺς ἀνθρώπυς, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ τὸν Θεόν. Δὲν ὑμνεῖτε τὸ ὄνομάτυ ἕως τὴν σήμερον μὲ τὰ προφητικά τυ μελῳδήματα διὰ τῦ Ψαλτηρίυ; καὶ λαμπρὸς μὲν ἦτον ἐν τῇ γῇ, λαμπρότερος δὲ ἐν τῷ Οὐρανῷ. Τί δὲ ὠφέλησεν ὁ φθόνος ἐκεῖνον τὸν παλαίπωρον; ὐχὶ καὶ τῆς Βασιλείας ἐξέπεσε, καὶ κακὸν θανάτον ἔδωκε μετὰ τῦ Παιδὸς αὐτῦ, καὶ πῶρα ἀπαντυχαίνει τὰς ἀθανάτυς τιμωρίας τῆς κολάσεως; Σὺ δὲ, ὅταν ἰδῇς τὸν ἐχθρόν συ, ἢ καὶ ὅταν τὸν ἐνθυμηθῇς, μὴ λέγε, ὅτι τόσα καὶ τόσα μὲ ἔκαμε, καὶ ἀνάψῃς τὸν θυμόν συ, ἀλλὰ ὅλα τὰ ἀλησμόνησε, καὶ εἰπὲ, ὁ διάβολος πταίει, καὶ ὄχι ἐκεῖνος· καὶ ἐνθυμήσυ, ἂν σὲ εἶπε κανένα καλὸν λόγον ποτὲ, καὶ γαρὰ θέλεις καταλύσει τὴν ἔχθραν· εἰδὲ καὶ θέλετε δικαιολογηθῇ, πρότερον διώξετε τὴν ἔχθραν, καὶ τότε ἔλεγχε μετὰ ἀγάπης, καὶ ζήτει νὰ δικαιωθῇς. Ὅταν δὲ ὀνειδίσῃ σε ὁ ἐχθρός συ εἰς κανένα ἁμάρτημα, ἐὰν καὶ ἐσὺ τὸ ἠξυρῇς, μὴ τὸν ὑβρίσῃς· ἀλλὰ ἐὰν σταύξῃς, καὶ κλαύσῃς πικρῶς, ὡσὰν τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, καὶ τὸν Θεὸν παρακαλέσῃς νὰ σὲ συγχωρήσῃ, παρθὺς ἐλυθερώθης ἀπ' ὅλα συ τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσῃς ἡμᾶς πῶς σὲ παρηγορῦμεν, ἀπὸ τὰς Θείας Γραφὰς μαρτυρίαν ἂς φέρωμεν.

Ἦτον κάποιος Φαρισαῖος, καὶ σνας Τελώνης· καὶ ὁ μὲν Τελώνης, ὡς κυμερνιάρης ὁπῦ ἦτον, κατεῦπτισεν εἰς μεγάλην ἁμαρτίαν, καὶ ἀπώλειαν· ὁ δὲ Φαρισαῖος ὡσὰν ὁπῦ ἔκαμεν ὅλην τὴν δικαιοσύνην ἐσάθη.

θη. Ἐπῆγαν, καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσεύχηθῶν· καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος ἐστάθη εἰς ὑψηλὸν τόπον, καὶ προσευχόμενος ἔλεγεν ἔτζι· ὁ Θεὸς εὐχαριστῶσοι, ὅτι δὲν εἶμαι ὡσὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἅρπαγες, καὶ πλεονέκται, ἢ καὶ ὡσὰν ἐτοῦτον τὸν Τελώνην. ὁ δὲ Τελώνης, χαμηλὰ ἐστάθη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν τὸν ἀντιλογήθη, οὐδὲ εἶπε πικρὸν λόγον πρὸς τὸν Φαρισαῖον, ἀλλὰ σκάξας, καὶ κτυπήσας τὸ στῆθος, καὶ δακρύσας, ἔλεγεν· ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ· καὶ ἔτζι ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι του δεδικαιωμένος. Εἶδες γλυκορόπτα; ἐκαπεδέχθη τὸ ὄνειδος, καὶ ἐξάλειψε τὰ ἁματήματά του· καὶ ὁ ἐχθρὸς, καὶ μὴ θέλων, ἔγινεν διεργέτης. Τάχα τί ἀπὸ τοῦτο γένηται μακαριώτερον; τί δὲ εὐκολώτερον, ὅπου νὰ συγχωρηθῇ τινὰς ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; διότι, πόσα ἤθελε νὰ κοπιάσῃ ὁ Τελώνης, νὰ κάμῃ ἀρετὰς, νηστείας, καὶ ἀγρυπνίας ἐν πολλοῖς χρόνοις; ἀκόμη νὰ δώσῃ, καὶ τὸν βίον του ἐλεημοσυνίζω, ὥστε νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἁμαρτήματά του· καὶ αὐτὸς μόνον διὰ ψιλοῦ λόγου, ὅλην ἔρριξε τὴν κακίαν κάτω, καὶ στεφανώνει δικαιοσύνης ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς νὰ εὐχώμεθα ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ὄχι μόνον νὰ ἀφήσῃς τὰ ὀφειλήματα αὐτῶν, καὶ τὰ κακὰ, ὁποῦ σοῦ ἔκαμαν, ἀλλὰ καὶ πρόθυμος φίλος νὰ τοὺς ἔχῃς.

Ἐὰν ἀδίκησες τινὰ, καὶ δὲν δίδεις τὴν ἀδικίαν, δὲν βλέπεις καλὰ, ὅτι ἡ πληγὴ εἶναι ζωντανὴ εἰς τὴν ψυχήν σου; Ἀκόμη τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔκαμες, πῶς ἐσὺ νὰ εὕρῃς συμπάθιον, ὅταν παρακαλῆς τὸν Θεόν; Ἀκόμη ἐσὺ δὲν ἔγινες συμπαθὴς εἰς τὸ λόγο σου, ἐπειδὴ δὲν ἐσυμπάθησες ἐκείνους, ὁποῦ σοῦ ἔκαμαν κακὸν, καὶ πῶς νὰ συμπαθήσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἐδικά σου ἁμαρτήματα; διότι, ἐὰν καὶ ἡμεῖς συγχωρήσωμεν τοὺς ἀδικήσαντας καὶ ὑβρίσαντας ἡμᾶς, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἀφίνει τὸν δίκαιον νὰ χαθῇ. Καὶ ἄκουσαν νὰ σοῦ εἰπῶ Ἱστορίας. Κάποτε ἡ Ἀδελφὴ τοῦ Προφήτου Μωϋσῆ Μαρία, ὠνείδισε καὶ ἐκατηγόρησε τὸν Μωϋσῆν, πῶς εἶχε πάρει γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰωθὼρ Ἱερέως, ὁποῦ ἦτον τὸ πρῶτον Ἕλλην. Τί γοῦν ὁ Θεός; τὴν ἐλέπρωσε, καὶ ἀκάθαρτην τὴν ἔκαμε διὰ τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τοῦ ἀδελφοῦ της· ὁ δὲ μακάριος Μωϋσῆς ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν νὰ διώξῃ τὴν λέπραν ἀπ' αὐτήν. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἤκουσε, μόνον εἶπε· τὴν ἐδικήν σου πρᾴοτητα, καὶ ἀνεξικακίαν ἀποδέχομαι, καὶ ἐκείνη ἂς παιδευθῇ ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ ὄχι εἰς τὴν ἄνω ζωήν· διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ ἐνθυμήσου τῆς φοβερᾶς Κρίσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ νόησαι πῶς εἶναι ἐκεῖ ὅλα γυμνὰ, καὶ ἀσκέπαστα, καὶ κανένα κρυπτὸν δὲν κρύβεται. Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἀφήσῃς τοῦ Ἀδελφοῦ σου τὰ ἁμαρτήματα ὁποῦ μέλλει ἐκεῖ νὰ φανερωθῶν, ἐδῶ ἀφανίζονται ὅλα σου τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ὑπάγεις εἰς κρίσιν ἐλεύθερος· ὥστε περισσότερα πέρνεις, παρὰ ὁποῦ δίδεις. Καὶ ἄκουσον τῆς Ἐντολῆς τὴν δύναμιν· διότι λέγει ὁ Θεὸς, ὅτι ἐὰν σταθῇ εἰς παρακάλεσιν Μωϋσῆς, καὶ Σαμουὴλ, δὲν εἶναι ἡ ψυχή μου εἰς αὐτούς· τοὺς ὁποίους δὲν ἐδυνήθη Μωϋσῆς, καὶ Σαμουὴλ ἁρπάσαι τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ. Αὕτη μόνη ἡ Ἐντολὴ, ἤγουν ἡ ἀνεξικακία, δύναται ἐξαρπάσαι ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν γοῦν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀγαπᾷν προσασώμεθα, ὅταν

δὲ

δὲ καὶ τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς μισεῖμεν, ποίαν συγγνώμην νὰ ἔχωμεν; ὐδεμίαν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐὰν καὶ τὸν βίον του ὅλον δώσῃ τῶν πτωχῶν, κἂν μαρτυρήσῃ, δὲν θέλει κατορθώσει τίποτε· καὶ ὁ πολεμῶν ἐκεῖνον τὸν μὴ ἀδικήσαντα αὐτὸν, πόσης τιμωρίας εἶναι ἄξιος, καὶ κολάσεως; Τί γὰν μαχόμεθα τοῦ κακοῦ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου; τί πολεμεῖμεν πρὸς ἀλλήλους μας, καὶ κάμνομεν τὸν διάβολον καὶ χαίρεται, ὁποῦ εἴμεθεν παραγγελμένοι, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς νὰ ἀγαπεῖμεν; Τί λέγεις, ἄνθρωπε; ἐχθρὸν ἔχεις ἄνθρωπον, καὶ δὲν ἐντρέπεσαι; καὶ δὲν μᾶς φθάνει ὁ διάβολος ὁποῦ εἶναι ἐχθρός μας, ἀφ' οὗ καὶ ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον; ὁ ὁποῖος μᾶς εὔγαλεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, καὶ πάντοτε μᾶς διγάνει, καὶ μᾶς ὑπάγει εἰς τοὺς Κόλασιν, διὰ τοὺς ἔχθραν ὁποῦ ἔχομεν σύας μὲ τὸν ἄλλον; ἄμποτε νὰ μὴν ἦτον ἡ ἔχθρα εἰς τὸ μέσον μας, καὶ ὁ διάβολος δὲν ἤθελε χαρῇ ποτέ· ἢ δὲν ἐξοδεύεις πόση χαρὰ, πόση δόξα γίνεται εἰς τοὺς Ἀγγέλους, ὅταν κάμνωμεν διαλλαγὴν, ὅταν μετανοήσῃ ὁ ἁμαρτωλός; Οἱ Ἕλληνες ὐδένα μέγα καλὸν ἐπαντύχαιναν νὰ ἔχουν μετὰ τὸν θάνατον, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐσπούδαζαν νὰ ἀποκτήσουν τοὺς ἀνεξικακίαν· καὶ ἐσὺ Χριστιανὸς, καὶ θαρρεῖς νὰ κληρονομήσῃς τοὺς Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, μὲ τὸ νὰ ἔχῃς ἐχθρόν; ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ λόγου σου ἐσφάγη, ὁποῦ ἦσαν ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἔκαμες τὸ θέλημα τοῦ διαβόλου, καὶ ὄχι τὸ ἐδικόν του, καὶ πάλιν, ἐὰν μετανοήσωμεν, μετὰ χαρᾶς μᾶς δέχεται· οἱ λῃσταὶ ἔχουν καὶ καμπόσους φίλους, καὶ τρώγουν, καὶ πίνουν εἰς μίαν τράπεζαν, καὶ μεταβάλλουν τὸν τρόπον, καὶ γίνονται προβάτων ἡμερώτεροι, ὁποῦ εἶναι ἀγριώτεροι τῶν θηρίων, ἀλλὰ ἡ τράπεζα τοὺς ἡμερώνει· καὶ ἡμεῖς τοιαύτης τραπέζης, καὶ τροφῆς ἀθανάτου μετέχοντες, καὶ κοινωνοῦντες, καὶ πάλιν κατ' ἀλλήλων πολεμοῦμεν, καὶ κάμνομεν τὸν πολέμιόν μας διάβολον δωρεὰν, καὶ τοὺς λόγους μας ἀδυνάτους, καὶ ἀδυνεῖς· διότι μετ' ἀλλήλων μαχόμεθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ μετὰ τοῦ διαβόλου ἱστάμεθα κατ' ἀλλήλων, καὶ αὐτὸν χρειαζόμεθα βοηθὸν, καὶ πολεμάρχην. Τί ἀπὸ τούτου χειρότερον, καὶ παρανομώτερον; τοῦ ὁποίου τοὺς τραπηζίαν ἂς φύγωμεν, Ἀδελφοὶ, μὲ ὅσην δυνάμιν καὶ αὐ ἔχωμεν, καὶ ἂς δράμωμεν πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν ἡμῶν, καὶ Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Περὶ Μνησικακίας, καὶ Ἀκακίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ποῖον ἄλλον δίκαιον πρέπει νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον, Ἀδελφοὶ, εἰς ὑπόδειγμα πραότητος, καὶ ἀνεξικακίας, θέλοντες νὰ σωθῶμεν

πρὸς

πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπῃν; ὄχι ἄλλον, παρὰ μόνον ἐκεῖνον ὁπῦ ἐδέχθη τὴν μαρτυρίαν ἄνωθεν παρὰ Θεῦ, ἐπειδὴ εἰς τῦτον τὸν Ἅγιον ἐθαυμαςώθη ὁ Θεὸς, καὶ ἔλεγεν· „εὗρον Δαβὶδ τὸν δῦλόν μυ, τὸν Υἱὸν τῦ „Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μυ." Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Προφήτης Δαβὶδ καὶ Βασιλεὺς, ὄχι μόνον ἐπότιζε, καὶ ἔτρεφε τὰς ἐχθράς τυ, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύοντας πολλαῖς φοραῖς καὶ εἰς θάνατον, ἐξήρπαζε καὶ ἐλευθέρωνε τῦς· διότι ὁ Σαὺλ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑβραίων τὸν ἐμίσει, καὶ τὸν ἐχθρεύετο, καὶ ἤθελε νὰ τὸν φονεύσῃ· μὲ τὸ νὰ κάμῃ ὁ Δαβὶδ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας τῦ Σαὺλ μὲ τὴν λαμπρὰν, καὶ περιφανῆ νίκην ἐκείνην τῦ ἀνδρειωμένυ Γολιάθ, ὁπῦ ἐνίκα καὶ ἐφόνευε τὰς ςρατιώτας αὐτῦ· καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν, καὶ εὐεργεσίαν αὐτῦ, καὶ παντὸς τῦ λαῦ τῶν Ἑβραίων, ἐμίσει αὐτὸν καὶ ἐδίωχνε, διὰ τὴν καλωσύνην ὁπῦ τῦ ἔκαμε. Καὶ ποτὲ ἑορτῆς γενομένης, ἔλεγε πρὸς τὰς Ἄρχοντας αὐτῦ, ἄρα πῦ νὰ εἶναι ὁ Υἱὸς τῦ Ἰεσσαί; καὶ μὲ τὴν κατηγορίαν τῦ γένους, ἐθάρρει νὰ καταφρονέσῃ τὴν λαμπρότητα τῦ Δαβίδ. Ο' δὲ περίφημος καὶ περίβλεπτος Δαβὶδ, κῦρον αὐτὸν τὸν ἐχθρόν τυ τὸν Σαὺλ εἰς ἕνα σπήλαιον μέσα, ὁπῦ ἐκοιμᾶτο· ὁ δὲ ἀνδρεῖος καὶ ἐπιφανὴς Δαβὶδ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν εἰπῇ Υἱὸν τῆς Κίσας, ὅτι ἔτζη ἔλεγαν τὴν Μητέρα αὐτῦ, Κίσαν· ἀλλὰ ὁ Δαβὶδ τὸ τιμημένον ὄνομα ἔλεγεν, ὅτι νὰ μὴ βάλλω τὸ χέρι μυ ἐπὶ τὸν χρισὸν Κυρίυ· ἔτζη ἦτον ὁ δίκαιος καθαρὸς ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἔχθρας.

Καλὸν ἄνθρωπον τῦ Θεῦ λέγει τὸν Σαὺλ, τὸν πολλαῖς φοραῖς ἀδικήσαντα, καὶ διψῶντα τὸ αἷμα αὐτῦ νὰ πίῃ, μὲ ταῖς μυρίαις εὐεργεσίαις ἐκείναις ὁπῦ εἶδεν· ὁ ὁποῖος ἦτον ἄξιος θανάτυ ὁ ἀχάριςος Σαὺλ, καὶ ἐν εὐκολίᾳ. Τὸν ὁποῖον κῦρον ὁ Δαβὶδ εἰς τὸ σπήλαιον, ὡσὰν εἰς μίαν φυλακὴν, καὶ ἡ βοήθεια τῆς ἐρήμυ, καὶ ἡ ἀνάγκη τῦ ὕπνυ ἐβοήθει, ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξεκδικηθῇ, ἀμὴ τί λέγει; νὰ μὴ βάλλω τὸ χέρι μυ ἐπὶ τὸν χρισὸν Κυρίυ. Τοσῦτον εἶσαι, ὦ δίκαιε, ἀνεξίκακος, καὶ μακρόθυμος; ναὶ λέγει· διότι ἐὰν δὲν πάθῃ τινὰς κακὸν, καὶ νὰ ὑπομείνῃ, δὲν λέγεται δίκαιος. Ἀλλ' ἐγὼ ἄλλο θέλω νὰ εἰπῶ· ὄχι μόνον ἐκεῖνα τὰ κακὰ ὁπῦ ἔπαθεν ἀπὸ ἐκεῖνον, δὲν ἐνθυμήθη, θαυμάζετε; ἀλλὰ οὐδὲ ὁ φόβος ὁ ὑςερινὸς, ὅτι αὐ ἤθελε νὰ τὸν πολεμῇ. Ἀλλὰ ὁ μακάριος Δαβὶδ καλλίτερα ἤθελε νὰ κινδυνεύσῃ, παρὰ νὰ φονεύσῃ αὐτὸς τὸν πολέμιόν τυ ἐχθρὸν, ἀλλὰ ὥσπερ εὐεργετήμενος τινὸς πολλῶν ἀγαθῶν· ἔτζη λοιπὸν τὸν ἐχθρόν τυ, ὁπῦ τοῦ ἔκαμε τόσα καὶ τόσα κακὰ, ἐλυπήθη· μόνον τὴν πόδιαν τῦ ῥόχυ τυ ἔκοψε, καὶ τὸ νεροδοχεῖον ἐπῆρε, καὶ ἐπῆγε μακρὰν, καὶ ςαθεὶς, ἔκραξε μεγάλως, καὶ τὸν ἐξύπνησε, καὶ ἔδειξέ τυ τὰ σημάδια, ὁπῦ τῦ ἐπῆρεν, ὄχι κενοδοξίας ἔργον, ἀλλὰ καταπραΰναι αὐτὸν βουλόμενος· καὶ ὅτι πῶς δὲν εἶναι ἐχθρός τυ, καθὼς ἐνόμιζεν ἐκεῖνος, καὶ διὰ τῦτο πάντοτε ἐσπύδαζε νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀγάπῃν καὶ φιλίαν, καὶ ταῦτα πάλιν αὐτὸς τὰ ἐναντία ἐπιχειρεῖτο. Τίνα λοιπὸν ἄλλη πονηρία, ὑπερβολὴν τὰ περὶ τῦ Σαὺλ πρὸς τὸν Δαβὶδ φανερόμενα κακὰ, ὑπὲρ τῶν εὐεργεσιῶν τῦ

Δα-

Δαβὶδ, δὶ ἐδυσώπησε τὸν φονόλιπτον ϗ ξεχαϊμένον Σαὺλ; ὄχι μίαν ϗ δύο, ϗ πολλάκις ἔρριξε τὸ κοντάρι ἐπάνω εἰς τὸν Δαβὶδ νὰ τὸν φονεύσῃ, ϗ ἐκτύπησεν εἰς τὸν τοῖχον; τί, νὰ μὴ σκανδαλίζῃ τοῦτο ὅλους; ἀλλὰ ὁ Δαβὶδ καλλίτερα εἶχε νὰ φύγῃ, καὶ νὰ ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὸν Πατρίδα του, ϗ νὰ κακοπαθῇ, ὑστερούμενος ϗ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, παρὰ νὰ φονευθῇ ὁ Βασιλεὺς, καὶ γένῃ αὐτὸς αἴτια τῆς σφαγῆς· μόνον νὰ ἔπαχε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ τοῦ πάθους τῆς ζηλίας, ϗ τοῦ φθόνου, ϗ μὲ αὐτὴν τὴν ταπείνωσιν νίκησε τὰ μάτια τοῦ διαβόλου. Τί ἄλλο ἀπὸ τοῦτο καλλίτερον τῆς ψυχῆς γενέσθαι τοῦ δικαίου; ὅτι διὰ τὸν ἀγάπον ὑπέμεινε τὸν πτωχείαν, αὐτὶ πλούτου, τὸν ἐρημίαν, αὐτὶ Πατρίδος, πόνους ϗ κινδύνους, αὐτὶ τρυφῆς, ϗ δόξης, ϗ τιμῆς, ἔσεργε νὰ κακοπαθῇ, μόνον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἐχθρόν του ἀπὸ τῆς ἔχθρας ὁποῦ εἶχεν εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἦτον σκληρὸς ἐκεῖνος, ϗ ἀπάνθρωπος, ποσῶς δὶ ἐγύρισεν εἰς φιλίαν ϗ ἀγάπον, ἀλλὰ παντοτε τὸν ἐδίωχνεν ἀπὸ τόπον, εἰς τόπον, μήπως ϗ τὸν θανατώσῃ. Ἀλλὰ δὶ ἠξεύρομεν πῶς ὠκονόμησεν ὁ Θεός· ἔπεσεν εἰς τὰ δίκτυα τοῦ Δαβὶδ, διότι λέγει, πῶς ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον ἦσαν δύο σπήλαια, ϗ εἰς μὶ τὸ ἔξω ἐσέβη ὁ Σαὺλ, εἰς τὸ ἔσω ἦτον ὁ Δαβὶδ μὲ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ· ϗ τότε εἶπαν οἱ στρατιῶται τοῦ Δαβὶδ, ἰδὲ ἡμέρα, ὁποῦ εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι θέλω δώσει τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰ χέρια σου· ϗ ἐπῆγεν ἡσύχως, ϗ ἐπιτήδεια, ϗ ἐπῆρε τὸ χρυσόν του φόρεμα ὁποῦ ἦτον σκεπασμένος, εἰς τὸν ὕπνον του. Ὕστερα ἐλυπήθη ὁ Δαβὶδ πῶς ἐπῆρε τὸ Βασιλικόν του φόρεμα καὶ ἔλεγε πρὸς τοὺς σιωτρόφους· νὰ μὲ συμπαθήσῃ ὁ Θεὸς εἰς τοῦτο ὁποῦ ἔκαμα, αὐ ϗ θέλῃ ὁ Θεὸς, ἀμὴ ἐγὼ ποτὲ τοῦτο νὰ μὴ τὸ κάμω, νὰ μιαίνω τὸ χέρι μου εἰς τὸν Αὐθεντόν Βασιλέα. Τοῦτον νὰ τὸν εἰπῇ τινὰς Ἄγγελον δὶ σφάλλει. νὰ εἶναι τὸ κυνῆγι πιασμένον μέσα εἰς τὸ δίκτυον, καὶ τὸν κυνηγὸν νὰ τὸν παρακινοῦν ὅλοι οἱ στρατιῶται νὰ βάψῃ τὸ σπαθί του εἰς τοῦ πολεμίου τὸ σῆθος. Βλέπε τώρα τὸν ὑπομονὴν, τὸν νίκην, τὸν στέφανον, ὅτι περισσότερον ἔστησε τῆς νίκης τὸ τρόπαιον, συμπαθήσας τότε τὸν Σαὺλ ὁ Δαβὶδ, παρὰ ὅταν ἐνίκησε τὸν Γολιάθ. Αὕτη γὰρ ἡ νίκη λαμπροτέρα ἔγινεν ἀπὸ ἐκείνην, ϗ χωρὶς αἷμα ἔστασε, ϗ θαυμαστὴ ἐκαπωρθώθη.

Ἐσηκώθη λοιπὸν ὁ Σαὺλ ἀπὸ τὸν ὕπνον, δὲν ἔκαμε ϗ ὁ Δαβὶδ κατόπιν αὐτοῦ, δὲν χαρεισῶντας τὸν Θεὸν, ὅτι δὶ ἐβάσα τὸν κεφαλὴν τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ θυμὸν νενεκρωμένον· ϗ τὸν μὶ Σαὺλ διασώσας, τὸν δὲ ἐχθρὸν διάβολον πολλαῖς μαχαιριαῖς τοῦ ἔδωσε. Καθὼς οἱ τρεῖς Παῖδες ἀπὸ τῆς καμίνου ἔμειναν ἄκαυστοι ἀπὸ τὸν φωτίαν, ἔτζι ϗ τοῦτον ὁ θυμὸς ϗ ἡ ὀργὴ τῆς φλογὸς δὶ τὸν ἐκατάκαυσεν. Ἐξελθὼν λοιπὸν Δαβὶδ, ἐβόησε πρὸς τὸν Σαὺλ λέγων· Κύριέ μου Βασιλεῦ. καὶ ὁ Σαὺλ ἐγύρισε, ϗ βλέπει τὸν Δαβίδ. καὶ παρευθὺς ὁ Δαβὶδ ἔπεσε, καὶ τὸν ἐπροσκύνησε ϗ εἶπεν· ἵνα τί ἀκούῃς, Κύριέ μου, τοὺς ἐχθρούς μας, ὁποῦ σοῦ λέγουν· ἰδὲ ὁ Δαβὶδ, ὁποῦ ζητεῖ τὸν ψυχόν σου; ἰδοὺ ὁποῦ σὲ ἔδωσεν ὁ Θεὸς εἰς τὰ χέρια μου σήμερον, καὶ εἶπα, νὰ μὴ τὸ

δώσῃ

δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ βάλλω τὸ χέρι μου ἐπὶ τὸν Αὐθεντίαν μου. καὶ ἰδὲ τὸ φόρεμά σου ὅπου τὸ κρατῶ, καὶ δὲν σὲ ἐφόνευσα. καὶ ἐσὺ πολλαῖς βολαῖς ἐπεχείρισας νὰ μὲ φονεύσῃς· καὶ γνώρισαι σήμερον, πῶς δὲν ἔχω ἔχθραν εἰς τὸν λόγον σου. Καὶ ἐσὺ ὁποῖος καὶ ἂν εἶσαι, ὅταν πιάσῃς τὸν ἐχθρόν σου, μὴ θελήσῃς ἀποδοῦναι αὐτῷ κακὸν ἀντὶ κακοῦ· ἐὰν καὶ μυρίαις ὑβρισίαις ἀκούσῃς ὑπ' αὐτοῦ, ἐσὺ πάψισαι νὰ τὸν ἡμερώσῃς, καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ἐχθρόν του, καὶ ὄχι μόνον τὸν ἡμέρωσεν, ἀλλὰ καὶ ἐδάκρυσεν, ἐπειδὴ ἤκουσεν αὐτὸν, ὅπου τοῦ ἔλεγε· Κύριέ μου Βασιλεῦ. τότε ὁ Σαοὺλ μετὰ μεγάλου θυμοῦ ἔλεγε πρὸς τὸν Δαβίδ· ἐσὺ εἶσαι δικαιότερος ἀπὸ ἐμένα, ὅτι σὺ μοῦ ἔκαμες πολλαῖς εὐεργεσίαις, καὶ τώρα ἐχάρισες καὶ τὴν ζωήν μου, ἀντὶ τῶν μυρίων κακῶν ὅπου σοῦ ἀνταπέδωκα, καὶ δὲν μὲ ἐφόνευσας. Τί ἄλλο μακαριώτερον τοῦ φρονοῦντος Δαβίδ; ὁ ὁποῖος, εἰς μίαν ὥραν ἐπαύω, ἡμέρωσε τὸν ἐχθρόν του; Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὄχι μόνον τὴν σωτηρίαν τῶν ἐχθρῶν τους ἀποστρέφονται, ἀλλὰ οὐδὲ νὰ τοὺς ἀκούσωσι θέλουν· ἀλλὰ ὄχι ἔτζι ὁ Δαβίδ, ἀμὴ καὶ τὸν ἐχθρόν του ἔσωσε, καὶ ἐτίμησε, καὶ εἶπε· Κύριέ μου Βασιλεῦ, προσκυνήσας αὐτόν. Καὶ ὁ Σαοὺλ ὡσαὶ εἶδε τὴν πολλὴν του ταπείνωσιν, καὶ φρόνημα, ἐδάκρυσε καὶ εἶπεν αὐτῷ· πόρα, Παιδί μου, ἐγνώρισα σήμερον, ὅτι διὰ τὴν ταπείνωσίν σου ὁ Θεὸς θέλει δώσει τὴν Βασιλείαν τῶν Ἑβραίων εἰς τὸ χέρι σου, καὶ εἰς ὅλους τοὺς Βασιλεῖς θέλει σταθῇ ἡ Βασιλεία σου. τοῦτο καὶ μόνον παρακαλῶσε, Παιδί μου, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ νὰ μὴν ἐξολοθρεύσῃς τὸ σπέρμα μου ἐν τοῦ οἴκου τοῦ Πατρός μου, ὡσαὶ ἀποθάνω. Τί γὰρ ὁ Δαβίδ; μὴ νὰ ἐκενοδόξησεν εἰς ταῦτα; ὄχι· ἀλλὰ παρευθὺς ἔσπευσε, καὶ τὴν χάριν ἐπλήρωσε· καὶ τελευτήσαντος τοῦ Σαοὺλ, ὄχι μόνον δὲν ἀτίμησε τὰ Παιδία του, ἀλλὰ τὰ ἐτίμησε μεγάλως, καὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ τῆς Βασιλικῆς ἠξίωσεν. ὅτι καὶ πεσόντα ἀκούσας εἰς τὸν πόλεμον, ἔχισε τὸ φόρεμά του τὸ Βασιλικὸν, καὶ ἔβαλε χῶμα εἰς τὴν κεφαλήν αὐτοῦ, καὶ ἔκλαιε πικρῶς, λέγων· Σαοὺλ, Σαοὺλ, καὶ Ἰωάθαμ, ἠγαπημένοι μου Αὐθέντα, καὶ ὡραιότατοί μου Βασιλεῖς.

Τὰ νῦν καὶ πάντοτε καθ' ἕνας ἀπὸ ἡμᾶς ἂς ἐνθυμᾶται, καὶ ἂς μνημονεύῃ τὸν ἐχθρόν του, καὶ ζῶντας, καὶ μετὰ θάνατον νὰ εὔχεται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἂν κάμνῃ χρεία νὰ κλαύσῃ ὑπὲρ ἐκείνου, μάλιστα ἐὰν καὶ ἔπαθεν ἐξ ἐκείνου ζημίαν μεγάλην· ἵνα μετὰ πολλῆς τῆς παρρησίας ἀπαντήσῃ τὸν Θεὸν τὴν ἀνταπόδοσιν, καθὼς καὶ ὁ Δαβὶδ μετὰ τοῦ Σαοὺλ εἶναι νὰ ἰδῇς. Ποίαν γὰρ συγγνώμην θέλομεν ἔχῃ ἡμεῖς, ἀπερασμένα σφάλματα, καὶ λυομένα νὰ ἐνθυμούμεθα, καὶ ἐκείνους ὅπου μᾶς ἐλύπησαν νὰ τοὺς κακιονώμεθα; διότι καλὸν εἶναι νὰ μὴν ἀδικῇ τινὰς ἄλλον, ἀλλὰ καλλίτερος εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ ἀδικηθῇ, καὶ μὴ ἀποδώσῃ κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Ἔλεγε δὲ ὁ Νόμος πότε, „ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ἐκκόπτειν " ἀλλὰ ἔστω φιλόσοφος ἦτον ὁ Δαβὶδ, ὥστε ὑπερέβη τοῦ Νόμου τοῦ παλαιοῦ, καὶ ἔγινε φύλαξ αὐτοῦ τοῦ νέου· ἀλλὰ ἡμεῖς ὄχι μόνον χρεωστοῦμεν νὰ μὴν ἀποδίδωμεν κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐεργετοῦμεν τοὺς ἐχθρούς μας, διότι λέγει ὁ Χριστός

„ Εὐ-

„ Εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν „ ἡμᾶς." Ποίαν λοιπὸν ἀπολογίαν ἔχομεν, καὶ συγχώρησιν μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ, μὴ φθάνοντες εἰς τὰ μέτρα τῶν παλαιῶν Ἁγίων, πρὶν τοῦ Χριστοῦ; διότι λέγει ὁ Χριστὸς, „ ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη „ ὑμῶν, περισσότερον ἀπὸ τῶν Γραμματέων, καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰ- „ σέλθετε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν." διότι ἄκουσον τί λέγει ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Χριστόν· πόσαις φοραῖς νὰ μοῦ πταίσῃ ὁ ἀδελφός μου, καὶ νὰ τὸν συγχωρήσω; τάχα γίνεται ἕως ἑπτά; καὶ νομίζοντος μεγάλα φιλοτιμεῖσθαι καὶ πολλὰ, ὁ Χριστὸς τοῦ λέγει· δὲν σοῦ λέγω ἕως ἑπτὰ, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ, ὅπου εἶναι ὁ ἀριθμὸς τετρακόσιαις ἐννενήντα φοραῖς συγχωρήσῃς τὸν πταίσαντά σε· ἤγουν πάντοτε δηλοῖ τοῦτο νὰ συγχωρῶμεν τὸν ἁμαρτήσαντα εἰς ἡμᾶς· διότι μὲ ἄλλο δὲν δύναται ὁ Θεὸς ἔτζι δύνατα, ὡσὰν ὅταν δὲν ἀποδίδῃ τινὰς τοῦ ζημιώσαντι αὐτὸν, κακὸν αὐτὶ κακοῦ. Καὶ θέλει εἰπῇ ἐκεῖνος, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἄν- θρωπος ἀδύνατος, καὶ δὲν δύναμαι νὰ κάμω κακὸν εἰς τὸν ἀδικήσαντά με· ἐγὼ λέγω σοι, πῶς δύνασαι, ὅταν τὸν ὀργίζεσαι, καὶ τὸν καταρᾶσαι, καὶ τὸν ἀφορίζῃς, τὸν καταγορεῖς, καὶ τὸν καταπείνῃς πάντοτε, καὶ εἰς ὅλους. Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀνταπόδωμα, ὅταν τὸν ῥίχνῃς εἰς τὸν Θεόν; διότι αὐτὰ ὅλα εἰς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐδικήν μας σέκονται. Λοιπὸν ἐκεῖ- νος ὅπου δὲν κάμνει αὐτὰ, δὲν ἀποδίδει κακὸν αὐτὶ κακοῦ, καὶ ὅπως λαμ- βάνει μισθὸν παρὰ Θεοῦ. Φανερὸν εἶναι, ὅτι εἰς τὸ θέλημά του ἦτον νὰ τὸ κάμῃ, καὶ δὲν τὸ ἔκαμε. διὰ τοῦτο ὅταν ἰδῇς τὸν ἐχθρόν σου, ὁποῦ ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια σου, μὴ νομίσῃς ὅτι εἶναι καιρὸς τιμωρίας δι' ἐκεῖ- νον, ἀλλὰ καιρὸς σωτηρίας· διότι, τότε μάλισα νὰ λυπηθῇς τὸν ἐχθρόν σου, ὅταν δύνασαι νὰ τοῦ κάμῃς κακὸν, καὶ δὲν τοῦ κάμεις. Ἐὰν ὅπου κάμωμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, καὶ τοὺς συγχωροῦμεν, ὅπου εἶναι ἀπὸ ὅλαις ταῖς μεγαλήτεραις ἀρεταῖς, θέλομεν ἀξιωθῇ νὰ ἀπολαύσωμεν τῶν μελ- λόντων, καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Περὶ Ἀγάπης, καὶ Φιλαδελφίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν, Ἀδελφοὶ, θέλει καὶ ἀγαπᾷ, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν ἀγάπην ἀλλήλους τους, καὶ φιλίαν ἀληθινὴν, καὶ πίστιν ἀχώριστον, διὰ τοῦτο ἔβαλε τοιαύτην ἀνάγκην εἰς ταῖς τέχναις, καὶ δουλείαις τοῦ Κόσμου, διὰ νὰ χρειάζεται ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν βοήθειαν, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ καλὸν τοῦ γειτόνου του· διότι καὶ ὁ γεωργὸς, ὄχι τόσον σιτάρι σπέρνει ὅσον νὰ φθάσῃ μόνον εἰς τοῦ λόγου του; ἀλλὰ διὰ

νὰ μὴ ἀπολέσῃ ἡ λεῖψις, καὶ ἡ ἀπορία τοῦ καιροῦ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Ὁμοίως καὶ ὁ στρατιώτης, ὄχι μόνον διὰ νὰ φυλάξῃ, καὶ νὰ σώσῃ τοῦ λόγου του, πηγαίνει εἰς τὸν πόλεμον, καὶ εἰς τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰς Πόλεις, καὶ Χώρας ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ εἰρηνικῇ κατασάσει ποιήσῃ. Ἔτζι κάμνει καὶ ὁ πραγματευτής, ὁποῦ ταξιδεύει εἰς τὴν γῆν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ὄχι τόσην φραγματείαν φέρει, ὅσην τοῦ σώνει αὐτουνοῦ καὶ μόνου, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πράγματα, ὅσα χρειάζονται καὶ ἄλλοι πολλοὶ νὰ πορευθοῦν· ἐπειδὴ ἀλλέως δὲν ἐκαταδέχοντο οἱ ἄνθρωποι νὰ ζητοῦν τίποτες φᾶγμα ἀπὸ τοῦ γειτόνου των. Διὰ τοῦτο ἔτζι θαυμασίως αὐτάρμωσεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον μὲ τὴν ἀγάπην· διότι ἡ ἀγάπη δὲν ἀφίνει τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμῃ φρῶτον τὸ ἐδικόν του συμφέρον, ἀλλὰ τῶν ἀλλονῶν· ὅτι, ἂν δὲν ἦτον φιλαδελφία, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ σωθῇ τινάς, μήτε σωματικὰ, μήτε ψυχικά. Μακάρι καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς, καὶ ἂν κάμωμεν, καὶ τὴν ἀγάπην δὲν ἔχωμεν, οὐδὲ μίαν παρρησίαν καὶ φιλίαν θέλομεν ἔχῃ σιμὰ εἰς τὸν Θεόν· διότι λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι, ἐὰν δώσω ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα ἐλεημοσύνην, καὶ νὰ παραδώσω τὸ κορμί μου νὰ τὸ καύσουν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, νὰ γενῶ Μάρτυρας αὐτοῦ, καὶ ἀγάπην μὲ τὸν Ἀδελφόν μου νὰ μὴ ἔχω, δὲν ὠφελοῦμαι καθόλου. Ἄκουσον πάλιν, τί λέγει ὁ Παῦλος ὅταν ἔμελλε νὰ σέβῃ νὰ κεισθῇ εἰς ἄπιστον Κειμήλιον· καλότυχος εἶμαι ἐγὼ, ὁποῦ μέλλω νὰ κεισθῶ ὑπὸ σοῦ τοῦ Φίσου, ὄχι ὅτι τὸν ἐκαλόπιασεν, ὄχι, ἀλλὰ διὰ τῆς ἡμερότητας καὶ τῆς ἀγάπης, θέλωντας νὰ κερδήσῃ τινάς, διότι καὶ ἀπὸ μέρους ἐκέρδαινε, καὶ αὐτὸν τὸν Κειτὴν ἔσυρε φρὸς τοῦ λόγου του, ὁ πολὺν κατάδικος· ναὶ νικηθεὶς ὁ Κριτὴς, ὡμολόγει λαμφρᾷ τῇ φωνῇ, ἔμφροθεν πάντων τοῦ Κειμηλίου, λέγων· ἐν ὀλίγῳ κάμνεις με, Παῦλε, νὰ γενῶ Χριστιανός. Καὶ ὁ Παῦλος λέγει· καὶ ἐγὼ ἔτζι θαρρῶ εἰς τὸν Χριστόν μου, ὅτι ὄχι μόνον ἐσὺ νὰ γενῇς Χριστιανὸς, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ δίρεθεύτες ἐδὼ νὰ γένουν ὡσαὐτὼς ἐμένα. Ὅταν γὲν ἐκεῖνος τόσον πολὺ ζητεῖ μέτρον, καὶ ἡμεῖς οὐδὲ τὸ ὀλίγον δίδαμεν, ποίας συγχωρήσεως ἐπιμεθεν ἄξιοι; οὐδὲ μιᾶς.

Διὰ τοῦτο μὴ νομίζετε πῶς εἶναι καπὸν νὰ χρειάζεται σύας τὸν ἄλλον, διότι τῆς ἀνερμηνεύτου Σοφίας τοῦ Θεοῦ ἔγινε τὸ θεῖον ἔργον τοῦτο εἰς ἀγάπην, καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν ἀλλήλους δὲν χρειαζόμεθεν, οὐδὲ τῆς ἀνάγκης ἡ χρεία δὲν μᾶς φέρνει εἰς φιλίαν, πόσον μᾶλλον, ἐὰν εἴμεσθεν εἰς κάθε φᾶγμα τέλειοι; καὶ τοῦτο εἶναι φανερὸν, ὅτι ἠθέλαμεν εἶσε θηρία ἀνήμερα, νὰ τρώγῃ σύας τὸν ἄλλον. Διὰ τοῦτο ὁ τῆς εἰρήνης Βασιλεὺς Θεὸς, ἐξ ἀνάγκης καὶ βίας ἐφρόσαξεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, νὰ χρειάζεται, καὶ νὰ δέεται σύας τὸν ἄλλον, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέρων νὰ χαιρετοῦμεν σύας τὸν ἄλλον εἰς τὴν συναπάντησιν ἡμῶν. Ἐὰν δὲ καὶ τοῦτον τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης ἤθελε πάρῃ ἀπὸ ἡμᾶς, πάλιν τίς, καὶ ποῖος ἤθελεν ἀγαπήσῃ τὸν γειτονά του ἔτζι εὔκολα; διὰ τοῦτο μίαν κατοικίαν, καὶ σπῆτι μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ σύα λυχνάρεον ἀνάψεν εἰς ὅλους, τὸν Ἥλιον, νὰ φωτίζῃ, καὶ μίαν σκέπην ἄπλω-

σε,

σε, τὸν Οὐρανὸν, καὶ μᾶς ἐσκέπασε, καὶ μίαν τράπεζαν, τὴν γῆν· καὶ δὲν ἔδωκε τὸ πλουσίου περισσότερον, καὶ τὸ πτωχὸ ὀλιγότερον, ὄχι· ἀλλὰ ἴσια εἰς ὅλους, διὰ νὰ μὴ λέγῃ τινὰς, ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω τινὰ φίλον, μήτε συγγενῆ, μήτε γείτονα, καὶ διὰ τοῦτο πῶς νὰ ὑπάγω νὰ τὸ σωτύχω, ὁποῦ δὲν ἔχω καμμίαν ἔσμιξιν μετ' αὐτόν; Ἄκουσον νὰ τὸ μάθῃς, ὅτι δὲν πρέπει μόνον φίλος πρὸς φίλον νὰ δείχνωμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν γνωριμίαν, ἀλλ' ὅσην ἔχει μέλος πρὸς μέλος· διότι δὲν δυνόμεθεν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι χρείαν δὲν ἔχομεν τῆς χειρὸς, ἢ τοῦ ποδός· ἔτζι καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ λέγει ὅτι δὲν ἔχει ἐδικόν, ἢ φίλον καὶ γείτονα, τοῦτο εἶναι μόνον νὰ γελᾷ τινάς· ἐὰν καὶ δὲν εἶναι συγγενής σου, καὶ φίλος τινὰς, ἀλλὰ εἶναι ἄνθρωπος τῆς ἐδικῆς σου φύσεως, καὶ τὸν αὐτὸν Δεσπότην Θεὸν ἔχει, καὶ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον ἐγεννήθη. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀργυρείων, ἐκείνους ὁποῦ δὲν χρεωστοῦν ἐπαινοῦμεν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀγάπης, τοὺς διαπαντὸς χρεωστοῦντας ἀγαποῦμεν, καὶ θαυμάζομεν· διὰ τοῦτο ἂς θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὴν ἀγάπην μὲ ὅλους. Εἰδὲ καὶ θέλει τινὰς νὰ χωρίσῃς ἀπὸ τοῦ λόγου του, ἐσὺ μὴ χωρίσῃς ἀπὸ ἐκεῖνον, μηδὲ νὰ εἰπῇς τὸν ψυχρὸν λόγον ἐκεῖνον, ὅτι, ἐὰν με ἀγαπᾷ ἐκεῖνος, ἀγαπῶπον καὶ ἐγώ. Εἰδὲ καὶ δὲν θέλει ἐκεῖνος ποσῶς νὰ ἀγαπᾷ, τότε ἐσὺ νὰ δείχνῃς εἰς ἐκεῖνον τὴν ἀγάπην, διὰ νὰ γυρίσῃς αὐτὸν πρὸς τοῦ λόγου σου, διότι μέλος ἐδικόν σου εἶναι κάθε Χριστιανός· τὸ δὲ μέλος, ὅταν ὑπό τινος συμφορᾶς καὶ ἀνάγκης μέλλει νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, παντοῖον τρόπον κάμνομεν ὥσε πάλιν νὰ τὸ φέρωμεν εἰς τὸν τόπον του. Ἔτζι πρέπει νὰ ποιοῦμεν καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀδελφοῦ ἐκείνου, ὁποῦ δὲν ἔχει τὴν ἀγάπην, καὶ ἔχεις περισσότερον τὸν μισθὸν ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὅταν σύρῃς αὐτὸν εἰς τὴν ἀγάπην σου· διότι ὀρίζει ὁ Κύριος, νὰ καλοῦμεν εἰς φιλίαν ἐκείνους, ὁποῦ δὲν δυνόνται νὰ τὸ ἀνταποδώσουν, ἵνα αὐξανθῇ ὁ μισθὸς τῆς ἀνταποδόσεως. Πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ κάμνωμεν ἐπὶ τῆς φιλίας καὶ ἀγάπης τοῦ Ἀδελφοῦ μας· διότι, ἐὰν ἀγαπᾷς τινὰ, καὶ ἀγαπᾷ καὶ ἐκεῖνος ἐσένα, ἀπέδωκέ σε τῆς φιλίας τὴν ἀνάπόδοσιν· ἐκεῖνος δὲ ὁποῦ ἀγαπᾷ, καὶ δὲν τὸν ἀγαπᾷ, τὸν Θεὸν αὐτ' ἐκεῖνον χρεώστην κατέστησεν. Ὅποτες σὲ ἀγαπᾷ, δὲν χρειάζεται πολλῆς σπουδῆς· ὅταν δὲν σὲ ἀγαπᾷ, τότε σοῦ ἔχει χάρισμα τῆς ἀντιλήψεως, καὶ βοηθείας.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν, μὴ τὴν ἀμέλειαν, ἀφορμὴν καὶ αἰτίαν ποιῆς, μηδὲ λέγε, ὅτι ἐπειδὴ κρύωσεν ἡ ἀγάπη, ὁποῦ εἶχεν εἰς ἐμένα, διὰ τοῦτο ἀμελῶ αὐτόν, διότι κακὴ ἀσθένεια εἶναι ὡσὰν κρυώσῃ ἡ ἀγάπη, ἀλλὰ ἐσὺ ζέσανε τὸ ψυχρανθὲν μέλος ἐκεῖνο· διότι, ὁποῖος θέλει νὰ τὸν ἀγαπᾷ, ἂς ἀγαπᾷ καὶ ἐκεῖνος τὸν ἀγαπῶντα. Ἐὰν δὲ Ἀδελφὸν δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἔχῃς, πότε θέλεις δυνηθῇ νὰ ἀποκτήσῃς καὶ φίλον μὲ ἱλαρότητα; ἐὰν τὸ μέλος τὸ ἐδικόν σου δὲν εἶσαι ἄξιος νὰ κυβερνᾷς, πότε τὸ ξένον θέλεις δυνηθῇ νὰ τὸν φέρῃς εἰς τοῦ λόγου σου; καὶ πῶς γίνεται τοῦτο; ὅποτες θέλεις νὰ μὴν ἀκούεται τὸ ὄνομά σου κακόν· τὸ λοιπὸν οὐδὲ ἐσὺ λέγε τινὰ κακόν. Ἀγαπᾷς νὰ σὲ ἐπαινοῦν ἄλλοι; ἐπαίνα

καὶ σὺ ἐκείνους· θέλεις νὰ μὴ σὲ καταπείνῃ; μηδὲ ἐσὺ κατάπειν τινά. Θέλεις νὰ σὲ δίδῃ ἐλεημοσύνας; γίνε καὶ ἐσὺ ἐλεήμων· θέλεις νὰ συγχωρῇ τὰ σφάλματά σου; συμπάθησαι καὶ ἐσὺ τοὺς πταίοντάς σου· θέλεις νὰ μὴ σὲ ἀδικῇ; μηδὲ ἐσὺ ἄρπαζε τὰ ξένα. Ἂς γενῶμεν τέτοιοι εἰς τοὺς γείτονάς μας, καθὼς θέλομεν νὰ εἶναι ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς· διότι, καθὼς τὸ κορμὶ χωρεῖς τὴν ψυχὴ δὲν λέγεται ἄνθρωπος, οὐδὲ ψυχὴ χωρεῖς τὸ κορμί, ἔτζι οὐδὲ ἡ ἀγάπη εἰς τὸν Θεὸν, ἐὰν δὲν ἔχῃ καὶ τὴν ἀγάπην εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ τὸν ὁμόπιστον. Θέλεις νὰ ἀναπαύσῃς τινά; δὲν σὲ ἐμποδίζω, μόνον νὰ μὴ γένῃ εἰς ἄλλου λύπη· καὶ ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν Διδασκάλων νὰ ὠφελήμεθα μὲ ταῖς νουθεσίαις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα ὅλοι ἀλλήλους διδάσκοντες σωζωμεθα· διατὶ νὰ εἶσαι ἐσὺ μόνος; διατὶ δὲν ἐργάζεσαι νὰ ἔχῃς πολλοὺς φίλους, καὶ ἠγαπημένους; διατὶ δὲν γίνεσαι ποιητὴς ἀγάπης; διατὶ δὲν ἀποκτίζεις φίλον, καὶ φιλίαν, ὅπου εἶναι τῆς ἀρετῆς μέγα ἐγκώμιον; διότι, καθὼς ἐκεῖνοι ὅπου συμφωνοῦν, καὶ κάμνουν κακὸν, τοὺς λέγομεν κακοὺς, ὅτι καὶ τὸν Θεὸν παροργίζουν· ἔτζι πάλιν λέγομεν καλοὺς ἐκείνους, ὅπου εἶναι ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καὶ εὐφραίνεται ὁ Θεὸς ὑπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἐσὺ ἐπὶ γίνεσαι μετὰ τῶν πολλῶν ἐπὶ κακίᾳ. Κάμε φίλους, καὶ προτίμα αὐτοὺς ὡσαὶ καὶ τοὺς ἐδικούς σου· καὶ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων τοὺς Ἱερεῖς, καὶ Προεστὼς τῆς Ἐκκλησίας· διότι ὁ εἰρηνοποιὸς ἄνθρωπος λέγεται Υἱὸς Θεοῦ, καὶ πολὺ περισσότερον ὁ φίλους ποιῶν. Ἐὰν δὲ κάμνῃ διαλλαγὴν μὲ ἐκείνους, ὅπου ἔχουν μάχην, ὄχι μόνον Υἱὸς εἰρήνης καλεῖται, ἀμὴ καὶ Υἱὸς Θεοῦ· διότι λέγει· „ Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι „ Υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται" καὶ ὁ τοὺς ἐχθροὺς ποιῶν, ποτὲ ἐγκωμίων δὲν εἶναι ἄξιος. Καὶ ὁ μὲν διάβολος προσάσει ἡμᾶς, νὰ γινώμεθεν ἐχθροὶ ἀλλήλους μας, διὰ νὰ μᾶς κολάσῃ· ὁ δὲ Θεὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀγαπᾷ νὰ σωθοῦν διὰ τῆς ἀκτημοσύνης.

Ὁ διάβολος σμίγει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν λάσπην τοῦ πλούτου, καὶ δὲν τοὺς ἀφίνει μήτε νύκτα μήτε ἡμέραν νὰ ἀναπαυθοῦν· ὁ δὲ Θεὸς τῆς αὐτοῦ φροντίδος, καὶ περισσῶς ἐμποδίζει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ προσάσει αὐτοὺς νὰ θησαυρίζουν θησαυροὺς ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ὄχι ἀπὸ ἀδίκου πλούτου, ἀλλὰ ἐκ δικαίων κόπων. Ὁ δὲ διάβολος μετὰ τοῦ κόπου, καὶ παλαιπωρίας, ὄχι μόνον δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ ἐκείνους, ὅπου ἔκαμναν τὰ τοῦ θελήματα εἰς τὴν κόλασιν βασανιζομένους, ἀλλὰ ἀνάπτει τὴν φλόγα, καὶ καίει περισσότερον ἐκείνους, ὅπου τὸν ἤκουον, καὶ ἐσώζαν τὸν ἄδικον πλοῦτον τῶν ἁμαρτιῶν· ὁ δὲ Χριστὸς ἐπρόσταξέ μας, καὶ σύνα ποτήριον κρύου νεροῦ νὰ δώσωμεν τῷ δεομένῳ, καὶ οὐδὲ τοῦτο χωρεῖς μισθὸν δὲν ἀφίνει νὰ χαθῇ. Πῶς; δὲν εἶναι τοῦτο μεγάλης ἀγνωσίας, νὰ μὴν ἀγαπᾶμεν τοιοῦτον Αὐθέντην, καὶ Δεσπότην ἥμερον καὶ γλυκύν; καὶ τοιούτων γέμοντα ἀγαθῶν νὰ ἀφήσωμεν, καὶ νὰ δουλεύωμεν ἀγνώμονα τύραννον διάβολον; ὁ ὁποῖος μήτε ἐδῶ, μήτε ἐκεῖ δύναται βοηθῆσαι. Μὴ γοῦν σᾶς κακοφαίνεται, Ἀδελφοὶ, εἰς τὰ λόγια, ὅπου εἴπαμεν, διότι καὶ ἐγὼ ἐκείνον, ὅπου μὲ ἀγαπᾷ ἀγαπῶ, ἀλλὰ καὶ ὅταν μὲ κατηγορῇ καὶ ἐλέγχῃ ὅταν πταίω,

πταίω, εἰς διόρθωσιν, τότε μάλιστα φαίνεται, ὅτι μὲ ἀγαπᾷ· διότι ἐκεῖνος, ὁπῦ ἐπαινεῖ τὸν φίλον του, κἂν τε καλὰ κάμνῃ, κἂν τε κακὰ, ἐκεῖνος δὲν εἶναι φίλος ἀληθινὸς, ἀλλὰ εἶναι πλάνος, καὶ ὑποκριτής· τὸ νὰ ἐπαινῇ τινὰ, ὅποτες κάμνῃ ἔργα καλὰ, καὶ πάλιν, ὅταν κάμνῃ ἔργα κακὰ, νὰ κατηγορῇ, καὶ νὰ ἐλέγχῃ καταμόνας, ἤγουν χωρὶς τὰ δύο, τῦτο εἶναι ἔργον φίλυ πιστῦ, καὶ ἀγαπητῦ· καὶ ὅταν ὁ ἐχθρὸς μὲ ἐπαινῇ, καθόλυ δὲν τὸ δέχομαι· τὸν δὲ φίλον, ὅταν μὲ ἐλέγχῃ, ἀγαπῶ, καὶ ἀγαπητὰ μῦ εἶναι τὰ τραύματα αὐτῦ. Καθὼς λέγει καὶ τὸ Γνωμικὸν, ὅτι ἀξιοπιστότερα εἶναι τὰ τραύματα τῦ φίλυ, παρὰ τὰ ἑκούσια φιλήματα τῦ ἐχθρῦ. διότι ὁ μὲν ἐχθρὸς, κἂν δικαίως, κἂν ἀδίκως κατηγορῇ, καὶ ἐλέγχῃ, ὄχι νὰ διορθώσῃ, καὶ νὰ ὠφελήσῃ θέλει, ἀλλὰ μόνον νὰ τὸν ἐνοχοποιήσῃ. Ὥστε, Ἀδελφοί μυ, δὲν εἶναι ἄλλο καλλίτερον εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἴσον, ὡσὰν τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην, διότι ὁ σῦας πολλοστὸς εἶναι, ἤγουν πολλοὺς δηλοῖ διὰ τῆς ἀγάπης· ὅτι ἂν εἶναι δύο ὁμόψυχοι, καὶ ἠγαπημένοι εἰς δέκα, δὲν εἶναι σῦας, ἀλλὰ δεκαπλασίων πᾶς σῦας ὑπ' αὐτῶν γίνεται, καὶ διείσκεις ἐν τοῖς δέκα τὸν σῦα, καὶ εἰς τὸν σῦα διείσκεις τοὺς δέκα· διότι, ἐὰν καὶ ἐχθρὸν ἔχουσιν, ὅτι ὁ τὸν σῦα προσελθὼν ὡς τοὺς δέκα προβαλὼν πολεμῆσαι, ὅτι καθ' σῦας ἀπὸ τέτοις εἴκοσι χέρια ἔχει, καὶ εἴκοσι μάτια, καὶ ποδάρια εἴκοσι, καὶ ψυχὰς ἔχυν δέκα· ἐὰν δὲ καὶ ἑκατὸν γένοιτο, τὸ αὐτὸ εἶναι πάλιν. Ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος, ὁπῦ εἶναι εἰς τὴν Περσίαν, καὶ εἰς τὴν Ῥώμην δυνάται νὰ εἶναι, καὶ ἐκεῖνο ὁπῦ δὲν δυνάται ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων νὰ τὸ κάμῃ, ἡ ἀγάπη δυνάται, καὶ τὸ κάμνει. Εἰ δὲ καὶ ἔχῃ χιλίους φίλους, ἢ δύο χιλιάδες, βάλε μὲ τὸν νῦν σου πόσον πάλιν ὑπερβαίνει τὰ ἔργα τῆς δυνάμεως, καὶ βοηθείας· καὶ τῦτο εἶναι ἀπὸ ὅλα θαυμασιώτερον, ἀπὸ τὸν σῦα νὰ γίνωνται χίλιοι.

Καὶ ἐπειδὴ τοιῦτον καλὸν εἶναι ἡ ἀγάπη, διατί καὶ ἡμεῖς δὲν ἀποκτῦμεν τὴν δυνάμιν, καὶ τὴν βοήθειαν τῆς ἀγάπης; μακάριε καὶ πτωχοὶ εἶναι οἱ φίλοισυ, πάλιν περισσοτέραν βοήθειαν ἔχεις ἐξ ἐκείνων, παρὰ ἀπὸ τοὺς πλουσίους· διότι ἐκεῖνα, ὁπῦ θέλεις νὰ εἰπῇς ἐσὺ διὰ τῦ λόγυ, τὰ λέγει ὁ φίλος σου. διὰ τῦτο ἐκεῖνος ὁπῦ ἔχει τὴν ἀγάπην μὲ ὅλους, δὲν παθαίνει κανὸν ποτέ τυ, διὰ νὰ εἶναι φυλαγμένος ὑπὸ τοσούτων στρατιωτῶν, ὡσὰν σῦας Βασιλῆς, καὶ ἔτζι γίνονται λαμπρὰ τὰ νικητήρια τῆς ἀγάπης ὑπὸ τῶν πολλῶν. Καὶ καθὼς αἱ χορδαὶ τῆς λύρας πολλαὶ μὲν εἶναι, ἀλλὰ εἰς μίαν συμφωνίαν τῦ ἤχυ τὴν μελῳδίαν ἀναπέμπουσι πανέρτατον καὶ ὡραίαν· ἔτζι εἶναι καὶ ἐκεῖνοι, ὁπῦ ἔχυν τὴν ἀγάπην εἰς τὸ μέσον τους, εἰς μίαν γνώμην ἀνταμωμένοι μὲ τὴν ἀγάπην. διότι, τί δὲν κάμνει ἡ ἀγάπη τῦ ἀληθινῦ φίλυ; πόσην χαρὰν κάμνει ὁ φίλος πρὸς τὸν φίλον; πόσην ὠφέλειαν; πόσην φύλαξιν; ἐὰν καὶ μυρίους θησαυροὺς θέλεις εἰπῇ, ὐδὲν ἀνάξιον φίλυ πιστῦ καὶ γνησίυ. Καὶ καθὼς τὰ λαμπρὰ κρίνα, καὶ τερατόφυλλα μοσχομυρίζυν, καὶ διαδίζυν ὅλον τὸν τόπον μὲ τὸ ἄνθος τῆς ὡραιότητος αὐτῶν, ἔτζι καὶ οἱ φίλοι, εἰς ὁποῖον τόπον καὶ ἂν ὑπάγυν, τὴν χάριν τῆς ἀγάπης χαρί-

ζυσι. Καλλίτερον εἶναι νὰ περιπατῇ τινὰς εἰς τὸ σκότος, παρὰ νὰ εἶναι χωρὶς φίλυς· διότι δὲν καίει ἔτζη δυναταὶ ἡ θερμασία τὰ κορμία, καθὼς καίει, καὶ φλογίζει τὰς ψυχὰς τῶν φίλων, ὅταν ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ ἀλλήλων τυς· διότι τέτοιος εἶναι ὁ πόθος τῆς γνησίας ἀγάπης, ὄχι μόνον εἰς τὺς παρόντας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνυς, ὁπὺ λείπυν, ἔχει περισσότερον πόθον. Πολλαῖς φοραῖς καὶ εἰς τὺς ὕπνυς τὺς βλέπομεν, καὶ σωμιλὺμεν, καὶ ἀσπαζόμεθα ἀχόρταστα, καὶ μόνον μὲ τὴν ἐνθύμησιν τὺ φίλου χαίρεται τινὰς καὶ εὐφραίνεται. Ἐκεῖνος δὲ, ὁπὺ ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν φίλον, καὶ εὐεργέτην, ὁπὺ ἐπαταδέχθη καὶ ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ τὸν ἔχομεν εἰς τὸν νὸν μας, καὶ εἰς τὴν ἐνθύμησίν μας, ὁ τοιὺτος ποτὲ κἀμμίαν λύπην, ἢ κίνδυνον δὲν ἔχει, οὐδὲ φόβον ἔχει ἀπὸ τινά. διότι, ἐὰν παρὰ ἀνθρώπων ὀξυσιασῶν εἴμεθεν ἠγαπημένοι, εἰς ὅλυς φαινόμεθεν φοβεροὶ, πόσον μάλιστα ἂν ἔχομεν ἀγάπην μὲ τὸ Θεόν; Ἐὰν καὶ χρήματα κάμυν χρεία, κἂν τε σώματα, ἐὰν καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ταύτης τῆς θείας ἀγάπης νὰ παραδώσωμεν, νὰ μὴ λυπηθῶμεν· διότι δὲν φθανει μόνον μὲ λόγια μοναχὰ νὰ δείχνωμεν τὴν ἀγάπην σας ὑπὲρ τὺ ἄλλυ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων νὰ φαίνεται ἡ ἀγάπη. διότι καὶ ὁ Χριστὸς ὄχι μόνον μὲ λόγια μᾶς ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων ἔδειξε τὴν ἀγάπην εἰς ἡμᾶς. Διὰ τὺτο ἂς καταφρονὺμεν τὺ λόγυ μας διὰ νὰ ἔχῃ ὁ Θεὸς τὴν σύνοιαν μας· ἐκεῖνοι δὲ, ὁποῦ ἐπιμελὺνται μόνον τὺ λόγου τυς, ὁ Θεὸς θέλει τὺς καταφρονήσει.

Ὅποιος λοιπὸν θέλει νὰ μάθῃ, πῶς νὰ ἀγαπᾷ γνησίως τὸν φίλον τυ, καὶ νὰ γνωρίσῃ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης, ἐπὶ τὸν ταύτης ποιητὴν, τὸν μακάριον Παῦλον ἂς δράμῃ νὰ μάθῃ, καὶ ἐκεῖνος τὸν θέλει διδάξει, ποταπὸς ἀγῶνας εἶναι νὰ ὑπομείνῃ τινὰς φίλυ πιστὺ χωρισμὸν, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἔχῃ ἀνδρείαν ψυχήν· διότι ἐτὺτος ὁ μέγας τὺ Χριστὺ Ἀπόστολος, ὁ διδάσκας ὅλην τὴν Οἰκουμένην, καὶ κάθε λογῆς πάθος διώξας ἀπὸ τὸν νὸν τυ, καὶ σωφρονισθεὶς, καὶ ἀποκτήσας τῶν Ἀγγέλων τὴν ἀπάθειαν, τὰ μὲν ἄλλα πάθη τῶν ἀνθρώπων εὔκολα τὰ ὑπέμεινεν, ὡσὰν εἰς ξένον κορμὶ, ἤγυν τὰ δεσμωτήρια, ταῖς φυλακαῖς, τὰς ἁλύσεις, τὺς ἀγῶνας, τὺς ῥαβδισμὺς, τὺς θανάτυς, καὶ παν εἶδος κακοπαθείας· μιᾶς δὲ ψυχῆς ἠγαπημένης ἀποχωρισθείσης ὑπ' αὐτὺ, καταπολὺ ἐλυπήθη, καὶ περισσῶς ἐταράχθη, ὅτι ἐπαντύχαινε νὰ εὕρῃ εἰς τὸ Κάστρον τῆς Τρωάδος τὸν ἠγαπημένον τυ Ἀπόστολον Τίτον, καὶ δὲν τὸν εὗρε, καὶ παρευθὺς ἔδραμε, καὶ ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ Κάστρον τῆς Τρωάδος. Ὦ μακάριε Παῦλε καὶ τρισμακάριε, τί εἶναι αὐτὸ ὁπὺ ἔκαμες; εἰς τὸ ξύλον ἦσαν δεδεμένος, καὶ εἰς τὴν φυλακὴν φυλακωμένος, καὶ πληγαῖς καὶ ῥαβδισμὺς ἔλαβες, καὶ ἀπὸ ὅλον σε τὸ κορμὶ τρέχαν τὰ αἵματα. Οὗτος λοιπὸν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦλθε καὶ εἰς τὴν περιφανῆ Πόλιν τῆς Τρωάδος, καὶ εὗρε διδαγμένυς καὶ κατηχημένυς τὺς Τρωαδίτας εἰς τὸ κήρυγμα τὺ Χριστὺ ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Τίτον, καὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ δεχθῶν τὸ Βάπτισμα, καὶ πόσον κέρδος ἔρριξας ἀπὸ τὰς χεῖράς σε; Ναὶ, λέγει, ὅτι

πολὺ

πολλὴ ἀθυμία, καὶ λύπη μὲ ἐπίασε, καὶ τὸν νοῦν μου ἐτάραξε ὁ χωρισμὸς τοῦ Ἀποσόλου Τίτου. Εἶδες πόσος κόπος εἶναι νὰ δωσηθῇ τινὰς νὰ ὑπομείνῃ φίλου ἠγαπημένου χωρισμόν; πῶς χρειάζεται ἀνδρείαν ψυχῆς; διότι δὲν σώνει μόνον νὰ εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν ἡ ἀγάπη, ἀλλὰ θέλει καὶ παρηγορία σωματική, καὶ ὁμιλία παρρησιαστική. Βαβαὶ τῆς διαπύρου φιλίας, καὶ ἀγάπης· ὁ Παῦλος ὁ ἀνίκητος ἐν τοῖς πειρασμοῖς, ὁ ἀσάλευτος πύργος, ὁποῦ ἔλεγε, τίς νὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ; θλίψις, ἢ διωγμὸς, ἢ χωρισμὸς τῆς ζωῆς; ὅλα τὰ ὑπομένω μετὰ χαρᾶς. καὶ ποτὲ ἰδὼν τὰ δάκρυα τῶν ἠγαπημένων του φίλων, διὰ τὴν ἀναχώρησίν του, διὰ τοῦτο ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς, τί ποιεῖτε, Ἀδελφοὶ, κλαίοντες καὶ τείβοντές μου τὴν καρδίαν; Ὦ τοῦ θαύματος! τί λέγεις, μακάριε Παῦλε; ἐκείνην τὴν ἀνίκητον ψυχὴν εἰς τοὺς πειρασμοὺς, σωτείψαι ἐδωνήθηκαν τὰ δάκρυα; ναὶ λέγει, καὶ ὅτι πολὺ εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης. Αὕτη λοιπὸν ἡ ἀγάπη μὲ νικᾷ καὶ κρατεῖ, διότι ὅλα τὰ λυπηρὰ χωρεῖς τῆς ἀγάπης τὰ ὑπομένω. Ἀλλὰ τίς νὰ μὴ θαυμάσῃ, ποῖος νὰ μὴν ἐκπλαγῇ εἰς τὴν ἀνδρείαν τοῦ Παύλου τὴν ἐρανομένην, ὅτι δεδεμένος καὶ φυλακωμένος, ἀπὸ τὴν μεγάλην Ῥώμην ἔσελνεν Ἐπιστολὰς εἰς τοὺς Φιλιππησίους τῆς Μακεδονίας; γνωρίζουσιν ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐπῆγαν ἀπὸ τὸν σνα τόπον εἰς τὸν ἄλλον, πόσον μάκρος εἶναι ἀναμέσον τῆς Μακεδονίας, καὶ τῆς Ῥώμης. Καυσὰ ἐμπόδιον δὲν ἔγινεν εἰς τὴν ἐνθύμησιν τῆς ἀγάπης σνεκα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· συνεχῶς ἔπεμπε τὰ γράμματα πανταχόθεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τὸ αὐτὸ εἶναι τῆς ἀγάπης ἡ δυνάμις. τόσον ὅτι, ὄχι μόνον τοὺς παρόντας σμίγει, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν διεισκομένους συμπλέκεται, καὶ ἀνταμώνει· καὶ ἔτζι τρέπει τὸν ἀγαπῶντα νὰ ἀγαπᾷ, ἕως αὖ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν νὰ βάλῃ ὑπὲρ τὸν φίλον του· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀπάξιον φίλου πιστοῦ· ἐὰν πάλιν βλέπῃ αὐτὸν, χαίρεται, καὶ διφραίνεται, καὶ εὔχεται ὑπὲρ αὐτοῦ ἅπερ εὔχεται καὶ διὰ λόγου του.

Οἶδα ἐγὼ κάποιον, ὁποῦ ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν, καὶ τοὺς Ἁγίους νὰ βοηθήσουν τὸν φίλον του, καὶ ὕστερον διὰ τοῦ λόγου του. οἶδα καὶ τὸν μακάριον Παῦλον, ὁποῦ ἔδιδε τὴν ψυχήν του μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ δυχὴν, νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν κόλασιν ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ὁ ἀγαπῶν δὲν θέλει νὰ ὀείζῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν ὀείζουν ἄλλοι· ὁ ἀγαπῶν θέλει νὰ χαείζῃ, καὶ ὄχι νὰ τοῦ χαείζουν. διότι, θέλει νὰ ἔχῃ τὸν φίλον του χρεώσιν, καὶ νὰ τὸν ὀείζῃ ὁ φίλος του, καὶ νὰ τὸ ἔχῃ διὰ μεγάλην δυεργεσίαν καὶ χάριν. Καὶ μὴ βαύῃς μὲ τὸν νοῦν σου, πῶς λέγω διὰ τοὺς φίλους τῶν ζαπεζῶν· ὅποιος ἔχει φίλον, καθὼς λέγω, γνωείζει τί λέγω, ὅτι ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, ὁ φίλος εἶναι γλυκύτερος. Πολλοὶ τινὲς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου των, δὲν θέλουν πλέον νὰ ζήσουν εἰς τὸν Κόσμον τοῦτον, διότι καλλίτερα ἔχουν τὸν φίλον των, παρὰ τὸ φῶς τῶν ὀμματίων· καλλίτερον εἶναι εἰς ἡμᾶς νὰ μᾶς φοβῇ ὁ Ἥλιος, παρὰ νὰ χωρισθῇ τινὰς ἀπὸ τοὺς φίλους του. ὅταν δὲ ἔχῃ φίλους ὁ ἄνθρωπος, καμμίαν λύπην δὲν ἔχει. Εἰδὲ καὶ ἔχεις φίλον, καὶ ἔχεις βλάβην ψυχικὴν, κόψε ἀπὸ τοῦ λόγου σου

τὸν φίλον ἐκεῖνον. ἐὰν μᾶς βλάβῃ καυσία ἀπὸ τὰ μέλη μας, τὸ κόπτομεν, διὰ νὰ μὴ φθείρῃ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ κάνωμεν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο χειρότερον, ὡσὰν συνουσία, καὶ ἀγάπη πονηρά· διότι ὅσα δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἡ ἀνάγκη, δύναται ἡ φιλία νὰ βλάψῃ. Ἐκεῖνος ὁπὸ ἔχει φίλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Βασιλέως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι καὶ φίλος τοῦ Βασιλέως, διότι, ὅταν ἀγαπώμεθον διὰ τὸν Θεὸν, ἡμεῖς εἴμεθον χρεῶσται τῆς τιμῆς αὐτοῦ. ὅταν δὲ μᾶς μισῶν, αὐτὸς εἶναι χρεώστης τῆς τιμῆς ἡμῶν. διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὅσοι δὲν καταφρονοῦμεν διὰ τὸν Χριστὸν τὰ φθειρόμενα χρήματα, μάλισα δὲ διὰ τοῦ λόγου μας, ἂς θαυμάσωμεν τοῦ ἀγάπου τοῦ Παύλου, περὶ τὸν Χριστὸν ἐν τῇ διανοίᾳ λαμβάνοντες, διότι οὐδὲ τὸν Χριστὸν τόσον ἠγάπα ὅσον τὰ διὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ δὶ αὐτὸν τὰ ἐκείνου· καὶ μόνον σύα ἐφοβεῖτο, ἵνα μὴ πέσῃ τῆς αὐτοῦ ἀγάπης· αὐτὸ εἶχε φοβερώτερον ἀπὸ τοῦ κόλασιν. Ὅταν γὰρ ἐκεῖνος διὰ τοῦ ἀγάπου τοῦ Χριστοῦ ἔστεργε νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν γέεννα τοῦ πυρὸς νὰ κολάζεται, καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν στερηθῶσι, καὶ ἡμεῖς οὐδὲ τοῦ παρόντος Κόσμου καταφρονοῦντες, τάχα δὲν εἴμεθον ἄξιοι κατακείσεως, καὶ οὐδὲ κἂν τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ ἅπτεσθαι, ποσῶν μακρὰν ἀπέχοντες τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ; Πολλὰ εἴχαμεν νὰ εἰποῦμεν ἀκόμη, ἀμὴ ἡ ὥρα ἀπέρασε, καὶ ἄλλου φορὰν θέλομεν τὰ εἰπῇ, πλὴν τοῦτο μόνον λέγομεν τώρα· ὅτι, ὡσὰν ἔχομεν τοῦ πίστου τοῦ καλὴν καὶ ἁγίαν, ἔτζι νὰ ἔχωμεν καὶ τοῦ ἀγάπου εἰς ὅλους, καὶ εἰς φίλους καὶ εἰς ἐχθροὺς, καὶ τοῦ φιλοξενίαν, τοῦ ὑπομονοῦ εἰς τοὺς πειρασμοὺς, ὁπὸ μᾶς ἔρχονται, τοῦ ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποδοξιν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν φύλαξιν τῶν ὀμματίων μας. Νὰ προσέχωμεν ἀπὸ τοὺς κακοὺς λογισμοὺς, νὰ μὴ μεθοῦμεν, νὰ μὴ ἐχθραινώμεθον σύας τὸν ἄλλον, νὰ μὴ πολυζῴωμεν ὡσὰν τὰ ἄγρια ζῶα καὶ θηρία, νὰ μὴ ἐγκαλοῦμεν σύας τὸν ἄλλον μὲ τοὺς διαβαλμοὺς, καὶ ταῖς ἐγκαλεσίαις, ὡσὰν ἀγαπᾷ καὶ θέλει ὁ διάβολος, ὁ ἐχθρὸς τῆς ψυχῆς μας· ἀλλὰ νὰ ποιοδάζωμεν νὰ ἀρέσωμεν τὸν Χριστὸν, νὰ εὐφραίνωμεν τοὺς Ἀγγέλους, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν ἄλλον, διὰ νὰ τύχωμεν καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

Περὶ Ἐλεημοσύνης.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Τῆς Ἐλεημοσύνης ὁ λόγος, Ἀδελφοὶ, δὲν εἶναι ἁρμόδιος μόνον εἰς τοὺς πλουσίους καὶ Ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ πένητας εἶναι καταπολλὰ ὠφέλιμος καὶ σωτήριος· ἐὰν εἶναι καὶ τινὰς, ὁπὸ νὰ τρέφεται ὑπὸ τῆς ζητείας, καὶ εἰς αὐτὸν εἶναι ὁ λόγος ἑτοῦτος τῆς Ἐλεημοσύ-

νης ἁρμοδιώτατος, ὅτι ὐδείας εἶναι τόσον παλλὰ πτωχὸς καὶ ἄπορος, ὁπῶ νὰ μὶὰ ἔχῃ κἂν δύο σάμενα· διότι δυνατὸν εἶναι καὶ ἀπὸ ὀλίγῳ δίδωντας τινὰς Ἐλεημοσύνην νὰ ὑπερέβῃ ἐκείνος, ὁπῶ δίδων πολλὰ, καθὼς ἐκείνη ἡ χήρα· διότι ὁ Θεὸς δὲν μετρᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν διδομένων ἀργυρίων, ἀλλὰ ἀπὸ τὶὼ προαίρεσιν τῶν διδόντων μετρᾶται τῆς Ἐλεημοσύνης τὸ μέγεθος. Καὶ τῦτο εἶναι νὰ γροικήσωμεν τὶὼ ἀλήθειαν, πῶς μόνον δύο ὀβολὺς ἔδωκεν ἡ χήρα ἐκείνη Ἐλεημοσύνῳ, ἤγυν δύο φόλαις, ἡ ὁποία καὶ τάτος μόνος εἶχεν, ἀλλὰ δὲν τὸς ἐλυπήθη· διὰ τῦτο καὶ ὁ Χρισὸς τὶὼ ἐπαίνεσε, διότι δὲν ἐσοχάθη τῦ πλύτυ τὴν χρείαν, ἀλλὰ τὶὼ προθυμίαν καὶ σπυδὶώ· ὅτι αὐ ἔχωμεν προθυμίαν καὶ συμπάθειαν εἰς τὸς δεομένος, δὲν μᾶς ἐμποδίζει ἡ πτωχεία. Ἔτζη πάλιν, ὅταν δὲν ἔχωμεν προθυμίαν καὶ ἱλαρότητα, δὲν γίνεται κἀμμία ὠφέλεια ἀπὸ τῆς δυνημερίας τῦ πλύτυ, ὁπῶ ἔχομεν. Διὰ τῦτο οἱ ἀπελεήμονες πλύσιοι περισσοτέραν κόλασιν ἔχυσιν, ἀπὸ τὸς πτωχός· διότι ὐδὲ ἡ δυνημερία τῦ πλύτυ τὸς ἐκαταπραΰνε νὰ εἶναι ἥμεροι, καὶ δυμετάδοτοι εἰς τὸς πτωχός. Καὶ μὴ μῦ λέγῃς, ὅτι ἔδωκαν τινὲς πολλὶὼ Ἐλεημοσύνῳ, διότι αὐ καὶ ἔδωκαν, ἀμὴ δὲν ἔδωκαν κατὰ τὸ πρέπον, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόσολος. „Ὁ ἐλεῶν ὲν ἱλαρότητι·" καὶ διὰ τῦτο δὲν θέλυν φύγῃ ἀπὸ τὶὼ Κόλασιν. Καὶ ἐπειδὴ ὅπως ἔχει, εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῇ πλύσιος;

Καὶ κατὰ πολλὰ δυνάται, διότι καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἦτον πλύσιος ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον. Εἶδες αὐτῦ τὸν πλῦτον; Βλέπε τώρα καὶ τὸ κέρδος τῆς φιλοξενίας αὐτῦ. Κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς, ὲν χήματι τειῶν ἀνδρῶν ὁδοιπόρων, καθημένυ αὐτῦ ἐπὶ τῦ δένδρυ τῦ μελανῦ, καὶ παρυθυς, ὡς τὸς εἶδον, ἔδραμε, καὶ προϋπαντήσεν αὐτὸς, καὶ ἐδέχθη ἀσπασίως, καὶ περιχαρῶς μετὰ πολλῆς τῆς δεξιότητος, καὶ περιχαρείας· καὶ πάλιν δὲν ἤξυρε πῶς ἦτον ὁ Θεὸς, ὁπῶ ἦλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ πῶς μὴ ὅπως; ἐπροσκύνησεν αὐτὸς, καὶ λέγει· ἐάν με καταδέχεσθε, αὐθεντάι μυ, τὸν ἀνάξιον, κοπιάσετε εἰς τὴν πρόσκαιρὶὼ μυ κατοικίαν. Εἶδες, τί ἐκατώρθωσεν ὁ τίμιος γέρων τὸ μεσημέρι; ὄχι ὑπὸ σκέπλω τινὸς καθήμενος, ἀλλὰ ὡσαὶ ξένος καὶ στρατοκόπος, ὁ πλύσιος, ὁ δυγενὴς, ὁ μέγας Πατριάρχης Ἀβραάμ. Ἄφησε λοιπὸν τὸ σπῆτί τυ, τὴν γυναῖκα, τὰ παιδία, τὸς δῦλυς, δυγῆκε νὰ κυνηγήσῃ, καὶ ἄπλωσε τὸ δίκτυον τῆς φιλοξενίας, μή πως ξένος, ἢ στρατοκόπος παραδράμῃ καὶ φύγῃ ἀφίλυτος ἀπὸ τὸ σπῆτι αὐτῦ. Καὶ βλέπε τί κάμνει· δὲν ἔσειλε δῦλον, ὁπῶ εἶχε τριακοσίυς δέκα καὶ ὀκτὼ, διότι ἐγνώριζεν, ὅτι τὸ γένος τῶν δυλυτάδων εἶναι ἀνάμελον καὶ ὀκνηρὸν, μή πως θέλει νυστάξῃ ὁ δῦλος, καὶ παραδράμῃ ὁ ξένος, καὶ χάσῃ τὰ κυνῆγι, ἀλλ' αὐτὸς ἀτός τυ ἐπήγαινε, καὶ ἐκάθητο εἰς τὸν δρόμον, καὶ εἰς τὴν καῦσιν τῦ Ἡλίυ. Βλέπε τὸν Ἀβραάμ. ἰδὲ τὸν πλύσιον κατὰ ἀλήθειαν. Γιὰ εἰπέ μυ ὁ πλύσιος, καταδέχεσαι ἐσὺ κἂν νὰ ἰδῇς πτωχὸν, ἢ νὰ τὸν ἀποκεριθῇς, ἢ νὰ σωτύχῃς μετ' αὐτὸν, ἢ κἂν νὰ τὸν παριγορήσῃς, ἐὰν καὶ δὲν τοῦ δώσῃς; Καὶ ἐσηκώθη λέγει

ὁ Ἀβραάμ, καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτὸς, ἀλλὰ δὲν τὸς ἐγνώριζε. Δὲν ἦτον τόσον θαυμαστὸν, ὅτι τὸν Θεὸν ὑπηρέτησεν. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀγνωριμίαν αὐτῶν περισσότερον ἐφαίνη αὐτοῦ ἡ προθυμία τῆς φιλοξενίας. Προσκαλεῖ καὶ τὴν Σάῤῥαν τὴν Γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ νὰ κάμνῃ μαζὶ τὴν φιλοξενίαν· διότι ἔτζι πρέπει ἡ σωφροσύνη, καὶ τὸ Ἀνδρόγυνον αἰτίαμα νὰ κάμνῃ τὴν φιλοξενίαν, ἢ νηστείαν, ἢ ἐλεημοσύνην, ἢ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν· καὶ λέγει αὐτῇ· πιάσαι γοργὰ καὶ ζύμωσαι μὲ τὴν σίτην καλὸν ψωμὶ νὰ φιλοτίμωσομεν τὸς φίλους, ὁποῦ μᾶς ἔστειλεν ὁ Θεός. Ἡ δὲ φιλόξενος Σάῤῥα δὲν παρήκουσε τὸν λόγον αὐτοῦ, δὲν ἀντιλογήθη αὐτῷ, δὲν εἶπεν, ὡσὰν πολλαῖς γυναῖκες τοῦ νοῦ καιροῦ· γιὰ ἴδες, τί τοῦτο, ὁποῦ μὲ διῤῥῆκε ἐμένα ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου; ἢ μὴ νὰ εἶμαι ἐγὼ μυλωνᾶ, ἢ ψωμᾶ γυναῖκα, νὰ σὲ ζυμώνω ψωμί; ἐγὼ ἔχω τὸν πλοῦτόν μου καὶ τὴν τροῖπαν μου, καὶ τόσαις σκλάβαις, καὶ δὲν λέγεις ἐκείναις, ἀμὴ ἐμένα; Δὲν εἶπεν ἔτζι ἡ ὄντως Ἀρχόντισσα, ἀλλὰ παρευθὺς ἔκαμε τὸ τρόσταγμα τοῦ Ἀνδρός της. Ποῦ νὰ εὕρῃς τέτοιαις γυναῖκες τὴν σήμερον ἡμέραν; καὶ τάχα καταδέχονται νὰ κάμνουν τὸν λόγον τοῦ ἀνδρός τους; ὄχι· μόνον τὰ χέρια τους βλέπεις περικεχρυσωμένα· καὶ τάχα πόσων πενήτων πλεονεξίαν βασάζουν; Δεῖξαι τὸ χέρι τῆς Σάῤῥας; τί φορεῖ, καὶ τί εἶναι ἐνδεδυμένον; Ἐλεημοσύνην, καὶ φιλοξενίαν, ἀγάπην καὶ φιλοπτωχίαν. Λέγει της ὁ Ἀβραάμ· σπέδαξαι γοργὰ, καὶ ζύμωσαι τρία μέτρα σιμιδάλι μὲ τὴν λεπτὴν σίτην, καὶ αὐτὸς ἔδραμε εἰς τὴν ἀγέλην τῶν βοῶν· ἐμοίρασαν τὸν κόπον, διὰ νὰ μοιράσουν καὶ τὸς σεφαΐους παρὰ Θεοῦ. Εἶπε ἔσφαξε τὸ μοσχάριον ἐν τῷ ἅμα· ὡς νέος ἔδραμεν ὁ γέρων, ὅτι τὸν ἐδυνάμωνεν ὁ νοῦς πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς φιλοξενίας· καὶ ἤθελες ἰδῇ τὸν Αὐθεντὴν πολλῶν δούλων, ὁποῦ ἐβάστα τὸ μοσχάρι, καὶ τὸ βάρος δὲν τὸν ἐβάρωνε, διότι ἡ προθυμία τὸν ἐλάφρωνε. Τί γοῦν εἶπεν ὁ παραγενόμενος εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ; μετὰ τὸν καιρὸν τοῦτον πάλιν θέλω ἔλθῃ, καὶ θέλει ἔχῃ ἡ Σάῤῥα Υἱόν. Εἶδες, ποῖον καρπὸν ἐβλάστησεν ἡ φιλοξενία καὶ ἡ τράπεζα; πῶς παχυνθῆ, πῶς ὡραῖον; πῶς τὸ σταφύλι ἐμαύρισε πρὶν τοῦ καιροῦ; Τέτοιοι εἶναι οἱ καρποὶ τῆς Ἐλεημοσύνης· διὰ τοῦτο ἂς μὴ νομίζωμεν ἡμεῖς, πῶς ὀλιγοστεύει ὁ βίος μας, ὁπόταν δίδωμεν Ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ πληθαίνει καὶ αὐξάνει· δὲν σώνεται τοῦ ἐλεήμονος ὁ βίος, ἀλλὰ περισσεύει, διότι εἶναι κάποια φραγματεία μετὰ κέρδους τὸ γινόμενον, καὶ ὁ σπόρος, μάλισα καὶ τὰ δύο, κέρδος καὶ διάφορον φυλαγμένον δύεισκεται· διότι ἐκεῖνος, ὁποῦ παξιδεύει μὲ καράβι, πολλοὺς κινδύνους ὑπομένει, ὁμοίως καὶ ὁ γεωργὸς εἰς τὰ σπέρματα αὐτοῦ πολλοὺς κινδύνους ἔχει, ἀπὸ ἀβροχίαις, καὶ πολυομβρίαις· τὰ δὲ βαλλόμενα εἰς τὰ χέρια τοῦ Χριστοῦ χρήματα, πάσης ἐπιβουλῆς εἶναι ἀσάλευτα· διότι ἐδένας δύναται νὰ τὰ ἁρπάξῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μένουν εἰς αἰῶνα αἰῶνος, καὶ πολὺ καρπὸν ἡμᾶς ἐργάζονται· καὶ διὰ νὰ βλέπῃ ὁ Θεὸς, ὅτι ἐδὼ δὲν καρποφοροῦν, τὰ φυλάγει νὰ τὰ πάρουν μετὰ τὸν θάνατον πλουσιοπαρόχως. Καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πάρῃ τίποτες ἀπὸ τινὰ, δὲν τὸ καταφρονεῖ, ἀλλὰ ἀνταποδίδει

τὴν

τὴν χάριν εἰς ἐκεῖνον, ὅπῦ τὸ ἔδωσε· πολὺ περισσότερον ὁ Χρεὶὸς θέλει τὸ δώσει· διότι αὖ ὁ Χρεὶὸς, καὶ χωρὶς νὰ πάρῃ, δίδει, ἀμὴ πῶς νὰ πάρῃ, καὶ νὰ μὴ δώσῃ; Ἄκυε τί λέγει ὁ Σολομών· „ Ὁ ἐλεῶν „ πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." Εἶδες δανεικὸν θαυμαςὸν καὶ παράδοξον; ἄλλος εἶναι ὅπῦ πέρνει τὸ δόσιμον, καὶ ἕτερος γίνεται χρεώςης νὰ πληρώνῃ τὸ δανεικόν. Διὰ τῦτο δὲν εἶπεν ὁ σοφὸς, ὅτι ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δίδει τῷ Θεῷ, ἀλλὰ δανείζει, ἵνα μὴ ἁπλῶ, καὶ χωρὶς διάφορον νομίσῃ τὶ ὠφελιμοθίαν. Γινώσκει λοιπὸν ὁ Θεὸς τὶ ἐδικὶ μας πλεονεξίαν, ὅτι ἡ ἀχορτασία ἡμῶν γυρεύει πάντοτε τὸ πολύ· διὰ τῦτο ἐκεῖνος, ὅπῦ ἔχει τὰ χρήματα, δὲν θέλει νὰ δανείσῃ τὸν πτωχὸν χωρὶς ἐγγυητὰς, χωρὶς ἐνέχειρον, καὶ παρακαταθήκὶ. Καὶ ἐπειδὴ βλέπει ὁ Θεὸς, ὅτι ὀδύνας δανείζει τὸν πτωχὸν χωρὶς ἐγγυητὶ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ κέρδος ἀποβλέπει, ὀδύνας γίνεται εὔσπλαγχνος, καὶ φίλος τῶν πτωχῶν· ὁ δὲ πτωχὸς ἀπὸ ὅλα τῦτα εἶναι παντέρημος, καὶ μήτε σημάδι ἔχει νὰ βάλῃ ἐνέχειρον, οὔτε ἐγγυητὶ, διὰ τῦτο ὀδύνας θέλει νὰ τὸν δωνείσῃ. Τῦτον βλέπωντας ὁ Θεὸς, πῶς κινδυνοθεύει ὑπὸ τῆς ἀπανθρωπίας τῶν Ἀρχόντων, ἔβαλε τῦ λόγυ εἰς τὸ μέσον, καὶ εἰς μὲν τὸν πτωχὸν ἔγινεν ἐγγυητὴς, καὶ ἐνέχειρον εἰς τὸν δανείζοντα. Διὰ τῦτο λέγει ὁ Σοφός· „ Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." Δανείζυν καὶ οἱ πλύσιοι πολλαῖς φοραῖς, ἀλλὰ ἐκείνων, ὅπῦ τὰς δίδυν διάφορον πολὺ, πάχα πῶς ἔχυν καλὴν γνώμὶν· τῶν δὲ πτωχῶν δὲν δανείζυν, πάχα πῶς εἶναι ὡς κακόπληρωταί. Καὶ τὸν μὲν Θεὸν τὸν ὀγνώμωνα, ὅπῦ μᾶς δίδει διὰ τὸ ἕνα ἑκατὸν, καὶ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν μας, τὸν ἀφίνομεν· ἐκείνυς δὲ ὅπῦ δὲν μᾶς δίδυν, ὀδὲ αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἀπὸ ὅσα τὰς δίδομεν, ἡμεῖς αὐτῶν δανείζομεν πλυσιοπαρόχως. Διότι, εἰπέ μυ, τί διάφορον μᾶς δίδει ἡ κοιλία, ὅπῦ δελεθόμεν καὶ κοπιάζομεν μόνον δι' αὐτὶ, καὶ φθείρει τὸν βίον μας ὅλον, εἰς σαπείαν καὶ φθορά; τί φιλοτιμίαν μᾶς δίδει ἡ κενοδοξία, καὶ ἡ ὑπερηφανία; μόνον φθόνον, καὶ λύπὶ, καὶ ἔχθραν· τί μᾶς δίδει ἡ ἀπείθεια; φροντίδες καὶ μέριμναις· τί κερδαίνομεν ἀπὸ τὶ πορνείαν, ὅπῦ ἑτοιμάζει τὶ γέεναν τῦ πυρὸς, τὸν ἀκοίμητον σκώληκα; Τῦτς λοιπὸν ἡμεῖς νὰ ἔχομεν χρεωφειλέτας, καὶ ὄχι τὸν Θεόν; διὰ τῦτο θέλομεν χάσει ὄχι μόνον τὸ διάφορον, ἀλλὰ καὶ τὸ κεφάλαιον, καὶ ἀκόμη ἀπαντεχνόμεν νὰ κερδήσωμεν καὶ τὶ αἰώνιον κόλασιν. Διατὶ λοιπὸν, Ἀδελφὲ, δὲν δίδεις ἐκείνυ, ὅπῦ σῦ τὰ δίδει σῶα, ἀκόμη καὶ περισσότερα; Ἢ λέγεις πάχα, πῶς θέλει ἀργήσει νὰ σῦ τὰ δώσῃ; Πολλαῖς φοραῖς δίδει ὁ Κύριος, καὶ εἰς τῦτην τὴν ζωὴν, διότι ἀψεθὴς εἶναι ἐκεῖνος, ὅπῦ λέγει· „ Ζητεῖτε πρῶτον τὶ Βασι- „ λείαν τῶν Οὐρανῶν, καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ πρόσκαιρα θέλυν σᾶς δόθῃ." ἐὰν δὲ καὶ ἀργήσῃ νὰ σοῦ τὰ δώσῃ, θέλεις ἔχῃ περισσότερον τὸ διάφορον. Καὶ τῦτο τὸ βλέπομεν ἀπὸ ἐκείνυς ὅπῦ δανείζυν, ὅπῦ ἀγαπῶν ἐκείνυς, ὅπῦ ἀργῶν νὰ τὰ δώσυν, ὅτι περισσεύει τὸ διάφορον· ἐκεῖνος δὲ ὅπῦ δίδει γοργὰ τὸ δανεικὸν, ἔκοψε τῦ δρόμυ τὸ διάφορον. Καὶ εἰς μὲν τὰς ἀνθρώπυς ὅπῦ δανείζομεν, δὲν μᾶς φαίνεται βαρὺ, ἐὰν ἀργή-

συν

σην τὰ ἄπορα μας, ἐπειδὴ σοφιζόμεθα, διὰ νὰ πληθαίνῃ τὸ διάφορον, ἐπὶ δὲ τῦ Θεῦ νὰ ἐιμεθα ἔτζι ὀλιγόψυχοι;

„ Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ." ὦ τῆς πολλῆς σε ἀσπλαγχνίας, καὶ φιλανθρωπίας! ὅτι δανείζεσαι καὶ ἐσὺ, Κύριέ με, ἀπὸ ἡμᾶς τὸ δῶλος σε διὰ τῶ Ἐλεημοσύνῃ τῶν πτωχῶν· ἀμὴ ποῖον καιρὸν νὰ μᾶς τὰ ἀποδώσῃς; Ζητεῖς, πότε, καὶ πῶ νὰ σῦ ἀποδώσω τὸ χρέος μὲ τὸ διάφορον; ὅταν καθήσῃ ὁ Υἱὸς τῦ Ἀνθρώπε ἐπὶ θρόνε δόξης αὐτῦ, καὶ σήσῃ τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἀριστερῶν· καὶ θέλει εἰπῇ τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτῦ· „ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῦ Πατρός με, κληρονομήσατε τὴν ἑτοιμασμένην σας Βασιλείαν, πρὸ τῦ νὰ κάμω τὸν „ Κόσμον." Διὰ ποίας τὸ λέγει τῦτο; διὰ τὰς ἐλεήμονας τῶν Χριστιανῶν· ὅτι ἐπείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, γυμνὸς ἤμην, καὶ ἐνεδύσατέ με. Καὶ διατί αὐτόνα Χριστὲ, δὲν ἐνθυμᾶσαι ἄλλας ἀρετᾶς, ἀλλὰ μόνον τὴν Ἐλεημοσύνῃν; Καὶ ὁ Κύριος λέγει· δὲν κρίνω τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τὴν ἀπανθρωπίαν σας καταδικάζω· ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἔχετε τέτοιον πολύτιμον βότανον ἰατρεύτικὸν, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σας, ἤγον τὴν ἐλεημοσύνῃν, ἡ ὁποία ἐξαλείφει τὰ ἁμαρτήματά σας, ἀφήκετε τόσην ἐνεργεσίαν καὶ ἀνταπόδοσιν· ὄχι διὰ τῦτο ἔδωκέ σε ὁ Θεὸς πλῦτον καὶ χρήματα, νὰ τὰ ἐξοδιάζῃς εἰς φαγοπότια, καὶ εἰς ἔργα παράνομα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐνεργήσῃς εἰς Ἐλεημοσύνας, καὶ εἰς καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα. Καὶ μὴ νὰ δίδῃς τὰ ἐδικά σε; ἀλλὰ ἐκεῖνα ὁπῦ ἐνεμπιστεύθης διὰ τὰς πτωχὰς, μακάρι αὐ εἶναι καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων σε κόπων καὶ πόνων, ἢ καὶ ἀπὸ κληρονομίαν πατρικήν· διότι μήπως καὶ ἀπὸ πολλῆς φιλανθρωπίας τῦ Θεῦ, ἀπὸ τὰ ἐδικά σε ἐπροσάχθης νὰ δώσῃς Ἐλεημοσύνην; καὶ νομίζεις αὐτὰ ὅτι εἶναι ἐδικά σε, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τῦ Θεῦ ὑπόθεσιν ἀγνωμοσύνης ποιεῖς. Διότι, μία δὲν ἐδύνατο ὁ Θεὸς νὰ τὰ πάρῃ ἀπὸ λόγε σε, νὰ τὰ δώσῃ ἐκείνε; ἀλλὰ δὲν τὸ κάμνει τῦτο, μόνον σὲ ἀφίνει ἐξεσιαστὴν νὰ κάμνῃς φιλοτιμίαν εἰς τὰς πτωχάς. Διατί λοιπὸν δὲν δίδεις τινὸς Ἐλεημοσύνην; ἢ ἔχεις ἀπιστίαν πῶς δὲν θέλεις τὰ πάρῃ πάλιν; καὶ πῶς βολεῖ νὰ γένῃ τῦτο ποτέ; διότι, ἐὰν εἶναι καὶ δίδει καὶ ἐκείνε ὁπῦ δὲν δίδει, πολὺ περισσότερον, μὲ τὸ νὰ τὸ πάρῃ, θέλει δώσει· ὅτι διὰ τῦτο συνεχώρησεν ὁ Θεὸς, καὶ ἔδωσεν ἐσένα περισσότερον πλῦτον παρὰ τὰς ἄλλος, ὄχι νὰ τὰ ἐξοδιάζῃς κακῶς εἰς πορνείας καὶ ἀσωτίας, εἰς μέθας, καὶ γαστριμαργίας, εἰς ἀκριβὰ φορέματα, καὶ ἄλλα φθειρόμενα πράγματα, ἀλλ' ἵνα τοῖς πτωχοῖς μοιράσῃς αὐτά· διότι, ἐὰν περισσότερον κρατήσῃς εἰς τὸ λόγε σου ἀπὸ τῆς ἀναγκαίας σου χρείας, καὶ διαφθείρῃς κακῶς, ἤξεύρε το καλὰ, ὅτι ἐκεῖ εἰς τὴν Κόλασιν κακὰς, καὶ πολλὰς τιμωρίας θέλεις ἔχῃ.

Εἶδα πολλὰς, ὁπῦ ἦλθασιν εἰς τέτοιαν ἀπανθρωπίαν, μὲ ὀλίγην ὀκνέσιν νὰ παραβλέπεν τὸν πεινασμένον πτωχὸν, καὶ λέγεν πρὸς ἐκεῖνον, ὅτι εἶμαι μακρὰ ἀπὸ τὸ σπῆτι, πτωχὲ, καὶ ὁ δῦλός με δὲν εἶναι ἐδῶ νὰ τὸν στείλω νὰ σὲ διακονήσῃ. ὦ τῆς ἀσπλαγχνίας καὶ ἀπανθρωπίας, ὦ τῆς ὠμότητος καὶ ὀκνέσεως! ὁπῦ ὅσον ἔπρεπε καὶ δέκα μίλια

τόπε

τόπυ αὐ ἦτον, ὐδὲ τότε δὸν ἔφρεπε νὰ ὀκνδύσῃ, ἐπειδὴ ἦτον καὶ πειρισσότερος ὁ μιθός τυ· διότι, ὅταν δίδῃς, ὑπὲρ τῦ διδομένυ πέρνεις μόνον σία μιθὸν, ἀλλὰ ὅταν καὶ ἐσὺ κοπιάσῃς, καὶ ὑπὲρ τύτυ πάλιν λαμβάνεις ἕτερον μιθὸν διὰ τὸν κόπον συ.

Ἐπειδὴ τὸν Πατριάρχην Ἀβραὰμ διὰ τῦτο μάλιστα τὸν θαυμάζομεν, ὁπῦ εἶχε τριακοσίυς δέκα κὴ ὀκτὼ οἰκογενεῖς, καὶ ὐδσία ἀπὸ τύτυς ἐπρόσαξε νὰ ὑπάγῃ εἰς τλὶ ἀγέλλω, ἀλλ' ἀτός τυ, ὁπῦ ἦτον γέρων καὶ ἀδυνάτος, ἔδραμε παρὸθὺς εἰς τὰ βόδια καὶ ἄρπαξε τὸ μοσχάριον· διὰ τῦτο καὶ ἐσὺ μὴ ἐντραπῇς, αὐ εἶσαι καὶ Ἄρχων μέγας, μὲ τὰ ἐδικά συ χέρια νὰ ὑπηρετήσῃς τὸν πτωχόν. Ὁ Χρισὸς δὸν ἐντρέπεται νὰ ἁπλώσῃ τὸ χέρι του νὰ πάρῃ ἐλεημοσυνίλω τοῦ πτωχῦ, καὶ ἐσὺ ἐντρέπεσαι νὰ ἁπλώσῃς τὸ χέρι συ νὰ τῦ δώσῃς ὀλίγον ἀργύριον, ἢ κὴ ἄρτον; Καὶ πῶς δὸν εἶναι τῦτο πάσης ἐντροπῆς; διότι, ἐὰν καὶ ποτήριον ὕδατος ψυχρῦ δώσῃς τῦ ἀδυνάτυ, Βασιλείαν Οὐρανοῦ σὲ προξενεῖ· ἐὰν δὲ κὴ εἰς τὸ σπῆτί συ τὸν προσκαλέσῃς νὰ ἔλθῃ, κὴ ποιήσῃς αὐτὸν ὁμοτράπεζον τὸν πτωχὸν, καὶ ἀναπαύσῃς αὐτὸν, τάχα πόσον καρπὸν θέλεις κερδέσει, εἰπέμυ; Διὰ τῦτο ἂς μλὶ ἐντρεπώμεθον νὰ ὑπερετῦμεν, καὶ νὰ θεραπεύωμεν τὺς πτωχύς, διότι ἁγιάζονται τὰ χέρια μας διὰ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας· κὴ τότε, ἐὰν εἰς δύχλὶ σνκώσωμεν αὐτὰ, παρὸθὺς βλέπει αὐτὰ ὁ Θεὸς κὴ δύλαβεῖται, κὴ τὴν αἴτησιν ἡμῖν δίδει καὶ πληροῖ· διότι τὰ μὸν χρήματα διδόναι, εἶναι τῶν πολλῶν, τὸ δὲ διὰ τῦ λόγυ τυς ὑπηρετῆσαι τὺς πτωχύς, κὴ μετὰ προθυμίας νὰ τὸ κάμῃ τῦτο, χρειάζεται μεγάλης κὴ ἀνδρείας ψυχῆς. Ἐὰν λοιπὸν τινὰ θέλῃς ἰδῇ εἰς τὰ τῦ Κόσμυ πράγματα νὰ σὲ βοηθήσῃ, ἢ εἰς Κριτήρια, ἢ εἰς ἄλλυς κινδύνυς νὰ συγκοπιᾷ, τάχα ὡσὰν τὸν ἰδῇς, δὸν τὸν προϋπαντᾷς, δὸν τὸν χαίρεσαι μετὰ πολλῆς ἀγάπης, κὴ δίδεις τυ κὴ χαρίσματα, καὶ γίνεσαι ὡσὰν δῦλος ἀγορασὸς αὐτῦ; ἐὰν δὲ τὸν Χρισὸν ἰδῇς, ὁπῦ νὰ ἔλθῃ, ὀκνδύεις νὰ τὸν προϋπαντήσῃς, κὴ ἀμελεῖς νὰ τὸν ὑπηρετήσῃς; κὴ ἐὰν δὸν δέχεσαι τὸν ξένον, ὡσὰν τὸν Χρισὸν, μὴ τὸν δέχεσαι κιόλας· διότι, ἐὰν ποτήριον ψυχῦ ὕδατος ἔχῃ μιθὸν, ὅποιος δώσει, εἰδὲ χρήματα, κὴ φορέματα δώσει, τάχα δὸν ἔχει μιθόν; Ἀδύνατον εἶναι νὰ μλὶ ἔχῃ· διότι ἐκεῖ ὁπῦ εἶναι ἡ δόσις τῆς δυεργεσίας, κὴ Ἐλεημοσύνης, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ χάρις τῦ Θεῦ, κὴ δὸν ὀλιγοδύει ποτέ· ὅπυ δὲ εἶναι κὴ ἱματίων δόσις κὴ χρημάτων πλῆθος, κὴ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἡ περισσία, πόσον θέλει ὑποδεχθῇ τὸν μιθὸν παρὰ τῦ Δικαίυ Κριτῦ; πλὶ γινώσκω, ὅτι αὐτὰ κὴ ἄλλα ὡσὰν αὐτὰ, πολλάκις ἠκύσατε κὴ ἐμάθετε, ἵνα κὴν πολλὰ ὀλίγον τὸ καλὸν νὰ κάμνετε. Ἀμποτες νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς, ὅτι ἀκόμη καὶ περισσότερα νὰ κατορθώσετε· διότι πολλῆς ἀγνωσίας κὴ ἀπαιδδυσίας εἶναι, ὁπόταν θέλωμεν νὰ ἀγοράσωμεν ἀμπέλια κὴ χωράφια, μὲ πολλὶ ἐπιμέλειαν γυρδύομεν νὰ εἶναι καλὴ γῆ κὴ καρποφόρος· καὶ αὐτὶ τῆς γῆς Οὐρανὸν ὀμφρὸς ἡμῶν βλέπομεν, καὶ νὰ μὴν ἀγοράζωμεν ἐκεῖ χωρίον καὶ κατοικίαν, καὶ ἀπὸ ταύτης νὰ ἀπαντέχωμεν τὺς πόνυς τῶν καρπῶν.

Γιὰ

Γιὰ εἰπέ μυ· ἐὰν σὲ ἔλεγε τινὰς, ὅτι μετὰ σῦα χρόνον θέλει νὰ χαλάσῃ τὸ κάστρον τῦτο, πάλα ἤθελες κτίσῃ κατοικίαν εἰς ἐκείνυ τὴν Χώραν, ὅπῦ μέλλει νὰ πέσῃ; ὄχι· ἀμὴ ἐκεῖνο τὸ Κάστρον τῦ Οὐρανῦ δὲν φοβεῖται νὰ χαλάσῃ. Διὰ τῦτο ἂς μὴ κτίζωμεν εἰς τὸν Κόσμον τῦτον, ὅπῦ μέλλει νὰ χαλάσῃ, ὄχι μόνον Κάστρη καὶ σπίτια, ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ Κόσμος. Καὶ τί λέγω, πῶς μέλλυν νὰ πέσυν; ἀλλὰ καὶ πρὶν νὰ πέσυν, ἡμεῖς ἀποθαίνομεν· διὰ τῦτο καλλίτερα εἶναι νὰ κτίσωμεν κατοικίαν εἰς τὸν Οὐρανὸν, διότι ἐκεῖ δὲν χρειάζόμεθεν κτίσιν, ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τὰ χέρια οἰκοδομῦσιν ὑμόνον τέτοια σπίτια, ἀλλὰ καὶ Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν κληρονομῦσι, καὶ παρρησίαν πολλὴν προξενῦσιν εἰς τὸν Θεόν· εἰς τόσον ὕψος ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπον ἡ Ἐλεημοσύνη. Καὶ καθὼς μία Βασίλισσα, ὅταν θέλῃ νὰ σέβῃ εἰς τὰ Βασίλεια, ὑδεύας πορτάρης ἀποτολμᾷ νὰ ἐξεπάσῃ αὐτὴν, ποία εἶναι, ἢ τῦ θέλει νὰ ὑπάγῃ, ἀλλὰ ὅλοι τῦ Παλατίυ οἱ Ἄρχοντες τὴν ὑποδέχονται μετὰ χαρᾶς· ἔτζι λοιπὸν καὶ τοὺς ποιῦντας τὴν Ἐλεημοσύνην, ἀνεμποδίστως τὰς παρασαίνυν εἰς τὸν Θρόνον τὸν Βασιλικόν· διότι μεγάλως ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὴν Ἐλεημοσύνην, καὶ σιμάτυ ἴσαται· διὰ τῦτο λέγει ἡ Θεία Γραφή· „ Παρέστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν συ." Πρῶτη Θυγάτηρ τῦ Θεῦ εἶναι ἡ Ἐλεημοσύνη· αὕτη ἡ Ἐλεημοσύνη ἐκατάπεισε τὸν Θεόν, καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον· διὰ τοῦτο καὶ ἔτι ζήτημα αἰτήσῃ τῦ Θεῦ καὶ Πατρὸς ὑπὲρ ἐκείνων, ὅπῦ κάμνυν τὴν Ἐλεημοσύνην, παρδθὺς λαμβάνει τὴν χάριν τῦ ζητήματος· τοσαύτην τιμὴν καὶ παρρησίαν ἔχει ἡ Ἐλεημοσύνη ὁμῶρός εἰς τὸν Θεόν, διότι ὄχι μόνον τὰ ἁμαρτήματα τῦ ἐλεήμονος ἀνθρώπυ ἐξαλείφει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον ἀποδιώκει· καὶ τίς τὸ βεβαιώνει, ὅτι ἡ Ἐλεημοσύνη κυριεύει εἰς ὅλα, καὶ νικᾷ καὶ τὸν θάνατον; ἀμὴ πῶς βλέπομεν ἡμεῖς, πῶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκυν, καὶ ὑδεύας δυάται νὰ φύγῃ τὴν τυραννίδα τῦ θανάτυ; Μὴ ἀπιστῇς, Ἀδελφὲ, ἀλλὰ μάθανε ἐκ τῶν γινομένων πραγμάτων παρ' αὐτῆς, πόσην δύναμιν ἔχει ἡ Ἐλεημοσύνη, καὶ νικᾷ τὸν θάνατον· καὶ ἄκυσαι. Εἰς τὴν Ἰόππην ἦτον μία Κόρη παρθένος, καὶ ἔκαμνε πολλὴν Ἐλεημοσύνην εἰς ὅλυς, καὶ ὠνομάζετο Ταβιθά· ἡ ὁποία σῦα ἔργον εἶχεν ἀκατάπαυστον, καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ κάμνῃ Ἐλεημοσύνας, καὶ σῦδωσε τὰς χήρας, καὶ τὰ ὀρφανὰ, καὶ τὴν ἄλλην θεραπείαν ἔκαμνεν εἰς ὅλυς τὺς πτωχύς. ἀθθένησεν ἡ Κόρη βαρέα, καὶ ἀπέθανε. Τί γῦν κάμνυν αἱ χῆραι καὶ οἱ ἄλλοι πτωχοὶ, ὅπῦ εἶχαν τὰς δέργεσίας ἀπ' αὐτήν; δὲν ἄφησαν νὰ τὴν θάψυν, ἀλλὰ ἔστειλαν, καὶ ἔφεραν τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, καὶ ἔδραμαν, καὶ τὸν ἐπροῦπαντήσαν αἱ χῆραι κλαίυσαι, καὶ δεικνύυσαι αὐτῦ τὰς δέργεσίας, καὶ Ἐλεημοσύνας, ὅσα ἐποίει ἡ Κόρη εἰς ἐκείνας· ἡ μὲν μία ἔδειχνε τὸ ῥῦχον ὅπῦ τῆς ἔδωσεν, ἡ δὲ ἄλλη ὑποκάμισον, καὶ ἄλλη μανδήλιον, καὶ ἑτέρα ὑποδήματα. Τότε, ὡς εἶδεν ὁ Πέτρος τὴν τόσην Ἐλεημοσύνην, μάλισα καὶ τὰ δάκρυα τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν, ἔκλινε τὰ γόνατά τυ εἰς τὴν Γῆν, καὶ ἔκαμε δέησιν ὑπὲρ τῶν χηράδων, εἶπα σραφεὶς πρὸς τὸ νεκρὸν σῶμα,

εἶπε·

ἅπε· Ταβιθὰ, σήκω. Ἐκείνη δὲ ἀνοίξε τὰ μάτιά της, καὶ ὡς εἶδε τὸν Πέτρον, ἀνεκάθησεν· ὁ δὲ Πέτρος ἐπίασέ τλω ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ τλὼ ἐσήκωσεν· ἔπειτα ἔκραξε τὰς χήρας, καὶ τὰς παρεσῶπας, καὶ παρέδωκεν αὐτλὼ ζωνταλώ. Βλέπεις, πόση εἶναι ἡ δεργεσία τῆς Ἐλεημοσώνης, καὶ ἡ τῶν χηρῶν ἀνταμοιβή; Διότι, τί τοσοῦτον δωρεῶν ἔδωκεν αὐτὴ ταῖς χήραις, ὅσον αὐταῖς ἀνταπέδωκαν αὐτῇ; ὅτι τὸ μέγεθος τῆς Ἐλεημοσώνης, ὄχι ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων κείνεται, ἀλλὰ ἐν τῇ προθυμίᾳ τῶν διδόντων.

Ὄντως μὰ τλὼ ἀλήθειαν, μεγάλα δωρόνται οἱ πόδες τῶν Ἁγίων, ὅταν σεβαίνεν εἰς σπῆτι τινὸς, ὅτι ὄχι μόνον τὰς ἀνθρώπους δίλογοῦσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἔδαφος, ὅπου πατοῦσιν, ἁγιάζεσι, πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ φέροντες τοῖς πιστοῖς· τλὼ φυσικλὼ τυφλότητα διορθοῦσι, τλὼ ἀθυμίαν, καὶ πεῖναν λύεσι, καὶ πολλὼ φέρεσι τλὼ δίθλωίαν καὶ πλοῦτον. διὰ τοῦτο, καὶ οἱ πόδες τοῦ Προφήτου Ἠλία, εἰσελθόντες εἰς τὸ σπῆτι τῆς χήρας ἐκείνης, ὅπου ἀνάσησε τὸν Υἱόν της, θαυμαστλὼ, καὶ παράδοξον δεργεσίαν ἔδειξαν τὰ ποδάρια τοῦ Προφήτου· ὅτι τὸ σπῆτι τῆς χήρας, τὸ ἔκαμεν ἀλῶνι γεμάτον σιτάρι, καὶ τὸ πιθάρι ὑπολλώιον. Καινούριος τρόπος ἔγινε τότε ἐν τῷ ἅμα σπόρε καὶ θέρος· μὲ ποῖον τρόπον; διότι ἐφιλοξένησε τὸν δίκαιον μὲ μίαν φοῦκταν ἀλεῦρι. Ἔσπειρεν ἄλδυρον, καὶ ἐθέρισεν ἄλδυρον, καὶ τὸ λαδικὸν πλῆθος λάδι ἀνέβλυζε· δὲν ἐδεήθη ζεύγη βοῶν, καὶ ἀλέτρι νὰ σύρῃ αὐλάκι, οὐδὲ βροχλὼ, καὶ ἀνέμων δυφορίαν, καὶ δρεπάνης χρείαν, οὐδὲ ἀλῶνι νὰ φέρῃ τὰ χερόβολα, οὐδὲ νὰ τὰ ἀλωνίσῃ, οὐδὲ ἄνεμον νὰ τὰ λυγχνίσῃ, οὐδὲ μῦλον νὰ τὰ ἀλέσῃ, ἀλλὰ εἰς μίαν ὥραν ἐπαύω, τοῦτα ὅλα δυρέθηκαν εἰς τὸ σπῆτι τῆς χήρας. Τέτοιας λογῆς εἶναι τὰ δῶρα τῶν Ἁγίων· τοιαῦτα χαρίσματα χαρίζεσιν οἱ πόδες τῶν Ἁγίων, καὶ ἀκόμη καὶ περισσότερον ἀπὸ τύπον δίδεσιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ μακρυνῇ ὁ λόγος, τόσον ἔχε ἐν ὀλίγῳ ὑπὲρ τῶν δωρεῶν τῶν Ἁγίων· καθὼς τὰς τιμῶμεν, τοιαῦτα δῶρα φέρεσι πρὸς ἡμᾶς· ἔτζη πάλιν, ὡσαὶ τὰς ἀτιμάζομεν, μεγάλλω κόλασιν μᾶς προξενοῦν, καὶ πῦρ δεξώτερον καὶ αἰώνιον. Ἀλλὰ τί λέγει ὁ ἀντιλέγων; ἐκεῖνος ἦτον Πέτρος, καὶ ἐκεῖνος ἦτον Ἠλίας. Τί λέγεις ἄνθρωπε; καὶ ἐὰν ἦτον Πέτρος καὶ Ἠλίας, δὲν εἶχαν καὶ ἐκεῖνοι αὐτλὼ τλὼ φύσιν, ὅπου ἔχομεν καὶ ἡμεῖς; δὲν ἐγεννήθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τλὼ ζωλὼ ἐτοῦτλω ὡσαὶ καὶ ἡμεῖς; δὲν ἐτράφησαν καὶ αὐτοὶ μὲ τέτοιαις τροφαῖς; δὲν ἔζησαν μὲ τὰ πράγματα τοῦ Κόσμου ὡσαὶ καὶ ἡμεῖς; μάλιστα καὶ τινὲς τῶν Ἁγίων δὲν ἐπῆραν γυναῖκες καὶ ἔκαμαν καὶ παιδία; καὶ καμπόσοι δὲν ἔμαθαν καὶ τέχναις βιωτικαῖς; καὶ ἄλλοι πάλιν δὲν κατλώτησαν εἰς τὸ βάραθρον τῆς κακίας καὶ τὸν βυθόν; ἤγου ἄλλοι μὲν κεμερκιάρηδες, καὶ ἄλλοι διῶκται τῆς τοῦ Χρεστοῦ Ἐκκλησίας; ἀλλὰ ὡσαὶ ἐμετανόησαν, πολλῆς χάριτος ἀπόλαυσιν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ, ἀλλὰ οἱ μὲν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Ἀποστόλους νεκροὺς ἀνέσαιναν, τυφλῶν μάτια ἄνοιγαν, λεπροὺς ἐκαθάριζαν, χωλοὺς ἀνόρθωναν, δαίμονας ἐγάναν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐδίωχναν, καὶ ἄλλαις πολλαῖς ἰατρείαις ἔκαμναν εἰς τοὺς ἀρρώστους. Καιρὸν

ρὸν αὐ εἶχε τῆς ἀπολογίας ἡμῖν; εἰδὲ πολιτείαν καὶ διαγωγὴν ἐξετάσῃς, εὑρήσκεται τοῖς θέλουσι καὶ τώρα, καὶ ἡ ἀποξύρωσις τῶν κακῶν, καὶ τῆς ὑπακοῆς ἡ ἐπίδειξις. Ποῖα εἶναι αὐτά; πρὸς ἐκεῖνο αὖ ἔχῃ λόγον· διότι καὶ ὁ Χριστὸς, ὄχι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, δίδει τὰ νικητήρια καὶ τοὺς στεφάνους ἐκείνων, ὅπου ἐκοπίασαν, καὶ ἔκαμαν τὰ προσάγματα αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγει· „ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν „ ἡτοιμασμένην ὑμῖν Βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου " ἤγουν πρὸ τοῦ νὰ κάμῃ τὸν Κόσμον· ὄχι πῶς ἐκάμετε θαύματα, ἀλλὰ ὅτι ἐπείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμουν, καὶ συνηγάγετέ με εἰς τὰ σπήτιά σας· ὥστε, ἐὰν καὶ ἐκεῖνα σωέσαιν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ μᾶς παραβλάψῃ τοῦτο· ἀλλ' οὐδὲ λόγον ἀπολογίας ζητεῖ παρ' ἡμῶν, ὅταν θέλῃ νὰ μᾶς ἐξετάσῃ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὁποῦ ἐκάμαμεν, ἀλλὰ μόνον μὲ πολιτείαν Θεοσεβῆ, καὶ χωρὶς θαυμάτων, θέλετε λάβῃ τοὺς στεφάνους· ἀλλὰ ἡ κακὴ πολιτεία, καὶ παράνομος δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κόλασιν.

Διὰ τοῦτο ἂς κάμνωμεν ἀρετὰς, καὶ ὄχι θαύματα, αἱ ὁποῖαι ἀρεταὶ δυνάονται νὰ ὠφελήσουν καὶ ἡμᾶς καὶ τὸν πλησίον μας· ἤγουν, Ἐλεημοσύνη, εὐχὴ, νηστεία, καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρετή. Μὲ ταῦτα ἔχει δύναμιν ἡ Ἐλεημοσύνη, διότι ἐὰν καὶ νηστεύῃς χωρὶς Ἐλεημοσύνην, οὐδὲ νηστεία τὸ πρᾶγμα τοῦ κόπου λογίζεται, ἀλλὰ χειρότερα γίνεται ἀπὸ τοῦ γαστριμάργου καὶ μεθυσοῦ, ὅσον τρυφῆς σκληρότης καὶ ἀπανθρωπία χαλεπωτέρα. Καὶ τί λέγω νηστείαν; ὅτι ἐὰν καὶ παρθενεύῃς, ἔξω θέλεις σαθῇ τοῦ νυμφῶνος, μὴ ἔχοντός σου Ἐλεημοσύνην. Καὶ μάλιστα, τί ἄλλο ἴσον ὡσὰν τὴν παρθενίαν; οὐδὲ μία ἄλλη ἀρετὴ, διότι ὁμοιάζει τῶν Ἀγγέλων εἰς τὴν καθαρότητα, οἱ ὁποῖοι μηδὲ ἐξ ἀνάγκης ἦλθαν ἐπὶ τοῦ νόμου, διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς φύσεως. Εἰδὲ καὶ οἱ παρθένοι ἐκβάλλονται, καὶ διώκονται ἐκ τοῦ νυμφῶνος, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τὴν Ἐλεημοσύνην, καθὼς ἔπρεπε μετὰ καλῆς γνώμης· λοιπὸν χωρὶς τῆς Ἐλεημοσύνης, τίς, καὶ ποῖος δύναται νὰ εὕρῃ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του; οὐδείς. Ἀλλὰ οὐδὲ ἐν τοῖς βιωτικοῖς ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ζῇ μοναχός του· ἀμὴ καὶ Τεχνίτης, καὶ Στρατιώτης, καὶ Γεωργὸς, καὶ Πραγματευτὴς, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν πολλῶν κοπιάζουν, καὶ μάλιστα τοῦ γειτόνου των. Περισσότερον τοῦτων περὶ τῶν πνευματικῶν ἔργων πρέπει νὰ κάμνωμεν, διότι τοῦτο εἶναι καλὸν ἀπὸ ὅλα νὰ ζῇ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ λόγου του νὰ ζῇ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους νὰ παραβλέπῃ· ὁ πιστὸς ἄνθρωπος, δὲν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶναι ἀπάνθρωπος, ὅτι μόνον θησαυρίζει διὰ τὸ λόγου του. Ἐκεῖνος ὁμοιάζει σῶα παυζήμιον τυφλὸν, ὁποῦ σηκώνει τὴν γῆν ἄνω καὶ κάτω· καὶ ὁμοιάζει τοῦ πλεονέκτου, ὁποῦ φαίνεται ἀπὸ τὸν, ὅτι δὲν θέλει χορτάσει, ἂν δὲν γυρίσῃ ὅλην τὴν γῆν· ἔτζι εἶναι καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ πλεονεκτεῖ πάντοτε διὰ νὰ πλουτήσῃ, καὶ αὐτὸς πάλιν πτωχὸς εἶναι εἰς ὅλου του τὴν ζωὴν, καὶ ζητήλης. Διὰ τοῦτο, ὅποιος θέλει νὰ γνῇ πλούσιος, ἂς γνῇ πτωχὸς διὰ τῆς Ἐλεημοσύνης, καὶ τότε γίνεται πλούσιος καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· ἂς μοιράζῃ τὸ περισσεῦον ἀπὸ τὴν χρείαν του τοῖς πτωχοῖς, ἵνα σωά-

ξῃ

ξη πλοῦτον ἄφθαρτον καὶ πολλὼ εἰς τὸν Οὐρανόν. Ἐὰν δὲ σοῦ φαίνωνται αὐτὸ βαρετὰ καὶ παράξενα, βλέπε τὸν γεωργόν, πῶς καὶ δὲ ἐκεῖνος ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ γένημα πολύ, ἐὰν δὲν σπείρῃ ὅσον καὶ αὐ ἔχῃ, καὶ καμμίαν φορὰν δανείζεται καὶ σπέρνει, καὶ σκορπίζει τὸν σῖτον. Ἀμὴ ἐσύ, Ἀδελφέ, διατί δὲν δίδεις τοῖς δεομένοις, νὰ σπείρῃς, διὰ νὰ θερίσῃς καρπὸν πνευματικὸν πολὺ καὶ ἀθάνατον; Ἀλλὰ ἐκεῖνος λέγει· καὶ πῶς ἠμπορῶ νὰ κάμω τοῦτο, ὁποῦ ἐγὼ ἔχω Παιδία, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἀφήσω ὀπίσω μου πλουσίους καὶ Ἄρχοντας, καὶ διατί λοιπὸν κάμνεις αὐτοὺς πτωχοὺς καὶ ζητήλιδες; διότι ἀγκαλὰ καὶ τοὺς ἀφήσῃς ὅλα σου τὰ ὑπάρχοντα, πάλιν εἰς σφαλεραὶ, καὶ ἀκλείστω φυλακὴ τὰ ἔβαλες νὰ φυλάγωνται· ἀλλὰ ἐὰν τὸν Θεὸν ἤθελες ἀφήσῃ συγκληρονόμον καὶ ἐπίτροπον, ἤθελες τοὺς ἀφήσῃ εἰς μυρίους θησαυρούς.

Διὰ τοῦτο, ἐὰν θέλῃς νὰ ἀφήσῃς εἰς τὰ παιδία σου πλοῦτον πολὺ, ἄφησαί τους εἰς τὸν Θεὸν τὴν φρόνησιν καὶ φρόνοιαν. Καὶ μήπως ὁ Θεὸς δὲν σὲ ἔκαμεν ἐσένα; ναὶ, καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἔδωκέ σου καὶ σὲ ἔπλασε, καὶ ζωὴν καὶ ὑγείαν σὲ ἐχάρισεν· ὅταν δὲ σὲ ἰδῇ καὶ αὐτὸς, ὁποῦ δείχνεις πρὸς αὐτὸν τόσην πολλὴν φιλοτιμίαν, καὶ φιλοξενίαν εἰς τοὺς πτωχοὺς, μάλισα δὲ εἰς αὐτὸν, πῶς δὲν θέλει ἀνοίξῃ πλοῦτον νὰ δώσῃ τῶν παιδίων σου; Ὁ Ἠλίας μὲ ὀλίγον ἀλεῦρι ἐτράφη ἀπὸ τὴν χήραν· καὶ ἐπειδὴ εἶδε τὴν γυναῖκα ἐκείνην τὴν ἐλεήμονα, ὅτι ἐπροτίμησεν αὐτὸ ἀπὸ τὰ παιδία της, καὶ ἔκεινον, ὅτι κάλλιον νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας, παρὰ νὰ παραβλέψῃ τὸν ξένον· ἀλῶνι καὶ πατητῆρι ἔδειξε παρευθὺς τὸ σιτῆτι τῆς χήρας. Βάλε μὲ τὸν νοῦν σου, πόσην φιλοτιμίαν, καὶ πόσην φιλοφροσύνην θέλει σοῦ δείξῃ ὁ Δεσπότης τοῦ Ἠλία. Ἐὰν βάλεσαι νὰ ἀφήσῃς τὰ Παιδία σου πλουσίους, ἄφησαί τους χρεώστην τὸν Θεόν· διότι οἱ Παῖδές σου, ἐὰν καὶ πάρουν τὰ ἄσπρα σου, δὲν γνωρίζουν πῶς νὰ τὰ φυλάξουν, ἢ πῶς νὰ τὰ δώσουν· ἀλλὰ ἐὰν ἐσὺ προλάβῃς, καὶ δανείσῃς αὐτὰ τῷ Θεῷ διὰ τῶν πτωχῶν, ἄκλεπτος μένει εἰς αὐτὰ τοῦ πλούτου ὁ θησαυρὸς, καὶ θέλει εἶναι μετὰ πολλῆς εὐκολίας ἡ ἀνταπόδοσις, μάλισα καὶ χάριν σοῦ ἔχει. Χρεώστης γίνεται εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ καλλίτερα ἀγαπᾷ ἐκείνους, ὁποῦ τὸν ἐδανείσαν, καὶ τοὺς χρεωστεῖ, παρὰ ἐκείνους, ὁποῦ δὲν τοὺς χρεωστεῖ· ὥστε ἂν θέλῃς νὰ ἔχῃς φίλον τὸν Θεὸν, κάμε τον νὰ σοῦ χρεωστῇ, διότι ἔτζι δὲν χαίρεται τόσον ὁ δανείζων τοὺς χρεωφειλέτας, ὡς ὁ Θεὸς εὐφραίνεται δανειστὴν ἔχων· καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ δὲν τοὺς χρεωστεῖ, φεύγει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἐκείνους, μάλισα καὶ τοὺς μισεῖ· ἀλλὰ ἐκείνων ὁποῦ χρεωστεῖ, ἐπιμελεῖται καὶ ἀγαπᾷ. Διατί λοιπὸν δίδεις τοῖς παρακαταθήκαις σου τῶν πλουσίων; Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Χριστὸς, ἤγουν οἱ πτωχοὶ, ὁποῦ παρασέκεται ἕτοιμος νὰ τὰ ὑποδεχθῇ, καὶ νὰ τὰ φυλάγῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ αὐξήσῃ, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἀνταμοιβῆς νὰ σὲ ἀνταποδώσῃ, διότι ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Χριστοῦ ἠδύνατο ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἁρπάξῃ. Οὐ μόνον φυλάγει αὐτὰ, ὁποῦ τοῦ δίδεις, ἀλλὰ διατ' αὐτὰ, σὲ λυτρώνει ἀπὸ τοὺς κινδύνους, ὁποῦ σοῦ ἔρχονται ψυχικοὺς, καὶ σωματικοὺς· διότι ἐπὶ μὲν τοὺς ἀνθρώπους, ἐκεῖνοι ὁποῦ δέχονται τοὺς

πα-

παρακαταθήκας, χάριν πῶς νὰ μᾶς κάμνῃν νομίζῃν, διατὶ τὰ φυλάγῃν, ἐπὶ δὲ τὸν Χριστὸν δὲν γίνεται ἔτζη, ὅτι δὲν ἔδωκε χάριν, ἀλλὰ ἐπῆρε χάριν, καὶ ὁμολογεῖ ὅταν τὰ πάρῃ ἀπὸ ἐσένα. Καὶ ὅτι ἐκεῖνος ὁπὸ σὲ φυλάγει τῶν παρακαταθήκῶν, μισθὸς γυρεύει ἀπὸ λόγου σου, ὁ δὲ Χριστὸς μάλιστα καὶ μισθὸν ὑπὲρ τοῦτο σὲ δίδει· ὅτι, διὰ τοῦτο σὲ ἔδωκε τὰ χρήματα ὁ Θεὸς, διὰ νὰ τὰ δώσῃς καὶ ἐσὺ ἀλλοῦνε ἀνθρώπου, διὰ νὰ τὰ ἔχῃς βέβαια· διότι ἕως ὁπὸ ἐσὺ μόνος τὰ ἔχεις, οὐδὲ ἐσὺ τὰ ἔχεις, ἀλλὰ ὅταν δίδῃς καὶ ἀλλοῦνε, τότε καὶ ἐσὺ ἐπῆρες ἀπὸ τὸν βίον σου. Καὶ καθὼς τινὰς Πατὴρ δίδει τοῦ παιδίου τοῦ ὀλίγα ἄσπρα, καὶ τοῦ λέγει νὰ τὰ φυλάγῃ δυνατὰ, νὰ μὴ τοῦ τὰ πάρῃ τινὰς, εἶπα πάλιν δίδει του καὶ δοῦλον εἰς περισσοτέραν φύλαξιν, ἔτζη κάμνει καὶ ὁ Θεὸς, καὶ σὲ λέγει, δὸς τῷ δεομένῳ, ἵνα μὴ τὰ ἁρπάξῃ αὐτὰ ἄλλος τινὰς, ἤγουν ἢ συκοφάντης, ἢ κλέπτης, ἢ ὁ διάβολος, ὡσὰν ποτὲ τοῦ Ἰὼβ, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος. Ἕως μὲν αὐτὸς ἐσὺ κρατεῖς αὐτὰ, δὲν τὰ κρατεῖς καλὰ, ἐὰν δὲ ἐμένα τὸν Θεόν σου τὰ δώσῃς διὰ τῶν πτωχῶν, ἐγὼ θέλω σοῦ τὰ φυλάξῃ σῶα, καὶ ἀνελλειπῆ ἅπαντα μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας· διότι, ὄχι διὰ νὰ τὰ πάρω νὰ τὰ χαλάσω, τὰ πέρνω, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ κάμω περισσότερα, ἵνα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς Κρίσεως νὰ σοῦ τὰ φυλάξω, ὅτι, εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, οὐδένας τότε εἶναι, ὁπὸ νὰ σὲ δανείζῃ, οὐδὲ νὰ σὲ ἐλεῇ.

Ὦ πλούσιε, τί κοπιάζεις μόνον τοῦ κακοῦ, καὶ κρύπτεις τὸν βίον σου νὰ μὴ πάρῃν ἀπ' αὐτὸν οἱ πτωχοί; τί ἀγανακτεῖς, ὅταν σὲ ζητῶν οἱ πένητες; μὴ νὰ ὀξοδιάζῃς ἀπὸ ἐδικά σου; τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς αὐτῶν γυρεύῃν, καὶ ὄχι τὰ ἐδικά σου, διότι μετ' ἐσένα αἵματα δὲν ἐγεννήθη ὁ πλοῦτος. Ἐκεῖνα ὁπὸ ἐπῆρες, δὸς τα· δὲν ἐφοσάχθης μόνον νὰ πέρνῃς, ἀλλὰ καὶ νὰ δίδῃς· τί εἰς τοῦ γῆν παραδίδεις τὸν θησαυρόν; δὸς λέγω σου εἰς τὸ ἐδικόν μου χέρι τὸν βίον σου· δὲν ἔχεις ἀξιοπιστότερον τὸν Ποιητοῦ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ ἄψυχον γλῶ; Ἔδωκα, λέγει· ἀλλὰ δὲν ἔδωκες ὡσὰν ἔφρεπε, διότι λέγει ὁ Ἀπόστολος· „ Ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ „ ὁ Θεός." ὅτι τότε θέλεις ἀπολογηθῇ, ὅταν δὲν ἔχῃς, καὶ ὅποτες μηδένα φίλον, καὶ βοηθὸν ἠμπορεῖς νὰ ἀποκτήσῃς, αὐ καὶ εἰς μυρίους ἔδωκας, διότι εἶναι καὶ ἄλλοι, ὁπὸ πεινοῦσι, καὶ οὐδεμία ἀπολογία εἶναι νὰ ἔχῃς. Διὰ τοῦτο μήτε ὁ πλούσιος μέγα φρονείτω, μηδὲ ὑπερηφανευέτω πῶς δίδει πολλὴν Ἐλεημοσύνην, μήτε ὁ πτωχὸς πῶς δίδει ὀλίγην, ὅτι πολλαῖς φοραῖς ὁ πτωχὸς ἔδωκε περισσοτέραν Ἐλεημοσύνῃν, παρὰ τὸν πλούσιον· διότι τὸ πολὺ, καὶ τὸ ὀλίγον, δὲν κρίνεται εἰς τὸ μέτρον τῶν διδομένων· ἀλλὰ τῇ προαιρέσει, καὶ κατὰ τοῦ δυνάμιν τοῦ πλούτου, καὶ ὀξυσίαν τῶν διδόντων. Ἀλλὰ ἐσὺ, πλούσιε, τρέφεις ἐκείνους, ὁπὸ σὲ ἐπαινοῦν ὑπὲρ τὸ μέτρον, καὶ σὺ ὀξοδιάζεις ὡσὰν ἀπὸ πηγάδι, ὁπὸ τρέχει μεγάλως μόνον νὰ ἐπαινοῦν τὸ ὄνομά σου εὔκαιρα· καὶ ἐσὺ χαίρεσαι καὶ δυφραίνεσαι, ἀλλὰ ὡσὰν ἰδῇς πτωχὸν, τότε φοβᾶσαι πολλὰ διὰ νὰ μὴ πτωχύνῃς. Δὸς, ἄνθρωπε, τῷ πτωχῷ, καὶ μὴ τῷ χορδυτῇ, ἵνα μὴ μὲ τὰ χρήματά σου, καὶ τοῦ ψυχοῦ ἐκείνου καὶ τοῦ ἐδικοῦ σου κολάσῃς·

σης· διότι ἐσὺ γίνεσαι αἴτιος τῆς ἐκείνυ ἀπωλείας, διὰ τῆς ἀμέτρου φιλοτιμίας· διότι, ἐὰν ἤξυραν οἱ παιγνιῶται, ὅτι δὲν τὸν χρειάζεσαι, καὶ εἶναι χωρὶς κέρδος ἡ τέχνη τυς, ἤθελαν ἀφήσῃ καὶ ἐκεῖνοι τὸ σατανικὸν ἔργον, διὰ νὰ μὴ κολάζωνται ἀπὸ λόγυ συ. Ὁ τυφλὸς, ὅταν ἐλεημονηθῇ, τότε βλέπει, καὶ σύρνει ἀπὸ τὸ χέρι τὸν ἐλεήσαντα αὐτὸν, καὶ τὸν ὑπάγει εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· καὶ ἐκεῖνος ὁπῦ σκοντάπτει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ πεσῦτει εἰς τὰς λάκκυς, ἐκεῖνος σῦ γίνεται ὁδηγὸς εἰς τὴν ἀνάβασιν τῦ Οὐρανῦ· διότι, ὅποτες δὲν κάμῃς τὴν Ἐλεημοσύνην εἰς φανέρωσιν εἰς τὰς ἀνθρώπυς, ἐὰν καὶ ὅλος ὁ Κόσμος σὲ ἰδῇ, ὐδένας σὲ εἶδε, ὅτι δὲν τὴν ἔκαμες διὰ νὰ σὲ ἐπαινέσυν· διότι δὲν εἶπεν ὁ Χρισὸς, μὴ κάμνετε τὴν Ἐλεημοσύνην σας ἁπλῶς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς.

Ὦ καὶ τί μέγα ἀξίωμα ὁπῦ ἔχει ἡ πτωχεία· τῦ Θεῦ γίνεται προσωπεῖον, καὶ κρύβεται εἰς τὴν πτωχείαν ὁ Θεός· καὶ ὁ πτωχὸς ἁπλώνει τὸ χέρι, καὶ ὁ Θεὸς εἶναι, ὁπῦ τὸ δέχεται. Ὅταν σῦ συνέβῃ τίποτες ζημία, ἢ λύπη, ἢ ἀρρωσία, ἢ κλεψία καὶ ἀδικία, ἢ ἄλλη κάμμία συμφορὰ, δὸς Ἐλεημοσύνην, καὶ δυχαρίσησον τὸν Θεὸν, ὅτι ἐσυνέβη σοι τοιῦτος πειρασμὸς, καὶ θέλεις ἰδῇ πόση χάρις θέλει σῦ ἔλθῃ παρδιθὺς ἀπὸ τὸν Θεόν· καὶ τοιῦτον εἶναι τὸ κέρδος τὸ πνευματικὸν, κἂν καὶ ὀλίγον εἶναι, καὶ τῦτο ὠφέλιμον ἔσαι· ὥστε εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, καὶ ζημίαν δυνήσεται ἀποκρύψαι σωματικήν. Καὶ ἐὰν ἀπιστῆτε, δοκιμάσατε, καὶ θέλετε ἰδῇ τὴν δόξαν καὶ τὴν πρόνοιαν τῦ Θεῦ. ἀλλ' ὦ τῆς ἀμελείας, ὦ τῆς ἀγνωσίας καὶ ἀπανθρωπίας! διότι εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν ὀν ἁμαρτίαις καὶ πονηρίαις ζῶμεν· ἐὰν δὲ καὶ κάμμίαν φορὰν κάμωμεν κάτι καλὸν, καὶ ἐκεῖνο τὸ κάμνομεν, ὡσὰν τὰς ἀγνώσυς, καὶ ἀχαρίστυς δύλυς μετὰ πολλῆς τῆς πραγματείας καὶ καπηλείας, διότι ἐξετάζομεν, καὶ ἀμειβολογῦμεν περὶ τῆς ἀντιδόσεως τῦ κέρδυς· ἤγουν βάνοντας εἰς τὸν νῦν μας, ὅτι τάχα νὰ ἔχωμεν τίποτες μισθὸν ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπῦ κάμνομεν; καὶ ὅμως πολὺς ὁ μισθὸς, ἐὰν μὴ τὸ κάμνῃς διὰ τὴν ἐλπίδα τῶν μισθῶν· διότι πρέπει πάντα ὅλα, ὅσα καὶ ἂν κάμνῃς, διὰ τὸν Χρισὸν νὰ τὰ κάμνῃς, καὶ μὴ ποιῇς διὰ τὴν ἐλπίδα τῦ μισθῦ· ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς, ὁπῦ ἐποίησεν ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς, ὐδένα καλὸν εἴχαμεν μὲ τὸν λόγυ μας, καὶ ὁ Θεὸς παρδιθὺς ἐχάρισεν ἡμᾶς τόσα καὶ τόσα ἀγαθά. Ἐκεῖνοι δὲ ὁπῦ κοπιάζυσι, καὶ ὑπομένυσι διὰ τὸν Θεὸν, τάχα τί δὲν θέλει τὰς χαρίσει, καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἤγυν μυριοπλάσιον; Ἡμεῖς διὰ τῦ λόγυ μας μετὰ πολλῆς ἀνάγκης ὀλίγον χρυσίον καταφρονῦμεν, αὐτὸς δὲ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν καταδίκων, καὶ τὸν Υἱὸν αὐτῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ὅμως πολλαῖς φοραῖς καὶ ἡμεῖς διὰ τὴν ἀγάπην τῶν φίλων μας κινδυνεύομεν, καὶ σέργομεν καὶ ζημίαν, καὶ ἄλλην τινὰ κακοπάθειαν νὰ ὑπομείνωμεν· ὑπὲρ δὲ τῆς ἀγάπης τῦ Θεῦ, ὐδὲ ἀργύριον ὀλίγον κἂν δὲν δίδομεν. Καὶ πῶς δὲν εἶναι τῦτο κακὴ ἀπανθρωπία, καὶ ἀγνωσία; ὅτι ὁ μὲν Χρισὸς, καὶ τὴν ψυχήν τυ ἔβαλεν εἰς θάνατον διὰ ἡμᾶς, καὶ τὸ Αἷμά τυ τὸ τίμιον ἔχυσε διὰ λόγυ μας τοὺς

ἀχαείστως, καὶ ἡμεῖς δὲν θέλομεν νὰ χύσωμεν τὰ φθαρτὰ χρήματα διὰ τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ παραβλέπομεν αὐτὸν γυμνὸν, καὶ ξένον, καὶ πεινασμένον; καὶ ποῖος θέλει δυνηθῇ νὰ μᾶς δίγάλῃ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν πόλασιν; ὐδένας ἄλλος, εἰμὴ ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἡμεῖς ἀπαυπίμας κολαζόμεθεν. Ἐὰν ἠθέλαμεν φέρῃ καθ' ἑνὰς εἰς τὸ λόγυτο τῆς Κρίσεως τὴν ψῆφον, καὶ τὴν ἀπόφασιν, δὲν ἠθέλαμεν καταδικάσῃ τὸ λόγυ μας εἰς τὸ πῦς γεέννης πῦρ; Ὁ Χριστὸς ἔβαλε τὸν ἑαυτόν τυ εἰς θανάτον διὰ ἡμᾶς, καὶ ὁ πτωχὸς ἀποθνήσκει τῆς πείνας, καὶ ἡμεῖς τὸν παραβλέπομεν, καὶ φύγομεν ἀπ' αὐτόν. Καὶ τί λέγω χρήματα καὶ ἀργύρια, ὁπὸ ἐὰν εἴχαμεν καὶ μυρίας ψυχὰς, ἔπρεπε νὰ ταῖς βάλωμεν ὅλας διὰ τὸν Θεόν; ἐὰν τινὰ ἀπὸ ἡμᾶς τὸν σύρνυν, ὡς καταδίκον νὰ ὑπάγυν νὰ τὸν φυρνίσυν, πάχα δὲν ἤθελε προκείνῃ νὰ δώσῃ ὅσα καὶ αὐ εἶχε, μόνον νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν θανάτον; καὶ χάρειν τὸ πρᾶγμα ἤθελε τὸ νομίσῃ; Τώρα ἂς καταλάβωμεν, ὅτι καὶ ἡμεῖς συρνόμεθα εἰς τὴν σράταν τῆς καταδίκης, νὰ μᾶς ὑπάγυν εἰς τὴν γέεννναν τὸ ἀσβέστυ πυρὸς, κἂν τὰ ἥμισυ ἠθέλαμεν δώσῃ, νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὴν Κόλασιν· καὶ ἡμεῖς κρατοῦμεν μόνον τὸ καλὸ τὸν ἄδικον πλοῦτον, καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ὐδὲ ἐδικά μας νὰ δώσωμεν; Καὶ ποίαν ἀπολογίαν θέλομεν ἔχῃ, καὶ συμπάθειαν, καὶ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, καὶ εἰς ἐκεῖνον, νὰ ἀποσερῶμεν τῆς αἰωνίυ ζωῆς.

Ἐὰν δὲ τινὰς, διὰ ἀξιώματα, καὶ ὀφφίκια πρόσκαιρα καὶ ἀπολυμένα, πολλάκις δίδει καὶ ὅλον τὸν βίον, ὁπὸ μέλλει νὰ ἀφήσῃ ἐδὼ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχῆς, καὶ πάλιν ὐδὲ ἐδὼ σέκεται πολὺ καιρὸν, διότι πολλοὶ, καὶ πρὶν νὰ ἀποθάνυν, χάνυν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐξυσίαν· ἄλλοι πάλιν, διὰ τὴν πρόσκαιρον τιμὴν χάνυν καὶ τὴν ζωήν τυς, ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτὰ τὰ εἴδαμεν, καὶ τὰ ἐπάθαμεν, καὶ πάλιν πάχομεν ὑπὲρ τῆς κενῆς, καὶ ματαίας δόξης καὶ τιμῆς. Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, διὰ ταύτης τοσαῦτα κακὰ ὑπομένωμεν, διὰ δὲ ἐκείνης τῆς μενύσης δόξης καὶ αἰωνίυ, τί θέλει νὰ εἶναι χειρότερον καὶ ἀθλιώτερον, μηδὲ κἂν ὀλίγα χρήματα νὰ δώσωμεν νὰ τὴν ἀποκτήσωμεν; μηδὲ αὐτὰ θέλομεν ἀποκτήσει, τὰ ὁποῖα, εἰς τὸ παῦ ὕστερον, ἑκουσίως, ἢ ἀκουσίως θέλομεν τὰ ἀφήσει ἐδὼ, καὶ χωρὶς τὸ θέλημά μας, νὰ τὰ ἔχυν ἄλλοι νὰ καυχῶνται. Δὲν εἶναι αὐτὰ λοιπὸν ἀγνωσίας καὶ μέθης, τὰ ὁποῖα, καὶ μὴ θέλοντες, μᾶς τὰ πέρνυσιν ἄλλοι; Διατί νὰ μὴ τὰ δίδωμεν τῶν πτωχῶν, ἕως ὁπὸ ζῶμεν, καὶ εἶναι ἀνοικτὰ τὰ μάτιά μας, καὶ μετὰ τὸν θάνατον νὰ τὰ ἔχωμεν ἀσφαλῆ μὲ τὸ λόγυ μας, καὶ μὴ βυλόμενοι; Ἀλλὰ ἡμεῖς μόνον ὄλυς ἀγοράζομεν, καὶ μυλάεια, καὶ καλὰ ἄλογα, καὶ σολίζομεν αὐτὰ μὲ χρυσᾶ σαλιβάεια, καὶ τὸν Χριστὸν βλέπομεν πεεινασμένον γυμνὸν καὶ πεινασμένον, καὶ κράζει ἀπὸ ταῖς θύραις μας, καὶ ἀπλώνει τὸ χέρι, καὶ ὐδένας τὸν ἐλεημονεῖται· καὶ ὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄγριον βλέμμα τὸν ἀποδιώχνομεν. Τί ἀπὸ ταύτην τὴν ἀπανθρωπίαν χειρότερη νὰ εἶναι; ὐδὲ μία· ὁ Θεὸς σέλλει τοὺς πτωχοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ λέγει τυς· σύρτε νὰ σᾶς δώσυν οἱ Ἀδελφοί σας ἀπὸ τὰ ἐδικά

μυ πλέτη ὁπῦ τὺς ἔδωσα· καὶ ἡμεῖς ὄχι μόνον δεὶ τὺς ἐδώσαμεν, ἀμὴ καὶ τὺς ὑβείσαμεν, καὶ ὠνειδισμένυς τὺς ἀποδιώξαμεν. Βάλλε μὲ τὸν νῦν συ διὰ πόσαις βρονταῖς, καὶ ἀστραπαῖς εἶναι ἄξια αὐτὰ ὁπῦ κάμνομεν· διότι, ἐὰν ὁ ἐδικός συ δῦλος νὰ τὸν προσάξῃς νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον συ δῦλον, νὰ πάρῃ ἀπὸ ἐκεῖνον ἀργύρια ἐδικά συ νὰ τὰ δώσῃς, καὶ ὄχι μόνον δεὶ τῦ τὰ ἔδωσεν, ἀλλὰ καὶ σὲ ὕβεισε, πόχα πόσιν ἐκδίκησιν ἤθελες τῦ κάμῃ ἐσὺ ἐκείνυ τῦ ὑβεισῦ, ὁπῦ τὸν ἐδαίρεισες; ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῦτο, ὅταν συμβῇ τὸ πρᾶγμα, βαρέως τὸ ὑπομένομεν, ἐπὶ δὲ Θεῦ, πόσον μάλισα θέλει ἀγανακτήσει πρὸς ἡμᾶς; Ἐὰν δεὶ θέλῃς νὰ δώσῃς τῷ πτωχῷ, ὁπῦ σῦ ζητεῖ Ἐλεημοσύνην, κὰν τί τὸν ὀνειδίζεις καὶ φαρμακώνεις τὶν ψυχὶν τυ; διότι αὐ ἤξυρε πῶς ἤθελες νὰ τὸν ὀνειδίσῃς καὶ νὰ τὸν ὑβείσῃς, δεὶ ἤθελον ἔλθῃ ὁ παλαίπωρος. Ἀλλὰ ὁ πλύσιος ἀποκρίνεται, καὶ λέγει· ἀδιάντροπος εἶναι, καὶ καταπρέχει ἐδὼ καὶ ἐκεῖ, καὶ βοᾷ. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; ἐσὺ πολλαῖς φοραῖς ὅταν κάθεσαι εἰς τὸ τραπέζι, καὶ τὸν ὑπηρέτην συ παραγγέλλῃς, ἵνα γοργὰ περιπατῇ νὰ σὲ φέρῃ τὰ φαγιτά· αὐίσως καὶ περιπατῇ ἀργὰ, ἢ ἀργήσῃ ὀλίγον, ὤω καὶ κάτω κάμνεις τὸν τόπον, ὁπῦ ἐσὺ γνωρίζεις καλὰ, ὅτι ἐὰν καὶ ἀργήσῃ, ἀμὴ δεὶ ὑστερεῖσε τῆς ἡδονῆς τῶν φαγιτῶν· καὶ ἐσὺ διὰ τὸ ὀδετίποτε γίνεσαι, ὡσαὶ ἄγριον θηρίον, καὶ δεὶ λέγεις τῦ λόγυ συ ἀδιάντροπον, ἀμὴ λέγεις τὸν πτωχὸν ἀδιάντροπον, ὁπῦ φοβεῖται καὶ τρέμει ἀπὸ ὄλυς, πῶς νὰ ἰατρεύσῃ τὴν πεῖνάν τυ; καὶ πῶς δεὶ εἶναι τῦτο μεγάλη ἀπανθρωπία καὶ ἀκαταδεξία; Ἐὰν ἤθελες ἰδῇ μικραὶ σαλαγματίαν, ὁπῦ νὰ σάξῃ ἀπὸ τὸ ἀπῆτί συ, παρεύθυς φέρνεις Τεχνίτας, διὰ νὰ μὴ σάξῃ ἡ βροχὴ ἐπάνω σου· ἀμὴ τὸν πτωχὸν, πῶς τὸν παραβλέπεις, καὶ κείτεται ἐπὶ τὺς ἀχυρῶνας, καὶ πολλάκις βρεγμένος εἰς ταῖς λάσπαις; καὶ ποῖον θηρίον δεὶ ἤθελε λυπηθῇ, βλέποντας τόσιν ἀσπλαγχνίαν καὶ ἀπανθρωπίαν, νὰ μὴ γενῇ ἥμερον; Ἄλλος δὲ πάλιν, ὄχι μόνον δεὶ ἐλεεῖ δακρύοντα τὸν πτωχὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑβείζει, καὶ λέγει τον ἀκαμάτιν καὶ ἀδύλιν. Μόνον ἐσὺ δυλεύεις, ὁπῦ κάθεσαι ὅλιν τὶν ἡμέραν καὶ τρώγεις, καὶ πίνεις ἔξω ἀπὸ τὸ πρέπον, καὶ ἐργασίαν κάμνεις τὶν ἀδικίαν, νὰ ἁρπάζῃς τὺς ξένυς κόπυς μὲ πολλὶν βίαν καὶ πλεονεξίαν; καλλίτερον ἦτον καὶ ἐσὺ νὰ μὶν ἐργάζεσεν τοιαύτιν ἐργασίαν τῆς πλεονεξίας, καὶ ἀδικίας. Ὅταν γῦν ἰδῇς πτωχὸν, καὶ εἰπῇς, ὅτι τῦτος ὁ νέος εἶναι γερὸς καὶ χωρὶς ἀθρόειαν, καὶ θέλει νὰ μὴ δυλεύῃ, καὶ νὰ τρέφεται χωρὶς κόπον, αὐτὰ εἰπὲ καὶ πρὸς τῦ λόγυ συ, καὶ εἰπὲ, πῶς κινδυνεύω, ὅτι εἶμαι γερὸς, καὶ δεὶ ἐργάζομαι, καὶ δεὶ κάμνω ἐκεῖνα, ὁπῦ ὥρισεν ὁ Θεός· καὶ ἐσὺ καταπρείνεις τὸν πτωχὸν πῶς δεὶ δυλεύει; Ἀλλὰ ὁ Θεὸς θέλει σὲ κρίνῃ διὰ τὰ πονηρά συ ἔργα, ὅτι ἁρπάζεις καὶ χαλᾶς τὰ ἀπῆτια τῶν πτωχῶν. Ἀλλὰ πολλὰ ψεύδεται, καὶ κατάνοεται πῶς εἶναι πτύης· ἀλλὰ διὰ τῦτο εἶναι ἄξιος νὰ τὸν ἐλεήσῃς, ὅτι εἰς τέτοιαν ἀνάγκιν ἔπεσεν, ὥστε καὶ τοιαῦτα κατάματα νὰ κάμνῃ ὁ πτύης. Ἡμεῖς δὲ, ὄχι πῶς δεὶ τὸν κυβερνῦμεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄφρεπα ἐκεῖνα λόγια τῦ λέγομεν, ὅτι,

δὲν σὲ ἐκυβερνήσαμεν καὶ μίαν καὶ δύο φορᾶς, καὶ ἔφαγες; Ἀμὴ διατί καὶ ἐσὺ δὲν λέγεις τὴν κοιλίας σου, ὅτι ἐχθὲς σὲ ἐχόρτασα, σήμερον μὴ μὲ γυρεύεις ἄλλο φαγί; ἀλλὰ ἐσὺ τὴν κοιλίαν σου τὴν χορταίνεις ὑπὲρ τὸ μέτρον, τόσον ὅτι κινδυνεύει νὰ χιθῇ· τὸν δὲ πτωχὸν, ὁπὸ ζητεῖ σύμμετρα, ἀποδιώχνεις; καὶ πῶς ἐσὺ θέλεις νὰ σὲ ἀκούσῃ ὁ Θεὸς, ὅταν τὸν παρακαλῇς νὰ σὲ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σου, ὁπὸ παραβλέπεις τὸν θλιβόμενον, καὶ δὲν τὸ δίδεις ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν τῶν δοθεντῶν σοι παρὰ Θεοῦ; καὶ πῶς ἐσὺ ζητεῖς νὰ πάρῃς ἀπὸ ἐκεῖνα, ὁπὸ δὲν εἶναι ἐδικά σου; Τάχα δὲν εἶναι αὐτὰ ἄξια κατηγορίας; καὶ τὸς μὲν κόλακας, ὁπὸ σὲ ἐπαινοῦν ψεύδως, τὸς τρέφεις, καὶ ζημίαν τὸ φαγμα δὲν νομίζεις νὰ εἶναι· ἀλλὰ ἐὰν ἴδῃς πτωχὸν, ὁπὸ νὰ ἔλθῃ πεινασμένον, κρυομένον, καὶ παλαιπωρημένον, ὄχι μόνον καμώνεσαι πῶς δὲν τὸν βλέπεις, ἀλλ' ἀρχίζεις νὰ τὸν κατηγορῇς καὶ νὰ τὸ λέγῃς, διατί δὲν θέλεις καὶ ἐσὺ νὰ δοκιμάσῃς, μόνον χωρὶς κόπον νὰ τρέφεσαι; Ἀμὴ ἐσὺ αὐτὰ ὁπὸ ἔχεις, ἀπὸ τὴν δόκιμόν σου τὰ ἔχεις; ὄχι· ἀμὴ ἀπὸ πῦ; ἀπὸ πατερικήν σου κληρονομίαν; ὄχι· μόνον ἀπὸ τὸν κόπον μου, καὶ τὴν δόκιμόν μου. Καὶ λοιπὸν διὰ τοῦτο ὀνειδίζεις τὸν πτωχὸν, ὁποῦ εἶναι Ἀδελφός σου; ὄχι διὰ τοῦτο, ἀμὴ εἶναι ἀδόκιμος, καὶ ἐπιθέτης, καὶ καμώνεται πῶς ζητεῖ. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; διὰ κομμάτι ψωμὶ, ὁπὸ ἤθελες νὰ τὸ δώσῃς, τὸν λέγεις ἐπιθέτην; Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο; ἀλλὰ εἰσαὶ τὸ δώσῃ τινὰς φόρεμα, παρευθὺς ὑπάγει καὶ τὸ πυλεῖ· ἀμὴ ἐσὺ ἠμπορεῖς νὰ ἔχῃς ὅλα σου τὰ φαγματα; διατί λέγεις ἔτζη; Ὅλοι οἱ ζητοῦλοι, ἀδόκιμοι, καὶ ἐπιθέται εἶναι; δὲν εἶναι τινὰς ἀπὸ κίνδυνον θαλάσσης; δὲν εἶναι τινὰς ἀδικημένος ἀπὸ ἄδικον κριτήριον; δὲν εἶναι ἀπὸ κλοπῆς καὶ αἰχμαλωσίας; δὲν εἶναι κανεὶς ἀπὸ ἐμφρισμὸν φωτίας, ἢ καὶ πολλῆς ἀρρωστίας, καὶ ὀδύνας ἀπὸ ἄλλους κινδύνους;

Ἀλλὰ ἡμεῖς, ἐὰν ἀκούσωμεν τινὰ πτωχὸν γυμνὸν θρηνοῦντα καὶ βοῶντα, καὶ εἰς τὸν Οὐρανὸν ἀναβλέποντα, ἡμεῖς παρευθὺς λέγομεν, γιὰ ἰδὲ πῶς βοᾷ ὁ ὑποκριτὴς καὶ ψεύστης. Δὲν ἐντρέπεσαι; τίνα λέγεις ἐπιθέτην καὶ ὑποκριτὴν; κάλλιον ἦτον νὰ μὴ τὸ δώσῃς τὸ πτωχὸ, παρὰ νὰ τὸν κατηγορήσῃς, καὶ νὰ τὸν ἀποπάρῃς. Ἀλλὰ πάλιν λέγεις· αὐτὸς ἔχει, μόνον καμώνεται πῶς δὲν ἔχει. Καὶ τοῦτο ἐδικήσου κατηγορία εἶναι, καὶ ὄχι ἐκεῖνο· διότι ἐγνωρίζει ὁ παλαίπωρος, ὅτι φρὸς ἀνελεήμονας ἀνθρώπους ἔχει νὰ ζητήσῃ· ἐὰν καὶ κανένα λόγον ἐλεεινὸν σωτύχῃ, ὀδύνα σύρνει φρὸς ἔλεον καὶ συμπάθειαν, διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται, κἂν μὲ τὸ χῆμα τὸ παπεινὸν, νὰ καταφραύνῃ τὴν ἀνελεήμονά σου ψυχήν· ὦ τῆς ἀσπλαγχνίας, ὦ τῆς ἀπανθρωπίας! Ἐὰν ἰδοῦμεν κανένα πτωχὸν, μετὰ χαροποιοῦ χήματος, ὁπὸ νὰ μᾶς ζητῇ Ἐλεημοσύνην, λέγομεν δὶ αὐτόν· ἔτος εἶναι ὑποκριτὴς ἀληθινός, ὅτι διὰ νὰ φανῇ, πῶς εἶναι τάχα ἀπὸ γένος εὐγενικὸν, ἦλθε τοιουτρόπως. Ἐὰν ἰδοῦμεν ἄλλον πτωχὸν γυμνὸν καὶ παλαίπωρον, καὶ αὐτὸν κακίζομεν. ὦ τῆς χονδρότητος καὶ ἀδιαντροπίας ἡμῶν! Ἄνθρωπε, ἐὰν θέλῃς, δὸς αὐτῷ, εἰδὲ καὶ δὲν θέλῃς νὰ τὸ δώσῃς, δίωξαί τον, καὶ μὴ τὸν θεατρίζῃς. Ἐσὺ

δὲν

δοῦ τὸν ἐλεεῖς, καὶ τὰς θέλοντας αὐτὸν ἐλεεῖν ἀποκόπτεις; διότι, ὅταν ἀκούσῃ ἄλλος τινὰς ἀπὸ ἐσένα, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι φύσης καὶ ὑποκριτὴς, τότε οὐδὲ τοῦτο δίδει, οὐδὲ ἄλλου πτωχοῦ, ὅτι νομίζει, ὅτι τοιοῦτοι εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι. Ἀμὴ διατί γυμνοῦσι τὰ μέλη τοῦ, τὰ κομμένα καὶ μισερά; διὰ τοῦ λόγου σου· ὅτι, αὐ ἠθέλαμεν γνῶ πρὸς αὐτοὺς ἐλεήμονες, οὐδὲ αὐτοὶ δοῦ ἤθελαν κάμῃ τέτοιαις τέχναις· ἐὰν ἠθέλαμεν τοὺς πιστεύῃ, πῶς εἶναι πτωχοὶ, ἢ ἀδικημένοι, δοῦ ἤθελαν κάμῃ τόσαις τέχναις καὶ αὐτοί. Ἀλλὰ τίς, καὶ ποῖος θέλει νὰ εἶναι ἔτζι ἄθλιος καὶ παλαίπωρος, ὅπου νὰ θέλῃ νὰ θρίωῃ καὶ νὰ κλαίῃ εἰς τοῦ μέσου τοῦ παζαρίου, εἰς τόσον πλῆθος ἀνθρώπων, μετὰ γυναικὸς, καὶ παιδίων γεγυμνωμένων; Τί ἀπὸ ταύτης τῆς πτωχείας χειρότερον; καὶ ὄχι μόνον δοῦ ἐλεοῦνται, ἀλλὰ καὶ τοὺς κατηγοροῦμεν ὡς ἀδιαντρόπους. Ἐσὺ ἁρπάζεις τὰ ξένα, καὶ δοῦ εἶσαι ἀδιάντροπος, καὶ λέγεις ἐκείνους ἀδιάντροπους, διὰ ὀλίγον ἄρτον δεομένους; Δοῦ ἤκουσες τοῦ Χριστοῦ, ὅπου λέγει· „ Παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς;" διότι, πῶς δοῦ εἶναι ἄπρεπον, ὅτι ἐσὺ νὰ γασειμαργῆς, καὶ νὰ πηγαίνῃς ὡσὰν ἄλλος Ἐθνικὸς, καὶ νὰ κάθεσαι ἕως βαθεῖαν νύκτα εἰς τὰ φαγοπότια, ὅπου σύρνεις νὰ σοῦ λαλοῦν καὶ νὰ σοῦ ψάλλουν, καὶ νὰ κοιμᾶσαι εἰς ἁπαλὰ στρώματα, καὶ χρυσᾶ προσκεφάλαια εἰς ὅλην σου τοῦ ζωοῦ, καὶ τὸν πτωχὸν καὶ ἀδύνατον νὰ θεωρῇς γυμνὸν, τρέμοντα, καὶ πεινῶντα, καὶ νὰ τὸν παραβλέπῃς;

Καὶ τί λέγω γύμνωσιν καὶ τρομάραν; ὅπου καμπόσοι ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς ἀναγκάσθησαν ἀπὸ τοῦ πολλοῦ τους πενίαν καὶ ἀπορίαν, καὶ ἐτύφλωσαν τὰ παιδία τους διὰ τοῦ ἐδικοῦ μας ἀσπλαγχνίαν καὶ ἀπανθρωπίαν, μὲ τὸ νὰ μὴ λυπηθοῦμεν, καὶ νὰ γενοῦμεν εὔσπλαγχνοι καὶ ἐλεήμονες· ἐπειδὴ βλέποντες πῶς καὶ γυμνοὶ περιπατοῦντες, ὅτε ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἐλυπήθηκαν, ὅτε ἀπὸ ἀπὸ τῆς συμφορᾶς των ἐδυνήθησαν νὰ φέρουν ἀνελεήμονας πρὸς συμπάθειαν, νὰ τοὺς ἐλεημονηθοῦν, διὰ τοῦτο ἀποκόψησαν νὰ κάμουν τόσον μέγα κακὸν, ἤγουν νὰ τυφλώσουν τὰ παιδία τους, διὰ νὰ λύσουν τοῦ ἀνάγκιου τῆς πείνας τους· καὶ ἐνόμισαν καλλίτερα νὰ στερηθοῦν τὸ φῶς τοῦ Κόσμου, παρὰ νὰ ἀποθάνουν ἄδικα τὸν κακὸν θάνατον τῆς πείνας. Ὅντως μέγας ἄνθρωπος καὶ τίμιος ἀνὴρ ὁ ἐλεήμων, ὅταν κάμνῃ τοῦ Ἐλεημοσύνου μετὰ προθυμίας, ὅταν γίνεται χωρὶς λύπην, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος· „ Ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός" καὶ πλουσίως, καὶ ἀγογγύστως· ὅταν δοῦ νομίζῃ, πῶς δίδει, ἀλλὰ πῶς πέρνει· ὅταν ὡς κερδαίνων, ὡς εὐεργετημένος, καὶ μὴ χαίων μηδὲ ζημιῶν. ἐπειδὴ τοῦτο οὐδὲ μία χάρις εἶναι, διότι ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐλεεῖ τὸν ἄλλον, πρέπει νὰ χαίρεται, καὶ ὄχι νὰ λυπῆται. Καὶ πῶς δοῦ εἶναι τοῦτο ἄπρεπον, καὶ ἀνάρμοστον, ὅποτες θέλεις νὰ λύσῃς τοῦ ἀλλουνοῦ τοῦ λύπην νὰ μὴ πικραίνεται, ἐσὺ λυπᾶσαι; διότι, ἐὰν σὺ πικραίνεσαι, ὅτι ἐλυθέρωσας ἄλλον ἀπὸ τοῦ λύπην, τοῦτο εἶναι μεγάλης ἀπανθρωπίας, καὶ σκληροκαρδίας σημεῖον, ὅτι ἐφανέρωσες εἰς τοῦ λόγου σου, τί λογῆς ἀσπλαγχνίαν ἔχεις πρὸς τοὺς πτωχοὺς· διότι καλλίτερον ἦτον ἀκόμη νὰ μὴ τοῦ ἐδίωχνες τοῦ λύπην, παρὰ νὰ τοῦ ἔδιδες ἐλευθερίαν. Ὦ ἄνθρωπε,

τί εἶσαι ἔτζη ὀλιγόψυχος; μὴ νὰ φοβᾶσαι ὅτι ὀλιγοστεύει ὁ βίος σου, καὶ τὸ ἀργύριόν σε; καὶ ἐὰν ἔχῃς τέτοιαν ὑπόληψιν, καὶ προαίρεσιν, ὅτι ὁπόταν δώσῃς Ἐλεημοσύνην, λυπᾶσαι, καὶ πικραίνεσαι, λοιπὸν μὴ δίδῃς· ἐὰν δὲν θαρρῇς, πῶς πολυπλασιάζεται ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, μὴ δίδῃς. Ἀμὴ τάχα, καὶ ἐδὼ εἰς τὶ γλῶ νὰ γυρεύῃς τὶ ἀνταπόδοσιν; ἄφησαι τὶ Ἐλεημοσύνη νὰ εἶναι Ἐλεημοσύνη, καὶ ὄχι πραγματεία· καὶ ἐδὼ πολλοὶ ἐλεήμονες ἀπέλαβον τὶ ἀνταμοιβὴ παρὰ Θεῦ, ἀλλὰ ὄχι τὶ ἀπόλαυσαν ἔτζη ἁπλῶς ὡς πλεονεξίαν αὐτὴν, καὶ δι' αὐτὸ δὲν τὶ λαμβάνεν· διότι ἐκεῖνοι, ὁπῦ ζητῶν ἐδὼ νὰ πάρουν, ὀλιγώτερον μισθὸν πέρνεν, παρὰ ἀπὸ ἐκεῖ. διὰ τῦτο ἂς μὴ λέγωμεν, ὅτι ὁ δεῖνα πτωχὸς εἶναι πονηρὸς καὶ ἐπίβουλος, καὶ δὲν πρέπει νὰ τῦ κάμῃ τινὰς καλὸν, καὶ ἄλλος εἶναι κατεντροπιασμένος, καὶ κατεγνωσμένος. Ἐσὺ μὴ βλέπε τῦ πτωχῦ τὶ κατηγορίαν, ἀλλὰ βλέπε μόνον πῶς εἶναι ἀναγκασμένος καὶ χρειαζόμενος θεραπείας ὅποιος καὶ αὐ εἶναι, μακάριος ἂς εἶναι ἄξιος θανάτυ, καὶ ἰδῆς, ὁπῦ τὸν ὑπάγεν νὰ τὸν φυρίσεν, καὶ νὰ τὸν κρεμάσεν, καὶ σὺ ζητῶν Ἐλεημοσύνην, δόσαι τυ μὲ προθυμίαν· διότι ὁ Χρεστὸς ἔτζη σῦ λογίζεται τὸν μισθὸν, ὡσαὶ νὰ ἦτον αὐτὸς, ὁπῦ ἐδέχθη ἐκεῖνο τὸ καλὸν, ὁπῦ ἔκαμες εἰς ἐκεῖνον τὸν κατάδικον. Ὦ ἄνθρωπε, μὴ νὰ ἐδιδάχθης διὰ τῦτο ὑπὸ τῆς Θείας Γραφῆς, νὰ κατηγορῇς τὺς πτωχύς; Δὲν ἐπροσάχθης νὰ τὺς κατηγορῇς, ἀλλὰ νὰ τὺς ἐλεῇς· καὶ ὄχι πῶς διατὶ κάθονται ἄεργοι, ὐδὲ νὰ ἐξετάζῃς τὶ ἀμέλειαν τυς, καὶ τὶ κακίαν τυς, ἀλλὰ τὶ ἀπορίαν τῆς πενίας νὰ διορθώσῃς, καὶ τὶ συμφοραῖ τυς νὰ ἰατρεύσῃς, καὶ νὰ τὺς παρηγορήσῃς, καὶ μὲ τὸ χέρι συ νὰ τὺς σηκώσῃς, καὶ νὰ ὑπηρετήσῃς ἐκείνυς, ὁπῦ κείτονται. Μὴ ζητῶς λοιπὸν ἀπὸ ἐκείνυς ἀκατηγόρητον ζωὴν, καὶ ἔργα καλὰ νὰ πολυζητάζῃς ἀπ' αὐτὺς, ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς εἰς αὐτὺς Ἐλεημοσύνην. Καὶ τῦτο μεγάλης ἀγνωσίας εἶναι εἰς ἡμᾶς· ὅτι διὰ κομμάτι ψωμὶ ὁπῦ θέλεις νὰ δώσῃς τῦ πτωχῦ νὰ ἐξετάζωμεν ὅλλυ τὶ ζωὴν πῶς τὴν περνᾷ· διότι αὐ εἶναι καὶ φονεύς, ἢ λῃστὴς, ἢ κλέπτης, ἢ ἄλλον κακὸν καὶ αὐ κάμῃ ἐκεῖνος, ὁπῦ σῦ ζητεῖ τροφὴν, ἤγυν ἄρτον, καὶ ὀλίγον ἀργύριον, δὲν σῦ φαίνεται διὰ τῦτο νὰ εἶναι ἄξιος, ὡς πλάσμα Θεῦ καὶ αὐτός; ἀλλὰ ὁ Δεσπότης σε Χρεστὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔπλασε τὸν Ἥλιον, καὶ δι' αὐτὸν ἀνατέλλει, σὺ δὲ καὶ τῆς ἐφημέρυ τροφῆς ἀνάξιον τὸν κρίνεις.

Δὲν ἠξεύρεις, πῶς καὶ τῦ μεγάλυ Πατριάρχυ Ἀβραὰμ διὰ τῆς φιλοξενίας μεγάλως ἐφημίσθη τὸ ὄνομα παρὰ Θεῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα ὅτι δὲν ἐγνώρισε, ποῖοι ἦσαν, ὁπῦ ἦλθαν εἰς αὐτόν· οἱ ὁποῖοι τρεῖς Ἄνδρες ἐκεῖνοι, ἦτον ὁ Τρισυπόστατος Θεός. ἀμὴ μόνον ὅτι τὺς εἶδε, πάραυτα ἔδραμε καὶ τὺς προϋπάντησε, καὶ τὺς ἐπροσκύνησε, καὶ εἶπεν· Αὐθεντῶν, κύριά· διότι ἡ Ἁγία Τριὰς εἶναι εἷς Θεὸς, Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ διὰ τῦτο δὲν εἶπεν, Αὐθεντᾶς. Ἐὰν εὕρηκα χάριν ἐμπροσθέν σας, μὴ ἀποχωρήσετε τῦ παιδός σας. Διὰ τῦτο μηδὲ ἐσὺ μὴν ἐξετάζῃς πολλὰ, ὅτι διὰ τὸν Χρεστὸν, τὸν ξένον δέχεσαι· διότι, ἐὰν ὁλονυὰ ἐξετάζῃς καὶ περιεργάζεσαι, πολλαῖς φοραῖς καὶ ἐνάρετον ἄνθρω-

πον θέλεις παραδράμη, καὶ θέλει σε λείψη ὁ μισθὸς τῆς φιλοξενίας. Καὶ ὄχι μόνον χρεωστοῦμεν νὰ ἐλεοῦμεν, καὶ νὰ περιποιοῦμεν τοὺς ὁμοπίστους ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπίστους νὰ μὴ ἀμελοῦμεν· ὄχι. Ἀλλ' ἐὰν ἰδοῦμεν καὶ αὐτοὺς, ὅπου νὰ κινδυνεύουν κακῶς, μηδὲν ἄλλο νὰ περιεργαζόμεθα, μόνον πῶς νὰ τοὺς ἐλεήσωμεν, διότι θέλομεν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ μισθοῦ τῆς βοηθείας. Ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω, ἀπὸ ποῦ ἐπιάσθη αὕτη ἡ συνήθεια ἡ διεφόρωσιν, ὅτι ἐὰν ἰδοῦμεν ἄνδρα κοσμικὸν ὃν πολλοὺς ταπεινώνει καὶ ἀδυναμία, δὲν ἀπλώνομεν τὸ χέρι μας καθ' ὅλου νὰ τὸν βοηθήσωμεν· ἀλλὰ ἐὰν ἰδοῦμεν τινὰ Μοναχὸν ἐρχόμενον ἀπὸ τὴν ἔρημον, γινόμεθεν φρόθυμοι καὶ σπουδαῖοι νὰ τὸν φιλοξενήσωμεν, καὶ νὰ τὸν περιποιηθῶμεν, τάχα πῶς εἶναι Ἅγιος. Ἀλλὰ ἐσὺ κἂν Ἕλλην, κἂν Ἑβραῖον, κἂν ἄλλον τινὰ ἄπιστον ἰδῇς, ἐν συμφορᾷ καὶ ἀνάγκῃ, πρέπει νὰ κάμῃς, καὶ ἐκεῖνο καλὸν, διότι ἐκεῖνος, ὅπου ζητεῖ, καὶ διαλέγει μόνον τοὺς Καλογέρους νὰ τοὺς κάμῃ καλὸν, ἕως τὸ ὕστερον καὶ ἐκείνους θέλει τοὺς περιεργάζεται, καὶ νὰ τοὺς κατηγορῇ, ἢ πῶς δὲν εἶναι δίκαιοι, ἢ πῶς δὲν κάμνουν θαύματα, καὶ ἀπὸ τὴν περιέργειαν δὲν κυβερνοῦν τινά· διὰ τοῦτο λείπει τὸ πλέον καλὸν τῆς Ἐλεημοσύνης, καὶ αὐτὴ ἡ ὀλίγη Ἐλεημοσύνη θέλει κοπῇ ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον τοῦ χρόνου. Καὶ ὀνάριον ἐὰν ἰδῇς, ὅπου νὰ πνίγεται, τρέχεις καὶ τὸ βγάνεις, καὶ δὲν περιεργάζεσαι τίνος εἶναι· πολὺ περισσότερον δὲν πρέπει νὰ ὀξεπάζῃς τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ ποῦ εἶναι, καὶ τίνος. Τοῦ Θεοῦ εἶναι πλάσμα, κἂν Ἕλλην εἶναι, κἂν Ἰουδαῖος καὶ ἄπιστος εἶναι, καὶ βοηθείας χρειάζεται ἀπὸ ἐσένα. Ἀλλ' ἐσὺ, ὅταν ἰδῇς τινὰ ἐν δυσμενείᾳ καὶ πλούτῳ καλῶς ἔχοντα, λέγεις· καλὸς εἶναι αὐτὸς, ὅτι ἔχει γνῶσιν, καὶ κυβερνᾷ τοὺς λόγους του· εἰδὲ καὶ ἰδῇς αὐτὸν κακῶς ἔχοντα, λέγεις· ὅτι διὰ νὰ εἶναι κακὸς ἄνθρωπος τὰ παθαίνει αὐτὰ τὰ κακά. Τοῦτο εἶναι πολλῆς ἀγνωσίας καὶ ὑπερηφανίας σημεῖον. Ἐλεημοσύνη διὰ τοῦτο λέγεται, ἵνα καὶ ἀξίους καὶ ἀναξίους ἐλεοῦμεν· διότι, ἐὰν τοὺς ἀναξίους πολυξεπάζωμεν καὶ καταφρονοῦμεν, ἐδὲ τοὺς ἀξίους, καὶ δικαίους θέλομεν ἐλκύσει πρὸς τοὺς λόγους μας νὰ ἔλθουν. Ἐὰν λοιπὸν δίδωμεν καὶ εἰς τοὺς ἀναξίους ὅλον σῦα, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, μετὰ πάντων καὶ οἱ ἄξιοι θέλουν ἔλθῃ εἰς τὸ χέρι μας· διότι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ζητοῦμεν τοὺς τιμοῦ καὶ τὴν προκοπὴν τῶν δούλων μας, νὰ τοὺς παραξεπάζωμεν δυνατά, αὐτὸ θέλει κάμῃ καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς· καὶ ζητοῦντες οἱ ὁμόδουλοι ἡμῶν νὰ ἀποδώσωμεν ἀπόκρισιν τῷ Θεῷ, τότε ἡμεῖς θέλομεν στερηθῇ τῆς συμπαθείας καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ· διότι τὸν κάμνοντα φιλοξενίαν, καὶ Ἐλεημοσύνην, δὲν κάμνει χρεία νὰ γυρεύῃ ἀρετὴν, καὶ πολιτείαν ἀπὸ τὸν πτωχὸν, ἀλλὰ μόνον τὴν πτωχείαν του νὰ διορθώσῃ, καὶ τὴν χρείαν τῆς πείνας του νὰ πληρώσῃ.

Λοιπὸν, ὅταν ἴδῃς πτωχὸν, μὴ φύγῃς ἀπ' αὐτὸν, μηδὲ νὰ γυρίσῃς τὸ βλέμμα σου ἀλλοῦ· ἀλλὰ εἰπὲ μὲ τὸν νοῦν σου τὴν ῥῆσιν τοῦ Προφήτου Δαβὶδ, ὅπου λέγει· „ Μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα, ἐν „ ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ Κύριος." ἤγουν, ὡσὰν νὰ σὲ λέγῃ, ὅτι ἐὰν ἤμουν ἐγὼ ὡσὰν αὐτὸν τὸν τυφλὸν, ἢ χωλὸς, ἢ ἀδικημένος, τί

ἤθελα γένῃ ὁ παλαίπωρος; ἔτζι ἤθελα νὰ ζηπῶ κ᾽ ἐγώ, κ᾽ νὰ μὲ ὀνειδίζεν. Ἐννόησον, ὅτι ὅμοιος εἶναι κ᾽ αὐτὸς ὡσὰν κ᾽ ἐσένα. ἐλεύθερος, κ᾽ τῆς αὐτῆς φύσεως, κ᾽ κοινωνίας, κ᾽ ὅλα κοινὰ τὰ ἔδωσεν ὁ Θεὸς, κἄν τε πλοῦτον, κἄν τε πτωχείαν. Ἐσὺ δὲ τὸν πτωχὸν δὲν ἔχεις ὡσὰν τὸς σκύλος σου, ὅτι ἐκείνος χορταίνεις, ὁ δὲ πτωχὸς πολλαῖς φοραῖς κοιμᾶται νηστικὸς, κ᾽ ὁ ἐλεύθερος ἔγινεν ἀτιμότερος ἀπὸ τὸς σκλάβος σου. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ, ὅτι ἐκεῖνοι κάμνεν ταῖς δουλείαις μου ὅλαις. Ἐγὼ νὰ σοῦ δείξω, πῶς κ᾽ ὁ πτωχὸς ὑπηρεσίαν σοῦ κάμνει περισσότερίν ἀπὸ τὸς δούλος σου· διότι θέλει σὲ παρασήσει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ τῆς Κρίσεως τοῦ Κυρίου χωρὶς κατακρίσεως, κ᾽ θέλει σὲ ἐλεύθερώσει ἀπὸ τὸν πύρινον ποταμὸν ἐκεῖνον τὸν φοβερόν. Τί ποιῶτον καλὸν δίνονται οἱ δοῦλοί σου νὰ σοῦ κάμνεν; Δὲν ἀκούεις, ὅτι ἡ Κόρη ἡ ἐλεήμων Ταβιθὰ, ὅταν ἀπέθανε, τίς τὴν ἀνάστησεν; Οἱ δοῦλοί της, ὁποῦ τὴν ἐπαράσεπαν, κ᾽ τὴν ὑπηρετοῦσαν; ὄχι, ἀλλὰ οἱ πτωχοί. Σὺ δὲ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ τὸν ἐλεύθερον δὲν καταδέχεσαι νὰ τὸν ἔχῃς κἄν ἴσια μὲ τοὺς δούλους σου; ὁ ὁποῖος πτωχὸς, ἀπὸ μόνον τοῦ χήματος, φαίνει μόνον νὰ σὲ κάμνῃ νὰ τὸν λυπηθῇς. Ἀμὴ ἐσὺ πῶς παρακαλεῖς τὸν Θεὸν νὰ σὲ βοηθήσῃ, κ᾽ νὰ σὲ ἀκούσῃ, ὅποτες σοῦ ἔλθῃ κάμμία συμφορὰ κ᾽ ζημία; κ᾽ ἐπειδὴ ἐσὺ ἐκεῖνον, ὁποῦ δὲν σοῦ ἔπαυσεν, οὐδὲ σὲ ἐζημίωσε ποτὲ, παραβλέπεις, πονοῦντα, κ᾽ κοπιῶντα, κ᾽ βασανιζόμενον ἀπὸ πεῖναν κ᾽ γυμνότητα εἰς τὸν πάγον τοῦ χειμῶνος· ὁ Θεὸς, ὁποῦ κάμνεις εἰς αὐτὸν ἁμαρτίαις καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, πῶς θέλεις νὰ σὲ ἀφήσῃ ἐσένα ἀτιμώρητον, κ᾽ ἀπόλαστον; διότι λέγει· ὅποιος κλείσει τὰ αὐτία του, διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ τοῦ πτωχοῦ τὴν παρακάλεσιν, οὐδὲ ὁ Θεὸς ἀκούει τὴν δέησιν αὐτοῦ. λοιπὸν καθὼς γινόμεθεν ἡμεῖς εἰς τὸς πτωχοὺς, ἢ ἐλεήμονες, ἢ ἀνελεήμονες, ἔτζι γίνεται κ᾽ εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός. Ὅμως ἡ Ἐλεημοσύνη, ἡ Προσευχὴ, ἡ Νηστεία, κ᾽ ἄλλαις ἀρεταῖς, ὁποῦ ὁ Χριστιανὸς κάμνει, μεγάλη θυσία εἶναι πρὸς τὸν Θεὸν, ἀληθῶς μόνον νὰ εἶναι ἐκ τῶν ἰδίων πόνων, κ᾽ κόπων, κ᾽ νὰ εἶναι καθαρὰ ἀπὸ πᾶσα λογῆς πλεονεξίαν, κ᾽ ἁρπαγήν. Αὐτὸς γοῦν πᾶς θυσίας, κ᾽ προσφορὰς προσδέχεται ὁ Θεός· τὰς δὲ ἐξ ἀδικίας, μισεῖ, κ᾽ ἀποστρέφεται· διότι ἀκάθαρτος, κ᾽ βέβηλος εἶναι ἡ τοιαύτη θυσία· μάλιστα παρακινεῖ τὸν Θεὸν εἰς ὀργὴν, παρὰ νὰ τὸν καταφραύνῃ. Ἐλεημοσύνη διὰ τοῦτο λέγεται, νὰ ἐλεοῦμεν, κ᾽ ὄχι νὰ κακοποιοῦμεν τὸς ὁμοπίστους μας Ἀδελφούς. Ἐκεῖνος δὲ ὁποῦ πέρνει τὸν κόπον τῶν ἀλλονῶν, κ᾽ τὸν δίδει ἑτέρων, ὄχι μόνον δὲν τὸς ἐλέησεν, ἀλλὰ κ᾽ πολλὰ τὸς ἔβλαψε, κ᾽ ἀδικίαν μεγάλην τὸς ἔκαμεν. Ὅποιος θέλει νὰ πλουταίνῃ πάντοτε, ἐνδεὴς χρημάτων εἶναι· ἐκεῖνος δὲ, ὁποῦ δὲν θέλει νὰ πλουταίνῃ, πάντοτε εἶναι ἐν εὐμεσίᾳ, κ᾽ χαρᾷ· διότι δὲν εἶναι πλοῦτος, τὸ, πλουτεῖν, ἀλλὰ τὸ, μὴ θέλειν πλουτεῖν. Τοῦτο εἶναι πλοῦτος ἀληθινὸς, ἤγουν, θέλω νὰ εἰπῶ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, εἶναι πλούσιος ὁποῦ πάντοτε ἁρπάζει τὰ ξένα, κ᾽ εἶναι πλούσιος, ὁποῦ δίδει Ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοῦς ἐδικούς του κόπους τῶν πτωχῶν· κ᾽ ὁ μὲν σῶας σωώγει, ὁ δὲ ἄλλος σκορπίζει, κ᾽ πλουτεῖ·

κ᾽

κ᾽ ὁ μὲν σπέρνει εἰς τὴν γῆν, ὁ δὲ γεωργεῖ τὸν Οὐρανόν. Ἀλλ᾽ ὅσον εἶναι καλλίτερος, κ᾽ ὡραιότερος ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ τὴν γῆν, τόσον εἶναι τοῦτο ἡ δυφορία πλησιωτέρα ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἀθανεστέρας· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ἅρπαγος, κ᾽ πλεονέκτου, ὄχι μόνον οἱ ἀδικημένοι τὸν βλασφημοῦν, κ᾽ τὸν καταρῶνται, ἀλλὰ κ᾽ ἐκεῖνοι, ὁποῦ δὲν ἀδικήθησαν ἀπ᾽ αὐτὸν, τὸν κατηγοροῦν, κ᾽ τὸν μισοῦν· διότι συλλυποῦνται μὲ τοὺς ἀδικημένους.

Ἐὰν δὲ τύχῃ κ᾽ πέσῃ αὐτὸς ἀπὸ τῆς Αὐθεντίας τὸ ἀξίωμα, κ᾽ τὴν τιμὴν, ὁποῦ εἶχεν, ἢ ἀπὸ ἄλλην καμμίαν συμφορὰν, ὁποῦ νὰ τοῦ ἔλθῃ, βοαῖς μυρίαις ἀκούει ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ λέγουν· καλὰ ἔπαθεν ὁ παμμίαρος, κ᾽ ἀνελέημων· κ᾽ ὅλοι μικροὶ κ᾽ μεγάλοι τὸν ὀπισωλογοῦσιν ὡς ἀδικητήν. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐλεήμονος Χριστιανοῦ, ὄχι μόνον οἱ ἐλεηθέντες τὸν εὐχαριστοῦν, κ᾽ τὸν εὔχονται, ἀλλὰ κ᾽ οἱ μὴ ἐλεηθέντες, ἀγαποῦσιν αὐτὸν, καὶ δέονται τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ πάθῃ ποτὲ κανὸν, καὶ τὴν εἰς ἐκείνους γενομένην Ἐλεημοσύνην, εἰς τοῦ λόγου τους νομίζουν ὅτι τὴν ἔκαμεν. Εἰδὲ κ᾽ πάθῃ τίποτες ἀφρεπὲς, κ᾽ ζημίαν, ὅλοι συλλυποῦνται, κ᾽ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν, καὶ εὔχονται ὑπὲρ ἐκείνου νὰ τὸν βοηθῇ, καὶ νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ κάθε κακόν. Εἶδες πῶς ἡ κακία, καὶ τοὺς μὴ ἀδικηθέντας ἀπὸ τὸν ἄδικον, κ᾽ φιλάργυρον ἔχει πολεμίους, ἡ δὲ Ἐλεημοσύνη, κ᾽ τοὺς μὴ ἐλεηθέντας ἔχει φίλους; Πρῶτον καὶ ἀρχῆς ἐλευθέρωσον τοῦ λόγου σου ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, καὶ τότε κάμνε τὴν Ἐλεημοσύνην· κράτει τὰ χέρια σου ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν, καὶ παῦσαι τοῦ ἀδικεῖν, κ᾽ τότε πίασαι, κ᾽ ἄρχησαι νὰ κάμνῃς τὴν Ἐλεημοσύνην. Ἐὰν δὲ ἐνδύωμεν τοὺς πτωχοὺς μὲ τὰ χέρια μας, κ᾽ ἀπὸ ἐκείνους νὰ ἐνδυώμεν ἄλλους, ὐδὲ τότε δὲν θέλομεν φύγει ἀπὸ τὴν αἰώνιον Κόλασιν· διότι ἡ ὑπόθεσις αὕτη πάσης ἁμαρτίας τρόξενος γίνεται· διότι, ἐὰν κάμνῃς τέτοιαν Ἐλεημοσύνην, καλλίτερα εἶναι νὰ μὴ τὴν κάμῃς· διότι καὶ ὁ Κάϊν, διὰ νὰ φέρῃ εἰς θυσίαν τὰ σκύβαλα τοῦ γενήματος, ἐπαρακίνησε τὸν Θεὸν κ᾽ τὸν ὠργίθη. Ἔτζι κ᾽ ἐκεῖνος, ὁποῦ δίδει ἀπὸ ξένον κόπον Ἐλεημοσύνην, πῶς νὰ μὴ παροργίσῃ τὸν Θεὸν νὰ τὸν ὀργιθῇ; Ἡ Ἐλεημοσύνη εἶναι μία τέχνη πολλὰ καλὴ, κ᾽ βοηθὸς εἰς ἐκείνους ὁποῦ τὴν κάμνουν αὐτήν, διότι εἶναι ἀγαπημένη, κ᾽ τρώτη Θυγατέρα τοῦ Θεοῦ, ἐὰν μὴ ἀδικῆται ἡ Ἐλεημοσύνη ἀπὸ ἡμᾶς· Καὶ ἀδικεῖται, ὅταν τὴν κάμνωμεν ἀπὸ ἁρπαγῆς, κ᾽ ἀδικίας· τόσον ὅτι, ἂν εἶναι καθαρὰ, πολλὴν παρρησίαν δίδει ἐκείνων, ὁποῦ τὴν στέλλουσι, καὶ παρέχει ὁ Θεὸς αὐτοῖς τὴν συγχώρησιν, διότι τόση πολλὴ εἶναι αὐτῆς ἡ δυνάμις. Αὕτη λοιπὸν ἡ Ἐλεημοσύνη λύει τὰ δεσμὰ, κ᾽ διώκει τὸ σκότος· σβνώει τὸ πῦρ τῆς γεέννης, κ᾽ ὁμοίους τῷ Θεῷ ἀξιώνει τοὺς κάμνοντας αὐτήν· διότι λέγει ὁ Χριστός· „Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς „ κ᾽ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος οἰκτίρμων ἐστί."

Διὰ τοῦτο ἂς μὴ τροδώσωμεν τὴν εὐγένειαν κ᾽ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, διότι πολλοὶ τρόποι εἶναι νὰ ἀρέσωμεν τῷ Θεῷ ἕως κ᾽ εἰς τὸν θάνατόν μας, διατὶ εἶναι, κ᾽ ἀπὸ διαθήκης ψυχῆς ὠφεληθῆναι κ᾽ σω-

θῆ-

θλῶαι, ἀλλὰ ὄχι ὡσαὐ ζῶντάς τε ὁ ἄνθρωπος, ἀμὴ γίνεται καὶ τῦτο ἐξ ἀνάγκης. Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; Ἄκεσον· ὅταν γράψῃς εἰς τὸν θάνατόν σε τὴν διαθήκην σε, γράφε καὶ τὸν Χρεσὸν συγκληρονόμον εἰς μερτικὸν, ἐπειδὴ ζῶντός σε δεν ἔθρεψας αὐτόν· κἂν πῶρα, ὅπῦ ἀποθνήσκεις, ὅπῦ δεν δυνέσαι νὰ τὰ ἐξοδιάζῃς ὠφελῶς, μετάδος ἐκ τῶν ἐδικῶν σε κόπων, ἢ καὶ ξενῶν, διότι, ἐαὐ τῦ ἔδιδες ζῶντος, ἤθελες ἔχῃ καὶ περισσότερον μισθὸν ἀπὸ τὸν Θεόν· ἐαὐ δὲ καὶ τῦτο δεν ἔκαμες, κἂν ἐπὶ τὸ δεύτερον ἐλθέ· εἰδὲ καὶ τῦτο δεν κάμῃς, γίνωσκε καλὰ, ὅτι ὁ Πατὴρ Θεὸς δεν σὲ κάμνει συγκληρονόμον τῦ Χρεσῦ. Διὰ τῦτο δεν θέλεις εὕρῃ συμπάθειαν ὐδὲ συγχώρησιν, ἐπειδὴ μήτε ὅταν ἔζῃς τὸν ἔθρεψες, μήτε πῶρα, ὅπῦ θέλεις νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐτόν· ἢ κἂν ἀπὸ τὰ χρήματα τῦτα, εἰς τὶ ὁποῖα δεν εἶσαι Κύριος, ἀλλ' ἄλλοι θέλεν πάρῃ ἔμπροθεν σε, καὶ μὴ θέλοντος. Θέλησαι λοιπὸν νὰ χαρίσῃς αὐτῷ κἂν ὀλίγον τίποτες διὰ τὴν ψυχήν σε· καὶ μὴν εἶσαι ἔτζι ἐχθρὸς εἰς τῦ λόγε σε, ἄνθρωπε, ὥσε μηδὲ ἐκεῖνα, ὅπῦ δεν χρειάζεσαι, ὐ δίδεις. Δεν βλέπεις, πόσοι ἄνθρωποι δεν ἀξιώθηκαν νὰ διατάξεν, καὶ νὰ διορθωθῦν εἰς τὸν θανάτόν τῦς; ἀλλὰ ἐβεβάθηκαν, διότι ἦλθαν φοβεροὶ Ἄγγελοι, καὶ τῦς ἄρπαξαν, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῦς δεν ἠμπόρεσαν νὰ συντύχεν καθ' ὅλε. Καὶ ἐσένα ὁ Θεὸς σὲ ἄφησεν εἰς τὸν νῦν σε, διὰ νὰ διορθώσῃς τὰ τίποτέ σε, καὶ ἐσὺ μήτε διὰ τὴν ψυχήν σε, μήτε διὰ τὸ σῶμά σε, μήτε διὰ τὸ κορμί σε κάμνεις κάμμίαν διόρθωσιν; Ποίαν λοιπὸν ἀπολογίαν ἔχεις νὰ δώσῃς τοῦ Θεῦ; ὐδεμίαν, ὅπῦ ὁ Θεὸς σὲ ἔδωκε τοιαῦτην χάριν, καὶ ἐσὺ παραβλέπεις τὴν διεργεσίαν τῦ Θεῦ, καὶ μηδὲ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἠθέλησας νὰ γένῃς φιλάνθρωπος πρὸς τῦς δεομένῦς· διότι τὸ καλλίτερον ἦτον, νὰ ἤθελες κάμῃ τὴν Ἐλεημοσύνην σε εἰς τὸ ζῶντά σε. Εἰδὲ ἐκεῖνο δεν ἠθέλησας νὰ κάμῃς, κἂν εἰς τὸν θάνατόν σε κάμε τίποτες καλὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σε· διότι, εἰ καὶ μὴ τὴν προθυμίαν καὶ ἀξίαν ἔχῃς, καὶ τιμὴν μετὰ τῶν ἀρνίων ὀν δεξιοῖς προβάτοις, ἀλλὰ ὄχι ὀλίγον τὸ, κἂν μετὰ ἐκείνῦς γενέσαι, καὶ μὴ σαθῆς ἀριστερᾶ μετὰ τῶν ἐρίφων. Ἐαὐ μὴ καὶ τῦτο ποιήσῃς, ποῖος ἄλλος λόγος διδαχῆς νὰ σὲ ἐλθυθερώσῃ; διότι, ὅταν μεν ἔζῃς, ὡσαὐ ἀθάνατος ἔτζι ἐφύλαγες τὸν βίον σε, νὰ μὴν ἐγγίξῃ ἄλλος τινὰς ἐξ αὐτῦ· πῶρα δὲ ἐπειδὴ ἔμαθες, ὅτι θνητὸς ἔγινες, κἂν ἀπὸ τῦ νῦν χάλασαι τὴν καλὴν προαίρεσιν, ὅπῦ εἶχες εἰς τῦς πτωχῦς, καὶ ὡσαὐ θνητὸς ὅπῦ εἶσαι, καὶ μέλλει νὰ ἀποθάνῃς, περὶ τῦ λόγε σε συμβαλθύσε· διότι ἐκεῖνο ὅπῦ θέλω νὰ εἰπῶ, εἶναι πολλὰ βαρὐ, καὶ γεμάτον φόβε καὶ τρόμε πολλῦ, ἀλλ' ὅμως ἀναγκαῖον εἶναι νὰ τὸ εἰπῦμεν. Σωαρίθμησον τὸν Δεσπότην Χρεσὸν μετὰ τῶν δύλων σε· ἐλθυθερώνεις τῦς δύλῦς σε; ἐλθυθέρωσον καὶ τὸν Δεσπότην σε ἀπὸ τῆς σκοτεινῆς, τῆς πείνας, καὶ τῆς γυμνότητος, ἀπὸ τῆς φυλακῆς, καὶ τῶν δεσμωτηρίων.

Ἔφριξας, ὡσαὐ τὰ ἤκεσες αὐτά; ἀλλὰ μηδὲ τῦτο θέλεις ποιῆσαι· καὶ ἐδὼ μόνον μὲ τὰ λόγια, ἔκαμάσε καὶ ἔφριξες· ἀκόμη φρικωδέστερον, ὡσαὐ ὑπάγῃς ἐκεῖ, καὶ ἀκύσῃς πολλὰ φοβερώτερα, καὶ ἰδῆς τὰ φρικτὰ

κολα-

κολαστήρια, τί θέλεις ἀπολογηθῆ; πρὸς ποῖον νὰ δράμῃς νὰ σὲ γλυτώσῃ; ποῖον νὰ προσκαλέσῃς νὰ σὲ βοηθήσῃ; τὸν Ἀβραάμ; ἀμὴ δὲν θέλει σὲ ἀκούσει, ὅτι δὲν ἔγινες φιλόξενος, οὐδὲ ἐλεήμων· ἀλλὰ τὸν Πατέρα σου; οὐδὲ ἀπὸ τοῦτον ἔχεις καμμίαν βοήθειαν· διότι, ἐκεῖ οὐδένας εἶναι κύριος, οὐδὲ ἐξουσιαστής, μακάριος αὐ εἶναι καὶ μέγας Ἅγιος, οὐ δυνάται νὰ λύσῃ ἐκείνου τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν. Εἰ δὲ καὶ εἶσαι τόσον ἀνελέημων, σκληρὸς, καὶ ἀπάνθρωπος, κἂν ἀλλαβήσου τὸ ἀξίωμα τοῦ ζητοῦντός σου· ἐὰν δὲν φοβᾶσαι, οὐδὲ ἐντρέπεσαι τὸ ἀξίωμα, κἂν εἰς τὴν συμφορὰν λυπήσου· εἰδὲ ἡ συμφορὰ δὲν σὲ ἔφερον εἰς συμπάθειαν, διὰ τὸ εὔκολον τοῦ ζητήματος· εἰδὲ ὅτε τὸ ἀξίωμα, ὅτε τὸ ἀναγκαῖον τῆς χρείας, ὅτε τὸ εὔκολον τῆς δόσεως δὲν ἐδωνήθη νὰ σὲ κάμῃ ἐλεήμονα, κἂν διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν. Οὐδὲ τοῦτο ποιεῖς; ποίαν συγγνώμην λοιπὸν θέλεις λάβῃ παρὰ Θεοῦ; οὐδὲ μίαν· ἐπειδὴ μὲ τοσαύταις παραίνεσες παραβλέπεις τοὺς πτωχούς. Λοιπὸν ἂς ἀκούσῃς ἐκεῖνοι οἱ διδαγμένοι τοῦ Μυστηρίου, ὅτι αὐτὸς ὁ Χριστὸς δὲν λυπᾶται τὴν ἐδικήν του Σάρκα, ὅταν τὸν μεταλαμβάνῃς, καὶ ὅταν χρειάζεσαι νὰ ποτισθῆς, οὐδὲ τὸ Αἷμά του σου ἐπράτησεν· ἐσὺ δὲ αὐτοῦ οὐ δίδεις οὐδὲ ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος; καὶ ποίαν συγχώρησιν νὰ λάβῃς; Μετὰ πολλῆς τιμῆς λαμβάνεις παρὰ Θεοῦ τὰ ἄφθαρτα, καὶ τὰ φθαρτὰ λυπᾶσαι νὰ δώσῃς; Ταῦτα βέλομαι νὰ ποιήσῃς, καὶ συγγνώμην θέλεις τύχῃ τῶν ἁμαρτιῶν σου· τὰ ὁποῖα πρέπει καὶ ἐξ ἀνάγκης ποιῆσαι, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην νὰ τὰ πάθῃς, διατ' ἐμένα τὸν Δεσπότην σου· τοῦτο καὶ μόνον νὰ εἶναι, φθάνει νὰ ἔχωμεν τὴν ὑπακοήν. Τάχα βαρεῖα δὲν εἶναι καὶ αὐτὰ, ὅτι κ' ὁ μὲν Θεὸς καὶ τὸν Υἱόν αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς θάνατον διατ' ἐσένα, καὶ ἐσὺ οὐδὲ κἂν κομμάτι ψωμὶ δὲν δίδεις αὐτῷ, τῷ διὰ σὲ παραδοθέντι, τῷ διὰ σὲ σφαγέντι, καὶ θανατωθέντι; καὶ δὲν τὸν ἐλυπήθη, ὄχι μόνον γνήσιον, ἀλλὰ καὶ μονογενῆ ὄντα. Σὺ δὲ αὐτὸν βλέπεις ἀπεθαμένον, καὶ φθειρόμενον ἀπὸ τῆς πείνας, καὶ τῆς γυμνότητος, καὶ σοῦ γυρεύει νὰ ἐξωδιάσῃς ἀπὸ τὰ ἐδικά σου, καὶ ἐσὺ εἰς τοῦ λόγου σου τὰ διαφθείρεις, καὶ τὰ σκορπίζεις κακῶς, καὶ ἀνωφελῶς; Καὶ τί ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγνωσίας εἶναι ἄλλη ἀχαριστία χειρότερη;

Ὁ Χριστὸς ἐπροδόθη, καὶ ἐσφάγη διὰ ἐσένα, καὶ περιέρχεται πεινασμένος, καὶ κἂν ἀπὸ τὰ ἐδικά σου δὲν τοῦ δίδεις, ἵνα καὶ ἐσὺ ὠφεληθῆς; καὶ οὐδὲ μὲ τοῦτα ὅλα δὲν δίδεις, καὶ ἔγινες ἀναιδεστότερος καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λίθους; ὅτι τόσων καὶ τόσων πραγμάτων παραίνεσες νὰ σὲ σύρῃν δὲν ἐδωνήθησαν ἀπὸ τῆς διαβολικῆς ταύτης ἀπανθρωπίας, καὶ σκληροκαρδίας; διότι λέγει, μηδὲ μίαν ἀνταπόδοσιν ὑπὲρ σοῦ ἔπαθε. Κἂν διὰ τὴν πολλὴν πτωχείαν ἐλέησον τὸν πτωχόν· οὐδὲ διὰ τὴν πτωχείαν ἐλεεῖς; κἂν διὰ τὴν ἀδυνατίαν του λυπήσαιν, ἢ διὰ τὴν φυλακὴν καὶ τὸ δεσμωτήριον γίνου συμπαθής, καὶ ἐλεήμων· ἀλλὰ οὐδὲ ταῦτα σὲ κάμνουν φιλάνθρωπον; κἂν διὰ τὸ ἐλαφρὸν τῆς αἰτήσεως, ἐπίδος, διότι δὲν σοῦ γυρεύει τράπεζαν πλουσίαν, καὶ πολυτελῆ, ἀλλὰ μόνον ξηρὸν ψωμὶ, καὶ σκέπην, καὶ λόγους παρηγορητικούς. Εἰδὲ καὶ ἀπὸ τοῦτα ὅλα

ἀπο-

ἀπομένεις ἄγαμος, ὡς θηρίον, κἂν διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, γνῶ συμπαθὴς, καὶ ἐλεήμων· οὐδὲ ἐκείνης δὴ ὀρέγεσαι; κἂν πρὸς τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην λυπήσῃ, βλέπων τὸν γυμνὸν, καὶ ἐνθυμήσου τὸν Χριστὸν, ὅπῃ ἐγυμνώθη διὰ σὲ ἕνεκα εἰς τὸν Σταυρόν. Δὴ σῇ λέγω, ἐλεύθερωσαί με ἀπὸ τὴν πτωχείαν, ὅπῃ ἔχω, οὐδὲ λέγω, χάρισαί μοι πλοῦτον, ἀλλ' ἄρτον μόνον, καὶ παλαιὸν ἔνδυμα εἰς μικρὰν παρηγορίαν. Ἐὰν καὶ εἰς φυλακὴν, καὶ δεσμὰ πέσω, δὴ σῇ λέγω, λύσαι με, ἢ νὰ δώσῃς τὸ χρέος μου, ἀλλὰ μόνον νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἴδῃς, πῶς εἶμαι δεδεμένος διὰ σὲ ἕνεκα· καὶ φθάνει τοῦτο εἰς τόσην χάριν, ὅπῃ ἔλαβα, διότι λέγει ὁ Θεὸς, ὅτι δίδομαι χωρὶς τῆς Ἐλεημοσύνης νὰ σὲ στεφανώσω, ἀλλὰ θέλω νὰ εἶμαι καὶ χρέωσίς σου, διὰ νὰ σοῦ προξενήσω μεγάλον μισθὸν, καὶ μετὰ παρρησίας νὰ εἶναι ὁ στέφανός σου. Καὶ εἰς ταῖς θύραις παρασέκομαι, καὶ ἁπλώνω τὸ χέρι μου, καὶ ἀγαπῶ καὶ ἀπὸ ἕνεκα νὰ τραφῶ· καὶ χαίρομαι τοῦτο πολὺ, ἵνα ὅταν σωμαχθῇ ὅλη ἡ Οἰκουμένη ἐν τῇ φοβερᾷ Κρίσει, νὰ σὲ ἀνακηρύξω εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ πάντων βλεπόντων, καὶ ἀκουόντων, νὰ σὲ δείξω εἰς ὅλους τοὺς κεκρυμμένους, καὶ νὰ λέγω· ἐτοῦτος εἶναι ὅπῃ μὲ ἔτρεφε, καὶ μὲ ἔνδυσε. Ὅμως ἐσεῖς, ὁπόταν ὑπότινος φιλοθῆτε, καὶ τραφῆτε, ἐντρέπεσθε νὰ τὸ εἰπῆτε τινὸς, μόνον τὸ σκεπάζετε· ἀλλὰ ἐγὼ μὲ τὸ νὰ σᾶς ἀγαπῶ περίσσα, ἐὰν καὶ ἐσεῖς σιωπᾶτε, ἀλλ' ἐγὼ ἀποφημίζω, καὶ ἀνακηρύττω τὸ γινόμενον, μετὰ πολλῶν τῶν ἐγκωμίων· καὶ δὴ ἐντρέπομαι νὰ εἰπῶ, ὅτι γυμνὸς ἦμον, καὶ μὲ ἐνδύσετε, καὶ πεινασμένον μὲ ἐθρέψετε· καὶ μὴ καλοφαίνεται ἐπὶ τόποις μου τοῖς δυέργέταις, διὰ νὰ γενῆτε κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ταῦτα λοιπὸν, Ἀδελφοὶ, βάλοντες εἰς τὸν νοῦν μας, ἃς ἔχωμεν μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμεως τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, ἅμα τῷ Πατρὶ, σὺν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Εἰς τὰ Ἅγια Θεοφάνεια, καὶ περὶ ἐκείνων, ὅπῃ ἀφίνουν ἀτελείωτον τὴν Θείαν Λειτουργίαν, καὶ μισεῦν, καὶ ὅπῃ κοινωνοῦν ἀναξίως τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, καὶ μιμοῦνται τὸν Ἰούδαν.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πάντες ἐσεῖς, Ἀδελφοὶ, σήμερον ἐν χαρᾷ, ἐγὼ δὲ μόνος δυείσπομαι ἐν λύπῃ· διατὶ, ὁπόταν θέλω σοχαθῇ εἰς τοῦτο τὸ πέλαγος τὸ πνευματικὸν, τουτέστιν εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ δυσπλαγχνίαν, καὶ θέλω ἐγνωρίσει τὸν ἄπειρον πλοῦτον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἤγουν τὸ πλῆθος τῆς αὐθεντίας σας, ὅπῃ ἐσωμάχθητε εἰς τὸν Θεῖον Ναὸν, εἶτα θέλω λογιάσει,

ὅτι

ὅτι ἀπερνῶντας ἡ Ἑορτὴ, καὶ τὸ πλῆθος αὐτὸ πάλιν τρέχοντας, θέλει ἀλησμονήσει τὴν Ἐκκλησίαν, δάκρυαι καὶ τιτρώσκομαι τὴν καρδίαν· ἐπειδὴ τοσαῦτα τέκνα ἔχασα ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, δὲν δυνάται νὰ τὰ ἀπολαμβάνῃ καθημερινῶς, ἀλλὰ μόνον, ὁπόταν Ἑορτὴ τύχῃ. Ὦ πόση ἀγαλλίασις πνευματικὴ, καὶ πόση εὐφροσύνη, ὦ πόση Θεοῦ δόξα, καὶ πόση ψυχῶν ὠφέλεια ἦτον, αἴσως καὶ ἐβλέπαμεν καθημερινῶς τὰς χορὰς τῆς Ἐκκλησίας γεμάτας ἀπὸ τὴν συνάθροισιν τῶν Χριστιανῶν· βέβαια πολλὴν τέρψιν ἠθέλαμεν λάβει. Λοιπὸν ἂς ἐρωτήσωμεν τοὺς ναύτας, καὶ κυβερνήτας, καὶ τοὺς τὴν θάλασσαν πλέοντας, πῶς ἀγωνίζονται παντοίῳ τῷ τρόπῳ, ἵνα φθάσωσιν εἰς τὸν λιμένα, ἀπερνῶντες τὸ κυματῶδες πέλαγος· ἡμεῖς δὲ πάντοτε, ὡσὰν μέσα εἰς ἕνα πέλαγος ὄντες, φιλονεικοῦμεν, σαλευόμενοι ἀπὸ ταῖς φροντίδες, καὶ μέριμναις τοῦ βίου, ὡσὰν ἀπὸ μεγάλαις φορτούναις, καὶ κύματα, καὶ νῦν μὲν βυθιζόμεθα ἐν ταῖς ἀγοραῖς, νῦν δὲ ἐν τοῖς δικαστηρίοις, καὶ εἰς ἄλλαις μέριμναις φροντίδες. Εἶναι πολλοὶ, ὁποῦ μετὰ βίας νὰ ὑπάγουν μίαν, ἢ δύο φοραῖς τὸν κάθε χρόνον. Ἢ τάχα δὲν ἠξεύρετε, ὅτι καθὼς εἰς τὸ πέλαγος ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν λιμένα, ὅτως ἔκαμε καὶ εἰς τὰς Πόλεις καὶ Χώρας τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ καταφεύγωμεν πρὸς αὐτὴν ἐλευθερούμενοι ἀπὸ τῶν βιωτικῶν φροντίδων, νὰ ἀπολαμβάνωμεν γαλήνην ἀπάραχον; διότι εἰς τοῦτον τὸν Ἱερὸν τῆς Ἐκκλησίας λιμένα ὅτε πολυκίνδυνα κύματα φοβούμεσθεν, ὅτε κορσάρων αἰχμαλωτισμοὺς, καὶ κακοποιῶν ἀνθρώπων ζημίας, ὅτε θηρίων ἐπιβουλὰς, ἀλλ' ὅτε μεγάλων ἀνέμων συγχύσεις· ἐπειδὴ αὐτὸς μόνος εἶναι ὁ ἀληθινὸς λιμὴν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰρημένων ἐλεύθερος. Λοιπὸν ὄχι ἐγὼ, ἀλλ' ἡ αὐθεντίας σας πολλῷ μᾶλλον ὑπάρχετε μάρτυρες τῶν λεγομένων ῥημάτων· διότι ἀνίσως καὶ ἐρεύνησῃ τινὰς τὴν συνείδησιν τῆς καρδίας, πολλὴν ἡσυχίαν βέβαια θέλει εὕρῃ ἐνδον, ἐπειδὴ τώρα οὐδὲ θυμὸς τὴν ἐνοχλεῖ, ὅτε σωματικὴ ἐπιθυμία τὴν φλέγει, ὅτε φθόνος τὴν ἀναλεῖ, ὅτε ὑπερηφάνεια τὴν καταχαλᾷ, ὅτε κενοδοξία τὴν καταφρονεύει· ἀλλὰ πάντα ταῦτα τὰ θηρία ἐταπεινώθηκαν, ἔσωντας νὰ τὰ ἀπεκοίμισεν ἡ τῶν θείων Γραφῶν διήγησις, ἥτις εἰσελθοῦσα εἰς τὴν ἐκάστου ψυχὴν διὰ μέσου τῆς ἀκοῆς ἡμῶν, ὡσὰν θεία φωνὴ ἐχαλίνωσεν ὅλα τὰ ἄλογα πάθη. Τὸ λοιπὸν, πόσην ἀφροσύνην, πόσην ἀνοιαν θέλεις ἔχῃ, καὶ πόσην κατάκρισιν ἔσυ, ὁποῦ δὲν θέλεις νὰ πλησιάζῃς συνεχῶς, καὶ νὰ ἔρχεσαι εἰς τὴν κοινὴν ἁπάντων Μητέρα ἡμῶν, τὴν Ἐκκλησίαν λέγω; ποίαν διατριβὴν, καὶ περιδιάβασιν θέλεις ἔχῃ ἀπὸ ταύτην ἀναγκαιοτέραν; ποίαν χρησοτέραν συναναστροφὴν θέλεις εὕρῃ;

Τί εἶναι τὸ ἐμπόδιον τῆς Ἐκκλησίας; Βέβαια θέλεις εἰπῇ, πῶς ἡ πενία γίνεται σοι ἐμπόδιον ταύτης τῆς καλῆς συνοδίας· ὅμως δὲν εἶναι εὔλογος ἡ πρόφασις, ὁποῦ εἰς τὸ μέσον ἔφερες, διότι ἡ ἑβδομάδα ἔχει ἑπτὰ ἡμέρας, τὰς ὁποίας ἐμοίρασεν ὁ Θεὸς μετ' ἐμᾶς, καὶ ὄχι νὰ ἐκράτησε μὲν διὰ λόγου τὸ πλέον μερικὸν, ἡμᾶς δὲ νὰ μᾶς ἔδωκε τὸ ὀλιγώτερον, μᾶλλον δὲ ὅτε εἰς τὴν μέσην ταῖς ἐμοίρασεν, ἀλλ' ὅτε τρεῖς

ἔλα-

ἔλαβον αὐτὸς, καὶ ἡμᾶς ἄλλας τρεῖς ἄφησεν· ἀλλ' ἐσύ μου, ὦ Χριστιανὲ, ἐχάρησον ἓξ, διὰ δὲ τοῦ λόγου τοῦ μίαν καὶ μόνην κατέλιπε. Καὶ σὺ πάλιν ὅτε ἐν ταύτῃ εἶσαι σερκτὸς, νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τῶν βιωτικῶν φραγμάτων, διὰ νὰ χαρίσῃς ἐλευθέραν τὴν ἀκοήν σου εἰς τὰς θείας Γραφὰς, ἀλλὰ ποιεῖς ἐκεῖνο, ὁποῦ ποιοῦσι καὶ ὅλοι οἱ ἱερόσυλοι, ἤγουν ὁποῦ κλέπτουν τὰ ἱερὰ σκεύη· ἐπειδὴ τολμᾶς αὐτὴν τὴν ἱερὰν ἡμέραν, ἡ ὁποία εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν Θείων Γραφῶν, νὰ τὴν ἁρπάζῃς, καὶ νὰ τὴν δαπανᾷς εἰς βιωτικὰς φροντίδας, καὶ ματαίας; Τί λέγω διὰ ἡμέρας ὁλοκλήρους; Ὅπερ ἐποίησεν ἡ χήρα διὰ Ἐλεημοσύνῃ, ποίησον καὶ ἐσὺ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ καθάπερ ἐκείνη δύο ἔδωκεν ὀβολοὺς, τουτέστιν ἀργύρια, καὶ πολλὴν ἐκέρδισεν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἀγάπην· οὕτω καὶ σὺ δύο ὥρας δάνεισον τῷ Θεῷ, καὶ θέλει φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου μυρίων ἀγαθῶν κέρδος. Εἰ δὲ καὶ δὲν θέλεις νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τὰ βιωτικὰ φράγματα καθόλου, καὶ νὰ δαπανήσῃς ὀλίγον μέρος τῆς ἡμέρας, σοχάσου καλὰ μήπως ἀπολέσῃς τὰ κέρδη σου, καὶ τοὺς κόπους τῆς ζωῆς σου ὅλης· διατὶ ἠξεύρει ὁ καρδιογνώστης Θεὸς νὰ διασκορπίσῃ εἰς μίαν σιγμὴν τὰ ἀπὸ πολλοὺς χρόνους συναθροιζόμενα χρήματα, ὅταν ἀπὸ ἡμᾶς καταφρονῆται, καθάπερ ἔλεγε φοβερίζωντας τοὺς Ἰουδαίους, ὅταν ἐκαταφρόνεν τὸν Ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐγεμίσετε λέγει τὰς οἰκίας σας ἀπὸ φράγματα ἐκλεκτὰ, κἀγὼ τὰ ἐλύχνισα ὡς ἄνεμος, καὶ ἀφανίσθηκαν, λέγει Κύριος. Ποῖον γὰρ θέλομεν δωνηθῇ, ὦ Ἀδελφὲ, νὰ σὲ διδάξωμεν πρότερον ἀπὸ ὅλα, ὁποῦ κάμνει τὴν Χριστιανὴ χρεία, ἐρχόμενος ἐδῶ μίαν, ἢ δύο φορᾶς τὸν χρόνον; περὶ ψυχῆς νὰ σὲ διδάξωμεν; περὶ σώματος; περὶ Ἀθανασίας; περὶ Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν; περὶ ἀτελευτήτου Κολάσεως; περὶ Γεέννης; περὶ Μακροθυμίας Θεοῦ; περὶ Συγγνώμης; περὶ Μετανοίας; περὶ Βαπτίσματος; περὶ Ἁμαρτημάτων ἀφέσεως; περὶ τῆς Κτίσεως τῆς ἄνω, καὶ κάτω; περὶ Ἀνθρώπου φύσεως; περὶ Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων; περὶ τῆς τῶν δαιμόνων κακουργίας; περὶ τῶν μεθοδιῶν τοῦ διαβόλου; περὶ Πολιτείας; περὶ Δογμάτων; περὶ τῆς ὀρθῆς Πίστεως; περὶ τῶν διεφθαρμένων Αἱρέσεων; διότι ταῦτα καὶ μᾶλλον πεμενότερα ἀπὸ ταῦτα πρέπει νὰ τὰ ἠξεύρῃ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νὰ δίδῃ ἀπόκρισιν εἰς ὅλους, ὁποῦ τὸν ἐρωτοῦσι περὶ τούτων. Ἐσεῖς δὲ ὅτε τὸ ἔλαττον μέρος ἀπὸ τοῦτα δὲν δυνάσθε νὰ μάθετε, ἐπειδὴ σωάζεσθε ἐνταῦθα ὀλιγάκις· καὶ τότε πάλιν, ὄχι διὰ δύλαβειαν ψυχικὴν, ἀλλὰ μάλιστα διὰ ἑορτασικὴν συνήθειαν. Ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι ἐὰν ἐπόθει καθ' ἕκαστος τὰ ἄνωθεν εἰρημένα πάντα, ἔφρεπε σωεχῶς, καὶ καθ' ἑκάστην νὰ σωάγεται ἐδῶ, καὶ νὰ ἀκροάζεται μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τὰς ἀναγνώσεις τῶν Γραφῶν, καὶ τότε ἀναμφιβόλως ἤθελον ἀποκτήσῃ τὰ πάντα.

Ἔχετε πολλοὺς υἱοὺς καὶ οἰκέτας, τοὺς ὁποίους βυλόμενοι νὰ τοὺς βάλετε εἰς τεχνίτας αἰθρώπους νὰ μάθουν κάμμίαν τέχνην μηχανικὴν, δὲν τοὺς συγχωρεῖτε νὰ ἔρχωνται εἰς τὸν οἶκόν σας πλέον καθόλου, ἀλλὰ καὶ τροφὰς, καὶ ἐνδύματα ἐκεῖ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Διδασκάλου, καὶ ὅλα τὰ ἀ-

ναγκαῖα τὰς φέρετε, ἵνα ἡ παντοτινὴ διατριβὴ τῆ Διδασκάλυ τὰς προξενήσῃ τὴν Διδασκαλίαν ἀκριβεστέραν, καὶ ὠφέλιμον, ὡσαὐτῶς νὰ μὴ κωλύῃ τὴν ἀσυδίαν τῆς καρμία φροντίδα τῆ οἴκυ. Νῦν δὲ ἐσεῖς, ὅπῆ μέλλει νὰ μάθετε, ὄχι κάμμίαν τέχνην ποιαπὴν, ἀλλὰ μάλισα τὴν πλέον μεγαλήτερην ἀπὸ ὅλαις ταῖς Ἐπιστήμαις, τὸ πῶς νὰ ἀρέσετε δηλαδὴ τῷ Θεῷ, καὶ νὰ ἀπολαύσετε τῆς Οὐρανίυ Βασιλείας, νομίζετε νὰ τὸ κατορθώσετε χωρὶς τὴν καθημερινὴν ἐπιμέλειαν; ὦ τῆς μεγάλης ἀνοίας! Διατὶ, τὸ πῶς νὰ ἔχῃ χρείαν ἀπὸ μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν ἡ ἀπόκτησις ταύτης τῆς Θεοσόφυ ἀρετῆς, ἄκουσον τί λέγει ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος· „ Μάθετε ἀπ' ἐμῆ, ὅτι πρᾶος εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ πάλιν διὰ τῆ Προφήτυ." Δεῦτε, τέκνα, ἀκύσατέ μυ, φόβον Κυρίυ διδάξω ὑμᾶς· „ καὶ πάλιν." Σχολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεός· ὥστε ὅπῆ ἔχει χρείαν ἀπὸ μεγάλην χολὴν, ὅστις βύλεται νὰ ἀπολαύσῃ ταύτην τὴν φιλόθεον ἀρετὴν καὶ μάθησιν. Ἀμὴ πάλιν διὰ νὰ μὴ δαπανήσωμεν ὅλον μας τὸν καιρὸν σήμερον, εἰς τὸ νὰ ἐλέγχωμεν τὰς μὴ θέλοντας καθημερινῶς νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιστρέφομεν τὸν λόγον ἐπάνω εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἑορτῆς, καὶ ἀρκεῖ ὅσα εἴπομεν ἄνωθεν, ἵνα θεραπεύσωσι τὴν πολλὴν αὐτῶν ῥαθυμίαν· ἐπειδὴ πολλοὶ μὲν ἑορτάζυσι, καὶ πανηγυρίζυσι τὰς Ἑορτὰς, καὶ τὰ ὀνόματα προσέτι τῶν Ἑορτῶν γινώσκυσιν, τὰς δὲ ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἔγιναν, ἅπαντες ἀγνοῦσιν· ἤγυν, ὅτι μὲν λέγεται, Ἐπιφάνεια ἡ σημερινὴ Ἑορτὴ, φανερὸν εἶναι εἰς ὅλυς. Ποία δὲ εἶναι αὐτὴ ἡ Ἐπιφάνεια, καὶ τί θέλει νὰ εἰπῇ Ἐπιφάνεια, καὶ αὖ εἶναι μία, ἢ δύο, τῦτο ὀλίγυς τὸ γινώσκει· τὸ ὁποῖον θέλει εἶναι γέλωτος πολλοῦ ἄξιον, δηλαδὴ τὸ νὰ μὴ τὸ ἠξύρυν, ἐπειδὴ κάθε χρόνον ἑορτάζυσι ταύτην τὴν Ἑορτὴν, καὶ τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς δὲν γινώσκυσι καθόλυ.

Λοιπὸν πρῶτον μὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἰπῶμεν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, ὅτι δὲν εἶναι μόνη καὶ μία ἡ Ἐπιφάνεια, ἀλλὰ μάλισα δύο· μία δηλαδὴ αὐτὴ, ὅπῆ ἑορτάζομεν σήμερον, καὶ κάθε χρόνον τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ δύτερη ἡ μέλλυσα, ὅπῆ ἔχει νὰ γένῃ εἰς τὴν συντέλειαν τῆ Κόσμυ· ὅθεν περὶ ἀμφοτέρων ἀκύσατε τῆ Ἀποσόλυ Παύλου λέγοντος. Καὶ πρῶτον μὲν λέγει περὶ τῆς παρύσης· „ Ἐπεφάνη ἡ τῆ „ Θεῆ χάρις, ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις· παιδεύυσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρ„ νησάμενοι τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως, „ καὶ δικαίως, καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νυῦν αἰῶνι." Δύτερον δὲ περὶ τῆς μελλύσης Ἐπιφανείας λέγει· „ Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπί„ δα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τῆ μεγάλυ Θεῆ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰη„ σῆ Χρισῆ· περὶ τῆς ὁποίας Ἐπιφανείας ἔλεγε καὶ ὁ Προφήτης Ἰωὴλ „ ἔτως· ὁ Ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, „ πρὶν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα Κυρίυ ἡ ἐπιφανὴς καὶ ἔνδοξος." Ἀλλὰ τίνος ἕνεκον ὄχι ἡ ἡμέρα, ὅπῆ ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν λέγεται Θεοφάνεια, ἀλλὰ ἡ ἡμέρα μόνον, ὅπῆ ἐβαπτίθη; Διότι λέγει, αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅπῆ ἐβαπτίθη, ἡγίασε καὶ τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν, καὶ τῦτο ἕνεκον κατὰ

τῆς ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς, ἅπαντες λαμβάνουσιν ὕδατα τὰ ποταμὰ, καὶ φέρνοντάς τα εἰς τὸν οἶκόν των, τὰ φυλάγουσιν εἰς ὅλα, καὶ δύο χρόνους, καὶ περισσότερον, χωρὶς νὰ διαφθαρῶσιν, ὡσαὶ ὁπὰ ἀγιάσθηκαν σήμερον. Τίνος λοιπὸν ἕνεκεν αὕτη ἡ ἡμέρα λέγεται Ἐπιφάνεια, καὶ ὄχι ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐτέχθη; Ἄκουσον· ἐπειδὴ ὅταν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς, δὲν ἐφανερώθη τότε εἰς ὅλους, ἀλλὰ ὁπόταν ἐβαπτίσθη, διότι μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας οἱ περισσότεροι ἠγνόουν αὐτόν. Καὶ ὅτι τὸν ἀγνοοῦσαν οἱ περισσότεροι, καὶ δὲν τὸν ἐγνώριζαν διὰ Υἱὸν Θεοῦ, ἄκουσον τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου λέγοντος· „ Μέσον εἰς ἐσᾶς ἔστεκε, καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκεν αὐτόν." Καὶ τί θαυμαστὸν, αὐτίσως καὶ δὲν τὸν ἐγνώριζαν οἱ ἄλλοι, ὁποῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς δὲν τὸν ἐγνώριζε, μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης; Καὶ πάλιν, ὅτι δὲν τὸν ἐγνώριζεν, ἄκουσον. „ Διατὶ ἐγὼ, „ λέγει, δὲν τὸν ἐγνώριζα, ἀλλὰ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδασιν, „ ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μενον „ ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ." Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ κατὰ τοῦ σήμερον ἐφανερώθη διὰ Υἱὸς Θεοῦ εἰς ἅπαντας. Ὅτι μὲν πάλιν, πῶς εἶναι αἱ Ἐπιφάνειαι τοῦ Κυρίου δύο, ἀποδείξαμεν ἄνωθεν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν ῥημάτων· μία δηλαδὴ ἡ παροῦσα, καὶ ἄλλη ἡ μέλλουσα. Νῦν δὲ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ εἰπῶμεν, τίνος ἕνεκεν ἔρχεται ἐπὶ τὸ Βάπτισμα ὁ Χριστὸς, καὶ ἐπὶ ποῖον Βάπτισμα ἔρχεται, διατὶ καὶ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὸ ἐξετάσωμεν, ὥσπερ καὶ τὸ ἄνωθεν· τὸ ὁποῖον πρέπει σήμερον νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν πρὸς τοῦ ἀντίληψίν σας καταλεπτῶς, διότι ἀπὸ τοῦτο γινώσκεται κἀκεῖνο.

Βάπτισμα ἦτον καὶ τὸ Βάπτισμα τὸ Ἰουδαϊκὸν, ὁποῦ ἐκαθάριζε τοὺς ῥύπους τοὺς σωματικοὺς, καὶ ὄχι τοὺς ῥύπους τοὺς ψυχικοὺς, τουτέστι τῶν ἁμαρτημάτων· διατὶ ὅτε ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐμοίχευσεν, ὅτε ἐκεῖνον, ὁποῦ ἔκλεψεν, ὅτε ἐκεῖνον, ὁποῦ ἄλλο τὶ τοιοῦτον ἐποίησε, τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὰ ἐγκλήματά του, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον, ὁποῦ εἶχε πλησιάσῃ εἰς σῶμα νεκρόν· ἐκεῖνον, ὁποῦ εἶχε γευθῇ τροφῆς ἀκαθάρτου· ἐκεῖνον ὁποῦ συμκοινωνεῖ μὲ τοὺς λεπροὺς, καὶ ἄλλους ὁμοίους· διατὶ λέγει εἰς τὸ Λευϊτικὸν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου Μωϋσέως· „ Λύσετε τὸ σῶμα αὐτοῦ μὲ ὕδωρ καθαρὸν, „ καὶ ἐὰν εἶναι ἀκάθαρτος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἕως ἑσπέρας, μ' ὅλον τοῦτο „ θέλει νὰ καθαρισθῇ τὸ βράδυ." διότι ταῦτα, ὁποῦ ἄνωθεν εἴπαμεν, δὲν εἶναι ἀληθινὴ ἁμαρτία, ὅτε ἀκαθαρσία, ἀλλὰ μόνον ὄντες ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ὁποῦ ἐποίευν ταῦτα, τοὺς ἀτελεῖς ἔκαμνε πλέον τελείους ὁ Θεὸς διὰ μέσου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Βαπτίσματος, τουτέστι τοῦ λούσματος, πρὸς τοῦ διαπρησιν τῶν μεγαλυτέρων ἁμαρτημάτων. Λοιπὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν Βάπτισμα δὲν ἐλευθέρωνε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ἁμαρτήματα ψυχικὰ, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ σωματικοὺς ῥύπους. Τὸ δὲ ἡμέτερον Βάπτισμα δὲν εἶναι τοιοῦτον, ἀλλὰ πολλὰ μεγαλύτερον παρὰ ἐκεῖνο, καὶ πολλῆς γέμον χάριτος, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ἁμαρτίας τὸν ἄνθρωπον ἐλευθερώνει, καὶ ψυχὴν καθαρίζει, καὶ Πνεύματος χάριν μεταδίδει. Τὸ δὲ Ἰωάννου Βάπτισμα πάλιν, ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Βαπτίσματος, ἦτον ὑψηλότερον κατὰ πολλὰ, ἀπὸ

δὲ

δὲ τὸ ἡμέτερον ταπεινότερον μᾶλλον, ὄντας εἰς τὸ μέσον ὥσπερ μία γέφυρα, ὅπῃ ἐβοήθει τοῖς ἀνθρώποις νὰ ἀπερνῶν ἀπὸ ἐκεῖνο πρὸς τὸ ἡμέτερον· διότι δὲν ἔφερνε τοὺς ἀνθρώπους εἰς φύλαξιν καθαρισμοῦ σωμάτων, ὡς ἦτον τὸ Ἰουδαϊκὸν, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐνυθέτει, συμβουλεύωντας νὰ ἀλλάξωσι τὰ ἤθη, καὶ νὰ μεταστρέψωσι τοὺς ἑαυτούς των ἀπὸ τὴν κακίαν εἰς τὴν ἀρετὴν, ἔχοντας τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας αὐτῶν εἰς τὰ κατορθώματα τῶν ἀγαθῶν ἔργων, καὶ ὄχι εἰς διαφόρους Βαπτισμοὺς, καὶ καθαρισμοὺς ὑδάτων· ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης δὲν ἔλεγε· „ Πλυνῶν τὰ ἱμάτιά σου, „ καὶ λοῦσον τὸ σῶμά σου, καὶ θέλεις καθαρισθῇ." Ἀλλὰ τί ἔλεγε; „ Ποιήσατε καρποὺς, ἀξίους τῆς μετανοίας"· καὶ εἰς τοῦτο ἐπάνω ἦτον τὸ Βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ὑψηλότερον, ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν, ἀπὸ δὲ τὸ ἡμέτερον ταπεινότερον· ἐπειδὴ τὸ τοῦ Ἰωάννου Βάπτισμα ὅτε Ἅγιον Πνεῦμα ἔδιδον, ὅτε τὴν τῶν ἁμαρτημάτων συγχώρησιν ἐχάριζε τῷ βαπτιζομένῳ διὰ μέσου τῆς χάριτος, διότι μετανοεῖν ἐκέλευε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὑπεξήλειφε τὰ ἁμαρτήματα ὡς ὁ Κύριος· διὸ καὶ ἔλεγον· „ Ἐγὼ ὑμᾶς „ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν, ἐκεῖνος δὲ ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύ„ ματι Ἁγίῳ καὶ πυρί".

Ἀνάμνησόν με γοῦν τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφάνησαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους αἱ διαμοιραζόμεναι πύρειναι γλῶσσαι, ὅπου ἐκάθισαν ἐπάνω εἰς καθ' ἕνα ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους. Καὶ ὅτι τὸ Βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἦτον ἀτελὲς, καὶ ὅτε Πνεύματος δυνάμιν εἶχεν, ὅτε ἁμαρτημάτων ἄφεσιν, γίνεται φανερὸν ἐντεῦθεν· διατὶ, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐπειδὴ ὁ Ἅγιος Παῦλος ἐσυναπάντησε τινὰς τοῦ Ἰωάννου Μαθητὰς, ἠρώτησεν αὐτοὺς, αἴσως καὶ ἔλαβον Πνεῦμα Ἅγιον καὶ ἐπίστευσαν· οἱ δὲ εἶπαν πρὸς τὸν Παῦλον· ὄχι μόνον δὲν ἐλάβομεν Πνεῦμα Ἅγιον, ἀλλ' οὐδὲ ἐὰν εἶναι Πνεῦμα Ἅγιον ἠκούσαμεν. Λέγει λοιπὸν πρὸς ἐκείνους· „ Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Ἐκεῖνοι εἶπον· εἰς τὸ Βάπτισμα „ τοῦ Ἰωάννου. Τότε εἶπε πάλιν ὁ Παῦλος πρὸς αὐτοὺς· ὁ Ἰωάννης μὲν „ ἐβάπτισε Βάπτισμα μετανοίας, οὐκ ἀφέσεως". Καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὴν τοὺς ἐβάπτισεν; Ἀκούσατε· ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἔλεγε διδάσκωντας τὸν λαὸν, ἵνα πιστεύσωσιν εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν, τουτέστιν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἀκούσαντες ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ τότε βάλωντας ὁ Παῦλος τὰς χεῖράς του ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν βαπτιζομένων, ἦλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπ' αὐτούς. Εἶδες λοιπὸν πῶς ἦτον ἀτελές; διατὶ δὲν ἤθελε τοὺς ξαναβαπτίσῃ ὁ Παῦλος, καὶ δὲν ἤθελε βάλῃ τὰς ἁγίας του χεῖρας ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς ἐκείνων, καὶ νὰ προσευχηθῇ διὰ νὰ τοὺς τελειώσῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Τότε δὲ κάμνωντας ὅτως, ἐφανέρωσε τὸ μεγαλεῖον τοῦ Βαπτίσματος τοῦ Ἀποστολικοῦ, καὶ ὅτι ἐκεῖνο πολὺ εἶναι ἀπὸ τοῦτο κατώτερον.

Ἀλλὰ τὴν μὲν διαφορὰν τῶν Βαπτισμάτων, τὴν ἐμάθαμεν ἀπὸ τὰ εἰρημένα παραδείγματα. Τίνος δὲ σέκεν βαπτίζεται ὁ Χριστὸς, καὶ εἰς ποῖον Βάπτισμα βαπτίζεται, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ εἴπωμεν· τώρα ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ὅτε ἀπὸ τὸ Βάπτισμα τὸ πρότερον τὸ Ἰουδαϊκὸν, ὅτε ἀπὸ

τὸ ὕστερον τὸ ἐδικόν μας εἶχε χρεῖαν, ἀλλ' ὅτε ἀπὸ ἁμαρτημάτων συγχώρησιν, διότι ὡς ἀναμάρτητος ὁπῦ ἦτον, δὲν ἐχρειάζετο ὑδρνὸς καθαρισμῦ. „ Ἁμαρτίαν, λέγει ἡ Γραφὴ, ὐκ ἐποίησεν, ὐδὲ ὑρέθη δόλος ἐν „ τῷ ςόματι αὐτῦ". ϗ πάλιν. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; ἐπειδὴ ἡ Ἁγία τῦ Σάρκα δὲν ἦτον ἐλλειπὴς ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον, διατί πῶς ἤθελον εἶναι ἐλλειπὴς ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον ἐκεῖνος, ὁπῦ ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίυ; τὸ λοιπὸν, ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἡ Ἁγία Σὰρξ ἐκείνη ἀπὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐλλειπὴς, ὅτε μέτοχη ἁμαρτίας ἦτον, διὰ ποίαν γῦν ἀφορμὴν ἐβαπτίθη; Ἀμὴ πρότερον εἶναι ἀναγκαῖον νὰ μάθωμεν, ποῖον Βάπτισμα ἐβαπτίθη, μετέπειτα δὲ θέλομεν καταλάβῃ ϗ διὰ ποίαν ἀφορμὴν. Τὸ λοιπὸν ποῖον Βάπτισμα ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐβαπτίθη; ὅτε τὸ Βάπτισμα τὸ Ἰυδαϊκὸν, ὅτε τὸ ἡμέτερον, ἀλλὰ τὸ Βάπτισμα Ἰωάννυ. Καὶ διατί ἐβαπτίθη τὸ τῦ Ἰωάννυ Βάπτισμα, ϗ ὐχὶ ἄλλο; ἵνα μάθωμεν διὰ μέσον τῆς φύσεως αὐτῦ τῦ Βαπτίσματος, ὅτι ὐχὶ διὰ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ἔτε διὰ νὰ λάβῃ τὴν χάριν τῦ Ἁγίυ Πνεύματος ἐβαπτίθη, ἐπειδὴ τὸ Βάπτισμα τῦ Ἰωάννυ ἀμέτοχον ἦτον ϗ ἀπὸ τὰ δύο χαρίσματα ταῦτα, καθάπερ ἀπεδείξαμεν. Καὶ ὅτι μὲν, οὔτε διὰ ἄφεσιν ἁμαρτημάτων, ὅτε διὰ Πνεύματος Ἁγίυ χάριν ἦλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ὁ Χριςὸς, εἶναι φανερὸν ἐκ τῶν ῥημάτων, ὁπῦ εἶπεν ὁ Ἰωάννης· ἐπειδὴ διὰ νὰ μὴ νομίσῃ τὶς ἀπὸ τὺς παρόντας, ὁπῦ ἦσαν ἐκεῖ τότε, πῶς ὁ Χριςὸς ὑπάγει πρὸς τὸν Ἰωάννην διὰ μετάνοιαν, καθάπερ ἐπήγαιναν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄκυσον ϗ τῦτο πῶς τὸ ἐφανέρωσεν ὁ Ἰωάννης· διότι ἐκεῖνος, ὁπῦ ἔλεγεν εἰς τὺς ἄλλυς ἁπλῦς ἀνθρώπυς· „ Ποιήσατε καρπὺς „ ἀξίυς τῆς μετανοίας· ἀκύσατε τί λέγει τῷ Χριςῷ· Ἐγὼ χρείαν ἔχω „ ὑπὸ σῦ βαπτισθῆναι, ϗ σὺ ἔρχῃ πρός με;" Τῦτο δὲ εἶπεν ὁ Ἰωάννης, φανερώνωντας, ὅτι δὲν ἐπῆγεν ὁ Χριςὸς πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἀφορμὴν, ὁπῦ ὑπήγαιναν ϗ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, τυτέςιν ὅτε διὰ μετάνοιαν, ὅτε διὰ συγχώρησιν ἁμαρτημάτων, ἐπειδὴ τόσον ἦτον ὁ Χριςὸς ἀμέτοχος ἁμαρτημάτων, ὥςε ϗ ἀπὸ τὸν ἴδιον Βαπτιςὴν ἦτον χωρὶς κἀμμίαν σύγκρισιν καθαρώτερος. Τίνος γῦν εἕνεκεν ἐβαπτίθη, ἀνίσως ϗ δὲν ἐβαπτίσθη μήτε διὰ μετάνοιαν, μήτε διὰ συγχώρησιν ἁμαρτιῶν, μήτε διὰ χάριν Πνεύματος Ἁγίυ; Δὶ ἄλλας λοιπὸν ἐβαπτίσθη αἰτίας; Ναὶ, δὶ ἄλλας, λέγω, δύο αἰτίας ἐβαπτίθη· μίαν μὲν, περὶ ἧς ἔφη Ἰωάννης, ἑτέραν δὲ περὶ ἧς εἶπεν ὁ Χριςὸς πρὸς τὸν Ἰωάννην. Τίνα γῦν αἰτίαν εἶπεν ὁ Ἰωάννης νὰ εἶναι τῦ Βαπτίσματος τῦ Χριςῦ; ἵνα γνωρισθῇ εἰς ὅλυς, καθὼς ϗ ὁ Παῦλος ἔλεγεν, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐβάπτισε μὲν τὸν λαὸν Βάπτισμα μετανοίας, διὰ νὰ πιςεύσωσι δηλαδὴ εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν, τυτέςιν εἰς τὸν Χριςόν. Καὶ τῦτο ἦτον τὸ κατόρθωμα τῦ Βαπτίσματος· διότι βέβαια, τὸ νὰ πηγαίνῃ εἰς καθ' ἑνὸς οἰκίαν, ϗ νὰ κτυπᾷ τὴν θύραν, κράζωντας ϗ λέγωντας διὰ τὸν Χριςὸν, „ ὅτι ὗτός ἐςιν ὁ Υἱὸς τῦ Θεῦ, ϗ πιςεύσατε „ εἰς αὐτὸν" ἔβαινεν ὑποψίαν εἰς τὸν λαὸν νὰ μὴ πιςεύσυν τὴν μαρτυρίαν τυ· τὸ δὲ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Ἰορδάνην, ϗ νὰ βαπτισθῇ ἀπὸ

τὸν

τὸν Ἰωάννου, ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, ὅπου ἦσαν παρόντες ἐπὶ τοῦς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἶδαν ὀφθαλμοφανῶς τὸ Μυστήριον, πῶς ἐβαπτίσθη, καὶ πῶς τὸ Πνεῦμα ἐκατέβη ἐπ' αὐτὸν ἐν εἴδει περιστερᾶς, καὶ πῶς ἐμαρτύρει αὐτὸν Οὐρανόθεν ἡ φωνὴ τοῦ Πατρὸς διὰ τῆς ἐλθούσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εὔγωμον ἔξω ἀπὸ κάθε ὑποψίαν τοῦ μαρτυρίαν τοῦ Ἰωάννου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἴδιος Ἰωάννης εἶπε· „Κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν". τουτέστι, καὶ ἐγὼ δὲν τὸν ἤξερα, κάμνωντας ἀξιόπιστον τὴν μαρτυρίαν του, ἐπειδὴ ἦσαν συγγενεῖς κατὰ σάρκα ἀλλήλως ὁ Ἰωάννης μὲ τὸν Χριστόν· καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇ τὸ φρᾶγμα, ὅτι ὁ Ἰωάννης μαρτυρεῖ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ συγγενείαν, ὠφονόμησεν ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἀνατραφῇ ὁ Ἰωάννης ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τοῦ ἔρημον· ὥσαν νὰ τὸν ἐγνώρισε θεόθεν, ὅπως τὸν κηρύττει. τοῦτο χάριν, καὶ λέγει· „Κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν" ἤγουν δὲν τὸν ἐγνώριζα. Τὸ λοιπὸν πόθεν τὸν ἔμαθες; ἐκεῖνος, λέγει, ὁπου μὲ ἔστειλε νὰ τὸν βαπτίσω, ἐκεῖνός μοι εἶπε. Τί σοι εἶπεν; „ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς „τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ μόνον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν „ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί". Ὁρᾶς λοιπὸν, ὅτι διὰ τοῦτο ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; οὐχὶ ὥσαν τότε πρῶτον ἦλθε, ἀλλ' ἵνα δείξῃ εἰς ὅλους τὸν κηρυττόμενον, πεπῶντας ἐν εἴδει περιστερᾶς.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἦλθεν ἐπὶ τὸ Βάπτισμα, καὶ διὰ ἄλλου τινὰ αἰτίαν, ὁπου λέγει ἀπός του, τουτέστι διὰ τὸ νὰ εἴπῃ ὁ Ἰωάννης· „Ἐγὼ χρείαν „ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με"; Αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· „Ἄφες τὰ παντα, διότι ἔτζη εἶναι πρέπον νὰ πληρώσω πᾶσαν „δικαιοσύνην". Εἶδες γὰρ φρονιμάδα τοῦ δούλου, εἶδες παπεινοφροσύνην τοῦ Δεσπότου; τί θέλει νὰ σημειώσῃ μὲ ἐκεῖνα τὰ ῥήματα, ἤγουν, τὸ νὰ πληρώσω πᾶσαν δικαιοσύνην; Δικαιοσύνη μὲν λέγεται πασῶν τῶν ἐντολῶν ἡ τελείωσις, ὥσπερ ὅταν λέγῃ· „ἦσαν ἀμφότεροι δίκαιοι πο„ρευόμενοι ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι". Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ πληρώσουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ταύτην τὴν δικαιοσύνην, οὐδεὶς εὑρέθη νὰ τὴν πληρώσῃ, καὶ νὰ τὴν πολλαπλασιάσῃ αὐτὴν τὴν Δικαιοσύνην· ἐρχόμενος δὲ ὁ Χριστὸς τὴν πληρώνει. Καὶ ποία δικαιοσύνη εἶναι, θέλει εἰπῇ τινὰς, τὸ νὰ βαπτισθῇ; Δικαιοσύνη βέβαια ἦτον τὸ νὰ ὑπακούσῃ τὸ κήρυγμα τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ νὰ βαπτισθῇ· διατὶ ὥσπερ ἐπεριτμήθη, καὶ τῷ Θεῷ θυσίαν προσέφερε, καὶ Σάββατα ἐτήρησε, καὶ Ἑορτὰς Ἰουδαϊκὰς ἐπλήρωσεν· οὕτω καὶ τοῦτο τὸ Ἅγιον Βάπτισμα, ὁπου ἦτον χρειαζόμενον, ἐπρόθεσε, τὸ νὰ ὑπακούσῃ τὸν Βαπτιστὴν καὶ Προφήτην. Ἐπειδὴ, τὸ πῶς νὰ ἦτον θέλημα Θεοῦ διὰ νὰ βαπτισθῶσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἄκουσον τί φησιν ὁ Ἰωάννης· „ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι". πάλιν ὁ Χριστός· „οἱ μὲν τελῶναι καὶ ὁ ὄχλος ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, „βαπτισθέντες τὸ Βάπτισμα Ἰωάννου". οἱ δὲ Φαρισαῖοι, καὶ οἱ Γραμματεῖς ἠθέτησαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ νὰ μὴν ἐβαπτίσθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Τὸ λοιπὸν αὐτίσως καὶ εἶναι δικαιοσύνη, τὸ νὰ φανῇ ὑπείθης τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς ἔπεμψε τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ βαπτίσῃ τὸν λαὸν, ὁ Χριστὸς γὰρ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων νομικῶν ἐντολῶν καὶ τοῦτο ἐπλήρωσε. Θεόπον γοῦν νὰ

νὰ εἶναι ὅλαι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου διακόσια δίωάεια, τὸ ὁποῖα ἔπρεπεν ὡς χρέος ἡμέτερον νὰ τὰ πληρώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ δὲν τὰ ἐπλήρωσε, διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς εἶχε κρατημένους ὁ θάνατος, διὰ τὸ νὰ εἴμεθεν ὑπόδικοι εἰς τὰ ἐγκλήματα ταῦτα. Τοῦτο χάριν, ἐλθὼν ὁ Χριστὸς, καὶ λύρων ἡμᾶς δεσμίους, ἐπλήρωσε τὸ χρέος, καὶ ἐλευθέρωσεν ἡμᾶς, τοὺς μὴ ἔχοντας τοῦτο πληρῶσαι. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ κάμωμεν τὸ, καὶ τὸ, ἀλλὰ πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Ἐμένα, λέγει, τὸν Δεσπότην, ὁποῦ ἔχω τὸ παῦ ἀγαθὸν, πρέπει νὰ πληρώσω διὰ ἐκείνους, ὁποῦ δὲν ἔχουν. Αὕτη λοιπὸν ἡ αἰτία τοῦ Βαπτίσματος, ὁποῦ ἐφάνη πῶς ἐπλήρωσε τὸν Νόμον ἅπαντα, καὶ αὕτη, καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς λεγομένη· τοῦτο χάριν καὶ τὸ Πνεῦμα εἶδεν περιστερᾶς ἐκατέβη, ἐπειδὴ ὅπου παλλαγὴ καὶ φιλίωσις Θεοῦ, ἐκεῖ καὶ περιστερά· διότι καὶ ἐπὶ τῆς Κιβωτοῦ, τῷ καιρῷ τοῦ Νῶε, περιστερὰ ἦλθε, φέρουσα κλάδον ἐλαίας εἰς σημεῖον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ μεγάλου Κατακλυσμοῦ ἐκείνου· καὶ νῦν εἶδεν περιστερᾶς, λέγει, καὶ ἐχὶ εἰς σώματι περιστερᾶς, διότι πρέπει νὰ καταλάβωμεν καταλεπτῶς τὰ λόγια ταῦτα· ἐπειδὴ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔρχεται, μιωύοντας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, καὶ ἀκόμη φανερώνοντας, ὅτι ὁ πνευματικὸς ἀνὴρ πρέπει νὰ εἶναι ἄκακος, ἁπλοῦς, καὶ ἀπόνηρος, καθάπερ ὁ Χριστὸς λέγει· ,, Ἐὰν μὴ γραφῆτε, καὶ γένητε ὡς τὰ Παιδία, ὁ μὴ εἰσέλθητε εἰς ,, τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν". Ἐκείνη γὰρ ἡ Κιβωτὸς, διὰ τὸ νὰ κατέπαυσε τότε ὁ μέγας χειμῶνας, ἔμεινεν ἐπάνω εἰς τὴν Γῆν· αὕτη δὲ ἡ νυνὶ Κιβωτὸς, ὁ Κύριος ἡμῶν δηλαδὴ Ἰησοῦς Χριστὸς, διὰ τὸ νὰ ἐκαταχάλασε τὴν ἔχθραν, ἡρπάγη εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ εἶναι σωματικῶς εἰς δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, καὶ Πατρὸς, μὲ τὸ παράμωμον, καὶ ἀκήρατον Σῶμά του.

Ἀμὴν, ἐπειδὴ Σώματος Δεσποτικοῦ ἐμνήθημεν, ὦ φιλοθεάμονες ἀκροαταὶ, πρέπον εἶναι μικρὸν καὶ περὶ τούτου νὰ εἰπῶμεν πρὸς τιμὴ αὐτίλημψίνσας, καὶ ἔτι νὰ τελειώσωμεν τιμὴ διήγησιν· διότι ἠξεύρω καλὰ, πῶς τινὲς διὰ τιμὴ συνήθειαν τῆς Ἑορτῆς προσρέχουν εἰς τιμὴ Θείαν καὶ Ἱερὰν Τράπεζαν, τουτέστιν εἰς τιμὴ Θείαν Κοινωνίαν, διὰ τοὺς ὁποίους λέγω καὶ νυνὶ, καθὼς εἶπα καὶ πολλάκις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρατηροῦσι τὰς Ἑορτὰς, ὁπόταν θέλουν νὰ κοινωνήσουν, ἀλλὰ νὰ καθαρίζουν τὴν συνείδησίν των ἐσωτερικῶς, καὶ τότε νὰ πλησιάζουν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Τραπέζης. Ἐπειδὴ ὁ μεμιασμένος, καὶ τιμὴ καρδίαν ἀκάθαρτος, ὁ μόνον τὸν ἄλλον ἅπαντα καιρὸν, ἀλλ' ὅτε τιμὴ ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς εἶναι ἄξιος νὰ ἀπολαύσῃ ταύτης τῆς Ἁγίας καὶ φρικώδους Σαρκὸς τοῦ Κυρίου. Ὁ δὲ καθαρὸς πάλιν, ὁποῦ ἐξάλειψε παντελῶς τὰ πλημμελήματά του διὰ μέσου τῆς Μετανοίας τῆς ἀληθινῆς, ὁ μόνον τιμὴ ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς εἶναι ἄξιος νὰ ἀπολαύσῃ τὰ Θεῖα ταῦτα καὶ Θεοδώρητα Μυστήρια. Ἀμὴν τοῦτο δὲν ἠξεύρω μόνον, τί νὰ παραφυλάγωσιν οἱ πολλοὶ, καὶ πολλῶν κακῶν γέμοντες, καὶ ὅταν ἰδοῦσι δηλαδὴ τιμὴ ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς νὰ ἔλθῃ, τρέχουσιν ὅλοι, ὡσαὶ νὰ ἦσαν βιασμένοι ἀπὸ αὐτιμὴ, καὶ ἔτι μεταλαμβάνουσι τῶν ἁγιάτων Μυστηρίων, τὰ ὁποῖα μήτε μὲ τοὺς

ὀφθαλ-

ὀφθαλμοὺς ὧν εἶναι οἱ τοιοῦτοι ἄξιοι νὰ τὰ ἰδοῦσι. Διόπερ καὶ ἡμεῖς, ὅσους γνωρίζομεν ἀπ' αὐτοὺς, θέλομεν τοὺς κωλύσει, ἵνα μὴ ἀναξίως μεταλάβωσιν· ὅσους δὲ πάλιν ἀγνοοῦμεν, θέλομεν τοὺς ἀφήσει εἰς τὴν κηδεμονίαν τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ γινώσκει τῆς διανοίας ὁλονῶν τῶν ἀνθρώπων τὰ κρύφια. Τὸ λοιπὸν σήμερον θέλομεν κάμῃ παντοίῳ τρόπῳ νὰ διορθώσωμεν πάντων τὸ φανερὸν ἁμάρτημα. Τί γοῦν λογιάζετε νὰ εἶναι τοῦτο τὸ φανερὸν ἁμάρτημα; Εἶναι δηλαδὴ, ὁποῦ ἐδεὶς πλησιάζει εἰς τὰ Θεῖα μὲ φόβον, ἀλλὰ μάλιστα θορυβόμενοι, παραπτόμενοι, θυμωμένοι, συμπυχαίνοντες ἄφρεπα, καταπείνοντες, βιάζοντες τὸν πλησίον σας, καὶ ἄλλα μύρια ἀποτήματα κάμνετε, τὰ ὁποῖα καὶ πολλάκις εἶπον, καὶ νῦν ἐπαύω λέγοντας. Οὐχ ὁρᾶτε εἰς τοὺς ἀγῶνας, ὅταν ὁ ἀγωνοθέτης βαδίζῃ διὰ μέσον τῆς ἀγορᾶς, ἔχοντας τὸν στέφανον ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν, σολισμένος μὲ πολυτελῆ ἱμάτια, κρατῶντας καὶ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ῥάβδον, πόση δυπαξία καὶ σιωπὴ εἶναι εἰς ὅλον τὸν λαὸν, ὅταν μόνον ὁ Κήρυξ τὴν σιωπὴν νὰ κηρύττῃ; Πῶς λοιπὸν δὲν σᾶς φαίνεται ἄπορον ἔργον, φιλοθεάμονες Χριστιανοὶ, ἤγουν ἐκεῖ ὁποῦ ὁ διάβολος πομπεύει, νὰ εἶναι τοσαύτη σιωπὴ καὶ ἡσυχία, καὶ ἐδῶ ὁποῦ μᾶς προσκαλεῖ ὁ Χριστὸς πρὸς αὐτὸν, νὰ εἶναι τοσαύτη ταραχὴ καὶ θόρυβος; Εἰς τὴν ἀγορὰν ἡσυχία, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κραυγή; εἰς τὸ πέλαγος γαλήνη, καὶ εἰς τὸν λιμένα κύματα; Τί θορυβεῖσαι, ὦ ἄνθρωπε; εἰπέ μοι, καὶ τί μελετᾶς; ἀνάγκη τῶν πραγμάτων σὲ μέλει ὁλοτελῶς διὰ πόρα; γινώσκεις καθόλου, ὅτι ἔχεις καὶ πράγματα κατὰ τὴν ὥραν ταύτην; ἐνθυμᾶσαι ἀκόμη πῶς εἶσαι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν; νομίζεις πῶς εἶσαι προσέτι μὲ τοὺς ἀνθρώπους; Καὶ πῶς; τάχα δὲν εἶναι ὅλα ταῦτα σημεῖα διανοίας λιθίνης, τὸ νὰ νομίζωμεν δηλαδὴ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῆς θείας Μεταλήψεως, πῶς σεκόμεθον ἐπάνω εἰς τὴν Γῆν· καὶ ὄχι νὰ νομίζωμεν πῶς εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν ὁμοῦ μὲ τοὺς Ἀγγέλους νὰ συγχορεύωμεν, μὲ τοὺς ὁποίους ὁμοῦ, καὶ τὸ μυστικὸν μελῴδημα ἀποπέμψαμεν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν ᾠδὴν τὴν χαρμόσυνον; Διὰ τοῦτο καὶ ὁ γλυκύπατός μας Χριστὸς ἀετοὺς μᾶς ἐκάλεσε, λέγοντας· „Ὅπου τὸ πτῶμα, ἐκεῖ „συναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί". Ἵνα διατείβωμεν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ἵνα ὑψηλὰ πετῶμεν, ἐλαφρυνόμενοι μὲ τὰς πτέρυγας τοῦ Πνεύματος, ἡμεῖς δὲ κατὰ τοὺς ὄφεις, συρνόμεθον εἰς τὴν γῆν, καὶ γῆν ἐθίομεν.

Θέλετε νὰ εἰπῶ, πόθεν γίνεται ἡ κραυγὴ, καὶ ὁ θόρυβος; διότι μὴ ὄντας τινὰς, ὁποῦ νὰ σᾶς ἐμποδίζῃ, κρατῶντας ταῖς θύραις, ἀναχωρεῖτε, καὶ πηγαίνετε ὅπου θέλετε, πρὶν νὰ τελειώσῃ ἡ Θεία καὶ Ἱερὰ Λειτουργία, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ αὐτὸ σημεῖον μεγάλης καταφρονήσεως. Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; πόρα ὁποῦ εἶναι ἐδῶ παρὼν ὁ Χριστὸς, οἱ Ἄγγελοι παρεστῶτες, ἡ φρικτὴ Τράπεζα προκειμένη, οἱ Ἀδελφοί σου δυλαβῶς παρεστόμενοι, ἐσὺ πολμᾶς, καὶ ἀφίνεις ὅλα ταῦτα καὶ πηγαίνεις; δὲν λογιάζεις, ὅτι, καλεσμένος ποτὲ εἰς δεῖπνον καὶ τράπεζαν Μεγιστάνου τινὸς, ἀγαλλὰ καὶ νὰ χορτάσῃς προτήτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, δὲν μισοῦσαι ὅμως ἀπ' ἐκεῖ, ἐὰν δὲν ἀναμείνῃς νὰ σηκωθῇς ὁμοῦ μὲ ὅλους τοὺς ἀνακει-

μένες; καὶ σύπαθα, ὅπου ἐπιτελεῖται τὰ ἄγραντα, καὶ φρικτὰ τοῦ Χριστοῦ Μυστήρια, καὶ ἀκόμη πρὶν νὰ τελειώσῃ ἡ θεία ταύτη Μυσταγωγία, τολμᾶς ἐσὺ, καὶ τοῦ ἀφίνεις νὰ ἀπέλθῃς εἰς φροντίδες σωματικαῖς; Καὶ ποίαν συγγνώμην τάχα ἔχεις νὰ λάβῃς; ἢ ποίαν ἀπολογίαν ἔχεις νὰ δώσῃς; θέλετε νὰ εἰπῶ, τίνος ἔργον ποιοῦσι, καὶ ποῖον μιμοῦνται ἐκεῖνοι, ὅπου βγαίνεν ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησίαν, πρὶν νὰ τελειώσῃ ἡ Ἱερὰ Λειτουργία, ὁμοῦ μὲ τὰς βυχαριστηρίους βυχάς; Θέλω τὸ εἰπῆ· καὶ ἀγκάλα καὶ νὰ εἶναι βαρὺς ὁ λόγος μου, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν εἰπῶμεν, διὰ τοῦ ὀκνηρίαν τῶν πολλῶν. Ὁπόταν ἐκοινώνησεν ὁ Ἰούδας τὸν Δεῖπνον τὸν Μυστικὸν, εἰς τῷ καιρῷ τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου, οἱ ἄλλοι Μαθηταὶ, καὶ Ἀπόστολοι ἡσυχάζοντες ἐκεῖ, αὐτὸς μόνος προσπηδῶντας, ἐξέβη. Ἐκεῖνον τὸ λοιπὸν μιμοῦνται καὶ ὅσοι ἀναχωροῦσιν ἀπ' ἐδῶ πρὸ τῆς τελειώσεως τῆς θείας Ἱερουργίας· διατὶ ἐκεῖνος, ἀνίσως καὶ δὲν ἐμίσβεν ἀπὸ τὸν Χριστὸν, δὲν ἤθελε γεύῃ ὅτε προδότης· ἀνίσως καὶ δὲν ἀνεχώρη ἀπὸ τοῦ συμπροφίαν τῶν λοιπῶν Μαθητῶν, δὲν ἤθελεν ἀπολέσῃ καὶ ψυχὴν καὶ ζωὴν ὁ παγκάκιστος· ἀνίσως καὶ δὲν ἐμάκραινεν ἀπὸ ἐκείνου τοῦ ἀγέλου τοῦ Ἱεραῦ, δὲν ἤθελε τὸν εὕρῃ ὁ αἱμοβόρος λύκος νὰ τὸν καταφάγῃ· ἀνίσως καὶ δὲν ἐχωρίζετο ἀπὸ τὸν Ποιμένα, δὲν ἤθελε γεύῃ θηριόβροτος. Ὁρᾶς λοιπὸν, ὅτι ἡ ἐχάτη Εὐχὴ, ὅπου γίνεται ὕστερον ἀπὸ τοῦ Θείαν Λειτουργίαν, γίνεται κατ' ἐκεῖνον τὸν τύπον; Διὸ πρέπει νοῦ αὐτὸ νὰ νοήσωμεν, αὐτὸ νὰ λογιάσωμεν, φοβούμενοι τοῦτο τοῦ κείματος τοῦ καταδίκου· ἐπειδὴ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἡμῶν σοῦ μετέδωκε τοῦ Ἁγίαν τοῦ Σάρκα, καὶ ἐσὺ ὅτε μὲ λόγους χεδὸν νὰ τοῦ δώσῃς τοῦ πρέπουσαν ἀμοιβοῦ θέλεις, ὅτε τὸν βυχαριστεῖς διὰ τοῦ χάριν ὅπου ἔλαβες· ἀλλὰ σωματικοῦ ἀπολαμβάνωντας τροφοῦ, πάλιν δὲν ἐνθυμᾶσαι νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ εἰς προσβυχοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πνευματικὴ τροφὴ, ὅπου σὲ κάμνει νὰ γεύῃς μέτοχος μὲ ὅλου τοῦ Κτίσιν, τοῦ ὁρατοῦ δηλαδὴ καὶ ἀόρατον, ὄντας ἄνθρωπος παπεινὸς, καὶ βυτελὲς φύσεως. Δὲν ἀναμένεις λοιπὸν νὰ βυχαριστήσῃς τὸν βυεργέτου ὅτε μὲ λόγον, ὅτε μὲ ἔργον; Καὶ πῶς ταῦτα; τάχα δὲν θέλουν εἶναι κολάσεως ἄξια; Ταῦτα λέγω, ὄμονον ἵνα ἐπαινῆτε τοὺς λόγους, ὅτε διὰ νὰ θορυβῆθε, καὶ νὰ κράζετε, ἀλλ' ἵνα ἐνθυμῆσθε κατὰ καιρὸν τοὺς λόγους τούτους, καὶ νὰ δείχνετε τοῦ πρέπουσαν βυπαξίαν καὶ μετειόπτα εἰς ταῦτα τὰ Θεῖα Μυστήρια, διότι Μυστήρια λέγονται, καὶ εἶναι· ὅπου δὲ Μυστήρια, πολλὴ σιγὴ καὶ σιωπὴ πρέπει. Τὸ λοιπὸν μετὰ πολλῆς τῆς σιγῆς, μετὰ πολλῆς τῆς βυπαξίας, μετὰ τῆς προσηκούσης βυλαβείας, τῆς Ἱερᾶς ταύτης Κοινωνίας νὰ κοινωνήσωμεν, ἵνα φέρωμεν εἰς περισσοτέραν ἀγάπην τὸν Θεὸν, καὶ τοῦ ψυχοῦ μας ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ νὰ καθαρίσωμεν, ἵνα ἐπιτύχωμεν καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, καὶ ἡ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νυνὶ, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟ-

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

Περὶ Προσευχῆς.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὅτι εἶναι ἡ Προσευχὴ κεφάλαιον παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ πρόξενος, καὶ σωτηρία τῆς αἰωνίου ζωῆς, οὐδὲ τινὰς εἶναι, ὅπου νὰ μὴ τὸ ἠξεύρῃ, καὶ νὰ μὴ τὸ ἐγνωρίζῃ. Ὅμως βέλομαι, ὅσον εἶναι τῆς δυνάμεώς μου νὰ διηγηθῶ, πόσην δύναμιν ἔχει, καὶ πόσην ὠφέλειαν δίδει εἰς ἐκείνους, ὅπου προσεύχονται μετὰ εἰλικρινοῦς καρδίας, ἵνα ἐκείνους, ὅπου εἶναι μαθημένοι νὰ ζοῦν μὲ προσευχαῖς, καὶ μὲ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, νὰ τοὺς κάμῃ ὁ λόγος πνευματικοτέρους, καὶ μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν νὰ ἔχουν τὸν νοῦν τους εἰς αὐτήν· ὅσοι δὲ πάλιν ἐζοῦσαν ἀμελῶς, καὶ εἶχαν τὴν ψυχήν τους ἔρημον ἀπὸ πᾶσαν προσευχήν, νὰ ἀχρειωθῶσιν τὴν ζημίαν τοῦ ἀπερασμένου καιροῦ, καὶ νὰ μὴν ἀποστερήσωσι τοῦ λόγου τους, εἰς τὴν ἐπίλοιπόν τους ζωήν, τῆς τοιαύτης σωτηρίας. Τὸ λοιπὸν παρευθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἔχομεν νὰ ἀποδείξωμεν τοῦτο τὸ πρᾶγμα, πῶς εἶναι μεγάλον τίποτες ἡ Προσευχὴ, διατὶ καθ' ὅνας, ὅπου προσεύχεται, σωτυχαίνει μὲ τὸν Θεόν. Ὅσην τιμὴν δὲ ἔχει τὸ πρᾶγμα, νὰ εἶναι τινὰς ἄνθρωπος, καὶ νὰ σωτυχαίνῃ μὲ τὸν Θεόν, πάντες τὸ γνωρίζουσιν, ἀμὴ νὰ ἀποδείξωσι μὲ λόγον τὴν τιμὴν δὲν δύνανται οἱ πολλοὶ, διατὶ αὐτὴ ἡ τιμὴ ὑπερβαίνει καὶ τῶν Ἀγγέλων τὴν μεγαλοπρέπειαν. Τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι ὅλοι ἠξεύροντές το καλὰ, φαίνονται πῶς ἔφεραν τὰς δεήσεις τῶν Προφητῶν εἰς τὸν Θεόν, τοὺς ὕμνους καὶ τὰς λατρείας τοῦ Δεσπότου μὲ πολὺν φόβον, ἔχοντες καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ τὰ ποδάρια σκεπασμένα ἀπὸ τὴν πολλὴν δυλάβειαν. Ἀμὴ αὐ ἐκεῖνοι, ὅπου πεῖν, καὶ δὲν δύνονται νὰ ἡσυχάζουν, δείχνουν τὸν φόβον, ὁποῦ ἔχουν· τοῦτο φαίνεται μου, ὅτι τὸ κάμνουν, διὰ νὰ παιδεύσουν ἡμᾶς εἰς τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς, νὰ ἀσχολῶμεν τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην· καὶ μὲ τὴν προθυμίαν, καὶ τὸν φόβον, ὅπου ἔχομεν, νὰ μὴ βλέπωμεν, μηδὲ νὰ φανταζώμεθεν κανένα πρᾶγμα τοῦ Κόσμου τούτου, ἀλλὰ νὰ μᾶς φαίνεται πῶς εἴμεθεν ἀνάμεσα εἰς τοὺς Ἀγγέλους, καὶ κάμνομεν τὴν λατρείαν, ὅπου κάμνουν καὶ ἐκεῖνοι. Διατὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἶναι πολλὰ χωρισμένα τὰ ἐδικά μας ἀπὸ τὰ ἐκείνων, καὶ ἡ φύσις, καὶ ἡ πόρευσις, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ φρονήσεις, καὶ ἔτι ἄλλο καὶ αὐ εἰπῇ τινὰς, ἀμὴ ἡ Προσευχὴ εἶναι κοινοβιατικὸν ἔργον, καὶ τῶν Ἀγγέλων, καὶ τῶν ἀνθρώπων· καὶ δὲν εἶναι τίποτες εἰς τὸ μέσον, ὁποῦ νὰ χωρίζῃ ταῖς δύο φύσες εἰς τὴν Προσευχήν. Αὐτὴ ἡ Προσευχὴ σὲ χωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, αὐτὴ ἡ Προσευχὴ σὲ κάμνει συνόμοφον μὲ τοὺς Ἀγγέλους· αὐτὴ δύναται γλήγορα νὰ σὲ ἀνεβάσῃ εἰς τὴν ἐδικήν τους πολιτείαν, καὶ τὸν βίον, καὶ τὴν δίαιταν, καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν εὐγένειαν, καὶ τὴν συνέσιν, καὶ τὴν σο-

φίαν· καὶ σὲ κάμνει νὰ σπουδάξῃς ὅλως σε τὴν ζωὴν νὰ διείσπεσαι εἰς προσευχαῖς, καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Διατὶ, τὶ ἄλλο τιμιώτερον εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦτο, ὅπου νὰ συνομιλῇ μὲ τὸν Θεόν; τί δικαιότερον; τί δὲ κοσμιώτερον; τί δὲ σοφώτερον; διατὶ, ἂν εἶναι καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου συντυχαίνουν μὲ σοφοὺς ἀνθρώπους, γλίγωρα γίνονται φρόνιμοι, ὡσαὶ καὶ ἐκεῖνοι, ἀπὸ τὴν συχνὴν ὁμιλίαν, τί πρέπει νὰ εἴπωμεν διὰ ἐκείνους, ὅπου συντυχαίνουν μὲ τὸν Θεὸν, καὶ προσεύχονται; πόσην σωφροσύνην, καὶ πόσων καλῶν ἔργων κατάματα τοὺς δίδει ἡ Προσευχὴ, καὶ ἡ δέησις; ὥστε ἂν τὴν εἴπῃ τινὰς πῶς εἶναι αἰτία, καὶ ἀφορμὴ πάσης ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης, δὲν θέλει σφάλῃ· καὶ χωρὶς αὐτὴν δὲν εἶναι κάμμία ἀρετὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπου νὰ τὸν ὁδηγῇ εἰς τὴν εὐσέβειαν. Ἀλλὰ ὡσαὶ μία Πόλις, ὅπου νὰ μὴν ἔχῃ καμμία τειχόπυργον ἀπὸ τειχοῦς, εὔκολα πέρνεται ἀπὸ τοὺς πολεμοῦντας, διὰ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζῃ τινάς· τοιοῦτοτρόπως καὶ μία ψυχὴ, ὅπου νὰ μὴν εἶναι περιφραγμένη μὲ προσευχαῖς καὶ μὲ δέησες, εὔκολα τὴν ὑποπάζει ὁ διάβολος, καὶ τὴν κάμνει δεκτικὴν πάσης ἁμαρτίας καὶ κακώσεως. διατὶ, τὸ μὲν πρῶτον, ὅταν ἰδῇ ψυχὴν ὅπου νὰ εἶναι περιφραγμένη μὲ προσευχαῖς, καὶ μὲ δέησες, δὲν τολμᾷ νὰ ζυγώσῃ σιμά της, φοβούμενος τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμιν, ὅπου ἔχει ἀπὸ τὴν Προσευχὴν, καὶ τὴν δέησιν· διότι στερεώνει περισσότερον ἡ Προσευχὴ, καὶ δυναμώνει τὴν ψυχὴν, παρὰ τὸ ψωμὶ τὴν σάρκα. Ἄλλο πάλιν, ἐκεῖνοι ὅπου σπουδάζουν εἰς τὴν Προσευχὴν, δὲν στέργουσι νὰ κάμουσιν ἄλλα ἀπ' ἐκεῖνα, ὅπου προσεύχονται, ἀμὴ ἐντρεπόμενοι τὸν Θεὸν, μὲ τὸν ὁποῖον ἐσυντύχαιναν ὁλονύχα, προσκρούουν καὶ ἀποδιώχνουν ὅλαις ταῖς μηχαναῖς καὶ τέχναις τοῦ πονηροῦ. διατὶ βαίνουσι μὲ τὸν νοῦν τους, πόσον κακὸν εἶναι, ἕως τώρα νὰ ἐσυντύχαιναν μὲ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἐπαρακαλοῦσαν νὰ τοὺς δώσῃ σωφροσύνην, καὶ καθαρότητα, καὶ παρδιοὺς νὰ γυρίσουν τὴν γνώμην τους πρὸς τὸν διάβολον, καὶ νὰ δεχθοῦν εἰς τὴν ψυχήν τους τὰς αἰχρὰς ἡδονάς, καὶ νὰ δώσουν ἄδειαν εἰς τὸν διάβολον νὰ ἔμπῃ εἰς τὸν νοῦν τους, τὸν ὁποῖον νοῦν ἕως τώρα τὸν ἐσκέπαζεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν Προσευχὴν, καὶ νὰ συγχωρήσουν, νὰ καταπατοῦν οἱ δαίμονες ταῖς ψυχαῖς ἐκείναις, ταῖς ὁποίαις σκεπάζουν ἡ χάρες τοῦ Παναγίου Πνεύματος, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὰς ὁ Θεὸς τὴν χάριν του, καὶ τὴν πολλήν του φιλανθρωπίαν, καὶ πρόνοιαν. Καὶ πῶς εἶναι ἡ ἀφορμὴ, ἄκουσον.

Ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ δυνηθῇ νὰ δεχθῇ τὴν θείαν ὁμιλίαν χωρὶς τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος· ἀλλὰ πρέπει ὅταν ἔλθῃ αὐτὴ ἡ χάρις, καὶ μᾶς συμβοηθεῖ εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας, καὶ κόπους, ὅπου κάμνομεν, νὰ πηγαίνωμεν παρδιοὺς νὰ δεόμεθεν, καὶ νὰ εὐχώμεθεν μετὰ εἰλικρινοῦς καρδίας, καὶ πόθου πρὸς τὸν Θεόν· διατὶ μεγαλήτερον τίποτες εἶναι ἀπὸ τὴν δύναμιν τὴν ἀνθρωπίνην, νὰ λαλήσῃ τινὰς μὲ τὸν Θεόν. Καὶ ἐπειδὴ μεγάλη εἶναι ἡ τιμὴ, πρέπει καὶ ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ μᾶς δυναμώσῃ, καὶ νὰ μᾶς θαρρύνῃ, καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ τὴν μεγαλειότητα τῆς τιμῆς. Τὸ λοι-

πὸν

πὸν ὅταν μάθῃς, ὅτι ἐδέχθης τὴν ἐνέργειαν τȣ̃ Ἁγίȣ Πνεύματος, καὶ μέλλῃς νὰ λαλήσῃς μὲ τὸν Θεὸν, δὲν θέλεις δώσει κἀμμίαν ἄδειαν, καὶ θέλημα εἰς τὸν διάβολον νὰ σέβῃ εἰς τὴν ψυχήν, ὁπȣ̃ ἁγιάθη ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Διατὶ, καθὼς ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ γίνονται φίλοι μὲ τὸν Βασιλέα, καὶ συντυχαίνουν μὲ ἐκεῖνον, καὶ ἔχουν πολλαῖς τιμαῖς ἀπὸ ἐκεῖνον, δὲν καταδέχονται, οὐδὲ χρειάζονται νὰ συντυχαίνουν μὲ πτωχȣ̀ς, καὶ καταφρονεμένȣς ἀνθρώπȣς· τοιȣτοτρόπως καὶ ἐκεῖνος ὁπȣ̃ λαλεῖ μὲ τὸν Θεὸν καὶ προσεύχεται, δὲν θέλει καταδεχθῇ μὲ κανένα τρόπον ἐκείνου τȣ̃ ἀσεβȣ̃ς, καὶ πονηρȣ̃ τὴν ὁμιλίαν εἰς τȣ̃ λόγȣ τȣ· διατὶ βέβαια ἐκεῖνος, ὁπȣ̃ δουλȣ̃ται εἰς ταῖς ἡδοναῖς, καὶ ταῖς δουλεύει, ὁμιλεῖ καὶ συντυχαίνει μὲ τȣ̀ς δαίμονας, καὶ ἀγαπᾷ, καὶ κρατεῖ εἰς τὴν καρδίαν τȣ ἐκείνων τὴν μανίαν, καὶ τὴν πονηρίαν, καὶ ἀσέβειαν· καθὼς καὶ ἐκεῖνος ὁπȣ̃ ἀγαπᾷ, καὶ δȣλεύει τὴν σωφροσύνην, καὶ τὴν δικαιοσύνην, ὁμιλεῖ καὶ συντυχαίνει μὲ τȣ̀ς Ἀγγέλȣς, καὶ ἐπιθυμεῖ, καὶ ἀναγκάζεται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐκείνων μεγαλοφρέπειαν. Φαίνεται μȣ, ὅτι ἂν εἴπῃ τινὰς, πῶς εἶναι νεῦρα τῆς ψυχῆς ἡ Προσευχὴ, νὰ μηδὲν παρασφάλῃ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν· διατὶ βαίνω μὲ τὸν νοῦν μȣ, ὅτι καθὼς τὸ σῶμα κρατεῖται ἀπὸ τὰ νεῦρα, καὶ τρέχει, καὶ ἑστέκεται, καὶ ζῇ, καὶ σφίγγει, καὶ ἐὰν δὲν κόψῃ τινὰς τὰ νεῦρα, εἶναι ὅλον συναρμολογȣ́μενον, ἀμὴ ἂν τὰ κόψῃ, ἰδὲ ὁπȣ̃ ἐχάλασεν ὅλην τὴν ἁρμονίαν τȣ̃ σώματος, τοιȣτοτρόπως καὶ αἱ ψυχαὶ, διὰ τῶν Ἁγίων Προσευχῶν, ἁρμόζονται καὶ κρατȣ̃νται, καὶ τὸν δρόμον τῆς δȣσεβείας τρέχȣσι μὲ πᾶσαν δȣκολίαν. Ἀμὴ αἴσως καὶ ἀποσερήσῃς τȣ̃ λόγȣ σε ἀπὸ τὴν Προσευχὴν, ἔκαμες ὡσὰν νὰ ἤθελες δȣγάλῃ τὸ ψάρι ἀπὸ τὴν θάλασσαν· διατὶ καθ' ὃν τρόπον ζῇ τὸ ψάρι μὲ τὸ νερὸν, τοιȣτοτρόπως ζῇς καὶ ἐσὺ μὲ τὴν Προσευχή· καὶ καθὼς ἐκεῖνο πλέει ἐπάνω εἰς τὸ νερὸν εὔκολα, καὶ ὑπάγει ὅπȣ θέλει, ἔτζι καὶ ἐσὺ μὲ τὴν Προσευχὴν θέλεις νὰ περάσῃς τȣ̀ς Οὐρανȣ̀ς, καὶ νὰ σιμώσῃς εἰς τὸν Θεόν. Λοιπὸν ἔσωσαν αὐτὰ, ὁποῦ εἴπαμεν, νὰ ἀποδείξουν τὴν δυνάμιν τῆς Ἁγίας Προσευχῆς· ἀλλὰ κάλλιον νὰ ἐλθȣ̃μεν εἰς τȣ̀ς Θείας Γραφὰς, καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν, ὁπȣ̃ κάμνει ὁ Χρισὸς, νὰ ἀποδείξωμεν τὸν πλȣ̃τον, ὁπȣ̃ χαρίζȣσιν αἱ Προσευχαὶ εἰς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ βέλονται καὶ ἀγαποῦν νὰ χολάζουν ὅλην τȣ̀ς τὴν ζωὴν εἰς αὐταῖς.

„Ἔλεγε δὲ, φησὶ, καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προ„σεύχεσθαι". Ἦν τινὰς Κριτὴς εἰς μίαν Πόλιν, καὶ μήτε τὸν Θεὸν ἐφοβεῖτο, μήτε τȣ̀ς ἀνθρώπȣς ἐντρέπετο· ἦν δὲ μία χήρα εἰς τὴν Πόλιν ἐκείνην, καὶ ἤρχετο εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν, καὶ τȣ̃ ἔλεγεν· ἐλευθέρωσόν με, καὶ ἔπαρε τὸ δίκαιόν μȣ ἀπὸ ἐκεῖνον ὁπȣ̃ με ἀδικεῖ· ἐκεῖνος δὲ ὁ Κριτὴς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν δικαιώσῃ εἰς πολὺν καιρόν. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε πρὸς τὸν ἑαυτόν τȣ· ἂν εἶναι καὶ μηδὲ τὸν Θεὸν φοβȣ̃μαι, μηδὲ τȣ̀ς ἀνθρώπȣς ἐντρέπομαι, κἂν διατὶ ἔρχεται, καὶ με πειράζει ἡ χήρα αὕτη, ἂς πάρω τὸ δίκαιόν της, ἵνα μὴ ἔρχεται ὁλονυχὶς καὶ με πειράζῃ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· „Ἀκȣ́σατε τί ὁ Κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει; Ἀμὴ ὁ

„Θεὸς

„Θεὸς δὲν θέλει κάμη τινὶ ἐκδίκησιν τῶν ἀνθρώπων τε τῶν διαλογιζό-„νων, ὁπῶ πράζουσι πρὸς αὐτὸν ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐ-„τοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τινὶ ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει". Ὦ Ἀδελφοὶ, ἂς μάθωμεν τινὶ σοφίαν, ὁπῶ εἶναι κεκρυμμένη εἰς τὰ λόγια τῶ πνεύματος, ὄχι ὅση εἶναι, ἀμὴ ὅσον φθάνει ἡ δυνάμις μας. Ὅσοι μὲν οὖν ἄνθρωποι ζοῦν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ἤγουν ὁπῶ βυθῶν εἰς τινὶ θάλασσαν, καὶ δυγάνουν τὰς πολυτίμους λίθους, καταβαίνοντες μέσα εἰς τὸ βαθύτατον βάθος τῆς θαλάσσης, δυγάνουσιν αὐτὰς τὰς λίθους, καὶ τὰς φέρουσιν ἐκείνων, ὁπῶ κατοικοῦν εἰς τινὶ γῆν· ἀλλ' ἡμεῖς τὸ πέλαγος τῶν Θείων Γραφῶν ἰσοείσαντες, μέσα εἰς αὐτὸν τὸν βυθὸν τῆς πνευματικῆς σοφίας, ὅσον εἶναι ἡ δυνάμις μας, νὰ καταδράμωμεν, ἵνα φέρωμεν νὰ παραδώσωμεν ἐσᾶς θησαυρὸν ἀγαθὸν, ὁπῶ νὰ καλλωπίζῃ ταῖς ψυχαῖς σας, καλλιώτερον παρὰ τὰς πολυτίμους λίθους. Ἐκεῖνοι οἱ λίθοι στολίζουν, καὶ λαμπρύνουν ταῖς κορώναις τῶν Βασιλέων, ὁπῶ φορῶν εἰς τὰ κεφάλιά τους, διατὶ ἐκείνων ἡ δόμορφία μονάχα εἰς ἑαυτὴν τινὶ ζωὴν εἶναι, καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς Οὐρανοὺς τιμὴν δὲν ἔχουν· ἀμὴ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὁπῶ στεφανώσῃ τὴν ψυχήν τε μὲ τὰ λόγια τῶ πνεύματος, καὶ τώρα ἐδῶ εἰς ἑαυτὸν τὸν Κόσμον περνᾷ τὴν ζωήν τε μετὰ πάσης ἀσφαλείας, καὶ μετὰ τὸν θανάτόν τε, μὲ πολὺ θάρρος προσέρχεται ἔμπροσθεν εἰς τὸ Κριτήριον τῶ Χριστῶ, διὰ τὸ νὰ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ταῖς ἀρεταῖς, καὶ νὰ λείπῃ ἀπὸ πᾶσαν κακίαν.

Τὸ λοιπὸν, τί γνεᾶς θησαυροὺς σᾶς φέρομεν ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς Θείας Γραφῆς; ὄχι πῶς ἠμπορεῦμεν νὰ ἐμπεῦμεν εἰς ὅλον τὸ βάθος τῆς σοφίας, ἀμὴ ὅσον δυνόμαθεν νὰ καταλάβωμεν. Θέλοντας ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῶς Χριστὸς νὰ σύρῃ τὰς ἀνθρώπους εἰς τὴν Προσευχὴν, καὶ βουλόμενος νὰ δείξῃ τὴν ὠφέλειαν, ὁπῶ πέρνουν οἱ ψυχαῖς ἀπ' αὐτὴν, φέρει εἰς τὸ μέσον σὰν Κριτὴν πονηρὸν, καὶ σκληρὸν, ὁ ὁποῖος εὔγαλεν ἀπὸ τῶ λόγου τε πᾶσαν ἐντροπὴν, καὶ ἐξεδίωξεν ἀπὸ λόγου τε ὅλον τὸν φόβον τῶ Θεῶ· ὅμως ἠμπόρεσε νὰ βάλῃ καὶ δίκαιον ἄνθρωπον εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐλεήμονα· καὶ ἐξετάζοντας τῶ δικαίου τὴν Ἐλεημοσύνην, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τῶ Θεῶ, νὰ δείξῃ τὴν δύναμιν τῆς Προσευχῆς· διατὶ, ἂν καὶ ὁ καλὸς ἄνθρωπος, καὶ ἥμερος, καὶ πρᾶος δέχεται ἐκείνους, ὁποῦ τὸν παρακαλῶν, καὶ τὰς ἀκούει, πόσῳ μᾶλλον ὁ Θεὸς, τῶ ὁποίου τόσον εἶναι πολὺ καὶ μεγάλη ἡ φιλανθρωπία; ὅτι, ὄχι μόνον ὑπερβαίνει τὸν νοῦν τὸν ἐδικόν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀγγέλων αὐτῶ. Ἔφθασεν, ὡς καθὼς εἶπα, νὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον πρόσωπον δικαίου Κριτῶ, καὶ νὰ δείξῃ τὴν ὑπόθεσιν· ἀμὴ δὲν κάμνει ἔτζι, ἀλλὰ φέρει εἰς τὸ μέσον Κριτὴν ἄγριον, καὶ ἀσεβῆ, καὶ μισάνθρωπον, καὶ πρὸς μὲν τὰς ἄλλους ὅλους ἀνήμερον, καὶ ἀπάνθρωπον, καὶ κακὸν, πρὸς δὲ τὰς δεομένους ἥμερον, καὶ πρᾶον, καὶ καλόν· διὰ νὰ μάθῃς ἐσὺ, ὅτι πᾶσα δέησις καὶ αὐτὴν τὴν πονηραν φύσιν, καὶ γνώμην εὔκολα τὴν γυρίζει εἰς δυσπλαγχνίαν, καὶ ἔλεον. Καὶ διὰ ποῖον τρόπον τὸ ἔκαμεν αὐτὸ ὁ Χριστός; διὰ νὰ μὴν ἀπομείνῃ τινὰς ἀπὸ τὰς ἀνθρώπους, ὁπῶ νὰ μὴν καταλάβῃ τὴν δύναμιν τῆς Προ-

σευ-

σθλχῆς. Διὰ ταύτην ὖν τὴν ὑπόθεσιν ἔφερον εἰς τὸ μέσον αὐτὸν τὸν πονηρότατον Κεριθὴν, ἀπὸ ὅλυς τὺς ἀνθρώπυς, ϗ ἔδειξέμας, πῶς ἡ παρακάλεσις τῆς χήρας ἐδωνήθη νὰ τὸν κάμῃ παρὰ φύσιν φιλάνθρωπον. Καὶ ἀπ' αὐτῦ τῦ πονηρῦ τινὶ ὑπόθεσιν ςρέφει τὸν λόγον πρὸς τὸν αὐτῦ Πατέρα, τὸν ἀγαθὸν, τὸν πρᾶον, τὸν ἥμερον, τὸν φιλάνθρωπον, ὁποῦ παραβλέπει ταῖς ἀνομίαις, ὁπῦ συγχωρεῖ ταῖς πολλαῖς ἁμαρτίαις, ὁπῦ πᾶσαν ἡμέραν βλασφημεῖται, ϗ ὑποφέρει, ὁπῦ βλέπει πῶς τιμῶν τὺς δαίμονας ϗ ὑπομένει, ὁπῦ αὐτὸν μὲν τὸν ὑβρίζουν, τὸν Υἱόν του δὲ τὸν μονογενῆ τὸν βλασφημῦν, μὲ γραμμένα, ϗ μὲ ἄγραφα λόγια, μὲ χίλια, ϗ μύρια δεινὰ, ϗ κακά. Καὶ ἂν εἶναι ϗ πιςοτρόπως βλασφημύμενος τὸ βασῆ, ϗ ὑπομένει τινὶ βλασφημίαν, ἐὰν μᾶς ἰδῇ νὰ προσπίπτωμεν εἰς αὐτὸν ϗ νὰ τὸν παρακαλῦμεν μετὰ πρέποντος φόβυ, τάχα δὲν θέλει μᾶς ἐλεήσει τὸ γλυκορώτερον; Ἀκύσατε, φησὶ, τί ὁ Κεριθὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ἂν εἶναι ϗ τὸν Θεὸν δὲν τὸν φοβῦμαι, ϗ τὺς ἀνθρώπυς δὲν τὺς ἐντρέπομαι, κἂν διατὶ ἔρχεται, ϗ μὲ πειράζει ὁλονυχὶς, ἂς κάμω τινὶ ἐκδίκησιν. Τί λέγεις, ὦ ἄνθρωπε; ἐκεῖνο ὁπῦ δὲν ἐδωνήθη νὰ τὸ κάμῃ ὁ φόβος τῦ Θεῦ, ἐδωνήθη νὰ τὸ κάμῃ ἡ δέησις· ϗ ὁ φοβερισμὸς τῦ Θεῦ, ὁπῦ ἔμελλε νὰ κολάσῃ τὸν πλύσιον, ϗ τὸ ἤξυρε βέβαια, δὲν ἐδάμασεν, ὐδὲ ἐκαταφράϋνε τινὶ γνώμιν τυ, ϗ ἡ χήρα μὲ τινὶ παρακάλεσίν της ἐκαταφράϋνέ τον, ϗ τὸν ἡμέρωσε; Τὸ λοιπὸν, πῶς πρέπει νὰ λογιάζωμεν διὰ τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, ἂν ϗ αὐτὴ ἡ χήρα μὲ τινὶ παρακάλεσίν της ἐκαταφράϋνε πιςοτρόπως ἐκεῖνον τὸν ὠμὸν, τὸν ἄγριον, τὸν ἀνήμερον; Πόσιν καλωσυνίν, πόσιν φιλανθρωπίαν θέλει δείξῃ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ ϗ θέλει πάντοτε μόνον νὰ ἐλεῇ, ϗ νὰ κολάσῃ κἀμμίαν φορὰν δὲν θέλει; ὁ ὁποῖος ἔκαμε ϗ τινὶ κόλασιν ϗ τινὶ τιμωρίαν διὰ πολλὴν ὠφέλειαν ἐδικίμας, ϗ μὲ τὸν φοβερισμὸν τῆς τιμωρίας μᾶς ἡτοίμασε τόσαις μεγάλαις καλωσυνίαις, ϗ ἀνάπαυσες, ὅπως ϗ ὁ φόβος, ϗ ἡ ἐλπίδα νὰ μᾶς βοηθοῦν ἀπὸ δύο μέρη· ὁ μὲν φόβος νὰ μᾶς ξεκόπτῃ ἀπὸ τὰ κακὰ ἔργα, ἡ δὲ ἐλπὶς νὰ μᾶς ἀναγκάζῃ νὰ κάμνωμεν τὸ καλὸν ϗ ταῖς ἀρεταῖς.

Δὲν δυνόμαι νὰ χωρίσω τὸν λογισμόν μυ ἀπὸ τινὶ ἐνθύμησιν ἐκείνυ τοῦ Κεριθοῦ τῆς ἀδικίας, ἐμβλέπωντας εἰς τινὶ παρὰ φύσιν ἐκείνυ πραότητα, ϗ εἰς τινὶ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν τινὶ ἀμέτρητον· διατὶ, ἂν ϗ ἐκεῖνος, ὁποῦ δὲν ἐβουλήθη ποτέ τυ νὰ δείξῃ κἀμμίαν καλωσυνίν, παρδθὺς ἐμετανόησε, ϗ ἐλεημονήθη ἐκείνυ, ὁπῦ τὸν παρεκάλει, ϗ τὸν ἐδέετο, πόσιν βοήθειαν θαρρεῖτε νὰ μᾶς φέρυσιν ἐξ Οὐρανῦ αἱ Προσδχαὶ ϗ αἱ δεήσεις; Ὅμως καθ' ἕνας θέλει γνωρίσει τινὶ δυνάμιν, ϗ ἰχνὶ τῶν Ἁγίων Προσδχῶν, ὅταν ςοχαθῇ ϗ καταλάβῃ, πόσα ἀγαθὰ πέρνυσιν ἐκεῖνοι καθημερύσιον, ὅσοι πάντοτε δέονται, ϗ προσδχόνται εἰς τὸν Θεόν. Διατὶ, ποῖος εἶναι ἀπὸ ἐσᾶς, ὁπῦ δὲν ἐγνωρίζει, ὅτι ϗ τὸ φῶς τῦ Ἡλίυ, ϗ τινὶ λάμψιν τῦ φεγγαρίυ, ϗ τῶν ἀςέρων, ϗ τινὶ δύκρασίαν τῶν ἀέρων, ϗ τροφὰς παντοδαπὰς, ϗ

πλυ-

πλῆτον, καὶ ζωὴ, καὶ μύρια ἀγαθὰ τὰ δίδει ὁ Θεὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἴσια, καὶ εἰς δικαίους, καὶ εἰς ἀδίκους, καὶ εἰς ἀσεβεῖς, καὶ εἰς δυσεβεῖς διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς; καὶ αὐ εἶναι καὶ ἐκεῖνοι, ὁπῶ δὲν δέονται, οὐδὲ γυρεύουν τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἐλεεῖ, καὶ τοὺς θεραπεύει καθ' ἡμέραν, πόσα ἀγαθὰ εἶναι πρέπον νὰ ἀπολαύσωσι, καὶ νὰ πέρνωσιν ἐκεῖνοι, ὁπῶ χολάζουσι καὶ καρτερῶσιν ὅλην τὴν ζωὴν τοὺς εἰς ταῖς προσευχαῖς, καὶ εἰς ταῖς δέησες; Τὸ λοιπὸν ἐλάτε, καὶ ἂς ἰδοῦμεν πόσοι δίκαιοι μὲ ταῖς Προσευχαῖς τους, ἐδωνήθηκαν νὰ σώσουν καὶ νὰ γλυτώσουν καὶ Πόλεις, καὶ ἔδωσαν τὸν ἑαυτόν τους νὰ σώσουν τὰ Ἔθνη, καὶ ὅλην τὴν Οἰκουμένην. Ἐγὼ νὰ σᾶς τοὺς ἐνθυμίσω ὅλους· καὶ πρῶτον νὰ ἐνθυμίσω τὸν Παῦλον, ὅτι εἶναι ἄξιος ἐνθυμήσεως, τὸν Παῦλον ἐκεῖνον, ὁπῶ ποτέ του δὲν ἐχόρταινε ἀπὸ τὴν Προσευχὴν, καὶ τὴν Λατρείαν τοῦ Θεοῦ· ὁπῶ εἶναι Πατέρας, καὶ Πρόγονος ὅλων τῶν δούλων τοῦ Χριστοῦ· ὅμως ἐκεῖνος, ὁ φύλαξ τῆς Οἰκουμένης, μὲ τὴν προσευχὴν, καὶ μὲ τὴν παντοτινὴν δέησιν ἔσωσεν ὅλα τὰ Ἔθνη, λέγωντας πάντοτε τοῦτον τὸν λόγον πρὸς ἡμᾶς. „ Τούτου χάριν κάμπτω „ τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ πᾶ„ σα πατριὰ ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δώσῃ ἡμῖν „ κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον κατοικῆσαι „ τὸν Χριστὸν, διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν". Βλέπεις πόσον δυνάται ἡ Προσευχὴ καὶ ἡ δέησις, ὅτι κάμνει τοὺς ἀνθρώπους Ναοὺς καὶ σπήτια τοῦ Χριστοῦ; Καθὼς τὸ χρυσάφι, καὶ ἡ ἀκριβαῖς καὶ εὔμορφαις πέτραις, καὶ τὰ μάρμαρα κάμνουν τὰ σπήτια τῶν Βασιλέων, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ Προσευχὴ κάμνει τὸν ἄνθρωπον σπῆτι τοῦ Χριστοῦ· νὰ κατοικήσῃ, λέγει, ὁ Χριστὸς εἰς ταῖς καρδίαις σας. Πῶς, καὶ μὲ τί δυνάσαι νὰ ἐγκωμιάσῃς τὴν Προσευχὴν, ἡ ὁποία σὲ κάμνει Ναὸν, καὶ σπῆτι Θεοῦ; Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δὲν χωροῦν οἱ Οὐρανοὶ, ἔρχεται καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν ψυχὴν, ὁπῶ ζῇ μὲ Προσευχαῖς. διότι λέγει· „ ὁ Οὐρανὸς εἶ„ ναι θρόνος μου, ἡ δὲ Γῆ εἶναι ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶκον „ θέλετε κάμῃ διὰ λόγου μου, λέγει Κύριος, καὶ ποῖος τόπος εἶναι ἐκεῖ„ νος, ὁπῶ νὰ μὲ χωρῇ ἐμένα"; Τὸ λοιπὸν ἂς ἰδοῦμεν, μὲ τί τρόπον κάμνει ὁ Παῦλος τὸν οἶκον, ὁπῶ νὰ κατοικήσῃ ὁ Θεός· μὲ τὴν ἐνέργειαν δηλονότι τῆς Προσευχῆς. διὸ καὶ λέγει· „ κάμπτω τὰ γόνατά „ μου πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα κατοικήσῃ ὁ „ Χριστὸς διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν". Ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦτο πάλιν θέλει γνωρίσει τινὰς τὴν δυνάμιν τῶν Εὐχῶν, ὅτι ὁ Παῦλος, ὁπῶ ἔτρεχεν εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, ὡσὰν νὰ εἶχε πτερὰ, καὶ εἰς τὴν φυλακὴν ἐμπῆκε, καὶ πληγαῖς ἐδέχθη, καὶ εἰς τὴν ἄλυσον τὸν ἔβαλον, καὶ χεδὸν ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς κινδύνους καὶ θανάτους τὴν ἐπέρασεν· ἀλλὰ καὶ δαίμονας ἐδίωκε, καὶ νεκροὺς ἀνάσαινε, καὶ ἀσθενημένους ἰάτρευε, εἰς κανένα ἀπὸ τοῦτα δὲν εἶχε τὸ θάρρος του, διὰ βοήθειαν τοῦ Κόσμου, ἀλλὰ μόνον μὲ ταῖς Προσευχαῖς ἐτείχιζε τὴν Γῆν· καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμνε τὰ σημεῖα, καὶ ἀνάσαινε τοὺς νεκροὺς, πάλιν ἔτρεχεν εἰς ταῖς Προσευχαῖς,

ὡσὰν

ὡσαὶ σῦας ἀθλητὴς, ἀπὸ τὴν παλαίστραν εἰς τὸν στέφανον. διατὶ καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὁπὸ ἔκαμνον, ὅλα μὲ τὴν Προσευχὴν τὰ ἐκατώρθωνε. διατὶ καθὼς ποτίζονται τὰ δενδρα καὶ αὐξαίνει μὲ τὸ νερὸν, τοιοτρόπως καὶ ἡ ζωὴ τῶν Ἁγίων ποτίζεται, καὶ αὐξαίνεται μὲ ταῖς προσευχαῖς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ παρόντος βίου, ποτίζοντας τὴν ψυχήν του μὲ ταῖς Προσευχαῖς, ὅλα τὰ κακὰ, ὁπὸ τὸ ἐσωσέβαιναν, τὰ ὑπέμενεν εὔκολα, καὶ ἐπαράδιδε τὸ κορμί του εἰς πληγὰς, καὶ εἰς μάστιγας, ὡσαὶ πύργος ἀκλόνητος. Μὲ ταύτην τὴν Προσευχὴν ἔσεισε τὸ δεσμωτήριον εἰς τὴν Μακεδονίαν· μὲ ταύτην ἐτζάκισε τὰ σίδηρα, ὥσπερ λέων· μὲ ταύτην τὴν Προσευχὴν ἐξήρπασε τὸν δεσμοφύλακα ἀπὸ τὴν πλανήν· μὲ ταύτην τὴν Προσευχὴν ἐχάλασε, καὶ διέλυσε τὴν τυραννίδα τῶν δαιμόνων.

Ὅμως καὶ ἐκεῖνα, ὁπὸ γράφει εἰς ταῖς Ἐπιστολαῖς του, καὶ παραγγέλλει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τὰ ἠξεύρομεν. Νὰ ἐπιμένετε, λέγει, πάντοτε εἰς ταῖς Προσευχαῖς, καὶ μὲ εὐχαριστίαν νὰ προσκαρτερῆτε εἰς ταῖς Προσευχαῖς· καὶ ἐκεῖ εἰς αὐταῖς νὰ προσευχηθῆτε καὶ διὰ λόγου μου, διὰ νὰ μοῦ δοθῇ λόγος καὶ πολὺ θάρρος, νὰ λαλήσω μὲ μεγάλην παρρησίαν τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐαγγελίου. Τί λέγεις; τόσην παρρησίαν δίδουν εἰς ἡμᾶς αἱ Προσευχαὶ, εἰς τόσον ὅτι νὰ τολμήσωμεν νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Θεὸν διὰ τὸν Παῦλον; καὶ ποῖος στρατιώτης εἶναι ἐκεῖνος ὁπὸ ἀποκοτᾷ νὰ παρακαλέσῃ τὸν βασιλέα, διὰ τὸν μεγάλον Στρατηγόν; καὶ μάλιστα ὁπὸ μηδὲ κἀνένας Στρατηγὸς εἶναι ἔτζι φίλος μὲ τὸν Βασιλέα, καθὼς ἦτον ὁ Παῦλος μὲ τὸν Θεόν; ἀλλ' ὅμως εἰς τοσαύτην τιμὴν μᾶς ἀνεβάζουν αἱ Προσευχαὶ, ὥστε νὰ τολμοῦμεν νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν διὰ τὸν Παῦλον. Καὶ ἐπειδὴ τοσαῦτα καλὰ δίδει ἡ Προσευχὴ εἰς ἐκείνους ὁπὸ προσεύχονται, σκόπει, καὶ πόσα κακὰ κάμει ἐκεῖνος, ὁπὸ ἀμελεῖ τὴν Προσευχήν· διατὶ καὶ ὁ Πέτρος, ὁ πρῶτος τῶν Ἀποστόλων, ὁ τοῦ Οὐρανοῦ λαμπρότερος, μὲ ταύτην τὴν Προσευχὴν ἔφυγε τὸ δεσμωτήριον. Ἦτον μὲν δυνατὸν νὰ γλυτώσῃ ὁ Πέτρος, καὶ ἀπὸ τὴν ἐδικήν του ἀρετὴν, καὶ διὰ τὴν ὠφέλειαν, ὁπὸ ἔμελλε νὰ λάβῃ ὁ Κόσμος μετὰ ταῦτα ἀπὸ λόγου του, ἀμὴ ἐνήργησε τὸ γλυκυτέρον καὶ ἡ Προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀνεῴχθησαν αἱ θύραι τοῦ δεσμωτηρίου. διατὶ, ὄχι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, γράφει ὁ Λουκᾶς, ὅτι „Προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτε„νὴς ὅλης τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ Πέτρου“· ἀλλὰ διὰ νὰ μάθωμεν ἡμεῖς πόσην δυνάμιν ἔχουν αἱ Προσευχαὶ εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, εἰς τόσον ὅτι νὰ δυνῶνται νὰ γλυτώνουν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τὸν Παῦλον, καὶ τὸν Πέτρον, τοὺς στύλους τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς Κορυφαίους τῶν Ἀποστόλων, τοὺς περιβοήτους ἐν Οὐρανῷ, τὸ τεῖχος τῆς Οἰκουμένης, τὸ κοινὸν φυλακτήριον πάσης γῆς καὶ θαλάσσης.

Ἀκόμη εἰπέ μοι καὶ τοῦτο· ὁ Μωϋσῆς πῶς ἔσωσε τοὺς Ἑβραίους εἰς τὸν πόλεμον; δὲν ἔδωσε τὰ ὅπλα, καὶ τὸν πόλεμον εἰς τὸν Μαθητήν του, καὶ ἐκεῖνος ἐπολέμα μὲ ταῖς Εὐχαῖς; καὶ ἐκεῖ ὁπὸ δὲν ἐδυνάντο ἐκεῖνοι νὰ νικήσουν μὲ τὰ ἄρματα, αὐτὸς ἐνίκα, καὶ ἐκέρδαινε μὲ τὰς Προσευ-

χάς·

χάς· καὶ ἔδειχνε καὶ ἐφανέρωνε, ὅτι αἱ Προσευχαὶ δύνονται περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰ ἅρματα, καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα, καὶ ἀπὸ τὰ χρήματα, καὶ ἀπὸ πολλὰ στρατόπεδα δύνονται αἱ Προσευχαὶ τῶν Δικαίων. Διὰ τοῦτο καὶ ὅλος ὁ στρατὸς, καὶ ἡ μυριάδες τῶν πολεμίων, εἴχασιν τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ θάρρος τῆς σωτηρίας των εἰς τὸν Προφήτην. διατὶ, προσευχόμενος ὁ Μωϋσῆς, ἐκέρδαιναν καὶ ἐνίκουν οἱ Ἑβραῖοι· ὁπόταν δὲ ἐχόλαζεν, ἐκέρδαιναν οἱ ἐχθροί τους. Τὸ λοιπὸν τοιοτρόπως κάμνομεν καὶ ἡμεῖς, ὅταν προσευχόμεθεν, εὔκολα νικοῦμεν τὸν διάβολον, καὶ γλυτώνομεν ἀπὸ ταῖς τέχναις, καὶ τὰ καμώματά του· ὅταν δὲ ἀμελοῦμεν, καὶ δὲν προσευχόμεθεν, τὸν κάμνομεν καὶ ἀνδρειώνεται καταπαίωμας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Λαὸς τῶν Ἑβραίων, ὁπόταν ἀσέβησαν, καὶ ἔμελλε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ὁ Θεὸς, διὰ Προσευχῆς τοὺς ἐγλύτωσεν ὁ Μωϋσῆς· καὶ τῶν θείων ὄψεων, καὶ ἄλλων μυρίων ἀγαθῶν, διὰ ταύτης ἔτυχε μόνης. Διότι αὐτὴ ἡ Προσευχὴ τὸν ἔκαμεν αὐτὸν καὶ ἀπέρασεν ὅλου τοῦ τοῦ ζωοῦ, ὡσὰν ἐκείνους, ὁποῦ οἰκοῦν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς· αὐτὴ ἡ Προσευχὴ ἐκαταφρόνεσε καὶ ἐνίκησε τοῦ δύναμιν τοῦ πυρός· αὐτὴ ἡ Προσευχὴ ἡμέρωσε, καὶ ἐταπείνωσε τὰ λεοντάρια· καὶ τοῦ μὲν δύναμιν τοῦ πυρὸς, τοῦ ἔσβεσαν οἱ τρεῖς Παῖδες, ὁπόταν ἐπροσεύχοντο εἰς τοῦ κάμινον, τὸν δὲ θυμὸν τῶν λεόντων, τὸν ἐκαταφράυνεν ὁ Δανιὴλ, ὅταν ἐπροσεύχετο εἰς τὸν λάκκον, διὰ τῶν ὁποίων Ἁγίων Ἀνδρῶν ἔδειξεν ἡ προσευχὴ, ὡς καθὼς μὲ φαίνεται, τοῦ δύναμίν της εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι, ὅσους καὶ ἂν εὕρῃ, ὁποῦ κινδυνεύουν, εὔκολα τοὺς ἐξαρπάζει ἀπὸ τὰ κακὰ, ὁποῦ τοὺς εὕρεν. Ἡ Προσευχὴ εἶναι ἀφορμὴ τῆς σωτηρίας, εἶναι τρόξενος ἀθανασίας εἰς τοῦ ψυχοῦ, εἶναι τεῖχος τῆς Ἐκκλησίας· τὸ ὁποῖον τεῖχος δὲν χαλᾶται ἀπὸ κάμμιαν δύναμιν. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἅρμα δυνατώτατον· φοβερὸν μὲν τρὸς τοὺς δαίμονας, βοηθὸν δὲ καὶ σωτήριον τρὸς τοὺς εὐσεβεῖς. Αὐτὴν τὸν Ἅγιον Προφήτην Σαμουὴλ ἐγέννησε. ἐπειδὴ ἡ φύσις ἐναντιοῦτο τοῦ Μητέρα του, καὶ δὲν τοῦ ἄφινε νὰ γεννήσῃ, ἀλλ' ὁπόταν ἐφανῇ ἡ Προσευχὴ, γλίγωρα ἐδιώρθωσε τὸ πταίσιμον τῆς φύσεως. Τοιοῦτον καρπὸν ἔκαμεν ἡ Προσευχὴ, καὶ διὰ τοῦτο ἐγίνηκεν ὁ Σαμουὴλ περιβόητος ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ὥς τε ὁποῦ δὲν εὑρέθη ἄλλος νὰ ζηλώσῃ, καὶ νὰ μιμηθῇ τοῦ πολιτείαν τῶν Ἀγγέλων εἰς τοῦ Γῆς, ὡσὰν ἐκεῖνον. διατὶ βαίνω μὲ τὸν νοῦν μου, ὅτι ἔπρεπε τοιοῦτος νὰ φανῇ ὁ σάχυς τῆς Προσευχῆς, νὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς ἄλλους εἰς τοῦ καλωσύνου, καὶ νὰ τοὺς περάσῃ εἰς τοῦ ἀρετοῦ· καὶ τόσον νὰ γείνῃ καλλιώτερος, ἀπὸ τοὺς προπήτερούς του Ἁγίους, ὡσὰν εἰς τὰ ἄλλα σάχυα ἀνάμεσα ἐκεῖνο, ὁποῦ εἶναι χοντρὸν, καὶ γεμάτον ἀπὸ καρπόν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Δαβὶδ ὁ Βασιλεὺς μὲ ταύτου τοῦ προσευχοῦ ἔκαμε τοσούτους καὶ τοιούτους πολέμους, καὶ δὲν εἶχε τὸ θάρρος του εἰς τὰ ἅρματα, οὐδὲ εἰς τὰ κοντάρια, οὐδὲ εἰς τὰ σπαθία, ἀλλὰ μοναχὰ ἤλπιζεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς Προσευχῆς, καὶ μετ' ἐκείνου ἐνίκα ὅλους τοὺς ἐχθρούς του. Μὲ ταύτου τοῦ Προσευχὴν ὁ Ἐζεκίας ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ πολυάριθμον φυσάτον τῶν Περσῶν, καὶ ἔφυγε τὸ γληγορώτερον· καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔκαμναν τέ-

τέχναις διὰ νὰ χαλάσουν τὸ τειχόκαστρον, αὐτὸς δὲ μὲ τὴν Προσευχήν τε τὸ ἐτείχιζε καλλιώτερα, καὶ ἐκατάλυσε τὸν πόλεμον χωρὶς ἄρματα, μόνον μὲ τὴν Προσευχήν. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται ἐκάθοντο εἰρηνικοὶ, τὰ δὲ ἄρματα ἐσέκοντο εἰς τὸν τόπον τε· ἡ Γῆ οὐδὲ ποσῶς αἱματώθη, καὶ ἡ Προσευχὴ μοναχὴ ἐδίωξε τὰς ἀντιπάλας. Αὕτη ἡ Προσευχὴ ἔσωσε καὶ τὰς Νινευΐτας, καὶ τὴν ὀργὴν, ὁπὸ τὰς ἤρχετο ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, τὴν ἐκράτησε, καὶ τὴν ἐμπόδισε· καὶ τὰ κακὰ, ὁπὸ ἔκαμαν ὅλως τὰς τὴν ζωὴν μὲ πονηρίαν, καὶ μὲ αἰσχρὰ κακώματα, παρεθὺς μόνον ὅτι ἐσέβη αὐτὴ ἡ Προσευχὴ εἰς τὴν Πόλιν, ὅλα τὰ ἐμεταγύρισε, καὶ ἔκαμέ τας καὶ εἶχαν, ἤγουν ἀπόκτησαν, καὶ σωφροσύνην, καὶ δικαιοσύνην, καὶ φιλίαν, καὶ ὁμόνοιαν, καὶ πτωχῶν φρόνοιαν, καὶ πάντα ἀγαθὰ μαζή τας τὰ ἔφερε. Διατὶ, καθὼς θέλει νὰ σέβῃ μία Βασίλισσα μέσα εἰς σῦα Κάστρον, ἀνάγκη εἶναι καὶ ὅλος ὁ πλῆτος ὁ ἐδικός της νὰ ἔλθῃ μαζή, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Προσευχὴ, ὡσὰν ἐμπῇ εἰς μίαν ψυχὴν, ὅλαι αἱ ἀρεταὶ νὰ τὴν ἀκολουθοῦσι. διατὶ, καθὼς εἶναι εἰς τὸ σπίτι τὸ θεμέλιον, ἔτζι εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν ἡ Προσευχὴ, καὶ φρέπει αὐτὴν πρώτην ὡσὰν ρίζαν, καὶ θεμέλιον νὰ τὴν βάλωμεν εἰς τὴν ψυχήν μας, καὶ τότε νὰ κτίσωμεν καὶ σωφροσύνην, καὶ πραότητα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ πρόνοιαν πτωχῶν, καὶ ὅλους τοὺς Νόμους τοῦ Χριστοῦ. διατὶ ἡ ἀσέβεια, καὶ τὸ νὰ ζῇ τινὰς ἔξω ἀπὸ ταῖς παραγγελίαις τοῦ Χριστοῦ, λέγεται θανάτος τῆς ψυχῆς. Τὸ λοιπὸν ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ, εἶναι ζωὴ τῆς ψυχῆς. τὴν λατρείαν δὲ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν, καὶ τὸν ὅσιον βίον, ἡ Προσευχὴ μᾶς τὰ σωάζει θαυμαστὰ, καὶ τὰ καρφώνει εἰς τὴν ψυχήν μας. Διατὶ αὐ εἶναι καὶ ἀγαπᾷ τινὰς παρθενίαν, ἢ σωφροσύνην τοῦ γάμου νὰ φυλάγῃ, ἢ νὰ κρατῇ τὸν θυμὸν, καὶ νὰ ζῇ μὲ πραότητα, ἢ νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸν φθόνον, καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὴν εἰρήνην, ἢ ἄλλο τὶ τῶν καλῶν ἔργων νὰ κάμῃ, πρῶτον φρέπει νὰ ἀρχήσῃ ἀπὸ τὴν Προσευχήν. διότι, ὁπόταν ἡ Προσευχὴ προκαθαρίζῃ καὶ οἰκονομῇ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, τότε εὔκολα δέχεται τὴν στράταν τῆς εὐσεβείας εἰς τὸ λόγου τε, καὶ κάμνει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Διατὶ δεῖ εἶναι ἀλλέως νὰ γενῇ εἰς ἐκείνους, ὁποὺ ζητῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν σωφροσύνην, καὶ πραότητα, καὶ καλωσύνην, αὐ δεῖ εὔχονται, καὶ αὐ δεῖ παρακαλοῦν. διατὶ λέγει· γυρεύετε καὶ θέλετε σᾶς δώσει, ζητεῖτε καὶ θέλετε εὕρῃ, κρούετε καὶ θέλει σᾶς ἀνοίξῃ. διατὶ καθ' σῦας, ὁπὸ γυρεύει, πέρνει, καὶ ὅποιος ζητεῖ, εὑρίσκει, καὶ ἐκεῖνος ὁπὸ κρούει, τοῦ ἀνοίγει. Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ἀπὸ ἐσᾶς, λέγει, ὁπὸ νὰ τοῦ γυρέψῃ ὁ Υἱός του ψωμὶ, καὶ νὰ μὴ τοῦ δώσῃ ψωμὶ, ἀμὴ νὰ τοῦ δώσῃ λιθάρι; ἢ νὰ τοῦ γυρέψῃ ψάρι, καὶ ἐκεῖνος νὰ τοῦ δώσῃ ὀφίδι; Τὸ λοιπὸν, αὐ εἶναι καὶ ἐσεῖς, ὁπὸ εἶστε πονηροὶ, καὶ πάλιν ἐγνωρίζετε καὶ δίδετε τῶν παιδίων σας ἐκεῖνο, ὁποῦ τοὺς κάμνει χρεία, καὶ εἶναι καλὸν διὰ λόγου τους, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος δώσει Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Μὲ τοιαῦτα λόγια, καὶ μὲ τόσαις ἐλπίδες μᾶς ἀναγκάζει, καὶ μᾶς παραινεῖ ὁ τῶν ὅλων Κύριος διὰ νὰ προσευχώμεθα, ὅμως φρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ

ἀκού-

ἀκούσωμεν τὰ λόγια, καὶ ταῖς παραγγελίαις τοῦ Θεοῦ, καὶ πάντοτε μὲ ὕμνους, καὶ μὲ προσευχαῖς νὰ ζῶμεν, καὶ νὰ πολιτευώμεθεν, καὶ περισσότερον νὰ ἔχωμεν δοσμένον τὸν νοῦν μας, καὶ τὸ κορμί μας εἰς τὴν λατρείαν καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ, παρὰ εἰς ἄλλαις φροντίδες βιωτικαῖς· διατὶ τοιουτοτρόπως ζῶντες ἡμεῖς, θέλομεν ζῇ πάντοτε τὴν ζωὴν ἐκείνου, ὁποῦ πρέπει νὰ ζοῦν οἱ ἄνθρωποι. Διατὶ, ὅποιος δὲν προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν, οὐδὲ ἐπιθυμεῖ συχνάκις νὰ συνομιλῇ μὲ αὐτὸν, ὁ τοιοῦτος εἶναι νεκρὸς καὶ ἄψυχος, καὶ δὲν ἔχει ποσῶς γνῶσιν. διατὶ πρῶτον καὶ μεγάλον σημάδι τῆς ἀγνωσίας εἶναι, νὰ μὴ γνωρίζῃ τινὰς τὸ μεγαλεῖον τῆς τιμῆς, καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὴν Προσευχὴν, καὶ νὰ τοῦ φαίνεται, ὅταν δὲν προσεύχεται, πῶς εἶναι ἀπεθαμένος. Διατὶ, καθὼς τὸ ἐδικόν μας κορμὶ, χωρὶς ψυχὴ, εἶναι νεκρὸν, καὶ βρωμεσμένον, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ, ὁποῦ δὲν προσεύχεται, εἶναι νεκρὰ, καὶ ἀθλία, καὶ βρωμεσμένη. Ἀλλὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ λογιάζωμεν τὴν ψυχή μας ἀποθαμένη, ὅταν λείπῃ ἡ Προσευχὴ ἀπ' αὐτὴν, μᾶς τὸ διδάσκει, καὶ τὸ λέγει ὁ μέγας Προφήτης Δανιὴλ, ὁ ὁποῖος ἐπρόσμενε νὰ ἀποθάνῃ, ἢ νὰ λείψῃ τρεῖς ἡμέραις ἀπὸ τὴν Προσευχή. διατὶ δὲν τὸν ἐπρόσταξεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Περσῶν νὰ ἀσεβήσῃ, ἀλλὰ μοναχὰ τρεῖς ἡμέρας νὰ μὴ κάμῃ τὴν Προσευχή του. Ἀλλὰ ὁ Προφήτης δὲν ἔστερξε νὰ λείψῃ ἡ Προσευχὴ ἀπὸ λόγου του, καὶ θέλει λείψῃ καὶ ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀπ' αὐτόν· διατὶ χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, κανένα καλὸν δὲν ἔρχεται εἰς ταῖς ψυχαῖς μας· καὶ ὅσαις λύπαις, καὶ ὅσοι πειρασμοὶ ἔρχονται εἰς ἡμᾶς, ὁ Θεὸς εἶναι, ὁποῦ μᾶς βοηθεῖ καὶ ἐλευθερωνόμεθεν ἀπ' αὐτοὺς, ὁπόταν μᾶς βλέπῃ, ὅτι ἀγαποῦμεν τὴν Προσευχὴν, καὶ πάντοτε δεόμεθα τοῦ Θεοῦ, καὶ καρτεροῦμεν πῶς νὰ μᾶς ἔλθεν ἀπ' ἐκεῖνον ὅλα τὰ ἀγαθά. Τὸ λοιπὸν, ὅταν βλέπω καὶ ἐγὼ τινὰ, ὁποῦ δὲν ἀγαπᾷ τὴν Προσευχὴν, μηδὲ νὰ ἔχῃ πρὸς αὐτὴν πολὺν ἔρωτα, μηδὲ νὰ καίεται ἡ καρδία του νύκτα καὶ ἡμέραν δι' αὐτὴν, παρευθὺς τὸν γνωρίζω, πῶς δὲν ἔχει κάμμιαν ἀνδρείαν καὶ καλωσύνην εἰς τὴν ψυχή του· ὁπόταν δὲ ἴδω τινὰ, ὁποῦ ἀχόρταγα ἔχει δοσμένον τοῦ λόγου του εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅταν τύχῃ καὶ δὲν προσεύχεται συχνάκις, τὸ μετρᾷ διὰ μεγάλην ζημίαν, ἐκεῖνον ἀληθινὰ τὸν λογαριάζω πῶς εἶναι ὁλονῶν τῶν ἀρετῶν βέβαιος καὶ ἀληθινὸς Ἀσκητὴς, καὶ εἶναι καὶ τοῦ Θεοῦ Ναός.

Ἀλλὰ τίς ἴσως ἀπὸ τοὺς ῥαθυμοτέρους, καὶ ἀμελεστέρους, καὶ ὁποῦ δὲν ἀγαποῦν, ὅτε ἐπιμελοῦνται τὴν Προσευχὴν, θέλει εἰπῇ· ὅτι δὲν εἶπεν ὁ Θεός· „Ὅτι ὁ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν „Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν „τοῖς Οὐρανοῖς". Ἀλλ' αὐ εἶναι λέγω καὶ ἐγὼ, ὅτι μοναχὴ ἡ Προσευχὴ σώνει διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πρεπόντως ἤθελε τὰ εἰπῇ αὐτὰ τὰ λόγια· ἀμὴ ἐπειδὴ λέγω, πῶς εἶναι κεφάλαιον ὁλονῶν τῶν ἀρετῶν ἡ Προσευχὴ, καὶ στερέωμα, καὶ ῥίζα εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, μηδὲ τινὰς διὰ τὴν ῥαθυμίαν του προφασίζεται μὲ τέτοιας λογῆς λόγια· διατὶ ὅτε ἡ σωφροσύνη μοναχὴ δύναται νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον χωρὶς

τὰ

καὶ ἄλλα ἀγαθά, οὐδὲ ἡ φρόνησις τῶν πτωχῶν, οὐδὲ ἡ καλωσύνη, οὐδὲ ἄλλη κάμμία ἀρετὴ, ἀμὴ θέλει ὅλα νὰ σωσαχθῶν εἰς τὰς ψυχάς μας. Ἀμὴ ἡ Προσευχὴ εἶναι, καθὼς εἴπαμεν, ῥίζα καὶ τερέωμα εἰς τὰ ἄλλα πάντα· καὶ καθὼς τὸ θεμέλιον κρατεῖ τὸ σπίτι, ἔτζι καὶ ἡ Προσευχὴ κυβερνᾷ ὅλοις μας τοὺς ζωλοὺς, καὶ χωρεῖς τοὺς Προσευχοὺς οὐδὲ κάνενα καλὸν καὶ σωτήριον θέλει γενῇ εἰς ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ὦ Ἀδελφοὶ, ἀκούοντες αὐτὰ τὰ λόγια ἀπὸ ταῖς Θείαις Γραφαῖς, καὶ μανθάνοντες πῶς ὅλοι οἱ Ἅγιοι διὰ τῶν Προσευχῶν ἐσώθησαν, καὶ ἐκληρονόμησαν τοὺς Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἂς μὴ ἀμελεῦμεν ἀπὸ τοὺς θείαν Προσευχὴν, καὶ πέφτωμεν εἰς τὰς βιωτικὰς φροντίδας, καὶ ματαίους περισπασμοὺς, καὶ μάλιστα εἰς τὰς διατεταγμένας ὥρας τῆς Προσευχῆς, καὶ τῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, καὶ νὰ φροφασιζώμεθε πῶς ἔχομεν ἀναγκαίαις δουλείαις· διατὶ ἡ φρόφασις δὲν μᾶς θέλει ὠφελήσει, ὡς καθὼς δὲν ὠφέλησε καὶ ἄλλους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν εὔλογον καὶ δικαίαν φρόφασιν. Ἀμὴ ἄκουσον πῶς λέγει ὁ Δεσπότης εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν· „Ἄν„θρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν „δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη „ἕτοιμά ἐστι πάντα· καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος „εἶπεν αὐτῷ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· „ἐρωτῶσε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα „πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶσε, ἔχε με παρητημένον. „Καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Τότε „ὀργισθεὶς ὁ Οἰκοδεσπότης εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐ„κείνων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου, πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ„λεκτοί". Βλέπετε Ἀδελφοὶ, πῶς κάνενας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς καλεσμένους δὲν ἀξιώθηκε τοῦ Δεσποτικοῦ Δείπνου; καὶ μάλιστα ὁποῦ νοῦραν εὔλογαις φρόφασες, καὶ ἐφροφασίθηκαν; τοιουτοτρόπως θέλει πάθῃ καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἀμελοῦν τῆς Προσευχῆς, καὶ φραφασίζονται μὲ εὔλογαις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μὲ ἄλογαις ἀφορμαῖς. Ἀλλὰ ἡμεῖς, ὡς φρόνιμοι καὶ γνήσιοι δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἂς ἀγωνιζώμεθε πάντοτε εἰς δεήσεις καὶ Προσευχὰς, ἵνα ἀξιωθῶμεν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ἄφθαρτον ἐκεῖνον νυμφῶνα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ, ἅμα τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Περὶ Ἀρετῆς καὶ Κακίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Εἶναι ἐδῶ τινὲς Ἀδελφοὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἐνάρετοι ἄνδρες, ὁποῦ φροντίζουν καὶ ἐπιμελοῦνται τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, καὶ προτιμοῦν τοὺς ἀναχώρησιν ἀπὸ

ὅλας τὰς ἀρετὰς, μόνον νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς ἐρήμους διὰ νὰ ἀσκηθῶν· καὶ ἂν τὰς ἐρωτήσῃ τινὰς διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως, δίδοσιν μίαν πρόφασιν, καὶ λέγουν, ὅτι διὰ νὰ μὴ συναπολεσθῶμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὰς πολλὰς, μηδὲ νὰ ἀμελήσωμεν τῆς ἀρετῆς, διὰ τοῦτο φεύγομεν ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τοῦ Κόσμου. Καὶ τάχα πόσος καλλίτερος θέλεις γένῃ ἐσὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, μὲ τὸ νὰ κάθεσαι εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, καὶ τοὺς ἄλλους σὺ Ἀδελφοὺς νὰ βλέπῃς ἀπολλυμένους; Καὶ ὁμοιάζουν οἱ τοιοῦτοι ὡσὰν ἐκεῖνον τὸν Στρατηγὸν, ὁπὸ ἀφίνει τοὺς στρατιώτας μόνους εἰς τὸν πόλεμον, καὶ θαναπώνονται ὑπὸ τῶν ἐναντίων πολεμιστῶν· διότι, ἐὰν καὶ θαύματα ἤθελαν γένῃ καὶ πόρα, ποῖος ἤθελε πιστεύσῃ, ἢ ποῖος ἤθελεν ἀκούσῃ ἡμᾶς, ὁπὸ ὅλοι εἴμεθεν ἐπὶ κακίᾳ, καὶ πονηρίᾳ; ἀλλὰ ὁ βίος ὁ ὀρθὸς, καὶ ἡ καλὴ πολιτεία ἡμῶν εἶναι ἀξιοπιστότερη, καὶ φαίνεται εἰς τοὺς πολλοὺς· διότι τὰ μὲν θαύματα παρὰ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων δέχονται πονηρὰν ὑπόνοιαν, ἡ δὲ πολιτεία καθαρὰ, καὶ ἡ ζωὴ ἀκατηγόρητος καὶ αὐτοῦ τοῦ διαβόλου τὸ στόμα δυώσαται νὰ φράξῃ. Ἐκεῖνος ὁπὸ εἶναι εἰς τοῦ γῆς, καὶ θέλει νὰ μένῃ εἶναι, κατὰ τρόπον προαιρέσεως γίνεται, καὶ πρέπον εἶναι νὰ μένῃ εἶναι εἰς τοῦτον τοῦ γῆς, τὸν βελόμενον μὴ εἶναι· καὶ ὡσὰν τὸν Παῦλον τὸν Ἀπόστολον ἂς ἀποχωρίσωμεν τοῦ λόγου μας ἀπὸ τοῦ γῆς, καὶ ἂς ἀναβῶμεν εἰς τὸν Οὐρανόν· διότι ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ὑπερέβῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν θελήσῃ. ἐπειδὴ ἐὰν καὶ ἡ Τέχναις ἔτζι κατορθοῦται, ὥστε τὰς πολλὰς πολλάκις ὑπερβαίνομεν, πολὺ περισσότερον ἐκεῖνο, ὁπὸ τοσοῦτον δὲν χρειάζεται κόπον. Εἰπέμου, τί χειρότερον καὶ δυσκατόρθωτον τοῦ περιπατοῦντος ἐπάνω εἰς τὸ χοινίον τὸ ἁπλωμένον, ὡσὰν εἰς τοῦ γῆς; καὶ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ ἐνδύεται, ὡσὰν εἰς τοῦ κλίνου; Εἰπέμου, τί ἄλλο χειρότερον νὰ βαίνῃ εἰς τὸ μέτωπόν τοῦ τὸ κοντάρι, ἔπειτα νὰ βαίνῃ παιδίον ἐπάνω εἰς τὸ κοντάρι· καὶ ἄλλα πολλὰ, ὁπὸ κάμνει θαυμάσια, διὰ νὰ δίφραίνῃ τοὺς βλέποντας αὐτόν· ὥστε φοβεῖσαι, καὶ τρέμεις μόνον εἰς τὸ νὰ θεωρῇς. Δὲν εἶναι παράδοξον, καὶ φεικτὸν εἰς ἡμᾶς, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὁπὸ φαίνεται, τόσον ὅτι οὐδὲ θέλεις νὰ τὸ βλέπῃς; Ἀλλὰ ἀπὸ ὅλα τοῦτα δύκολωτέρα εἶναι ἡ Ἀρετὴ, ἐὰν θέλωμεν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Οὐρανὸν νὰ ἀνεβῶμεν. Καὶ μὴ μοῦ λέγῃς, ὅτι θέλω, ἀμὴ δὲν δυώμαι. Ἀμὴ πῶς κάμνομεν, καὶ μαθαίνομεν μεγάλαις τέχναις καὶ δύσκολαις, μόνον νὰ θελήσωμεν; πολὺ περισσότερον, ἐὰν θέλωμεν, ἀναβαίνομεν εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἐὰν εἰς χῆσιν βάλλωμεν τοῦ φρακτικοῦ ἀρετοῦ.

Εἰδὲ θέλῃς νὰ μάθῃς πῶς δὲν εἶναι τόσον κοπιαστικὴ ἡ Ἀρετὴ, οὐδὲ δυσκολοκατόρθωτη, ἐννόησον τοὺς μακαρίους Μοναχοὺς, πῶς ἡσύχαζαν εἰς τὰ ὄρη τῆς ἐρήμου, καὶ ἄφησαν τὸν Κόσμον, καὶ τὰ τοῦ Κόσμου διὰ τὸν Κύριον, καὶ ἐνδύθηκαν τρίχινα φορέματα, καὶ τὸ στρῶμά τους ἦτον χῶμα καὶ σάκκι, καὶ ἐφορῦσαν καὶ σίδηρα, καὶ ἡ κατοικία τους ἦτον ἀπὸ ξηρολίθους, καὶ ἐσφαλίθησαν εἰς αὐτὰ διὰ τοῦ Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Καὶ ὄχι μόνον τόσον, ἀλλὰ καὶ νηστείαις, καὶ Προσευχαῖς παντοτιναῖς μὲ πεῖναν,

ναν, καὶ μὲ δίψαν, καὶ ὑπὸ τῆς ψύχους ἐκαταδαπανᾶσαν τὴν σάρκα τοῦ μὲ πολλαῖς παλαιπωρίαις. Καὶ μὴ μοῦ λέγῃς, ὅτι ἐκεῖνοι δυνάμενοι καὶ τὸ κάμνουν. δυνάσαι καὶ ἐσύ, ἀμὴ δὲν θέλεις· διότι καὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι εἶναι, ὡσὰν καὶ ἐσένα, καὶ μάλιστα, ὅτι καὶ πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους εἶναι ἀχαμνότεροι καὶ ἀπὸ ἐσένα, καὶ ἄλλοι πλουσιώτεροι, καὶ τρυφερώτεροι, ὅμως τὸν σκληρὸν δρόμον ἐδέχθηκαν νὰ περιπατοῦν. Ἀλλὰ μέγας εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἀγῶνας καὶ ὑψηλὸς, καὶ φθάνει ἕως τοῦ Οὐρανοῦ ἡ κορυφή του· καὶ ἐὰν δὲν δυνάσαι νὰ φθάσῃς ὡρὸς τὸ μέγα ἐκεῖνο κατόρθωμα, κἂν τὸ μικρὸν κάμνε, καὶ τὸ ὀλίγον μὴν ἀφήσῃς. Δὲν δυνάσαι νὰ δώσῃς τὰ ἄστρα σου τοῖς πτωχοῖς; κἂν τῶν ἀλλονῶν τὸν βίον μὴν ἁρπάζῃς. Δὲν δυνάσαι νὰ νηστεύῃς; κἂν μὴ δίδῃς τοῦ λόγου σου εἰς τὰ ἄμετρα φαγοπότια καὶ μέθαις· ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστὸς ἐδῶ εἰς τὸν Κόσμον σκλὰ ἐπέρασε, καὶ διὰ ἡμᾶς ἀπέθανον ἐπονείδιστον, καὶ ἄτιμον θανάτον, μάλιστα ὅπου ἡμεῖς ἤμεθον ἐχθροὶ, καὶ ἀπειθεῖς αὐτοῦ. Λοιπὸν, πῶς θέλομεν ἔχῃ παρρησίαν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅπου δὲν ἔχομεν κἀμμίαν καλὴν ἐργασίαν νὰ δείξωμεν τότε; ἢ δὲν ἠξεύρετε, ὅτι καὶ ὁ στρατιώτης, ὅταν δείχνῃ τὰ τραύματα, καὶ τὰς πληγὰς, τότε δυνάται νὰ εἶναι λαμπρὸς, καὶ ἔνδοξος παρὰ τοῦ Βασιλέως; εἰδὲ καὶ δὲν ἔχει νὰ δείξῃ κἀνένα κατόρθωμα ἀνδραγαθίας, εἰς τοὺς μικροὺς μικρότερος, καὶ ἀνάξιος θέλει εἶναι μὲ τοὺς ἀναξίους. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ, ὅτι τώρα καιρὸς δὲν εἶναι πολέμου. Καὶ ἂν ἦσαν πόλεμοι, καὶ διωγμοὶ, ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς ἤθελε μαρτυρήσῃ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ; τίς εὔγενε μετὰ προθυμίας νὰ ἀγωνισθῇ; τίς ἔτρεχεν αὐτοκάλεστος εἰς τοὺς ἀγῶνας; οὐδένας. Διότι βλέπω, ὅτι δὲν καταφρονεῖς τὰ χρήματα, καὶ τὴν προσκαιρὶν δόξαν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, πῶς νὰ σοῦ πιστεύσω, ὅτι θέλεις καταφρονήσει πληγαῖς, καὶ φυλακαῖς, καὶ ὀνειδισμοὺς, καὶ νὰ εὔχεσαι ὑπὲρ ἐκείνων ὁποῦ σὲ πειράζουν, καὶ σὲ ζημιώνουν; Καὶ ἀπὸ τοῦτα ὅλα κἀνένα δὲν ὑπομένεις, καὶ μάλιστα ὁποῦ δὲν ἔχεις κἀνένα πόλεμον, οὐδὲ κίνδυνον· μόνον λέγεις· ἂς ἀπολαύσω ἑτούτην τὴν γλυκυτάτην τῆς ζωῆς ἡδονὴν, καὶ τότε, ὡσὰν γηράσω, θέλω μετανοήσει, καὶ θέλω ἀγωνισθῇ καὶ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου· τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς αὐτὸ, διατὶ λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, ὅτι εἰς τὸ γήρας δὲν γίνεται σωφροσύνη, ἀλλὰ ἀπαλασία καὶ ἀχημοσύνη. Πολὺς κόπους, καὶ κινδύνους ὑπομένει σύας, ὁποῦ θέλει νὰ ὁμιλήσῃ μὲ σύα Βασιλέα γήινον μὲ φόβον, καὶ μὲ τρόμον· ἀμὴ ἐσὺ, καὶ ἐγὼ, πῶς θέλομεν νὰ ἰδοῦμεν τὸν Οὐράνιον Βασιλέα Χριστὸν, ὁποῦ ὅλοι μας τὴν ζωὴν δουλεύομεν τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς, καὶ ἄλλον Αὐθεντὴν, ἤγουν τὸν διάβολον;

Τώρα, πῶς ἠμπορεῖς νὰ ἰδῇς τὸν Χριστὸν, ὁποῦ δὲν τὸν ἐδουλεύσες, καθὼς ἐδουλεύσες τὸν διάβολον; ὁποῦ ἐπῆρες τόσην χάριν, καὶ εὐγένειαν ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἤγουν τὸ θεῖον Βάπτισμα, καὶ ἔγινες κληρονόμος μὲ Θεοῦ, συγκληρονόμος δὲ Χριστοῦ; Διατὶ προδίδεις τὴν εὐγένειαν τῆς φύσεώς σου; τί κάμνεις ἔτζη, ὡς ἄγνωστος; Καὶ κἂν δὲν βλέπεις ἐκείνους, ὁποῦ ἠμερώνουν τὰ θηρία, καὶ σωτυχαίνουν μὲ ἀνθρωπίνην φωνὴν, τοὺς

ψιτπακὺς λέγω, καὶ τὰς κίστας· ἄλλοι δὲ παιδίων τὰς λέοντας, καὶ τὰς ἀρκύδας, καὶ ζῶα ἄγρια, καὶ τὰ ἡμερώνων, καὶ τὰ σύρνων μέσα εἰς τὸ παιζάριον. Τὸν λέοντα κάμνεις ἥμερον, ἄνθρωπε, καὶ τὸ λόγῳ σου κάμνεις θηρίον ἀγριώτερον; καὶ κἂν τὰ θηρία καὶ ζῶα ἔχει ἕκαστον ἕνα κακὸν ἐλάττωμα, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ πονηρὸς ἔχει ὅλα τὰ ἐλαττώματα, καὶ τῶν πολλῶν ἀλόγων τὰς κακίας συναθροίζει εἰς τὶν ψυχήν τε· καὶ τὸ μὲν λέοντος ἔχει τὸν θυμόν, τὸν λύκον μιμεῖται εἰς τὸ ἁρπάζειν, τὶν ἀλώπεκα εἰς τὶν πανουργίαν, εἰς τὸ μνησικακεῖν τὶν κάμηλον, εἰς τὸ θησαυρίζειν τὸν κόραξ, εἰς τὸ θρέφειν καὶ παχύνειν τὰς ἡμιόνους, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα κακὰ ἔργα ἔχει. Τοῦτον πῶς νὰ τὸν εἰπῇς, ὅτι ἔχει ψυχὴν ἀνθρώπου; ἀλλὰ ἐὰν εἶναι εἰς τὸ φρόνημα ἄνθρωπος, ἄρχων εἶναι τῶν ἄλλων παθῶν, καὶ τῶν ἀλόγων ζώων. εἰδὲ εἶσαι δοῦλος τῶν ἀλόγων ὀρέξεων, πῶς νὰ σὲ εἰπῶ ἄνθρωπον, ὁπὸ δὲν ἔχεις ὁμοιότητα καὶ συμφωνίαν μετὰ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ; Ἐννόησον μὲ τίνος τὴν εἰκόνα ἐγένου ὁμοίωσις. διότι εἶπεν ὁ Θεός· „Ποιήσωμεν ἄνθρωπον „κατ' εἰκόνα, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν". διὰ τοῦτο μὴ καταβαίνῃς εἰς τὴν διτέλειαν τῶν ἀλόγων ζώων. Διότι καθὼς εἰς τὰ Θέατρα ἐκεῖνοι οἱ Μπαιχλιβανίδες, ὁπὸ ἀναβαίνεν, καὶ καταβαίνεν μὲ τὸ χοινίον, ἐὰν μικρὸν παραβλέψεν, παρδεύς κρημνίζονται κάτω, καὶ θανατώνονται, ἔτζη καὶ οἱ τὴν πνευματικὴν περιπατοῦντες στράταν, ἐὰν παρόλίγον ἀμελήσωσι κατακρημνίζονται· διότι καὶ ἀπὸ ἐκείνε τοῦ χοινίε, ἄυτη ἡ στράτα ἡ Οὐρανίος εἶναι καταπολὰ στενὴ καὶ ὄρθιος· μάλιστα εἶναι καὶ ὑψηλὴ πολὺ περισσότερον, διότι εἰς ἀυτὸν τὸν Οὐρανὸν φθάνει ἡ ἄκρα της. Διὰ τοῦτο τρέπει ἐπιδέξια, καὶ μὲ φόβον πολὺν νὰ περιπατῶμεν, ὅταν ἀναβαίνωμεν, καὶ μάλιστα ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν πύλην τοῦ Οὐρανοῦ· ἐκεῖ εἶναι ὁ πολὺς φόβος, ὅτι γίνεται ἐξέτασις μεγάλη τῶν ἁμαρτιῶν ἀπὸ τοὺς δαίμονας τοῦ ἀέρος, μάλιστα ἀπὸ ὅλα τὰ πνεύματα τῆς πορνείας, διότι ἐκείνου, ὁπὸ στέκει εἰς τόσον μέγα ὕψος, πολὺς εἶναι ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος, καὶ μίαν καὶ μόνην φύλαξιν ἔχει, νὰ μὴ σκύψῃ νὰ ἰδῇ κάτω εἰς τὴν γῆν, διότι γίνεται πολὺς σκοτινιασμὸς ἀπὸ τοῦτο. Καὶ καθὼς ἐπὶ τῆς ψαλτήρας, δὲν φθάνει μία κόρδα νὰ κάμῃ καλὴν μελῳδίαν, ἀλλ' αὐ λείψῃ κἀμμία, δὲν κάμνει τὴν μελῳδίαν σωστὴν, ἔτζη εἶναι καὶ ἐπὶ τῆς ἀρετῆς, ὁπὸ γίνεται διὰ τὴν ψυχήν· διότι δὲν φθάνει μόνον μίαν ἐντολὴν τῆς ἀρετῆς νὰ κάμνωμεν, ἀλλὰ ὅλας τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν.

Διότι, τί ὄφελος, εἰπέ μοι, ὅτι τινὰς νὰ νηστεύῃ καὶ νὰ εὔχεται, καὶ ἔπειτα νὰ μὴν ἐλεῇ κἀνένα; ἢ πάλιν νὰ ἐλεῇ τινὰς, εἶτα νὰ πλεονεκτῇ, καὶ νὰ ἁρπάζῃ; ἀλλὰ εἴτι ποιῇ, εἰς φιλοτιμίαν τῶν βλεπόντων ποιεῖ, καὶ ἀπέχει τὸν μισθόν τε. ὅταν δὲ ἐλεῇ μετὰ πάσης προσοχῆς, καὶ ταπεινώσεως, δεκτὸς εἶναι πρὸς τὸν Θεόν. Εἰδὲ καὶ εἶναι ταπεινὸς, νηστεύων, καὶ προσευχόμενος, καὶ τὴν μητέρα πάντων τῶν κακῶν νὰ θρέφῃ, ἤγουν τὴν Φιλαργυρία, καὶ εἶναι ὁ νοῦς τε πάντοτε πρὸς κέρδος τῆς πραγματείας, καὶ προσηλωμένος εἰς τὴν γῆν, ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος καὶ

ἐδῶ εἶναι κολασμένος, καὶ ἐκεῖ, διότι λέγει ὁ Χριστός· „Οὐ δύναται „τινὰς Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμωνᾷ" ἤγουν τὸν διάβολον. Διὰ τοῦτο ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς τοιοῦτοτρόπως οἰκονόμησε νὰ εἶναι εἰς τὸν Κόσμον καὶ πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ καλοὶ, ἵνα τῶν πονηρῶν ἡ κακία ἐκκοπῇ, καὶ τῶν καλῶν ἡ ἀρετὴ νὰ φανῇ· καὶ οἱ ἀμελεῖς θέλουν ὠφεληθῇ, διὰ τῆς συνομιλίας τῶν σπουδαίων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν. Διότι, καθὼς οἱ καλοὶ ἄνδρες διπλῆς τιμῆς ἀξιώνονται παρὰ Θεοῦ, ὅδε βλάπτονται ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ἔτζι καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ διπλοῦ ἔχουν τὸν κόλασιν, ὅτι ἐδύνοντο νὰ γένουν καλοὶ, καὶ ὄχι πῶς δὲν ἔγιναν αὐτοὶ καλοὶ, ἀμὴ ἔμαθαν καὶ ἄλλους τοὺς κακίαν τους. Καὶ τοὺς καλοὺς ὅλοι τοὺς ἐπαινοῦν καὶ τοὺς θαυμάζουσιν, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ πονηροί. διότι λέγει· „οἶδε καὶ πολέμιος τὸν ἀρετὸν θαυμάσαι". ἔτζι καὶ τοὺς κακοὺς, ὄχι οἱ καλοὶ τοὺς μισοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ κακοί. Πολλοὶ τοὺς πονηροὺς θαυμάζουσι, πῶς εἶναι ἐπιτήδειοι εἰς τὸ ἀδικεῖν, καὶ βλάπτειν τοὺς ἄλλους, ὅμως ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀδικοῦν τοὺς ἄλλους, ἐναντίον των ἀκοῦσι τὸ μαχαῖρι· καὶ ὅταν σφάζῃ τοῦ λόγου, τοῦ φαίνεται ὅτι ἄλλον ἀδικεῖ. διότι δὲν εἶναι κακὸν, ὅταν ἀδικῆται τινὰς, ἀλλ' ὅταν ἄλλον ἀδικῇ αὐτὸς, καὶ δὲν γνωρίζει νὰ ὑπομένῃ ὁ ἀδικούμενος. Διότι, πόσα ἀδικῆτο ὁ Δαβὶδ, καὶ πόσα ἀδίκει ὁ Σαοὺλ τὸν Δαβίδ; ποῖος λοιπὸν ἀπὸ τοὺς δύο ἔγινεν ἀθλιώτερος, καὶ ἐλεεινότερος; ποῖος δὲ λαμπρότερος; ἰδοὺ, ὁ μὲν Σαοὺλ ἐπτίγετο ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ τοῦ δαίμονος, ὁ δὲ Δαβὶδ ἔλαμπεν ὑπὲρ τὸν Ἥλιον, εἰς τὰς νίκας τῶν πολέμων, καὶ τὸν εἰς Θεὸν φιλίαν; καὶ ὁ μὲν ἀπὸ τὸν φθόνον του ἔθνησκεν, ὁ δὲ μετὰ σιωπῆς πάντα ὑπέμενε τοὺς πειρασμοὺς ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, καὶ ὅλους ἔσυρνε πρὸς τοῦ λόγου. Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος πολλάκις ἐπεχείρησε νὰ φονεύσῃ τὸν Δαβὶδ, ὁ δὲ Δαβὶδ καὶ διωκόμενος, τὸν πολέμιον καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ πεσόντα ἐφύλαγε· ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο ἦτον ἀδύνατος; ὁ Δαβὶδ, ὁποῦ ἦτον δίκαιον νὰ τὸν φονεύσῃ, ἢ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸν ἐφθόνει; ἐκεῖνος ἦτον ἁρμαπωμένος, ὅτος δὲ εἶχεν ἅρμα δυνατὸν τὸν Δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν ἰδὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἀνδρεῖον πῶς ἔγινεν ἀδύνατος ὕστερον, διὰ τὸ νὰ ἀδικήσῃ καὶ αὐτὸς τὸν Οὐρίαν, καὶ ἄλλαξεν ἡ τάξις· καὶ ἡ μὲν ἀδυναμία πρὸς τὸν ἀδικήσαντα ἦλθεν, ἡ δὲ δύναμις πρὸς τὸν ἀδικηθέντα διέβη· καὶ νεκρὸς ἦτον ὁ Οὐρίας, καὶ τὸ σπῆτι ἐχάλα ἐκείνου τοῦ ἀδίκου· καὶ αὐτὸς μὲν Βασιλεὺς καὶ ζῶν, καὶ πλέον δὲν ἐδύνατο νὰ ἐναντιωθῇ τοῦ στρατιώτου, ἀλλὰ ὅλα τὰ τοῦ Βασιλέως ἄνω καὶ κάτω τὰ ἔκαμεν.

Ὅταν γὰρ ἰδῇς καὶ ἐσὺ τινὰ, ὁποῦ νὰ ζῇ καλὰ καὶ ὀρθὰ, καὶ πάντοτε πρὸς τὸν εὐσέβειαν περιπατοῦντα καὶ βλέποντα, ἐὰν καὶ μὲ σίδηρα εἶναι δεδεμένος, καὶ φυλακωμένος, ἢ καὶ εἰς ἀναξίας θλίψεις εἶναι δοῦλος, ἢ εἶναι πτωχὸς καταπολλὰ, ἢ ἐν ὀξυρείᾳ εἶναι, ἢ ἐν ἀθυμίᾳ εἶναι κατάκειτος χρόνον πολὺ, καὶ ἀπὸ ὀλίγον φθείρεται τὸ κορμί του, καὶ ὑπομένει, ἢ ἄλλο τίποτε κακὸν παθαίνει, τοῦτον τὸν ἄνθρωπον μακαρίζε καὶ ἐπαίνει· ὅταν δὲ πάλιν θέλῃς ἰδῇ ἄλλον τινὰ μοιχὸν καὶ ἁρπαγομανῆ, πονηρὸν καὶ ἄσωτον, νὰ πέρνῃ τιμὴν, καὶ ὀφφίκια καὶ ἀξιώματα Βασιλικὰ,

κὰ, ἢ ϰ᾽ Ἱερατικὰ, νὰ ὀείζῃ πολλὰς, τῦτον πλαῦσαι, ϰ᾽ θρλίωσον αὐτὸν, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος ἀθλιώτερος εἰς τὴν ψυχὴν ἀπ᾽ αὐτὸν, μακάριον ϰ᾽ ὅλον τὸν Κόσμον νὰ ὀείζῃ. διότι, τί τὸ ὄφελος, νὰ εἶναι πλούσιος εἰς τὸ κορμὶ, ϰ᾽ πτωχὸς εἰς τὴν ψυχὴν; Ὅταν δὲ μήτε τῦ λόγυ μας, μήτε ἄλλυς σώσωμεν, τί θέλομεν κάμῃ, ὅταν ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, ϰ᾽ μᾶς ὑπάγωσιν εἰς τὴν Κρίσιν τῦ Θεῦ; πόθεν νὰ ἔχωμεν ἐλπίδα σωτηρίας; τί λόγον νὰ δώσωμεν τότε; ἐπειδὴ τὸν Θεὸν ἐπαρωργίσαμεν, τῦ Χριστῦ θέλοντος ἡμᾶς ἀπὸ ἀνθρώπυς νὰ μᾶς κάμῃ Ἄγγελυς, ἡμεῖς δὲ κάμνομεν τῦ λόγυ μας ἀπὸ ἀνθρώπυς δαίμονας ἀγρίυς, μὲ τὸ νὰ δυλθύωμεν τῇ γαστριμαργίᾳ, ϰ᾽ τῇ μέθῃ, ϰ᾽ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς σαρκὸς, ϰ᾽ τῇ ἀχορτασίᾳ τῆς φιλαργυρίας. Καὶ ὀργίζεται ὡς ὁ ὄφις, ϰ᾽ δαγκάνει, ϰ᾽ λαντίζει ὡς ὄνος. τῦτο δὲν εἶναι ἀνθρώπινον, ἀλλ᾽ ἀλόγων ζώων ϰ᾽ θηρίων εἶναι ἴδιον. Καὶ καθὼς ἀμελῦμεν, ϰ᾽ κάμνομεν τὰ πονηρὰ ἔργα, ϰ᾽ κολαζόμεθεν, ἔτζι πάλιν, ὅταν θελήσωμεν νὰ ἀνυδάξωμεν, γινόμεθεν ἐνάρετοι ϰ᾽ καλοὶ, ϰ᾽ τινὰς δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ μᾶς βλάψῃ εἰς τὴν ἀνυδίαν ἡμῶν.

Εἰδὲ θέλεις νὰ μάθῃς, ὅτι εἰς τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων ἔβαλεν ὁ Θεὸς τὰς Νόμυς, νὰ διακρίνυν τί καλὸν, ϰ᾽ τί κακὸν γίνεται ἀπὸ ἡμᾶς, αὐτὴν τὴν διαγωγὴν ἡμῶν ἐρώτησον νὰ μάθῃς, πῶς ὅλοι ἐκεῖνοι ὁπῦ κάμνυν τὰ κακὰ ἔργα, φύγεσι τὴν προσηγορίαν, ϰ᾽ τὸ ὄνομα τὸ κακόν· ϰ᾽ λέγομεν χάριν λόγυ, ὅτι ἐὰν εἴπῃς τὸν μοιχὸν, μοιχὸν, σκανδαλίζεται, ϰ᾽ ἐντρέπεται. Εἰπὲ τῷ ἐπιόρκῳ, ὦ ἐπίορκε, πέρνει εἰς ὄβριν τὴν προσηγορίαν τῆς ἐπωνυμίας· ὁμοίως ϰ᾽ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁμαρτιῶν, ἐκ τῶν ἰδίων ἔργων αἰσχύνονται. Ἐὰν λοιπὸν εἶναι καλὸν νὰ κάμῃς τὴν ἁμαρτίαν, τί ἀποφύγεις τὴν προσηγορίαν τῆς ἁμαρτίας; Ἀλλ᾽ εἰπὲ τῷ σώφρονι, σῶφρον, ϰ᾽ εἰς τὸν παρθένον, παρθένε, ϰ᾽ χαίρεται ἀκύοντας τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς αὐτῦ. εἰπὲ τὸν δίκαιον, δίκαιε, ϰ᾽ τὸν ἐλεήμονα, ἐλεῆμον, ϰ᾽ μὲ τὸ ἔργον σεφανῦνται, ϰ᾽ μὲ τὴν προσηγορίαν λαμπρύνονται· διότι, ἐὰν ϰ᾽ τὸν ἔπαινον παραιτῆται τῦ ὀνόματος, διὰ δόλαβειαν, ἀλλὰ ἐν τῇ ψυχῇ δέχεται τὴν δόφημίαν· ϰ᾽ ὐδὲ μίαν δείσκει τινὰς κακίαν ἀπὸ τῦ λόγυ ϰ᾽ τῦ προσώπυ φαινομένην, ἂν δὲν προσποιηθῇ εἰς πρόσωπον ἀρετῆς. Ποίῳ τρόπῳ; ἄκυσον. Ὁ ψύστης δὲν λέγει τὸ ψεῦδος, πῶς δὲν ψύδεται, ἀλλὰ καμώνεται, ϰ᾽ ὑποκρίνεται πῶς λέγει τὴν ἀλήθειαν, ϰ᾽ πλανᾷ ϰ᾽ αὐτὰς τὰς Κριτάς· ὁμοίως ϰ᾽ ὁ πανῦργος δὲν δείχνει τὴν πανυργίαν τυ, ἀλλὰ καμώνεται μὲ χῆμα πῶς κάμνει φιλίαν, ϰ᾽ φραγματύεται τὴν πονηρίαν. Ὡσαύτως ϰ᾽ ὁ συκοφάντης, ὅταν ὑπάγῃ εἰς τὴν Κρίσιν, δὲν μαρτυρεῖ ἐκεῖνο ὁπῦ εἶναι, ἀλλὰ μάρτυρα παρασαίνει τῆς ἀληθείας τῷ χήματι, διὰ τὸ ψεῦδος, ϰ᾽ τὸν μάρτυρα τῆς κακίας ἀποδείχνει. Ἀλλὰ ϰ᾽ ἡ ἐδικά μας ψυχὴ, ἐὰν ϰ᾽ μὲ κακίαις σμίγεται, τὸ ὄνομα τὸ καλὸν ἁρπάζεται. διότι πολλοὶ δωάσαι πολλαῖς φοραῖς εἰς ἄλλο τίποτες δὲν ἔχυν τὸν νῦς των, παρὰ μόνον εἰς τὴν πλεονεξίαν, ϰ᾽ παρά τινων παρακαλῦνται νὰ ἀφήσυν τῷ πτωχῷ τὴν ἀδικίαν, ἢ τὸ χρέος, ὁπῦ ἔχει ἐπά-

νωτε, καὶ νὰ μὴ ἐκδικηθῇ εἰς ἐκείνους, ὁποῦ τὸν ἐλυποῦντο. Εἰδὲ καὶ ἔλθῃ δυνάστης τινὰς καὶ δόλιος νὰ παρακαλέσῃ, δὲν ἀρκίζει νὰ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι, ἀλλ' αὐγατίζει τὸ ὄνομα τῆς ἀρετῆς, καὶ λέγει· πῶς εἶναι ἄνθρωπος καλὸς καὶ ἐνάρετος, καὶ ἀκούσον τὸ ὄνομά τε ἀπὸ τὰς δυεργεσίας καὶ ἐλεημοσύνας ὁποῦ κάμνει εἰς πολλοὺς, ἵνα καταπονεθῇ ἀπὸ τὸν ἔπαινον, καὶ φύγῃ τὴν πονηρίαν. Βλέπεις, πῶς ἡ κακία νικᾶται ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους τῆς ἀρετῆς; διὰ τοῦτο ἐὰν κανὸς ἄνθρωπος θέλει νὰ ἀκούσῃ πῶς εἶναι κακός· διότι ἡ φύσις τὸ ἐδικόν της ἀγαπᾷ πάντοτε, ἐὰν καὶ ἡ προαίρεσις τὸ κακὸν προαιρεῖται.

Διὰ τοῦτο ἂς μὴ λέγωμεν, ὅτι ὁ δεῖνα φυσικὰ εἶναι καλὸς, καὶ ὁ δεῖνα ἐκ φύσεως εἶναι κακός. διότι αὐ ἦτον ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως καλὸς, οὐδέποτε ἤθελε δυνηθῇ νὰ γενῇ κακός· καὶ ἐὰν ἐκ φύσεως εἶναι κακὸς, οὐδέ ποτε ἤθελε γενῇ καλός. διότι, ἐὰν δὲν ἦτον εἰς τὴν προαίρεσιν ἡμῶν, νὰ γίνωνται οἱ πονηροὶ καλοὶ, μηδὲ ἤθελεν ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς νὰ μᾶς κάμῃ αὐτοπροαιρέτους· καὶ ἤθελαν εἶναι ὅλοι κακοὶ, διὰ τὸ νὰ συγκοινωνοῦμεν τῆς φύσεως, ἢ ὅλοι νὰ εἶναι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι· ὅμως ἡμεῖς μὲ τὴν ἐδικήν μας ἀμέλειαν προδίδομεν τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας, καὶ καταφαίνομεν τοὺς λόγους μας ἐρήμους ἀπὸ τὴν θείκὴν ἀγάπην. Μηδένας λοιπὸν εἰς ἄλλον νὰ ῥίχνῃ τὴν ἀφορμὴν καὶ αἰτίαν, ὅτι ἐμποδίζεται πρὸς τοὺς κόπους καὶ πόνους τῆς ἀρετῆς· ἀλλὰ καθ' ἕνας νὰ λέγῃ, ὅτι μὲ ἐδικήν μου ἀμέλειαν ἔκαμα τὸ, καὶ τὸ, ἁμάρτημα. Καὶ τί νὰ λέγω ἕνα καὶ ἄλλον, ὁποῦ οὐδὲ αὐτὸς ὁ διάβολος ἠμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς ἐκείνου, ὁποῦ τὴν ἐργάζεται, ἀλλὰ μόνον πλανᾷ, καὶ πεδυκλώνει τοὺς περιπατοῦντας ἀμελῶς καὶ ῥαθύμως, οὐδὲ ἐμποδίζει, οὐδὲ βιάζει τινά. διότι ὅταν θέλωμεν νὰ φυλαχθῶμεν, δὲν δυνάται τινὰς νὰ μᾶς βλάψῃ, μήτε σωματικὰ, μήτε ψυχικά· ὅταν δὲ πάλιν ἀμελοῦμεν, καὶ δὲν προσέχωμεν, χωρὶς συμβούλου, τρέχομεν εἰς τὴν κακίαν. Καλὴ μὲν εἶναι ἡ Ἀρετὴ, καὶ θαυμαστὴ, καὶ μοναχή της, ἀλλ' ὅταν εἶναι ἐν μέσῳ τῶν ἐμποδιζόντων, νὰ τὴν κάμνῃ τινὰς, εἶναι πλέον θαυμαστοτέρα, καὶ τιμιωτέρα. διότι, ὄχι ὁ τόπος κάμνει τὴν Ἀρετὴν, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς Ἀρετῆς λαμπρύνει τὸν τόπον· καὶ ἐκ τῆς μὲν μιᾶς Ἀρετῆς πολλοὶ ὠφελοῦνται, καὶ διώκονται οἱ πονηροὶ, ἀλλὰ ἡ πολλῶν κακία, ἐὰν καὶ ἕνας εἶναι νὰ κατορθώνῃ Ἀρετὴν, ἀνάμεσα Κόσμου πολλοῦ, δὲν τὸν βλάβει· καὶ ἕνας ἄνθρωπος, καλῶς καὶ θεαρέστως πολιτευόμενος, τὸν Κόσμον ὅλον δυνάται ἐξαρπάσαι ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς αἰωνίου κολάσεως. Καὶ τοῦτο μάθετε ἀπὸ τοῦ δικαίου Νῶε, πῶς ἔγινεν ἔτζι· ὅτι ὅλος ἐκεῖνος ὁ Κόσμος, πρὶν τοῦ Κατακλυσμοῦ, ἦτον ἀπολυμένος, καὶ διεφθαρμένος, μόνος ὁ Νῶε ἐφυλάχθη, καὶ δὲν ἐπνίγη. Καὶ ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως φανερὸν εἶναι, ὅτι μόνος ἐδυνήθη νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸν Φαραὼ τοὺς Ἑβραίους. Ἐγὼ δὲ, ἔχω καὶ ἄλλον λόγον νὰ εἰπῶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ. ὅταν δὲν ἔχῃ ζῶντας δικαίους νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ συγχωρήσῃ τοὺς ἁμαρτήσαντας, ἐπὶ τοῦς ἀπεθαμένους Ἁγίους νὰ καταφύγῃ,

καθὼς λέγει διὰ τὸν Ἐζεκίαν· „Ὑπεραπιῶ καὶ βοηθῶ ταύτῃ τῇ Πό-
„λοως Ἱερουσαλὴμ, διὰ τὸν λόγον μου, καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν παῖδά μου, τὸν
„πρὸ πολλῶν χρόνων ἀπεθαμένον".

Ἐγνώρισες τώρα, πόση ἦτον ἡ Ἀρετὴ τῶν Ἁγίων ἐκείνων; διότι ὄχι μόνον οἱ λόγοι αὐτῶν καὶ τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἱμάτια ἦσαν τίμια. Διότι ἡ μηλωτὴ τοῦ Ἠλία τὸν Ἰορδάνην ἔχισε. τῶν τειῶν Παίδων τὰ ὑποδήματα τὸ πῦρ τῆς καμίνου κατεπάτησαν καὶ ἔσβυσαν. τὸ ξύλον τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου τὰ νερὰ μετέβαλεν. ἡ ῥάβδος τοῦ Μωϋσέως τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔχισε, καὶ τὴν πέτραν κτυπήσας, ὕδωρ ἀνέβλυσε, καὶ διψῶντα τὸν λαὸν ἐπότισε. τὰ φορέματα τοῦ Παύλου τὰς ἀῤῥωστίας τῶν ἀνθρώπων ἐδίωχναν. ὁ Ἴσκιος τοῦ Πέτρου τὸν θάνατον ἐδίωξεν. ἡ σάκκη ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων Μαρτύρων τοὺς δαίμονας ἐφυγάδευε. διὰ τοῦτο μετὰ ἐξουσίας ὅλα τὰ θαυμάσια ἔκαμναν. Καθὼς ὁ Ἠλίας δὲν ἔβλεπε τὸ Βασιλικὸν φόρεμα τοῦ Ἀχαὰβ, ἀλλὰ ἔβλεπε τὴν ψυχήν του γυμνὴν, καὶ καταδικασμένην, καὶ αὐτὸν δοῦλον τῶν παθῶν. Διότι, τί τὸ ὄφελος τῆς ἔξωθεν δυτυχίας, καὶ τὰ σῦδον νὰ εἶναι πενίας καὶ δυσυχίας; τί βλάψιμον εἶναι τῆς ἔξωθεν πενίας, ὅταν ἔνδοθεν ποσῶς δυείσκεται θησαυρός; Τοιοῦτον λεοντάρι ἦτον ὁ Παῦλος, διότι ὅταν ἐβόησεν, ὅλον τὸ δεσμωτήριον ἐσείθη, καὶ τὰ δεσμὰ ἔλυσε, μόνον μὲ τὰ λόγια. διότι ὄχι ὡσὰν τοὺς λέοντας, ἀλλὰ καὶ πειστότερον ἀπὸ τούτους. διότι τὸ λεοντάρι πολλαῖς φοραῖς πέφτει εἰς παγίδα, καὶ πιάνεται, οἱ δὲ Ἅγιοι ὅταν δεθῶν, τότε γίνονται δυναμώτεροι. Οἱ Ἅγιοι εἶναι τόσον φοβεροὶ, ὁπῶ τοὺς φοβοῦνται οἱ δαίμονες, καὶ μόνον τὴν φωνήν των νὰ ἀκούσωσι, φεύγουν, καθὼς φεύγουν καὶ ἀπὸ τὴν ἀστραπήν. Ἀλλὰ τοῦ Παύλου ἡ φωνὴ καὶ τὰ κατορθώματα, ποία γλῶσσα θέλει δυνηθῇ νὰ τὰ ἐγκωμιάσῃ; διότι μήτε Προφῆται, μήτε Πατριάρχαι, μήτε Δίκαιοι, μήτε Ἀπόστολοι, μήτε Μάρτυρες, διότι ὅλας αὐτῶν τὰς Ἀρετὰς, καὶ τοὺς ἀγῶνας εἶχον εἰς τὸ λόγου του, καὶ ὄχι μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀγγέλων τὰ τάγματα ὑπερέβη· καὶ ἡμεῖς ὀλίγον μέρος δὲν ἠδυνάζομεν νὰ τὸν μιμηθοῦμεν ἀπὸ τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ; Θαυμάζεται ὁ Πατριάρχης Ἀβραὰμ, ὁπόταν ἠθέλησε νὰ σφάξῃ τὸν Υἱόν του, νὰ κάμῃ θυσίαν, ἤγουν λειτουργίαν τῷ Θεῷ· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσαὰκ θαυμάζεται, παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τῇ ὑπεξικανίαν, ὡσὰν καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Μηδὲ ὁ εἷς, μηδὲ ὁ ἄλλος Υἱὸς, ἐδύνα λόγον εἶπαν πρὸς τὸν Πατέρα αὐτῶν· καὶ ὁ μὲν Χριστὸς ἔλεγε· „Μὴ σήσῃς τὴν ἁμαρτίαν τῶν σταυρωσάντων με". ὁ δὲ Ἰσαὰκ δὲν εἶπε· „Τί ποιεῖς, Πάτερ, τοῦτο τὸ παράνομον; ἐμένα τὸν μονογενῆ σου, τὸν πολλὰ ἠγαπημένον, θέλεις νὰ σφάξῃς, νὰ κάμῃς θυσίαν τῷ Θεῷ; καὶ δὲν σφάζεις ὅλα σου τὰ πρόβατα εἰς θυσίαν, ἀμὴ ἐμένα τὸν ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας Υἱόν"; ἐδύνατο τοιοῦτον εἶπεν ἡ μακαρία καὶ Πατριαρχικὴ ἐκείνη ψυχὴ, ἀλλὰ ὑπέμεινεν ἀνδρείως μέχρι θανάτου.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰακὼβ, ὁ Υἱὸς αὐτοῦ, ἐμιμήθη τὴν ὑπομονὴν τοῦ Πατρός

αὐτῷ. ὁμοίως καὶ ὁ Δαβὶδ μακαρίζεται ὑπὸ τῆς πραότητος αὐτοῦ· καὶ ὁ Ἠλίας ἔγινε ζηλωτὴς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τίς, καὶ ποῖος τοῦ Παύλου ἔγινεν ἴσος, ὁ ὁποῖος ὅλα αὐτὰ συναγωνίσματα τὰ εἶχεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ; Μυρίαις φοραῖς ἐθυσίασε τῶν ἑαυτοῦ ψυχῶν, περιερχόμενος γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ κάθε ἄλλον Κόσμον, δηλονότι ὅσον γῆν βλέπει ὁ Ἥλιος, ὡσαὶ νὰ εἶχε πτερὰ, περιερχόμενος, συρνόμενος, δερνόμενος, λιθαζόμενος, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκων, καὶ περισσότερον εἶχε τὸν ζῆλον ἀπὸ τὸν Προφήτην Ἠλίαν. Εἰδὲ θέλεις εἰπῆ διὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, πῶς ἔτρωγε πὰς ἀκρίδας, καὶ μέλι ἄγριον· ἀλλὰ τοῦτος οὐδὲ τινὶ ἀναγκαίαν τροφὴν δὲν εἶχε, διὰ τὴν ἀσυδόν τοῦ κηρύγματος, τόσον ὅτι καὶ Ἀγγέλων, καὶ ἀνθρώπων, ὑπολὺ τὸ μέσον, ἐὰν θέλωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν ἔγνοιαν. διότι δὲν εἶχεν ἄλλην φύσιν ἐκεῖνος, οὐδὲ ἄλλην ψυχὴν, οὐδὲ εἰς ἄλλον Κόσμον ἐκατοίκησεν, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ὑπερέβη. Τὰ δὲ ὅσα λυπηρὰ ἔπαθε, δὲν ἐλυπήθη ποτὲ, ἀλλὰ ἔχαιρε, πῶς ἔπαθεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὥσπερ νεκρὸς ἀκίνητος ἐγένετο, καὶ ἔτζι ἐπαπείνωνε τῆς φύσεως τὰ σκιρτήματα. διότι καθὼς γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων. ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ κερδίσῃ δύο φλορία, περισσοτέραν βαίνει προθυμίαν πρὸς τὰ δέκα, καὶ εἴκοσι συναθροίσας ἡ παύεται, ἔτζι γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρετῆς· ὅσον ἀγωνίζεται τινὶ Ἀρετῆ, τόσον ἀσυδάζει νὰ κάμνῃ μεγάλους ἀγῶνας. Πλὴν δὲν εἶναι δυνατὸν τοὺς ἐναρέτους ἄνδρας, νὰ ἀκούσῃ παρὰ πολλῶν τὸ, καλῶς ἔχει, οὐδὲ πάλιν πρέπει τὸν ἐνάρετον ἄνθρωπον νὰ ἔχῃ πολλοὺς ἐχθροὺς, διότι, ἐὰν ἀπὸ ὅλους ἔχῃ ἔπαινον, γνώρισμα εἶναι μέγα τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι πολὺν λόγον τῆς Ἀρετῆς. Διότι, πῶς νὰ ἐπαινεθῇ ὁ πιστὸς ἀπὸ ὅλους, ἐὰν ἐξαρπάζῃ τοὺς ἀδικημένους ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας, ἢ πάλιν ἐπιστρέφῃ, καὶ διορθώνῃ τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ ἐπαινῇ τοὺς κατορθοῦντας; διότι δὲν εἶναι πρέπον τοὺς μὲν ἐπαινεῖν, τοὺς δὲ ψέγειν· ὥστε ἐκεῖνος, ὁποῦ κάμνει τὴν Ἀρετὴν ἐπιμελῶς, μόνον τὸν ἔπαινον παρὰ Θεοῦ νὰ δέχεται, καὶ ὄχι ἀπὸ ἀνθρώπους. Ἀδύνατον εἶναι παρ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐπαινεῖσθαι, καὶ ἀκούειν καλῶς, διότι πάντοτε ἡ κακία πολεμεῖ τὴν Ἀρετὴν, καὶ ὄχι μόνον ὅτι δὲν τὴν βλάπτει, ἀλλὰ καὶ πολεμουμένη δυνατωτέρα γίνεται. Τόσον μεγάλη εἶναι τῆς Ἀρετῆς ἡ δύναμις, διότι καὶ ἐν τῷ πολεμεῖσθαι, δυνατωτέρα δείκνυται. Ἐνθυμήσου τὸν Ἄβελ· δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀδελφοῦ του τοῦ Κάϊν; ἀλλ' ὁ Ἄβελ ζῇ, ἐὰν καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ ἐκεῖνον, καὶ πάντοτε ἀναπνεύστεται, καὶ εἰς ποσοῦτον χρόνον δὲν ἐμαραίνθη ἡ ἐνθύμησίς του· ὁ δὲ φονεύσας αὐτὸν Κάϊν, ἔζησε κακὴν ζωὴν, βαρυτέραν ἀπὸ τὸν θάνατον, τόσον, ὅτι οὐδὲ ψωμὶ, δὲν ἠμποροῦσαν τὰ χέρια του νὰ πιάσῃ ἀπὸ τὸ τρέξιμον νὰ φύγῃ, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων κατηγορεῖται, καὶ ἐλέγχεται. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τὴν ζωὴν ἔστω τὴν ἔχει οἱ κατ' ἐκεῖνον ἁμαρτήσαντες, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι δὲν δύναται λόγος νὰ τὸ εἰπῇ.

Ἄκουσον δὲ καὶ τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· „Ὁμοιώθη ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ

„ζύ-

„ζύμη". ἡ ὁποία ὁμοιοῖ τὰς δικαίας· διότι ἡ ἐδική τας ἀρετὴ μεταβάλλει τὰς πονηρὰς εἰς Ἅγιόπτα. Ἀλλὰ ὀλίγοι εἶναι οἱ Δίκαιοι, διότι καὶ ἡ ζύμη μικρὰ εἶναι, ἀλλ' ἡ μικρότης ἐκείνη ὅλον τὸ ζυμάει πρὸς τὸ λόγο της τὸ μεταφέρει εἰς δύναμιν· ἔτζι καὶ ἡ δύναμις τῶν δικαίων, διὰ τοῦ χάριν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Δώδεκα ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι· εἶδες πῶς μικρὰ ἡ ζύμη; ὅλη ἡ Οἰκουμένη ἐν ἀπιστίᾳ ἦτον· εἶδες πόσον τὸ φύραμα; Ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ δώδεκα ὅλην τὴν Οἰκουμένην ἐγύρισαν πρὸς τὸ λόγο των, διότι καὶ ἡ ζύμη, καὶ τὸ φύραμα τῆς αὐτῆς φύσεως ἦτον. Καὶ αὖ θέλῃς νὰ ἐγνωρίσῃς, πόσον δυνάται ἡ δύναμις τῶν Δικαίων τῶν ἄλλων, μάλιστα ἡ παρρησία τοῦ Δικαίου, παρὰ ἡ Βασιλικὴ τυραννὶς καὶ δυναστεία, τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἄκουσον, λέγοντος τῷ παρανόμῳ Ἡρώδῃ· „Δὲν σοῦ πρέπει νὰ ἔχῃς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου". καὶ ὁ μὲν Ἡρώδης ἔχων στρατιώτας, ὡς Βασιλεύς, πλοῦτον, καὶ δύναμιν βασιλικὴν, ὁ δὲ Ἰωάννης, πτωχὸς, χωρὶς σπίτι καὶ χώραν, καὶ παντελῶς ἀτίμων, καὶ νῆστις, ἀκείδας, καὶ μέλι ἄγριον ἐθίων· ἀλλὰ ἐτοῦτος ὁ παρὰ πάντας πτύης, καὶ τὴν ἔρημον κατοικῶν, τὸν Ἄρχοντα, καὶ Βασιλέα τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, αὐθεντικὰ προσάσσωντας, ἔλεγε πρὸς αὐτόν· „Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου". Βλέπεις, πῶς ἡ Ἀρετὴ ἀρχοῦσι τῆς κακίας; ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐμβάλλεται ὁ Δίκαιος εἰς τὴν φυλακήν· εἶτα γίνεται τὸ πικρὸν ἐκεῖνο συμπόσιον, καὶ ἐσέβη ἡ Κορασίδα εἰς τὸ μέσον τοῦ συμποσίου χορεύουσα. ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ, καὶ τοῖς τραπεζοκαθημένοις τόσον, ὅτι ἔκαμε τὸν Ἡρώδην νὰ ὀμόσῃ, ὅτι νὰ τῆς δώσῃ τὴν μισή του Βασιλείαν. Βλέπεις πῶς ἔρριξε τὴν Βασιλείαν; λέγει δὲ, εἴτι μοῦ ζητήσῃς νὰ σοῦ δώσω, καὶ ἕως τὴν μισὴν τῆς Βασιλείας μου. Ἄθλιε καὶ παλαίπωρε Ἡρώδη, τόσον ἐτυφλώθη ὁ νοῦς σου, καὶ ἐχάθη ἡ γνῶσίς σου; τόσον τίμημα κάμνεις τὴν Βασιλείαν σου; ὅτι μίαν φορὰν ἐχόρευσε τὸ Κοράσιον, καὶ ἔδωκες τὴν μισή σου Βασιλείαν; ἀμὴ καὶ δεύτερον αὖ χορεύσῃ, τί θέλεις κάμῃ; μόνον δεήσου τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ πάλιν χορεύσῃ, καὶ θέλει πάρῃ καὶ τὴν ἄλλην σου μισὴν Βασιλείαν, καὶ θέλεις γένῃ πτύης καὶ ζητοῦλης.

Εἶδες τί κάμνουν οἱ χοροὶ, καὶ τὰ παιχνίδια; ὅτι τόσον ἐδωνήθησαν νὰ φονεύσουν τοιοῦτον μέγαν Ἅγιον, Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καὶ Βαπτιστὴν τοῦ Χριστοῦ. Τί ἄλλο χειρότερον εἶναι ἀπὸ τοῦτον τὴν κακίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν; ἐκεῖνοι ὁποῦ κάμνουν αὐτὰ, ἐπρόδωκαν ἀκόμη τοῦ λόγου των θελεματικῶς τῷ διαβόλῳ. Διότι, ἐὰν ἐκεῖνος, ὁποῦ ἔδωκε τὸ πάλαυτον, ἤγουν τὸ χάρισμα, ὁποῦ τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς σῶον, πονηρὸς ἐφαίνη πῶς δὲν τὸ ἐδιπλασίασεν, ἀμὴ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ ἔφθειρε, τί θέλει ἀκούσει; Ἐὰν ἐκεῖνος ἐδέθη χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ἐβαλαύτον εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ἡμεῖς δὲ ὁποῦ ἐμολύναμεν τὸ Θεῖον Βάπτισμα, καὶ τὰ ἄλλα χαρίσματα, ὁποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς, τί θέλομεν κάμῃ τότε, ὁποῦ μᾶς ὀξεπάζουν, καὶ θέλωμεν νὰ δώσωμεν ἀπόκρισιν; Δὲν βλέπεις, ὦ ἄνθρωπε, τὸ τέλος καὶ τὸ ἀφανέρωτον τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ τὸ αἰφνίδιον τοῦ θανάτου; μόνα τὴν ἀρετὴν κα-

κάμνης μετὰ πόνυ ϗ κόπυ, ϗ τὶ ὠφελεῖς κόπυ; ὄχι. Ἐπειδὴ λοιπὸν ϗ εἰς τὶ ἁμαρτίαν εἶναι φόβος, ϗ κόπος, διατὶ δὲν κάμνομεν τὶ Ἀρετὶ, ὅπυ ἔχει πολὺ κέρδος; ὁ μοιχὸς, ϗ ὁ κλέπτης ἔχει ὀλίγον φόβον, ὅπυ κινδυνεύει ἕως θανάτυ; Καὶ πάλιν λέγομεν ϗ περὶ Ἱερωμένυ· ὅτι ἐὰν ἰδῇς Ἱερέα ἀνάξιον, μὴ κατηγορῇς τὶ Ἱερωσύνι, ἀλλὰ τὸν κάμνοντα τὸ κακόν· ἐπειδὴ ϗ ὁ Ἰούδας προδότης ἐγένετο, διὰ τῦτο δὲν κατηγορεῦμεν τὸ ἀξίωμα τὸ Ἀποστολικὸν, ἀλλὰ τὶ ἐκείνυ μιαρὰν γνώμι. Ὁμοίως ϗ πολλοὶ Ἰατροὶ ἔγιναν φονεῖς, δίδοντες θανάσιμα βότανα, ὅμως δὲν κατηγορεῦμεν τὶ τέχνι τῆς ἰατρείας, ἀλλὰ τὺς κακῶς τὶ τέχνι μεταχειριζόμενυς. Ὡσαύτως ϗ Καραβοκύροι πολλοὶ ἔπνιξαν πολλὰ καράβια, μ' ὅλον τῦτο ὄχι ἡ ναυτιλία πταίει, ἀλλὰ ἡ κακὴ γνώμη, ϗ τὸ πεῖσμα ἐκείνων τῶν ναυτῶν. Ὅμως ἀνάγκη εἶναι νὰ ἔλθυν τὰ σκάνδαλα, λέγει ὁ Χρυσός· πλὶ, ϗ ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅπυ προξενεῖ ϗ ἔρχεται ἀπ' ἐκεῖνον τὸ σκάνδαλον. Ἀνάγκη εἶναι ὁ λύκος νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ πρόβατα, ἀλλὰ θέλει νὰ εἶναι ὁ πιστὸς ἄγρυπνος νὰ διώκῃ τὸν λύκον. διὰ τῦτο εἶπεν, ὅτι πάντως θέλυν ἔλθῃ τὰ σκάνδαλα, διότι, ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα ἀπόλλυνται οἱ βλαπτόμενοι, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐδικῆς των ἀμελείας ϗ ὀκνηρίας. Καὶ ἐὰν θέλῃς, βλέπε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον τὸν Ἀδὰμ, ἐὰν καὶ ὀλίγον χρόνον ἔκαμε μέσα εἰς τὸν Παράδεισον, ἀλλ' ὡσὰν ἀπόλαυσε τὶ τρυφὶ ἐκείνι, τόσον ὑψώθη, ὥστε ἠθέλησε νὰ γένῃ ϗ Θεὸς, ϗ ἔκαμε καλλίτερον τὸν πλάνον διάβολον, ϗ ἐχθρὸν, ἀπὸ τὸν εὐεργέτι Θεὸν, ϗ δὲν ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ τὸ πρόσταγμα τῦ Θεῦ· εἰδὲ ϗ ἤθελε ζήσῃ καμπόσον καιρὸν μέσα εἰς τὸν Παράδεισον, τὶ κακὸν δὲν ἤθελε κάμῃ; Καὶ σύας, ὅπυ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ κάμμίαν κακὶ συμφορὰν, ϗ δὲν σωφρονιθῇ, πολὺ χειρότερα θέλει πάθῃ ἀπὸ τῶν προτέρων κακῶν.

Ὅταν δὲ ἀπὸ τύτων μηδένα παιδευθεῦμεν, πῶς νὰ μὴ πάθωμεν χειρότερα; διότι ϗ ὁ Φαραὼ, ἀπὸ τὶ πρώτι πληγὶ τῦ Μωϋσέως, ἐὰν ἤθελε παιδευθῇ, δὲν ἤθελε πάθῃ τὸν καταποντισμὸν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης μὲ ὅλον τυ τὸ στράτευμα. Καὶ ἐκεῖνος, ὅπυ ἐπόρνευσε μὲ τὶ Μητρυιά τυ, ἐπαράδωκέ τον Παῦλος ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸν Σατανᾶν, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ. Διὰ τῦτο ἂς μὴ λέγωμεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὅπυ δὲν κάμνει καλὸν, οὐδὲ κακὸν, εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Αὐτὸ ὅπυ λέγεις, ὅτι δὲν κάμνει καλὸν, τῦτο εἶναι, ὅπυ κάμνει τὸ κακόν. διότι, ἐὰν ἔχῃ τις ὑπηρέτι, ϗ μήτε νὰ κλέπτῃ, μήτε νὰ ὑβρίζῃ, μήτε νὰ ἀντιλογῇ, μόνον νὰ εἶναι μεθυστὴς, ϗ νὰ κάθεται ἀργὸς, ϗ νὰ δυλεύῃ ἀτυχαις πράξες, πάλι δὲν θέλει τὸν δείρῃ ὁ Αὐθέντης τυ, καὶ νὰ τὸν διώξῃ τὸν δῦλον ἐκεῖνον, εἰπέ μυ, ἐὰν ϗ μηδένα κακὸν τῦ κάμῃ; Ἀλλ' ἂς ἰδεῦμεν καὶ ἐπὶ τῦ ἐδικοῦ μας κορμίου· ἤγυν τὸ χρέι νὰ μὴ κτυπᾷ τὶ κεφαλὶ, μηδὲ νὰ κόπτῃ τὶ γλῶσαν, μηδὲ νὰ βγάζῃ τὰ μάτια· ἀμὴ μόνον νὰ στέκεται ἀργὸν, καὶ νὰ μὴ κάμῃ τὶ ὑπηρεσίαν τυ εἰς ὅλον τὸ κορμὶ, δὲν εἶναι ἄξιον νὰ κοπῇ; Ἐὰν λοιπὸν ἐπὶ τύτων, ὄχι μόνον τὸ κακὸν ποιῆσαι, ἀλλὰ ϗ τῶν ἔργων μὴ ποιεῖν, ἀδικία

κία μεγάλη εἶναι, πολὺ περισσότερον ἐπὶ τῶν πνευματικῶν. Ὅμως ἄμποτες νὰ ἦτον δυνατὸν νὰ ἔκαμνα ὁλονῶν ὑμῶν τὰς ἀρετὰς, καὶ τὸς Κανόνας τῶν σφαλμάτων σας, καὶ ἐσεῖς νὰ τὰ ἐπέρνετε. διότι καὶ ἡ Μητέρα, ὅταν βλέπῃ τὸ παιδί της, ὁπὸ θερμαίνεται δυνατὰ, μετὰ δακρύων θερμῶν λέγει πρὸς αὐτό· παιδί μου, νὰ ἦτον βολετὸν νὰ εἶχα ἐγὼ τὴν φλόγα τῆς θερμασίας σου· ἔτζι λέγω καὶ ἐγὼ ἐσᾶς· ἄμποτες νὰ ἦτον δυνατὸν νὰ πονῶ διὰ ἐσᾶς, καὶ νὰ κατορθώσετε ὅλαις ταῖς ἀρεταῖς. Ἀλλὰ δὲν γίνεται τοῦτο, δὲν γίνεται. Ὁ δυνάμενος λοιπὸν, καὶ ἄλλους ἂς παρακινῇ κατορθῶσαι, καὶ δέχεσθαι τὴν ἰατρείαν, τοῦ γενέσθαι δόκιμος τοῖς ἄλλοις· ἐκεῖνος δὲ, ὁπὸ εἶναι ἀδύνατος, ἂς φύγῃ ἀπὸ τοὺς ὀκνηρὸς, διὰ νὰ μὴ λάβῃ ἀπὸ ἐκείνους τὴν βλάβην τῆς ψυχῆς. Καὶ ἔτζι θέλομεν ζήσει ζωὴν καλὴν, καὶ ἁγίαν εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον μετὰ προσοχῆς καὶ ἀλαβείας, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

Περὶ Ὅρκων.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἂς μὴν ἀμελοῦμεν, Ἀδελφοὶ, τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς· διότι εἰπέ μου, ποῖος κόπος εἶναι νὰ ἀφήσῃς τὴν ὀργὴν, καὶ ῥαθυμίαν ἐκείνην, ὁπὸ σὲ ἐλύπησεν; ἀλλὰ πικρὰ ὀδύνη καὶ λύπη εἶναι τὸ μνησικακεῖν καὶ ἐχθρεύειν, καὶ μὴ ποιεῖν διαλλαγὴν, καὶ ἀγάπην. Ποῖος πόνος εἶναι νὰ μὴν εἰπῇς λόγον κακὸν ποτέ σου, μηδὲ αἰσχρολογίαν; Τί δυσκολία εἶναι νὰ μὴ φιλονεικήσῃς, μηδὲ νὰ ζηλεύσῃς; ἀπὸ ποίαν γενοχωρείαν δὲν ἀγαπᾷς τὸν γείτονά σου, ἀμὴ τὸν ὑβρίζεις; ποία δυνατεία εἶναι, νὰ μὴν ὀμνύῃς, ἢ νὰ μὴν ἐπιορκίζεσαι; ὅμως πολλαῖς φοραῖς ἀπὸ τὸ θυμὸ, καὶ τῆς ὀργῆς παρακινέμεθα, καὶ ὀμνύομεν μηδένα λόγον εἰπεῖν τῶν λυπούντων, ἔπειτα τῆς ὀργῆς σβεσθείσης, καὶ τοῦ θυμοῦ καταπραϋνομένου, βεβιασμένοι διαλλαγῆναι, καὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν ὅρκων κρατούμενοι, δεσμοῖς ἀλύτοις συνδεδέμεθα. Τοῦτο γνωρίζοντας ὁ διάβολος, ὅτι ὁ θυμὸς εἶναι τία, καὶ ἐν δυκολίᾳ σβυνεῖ, καὶ ὅταν παύσῃ ὁ θυμὸς, γίνεται φιλία καὶ ἀγάπη, καὶ θέλοντας αὐτὸς ὁ τοῦ φθόνου πατὴρ διάβολος νὰ μείνῃ ἡ τία ἀναμμένη καὶ ἄσβεστη, μᾶς δίνει μὲ ὅρκον, ἵνα ἐὰν ἡ ὀργὴ παύσῃ, ἡ ἀνάγκη τοῦ ὅρκου νὰ τέκεται, διὰ νὰ εἶναι φυλαγμένη ἡ φλόγα τῆς ὀργῆς, καὶ τῆς ἐχθρας, καὶ ἀπὸ τὰ δύο πράματα σὰν θέλει γένῃ, ἢ νὰ κάμνωμεν διαλλαγὴν, καὶ νὰ ἐπιορκήσωμεν, ἢ μὴ διαλλαγόντες, νὰ κάμνωμεν τοῦ λόγου μας πταίστας διὰ τῆς μνησικακίας, εἰς βαρὺν κανόνα. Διότι ἄτοπον εἶναι νὰ ἔχωμεν σὰν ῥοῦχον

ἐκλε-

ἐκλεκτὸν, καὶ μίαν φορεσίαν ἀκριβῶ, καὶ νὰ τὴν φυλάγωμεν ἐπιμελῶς, δίχως νὰ τὴν φορέσῃ σωσεχῶς, καὶ τὸ Θεοῦ τὸ ὄνομα νὰ τὸ σύρνωμεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· διότι ὄχι πᾶσα ἁμαρτία τὴν κόλασιν φέρει, ἀλλὰ καὶ τὰ εὔκολα πλημμελήματα μεγάλην ἡμῖν προξενοῦσι τὴν τιμωρίαν, καὶ τὴν κόλασιν. διότι οὐδὲ ἐκεῖνοι ὁπὸ ὀμνύουσιν, ἔχουν καμμίαν πρόφασιν νὰ ἀποκριθοῦν ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μόνον καταφρόνησιν. Πλὴν, διὰ νὰ λέγω τὴν κακοθεσίαν σωσεχῶς, φαίνομαι πῶς σᾶς πειράζω· ἀλλ' ὅμως δὲν θέλω παύσει, οὐδὲ θέλω ἀναχωρήσει, ἵνα, κἂν ἀπὸ τὴν ἀδιαντροπίαν βιλαβηθοῦντες τὴν ἐμὴν, ἀφήσητε τὴν πονηρὰν συνήθειαν τῶν ὅρκων. διότι αὐ ἐκεῖνος ὁ ἄδικος Κριτὴς, τῆς χήρας τὴν παρακάλεσιν καὶ ἐνόχλησιν ἐντραπεὶς, ἔκαμε τὴν κρίσιν της, πολὺ περισσότερον ἡμεῖς τοῦτο νὰ κάμωμεν· μάλιστα δὲ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι δὲν παραιτεῖται ποιῆσαι τοῦτο. διότι τὰ καλὰ ἔργα ἡμῶν, ὡσαὶ καὶ ἐδικά του νὰ εἶναι νομίζει, ἐὰν δὲν ἦτον καὶ κόλασις. Καὶ ἐγὼ αὐ ἤθελα ἔλθῃ πρὸς τοῦ λόγου σας νὰ ζητήσω τοῦτο διὰ χάριν, τάχα δὲν ἠθέλετε μοῦ τὸ δώσῃ, καὶ ἐὰν ἐδώκατέ μου τὴν εὔκαιρον ζήτησιν, ποιοτρόπως ζητοῦντας τὴν χάριν· καὶ ὅποτες ὁ Θεὸς ζητῶν τὴν χάριν αὐτὴν, διὰ ἡμᾶς τοὺς δίδοντας τῷ Θεῷ, ποῖος νὰ εἶναι τόσον ἀγνώμων, καὶ ἀχάριστος, ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ ζητήσῃ χάριν, καὶ νὰ μὴ τοῦ δώσῃ;

Παρακαλῶ ὑμᾶς, Ἀδελφοὶ, ἐπάρετε τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἀποτεμνομένην, ἀκόμη ἀποσάζουσαν θερμοῦ αἵματος, καὶ ἔτζι πηγαίνετε εἰς τὰ σπήτιά σας, καὶ νὰ νομίζετε πῶς τὴν βλέπετε ἔμπροσθεν εἰς τὰ μάτιά σας, νὰ κλάγῃ φωνὴν, καὶ νὰ λέγῃ· μισήσατε τὸν σφαγέα τὸν ὅρκον, ἤγουν τὸν μοιχὸν, καὶ ἀσελγῆ Ἡρώδην· διότι ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν ἔκαμεν ὁ ἔλεγχος, ἢ ὁ τυραννικὸς θυμὸς, τοῦτο ἡ ἀνάγκη τοῦ ὅρκου τὸ ἔκαμε, καὶ τότε τὴν μακαρίαν ἀπέτεμεν ἐκείνην κεφαλὴν. Καὶ πῶς; δὲν εἶναι ἄπρεπον, ὅτι τὸν Δεσπότην τῶν Ἀγγέλων, μετὰ πολλῆς τῆς καταφρονήσεως νὰ λέγῃ τινὰς σωσεχῶς, μὰ τὸν Θεόν; θέλεις νὰ μάθῃς, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ νικήσῃ τινὰς αὐτὴν τὴν κακὴν ἀθέειαν τοῦ ὅρκου; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλευθερωθῇς τῆς πονηρᾶς συνηθείας τοῦ ὅρκου; ἐγὼ νὰ σὲ διδάξω, καὶ θέλεις νικήσει κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην. διότι, ὅταν ἰδῇς τοῦ λόγου σου, ἢ καὶ ἄλλον, ἢ ἀπὸ τοὺς δούλους σου, ἢ τῶν παιδίων, ἢ ἄλλον τινὰ τοῦ σπητίου σου, καὶ ὀμνύει σωσεχῶς, πρόσαξαί τον νὰ μὴ δειπνήσῃ, καὶ ὄχι μόνον ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ τοῦ λόγου σου κανόνισον τὸν αὐτὸν κανόνα, ἐὰν καὶ ἐσὺ ὀμνύῃς· διότι ἡ γλῶσσα ὅπου παιδεύομεν, πλέον δὲν ἐπιορκεῖ, καὶ θέλει σὲ σωφρονήσει ἡ συνοχωρεία τῆς πείνας. Ἐὰν ποιοτρόπως θέλωμεν κάμῃ, ἄλλην κακοθεσίαν δὲν θέλομεν χρειασθῇ. διότι, καθὼς εἷς ὅλος σωσεχῶς δερνόμενος, καὶ ἐξεπαζόμενος, ἀπὸ τὰς πληγὰς δὲν καθαρίζεται, ἔτζι καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ ὀμνύει, καὶ ὀνομάζει τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δὲν καθαρίζεται ποτὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Διὰ τοῦτο ἂς φύγωμεν ἀπὸ τὴν κακὴν συνήθειαν τῶν ὅρκων, καὶ νὰ γενοῦμεν καλλίτεροι μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν, καὶ διόρθωσιν. διότι, ἐὰν ἐχθὲς καὶ προχθὲς διὰ ταύτης τῆς ὑποθέσεως σᾶς

ὡμι-

ὡμιλήσαμεν, ἀλλὰ οὐδὲ σήμερον θέλομεν ἀποχωρήσει διδάσκοντές σας, ἀλλὰ οὐδὲ τινὶ ἄλλῳ μετ' ἐκείνην ἡμέραν. Ταῦτα ὑμᾶς συμβουλεύων, παρακαλῶ νὰ ἀπέχετε ἀπὸ τοὺς ὅρκους. καὶ τί λέγω τινὶ αὔριον, καὶ τὴν μετ' ἐκείνην ἡμέραν; ἕως ἂν νὰ σᾶς ἰδῶ κατορθωθεντας, δὲν θέλω παύσει, τὸ συνεχῶς περὶ τούτων ἀναθυμεῖσθαι. Τὸ σφάλμα δὲν εἶναι τοῦ λέγοντος, ἀλλὰ τῶν ἀκουόντων, οἱ ὁποῖοι θέλουν παντοτινὰς διδασκαλίας· διότι δύκολώτερον εἶναι νὰ μείνῃ ὀμνύῃ τινὰς, ὁπῶς οὐδὲ πόνος εἶναι, οὐδὲ κόπος, μόνον ἡ κακὴ συνήθεια. Ἐκεῖνος δὲ, ὁπῶς καταρθώσῃ τοῦτο τὸ ἀρετὶν, ἂς ὀνειδίζῃ ἐκείνους, ὁπῶς δὲν ἀπέχουν ἀπὸ τοὺς ὅρκους, ἵνα διὰ τῆς κατηγορίας μάλιστα ἀφεθῶσι τοῦ ὀμνύειν· καὶ ἐκεῖνος ὁπῶς δὲν ἐκατώρθωσεν, ἂς βλέπῃ τὸν ἄλλον, καὶ ἂς συνδάζῃ νὰ φθάσῃ φρὸς ἐκεῖνον. Καὶ ἂς μὴ μοῦ λέγῃ τινὰς, καὶ τί κεῖμα εἶναι, ἐὰν δὲν ἀνάγκης κάμῃ ὅρκον τινάς; ἀμὴ τί εἶναι, ἐὰν δὲν πιστεύσῃ; μάλιστα ὁπόταν παραβαίνεται Νόμος, δὲν κάμνει χρεία νὰ ἐνθυμῆται ἀνάγκιν· διότι μία καὶ μόνη ἀνάγκη εἶναι, νὰ μὴ γνώῃ τινὰς ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ. πλὴν ἐκεῖνο μόνον λέγω, τοὺς ἁπλῶς καὶ χωρὶς ἀνάγκης γενομένους, τοὺς ἐπὶ τοῦ ὁσπιτίου, τοὺς ἐπὶ τῶν φίλων, τοὺς ἐπὶ τῶν δούλων, τοὺς ἐπὶ τοῦ ἀγορᾶ, ἐὰν ἀυτοὺς φονεύσῃς, διὰ τοὺς ἄλλους δὲν μὲ μέλει, διότι ἀυτὸ τὸ σόμα φοβεῖται νὰ τὸ εἰπῇ, καὶ θέλει φύγῃ ἀπὸ τοὺς ὅρκους· τόσον ὅτι, ἐὰν καὶ μυρίας φοραῖς τὸν ἀναγκάσῃ τινάς, δὲν θέλει καταδεχθῇ νὰ πέσῃ εἰς ἐκείνην τὴν συνήθειαν.

Κάποιος Ῥήτωρ τῶν ἔξω, ἀπὸ κακὴν συνήθειαν, τὸν δεξιὸν ἀυτοῦ ὦμον ἔσειεν ὅταν ἐπερπάτει, ἀλλ' ὅμως ἐνίκησε τὴν κακὴν συνήθειαν τοιοτρόπως· μάχαιραν ἠκονισμένην ἔβαλεν ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην εἰς τοὺς ὦμους του, ὥστε τοῦ φόβου τοῦ κοφίματος ἐσωφρόνισε τὸ μέλος τὸ ἀπάντως κινούμενον. Τοῦτο κάμε καὶ ἐσὺ ἐπὶ τῆς γλώσσης σου, καὶ ἀντὶ διὰ μάχαιραν, βάλε τὸν φόβον τῆς κολάσεως, καὶ θέλεις νικήσει κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην τὴν κακὴν συνήθειαν τῶν ὅρκων· διότι ἀδύνατον εἶναι, μεμνῶντας, καὶ συνδάζοντας, νὰ μὴ νικηθῇ ποτέ. Διότι, ποίαν συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν μετὰ τοσαύτην διδαχὴν καὶ νουθεσίαν, τοῖς ἐπὶ τοῦ ὅρκου κακοῖς ἐπιμένωμεν; πῶς λοιπὸν νὰ ζητήσωμεν νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς, ὁπῶς ἔρχονται ἐπάνω μας; μίαν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ νὰ μὴ θέλομεν φυλάξῃ; Πῶς νὰ ὑπαντήσωμεν τὸν Χριστὸν ἐν νεφέλαις; πῶς νὰ τὸν παρακαλέσωμεν; μὲ ποίαν γλῶσσαν νὰ τοῦ σωτύχωμεν νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματά μας; Καὶ πῶς; δὲν εἶναι ἄφρεπον, ὅτι τοῦ μὲν πιγείου Βασιλέως, ὅταν φροσάσῃ, καὶ αὐτὰ τὰ βαρέα καὶ δεινὰ ὑπομένομεν, τοῦ δὲ Θεοῦ νομεθετοῦντος, καὶ φροσάττοντος, δὲν τὸν βαίνομεν εἰς τὸν νοῦν μας; Τοῦτο μόνον φροφασιζόμεθεν, καὶ λέγομεν, ὅτι ἔτζι παύτοῦ δύρήκαμεν τὴν συνήθειαν τῶν ὅρκων, καὶ ὀμνύομεν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἂς μὴ καταφρονεμεν ἔτζι ἀλόγως τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας· ἂς φοβηθῶμεν τὸν Θεὸν, καθὼς φοβόμεθεν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ θηρία. Ὅμως, διὰ ποίαν ἀφορμὴν ὁ Θεὸς ὄχι μόνον τὸν ὀμνύοντα ὀργίζεται,

ἀλλὰ καὶ τὸ σπῆτί τε καίει· διότι λέγει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας· „ Εἶδον καὶ „ ἰδὲ πύελον δρέπανον ἐκ χειρὸς Κυρίου κατερχόμενον ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, „ καὶ εἶπον· Κύριε, εἰς τίνα τὸ σέλεις αὐτό; καὶ εἶπεν· εἰς τὸς ἐπιόρ- „ κους, καὶ ὅπου ὀμνύειν τὸ ὄνομά μου". Ἀμὴ διατὶ εἶναι πύελον δρεπάνι; διὰ νὰ καύσῃ τὸ σπῆτι αὐτοῦ· καὶ αὖ θελήσῃ, δὲν τὸν ἀφίνει τὸ δρεπάνι νὰ φύγῃ. Ὅταν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἐπίορκος, ἀνάγκη εἶναι νὰ τὸν θάψουν εἰς τὴν γῆν· ἐπειδὴ δὲν θάπτεται μὲ τὸ κορμὶ ἡ πονηρία τοῦ ὅρκου, τὸ σπῆτι αὐτοῦ τὸ ἔκαυσε, καὶ ἔγινε χῶμα, ἵνα ὅταν ἀπερνοῦν οἱ διαβάται νὰ τὸ βλέπουν, καὶ νὰ ἐρωτοῦν νὰ μαθαίνουν, τίνος ἐπιόρκου ἦτον τὸ σπῆτι, ὁποῦ ἐκρημνίσθη, καὶ νὰ φεύγουν τὴν ἁμαρτίαν. Τοῦτο ἐγίνετο καὶ εἰς τὸς Σοδομίτας· ὅτι, ἐπειδὴ ἐξεκαύθησαν εἰς τὴν ἀρσενοποιΐαν, καὶ ἐπόρνευσαν εἰς τὸν ἕτερον, ἔκαυσεν αὐτὸς ὁ Θεὸς ζῶντας, καὶ ἔγιναν παράδειγμα εἰς γενεὰς γενεῶν· καὶ αὐτὴ ἡ ὄψις τῆς γῆς βοᾷ καὶ λέγει· „ μὴ ποιεῖτε τοιαῦτα παρανόμα, ὦ ἄνθρωποι, ἵνα μὴ πάθητε „ καὶ ἐσεῖς τοιαῦτα".

Τί κάμνεις, ἄνθρωπε; εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ Θυσιαστηρίου ὀμνύεις, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ὁ Χριστὸς σφαγμένος, ἐκεῖ καὶ τὸν Ἀδελφόν σου κατασφάζεις; καὶ οἱ μὲν λῃσταὶ, καὶ φονεῖς εἰς τὴν σράταν φονεύουσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐσὺ ἔμπροσθεν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας τὸν Υἱὸν κατασφάζεις; Παρανομώτερον φόνον κάμνεις ἀπὸ τὸν Κάϊν· διότι ἐκεῖνος ἐφόνευσε τὸν Ἀδελφόν τε ἐπὶ τῆς ἐρημίας κατὰ τὸν πρόκαιρον θανάτον. Ἡ μία ἔγινε διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, διὰ νὰ ὀμνύωμεν; ὄχι· μόνον ἵνα προσευχόμεθα· ἢ ἡ Τράπεζα ἡ Ἱερὰ διὰ τοῦτο ἔσηκεν, ἵνα κάμνωμεν ὅρκον; διὰ τοῦτο ἔσηκεν, ἵνα τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν διαλύωμεν, καὶ ὄχι νὰ τὰ δένωμεν. Διὰ τοῦτο φεύγον καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν ὅρκον· ἄνοιξον τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ ἀκούσῃς τί σοῦ λέγει ὁ Χριστός· „ Ἐγὼ δὲ λέγω, μὴ „ ὀμόσαι ὅλως·" σὺ δὲ, παραβαίνων τὸν Νόμον τὸν ἐμποδίζοντά σε ὀμνύειν, τοῦτον τὸν ὅρκον ποιεῖς; ὦ τῆς ὕβρεως, ὦ τῆς παραφροσύνης, ὅτι τὸν Νομοθέτην φονεύεις, τὸν ἐμποδίζοντα αὐτὸν τὸν ὅρκον, ὁποῦ σοῦ εἶναι συμβουλὸς πρὸς τὴν σφαγήν. Ὄχι τόσον θρηνῶ, καὶ σκυάζω τοὺς φονευθέντας ὑπὸ τῶν λῃστῶν, ὅσον δακρύω, καὶ φείδομαι, ὅταν ἴδω τινὰ νὰ ἔλθῃ σιμὰ τῆς Ἱερᾶς Τραπέζης, καὶ βάνοντας τὰ χέρια τοῦ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ ὀμνύῃ. Σὺ δὲ εἰπὲ πρὸς τὸν θέλοντα ὀμνύειν· τί νὰ σοῦ κάμω, ὁποῦ ὁ Θεὸς ὀρίζει νὰ μὴν ὀμνύωμεν; ἐκεῖνος μὲ κρατεῖ πόρα, καὶ δὲν μὲ ἀφίνει νὰ σὲ βάλλω νὰ κάμῃς ὅρκον· καὶ φθάνει μόνον τοῦτο εἰς τιμὴν τοῦ Νομοθέτου Θεοῦ, καὶ εἰς φύλαξιν ἐδικήν σου, καὶ εἰς φόβον τοῦ μέλλοντος ὀμόσαι. Δότε μου, παρακαλῶ, ἀπόκρισιν ἐσεῖς ὁποῦ ἐπήγετε, καὶ ἴδετε τὴν καλὴν συνήθειαν, ὁποῦ ἔχουν εἰς τὴν Πόλιν τῆς Ἀντιοχείας, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἔχει ἄλλη Πόλις· διότι κάλλιον τὸ ἔχουν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, πρότερον νὰ κοπῇ ἡ γλῶσσά των, παρὰ νὰ εὔγῃ ὅρκος ἀπὸ τὸ σόμα τους. διότι, ἐὰν τινὰς κερδήσῃ σύνα καὶ δύο μόνον ἀνθρώπους, τόσον θέλει λάβῃ μισθὸν παρὰ Θεοῦ· εἰδὲ τὴν Οἰκουμένην ἄλλην παιδαγωγήσῃ, πόσας δίεργεσίας θέλει λάβῃ ὑπὸ Θεοῦ; ἀλλὰ

λὰ τί νὰ κάμωμεν ἀπὸ τοῦ κακοῦ σωπήσειαν, ὅπου ἐσωπήσαμεν, καὶ λέγομεν, καὶ μὴ θέλοντες, μὰ τὸν Θεόν; ἀλλ' ἐσύ, ὅταν ὁρμήσῃς νὰ τὸ εἰπῇς τοῦτο, δάγκασαι τοῦ γλώσσαί σου δυνατὰ, ὅσον νὰ σὲ πονέσῃ, ἢ καὶ πρὶν τὸ εἰπῇς· διότι καλλίτερον εἶναι πόρα νὰ τρέχῃ αἷμα ἀπ' αὐτοῦ, παρὰ τότε κολαζομένη νὰ ἐπιθυμῇ μίαν σαλαματίαν νερὸ, καὶ μὴ δυνηθοῦσαι δίρειν κάμμίαν παρηγορίαν. Εἰδὲ καὶ σὲ ἔλθῃ κάμμία ζημία, ἢ καὶ μεγάλη συμφορὰ, μὴ βλασφημήσῃς, καὶ κατέβῃς εἰς μεγάλον βυθὸν τῆς ἀπωλείας, καὶ τῆς κολάσεως· διότι μήπως καὶ ἀφ' ἓ βλασφημήσῃς, ἐλαφρώνεις τὸ πάθος; ἀλλὰ περισσότερον αὐγατίζεις τὸν πόνον, καὶ τοῦ κάλασιν· καὶ διὰ τοῦτο ὁ διάβολος φέρει τοὺς πειρασμοὺς εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ βλασφημήσῃ νὰ τὸν κολάσῃ. εἰδὲ καὶ σὲ ἰδῇ, ὅτι ἀνδρείως ὑποφέρεις τὸν πειρασμὸν, καὶ ὅσον τὸ πάθος αὐξάνει, τόσον ἐσὺ περισσότερον δίχαρις εἶς τῷ Θεῷ, παρδιθὺς φεύγει ἀπὸ τοῦ λόγου σου, ἐπειδὴ εὔπερα κοπιάζει. Καὶ καθὼς σύας σκύλος, ὅταν δοῦν τοῦ δώσουν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὅπου παρασέκει, φεύγει καὶ ὑπάγει εἰς ἄλλου Τράπεζαν, ἔτζι καὶ ὁ διάβολος κάμνει ὡσαὶ τὸν σκύλον, παραμένει μήπως καὶ τοῦ ῥίξουν κανένα λόγον βλάσφημον· ἐαὶ δὲ μείνῃς δίχαρις ὧν, ἔπνιξας αὐτὸν τῆς πείνας, καὶ φεύγει ὡσαὶ σύας σκύλος κακός.

Καὶ ἀκέσατε νὰ σᾶς εἰπῶ μίαν παλαιαὶ Ἱσορίαν διὰ τὸν ὅρκον. Ἐπῆγαν εἰς πόλεμον ποτὲ, τῷ τότε καιρῷ οἱ Ἑβραῖοι, καὶ εἶχαν ἀρχηγὸν εἰς τὸ σράτιμά των τὸν Υἱὸν τοῦ Βασιλέως Σαοὺλ, τὸν Ἰωάθαμ, καὶ μερικοὺς τῶν Ἀλλοφύλων κατέκοψαν, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν ἔβαλαν. Θέλωντας λοιπὸν ὁ Σαοὺλ νὰ κάμῃ μεγαλήτερον πόλεμον, ὥς τε νὰ πιάσῃ ζωνταυοὺς τοὺς πολεμίους, ἐδιαλάλησεν εἰς ὅλον τε τὸ σράτιμα, καὶ ἔκαμεν ὅρκον, ὅτι μηδενὰς νὰ φάγῃ ψωμὶ ἕως τὸ βράδυ, διὰ νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς τε κατὰ κράτος, καθὼς ποτὲ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ· τὸ ὁποῖον ὁ Σαοὺλ ἀσόχασα, καὶ ἄγνωσα τὸ ἔκαμε. Τότε ὁ Ἰωάθαμ δοῦ ἐκράτησε τὸν ὅρκον τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ κτυπήσας τὸ κοντάρι τε εἰς μέλι ἄγριον, ἔφαγεν ἀπὸ αὐτό. Βλέπεις τί κάμνει ὁ ὅρκος, νὰ χάσῃ τοῦ ζωοῦ τε; καθὼς ἔκαμε ποτὲ καὶ ὁ Ἰεφθάε Βασιλεὺς, ὅπου τοῦ διαβόλου συνεργεία ἔκαμεν ὅρκον, καὶ ἔσφαξε τοῦ θυγατέρα τε τὴν μονογενῆ. Καὶ τί νὰ λέγωμεν τὰ πολλά; ἐρώτησεν ὁ Βασιλεὺς νὰ ῥίξῃ κλῆρος, διὰ νὰ δίρεθῇ ἐκεῖνος, ὅπου ἐπάτησε τὸν ὅρκον, καὶ ἔφαγε. Καὶ εἶπεν ὁ Σαοὺλ πρὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάθαμ· εἰπέ μου, τί ἐποίησας; ἰδοὺ, ὅπου σὲ ἐφανέρωσεν ὁ κλῆρος; καὶ εἶπεν Ἰωάθαμ· ἐγεύθηκα ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κοντάρι μέλιτος, καὶ ἰδὲ πόρα ἐγὼ ἀποθνήσκω. Τίνα δοῦ ἤθελαν λυπήσῃ τὰ λόγια ἐκεῖνα, καὶ νὰ δακρύσῃ; Αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσότερα κάμνουν οἱ ὅρκοι, καὶ ἡ τέχναις τοῦ διαβόλου. Βάλλε εἰς τὸν νοῦν σου, πόσον ὑπέμεινεν ὁ Βασιλεὺς; Βλέπεις τὴν παιδοκτονίαν, καὶ πατροκτονίαν, καὶ πόλεμον ἐμφύλιον, καὶ σφαγὰς αἱμάτων, καὶ μυρίους νεκροὺς γενομένους ἀπὸ ἑνὸς ὅρκου; εἶδες εἰς ποῖον βυθὸν ὁ ὅρκος τοὺς ἔβαλεν; Ἀλλὰ καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας τῶν Βαβυλωνίων, διὰ τὴν τότε γενομένου ἐ-

πιορ-

πιορκίαν, ἐπαράδωκεν ὁ Θεός, καὶ εἰς παντελῆ ἐρήμωσιν ἀπὸ τότε ἐκατεστάθη. Ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ πάθωμεν ἐκείνων, ἃς ἀποχωρήσωμεν τῆς πονηρᾶς συνηθείας τῶν ὅρκων, ἵνα φέρωμεν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λόγον μας, καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν καλῶς περάσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ὧν χάριτι Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

Περὶ Μετανοίας, καὶ περὶ τοῦς ἀπολειφθέντας ἐν ταῖς Συνάξεσι, καὶ περὶ τῆς Ἱερᾶς Τραπέζης, καὶ περὶ Κείσεως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὥσπερ οἱ σπείροντες δεῖ ὠφελεῖνται, ὅταν ῥίξωσι τὸν σπόρον εἰς τὴν γῆν, οὕτως οὐδὲ ἡμεῖς ὠφελούμεθα λεγόμενοι Χριστιανοί, ἐὰν δεῖ ἔχωμεν καὶ τὰ ἔργα νὰ ἀπολυθῶν τὸ ὄνομα· καὶ ἐὰν θέλετε, νὰ σᾶς φέρω ἀξιόπιστον μάρτυρα τὸν Ἀδελφόθεον Ἰάκωβον λέγοντα· „Ἡ Πίστις „χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι". Λοιπὸν πανταχοῦ χρειάζονται τὰ ἔργα τῆς Ἀρετῆς, διότι, ὅταν λείπουν ἐκεῖνα, οὔτε τὸ ὄνομα τῆς Χριστιανωσύνης δύναται νὰ μᾶς ὠφελήσῃ. Καὶ μὴ θαυμάσῃς· ὅτι, εἰπέμου, τί κέρδος ἔχει ὁ στρατιώτης, ἐὰν στρατεύεται, καὶ νὰ μὴν εἶναι ἄξιος τῆς στρατείας, καὶ νὰ πολεμῇ διὰ τὸν Βασιλέα, ὁποῦ τρέφεται παρ' αὐτοῦ. Τάχα δὲ ἐὰν εἶναι καὶ φοβερὸν τὸ λεγόμενον, καλλίτερον ἦτον νὰ μὴ εἶχε στρατευθῇ, παρὰ ὁποῦ ἐστρατεύθη, καὶ ἀμελεῖ τοῦ Βασιλέως τὴν τιμήν· διότι, πῶς δὲν θέλει παιδευθῇ ὁ ἐκ τοῦ Βασιλέως τρεφόμενος, καὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως μὴ ἀγωνιζόμενος; καὶ τί λέγω ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως; ἄμποτες νὰ ἠθέλαμεν κἂν διὰ ταῖς ψυχαῖς μας νὰ φροντίζωμεν. Καὶ θέλεις εἰπῇ· καὶ πῶς δύναμαι νὰ σωθῶ, ὁποῦ εἶμαι μέσα εἰς τὸν Κόσμον, καὶ εἰς ταῖς σύγχυσες; Τί λέγεις, ἄνθρωπε; ἐγὼ νὰ σοῦ δείξω, ὅτι ὄχι ὁ τόπος σώζει, ἀλλὰ ὁ τρόπος, καὶ ἡ ὀρθὴ προαίρεσις. Ὁ Ἀδὰμ εἰς τὸν λιμόνα τοῦ Παραδείσου ἐκατεπονηρεύθη, ὁ δὲ Λὼτ εἰς τὰ Σόδομα, ὥσπερ εἰς τὸ μέγα πέλαγος, ἐσώθη· ὁ Ἰὼβ ἐπὶ τῆς κοπρείας ἐδικαιώθη, ὁ δὲ Σαοὺλ εἰς τὰ Βασιλικὰ Παλάτια ἐξέπεσε καὶ ἐκ ταύτης, καὶ ἐκ τῆς μελλούσης τιμῆς. Δὲν εἶναι τοῦτο πρόφασις, νὰ λέγῃς, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ εἶμαι εἰς τὸν Κόσμον, καὶ εἰς τὰ βάσανα, καὶ νὰ σωθῶ. Ἀμὴ ποῖον εἶναι τὸ ἐμπόδιον; διότι δὲν τρέχομεν συχνὰ εἰς ταῖς προσευχαῖς καὶ Θείαις Συνάξεσιν· ἢ δὲν βλέπετε, ὅσους θέλουν νὰ πάρουν ὀφφίκια, καὶ τιμαῖς ἀπὸ τὸν Βασιλέα, πῶς συχνάζουν εἰς τὸ Παλάτι, καὶ πῶς βαύνουν, καὶ ἄλλους μεσίτας διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ζήτημά των; Ταῦτα τὰ λέγω πρὸς ἐκείνους, ὁποῦ δὲν συντρέχουν εἰς ταῖς Θείαις Ἀκολουθίαις, καὶ πρὸς τοὺς ματαιολογοῦντας, καὶ συντυχαίνοντας εἰς τὴν φοβερὰν ὥραν τῆς Λειτουργίας, τῆς μυστικῆς Τραπέζης. Δὲν ἔταξες τοῦ

Ἱερέως, ὁπῦ εἶπεν „Ἄνω χῶμεν" ἤγεν ἄνω νὰ ἔχωμεν τὸν νῦν, καὶ τὰς καρδίας, καὶ εἴπες· „Ἔχομεν πρὸς τὸν Κύριον"; δεῦ φοβᾶσαι; δεῦ τρέμεις, ὁπῦ καὶ εἰς αὐτὶν τὶν φοβεραν ὥραν δείσκεσαι ψύξης; Βαβαὶ τῦ θαύματος! ἡ Τράπεζα ἡ μυσικὴ ἡτοιμασμένη, ὁ Ἀμνὸς τῦ Θεῦ ὑπὲρ σῦ σφαγιάζεται, πῦρ πνευματικὸν ἐκ τῆς ἀχράντυ ἀναβλύζει Τραπέζης, τὰ Χερυβὶμ παρεσέκονται, καὶ τὰ Σεραφὶμ πέτονται, τὰ Ἑξαπτέρυγα καλύπτειν τὰ πρόσωπα, ὅλων τῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων μετὰ τῦ Ἱερέως ὑπὲρ σῦ παρακαλέντων, τῦ πυρὸς τῦ πνευματικῦ κατερχομένυ, τῦ Αἵματος ἐν τῷ ποτηρίῳ διὰ τὶν σὶν κάθαρσιν ἐκ τῆς ἀχράντυ πλευρᾶς ἐκκενυμένυ, καὶ δεῦ φοβᾶσαι; δεῦ τρομάζεις; Ἑκατὸν ἑξήκοντα ὀκτὼ ὥρας ἔχυσα ἡ ἑβδομάδα, μίαν καὶ μόνην ὥραν ἐδιάλεξεν ὁ Θεὸς, καὶ σὺ τὶν ἀναλίσκεις καὶ ταύτην εἰς πράγματα βιωτικὰ, καὶ γέλοια, καὶ σωτυχίας; Μὲ ποίαν λοιπὸν παῤῥησίαν σιμώνεις εἰς τὰ Θεῖα Μυστήρια; μὲ ποίαν συνείδησιν μεμολυσμένην; Ἐὰν ἐβάσαζες κοπρίαν εἰς τὰς χεῖράς συ, τάχα ἐτόλμας νὰ ἐγγίσῃς εἰς τὸ φόρεμα τῦ Βασιλέως; ὐδαμῶς.

Ἀλλὰ μὴ εἰπῇς, ὅτι εἶναι ἄρτος, μὴ δ' ὅτι εἶναι οἶνος νομίσῃς, διότι δεῦ ὑπάγει ὡσαὶ τὰ ἄλλα φαγητὰ εἰς ἀφεδρῶνα, μὴ γένοιτο, μὴ τὸ νοήσῃς ποτὲ τῦτο· ἀλλὰ ὥσπερ εἰς τὸ κηρὶ τὸ πῦρ δεῦ κάμνει ὐδένα περίασμα, ὕτω νόμιζε καὶ τὰ Θεῖα Μυστήρια πῶς ἀναλίσκονται εἰς τὶν ὐσίαν τῦ σώματος. Διὰ τῦτο καὶ ὅταν προσέρχεσαι, μὴ νομίζῃς ὅτι ἐξ ἀνθρώπυ μεταλαμβάνεις, ἀλλ' ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν Σεραφὶμ τῇ λαβίδι τῦ πυρὸς, ὁπῦ εἶδεν ὁ Ἡσαΐας, νόμισαι, ὅτι μεταλαμβάνεις τῦ Θείυ Σώματος· καὶ ὥσπερ ἐγγίζεις τὰ χείλησυ εἰς τὶν ἄχραντον πλευρὰν, ὕτω τῦ Σωτηρίυ Αἵματος μεταλάμβανε. Τὸ λοιπὸν, Ἀδελφοὶ, ἂς μὴ λείπωμεν ἀπὸ ταῖς τῶν Ἐκκλησιῶν προσευχαῖς· καὶ πάλιν ἂς μὴ σωτυχαίνωμεν καὶ ματαιολογῦμεν ἐν αὐταῖς, ἀλλ' ἂς σεκώμεθεν ἔμφοβοι, καὶ ἔντρομοι, κάτω νεύοντες τὸ ὄμμα, ἄνω δὲ τὶν ψυχὶν· ἂς σεκάζωμεν μὲ τὶν καρδίαν, καὶ ἂς κράξωμεν χωρὶς φωνὶν. Ἢ δεῦ βλέπετε ἐκείνυς, ὁπῦ παρεσέκονται τῷ αἰθητῷ, καὶ φθαρτῷ, καὶ προσκαίρῳ, καὶ ἐπιγείῳ Βασιλεῖ, πῶς σέκονται ἀμετακίνητοι μηδεὶ σωτυχαίνοντες, ἢ νὰ παράσωνται; μηδὲ βλέπουν ὧδε καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ σέκουν συγνοὶ, καὶ κατηφεῖς, καὶ ἔμφοβοι; ἀπ' αὐτὺς, ὦ ἄνθρωπε, λάμβανε παράδειγμα. Οὕτω σᾶς παρακαλῶ νὰ παρεσέκεσθε τῷ Θεῷ, ὡσαὶ νὰ ἐπαρεσέκεσθε ἔμπροσθεν τῦ ἐπιγείυ Βασιλέως· μάλισα καὶ περισσότερον πρέπει νὰ σέκωμεν μὲ φόβον τῷ ἐπουρανίῳ Βασιλεῖ· ταῦτα πολλάκις τὰ λέγω, ἕως νὰ διορθωθῆτε. Ὅταν ἐρχώμεθεν εἰς τὶν Ἐκκλησίαν, νὰ ἐρχώμεσθεν, καθὼς ἀρέσει τῷ Θεῷ, νὰ μὴ ἔχωμεν μνησικακίαν εἰς τὶν ψυχὶν, μή πως καὶ εὐχόμενοι καταρῦμεν τῦ λόγυ μας λέγοντες· „Ἄφες ἡμῖν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις „ἡμῶν". Κατὰ ἀλήθειαν φοβερὸν εἶναι τὸ λεγόμενον· καὶ χεδὸν νὰ εἰπῦμεν, ἔτζι λέγει πρὸς τὸν Θεὸν ἐκεῖνος, ὁπῦ τὸ λέγει τῦτο· ὦ Δέσποτα, ἄφηκα ἐγὼ, ἄφες καὶ σύ· ἔλυσα, λῦσον· ἐσυγχώρησα, συγχώ-

χώρησον· ἐὰν ἐκράτησα, κράτησον· ἐὰν δὲ ἔλυσα τὸν πλησίον, μηδὲ σὺ λύσῃς τὰ ἐδικάμου ἁμαρτήματα· κατὰ τὸ μέτρον, ὅπῃ ἐμέτρησα, ἂς μὴ ἀντιμετρηθῇ.

Ταῦτα νοήσατε, καὶ ἐνθυμᾶσθε τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἡμέραν, καὶ βάλλετε εἰς τὸν νοῦν σας τὸ πῦρ ἐκεῖνο, καὶ τὰ φοβερὰ κολαστήρια, καὶ ἂς ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τῆς πεπλανημένης στράτας ἡμῶν· διότι ἔρχεται ὥρα, ὅταν χαλάσῃ ἡ πανήγυρις τοῦ Κόσμου τούτου, καὶ δὲν θέλει εὕρῃ τινὰς καιρὸν νὰ ἀγωνισθῇ· δὲν διείσκει μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου νὰ πραγματεύεται· δὲν ἠμπορεῖ ὡσαὶ χαλάσῃ τὸ Θέατρον, νὰ στερεωθῇ. Οὗτος ὁ καιρὸς εἶναι τῆς Μετανοίας, ἐκεῖνος τῆς Κρίσεως· ἧτος ὁ καιρὸς τῶν ἀγώνων, ἐκεῖνος τῶν στεφάνων· ἧτος τοῦ κόπου, ἐκεῖνος τῆς ἀνέσεως· ἧτος καμάτων, ἐκεῖνος ἀνταποδόσεως. Ἐξυπνήσατε σᾶς παρακαλῶ, ἐξυπνήσατε, καὶ τῶν λεγομένων προθύμως ἀκούσατε· ἐζήσαμεν τῇ σαρκὶ, ἂς ζήσωμεν λοιπὸν καὶ τῷ πνεύματι· ἐζήσαμεν ταῖς ἡδοναῖς, ἂς ζήσωμεν λοιπὸν καὶ ταῖς ἀρεταῖς· ἐζήσαμεν τῇ ἀμελείᾳ, ἂς ζήσωμεν καὶ τῇ μετανοίᾳ. Τί ὑπερηφανεύεσαι γῆ, καὶ σποδός; τί ὑψηλοφρονεῖς, ὦ ἄνθρωπε; τί καμαρώνεις; τί ἐλπίζεις νὰ κερδέσῃς ἀπὸ τοῦ δόξαν τοῦ Κόσμου, καὶ τὸν πλοῦτον; ἂς ὑπάγωμεν εἰς τοὺς τάφους, παρακαλῶ, νὰ ἰδοῦμεν τὰ ἐκεῖσε μυστήρια· νὰ ἰδοῦμεν τοῦ φύσιν μας διασκορπισμένου· κόκκαλα λαθρακιασμένα, σώματα σεσαπημένα· καὶ αὐ εἶσαι σοφὸς, καὶ φρόνιμος, σοχάσου, καὶ εἰπέμου· ποῖος εἶναι ὁ Βασιλεύς, καὶ ποῖος ὁ ἰδιώτης; ποῖος ὁ Ἄρχων, καὶ ποῖος ὁ δοῦλος; ποῖος ὁ σοφὸς, καὶ ποῖος ὁ ἄσοφος; ποῦ τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς νεότητος; ποῦ ἡ περείχαρος ὄψις; ποῦ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ εὔμορφοι; ποῦ ἡ ἴσια μύτη, ποῦ τὰ κόκκινα χείλη, ποῦ τὰ κάλλη τῶν μαγούλων; ποῦ τὸ λαμπρὸν μέτωπον; δὲν εἶναι ὅλα καπνὸς, ὅλα κονιορτὸς, ὅλα σάκτη; δὲν εἶναι ὅλα σκώληξ, καὶ δυσωδία, καὶ βρῶμα; Ταῦτα ἐννοοῦντες, Ἀδελφοὶ, καὶ τῆς ἐσχάτης ἡμέρας ἡμῶν ἐνθυμηθέντες, ἕως ἔχομεν καιρὸν, ἂς ἐπιστρέψωμεν ἐκ τῆς πεπλανημένης στράτας ἡμῶν, ἐπειδὴ ἠγοράσθημεν μὲ τὸ τίμιον Αἷμα· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, μὴ ἔχων ποῦ τοῦ κεφαλοῦ κλῖναι. Βαβαὶ τοῦ θαύματος! ὁ Κριτὴς, εἰς κριτήριον ἔρχεται· ἡ ζωὴ, θανάτου γεύεται· ὁ πλάσης, ῥαπίζεται ὑπὸ τοῦ πλάσματος· ὁ ἀθεώρητος εἰς τὰ Σεραφὶμ, ἐμπτύεται ὑπὸ τοῦ δούλου· ὄξος καὶ χολῆς γεύεται, μὲ τοῦ λόγχου κεντᾶται, εἰς τὸν τάφον θέτεται, καὶ σὺ ἀμελεῖς, εἰπέ μοι, καὶ καθεύδεις, καὶ καταφρονεῖς ἄνθρωπε; δὲν γνωρίζεις, ὅτι ἐὰν καὶ τὸ ἴδιόν σου αἷμα χύσῃς ὑπὲρ αὐτοῦ, πάλιν οὐδὲ τότε δὲν πληρώνεις σωστὸν τὸ χρέος; Ἐπειδὴ ἄλλο εἶναι τὸ Δεσποτικὸν Αἷμα, καὶ ἄλλο τὸ δουλικόν. Πρόλαβε μὲ τοῦ Μετανοίαν τοῦ ἔξοδον τῆς ψυχῆς, μήπως καὶ ἔλθῃ ὁ θάνατος, καὶ χαθῇ ἡ θεραπεία τῆς Μετανοίας· ὅτι εἰς τοῦ γῆν δοῦναι μόνον ἡ Μετάνοια νὰ βοηθήσῃ· ἐν δὲ τῷ Ἅδῃ, τοῦτο οὐκ ἔστιν. Ἂς ζητήσωμεν τὸν Κύριον ἕως ἔχομεν καιρόν· ἐργασώμεθα τὸ ἀγαθὸν, ἵνα καὶ τῆς παρούσης ζωῆς ἀπολαύσωμεν, καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ

Περὶ Διδαχῆς ἀκαταλήπτου.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Καὶ πρῶτον μὲν, Ἀδελφοὶ, ἐκατηγορήσαμεν ἐκείνους τοὺς Ἀδελφοὺς, ὁπὸ ἀφίνουν τὸν προσδυχὸν, καὶ ἀπολυθίαν τους, καὶ περιπατῶν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χρισοῦ· καὶ τώρα πάλιν βύλομαι νὰ ὀνειδίσω ἐκείνους, ὁπὸ εἶναι μέσα εἰς τὸν Ἐκκλησίαν, ἀμὴ ὁ νοῦς των περιπατεῖ ἔξω, καὶ εἶναι ἀκόμη χειρότεροι ἀπὸ ἐκείνους, ὁπὸ δὲν ἔρχονται εἰς τὸν Ἐκκλησίαν· διότι ἐτοῦτοι, ἀγκαλὰ καὶ εἶναι μέσα εἰς τὸν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν καιρὸν τῆς φεκτῆς Λειτουργίας, ἀλλὰ ὑπὸ δαιμονικῆς συνεργείας, συντυχαίνει ἅνας μὲ τὸν ἄλλον διὰ βιωτικὰ, καὶ φθαρτὰ πράγματα· καὶ ἄλλοι πάλιν ἀπὸ τὸν φθόνον τους κατηγορουν τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν ἀνάγνωσιν, καὶ τοὺς ψάλτας, καὶ τῶν θείων λογίων καταφρονοῦν. Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; ὁ Ἱερεὺς λέγει· „Ἄνω χῶμεν τὰς καρδίας" καὶ ἐσὺ συντυχαίνεις, καὶ γελᾶς μέσα εἰς τὸν Ἐκκλησίαν; καὶ δὲν φοβᾶσαι, μήποτε συντυχαίνοντός σου, καὶ ἀμελῶντος, θέλει πιδήσει κάνενα δαιμόνιον, καὶ θέλει σέβη εἰς τὸν ἀμέριμνόν σου ψυχὸν μετὰ πολλῆς ὀξυσίας, διὰ τὸ νὰ εὕρη τὸν θύραν τοῦ σπιτίου σου ἀνοικτὸν; ἤγουν νὰ μὴ φυλάγη ὁ νοῦς τὸν ψυχόν σου. Καὶ εἰς τοῦτο ὅλοι μας πρέπει νὰ χύνωμεν πηγὰς δακρύων, ὅτι μετὰ τὸν Ἁγίαν Κοινωνίαν, μετὰ τὸν ἀπόλαυσιν τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, μετὰ τὸ συνταχθῆναι τῷ Χρισῷ, τότε ἐδυνήθη ὁ δαίμων, ὡς λύκος, νὰ ἁρπάσῃ τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τὸν ποίμενα, καὶ νὰ τοὺς ἔχῃ μὲ τοῦ λόγου του· καὶ ἐσὺ βλέπεις τὴν συμφορὰν ὁποῦ ἔπαθαν, καὶ δὲν δακρύζεις; καὶ τοῦ ταῦτα ἄξια ἀπολογίας; Εἰπέ μου, ἐὰν ἤθελες ἰδῇ τινὸς γειτόνου σπῆτι, ὁπὸ νὰ ἐκαίετο, μακάρι ἀν ἦτον καὶ ἐχθρὸ, τάχα δὲν ἤθελες δράμῃ νὰ σβύσῃς τὴν φλόγα τῆς φωτίας, φοβούμενος μήπως ἔλθῃ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ σπιτίου σου; τοῦτο γίνεται καὶ ὑπὸ τῶν πονηρῶν δαιμόνων· ἔτζι κάμνε καὶ ἐσὺ, ὅταν ἔχουν πείραξιν ἀπὸ τοὺς δαίμονας οἱ Ἀδελφοὶ, διότι φλόγα μεγάλη εἶναι, καὶ ἐμφρησμὸς ἡ ἐνέργεια τῶν δαιμόνων· διὰ τοῦτο βλέπε, μήπως ἔλθῃ καὶ εἰς τὴν ἐδικήν σου ψυχὴν ὁ δαίμων, ὅταν τὴν εὕρῃ σεσαρωμένον καὶ ἀμέριμνον. Ἀλλὰ σὺ ὅταν ἰδῇς τὴν προσβολὴν τοῦ δαίμονος, φύγε εἰς τὸν Δεσπότην Χρισὸν, διὰ νὰ ἰδῇ ὁ δαίμων τὴν θερμὴν, καὶ ἔξυπνόν σου ψυχὴν, καὶ τὸν νοῦν σου σερεὸν, καὶ θέλει φύγῃ ἀπὸ σοῦ μετὰ αἰσχύνης πολλῆς. Ἐὰν δὲ πάλιν σὲ εὕρῃ ἀμελῆ, καὶ ἀφύλακτον ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔρημον παντελῶς, καὶ ταχέως εἰσελθύσεται, τί κακὸν δὲν θέλει σοῦ κάμῃ; εἰδὲ καὶ εὕρῃσε ἔξυπνον, καὶ διεγηγερμένον, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν Οὐρανῶν κρεμάμενον, δὲν ἀποκοτᾷ νὰ ἀνατρανήσῃ νὰ σὲ ἰδῇ καθόλου. Ὥς τε λοιπὸν, ἐὰν καὶ τῶν Ἀδελφῶν καταφρονῇς, ἀλλὰ καὶ

τȣ̃ λόγȣ λυπήσȣ, καὶ ἀπόκλεισον τῆς ψυχῆς σȣ τὴν θύραν, νὰ μὴ σεβαίνȣν οἱ πονηροὶ λογισμοὶ, ὁπȣ̃ σπέρνουν οἱ δαίμονες· διότι ἄλλο δὲν διώχνει τὴν ὁρμὴν τῶν δαιμόνων, ὡσὰν ἡ ὁλοψύχως δέησις, καὶ δυχὴ γινομένη.

Εἰδὲ θέλῃς νὰ μάθῃς, πόσον καλὸν εἶναι νὰ δωρηθῇς, μετὰ τῆς ἐδικῆς σȣ ἀρετῆς, καὶ σωτηρίας, καὶ ἄλλον Ἀδελφὸν κερδῆσαι, καὶ σῶσαι, ἄκȣσον τί λέγει ὁ Θεὸς διὰ τȣ̃ Προφήτȣ· „Ὅτι ὁ ἐξάγων τίμιον ἐξ „ἀναξίȣ, ὡς τὸ στόμα μȣ ἔσαι". ἤγȣν, ὅτι ὁποῖος ἐξάγει ἄλλον Ἀδελφὸν ἀπὸ τὶ πλάνȣ τῆς ἀπιστίας, καὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν φέρει πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς τὶ ἀρετὶ, καὶ σωφροσύνȣ, ἐμένα τὴν Θεὸν μιμεῖται καὶ ὁμοιȣ̃ται. Διότι ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ὑμῶν, ὁπȣ̃ εἶναι ἐκ τῆς ἀπορρήτȣ, καὶ ἀνερμηνευτȣ Οὐσίας τȣ̃ Θεȣ̃, ἐκαταδέχθη καὶ ἔλαβε θάνατον ἄτιμον ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, καὶ τὰ ἄλλα ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ὑπέμεινε διὰ ἡμᾶς τȣ̀ς ἀχαρίστȣς, καὶ διὰ τὶ ἐδικὶ μας σωτηρίαν, πῶς ἡμεῖς νὰ μὴ εἴμεθεν συμπαθεῖς, καὶ ἐλεήμονες πρὸς τȣ̀ς ὁμοπίστȣς μας, ὁπȣ̃ εἶναι μέλη ἐδικά μας, καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν ἀγάπὶ, καὶ ἐπιμέλειαν; τόσον ὅτι καὶ ἀπὸ τὸ στόμα τȣ̃ διαβόλȣ ἁρπάσαι, καὶ ἐλευθερῶσαι αὐτȣ̀ς; Διότι, ἐὰν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν, καὶ φθαρτῶν τῆς τραπέζης φυλάγουν καὶ διὰ τȣ̀ς φίλȣς μέρος τὶ τῶν φαγητῶν, καὶ μὲ τȣ̃το δείχνουν σημάδι μέγιστον τῆς ἀγάπης αὐτῶν, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ γίνεται ἐπὶ τὰ πνευματικὰ ἔργα· μάλιστα δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς πολὺ δίδει τὸν ἔπαινον, καὶ τὶ δυχαριστίαν· διότι ἐκεῖνος ὁπȣ̃ τὸν πλησίον διδάσκει, δὲν δυεργετεῖ μόνον ἐκεῖνον τόσον, ὅσον προξενεῖ εἰς τȣ̃ λόγȣ τȣ περισσότερον μισθὸν παρὰ Θεȣ̃, ἐρχόμενος εἰς ἐνθύμησιν τῶν παρ' αὐτȣ̃ διδαχθεντῶν· διότι, ἐὰν τινὰς θεωρῇ κάμμίαν εἰκόνα, ὁμοίωμα ἄψυχον, παιδὸς, ἢ φίλȣ, νομίζει ὅτι βλέπει ἐκεῖνον τὸν ἀποθαμένον, καὶ διὰ τῆς εἰκόνος τῆς ἀψύχȣ τȣ̃ φαίνεται πῶς βλέπει τὸ ποθούμενον· ποιȣτρόπως καὶ ἡμεῖς ἀπολαμβάνομεν τῆς παρȣσίας τῶν Ἁγίων, ἀναγινώσκοντες τȣ̀ς βίȣς αὐτῶν, καὶ τὰ κατορθώματα, ὄχι πῶς τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν τȣ̀ς εἰκόνας ἔχοντες, ὅτι τὰ παρ' ἐκείνων διδαχθέντα, τῶν ψυχῶν ἐκείνων εἶναι εἰκόνες. Καθὼς οἱ ἰατροὶ δὲν ἀναγκάζουν τȣ̀ς ἀρρώστȣς νὰ ὑπάγȣσι εἰς τȣ̀ς ἰατρȣ̀ς, ἀλλὰ οἱ ἰατροὶ ὑπάγȣσι εἰς τȣ̀ς ἀρρώστȣς, καὶ τȣ̀ς ἰατρεύουν, ἔτζι κάμνε καὶ ἐσὺ μὲ ὅλȣ σȣ τὶ δυνάμιν, καὶ προθυμίαν εἰς τȣ̀ς ψυχὰς τῶν Ἀδελφῶν, ὅταν εἶναι ἀδυνημένοι ἀπὸ τὰ πάθη τῶν ἁμαρτιῶν, γνωρίζοντας, ὅτι ὀλίγος εἶναι ὁ καιρὸς ἐτȣ̃τος τῆς ζωῆς ἡμῶν· καὶ ἐὰν δὲν κερδήσωμεν αὐτὰ τὰ ψυχωφελῆ κέρδη ἐδῶ, ἐκεῖ δὲ ὑδεμίαν σωτηρίαν ψυχικὶ θέλομεν ἔχῃ· διότι δυνάται μία ψυχὴ, ὁπȣ̃ νὰ σωθῇ, μυρίων φορτίον ἁμαρτιῶν ἀφανίσαι, καὶ θέλει γενῇ εἰς ἐκείνȣ τȣ̃ ἡμέραν τῆς Κρίσεως ἀντίψυχον, καὶ σωτήριον. Διότι, ἐὰν ἐκείνη ἡ τιμία Παρθένος, ὁπȣ̃ ἔλεγαν τὸ ὄνομά της Ταβιθὰ, ἡ ὁποία ἔνδυνε τȣ̀ς χήρας, καὶ τὰ ὀρφανὰ, καὶ κάμνȣσα πλȣσιοπαρόχως τȣ̀ς ἐλεημοσυνȣ̃ εἰς τȣ̀ς πτωχȣ̀ς καθ' ἑκάστȣ ἡμέραν, ἀπέθανε, καὶ πάλιν ἀνέζησε· τȣ̃το τὸ μέγα θαῦμα, τίς

τὸ ἔκαμε; τὰ δάκρυα ἐκείνων, ὁπῦ ἐλεημονήθηκαν ἀπ' αὐτοῦ· τί δὲν θέλοω κάμη τὰ δάκρυα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὁπῦ θέλοω σωθῆ ἀπὸ τοῦ καλοῦ σε νουθεσίαν, καὶ συμβουλοῦ, καὶ προθυμίαν; διότι, καθὼς ἐκείνου τοῦ ἀποθαμένου κόρου ἐπαρασάθησαν αἱ χῆραι, καὶ τὰ ὀρφανὰ, καὶ ἔκαμαν τοῦ ζωντανοῦ, ἀπὸ νεκραὶ ὁπῦ ἦτον· ἔτζι καὶ ἐσένα, τότε θέλοω παρασαθῆ ἐκεῖνοι, ὁπῦ εὐεργετήθησαν, καὶ ἐσώθησαν ἀπὸ ἐσένα, καὶ θέλοω σὲ κάμη νὰ ἀπολαύσης πολλῆς φιλανθρωπίας ἀπὸ τῦ δικαίου Κριτῦ· καὶ ὄχι μόνον εἰς τόσον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Κόλασιν τῦ αἰωνίου πυρὸς θέλοω σὲ ἁρπάξη. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅσον εἶναι πολλὴ ἡ ἔξοδος τῶν ἀργυρείων εἰς τοὺς πτωχοὺς, τόσοι εἶναι καὶ οἱ στέφανοι πολλοὶ παρὰ Θεῦ· ὅσος ὁ μισθὸς, τόση ἡ ἀνταπόδοσις, καὶ ἡ ὠφέλεια τῆς ψυχῆς.

Πολλὰ εἶναι εἰς ἡμᾶς τὰ ἀγαθὰ νὰ δοθοῦν ὑπὸ τῦ Θεῦ, ἀλλὰ ὀλίγας δυνάται εἰς τῦ λόγου τοῦ νὰ τ' ἀποκτήσῃ, χωρὶς νὰ σώσῃ καὶ τὸν πλησίον του. Διὰ τῦτο λέγει ὁ μακάριος Παῦλος· μηδένας νὰ γυρεύῃ τὸ ἐδικόν του συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῦ ἑτέρου καθ' ἕνας, ὅτι τὸ συμφέρον τὸ ἐδικόν του εἶναι τῦ Ἀδελφῦ του. Διότι, καθὼς πάλιν οἱ ἀδικοῦντες τοὺς ἄλλους, ὡσαὶ πηγαίνοωσι ἐκεῖ εἰς τοῦ κρίσιν τῦ Θεῦ, καὶ ἰδοῦν ἐκείνους, ὁπῦ ἀδικῦσαν, θέλοω ἐντραπῆ, καθὼς λέγει ἡ θεία Γραφὴ, διὰ τὸν πλούσιον ἐκεῖνον τὸν ἄσπλαγχνον, καὶ ἀνελεήμονα, ὁπῦ ἔβλεπε τὸν Λάζαρον εἰς τοῦ ἀγκάλου τῦ Ἀβραάμ· καὶ τότε ἐτῦτοι οἱ ἀδικηταὶ, δὲν ἠμπορῶν νὰ σωτύχοω πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ μάλιστα μετὰ πολλῆς ἐντροπῆς ὑπάγουσιν εἰς τοῦ Κόλασιν· ἔτζι πάλιν οἱ διδάσκοντες, καὶ νουθετῦντες αὐτοὺς, ἰδόντες λοιπὸν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διδαχθέντας, καὶ διασωθέντας, πολλῆς εὐφροσύνης καὶ παῤῥησίας σοῦ αὐτῶς ἐκεῖ ἐμπληθήσονται. Καὶ ἂς μὴ μῦ λέγῃ τινὰς, ὅτι, τί ἀνακάπωσιν ἔχω ἐγὼ μὲ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, ἐπειδὴ εἶναι ξένος; Ἀλλὰ ἐὰν εἶναι πιστὸς Χριστιανὸς, καὶ μεταλαμβάνῃ τὰ ἅγια Μυστήρια, καὶ ἔρχεται εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν, ἐκεῖνος γοῦν καὶ ἀπὸ Ἀδελφῶν, καὶ Συγγενῶν, καὶ ἀπὸ ὅλους εἶναι ἐδικώτερος. Καὶ καθὼς οἱ κλέπται παιδεύονται, καὶ κακοθανατίζοω, ἔτζι καὶ οἱ κλεπταπάδοχοι ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τιμωρίαν παθαίνουσι. Τοιουτοτρόπως, ὄχι μόνον οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἄπιστοι κολάζονται, ἀλλὰ καὶ οἱ πιστοὶ ἐκεῖνοι, ὁπῦ δυνάνται νὰ ἐλευθερώσοω τινὰ ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἀσέβειαν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἁμαρτίαν, καὶ δὲν θέλουσι, τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θέλοω πάθῃ· διὰ τῦτο χρεωσῦμεν καθ' ἕνας ἀπὸ ἡμᾶς νὰ σώσωμεν καὶ ἄλλους Ἀδελφοὺς, ἵνα καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν Κρίσιν μετὰ πολλῆς παῤῥησίας προϋπαντήσωμεν τῷ Χριστῷ, καὶ κανίσκια φέρωμεν εἰς αὐτὸν, ἀπὸ ὅλα τιμιώτερα, τὰς ψυχὰς τῶν πεπλανημένων ἀνθρώπων, νὰ ὑπάγωσιν εἰς αὐτόν· καὶ διὰ τοὺς τοιούτους, κἂν μᾶς δείρουν, κἂν μᾶς θανατώσοω, ἂς ὑπομείνωμεν, μόνον αὐτοὺς νὰ σώσωμεν· διότι καὶ οἱ ἀθεραπευτοι καὶ ἄῤῥωστοι· πολλαῖς φοραῖς ὑβρίζοω, καὶ ἀποδιώκουν τοὺς ἰατρούς· ἀλλὰ ἡμεῖς ὅλα μόνον ἐπιθυμῦμεν, τὴν ὑγείαν τῦ ὑβρίζοντος νὰ ἰδῦμεν. Πῶς λοιπὸν, δὲν εἶναι τῦτο πολλὴ ἀγνωσία, ὅτι εἰς τὰ

μὲν

μεν σώματα τῶν ἀνθρώπων νὰ κάμνωμεν τόσην πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ πολλὴν ἔξοδον, προμελετῶντας τὴν ὑγείαν αὐτῶν, τὴν δὲ ἐπιμέλειαν τῶν ψυχῶν τῶν ἀπολλυμένων ἀνθρώπων, καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν νὰ ἀμελῶμεν, καὶ νὰ μὴ τὸ βάνωμεν εἰς τὸν νοῦν μας καθόλου, πῶς παθαίνουν πολλὰ κακὰ, καὶ μὲ τοῦτο ὅλον μέλλουν νὰ κολασθῶν; Τί κάμνεις ἄνθρωπε; τὸν ἀδελφόν σου βλέπεις, ὁποῦ κρημνίζεται, μὲ τὸ νὰ ἔχῃ τοῦ λόγου του εἰς ὅλου του τὴν ζωὴν εἰς τὴν ἀμέλειαν, καὶ εἰς τὴν ἀσωτίαν, καὶ ἐσὺ δὲν ἀπλώνεις τὸ χέρι σου νὰ τὸν βγάλῃς ἀπὸ τὸν κρημνὸν τῆς ἀπωλείας; Διατί δὲν τὸν ἐλέγχεις, καὶ νὰ τὸν ἐπιτιμήσῃς, ἀμὴ φοβᾶσαι νὰ μὴ τὸν σκανδαλίσῃς, καὶ προτιμᾶς αὐτὸν, ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του; καὶ ποίαν ἀπολογίαν ἔχεις νὰ δώσῃς τῷ Χριστῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως; Δὲν ἤκουσες τί ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰουδαίους, πῶς τὰ ζῶα τῶν ἐχθρῶν τους, ἂν τὰ ἴδουν, ὅτι μέλλουν νὰ κρημνισθῶν, νὰ μὴ τὰ ἀφήσουν, καὶ χαθῶν, εἰδὲ καὶ πέσουν εἰς βυθὸν, νὰ τὰ σηκώσουν; ἐὰν εἰς τοὺς Ἑβραίους λέγει ὁ Θεὸς νὰ μὴ καταφρονοῦν τῶν ἐχθρῶν τους τὰ ζῶα, καὶ ἡμεῖς τὰς ψυχὰς τῶν Ἀδελφῶν μας καθ' ἑκάστην ἡμέραν βλέποντες ὑποσκελιζομένας, καὶ κρημνιζομένας ὑπὸ τοῦ διαβόλου, νὰ παραβλέπωμεν; Καὶ πῶς, δὲν εἶναι τοῦτο μεγάλης ἀπανθρωπίας, καὶ θηριογνωμίας, νὰ μὴ δίδωμεν τόσην βοήθειαν τοῖς ἀνθρώποις, ὅσην ἔδιδαν τοῖς ἀλόγοις ἐκεῖνοι;

Τοῦτο γὰρ τὸ ἀκατάδεκτον, καὶ ἀφρονόπτον ὅλα τὰ καλὰ ἐχάλασε· τοῦτο ἔφθειρε, καὶ σωσεπάραξε τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων· καὶ μήτε θέλομεν νὰ μᾶς ἐλέγξῃ τινὰς, ὅταν σφάλλωμεν, ἤτε ἄλλους ἡμεῖς, διὰ νὰ μὴ φανῶμεν βαρεῖοι ἐλέγχοντες αὐτούς. Ἐπειδὴ γινόμεθεν ὡς θηρία ἄγρια, δὲν θέλομεν νὰ μᾶς σωτύχῃ τινὰς, δὲν δεχόμεθεν κρύον ἀέρα νὰ μᾶς ἐγγίξῃ. Ἀμὴ τί Χριστιανοὶ εἴμεθεν, καὶ δὲν ὑπομένομεν σύας τὸν ἄλλον; Θέλεις νὰ διορθώσῃς τινὰ ἀδελφὸν ἀμελῆ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας; δάκρυσον καὶ δεήσου τοῦ Θεοῦ δι' αὐτόν· ἔπαραί τον μὲ τοῦ λόγου σου κατὰ μόνας, καὶ καθοδήγησαι, συμβούλευσαι, παρακάλεσαί τον, καθὼς ἔκαμνεν ὁ Παῦλος, μή πως καὶ θέλω ἔλθῃ, λέγει, καὶ μὲ ταπεινώσῃ ὁ Θεὸς, καὶ κλαύσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων, ἐπὶ τῇ ἀσελγείᾳ, καὶ ἀκαθαρσίᾳ. Οὕτω καὶ ἐσὺ δεῖξον ἀγάπην πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν, περιποιήσου αὐτὸν, καὶ κυβέρνησον καὶ σωματικὰ, καὶ μὴ τὸν καταπείνῃς πῶς ἥμαρτε. Βάλε του μετάνοιαν ἕως ἐδάφους τῆς γῆς· πιάσαι καὶ καταφίλησαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας· μὴ ἐντραπῇς, ἐὰν θέλῃς νὰ ἰατρεύσῃς τὴν ψυχήν του, καθὼς κάμνουν οἱ δόκιμοι ἰατροὶ, ὅταν ἴδουν τοὺς ἀρρώστους, ὁποῦ δὲν δέχονται κάμμίαν ἰατρείαν, παρακαλοῦντες, καὶ καταφιλοῦντες αὐτοὺς, νὰ δεχθοῦν τὰ βότανα τῆς ὑγείας αὐτῶν. Ἔτζη κάμνε καὶ ἐσὺ, ἐὰν κάμνῃ χρεία νὰ κοπιάσῃς μέχρι θανάτου, ὅπως σωφρονίσῃς τὸν ἀδελφόν· καὶ μὴ ἀποκάμῃς ποτὲ συμβουλεύων αὐτὸν καὶ οἰκονομῶν, ἕως ἂν νὰ κάμῃ ἀποχὴν τοῦ κακοῦ, ἐπιστρέφωντας, καὶ μετανοῶντας. Καὶ τοῦτο ὁποῦ κάμνεις εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν, τὸ λογίζεται ὁ Θεὸς μέγα μαρτύριον· διότι καὶ ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος,

διὰ ἄλλο δὲν ἐμαρτύρησε, καὶ ἀπεπμήθη τὴν ἱερὰν αὐτῆς κεφαλὴν, παρὰ μόνον διὰ τῶν Ἱερῶν Νόμων ὑβριζομένων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ ἀγωνίσου ἕως θανάτου ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ ὁ Κύριος θέλει σὲ βοηθήσει· διότι φθάνει εἷς ἄνθρωπος, ζήλῳ θείῳ πυρούμενος, Κόσμον πολὺν διορθῶσαι. Καὶ μὴ μοῦ λέγῃ τινὰς, ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω μὲ τινὰ ἀδελφὸν ἀνάμωσιν. Πρὸς τὸν διάβολον δὲν ἔχομεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ κάμμίαν ἕνωσιν, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα μὲ τοὺς πιστοὺς, πολλὰ ἔχομεν κοινά. μία δὲν εἴμεθεν μιᾶς φύσεως; δὲν κατοικοῦμεν ὅλοι εἰς τὴν γῆν, καὶ ταῖς αὐταῖς τροφαῖς τρεφόμεθεν; δὲν ἔχεν καὶ αὐτοὶ εἷς Αὐθέντην τὸν Θεόν; δὲν ἐδέχθηκαν καὶ αὐτοὶ τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ; διὰ τοῦτο ἂς μὴ λέγωμεν αὐτὰ τὰ ψυχρὰ λόγια, ἀλλὰ μόνον τὴν φρέπουσαν κηδεμονίαν, καὶ κυβέρνησιν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς νὰ δείχνωμεν, καὶ ἐπαίνω εἰς ὅλα τὴν ἀγάπην, ὁποῦ εἶναι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀρετῶν, καὶ χωρὶς τῆς ἀγάπης ἀδύνατον εἶναι νὰ σωθῇ τινάς. Διὰ τοῦτο, Ἀδελφὲ, μὴ παύσῃς ποτὲ νουθετεῖν, καὶ διδάσκειν τὸν ἀδελφὸν, ἐὰν καὶ σὲ ὑβρίζῃ, καὶ σὲ φοβερίζῃ νὰ γένῃ ἐπιζήμιος· ὅλα ἐκεῖνα ὑπόμεινέτε μετὰ μακροθυμίας, ἕως ὁποῦ νὰ κερδήσῃς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Εἰδὲ ἐκεῖνος θέλῃ γένῃ ἐχθρός σου κακὸς καὶ δωνατὸς, ἀλλὰ ὁ Θεὸς γίνεταί σου φίλος, καὶ βοηθὸς, ὁ μόνον ἐδὼ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, ἀλλὰ μάλιστα καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως μεγάλα χαρίσματα θέλει σὲ φιλοδωρήσει. Ὅμως καὶ νὰ κάμνῃ τινὰς ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς, μέγα καλὸν εἶναι καὶ σωτήριον, ἀλλὰ μεγαλήτερον εἶναι νὰ βγάλῃ τινὰς ἄλλον τινὰ ἀπὸ τὴν πλάνην τῆς ἀπιστίας, καὶ ἁμαρτίας. διότι δὲν ἔχει ἡ ψυχὴ ἐξαγορασμὸν οὐδὲ μὲ τὸν Κόσμον ὅλον· ὥστε, ἐὰν καὶ μύρια χρήματα δώσῃς, δὲν ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς τίποτε, ὡσὰν μίαν ψυχὴν νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅποιος δωνηθῇ καὶ κάμῃ τοῦτο, γίνεται ὡσὰν τὸν Παῦλον, καὶ τὸν Πέτρον· ὄχι νὰ κινδυνεύσῃ ὡσὰν ἐκείνους πολλαῖς κακοπάθειαις, διότι ὁ καιρὸς ἐκεῖνος εἶναι εἰρηνικὸς, ἀλλὰ μόνον πόνον, καὶ προθυμίαν νὰ βάλῃ. Καὶ τί λέγω Παῦλον; σῶμα εἶναι, λέγω, τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει ἐλευθερώσει ψυχὴν ἀπὸ τὴν πλάνην τῆς ἀπιστίας, καὶ ἀσεβείας. διότι λέγει· „Σὺ ὁ ἐξάγων τίμιον ἐξ ἀναξίων, ὡς τὸ στόμα μου ἔσῃ".

Εἶναι ἀκόμη δίκαιον, καὶ πρέπον, ὅτι καὶ εἰς τὰ πνήτια νὰ λέγωμεν ἐκεῖνα, ὁποῦ διηγεῖται ἡ Θεία Γραφὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ φίλος εἶναι ἢ συγγενής· καὶ ἐὰν μὴ σήμερον τὸν καταπείσῃς, καὶ αὔριον, ἢ καὶ μηδέποτε σὲ ἀκούσῃ, ἐσὺ τὸν μισθὸν ἔχεις παρὰ Θεοῦ ἕτοιμον. Ἐὰν καὶ μὴ ὅλους, καὶ ὀλίγους ἀπὸ τοὺς πολλοὺς θέλεις σώσει· διότι καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ἐὰν καὶ ὅλους δὲν ἐκατάπεισαν νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ ἐπειδὴ μὲ ὅλους ἐδιαλέχθησαν, τὸν μισθὸν ἀπὸ ὅλους ἐκέρδησαν. Σὺ δὲ, ἐὰν καὶ ἑκατὸν μὴ δωνηθῇς ἐπιστρέψαι, κἂν τῶν πόντε μὴ καταφρονήσῃς. εἰδὲ καὶ τοὺς πόντε μὴ δωνηθῇς, τοῦ ἑνὸς μὴ παρίδῃς· διότι ὁ πρὸς τὸ τέλος τῶν κατορθωμάτων, ἀλλὰ πρὸς τὴν γνώμην τῶν κατορθούντων, ὁ Θεὸς δίδει τοὺς στεφάνους. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἰδῇς τινὰ δεόμενον ψυχικῆς

ἢ σωματικῆς θεραπείας, μὴ λέγῃς πρὸς τὸν λόγον σου· διατί δὲν τὸν ἰάτρευσε; δὲν τὸν ὁξομολόγησεν ὁ δεῖνα, καὶ ὁ δεῖνα; ἢ ὅτι ἐγὼ εἶμαι κοσμικὸς, καὶ ἔχω γυναῖκα, καὶ παιδία, καὶ πρέπει αὐτὰ νὰ τὰ κάμνεν οἱ Παπάδες, καὶ οἱ Καλογέροι. Διὰ εἰπέμου ἐσὺ, ἐὰν ἤθελες εὕρῃ βλησίδι, γεμάτον ἀπὸ χρυσίον κείμενον, τάχα ἔλεγες πρὸς τὸν λόγον σου· διατί δὲν ἐπῆρε τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ὁ Ἰωάννης, καὶ ὁ Δημήτριος; καὶ ἐγὼ μοναχὸς νὰ τὸν πάρω; τοῦτο δὲν ἤθελες εἰπῇ ποτέ σου, ἀλλὰ ἐσπούδαζες πρῶτος ἀπὸ ὅλους νὰ τὸν ἁρπάξῃς· ἔτζι νόμιζε καὶ κάμνε διὰ τοὺς ξεπεσμένους ἀδελφοὺς, καὶ βάνε μὲ τὸν νοῦν σου, ὅτι θησαυρὸν εὕρες τινὶ ἐπιμέλειαν ἐκείνων. Καὶ τί ἄλλο εἰς τὸν Κόσμον καλλίτερον ἀπὸ τοῦτο, τὸ ὁποῖον οὔτε νηστεία, οὔτε χαμαικοιτία, καὶ γονυκλισία, οὔτε ἄλλο τι δυνάται νὰ καταρθώσῃ, παρὰ μόνον ἡ σωτηρία, ὁποῦ κάμνεις τοὺς ἀδελφοὺς; Καὶ μιὰ ἐγὼ αὐτὰ λέγω; αὐτὸς ἀπατός του ὁ Θεὸς εἶπε τοῦτο· ὅτι μόνον καὶ σὺ νὰ σώσῃς, λέγει, ὡσὰν τὸ σόμα μου εἶναι τὸ σόμα σου· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραγγέλλῃς πρὸ τοῦ πεσεῖν εἰς τινὶ ἁμαρτίαν, νὰ φυλάγουν καὶ τινὶ παρθενίαν των, μὲ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, διατὶ μεγάλιν σωτηρίαν ἡμῖν προξενεῖς. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, πολλὴν ἐπιμέλειαν νὰ κάμνῃς εἰς ἐκείνους νὰ ἔλθουν εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τοῦτο ἔχεις περισσότερον μισθὸν καὶ ἔπαινον παρὰ Θεοῦ· διότι καὶ οἱ ἰατροὶ πολλὰ παραγγέλλουν εἰς τοὺς ἀρρώστους, νὰ φυλάγωνται ἀπὸ κάποια βλαβερὰ φαγητὰ, ἕως οὗ νὰ γένουν καλά· ἐὰν δὲ ἀμελήσουν, καὶ δὲν φυλάξουν τῶν παραγγελθέντων, καὶ πάλιν πέσουν εἰς τινὶ ἀρρωστίαν, δὲν τοὺς ἀφήνουν νὰ κινδυνεύσουν ἕως θανάτου, ἀλλὰ τότε μάλιστα πολλὴν προμήθειαν κάμνουν, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσουν τῶν ἀθενειῶν. Καὶ σὺ λοιπὸν, ὁποῦ εἶσαι πνευματικὸς Ἰατρὸς, ὅταν κάμνῃ χρεία τὸν ἀδελφὸν διορθώσασθαι, ἐὰν καὶ αὐτὴν τινὶ ψυχὴν νὰ βάλῃς μέχρι θανάτου, μὴ παρατηθῇς. Ὁ Δεσπότης ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ ἡμᾶς ἀπέθανε, καὶ ἐσὺ κἂν ὐδὲ μὲ λόγον δὲν θέλεις νὰ τὸν παρηγορήσῃς; ποίαν ἀπολογίαν θέλεις δώσει ἔμπροσθεν εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τόσην ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν, ὁποῦ παραβλέπεις; Ἐὰν ἤθελες ἰδῇ τινὰ, ὁποῦ ὑπάγουν νὰ τὸν κρεμάσουν μὲ δικαίαν κρίσιν, εἶπε νὰ ἤσουν ἐξουσιαστὴς νὰ τὸν ἁρπάξῃς ἀπὸ τῶν φονέων τὰς χεῖρας, τάχα δὲν ἤθελες κάμῃ παντοίους τρόπους νὰ τὸν ἐλευθερώσῃς ἀπὸ τὸν φόνον; Τὸν δὲ ἀδελφόν σου βλέπεις, ὄχι ὑπὸ τοῦ φονέως συρνόμενον, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ διαβόλου πρὸς τὸν κρημνὸν τῆς ἀπωλείας ἑλκόμενον, καὶ ὐδὲ κἂν μὲ συμβουλὴν ἀξιώνῃς, νὰ τὸν διγάλῃς ἀπὸ τοῦ κακοῦ θηρίου; καὶ πῶς νὰ τύχῃς συγχωρήσεως; Ἀλλ' αὐ εἶναι δυνατώτερός σου, φανέρωσαί τον ἐμένα· καὶ καλλίτερον τὸ ἔχω νὰ βάλω τινὶ ζωήν μου εἰς θάνατον, παρὰ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ σέβῃ εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἐκκλησίας· οὐ γὰρ τοῦτο τῆς πονηρίας εἶδος εἶναι, καὶ παρηγορίαν νομίζων εἶναι τῆς ἐδικῆς των καλάσεως, τῶν ἀλλονῶν τινὶ ἀπώλειαν.

Τίς ἀπὸ ἐσᾶς, εἰπέτε μοι, ὑπήγετε εἰς σπῆτι Χριστιανικὸν, καὶ ἐπιάσετε χαρτὶ γραμμένον, καὶ ἐδιαβάσετε τινὶ Γραφήν; ὐδένας ἔχει νὰ εἰπῇ,

πῆ, ὅτι ἐδιάβασα, καὶ πολλὰ ὠφελήθηκα, ἀλλὰ μόνον πεττοὺς, καὶ κύβους διρίσκομεν εἰς τοὺς περισσότερους οἴκους, ἤγουν τὰ χαρτία, καὶ τὰ μάγγανα ὅπου παίζουν. Εἰδὲ καὶ δίρεθῆ τινὰς νὰ ἔχῃ Βιβλίον, τὸ σφαλίζει, καὶ τὸ βάνει εἰς τὸ σκοῦτι, καὶ σέκεται παύποτε· καὶ μόνον ὅλων τῶν ἡ σπουδὴ εἶναι εἰς τοὺ λεπτότατα τῶν ὑμεναίων, ἤγουν εἰς τὰ τραγῴδια, καὶ παίγνια. Ἄλλοι πάλιν, αὐ ἔχουν βιβλία, καυχῶνται εἰς τὸ κάλλος τῶν γραμμάτων, ὄχι πῶς νὰ τὰ διαβάζουν νὰ ὠφελοῦνται, ἢ κέρδος ψυχῆς νὰ ἀποκτίσουν, ἀλλὰ πλούτου καὶ φιλοτιμίας φανέρωσιν ποιοῦμενοι· εἰς αὐτὰ εἶναι ἡ σπουδή τους· τόση εἶναι ἡ μεγάλη τῶν ὑπερηφανία, διατὶ δὲν ἀκούω τινὰ νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὰ γεγραμμένα, μόνον καυχᾶται πῶς ἔχει μὲ χρυσογραμμίαν τὰ Βιβλία του. Ὁ Εὐνοῦχος ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸν ἐβάπτισεν ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος, ὁ ὁποῖος μ' ὅλον ὁποῦ ἦτον βάρβαρος, καὶ ἀγράμματος, καὶ πολλαῖς φροντίδες εἶχε, καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐδιάβαζε, δὲν ἤξουρε τί ἔλεγαν, ὅμως πάλιν δὲν ἔπαυσεν ἀναγινώσκωντας καθήμενος ἐπάνω εἰς τὸ ἁμάξι· καὶ αὐίσως εἰς τοὺ σράταν, ὁποῦ ἐπήγαινεν, ἔκαμνε τόσου σπουδοῦ εἰς τοὺ ἀνάγνωσιν, τάχα ὅταν ἦτον εἰς τὸ σπῆτί του, πόσου σπουδοῦ ἐποίει; μάλισα δὲ ὁποῦ δὲν ἐγνώριζε τί ἔλεγαν ἐκεῖνα ὁποῦ ἐδιάβαζε; Διότι, καθὼς τὸ νὰ πινᾷ τινὰς, σημάδι εἶναι ὑγείας τοῦ σώματος, ἔτζη εἶναι καὶ ἡ σπουδὴ περὶ τοὺ ἀκρόασιν τῶν Θείων Γραφῶν, σημάδι μέγισον τῆς ψυχικῆς ὑγείας. Διὰ ποίαν λοιπὸν ἀφορμὴν πολλαῖς φοραῖς ἡμεῖς δὲν σᾶς λέγομεν τοὺ λύσιν τῶν δυσνοήτων ζητημάτων, νὰ τὰ καταλάβετε; Τοῦτο τὸ κάμνομεν, διὰ νὰ σᾶς συνηθίσωμεν, μὴ πάντα καὶ ἐσεῖς νὰ δέχεσθε τοὺ τροφοὺ μασημένου, ἀλλὰ καὶ ἐσεῖς ἀπίσας νὰ κάμνετε τοὺ λύσιν τοῦ νοήματος ἄλλαις φοραῖς, καθὼς κάμνουν αἱ περισσεραί. διότι καὶ ἐκεῖναι, ἕως ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺ φωλέαν τὰ πουλίατους, τὰ τρέφουν μὲ τὸ σόματων, ὅταν δὲ δυνηθοῦν νὰ εὔγουν ἀπὸ τοὺ φωλέαν, καὶ ἰδοῦν ὅτι δυνάνται νὰ πετοῦν μὲ τὰ πτεράτων, δὲν τὰ τρέφουν ὡσαὶ καὶ πρῶτα, ἀλλὰ φέρουσι μὲν τὸ σπυρὶ τοῦ σιταρίου εἰς τὸ σόματους, καὶ τοὺς τὸ δείχνουν, καὶ αὐτὰ ἔρχονται σιμά· αἱ δὲ μητέρες αὐτῶν ἀφίνουν τοὺ τροφοὺ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παρακινοῦν αὐτὰ νὰ πέρνουν τοὺ τροφοὺ μοναχάτους. Οὕτω καὶ ἡμεῖς κάμνομεν, πέρνοντες τοὺ πνευματικοὺ τροφοὺ ἐπὶ τοῦ σόματος, εἶπα προσκαλοῦμεν ὑμᾶς, καὶ φανερώνομεν ὑμῖν τοὺ λύσιν κατὰ τοὺ συνήθειαν· καὶ ὡσαὶ πλησιάσετε νὰ δεχθῆτε, ἀφίνομεν ἄλυτον τοὺ λύσιν τῶν λόγων, ὥσε ἀπαπίσας νὰ διαλύσετε τὰ νοήματα τῆς Θείας Γραφῆς. Καὶ καθὼς ἐπὶ τοὺς ἀρρώσους δὲν φθάνει σιώπημον, καὶ μιᾶς λογῆς φαγητὸν νὰ τοὺς τραπέζωνεν, ἀλλὰ κάμνει χρεία νὰ ἑτοιμάσεν πολλῶν λογιῶν φαγία, ἐὰν τὸ ἕνα ὁ ἀθενὴς δὲν θελήσῃ, τὸ ἕτερον νὰ θελήσῃ, ἐὰν καὶ ἐκεῖνο δὲν θέλῃ, τὸ ἄλλο θέλει δεχθῆ, αὐ καὶ τοῦτο ἀποδιώξῃ, θέλει λάβῃ τὸ ἕτερον, καὶ ἀπὸ τοὺ πολλοὺ ἀορεξίαν τοὺ δυσκολίαν τῆς γεύσεως θέλομεν νικήσει, καὶ ἐκ τῶν πολλῶν λογιῶν τῆς τραπέζης τὸ δυσάρεσον τῆς γνώμης θέλει θεραπευθῆ· ἔτζη γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἐσιάσεως, καὶ πρέπει νὰ κάμνωμεν, ὅταν εἴμεθεν ἀθενεῖς εἰς

τοὺ

τῶ ψυχῶ, ἵνα ἐκ πολλῶν ἀναγνωσμάτων, καὶ παραδειγμάτων τῶν Ἁγίων Γραφῶν εὔκολα νὰ γίνεται ἡ ἰατρεία τῶν ψυχικῶν μας ἀῤῥωστημάτων.

Διὰ τοῦτο δέομαι καὶ παρακαλῶ τῶν ὑμετέραν ἀγάπην, νὰ μὴ βαρύνεσθε τῶν παραίνεσιν, καὶ τῶν καθοδηγίαν· διότι, ἐὰν βαρυύεσθε κόλας, ἀλλὰ ἐμένα πρέπει νὰ βαρυῦμαι τὸν πολλάκις λέγοντα, καὶ μὴ ἀκούομενον, καὶ ὄχι ἐσεῖς οἱ πάντοτε μὲν ἀκούοντες, καὶ παρακούοντες. Ἢ δὲν ἠξεύρετε, ὅτι οἱ καταφρονοῦντες τῆς Θείας ἀκροάσεως, ὅτι δὲν τοὺς λέγει ἡ Γραφὴ ἀνθρώπους, ἀλλ' ἀόρατα πλάσματα, καὶ διὰ τῆς καταφρονήσεως ταύτης, ἔχασαν τῶν εὐγένειαν τῆς ἀνθρωπότητος; καὶ ἄκουσον Ἰσοφίαν παλαιὰν περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως. Ὁ μεγαλοφωνότατος Προφήτης Ἡσαΐας ὑπῆγεν εἰς τῶν Ἰουδαίαν Πόλιν τῶν Μητρόπολιν, τῶν πολυανθρωπον, ἤγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐσάθη εἰς τὸ παζάρι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων τὸν ἐπεριεκύκλωσαν. Ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ τὰ θεῖα λόγια, δὲν εἶναι ἄνθρωπος· διὰ τοῦτο ἐβόα καὶ ἔλεγε μεγαλοφώνως πρὸς τὸ πλῆθος τοῦ Κόσμου, ὁποῦ ἐστέκοντο ὁλόγυρά του· Ἄνδρες Ἀδελφοί, ἦλθα εἰς τὸ μέσον ὑμῶν, καὶ δὲν εἶναι τινὰς ἄνθρωπος· ἐκάλεσα, καὶ δὲν εἶναι τινὰς νὰ μὲ ἀκούσῃ. Διὰ τοῦτο ἐγύρισε πρὸς τὰ στοιχεῖα τὸν λόγον, καὶ εἶπεν· „ἄκουε Οὐ„ρανέ, καὶ ἐνωτίζου γῆ". διὰ τοῦτο λέγω ἐγὼ εἰς ἀνθρώπους ἀπεστάλην ὑπὸ Θεοῦ, πρὸς ἀνθρώπους, ὁποῦ ἔχουν νοῦν· ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅτε λόγον, ὅτε αἴσθησιν ἔχουσι, διὰ τοῦτο μόνον κορμία εἶναι πολλὰ, ἀμὴ ἀκόλουθὸν ἔχουν· διότι τὰ αὐτίατους εἶναι ἀπεριέτμητα, καὶ κωφὰ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐκεῖνος, ὁποῦ ἔχει κορμὶ, καὶ φωνὴν ἀνθρώπου, λέγεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὅποιος ἔχει ψυχὴν ἀνθρώπου, καὶ προθυμίαν.

Ἠξεύρω λοιπὸν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἐσᾶς βαρεῖς ἀκούουσι τὸν λόγον τῆς ἀναγνώσεως, καὶ νουθεσίας· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος τῆς σιωπῆς; διότι, ἐὰν καὶ σιωπήσω, καὶ δὲν σᾶς ἐνοχλήσω διὰ τῶν λόγων, ἀδύνατον εἶναι διὰ τῆς σιωπῆς ταύτης ἐλευθερῶσαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς κολάσεως, καὶ ἔτι περισσεύει τὰ τῆς τιμωρίας, καὶ ὄχι μόνον ἐσᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐμένα προξενεῖ τῶν κόλασιν αὐτὴ ἡ σιωπή. Τίς λοιπὸν εἶναι ἡ χάρις τῶν λόγων, ὅταν εἰς τὰ ἔργα μὴ βοηθῇ; τί τὸ κέρδος νὰ εὐφραίνωμεν μὲ τὸν λόγον, καὶ νὰ λυπῶμεν μὲ τὸ πρᾶγμα; νὰ γλυκαίνωμεν τῶν ἀκόλουθον, καὶ νὰ κολάζωμεν τῶν ψυχήν; διὰ τοῦτο καλλίτερα εἶναι ἐδῶ νὰ λυπηθῶμεν, παρὰ νὰ δοθῶμεν ἐκεῖ εἰς τῶν αἰώνιον κόλασιν. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σᾶς κακοφαίνωνται τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ νὰ τὰ δέχεσθε, καὶ νὰ τὰ ἐπαινῆτε. Εἰδὲ καὶ εἶναι τινὲς ἀθενεῖς εἰς τῶν νουθεσίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς, καὶ δὲν ἠμπορῶν νὰ δεχθοῦν τὰς ἀπολογίας ἡμῶν, ἐκεῖνο θέλω εἰπῆ πρὸς αὐτούς· ὅτι ἐγὼ Νόμος ἐδικός μου δὲν διηγοῦμαι εἰς ἐσᾶς, ἀλλὰ διαβάζω γράμματα τὰ καταβαίνα ἀπὸ τῶν Οὐρανῶν· διὰ τοῦτο ἀνάγκη εἶναι τὸν ἐμπιστευθεῖνα αὐτῶν τῶν διακονίαν, νὰ διδάσκῃ τὰ γεγραμμένα μετὰ παῤῥησίας πολλῆς, διὰ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς τῶν ἀκούοντων. Ἀλλὰ μὴ μόνον τὸ γλυκὺ τῆς ἀκροάσεως εἰς ὅλα νὰ γυρεύετε, ἀλλὰ καὶ τῶν βαρύτητα τῆς ἐπιτιμήσεως· διότι καὶ ὁ λέγων,

καὶ

καὶ ὁ ἀκούων, μεγάλον κίνδυνον ἔχουν, εἰς τὸ ἀποκρύπτειν τὸν Θεῖον Νόμον. διότι καὶ οἱ Διδάσκαλοι κρίνονται, ὡσαὶ φονεῖς, ὅταν δὲν διδάσκουν τὸ Θεῦ τὰ δικαιώματα χωρὶς ὑποκρίσεως, καὶ χάριτος. Τὸν Παῦλον πάλιν φέρω εἰς ὑμᾶς ἀξιόπιστον μάρτυρα, διὰ τοῦτο κὴ ἐγὼ συνεχῶς, κὴ πάντοτε ἀπὸ ὅλης καταφεύγω ὑπὸ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ Ψυχήν, ὅτι εἶναι Προφητεῖαι, κὴ Νόμοι Θεῖοι τὰ λόγιά του· διότι δὲν εἶναι ὁ Παῦλος, ὅπου συντυχαίνει, ἀλλὰ ὁ Χρισὸς, ὅπου κινεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ Παύλου. Λέγει λοιπόν· „καθαρὸς εἶμαι ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων". πῶς; κὴ διατί; ὅτι δὲν ἐσυγάλθηκα νὰ μὴ εἰπῶ εἰς ἐσᾶς ὅλην τὴν βουλὴν τοῦ Θεῦ. Καὶ αὐ δὲν ἤθελον εἰπῆ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, μόνον μερικὰ, δὲν ἦτον καθαρὸς ἐκ τοῦ αἵματος τῶν πιστευσάντων, ἀλλὰ ὡς φονεὺς ἐκρίνετο ὑπὸ Θεῦ· καὶ μὲ ὅλον τὸ δίκαιον· διότι ὁ μὲν φονεὺς μόνον τὸ κορμὶ τοῦ ἀνθρώπου φονεύει, ὁ δὲ Διδάσκαλος ὁ πρὸς χάριν διδάσκων, κὴ ἀμελεῖς κάμνει τὰς ἀκροάσεις, καὶ τὴν ψυχήν του πέμπει εἰς ἀθανάτους κολάσεις, καὶ τιμωρίας. Ποῖος λοιπὸν νὰ εἶναι πιστὸς ἀσυμπαθὴς, κὴ ἀπάνθρωπος, ὡσαὶ ὅταν κατηγορῆ τὸν διδάσκοντα, κὴ λέγοντα περὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεῦ σιωπῶν; πόσην βαρυπάτην κόλασιν μέλλει νὰ λάβῃ; διότι ἐγὼ ἐὰν σιωπήσω, κὴ ἀποκρύψω ἀπὸ τῆς σιωπῆς τὰ κρίματάσας, καλῶς κὴ δικαίως ἀγανακτεῖ καθ' σᾶς, ἐμοῦ σιωπῶντος. Ἐὰν δὲ κὴ ἡμεῖς τώρα σιωπήσωμεν, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἐκεῖ θέλουν φανῆ τὰ ἁμαρτήματα. Τί ὄφελος ἔγινεν ἀπὸ τῆς σιωπῆς; οὐδένα· διότι ἐκεῖνος, ὅπου πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἀκούντων ἐπιβλέπει, κὰν ἐγκωμιάζει τὸν λόγον, ὁ μόνον δὲν εἶναι ἄξιος κατακρίσεως, ἀλλὰ σεφαίνων, ἐὰν κὴ σιωπᾷ, ἐὰν κὴ κατηγορῆται. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Δαβὶδ, αὐ ἤθελε σιωπήσῃ ἐπὶ τοῦ Γολιάθ, δὲν ἤθελε τὸν ἀφήσῃ νὰ εὔγῃ εἰς πόλεμον, οὐδὲ τὴν νίκην τὴν μεγάλην, κὴ λαμπραὶ ἤθελε σήσῃ· διὰ τοῦτο πολλαῖς φοραῖς ὡμίλησα πρὸς ἐσᾶς, κὴ τώρα πάλιν σᾶς τὸ προλέγω, κὴ πλέον δὲν παρηγορῶ, ἀλλὰ προσάσσω, κὴ παραγγέλλω. Καὶ ὅποιος θέλει, ἂς ἀκούσῃ, καὶ ὁ μὴ θέλων, ἂς μὴ θέλῃ· ὅτι, ἐὰν δὲν ὑπομείνετε νὰ ἀκούσετε τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα ὀνειδιστικὰ, πλέον δὲν θέλω δειχθῆ εἰς ἐσᾶς, οὐδὲ θέλω ἀφήσει νὰ περάσετε ἀπὸ τοῦτον τὸν δρόμον. διότι τί κάμνει χρεία νὰ εἶναι τόσον πλῆθος ἀθενημένων;

Δώδεκα ἦσαν οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, κὴ ἄκουσον τί λέγει ὁ Χρισὸς πρὸς αὐτούς· μίαν θέλετε κὴ ἐσεῖς νὰ ὑπάγετε, διότι ἐὰν διόλου, κὴ πάντοτε σᾶς καλολογοῦμεν, πότε νὰ διορθωθῆτε; πότε νὰ σᾶς ὠφελήσωμεν; Ἀλλὰ θέλει εἰπῆ τινὰς, ὅτι πολλαῖς Αἱρέσεις εἶναι, κὴ θέλουν μετατεθῆ εἰς ἐκείναις. Ψυχρὸς εἶναι ὁ λόγος οὗτος κὴ ἀνωφέλευτος· διότι καλλίτερα εἶναι σᾶς, ὅπου νὰ κάμνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεῦ, παρὰ μύριοι παράνομοι, κὴ ἄπιστοι. Εἰπέμου ἐσύ, ποῖον σοῦ φαίνεται καλὸν, νὰ ἔχῃς πολλοὺς κλέπτας ἀνθρώπους, κὴ ἀνδροφόνους δυλευτὰς, ἢ παρὰ νὰ ἔχῃς σὺν δοῦλον καλόν; Ὅποιος θέλει ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ἂς φύγῃ, οὐδένα θέλω ἀπ' αὐτούς· διότι αὐτοὶ ὅλα τὰ καλὰ τὰ ἐχάλασαν, μὲ τὸ νὰ λέγουν, πῶς νὰ ὑπάγουν εἰς Αἵρεσιν, κὴ πίστιν ἄλλην νὰ μετατεθοῦν,

ὅτι

ὅτι εἶναι ἀθανεῖς. Καὶ πάλιν λέγει· „Συγκατάβηθι καὶ σὺ παραμικρόν". Καὶ ἕως πότε νὰ συγκαταβαίνω; καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὴν, ἄπαξ, καὶ δὶς, καὶ τρὶς, καὶ μὴ διαπαντός; Ἰδοὺ πάλιν σᾶς παραγγέλλω, καὶ μαρτυρῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν Μακάριον Παῦλον, ὅτι, ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, δὲν θέλω σᾶς λυπηθῆ. διότι ὅταν μέλλωμεν νὰ κρινθῶμεν εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐσεῖς μαρταὶ θέλετε σταθῆ, καὶ ἐμένα τὴν Κρίσιν δίδετε, καὶ τὰς τιμωρίας. Ὥστε λοιπὸν δάκνεσθε, καὶ λυπεῖσθε, ὅτι τῆς πικρότητος τῶν λόγων μὴ ὑποφέροντες, διὰ τὴν τρόσκαιρον ἐντροπὴν ἐλευθερωθῆτε ἀπὸ τὰς κολάσεις, καὶ τοῦτο γνωρίζω καλὰ, ὅτι ὅλοι εἴμεθεν ὑπὸ κανόνος, καὶ ὅτι ἡδύνας ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῆ, πῶς ἔχει καρδίαν καθαρὰν, καὶ παρθένον. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τὸ κακὸν, ὅτι ὄχι μόνον πῶς δὲν εἴμεθεν καθαροὶ εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δὲν τρεχόμεθα τῷ δυναμένῳ Σωτῆρι Χριστῷ ποιῆσαι αὐτὴν καθαρὰν, καὶ ἀμόλυντον. Γνωρίζω πάλιν, ὅτι ἐγγίζουν ὑμᾶς τὰ λόγια, ἀλλὰ τί νὰ κάμω; ἐὰν δὲν εἶναι πικρὰ τὰ βότανα, αἱ πληγαὶ δὲν ἰατρεύονται· καὶ πάλιν, ἐὰν θέλω βάλῃ πικρότερα τὰ ποτὰ, δὲν θέλετε ὑπομείνῃ. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη στενάμεν εἶναι. Πλὴν ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐλαφρώσω τὴν χεῖράμου, διότι ἀρκετὰ εἶναι τὰ λεγόμενα εἰς διόρθωσιν τῶν θελόντων ἀκούειν. εἰδὲ καὶ πάλιν ἀδιόρθωτοι μείνετε, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Χριστοῦ καὶ Κριτοῦ θέλετε παραδοθῆ, καὶ τοῦτο ὅλοι τὸ ἠξεύρετε, ὅτι „Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος". Ὅμως ἐκεῖνος ὁποῦ κάμνει μίαν καὶ μόνην ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀρχίζει καὶ κάμνει καὶ τὰς λοιπὰς, καὶ δὲν θέλει σταθῆ, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς ἀρετῆς, καθὼς ὁ φιλοχρήματος, ὅσον σωαθροίζει πολλὰ χρήματα, τόσον περισσότερον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποκτήσῃ.

Διὰ τοῦτο δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, τοῦτο μὴ τοὺς λόγους μὴ μόνον κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν νὰ ἐνθυμῆσθε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σπίτιά σας, καὶ εἰς τὸ παζάρι, καὶ εἰς ὁποῖον τόπον περιπατεῖτε, νὰ τὰ διηγῆσθε, καὶ νὰ τὰ λέγετε εἰς τοὺς ἄλλους. Ἄμποτε νὰ ἤμουν πάντοτε μὲ τοὺς λόγους σας! τώρα δὲ, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ γένῃ, αὐτὴ διὰ τοὺς λόγους μου, ἐνθυμεῖσθε τοὺς ἐδικούς μου λόγους, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης καθήμενοι, νὰ νομίζετε πῶς εἶμαι μὲ τοὺς λόγους σας, καὶ σᾶς παρασέκω, καὶ αὐτὰ σᾶς διδάσκω. Αὐτὰ γοῦν, ὁποῦ λέγω τώρα, ταύτης ἐνθυμεῖσθε τῆς ἐντολῆς, ὑπὲρ τῆς ἀγάπης ἡμῶν ἀπόδοτε τὴν ἀνταπόδοσιν. Καὶ τοῦτο ἀκόμη σᾶς λέγω, ὅτι, ἐὰν καί τινες κατηγορῶσι τῶν λεγομένων, νὰ σφαλίζετε τὰ αὐτία σας, καὶ τὸν Προφήτην μιμηθῆτε τὸν λέγοντα· „Τὸν καταλαλοῦντα τὸν πλησίον αὐτοῦ λάθρα καὶ ἀπόκρυφα, „τοῦτον ἐξεδίωκον". Ἐὰν δὲ καὶ κακῶς θέλεις εἰπῆ, ἀποφράζω τὴν εἴσοδον τῶν λεγομένων, διότι δὲν δέχομαι κόπρον καὶ βόρβορον· διότι, τί κέρδος εἶναι νὰ μάθῃς, ὅτι ὁ δεῖνα εἶναι πονηρὸς, καὶ κακός; Λοιπὸν ἀπὸ τοῦτο μεγάλην βλάβην, καὶ ζημίαν ἔχεις εἰς τὴν ψυχήσου, νὰ ἐξεπάζῃς ἀλλοτρίων ἁμαρτήματα, καὶ τὰ ἐδικά μας νὰ μὴ τὰ βάνωμεν εἰς τὸν νοῦν μας· διότι κάλλιον εἶναι νὰ μὴ ἠξεύρῃς, παρὰ νὰ μάθῃς κακῶς.

κῶς. Γίνωσκε καὶ τοῦτο, ὅτι, ἐὰν ἰδῇς τινὰ νὰ κάμῃ σκόλιν Ἱερὰ, ἢ ἄλλον σολισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἢ περὶ τείχους καὶ ἐδάφους, μὴ εἰπῇς, πώλησον αὐτὰ, διὰ νὰ μὴν ἐμποδίσῃς τὴν προθυμίαν αὐτοῦ.

Ἀληθῶς πρὸ τοῦ νὰ τὰ κατασκευάσῃ, καὶ σὲ ἐρωτήσῃ, πρόσαξαί τον τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα νὰ τὰ δώσῃ τῶν πτωχῶν, διὰ νὰ καταφρονῇ τοῦ Κόσμου τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ τὴν χαράν· διότι δὲν εἶναι παντοτε, ἀλλὰ διαβαίνουν ὡσὰν τὸν ἵσκιον, καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ τὰ χαροποιά· διότι, καθὼς ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς ξενιτείαν, πάντοτε ἐπιθυμοῦσι νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Πατρίδα των, ἔτζι καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀγαποῦν τὰ μεγάλα χαρίσματα τῆς Οὐρανίου Πατρίδος. Καὶ καθὼς ἐκεῖνος ὁποῦ περιπατεῖ τὸν δρόμον, σπουδάζει νὰ φθάσῃ τὸ τέλος τοῦ δρόμου, ἔτζι πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ σπουδάζωμεν διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, πότε νὰ φθάσωμεν· καὶ κἂν ὀλίγους χρόνους ζήσωμεν, πολλὰ νομίζει αὐτὰ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Ταῦτα δὲ λέγω, ὄχι ὅτι κατηγορῶ τὴν παροῦσαν ζωὴν, μὴ γένοιτο, διότι καὶ τοῦτος ὁ Κόσμος ἔργον Θεοῦ εἶναι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ Παραδείσου σᾶς παρακινῶ· ὥστε νὰ μὴ ἀγαποῦμεν τὰ γήϊνα πράγματα, καὶ νὰ χαλοῦμεν τὸ κορμί μας εἰς αὐτά. Μήτε κατὰ τοὺς ὀλιγοψύχους τῶν πολλῶν νὰ εἴμεθεν, οἱ ὁποῖοι, ἐὰν καὶ πολλοὺς χρόνους ζήσουν, ὀλίγους λέγουν ὅτι ἔζησαν· τῶν ὁποίων, τί γένηται ἀλογώτερον, καὶ ἀγνωστότερον; ἐπειδὴ καὶ Οὐρανοῦ ἀστρεπισμένοι, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, τὰ ὁποῖα μήτε μάτι ἀνθρώπου τὰ εἶδε, μήτε αὐτὶ τὰ ἤκουσε, προτιμοῦν τὰ φθαρτὰ τοῦ Κόσμου τούτου, καὶ κυλίονται εἰς τὰ ναυάγια τῶν κυμάτων τοῦ χειμῶνος τοῦ πικροῦ, ἤγουν τῆς πικρᾶς ζωῆς ἐτούτης. Ἀλλ' ὄχι ἔτζι ὁ Μακάριος Παῦλος, ὅς τις ἐσπούδαζε καὶ ἀγωνίζετο διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε μὴ στερηθῶσι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, νυν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Περὶ Θανάτου, καὶ τῆς Σωτηρίας τοῦ Κόσμου.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πάντοτε καὶ ὁλονυχὶ, Ἀδελφοὶ, ὁ νοῦς ἐρευνᾷ, καὶ ἐξετάζει νὰ μάθῃ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ Κόσμου, πότε, καὶ πῶς μέλλει νὰ γένῃ. Θέλοντας ὁ Μακάριος Παῦλος νὰ παύσῃ ταύτην τὴν ἄφρεπον καὶ ἀνωφέλευτον ἐξέτασιν τῶν ἀνθρώπων, λέγει· „Περὶ δὲ τῶν χρόνων, καὶ τῶν „καιρῶν ἐκείνων, δὲν ἔχετε χρείαν νὰ σᾶς γράφω". Εἰπέ μου λοιπὸν, ποῖον κέρδος ἔχομεν νὰ μάθωμεν, πότε γίνεται τὸ τέλος, καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Κόσμου; τάχα γίνεται μετὰ εἴκοσι χρόνους, ἢ τριάντα, ἢ καὶ ἑκατόν; Τί ὄφελος δίδει τοῦτο εἰς ἡμᾶς; ὄχι· ἢ μᾶλλον δὲν εἶναι σωτη-

λεία

λεια, ϗ τέλος εἰς κάθε ἄνθρωπον τῆς ζωῆς αὐτῆ ὁ θανάτος; Τί πολλὰ ἐξετάζεις, ἄνθρωπε, ϗ ἀδημονεῖς διὸ τῆς σωτελείας τῆ Κόσμου; Ὅμως καθὼς ϗ εἰς τὰ ἄλλα εἴμεθεν ἀδόκιμοι, ϗ ἀνεπρόκοποι, ἔτζι εἴμεθεν ϗ εἰς τῆτο· διότι ἀφίνομεν τὸ ἐδικόν μας συμφέρον, ϗ μεριμνῆμεν τὰ ξένα, ϗ ὄχι τὰ ἐδικά μας, ἤγουν τῆ ἔγνοιαν τῆ ἐδικῆ μας θανάτῃ, ϗ πότε γίνεται τὸ τέλος, ϗ ὁ θάνατος τῆ καθ' ἑνός. Καὶ ἐπειδὴ θέλετε νὰ μάθετε, διατὶ εἶναι ἀφανέρωτος ὁ θανάτός μας ἀπὸ Θεῆ, ϗ διατὶ ἔρχεται ὁ θανάτος ὡσαὶ κλέπτης παράχωρα, ἐγὼ ὡς νομίζω, διὰ καλὸν εἶναι τῆτο εἰς ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπῃς, ἤγουν πῶς δὲν ἠξεύρομεν τὸν θανάτόν μας· διότι ἐὰν ἠξεύραμεν πότε ἀποθνήσκωμεν, ἠδόνας μας ἤθελε κάμῃ καλὸν ποτὲ, μήτε κάμμίαν ἀρετεύ· μόνον ἤθελε κάμῃ εἰς τὰ λόγῃ τῆ ὁ ἄνθρωπος μύρια κακὰ, ϗ πότε εἰς τῆ ὥραν τῆ θανάτῃ ἤθελε μετανοήσῃ, ϗ ἔτζι ἤθελεν ἀποθάνῃ ἀδιόρθωτος· ϗ ἀμετανόητος, διότι, ἐὰν ϗ πόρα, ὁπῆ εἶναι ὁ φόβος τῆ θανάτῃ ἀφανέρωτος, ὅμως τρομάσει ὁλονῶν τὰς ψυχὰς, ϗ πάλιν ἐὰν ἐγνώριζε καθ' ἕνας, ὅτι αὔριον θέλει ἀποθάνῃ, τί κακὸν δὲν ἤθελε κάμῃ; νὰ σφάξῃ, ϗ νὰ ἀπολέσῃ ὅσῃς ἐχθρὲς ϗ αὐ εἶχε, ϗ τότε ἤθελεν ἀποθάνῃ, ϗ ἐπαύω εἰς τῆτο, οὐδὲ αὐτοὶ οἱ ἀνδρειωμένοι ἄνδρες, μιθὸν ἠθέλασιν ἔχῃ, κάμνοντας κακά. Ἐκεῖνος δὲ, ὁπῆ παντυχόνει τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, οὐδὲ τὸν θάνατον ἔχει διὰ θάνατον, ϗ βλέπωντας τὸν νεκρὸν ἔμπροθεν τῆ κείμενον, δὲν ἀκόυει τῶν πολλῶν τὰ ἄγνωστα λόγια, συλλογιζόμενος τὰς σεφάνῃς παρὰ Θεῆ. Καθὼς ὁ γεωργὸς, ὁπῆ πέρνει τὸν σῖτον διαλυόμενον, ϗ σηπόμενον μετὰ τὸ πεῖρεν αὐτὸν, δὲν λυπᾶται καθόλῃ, ἀλλὰ μάλιστα χαίρεται, ἔτζι ϗ ὁ δίκαιος ἄνθρωπος χαίρεται, διὰ τὸ νὰ εἶναι σολισμένος μὲ ταῖς ἀρεταῖς, ϗ καθ' ἑκάστῃ ἡμέραν ϗ ὥραν ἀπαντυχόνει τῆ Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ϗ ἡ Βασιλεία τῆ Οὐρανῆ εἶναι ὁ Χρῆστός. Διὰ τῆτο δὲν λυπᾶται, οὐδὲ παράσεται, ὅταν τῆ ἔλθῃ ὁ θάνατος· διότι ἠξεύρει πῶς ὁ θάνατος εἶναι μετάστασις ϗ δρόμος πρὸς τὰς σεφάνῃς. Διὰ τῆτο ϗ τὰ μνήματα τῶν ἀνθρώπων ἔμπροθεν τῶν Πόλεων ϗ τῶν ἀχρῶν κείπονται ϗ εἶναι, ϗ εἰς ὅλῃς τὰς τόπῃς διείσκεται τὸ Διδασκαλεῖον τῆς ταπεινώσεως, ἵνα συνεχῶς βλέπωμεν τὰς πάφῃς ἡμῶν, ϗ νὰ ἐνθυμώμεθεν τῆ ἀθανείαν τῆς φύσεως ἡμῶν.

Σπεδάζει τινὰς νὰ ὑπάγῃ εἰς Πόλιν μεγάλῃ, νὰ λάβῃ κάνα ἀξίωμα, ϗ ὀφφίκιον Ἱερατικὸν, ϗ πεὶν νὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖνο, ὁπῆ ἐπιθυμεῖ, πρῶτον βλέπει τὰς πάφῃς τῶν νεκρῶν ὅλῃς σαπείας ϗ σκωλήκων γεμάτῃς, ϗ ὄ μόνον τῆτο, ἀλλὰ ϗ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁπῆ θέλει νὰ λάβῃ γυναῖκα, πρῶτον ἐξετάζει τὸν Νόμον, εἶπα γράφει τὸ προικοσύμφωνον, ϗ ἀπόμη ὁ γάμος δὲν ἔγινε, ϗ ἐν τῷ ἅμα γράφονται οἱ θάνατοι· ϗ ἀπόμη τῆ γυναῖκα δὲν εἶδε, ϗ διὰ τὸν θάνατον μελετῆν, ϗ διὰ τῆ λόγῃ τῆ, ϗ διὰ ἐκείνην, ϗ γράφῃσι τοιαῦτα· ὅτι, ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας πρὸ τῆς γυναικὸς, ἢ ἡ γυνὴ πρὸ τῆ ἀνδρὸς, γράφῃ τὸ, ϗ τό. ϗ ὄχι μόνον διὰ τῶν ζώντων, ἀλλὰ ϗ τῶν μήπω γεγενημένων

ὅτι,

ὅτι, ἐὰν γεννηθῇ τὸ παιδίον, καὶ ἀποθανῇ, καὶ ἀπ' αὐτὸς ἀποθανῇ ὁ ἕνας. Ἀλλ' ἀλησμονεῖ ἐκεῖνα, ὅπῦ ἔγραφε, καὶ ἄλλα λυπηρὰ λόγια, καὶ θρηνητικὰ προσφέρει, λέγωντας· αὐτὰ ἐθάρρυν νὰ πάθω; αὐτὰ ἐπαντύχενα νὰ μῦ ἔλθυν; τόσον εἶναι ἡ χαρὰ τῦ Κόσμυ γεμάτη δάκρυα καὶ λύπη, καὶ νὰ ἀποστερηθῶ τῆς συζυγίας μυ, καὶ τῆς συνοδίας μυ; Τί λέγεις, ἄνθρωπε, ἔξω εἶσαι ἐσὺ ἀπὸ τῦ Κόσμυ τὰς συμφορὰς, καὶ τὰ πάθη; δὲν γνωρίζεις τὴν λύσιν τῆς φθαρτῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων; ἔλα, ἄνθρωπε, εἰς τῦ λόγυ συ, καὶ εἰς τὸν νῦν συ, καὶ ἐξέτασαι τὸ συνειδός συ, καὶ γνώρισαι, ὅτι ὀλίγον ὕστερον καὶ ἐσύνα ἀπαντυχαίνει τῦ θανάτυ τὸ ποτήριον νὰ περαθῇ. Ἀλλ' ὁ ἀποθανὼν, λέγει, ἦτον νέος, καὶ ὡραῖος, καὶ πύρα σήπεται εἰς τὸν τάφον, καὶ γίνεται χῶμα. Καὶ τί εἰς τῦτο; διὰ τῦτο μάλιστα νὰ χαίρεσαι, καὶ νὰ μὴ λυπῆσαι· διότι καὶ ἐκεῖνος ὅπῦ μέλλει νὰ ἀνακαινίσῃ σπῆτι παλαιὸν, πρῶτον διγάζει ἐκείνυς, ὅπῦ πάθονται μέσα, καὶ τότε ἀρχίζει νὰ χαλᾷ τὸ σπῆτι, καὶ νὰ τὸ ἀνακτίζῃ καλλίτερον, καὶ λαμπρότερον ἀπ' ὅ,τι ἦτον τὸ πρότερον· καὶ δὲν τὸς λυπεῖ ἐκείνυς, ὅπῦ ἐπάθοντο μέσα τὸ γινόμενον, μάλιστα περισσότερον χαίρονται καὶ διφραίνονται. Ἔτζι λοιπὸν καὶ ὁ Θεὸς κάμνει, διγάζει πρότερον τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὸ σῶμα, ὡσὰν ἀπὸ κάνενα παλαιόσπιτον, διὰ νὰ κτίσῃ λαμπρότερον τὸν τῆς ψυχῆς, καὶ μετὰ περισσοτέρας τιμῆς καὶ δόξης πάλιν εἰσαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὸ λαμπρότερον κορμί. διότι καὶ ὁ Ἀδὰμ ὁ Πρωτόπλαστος, ὁπόταν τὸν ἔπλασεν ὁ Θεὸς, δὲν ἐγνώρισεν ὅτι ἀπὸ τῆς γῆς ἐπλάσθη, ἐπειδὴ ὕστερα ἀπὸ τὸ κορμὶ ἔκαμε τὴν ψυχὴν, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴν δημιουργίαν τῦ Θεῦ ὁ Ἀδάμ. Ὅμως ὁπόταν θέλει ἀνασταθῇ ἐν τῇ ἀναστάσει, τότε θέλει γνωρίσει τί ἦτον τὸ πρότερον. διότι, ἐὰν καὶ ὁ νεκρὸς δὲν βλέπῃ τῦ λόγυ τυ, ἀλλὰ βλέπει τὸν προπήτερόν τυ, ὅπῦ ἀπέθανε, πῶς ἐσάπη, ἀνέλυσε, καὶ ἔγινε χῶμα, καὶ βλέποντες παιδεύομεθα. Δὲν εἶδες κάμμίαν φορὰν ἀνθρώπους ἀδίκυς, καὶ ὑπερηφάνυς, πῶς εἶναι πύρα ἀποθαμένοι, πολλὰ ταπεινοὶ, καὶ καταφρονεμένοι; Ἀκύεται λοιπὸν θανάτος, καὶ ὁλονῶν ἡ καρδία τρομάσει, καὶ λυπεῖται, καὶ τότε ἀρχίζομεν ὅλοι μας, καὶ λέγομεν διὰ τῦ θανάτυ· γιὰ ἂς ἰδῦμεν τί γενόμεθεν εἰς τὸς τάφυς, κόκκαλα ξηρὰ καὶ βρωμερά· καὶ ὅταν ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸς τάφυς τῶν μνημάτων, ἀρχίζομεν, καὶ φιλοσοφῦμεν ἄλλα τῶν ἄλλων φλυαρίσματα, καὶ ἀλησμονῦμεν τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν. Ὦ τῆς δυσυχίας, ὦ τῆς ἀγνωσίας, ὦ τῆς ἐλεεινῆς καὶ ἀθλίας ζωῆς ἡμῶν! δὲν βλέπομεν πῶς μᾶς γελᾷ ὁ διάβολος, καὶ ἁρπάζομεν, καὶ μνησικακῦμεν, καὶ ἄλλα κακὰ κάμνομεν, καὶ ἀπὸ τὸ σύα μέρος φιλοσοφῦμεν, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῖς ἔργοις θεομαχῦμεν;

Ἀλλὰ πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. Τίνος σύεκεν, εἰπέ μυ, τόσον πολλὰ κλαίεις τὸν ἀποθανόντα; ὅτι ἦτον καλὸς, καὶ ἐπιτήδειος; καὶ διὰ τῦτο πρέπει νὰ χαίρεσαι πῶς γοργὰ ἀπέθανε, διὰ νὰ μὴ ἀλλάξῃ τὴν καλωσύνην τυ ἡ κακία. Ἀλλ' ἦτον νέος καὶ εὔμορφος, καὶ διὰ τῦτο θρηνῶ καὶ κλαίω· εἰς τῦτο δόξασαι τὸν Θεὸν, ὅπῦ τὸν ἔπῆρεν ἀναμάρτητον, νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ ὑμνῇ τὸν Θεὸν μὲ τὸς Ἀγγέλυς.

Καὶ

Καὶ δὸ λέγω νὰ μὴ λυπᾶθε διὰ τὸς ἀποθαμένυς σας, ἀλλὰ μὴ χωρὶς μέτρον, μόνον καθὼς ἐδάκρυσε καὶ ὁ Χρισὸς εἰς τὸν φίλον τε τὸν Λάζαρον, καὶ ὄχι μὲ φωναῖς ἄπαντας· διότι ἀὸ ὀξεπάσωμεν, πῶς καὶ ἐκεῖνος θνητὸς ἦτον, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐπῆρεν εἰς τὶὸ Βασιλείαν τε, διὰ νὰ χαίρεται, καὶ νὰ ἀναπαύεται, μεγάλὸ παρηγορίαν θέλομεν ἔχη. Ἄνθρωπος ἐγεννήθης θνητὸς, μὴ γυρεύης ἐδὸ νὰ εἶσαι ἀθάνατος· ἀλλ' ὅταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ πάρη τινὰ ἀπὸ ἡμᾶς, ἂς μὴ κάμνωμεν ὡσὰὸ τὸς ἀγνώμονας δύλυς, ὁπὸ κλέπτουν τῶν Αὐθεντῶν τὸς τὰ φράγματα. Ὅταν γὰν θέλη ὁ Θεὸς νὰ πάρη ἀπὸ ἡμᾶς, κὰν χρήματα, κὰν τιμὶὸ καὶ δόξαν, κὰν τὸ σῶμα, καὶ αὐτὶὸ τὶὸ ψυχὶὸ, τὰ ἐδικά τε ἐπῆρε, καὶ ὄχι τὰ ἐδικά σε· μακάρι καὶ τὸν Υἱόν σε πάρη, τὸν ἐδικόν τε δύλον ἐπῆρε. Καὶ ἐπειδὴ ἡμεῖς δὸ ὀρίζομεν τὸ λόγου μας, πῶς θέλομεν νὰ ὀρίσωμεν τὰ τίποτες τὸ Θεὸ; διότι, ἐὰὸ τὶὸ ψυχὶὸ σε δὸ ὀρίζης, ἐπειδὴ δὸ εἶναι ἐδικήσου, μόνον εἶναι τὸ Θεοῦ, ἀμὴ πῶς τὰ χρήματα λέγεις πῶς εἶναι ἐδικά σε; καὶ ἐπειδὴ δὸ εἶναι ἐδικά σε, ἀμὴ πῶς τὰ ὀξοδιάζεις εἰς ταῖς κακαῖς σε ὄρεξες καὶ ἐπιθυμίαις; Τὸ λοιπὸν μὴ λέγης, ὅτι τὰ ἐδικά με ὀξοδιάζω, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ ξένα· ἐπειδὴ δὸ δίδεις ἐλεημοσύνὶὸ τῶν πτωχῶν, διὰ τὸ τὸ γίνονται τὰ ἐδικά σε ξένα. Δὸ βλέπεις καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν, πῶς τὰ μὸ χέρια ὑπηρετοῦσι, τὸ δὲ στόμα ἀλέθει τὸ φαγὶ, καὶ ἡ κοιλία ἐπειδὴ ἐδέχθη τὸ φαγὶ, χρεωστεῖ ὁλονυνὰ νὰ τὸ κρατῆ· καὶ πάλιν τὸ μάτι, ἐπειδὴ ὅλον τὸ φὸς δέχεται, μήπως διὰ τὸ τὸ νὰ βαστᾷ τὸ φὸς μόνον, καὶ νὰ μὴ φωτίζη ὅλον τὸ κορμί; ὁμοίως καὶ τὰ ποδάρια, ἐπειδὴ μοναχὰ περιπατοῦσι, τάχα μόνα περιπατοῦν; ὄχι, καὶ ὅλον τὸ σῶμα βαστοῦν, καὶ περιπατοῦν, καθ' ἕνα τὶὸ ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγκαίων μετέρχεται. Ἐὰὸ θέλης ἄνθρωπε, νὰ μὴ δώσης ἄλλυ τινὸς ἀπὸ τὰ ἔχησε, ἢ ἀπὸ τὶὸ τέχνὶὸ σε, ὄχι μόνον τὸς ἄλλυς ἐζημίωσες, ἀλλὰ καὶ τὸ λόγυ σε ἀπώλεσες· διότι καὶ οἱ πτωχοὶ αὐ ἤθελαν νὰ πλεονεκτοῦν, ὡσὰὸ τὸς πλυσίυς, γοργὰ ἤθελαν τὸς καταστήσῃ πτώχους, ὡσὰὸ καὶ τὸ λόγυ τυς, εἰμὴ βυλομένων ἀπὸ τῶν ἐδικῶν τυς μεταδοῦναι τοῖς πτωχοῖς. Ἀλλὰ παιδίον ἔχασες μονογενὲς, ὁπὸ τὸ ἀνάθρεφες μὲ πολλὶὸ ἐπιμέλειαν, καὶ εἶχες καλαῖς ἐλπίδες διὰ τὸ γηράσε σε, νὰ τὸ ἀφήσης κληρονόμον εἰς τὸν βίον σε; δύχαρίσα τὸν Θεὸν, ὁπὸ τὸ ἐπῆρε, καὶ διὰ τὸ τὸ θέλεις γένῃ ὅμοιος τὸ Ἀβραάμ· διατὶ, καθὼς ἐκεῖνος ἔδωκεν εἰς θυσίαν τὸ Θεὸ τὸν Υἱόν τε, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ὁρισμὸν τὸ Θεοῦ· ἔτζι καὶ σὺ, ὅταν ἐπῆρε τὸν Υἱόν σε, καὶ δὸ ἀδημόνησες, οὐδὲ ἀγωνάκτησες πρὸς αὐτὸν πῶς σὸ τὸν ἐπῆρεν, ἀλλὰ δύχαρίστησες τὸν Θεὸν, ἴσον τὸν μισθὸν ἔχεις μὲ τὸν Ἀβραάμ, ὁπὸ ἐπῆρε τὸν Υἱόν τε νὰ τὸν σφάξῃ εἰς θυσίαν τὸ Θεοῦ. Ἐὰὸ καὶ σὺ ἀφήσης τὸς θρηνυς, καὶ κλαυσίματα τὰ πολλὰ καὶ ἄπαντα, τὸς μὸ ἀνθρώπυς θέλεις κάμῃ νὰ δοξάσυν τὸν Θεὸν, τὸς δὲ Ἀγγέλυς νὰ σὲ ἐπαινοῦν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὲ στεφανώσῃ, καὶ χαρίσματα θέλει σὸ δώσει διὰ τὴν ὑπομονὶὸ σε. διότι μυὰ ἐχάθη τὸ Παιδί σε; μάλιστα πόρα τὸ ἔχεις ἐν ἀσφαλείᾳ, ὁπὸ εἶναι εἰς τὸ Θεοῦ τὸ χέρι. Τώρα δὸ εἶσαι θνητὸ

παιδίν Πατὴρ, ἀλλ' ἀθανάτυ· καὶ ὅτι τὸ σόμα καλλίτερα θέλει σωτύχῃ, καὶ τὰ μάτια μακραὶ καὶ μεγάλως θέλυν βλέπῃ, ἢ τὰ ποδάρια αὐτῦ θέλυν περιπατῇ ἐπάνω εἰς τὰ σύγνεφα, καὶ τὸ φθαρμσόν κορμὶ νὰ ἔχῃ σύδυμα τλὶ ἀθανασίαν, καὶ νὰ λάμπῃ ὡσαὶ τὸν Ἥλιον. Ἐνθυμήσου τῦ Πατριάρχου Ἀβραὰμ, ὁπῦ δὶ εἶδε τὸν Υἱόν τυ ἀπεθαμσόν, ἀλλ' αὐτὸν ἐφόσαξεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν σφάξῃ, καὶ δὶ τῦ ἐκακοφάνη τὸ φόσαγμα τῦ Θεῦ. Δὶ εἶπε, διὰ τῦτο μῦ ἔδωκες Υἱόν, νὰ γνῶ παιδοκτόνος καὶ φονεὺς τῦ Υἱῦ μυ; Δὶ μῦ ἔπαξες Θεέ μυ, ὅτι ἀπὸ τῦτο τὸ παιδὶ νὰ γεμίσῃ ὅλη ἡ Οἰκυμσύη γονεαῖς γονεῶν; ἀμὴ πῶς τὺς καρπὺς δίδεις, καὶ τλὶ ρίζαν κόπτεις; δὶ εἶπεν ὁ μακάριος Ἀβραὰμ τοιάτυς λόγυς φὸς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ μόνον ἤκυσεν, ὅτι, λάβε τὸν Υἱόν σου τὸν Ἰσαὰκ τὸν ἀγαπητὸν, καὶ κάμε τον θυσίαν διὰ λόγυ μυ εἰς σῦα βυνὸν, ὁπῦ θέλω σῦ δείξῃ· καὶ τῦτο τὸ μυσήριον δὶ τὸ εἶπε τινὸς μήτε τῆς γυναικὸς αὐτῦ, μήτε τῶν δύλων τυ, μόνον τὺς ἄφησε κάτω μετὰ τῆς ὄνυ, καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος μὲ τὸ Παιδὶ, καὶ παρθὺς ἔβαλέ το εἰς τὰ ξύλα, καὶ ἐπῆρε τὸ μαχαῖρι, καὶ ἔμελλε νὰ σφάξῃ τὸν μονογενῆ τυ Υἱόν· καὶ ἦτον νὰ ἰδῇ τινὰς Πατέρα καὶ Ἱερέα ὁμῦ, καὶ θυσίαν φὸς τὸν Θεὸν χωρὶς αἷμα, καὶ ὁλοκαύτωμα χωρὶς φωτίαν· ἀλλὰ δὶ ἔσφαζε τὸν Υἱόν τυ μὲ τὸ μαχαῖρι, ἀμὴ τὸν ἔσφαζε μὲ τλὶ φοθυμίαν, παιδεύων ἡμᾶς, ὅτι ὄχι μόνον τῶν παίδων, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς φρέπει νὰ φροτιμῶμεν τὰ φοσάγματα τῦ Θεῦ· καθὼς καὶ ὁ Ἰσαὰκ, ἐπειδὴ ἤκυσε, τὸν Θεὸν ὄψεθαι φρόβατον εἰς θυσίαν, πλέον δὶ ἐσωύτυχε καθάλυ φὸς τὸν Πατέρα τυ, διότι ἦτον ὄχι μόνον φρόνιμον, ἀλλὰ καὶ ὑπήκοον, δηλαδὴ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, καὶ χρόνων δεκαπεσάρων. Τάχα δὶ ἐλαβήθητε ὅλοι τλὶ θεοσέβειαν, καὶ τλὶ ὑπομονὶ τῦ παιδός; διότι καὶ συμποδιζόμενον, ὐκ ἐπαράχθη, ὐδὲ τὸν Πατέρα τυ ὠνείδισεν, ἀλλὰ ὅλα τὰ ὑπέμεινε μετὰ σιωπῆς, ὡσαὶ ἀρνίον ἥμερον, καθὼς ὁ Χρισός. „Ὡς φρόβατον ἐπὶ σφαγὶ ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἄκακος ἐναν„τίον τῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος". Καὶ μὴ μῦ λέγει τινὰς, ὅτι δὶ ἐλυπῆτο ὁ Ἀβραάμ. Καὶ πῶς ἔχει λόγον; ἡμεῖς βλέπομεν τὺς λυσὰς, ὁπῦ ὑπάγυσι νὰ τὺς φυρνίσυν, καὶ φείττομεν, καὶ πολλάκις δακρύομεν, καὶ ὁ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπημσόν τυ Υἱόν, μὲ τὰ ἐδικά τυ χέρια νὰ τὸν σφάξῃ, πῶς δὶ ἤθελε λυπηθῇ; Ναὶ, πολλὶ θλίψιν ὑπέμεινε, διότι, ἐὰν καὶ ἐχθρὸς, ἢ θηείον ἦτον, τάχα δὶ ἤθελε λυπηθῇ; ὐκ ἔτι τῦτα, ὐκ ἔτι.

Διὰ τῦτο παρακαλῶ, ὅποτε Υἱόν, ἢ συγγενῆ θάψῃς, ἄνθρωπε, μὴ κλαίῃς ἔτζι ἄφρεπα, καὶ μὴ κατακόπτῃς τῦ λόγυσυ, ἀλλὰ ἐνθυμήσυ τὸν Ἀβραάμ, πῶς ἤθελε νὰ σφάξῃ τὸν Υἱόν τυ διὰ τλὶ ἀγάπλι τῦ Θεῦ, καὶ ὅτε ἐδάκρυσεν, ὅτε ἀνασσάξεν. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰῶβ, ἀὶ καὶ ἐλυπήθη, ὅσον ἦτον τὸ φρέπον, ὡσαὶ φιλόσοργος Πατὴρ, καὶ ὄχι καθὼς κάμνομεν ἡμεῖς τώρα παράλογα, καὶ ἄφρεπα, ὡσαὶ τὺς Ἕλληνας, ὁπῦ δὶ ἤλπιζαν νὰ ἀνασηθῦν. Ἀλλὰ λέγεις, ὅτι δὶ ἠξδύρω πῦ δείσκεται τώρα. Καὶ διατὶ δὶ ἠξδύρεις, εἰπέ μυ; διότι, ἀὶ ἦτον

κα-

καλὸς, καὶ ὀρθοδόξως ἔζησεν, εἴτε κακὸς, φανερὸν εἶναι πᾶς κατεψήφισε. Διὰ τοῦτο θρηνῶ, καὶ ὀδύρομαι, λέγει, ὅτι ἁμαρτωλὸς ἦτον, καὶ δὲν ἔφθασε νὰ μετανοήσῃ, καὶ νὰ μεταλάβῃ τὰ ἄχραντα Μυστήρια, καὶ ἀπέθανε. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ χαίρεσαι, διότι ἐκόπησαν τὰ ἁμαρτήματα, καὶ δὲν αὐξανίζει ἄλλα χειρότερα κακά· καὶ ἂν δυνάσαι νὰ τὸν βοηθήσῃς, βοήθησαί τον, ὡς πρέπει, καὶ ὄχι νὰ τὸν κλαίῃς· ἀλλὰ νὰ δέεσαι τὸν Θεὸν μὲ δίκαις, καὶ ἐλεημοσύναις, νὰ δώσῃς τῶν Ἱερέων νὰ τὰ κάμνουν Λειτουργίαις· διότι ἔτζι ὤφειλαν οἱ Ἀπόστολοι, νὰ γίνωνται μνημόσυνα διὰ τοὺς ἀποθαμένους, κἂν τε δίκαιοι εἶναι, κἂν τε ἁμαρτωλοί· ἐπειδὴ τὰ παιδία τοῦ Ἰὼβ, ἡ θυσία τοῦ Πατρὸς αὐτῶν τὰ ἐκαθάριζε· καὶ ἐσὺ, τί ἀπιστεῖς, καὶ δὲν πιστεύεις, πῶς ἡ Λειτουργία γίνεται μεγάλη παρηγορία, καὶ ἐλαφρότης τῶν κολαζομένων; Καὶ ἂς μὴ κλαίωμεν ἁπλῶς, καὶ ἀλόγως ὅλους τοὺς ἀποθαμένους, ἀλλὰ μόνον ἐκείνους νὰ κλαίωμεν, τοὺς ἐν πλούτῳ ἀποθανόντας, ὁπῶ δὲν ἔκαμαν κάμμίαν ἐλεημοσύνη εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἀπὸ τὸν πλοῦτον, ὁπῶ εἶχαν νὰ κάμνουν διὰ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν· τούτους νὰ κλαίωμεν κατὰ μόνας, καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς, ὄχι μόνον μίαν ἡμέραν, ἢ δύο, ἀλλὰ εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν, καὶ νὰ βοηθοῦμεν αὐτοὺς ὅσον τὸ κατὰ δυνάμιν· ἀλλὰ καὶ ἄλλους νὰ παρακαλοῦμεν νὰ κάμνουν δίκας, καὶ Λειτουργίας πάντοτε, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο θέλουν ἔχῃ ὀλίγην παρηγορίαν. Θέλω νὰ εἰπῶ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, πῶς, καὶ διατὶ φοβόμεθα τόσον δυνατὰ τὸν θάνατον; ὅτι δὲν συμφωνεῖ ἡ ἀγάπη μας εἰς τὸν Χριστὸν, οὐδὲ μᾶς κόπτει διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθά. διότι ὅποιος φοβᾶται τὴν κόλασιν, τὸν θάνατον δὲν τὸν φοβᾶται· καὶ τὰ μικρὰ παιδία τὰ προσωπεῖα φοβοῦνται, τὴν δὲ φωτίαν δὲν τὴν φοβοῦνται. Καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦτο φοβόμεθα τὸν θάνατον, ὅτι δὲν ἔχομεν καθαρὰν καρδίαν· διότι, ἂν εἴχαμεν τὸ συνειδός μας καθαρὸν, δὲν ἐφοβόμεθεν οὔτε πενίαν, οὔτε ἀπορῶν ζημίαν, οὔτε ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδένα.

Βάλε εἰς τὸν νοῦν σου, ἄνθρωπε, πῶς ἡ ζωὴ τοῦ Κόσμου τούτου εἶναι, ὡσὰν τὸ ὄνειρον καὶ τὸν ἵσκιον, ὁπῶ ἀπερνᾷ, καὶ βλέπει τὰ ἀστήτια, καὶ τὰ Παλάτια τῶν Ἀρχόντων, πῶς εἶναι κρημνισμένα, καὶ ἐρημωμένα, μόνον οἱ πύργοι φαίνονται ἔρημοι, καὶ λαλοῦν τὰ κελία. Ἐνθυμήσου πόσα κακὰ ἔκαμναν εἰς τὴν ζωήν τους, καὶ πόρα δὲν ἀκούεται τὸ ὄνομά τους. ἔτζι καὶ πολλοὶ Τύραννοι, καὶ Δυνάσται ἐκάθησαν γυμνοὶ εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ταπεινοὶ ἔγιναν Βασιλεῖς. Ἀλλ' ἂν δὲν φθάνουν ταῦτα εἰς νουθεσίαν, καὶ διόρθωσιν, ἐννόησαι, καὶ πεῖν τὸ θανάτου, ὅτι ἔχομεν φόβον θανάτου. διότι, ὅταν κοιμᾶσαι, τίνος ἄξιος εἶσαι; οὐδενός. ὄχι καὶ τὸ μικρὸν ζωύφιον δυνάται νὰ σὲ θανατώσῃ; Ταῦτα ἐνθυμήσου, καὶ μὴ τὸ ἄνθος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ τὸ ὄφελος τῆς ὄψεως θαύμαζε· μηδ' ἐκεῖνον ὁπῶ σηκώνει τὸν λαιμόν του ὑψηλὰ, καὶ κτενίζει τὸ μαλὶ, καὶ ἀναχαιτίζει τὸν πώγωνα, μηδὲ τὸ ἀπειβὸν φόρεμα, καὶ τὸ χρυσοχαλίνωτον ἄλογον, οὐδ' ἐκεῖνον ὁπῶ ἀπολαυσῶσι πολλοὶ ἄνθρωποι· ἀλλὰ βλέπε, πῶ καταντοῦν εἰς τὸ ὕστερον. Ταῦτα καὶ ἐσὺ συλλογίζου, καὶ φεῦγε

τὴν κενὴν δόξαν, καὶ τὴν ὑπερηφανίαν. Πάλιν, ἐὰν τὰ φαινόμενα, καὶ πρόσκαιρα θαυμάζῃς, καὶ ταῦτα νὰ σοῦ εἰπῶ ἀπὸ ταῖς Θείαις Γραφαῖς τὰ τέτων λαμπρότερα. Ἀλλὰ καθὼς εἶναι ἐκεῖνα διὰ τὴν φανταστίαν τῆς ὄψεως, θαυμάζομεν τὴν ὐσίαν αὐτῶν τὸ τέλος, καὶ βλέπομεν τὸ παν ὅλως, ὅτι πτωχὸς εἶναι καὶ κοπιορτός· καὶ μάλιστα, καὶ πρὸ τὸ διαλυθῆναι, δεῖξον τὸν τον κενόδοξον, ὅταν τὸν πιάσῃ μία θανατηφόρος ἀθυμία, καὶ ψυχομαχῇ, τότε πῦ εἶναι ἡ μεγάλη κενοδοξία, ὁ πῦ ἔσυρνε, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὁπῦ τὸν ἀκολουθοῦσαν, καὶ ἀποδίωχναν τὸς ἀνθρώπος νὰ περάσῃ τὸ ἄλογον τὸ Ἀρχόντος, καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρχων μέσα εἰς τὸ παζάρι; πῦ εἶναι τὰ φορέματα τὰ χρυσᾶ μὲ τὸν μόχον; πῦ εἶναι οἱ ἐπαινεταί; πῦ εἶναι οἱ δεῖπνοι, καὶ τὰ ὄργανα; πῦ εἶναι ὁ γέλως ὁ πολύς; πῦ εἶναι ἡ πολυσαρκία, καὶ ἡ ἀναπαυμένη ζωή; Λοιπὸν τί ἔγινεν ἐκεῖνο τὸ κορμὶ, ὁπῦ ἀπέλαυσε τόσλω καλοπάθειαν, καὶ τιμλώ; πήγαινε εἰς τὸν τάφον, καὶ θέλεις ἰδῇ βρῶμον πολλὼ, καὶ σκωλήκων πλῆθος, καὶ σκάζον πικρῶς· καὶ μακάρι νὰ ἦτον τόσον μόνον ἡ ζημία, πῶς ἔγινε σαπεία, καὶ δυσωδία· ἀμὴ γιὰ συλλογίσου ἐκεῖνον τὸν ἀτελεύτητον σκώληκα, ἐπὶ τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων, ἐπὶ τὸ σκότος τὸ ὀξώτερον, ἐπὶ τὸ πῦρ τὰ ἄσβεστον, ἐπὶ τὰς ἀυπομονήτος, καὶ αἰωνίος κολάσεις· διότι ἐδῶ, ἕως ὁπῦ ζῦμεν, καὶ τὰ καλὰ, καὶ τὰ κακὰ ἔχεν τέλος· καὶ τόσον εἶναι ἐκεῖ εἰς τὸν κάτω Κόσμον ἡ κόλασις ἀπαρηγόρητος, ὅσον δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ εἰπῇ τινάς. Λοιπὸν τί ἔγινεν ἐκεῖνος ὁ πολὺς σολισμός; πῦ ἐπῆγεν ἡ πολλὴ κολακεία, καὶ δόφημία, καὶ τὰ πολλὰ κτήματα καὶ χρήματα; ποῖος κακὸς ἄνεμος ἐφύσησε, καὶ ὅλα τὰ διεσκόρπισε; Καὶ τί μέλλει αὔτη ἡ ἔξοδος εἰς τὴν ταφή; μάλιστα πολλὼ ζημίαν προξενεῖ, ὄχι μόνον εἰς τὸν ἀποθανόντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸς ἐνταφιαστάς· διότι ὐδενὶ κέρδος ἔχει ὁ ἀποθανὼν ἐξ ἐκείνων τῶν φορεμάτων, διότι ὑπάγεσιν οἱ τυμβορύχοι, καὶ τὸν ἐκδύσεν, καὶ κάμνουν καὶ ἐκείνος καὶ κολάζονται.

Πῶς δὲν σωφρονίζεσαι, ἄνθρωπε, ὅποτες ἀκόεις, ὅτι ὁ Χριστὸς γυμνὸς ἀνασήθη; καὶ ὅτι δὲν εἶπε, καὶ τεθνεῶτα μὲ ἐθάψετε· ἀλλὰ πεινῶντα μὲ ἐθρέψετε, καὶ τὰ λοιπὰ, ἀλλὰ μόνον σκέπασμα νὰ ἔχῃ πολὺ περισσότερον μετὰ τὸν θανάτον. Ποίαν γοῦν ἀπολογίαν ἔχομεν εἰς τῦτο νὰ εἰπῦμεν; ὐδεμίαν· ὅποτε τὸ κορμὶ, ὁπῦ τὸ τρώγεν οἱ σκώληκες, σολίζωμεν, καὶ τὸν Χριστὸν πεινῶντα, διψῶντα, γυμνὸν περιπατῶντα, καὶ ξένον παραβλέπωμεν. Καὶ ὄχι μόνον τόσον, ἀλλὰ ἀκόμη εἰς τὸ κρεββάτι κείμενος, καὶ ψυχομαχῶν, λέγει, ὁ ἀποθαμένος φορεῖ τὰ πλέτε τὰ σημάδια, ἤγουν λαμπρὰ ῥοῦχα, σρώματα καὶ προσκεφάλαια χρυσᾶ εἰς σολισμὸν τῆς κλίνης, πλεσίων καὶ πτωχῶν προπεμπομένων εἰς τὸν τάφον, καὶ τὰ πλήθος τῶν ἀνθρώπων καταγελώντων, καὶ ὄχι δυφημένων· ἀλλ' ὅταν παραδώσωσι τὸ κορμὶ εἰς τὰς σκώληκας, ὑποσρέφοντες, λέγομεν· πῦ εἶναι τὸ πλῆθος τὸ ὄχλε; τί ἔγιναν ἡ φωναῖς, ἡ κραυγὴ ἐκείνη; πῦ εἶναι αἱ λαμπάδες ἡ χρυσαῖς τῶν Ἱερέων; πῦ ἡ σύγχυσις τῶν γυναικῶν ὁμῦ μετὰ τῶν ὀργάνων; μή πως καὶ νὰ εἶναι ὁ-

νειρα αὐτὰ, ὅπῃ εἴπαμεν; πῇ εἶναι ἐκεῖνοι, ὅπῃ τὸν ἐπαρηγορῆσαν, ὅτι δὲν ἀπεθαίνει; ἀλλὰ ὀδύνας εἶναι ἀθανάτος. Ἰδέτε τὸν ἀποθαμένον, καὶ γνωρίσατε, ἀδελφοὶ, τὸ μέγα μυστήριον τοῦτο, καὶ καταφρονήσατε τὰς ἁμαρτίας· ἰδέτε καὶ φείδεσθε, ἰδέτε καὶ θαυμάσετε, ἰδέτε καὶ μιμεῖσθαι ὑπερηφανεύεσθε. Ἐὰν ἴδῃς Βασιλέα, ἢ Ἄρχοντα ἀποθαμένον, γνωρίζεις τὸν διὰ Βασιλέα; ὄχι· καὶ αὐτὸς τὸν θάνατον τρέμει, καὶ αὐτὸς ὥσπερ τὸν πτωχὸν φοβᾶται, ὅλος γίνεται ἐλεεινὸς, ὅπῃ ἦτον φοβερός· εἰς μίαν ὥραν γίνεται ταπεινὸς ὁ μέγας, καὶ ὑπερήφανος· αὐτὸν ὅπῃ χθὲς ἔτρεμεν ὁ Κόσμος, ἄρτι ἐπαράχθη, ἐσαλεύθη, ὅλη τοῦ ἡ δυνάμις ἐχάθη. Ἴδεν Ἄγγελους φοβερὰς, καὶ ἀσχολᾶ τὴν ἐξουσίαν του· βλέπει θυσάτον φοβερὸν, καὶ τὸν ἐδικόν του φόβον, ὡς καπνὸν ἐλογίθη· βλέπει θεωρίαν παράξενον, καὶ χάνει τὴν ὄψιν του· ἀκούει τὴν ἀπόφασιν τῆς ψυχῆς του, καὶ ὅλος τρομάσσει, καὶ κλαίωντας λέγει· πῇ εἶναι τῶν Ἀρχόντων μου ἡ ἐξουσία; ἀλλοίμονον! ἄλλη τάξις ἀληθινὴ, ἄλλη δυνάμις δυνατὴ, ἄλλη ἐξουσία μεγάλη, ἄλλη Βασιλεία ἀλάθαστος, ἄλλος Βασιλεὺς φοβερὸς καὶ ἀθάνατος, ἄλλο θυσάτον παράδοξον. Τέτοια καὶ ἄλλα φοβερώτερα συλλογίζονται οἱ ἀποθαμένοι. Πολλάκις δὲ καὶ ὅταν ψυχομαχῶσιν, ἄλλοι μὲν πηδᾶν ἀπὸ τὴν κρῶσίν τους, θέλοντες νὰ φύγεν τὸν θάνατον· ἄλλοι δὲ τρίζουσι τὰ ὀδόντιά τους· ἄλλοι κτυπᾶσι τὰ καπωσάγωνα· ἄλλοι γυρίζουσι φοβερῶς τὰ ὀμμάτιά τους, βλέποντες τοὺς Ἀγγέλους, καὶ τοὺς δαίμονας, ὅπῃ ἐξεπάζεν, ὅπῃ καταπείνεν τὴν ψυχήν τους. Τότε πολλὰς δύχας θέλει ὁ τοιοῦτος, πολλὰ δάκρυα, πολλὰ καλὰ νὰ συνοδεύσεν τὴν ψυχήν του. Ἐὰν ἐδῶ θέλωμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς ἄλλον τόπον, γυρεύομεν συνοδίτας, πόσῳ μᾶλλον θέλομεν νὰ ἔχωμεν ἐκεῖ εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην κρίσιν, συνοδοιπόρους, νὰ μᾶς φυλάξεν ἀπὸ τοὺς κακοὺς κλέπτας τοὺς δαίμονας, ὅπῃ δὲν γυρεύεν βίον καὶ πλοῦτον, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ζητοῦν νὰ κολάσεν; Τότε καλὴ συνοδία εἶναι ἡ Ἐλεημοσύνη, καὶ ἡ ἀγάπη, ὅπῃ δύνονται νὰ γλυτώσουν ψυχήν· καλοὶ σύντροφοι οἱ πτωχοὶ εἶναι νὰ μᾶς καθοδηγήσεν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ἂς γυρίσωμεν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἂς γνώσωμεν καλοὶ, καὶ εὐάρεστοι διὰ τῶν εὐαρέστων πράξεων· ἂς στολίσωμεν μὲ ὅσην δύναμιν καὶ ἂν ἔχωμεν, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, ἡ τιμὴ, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Περὶ Ταπεινοφροσύνης, καὶ Δικαιοσύνης.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὁ ὑπερήφανος ἄνθρωπος, ἀδελφοὶ, εἶναι ἄγνωστος, μάλισα καὶ ἄθεος, καὶ ὁμοιάζει ὄχι μόνον ἐκεῖνον τοὺς Φαρισαίους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς δι-

βόλυ· ὅτι ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ ἀγνωσίαν τε ἠθέλησε νὰ γένῃ ἰσόθεος. διὰ τοῦτο, ἀπὸ φῶς ὁποῦ ἦτον, ἔγινε σκότος, καὶ ἀπὸ Ἄγγελος, ἔγινε διάβολος καὶ σκότος. Τοῦτο κάμνει καὶ ὁ ὑπερήφανος, ὅτι μόνον τοῦ λόγου τε κάμνει καλὸν, σοφὸν, καὶ γνωστικὸν, καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δὲν τοὺς ἔχει οὐδὲ διὰ τίποτας, μόνον τοὺς ἐμπαίζει, καὶ ἀναγελᾷ· καὶ ἐὰν πέσῃ εἰς ἁμαρτίαν, δὲν μετανοεῖ, δὲν ταπεινώνεται, ὅτι δὲν τὸν ἀφίνει ἡ ἀγνωσία, καθὼς καὶ τὸν διάβολον· καὶ ἂν δὲν μετανοήσῃ γνησίως, θέλει κολασθῇ μὲ τὸν σωτροφόν τε τὸν διάβολον. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μιαρὸν πάθος τῆς κενοδοξίας, τὸ ἔχουν καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ἀμὴ ὅσοι εἶναι κοντοὶ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὑπάρχουν φύσει ἀλαζόνες, καὶ φθονεροί. ὁ δὲ ταπεινόφρων ἄνθρωπος, ἐὰν καὶ σφάλῃ τίποτε, ἐν ὀλιγοστῷ ὑπερβαίνει, καὶ προσρέχει μετὰ τῆς γνώσεως, καὶ δικαιοσύνης πρὸς τὸν Θεόν. Ἀμὴ ἐὰν αἰτιαμόσῃ τὴν δικαιοσύνην μὲ τὴν ταπεινοφροσύνην, τοῦ δὲν θέλει ὑπάγῃ; πόσους καὶ πόσους Οὐρανοὺς θέλει ἀναβῇ; καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Θρόνον τοῦ Θεοῦ θέλει παρασταθῇ, ἀναμέσον τῶν Ἀγγέλων μετὰ παρρησίας πολλῆς. Ἐὰν δὲ ἐκεῖνοι ὁποῦ ὁμολογοῦσι τὰ ἁμαρτήματά τους μετὰ ταπεινοφροσύνης, τοσαύτην προξενοῦσι τὴν παρρησίαν, πόσῳ μᾶλλον ἐκεῖνοι οἱ τὰ πολλὰ καλὰ κάμνοντες, καὶ ταπεινώνοντες τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, πόσους σεφαΐους θέλουν λάβῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ταπεινοφροσύνην; Ὥστε, ἐὰν καὶ μύρια καλὰ ἔργα κάμνῃς εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν, κἂν τε ἐλεημοσύνην, κἂν τε προσευχὰς, κἂν τε νηστείας, κἂν τε ἄλλας ἀρετὰς, καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην δὲν βάλῃς θεμέλιον, ὅσον μόνον καὶ κοπιάζεις εὔπερα. διότι δὲν εἶναι οὐδεμία ἐδικόν μας κατόρθωμα, ὁποῦ χωρὶς αὐτῆς τῆς ταπεινοφροσύνης νὰ σταθῇ δυνάται. ἀλλὰ κἂν σωφροσύνην εἴπῃς, κἂν τε παρθενίαν, καὶ ἀργύρια καὶ πλοῦτον καταφρονήσῃς, κἂν ἄλλην ἀρετὴν κάμῃς, ὅλα ἐκεῖνα ἀκάθαρτα εἶναι καὶ μεμιασμένα, καὶ συγχωντερὰ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ νὰ μὴ γίνωνται μετὰ τῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ ἀγάπης. Ὅτι, διὰ τοῦτο ἀπὸ δύο οὐσίας ἔκαμεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἤγουν σαρκὸς, καὶ πνεύματος, ἵνα ὅταν πέσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ὑπερηφανίαν, καὶ ὑψωθῇ, νὰ ταπεινώνεται διὰ τὸ δίπελες τῆς σαρκός. Τότε ἂς εἰπῇ μὲ τὸν Προφήτην· „τί ἐστιν ἄνθρωπος; ματαιότη„τι ὡμοιώθη". Ὅταν δὲ πάλιν ἀνάξιόν τι τῆς δοξασίας σοι παρὰ τοῦ Θεοῦ τιμῆς ἐννοήσῃς, μετάθες πρὸς τὸν ζῆλον τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων. Ἡ τῆς ψυχῆς δόξα μέγα καλὸν εἶναι διὰ νὰ γνωρίζῃ τινὰς τὴν ἐδικήν του συγγένειαν, καὶ πατρίδα, καὶ πόθεν ἐγεννήθημεν· διότι καὶ αὐτὴ ἡ τῆς φύσεως γνώρισις μᾶς φθάνει εἰς διδασκαλίαν, καὶ ὅλα τὰ πάθη τὰ ἀνθρώπινα δυνάται ταπεινῶσαι, καὶ καταπραΰναι τὸν νοῦν καὶ ἡσυχάσαι. ἐνθυμήσου καὶ ἐσὺ, ἄνθρωπε, τίνος φύσιν σου, τί εἶναι, καὶ τοῦτο σὲ φθάνει νὰ ταπεινωθῇς πάντοτε, πῶς εἶσαι γῆ, καὶ χῶμα, καὶ ἔχεις καὶ τὸν θάνατον σιμά σου σωτροφον.

Ἐπλάσθη ὁ Ἀδὰμ ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ δὲν εἶδε τὸν Θεὸν, ὅταν τὸν ἔπλασε. διότι δὲν ἔκαμνε χρεία νὰ εἶναι μάρτυρας τῶν γινομένων ἔργων τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μὴ καυχᾶται κατὰ τῶν θαυμασίων ἔργων τοῦ Θεοῦ,

νὰ

νὰ κενοδοξῇ. Διότι, ἐὰν τόσω παπείνωσιν εἶναι ἐνδεδυμένος, καὶ πάλιν ὑπερηφανεύεται, καὶ δὲν γνωρίζει τὸν πλάσαντα αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν ἀτιμάζει· ἐὰν ἤθελε λάβῃ τὸ ὑπὲρ φύσιν, τίς ἤθελεν ὑπομείνῃ τινὶ ἄμετρον αὐτῷ ὑπερηφανίαν; Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς πλάσας τὸν ἄνθρωπον, καὶ δωρήσεις μεγάλας, καὶ ταπεινώσεις πολλὰς ἔβαλεν εἰς τὸ πλάσμα του, ἵνα διὰ μὲν τῆς ἐχύσης αὐτοῦ δωρέας θαυμάζεται ἡ χάρις τοῦ Τεχνίτου Θεοῦ, διὰ δὲ τῆς ταπεινώσεως τὸ φρόνημα τὸ ἀνθρώπινον καταμαραίνηται. Ἔδωκεν αὐτῷ γλῶσσαν νὰ σωτυχαίνῃ, καὶ νὰ ὑμνῇ, καὶ νὰ ψάλλῃ τὰ θεῖα λόγια· νὰ ἐρμηνεύῃ τὰ κάλλη καὶ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς Κτίσεως· νὰ ὁμιλῇ περὶ Οὐρανοῦ, καὶ γῆς· νὰ θαυμάζῃ, καὶ νὰ δοξάζῃ τὸν ἀειτοτέχνην Θεόν. Μικρὸν μέρος ἡ γλῶσσα εἶναι, οὐδὲ δύο δακτύλων, οὐδὲ ἄκρον ὄνυχος, ἀλλὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἄκρον ὁμιλεῖ περὶ Οὐρανοῦ, καὶ Γῆς, καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσῃ, ὅτι μέγα τίποτες εἶναι, νὰ ἐπαίρεται, καὶ νὰ καυχᾶται, πολλαῖς φοραῖς γεννῶνται εἰς αὐτὴν φυσαλίδες, καὶ ὀχετραῖς, καὶ τραύματα αὐτὴν περιπλέκονται, ἵνα μάθῃ, ὅτι καὶ αὐτὴ θνητὴ εἶναι, καὶ περὶ ἀθανάτων πραγμάτων σωτυχαίνει. Διὰ τοῦτο χρεωστεῖ νὰ γνωρίζῃ, ποία εἶναι ἡ δυνάμις τοῦ κηρυττομένου, καὶ τίς ἡ ἀθένεια τοῦ κηρύττοντος. Ἔδωκεν αὐτῷ ὀφθαλμὸν, τινὶ μικρὰν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ δι' αὐτῆς βλέπει ὅλην τὴν Κτίσιν· καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπαίρεται, καὶ νὰ ὑπερηφανεύεται, διὰ τοῦτο πολλαῖς φοραῖς τυφλώνεται, τζιμπλιάζει, δακρύζει, καὶ πάσχει ἄλλαις ἀθενείαις, ὅπου γεννῶνται, ἵνα ἀπὸ μὲν τοῦ λόγου του γνωρίζῃ, ὑπὸ δὲ τῆς δημιουργίας τὸν Τεχνίτην θαυμάσῃ, καὶ ἐπαινέσῃ. Λοιπὸν, ἐὰν τοιαύτην ἀθένειαν ἔχῃ ἐπάνω του ὁ ἄνθρωπος, καὶ πάλιν ἀλησμονῇ τινὶ δύτέλειά του, καὶ φαντάζεται ὅτι κάτι τί εἶναι, τόσον ὅτι καὶ κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ ὑπερηφανεύεται· ἐὰν καὶ παύσῃ τελείως ἐλευθερωθῇ τῆς ἀθενείας, τίς καὶ ποῖος ἤθελε τὸν ὑπομένῃ ὑπερηφανεύόμενον; Ἐννόησον, ἄνθρωπε, μὲ τίνα ἀνεμώνεσαι, καὶ ὑπερηφανεύεσαι, καὶ τοῦ ξένου τινὶ ὑπηρεσίαν ἐντρέπεσαι νὰ τὴν κάμῃς, καὶ λέγεις τάχα νὰ γένῃ τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο. διότι, ἐὰν καὶ εὐγενικὸς εἶναι τινὰς καὶ λαμπρὸς, καὶ αὐτὸς τοῦ ξένου νίπτει τοὺς πόδας· καὶ πῶς δὲν εἶναι βαρύ; μάλισα ἐλαφρὸν εἶναι καὶ τίμιον, ἐὰν καὶ κατὰ πολλὰ λαμπρὸς εἶναι εἰς τὴν τοῦ γένους εὐγένειαν, καὶ σούδυλος εἶναι τοῦ ὑπηρετήσαντος. Ἐννόησον, τίς καὶ ποῖος νίπτε τοὺς πόδας τῶν Μαθητῶν· φανερὸν εἶναι, ὅτι ὁ Κύριος τῆς δόξης Χριστὸς, καὶ Θεὸς τῶν ἁπάντων, καὶ παῦσαι, ἀδελφὲ, νὰ λέγῃς, ὅτι εἶμαι εὐγενὴς, καὶ ἀρχοντόπυλον, διότι δὲν εἶναι ἄλλο καλλίτερον, καὶ ταπεινότερον, ὡσὰν νὰ μὴ καυχᾶται τινὰς εἰς τὰ ἔχῃ του, καὶ μέγα φρονεῖν· καὶ ὄχι εἰς τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ παρόντα. διότι δὲν εἶναι ἄλλο τι τόσον ἐπίφθονον, ὡς ὁ ἄνθρωπος ὅπου πλουταίνει, ἀλλὰ μάλισα ὅταν ὑπερηφανεύεται, διπλοῦς ὁ ἐγκρεμνός του γίνεται· ὁ δὲ μετρίως διαπερνῶν, ὑποκόπτει τῇ ταπεινοφροσύνῃ τὴν ζηλίαν τῆς τυραννίδος, καὶ μετὰ ἀσφαλείας ἔχει ἐκεῖνα, ὅπου ἔχει.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ τούτου, τοῦ φθαρτοῦ πλούτου, διότι ὄχι μόνον εἰς τὰ μέλλοντα ἡμᾶς δὲν ὠφελεῖ, καὶ ἀλλὰ εἰς τὰ παρόντα δί-

δει τὰς πειρασμὰς. Διὰ τῦτο ἂς μὴ μέγα φρονοῦμεν ἐπὶ τὸν πλῦτόν μας, ἀλλὰ μηδὲ ἀπὸ ἄλλε τινὸς πράγματος· διότι, ἐὰν ἐπὶ τῆς πνευματικοῖς κατορθώμασιν, ὁ μέγα φρονῶν, φθείρεται καὶ κολάζεται, πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ σαρκικὰ πάθη. Ἂς γνωρίσωμεν τὴν φύσιν ἡμῶν τὴν φθαρτὴν· ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὰ ἁμαρτήματά μας· ἂς μάθωμεν ποῖοι εἴμεθεν, ἤγεν πρόσκαιροι, καὶ φθαρτοὶ, καὶ φθάνει μόνον τῦτο εἰς ὑπόθεσιν τῆς ταπεινοφροσύνης· διότι εἰς τῦτο ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὸ λόγε τε, ὅτι δὲν εἶναι τίποτα· διότι δὲν εἶναι ἄλλος τρόπος, ὁπῦ νὰ κάμῃ τινὰς φίλον τὸν Θεὸν, ὡσὰν νὰ μετρᾷ τὸ λόγε τε μικρότερον ἀπὸ ὅλες τὰς ἀνθρώπες. διατὶ λέγει ὁ Χρισός· „Δεῦτε πάντες „πρός με, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμῦ, ὅτι πρᾶος εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ". Ἐγὼ εἶμαι Θεὸς, καὶ Υἱὸς τῦ Θεῦ τῦ Μεγάλε Βασιλέως τῦ Οὐρανῦ, καὶ τῆς γῆς, καὶ ἐὰν δὲν ἤμεν ταπεινὸς καὶ πρᾶος, δὲν ἤθελα κάμῃ πτωχὶν Μητέρα· ἐὰν δὲν ἤμεν πρᾶος, δὲν ἤθελα ἔλθῃ πρὸς ἐσᾶς, ἐγὼ ὁ Ποιητὴς τῆς Κτίσεως, καὶ Δημιεργὸς τῆς φαινομένης καὶ μὴ φαινομένης· ἐὰν δὲν ἤμεν πρᾶος δὲν ἤθελα κατεβῇ ἀπὸ τὰς Οὐρανὰς, νὰ γενῶ ἄνθρωπος ὡσὰν καὶ ἐσᾶς· ἂν δὲν ἤμεν πρᾶος καὶ ταπεινὸς, δὲν ἤθελα γεννηθῇ εἰς τὸ παχὺ τῶν ἀλόγων ζώων, ὁπῦ εἶχα τῦ Κόσμε ὅλε τὸν πλῦτον, καὶ τὰ παλάτια τῶν Βασιλέων, καὶ Ἀρχόντων· ἂν δὲν ἤμεν ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ ὑπομονητικὸς, δὲν ἤθελα δώσῃ τὸν νῶτόν με εἰς μάστιγας, καὶ εἰς θάνατον διὰ τὰς ἁλυσίδας· ἐὰν δὲν ἤμεν ταπεινὸς καὶ ἀνεξίκακος, ἄλλοι ἐχρεωστοῦσαν νὰ πάθεν, καὶ δὲν ἔπαθαν, καὶ ἐγὼ ὁπῦ δὲν ἐχρεώστεον, ἐπλήρωσα τὸ χρέος τῦς, διὰ ἐκείνῦς. Ἔτζη λοιπὸν εἶμαι πρᾶος καὶ ταπεινὸς, ὅτι ἐσεῖς ἐσφάλετε, καὶ ἐγὼ ἐδάρθην καὶ ἐθανατώθην. ἔτζη εἶμαι ταπεινὸς, καὶ παρακαλῶ τὰς δέλες με νὰ κάμνεν καλὰ, καὶ δὲν ἐντρέπομαι, διὰ νὰ μὴ ἀναγκαθῶ εἰς ὀργὴν, καὶ τὰς κολάσω. Ὅταν λοιπὸν ἔλθῃς εἰς τέτοιαν σύνοιαν, θαύμασαι εἰς τὴν ταπείνωσιν τῦ Κυρίε ἡμῶν Ἰησῦ Χρισῦ, καὶ ταπεινώσε καὶ ἐσὺ ὅποιος καὶ ἂν εἶσαι· καὶ βάλε εἰς τὸν νῦν σε, πῶς ἐκατέβη ὁ Αὐθέντης σε ἀπὸ τὰς Οὐρανὰς εἰς τὴν Γῆν, καὶ ἀπὸ τὴν Γῆν εἰς τὸν Ἅδην, καὶ τότε δὲν θέλεις ἐπαινέσει τῦ λόγε σε, ἀλλὰ μάλιστα θέλεις καταγελάσει τὴν ἀγνωσίαν σε, ὅτι δὲν ἔκαμες ποτὲ κἀμμίαν ταπείνωσιν. Εἰδὲ καὶ εἶσαι ταπεινότερος ἀπὸ ὅλες τὰς ἀνθρώπες, μὴ διὰ τῦτο μέγα φρόνει, μηδὲ ἄλλες ὠνείδιζε, διὰ νὰ μὴ χάσῃς τὸ καύχημά σε, καὶ τὸν κόπον σε ὁμῦ καὶ τὴν τιμήν σε. Διὰ τῦτο ταπεινοφρονεῖς, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν· εἰδὲ καὶ διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης πέσῃς εἰς ὑπερηφανίαν, καλλίτερον ἦτον νὰ μὴ ἐταπεινοφρόνῃς· διότι πολλοὶ πολλαῖς φοραῖς φαίνονται πρὸς ἡμᾶς, πῶς εἶναι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι, καὶ ἐκεῖνοι εἶναι χειρότεροι, καὶ πονηρότεροι ἀπὸ ὅλες.

Ἀλλὰ τὰς τοιῦτες ἀφίνοντες, ἐπὶ τὰς πολιτευομένες θεαρέσεως νὰ εἰπῦμεν. Ποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπῦ γνωρίζοεν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἔργα νὰ κάμνοεν, τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν ἀρετῶν, τὴν ταπεινοφροσύνην νὰ ἀμελῶν; διὰ τῦτο ἄφηκεν αὐτὰς ὁ Θεὸς, διὰ νὰ μάθεν ὅτι, ὄχι μὲ τὴν

ἐδικίωτες δυάμιν ἐκατόρθωσαν ἐκεῖνα τὰ καλὰ ἔργα, ἀλλὰ τῇ χάριτι τȣ̃ Θεȣ̃. διότι φρόνιμος λέγεται, ὄχι ὁπόταν τινὰς ἀδικηθῇ παρά τινος δυνάστου καὶ ἀδικητȣ̃, καὶ ὑπομένει φρόνιμος, ἀλλ' ὅταν ἀδικηθῇ ὑπὸ δύτελῶν καὶ ποταπῶν ἀνθρώπων πειραζόμενος, καὶ ὑπομένων. διότι βλέπε τὴν φιλανθρωπίαν τȣ̃ Θεȣ̃, ποταπὴν θεραπείαν, καὶ ἰατρείαν δείχνει εἰς τȣ̀ς δȣ̀λȣς τȣ. Ἐπειδή, ὁπόταν ὁ Ἰσαὰκ ἐδιώκετο ὑπὸ τȣ̃ Βασιλέως Γεράρων ἀδίκως ἀπὸ τȣ̀ς κόπȣς τȣ, ȣ̓δέποτε ἐλυπήθη, οὐδὲ ἐβόησε πρὸς τὸν Θεόν, ȣ̓δὲ εἶπεν, ȣ̓δὲ ἀπὸ τὰ πηγάδια, ὁπȣ̃ ἄνοιξα, ἀφίνουν με νὰ ὁρίζω· πάχα νὰ μὴν εἶναι θέλημα Θεȣ̃ καὶ τȣ̃το, καὶ ἔρημος ἔγινα, καὶ τῆς ἄνωθεν τȣ̃ Θεȣ̃ βοηθείας ἐστερήθηκα, ἢ τῆς ἐπισκέψεως τȣ̃ Δεσπότȣ μου Θεȣ̃ ἐστερήθην; δὲν εἶπε τοιȣ̃τον λόγον πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ μετὰ πραότητος ἐκείνȣς ὅλȣς τȣ̀ς τοιȣ́τȣς πειρασμȣ̀ς μακροθύμως ὑπέμεινε. διὰ τȣ̃το καὶ περισσοτέρας ἀπέλαυσε τῆς ἄνωθεν βοηθείας, καὶ παρηγορίας. διότι ἐφάνη ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἰσαὰκ ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, καὶ εἶπέ τȣ· ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τȣ̃ Πατρός σȣ· ὅτι ἐγὼ ἐδόξασα, καὶ περίφημον ἔκαμα τὸν Πατέρα σȣ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον. Διὰ τȣ̃το μὴ φοβȣ̃, ὅτι μετὰ σȣ̃ εἶμαι, καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σȣ διὰ Ἀβραὰμ τὸν Πατέρα σȣ, διότι πολλὰς τȣ̃ χρεωστῶ τὰς ἀνταποδόσεις, διὰ νὰ μὲ ὑπακȣ́σῃ νὰ κάμῃ τὸν λόγον μȣ· καὶ ἐσὺ ἔσῃ δȣ́λογημένος, καὶ περιφανέστατος, καὶ ὀξάκȣστος ὡσαὶ καὶ τὸν Πατέρα σȣ. Βλέπεις, πόση χάρις εἶναι ἡ δυνάμις τῆς ταπεινώσεως; διότι ἐκεῖνοι οἱ πρώτοι βάρβαροι ἦλθαν εἰς τὸν δίκαιον, καὶ ἐζήτȣν συμπάθιον ὀξ αὐτȣ̃, ὅτι ἐγνώρισαν πῶς ἦτον ὁ Θεὸς μετ' αὐτȣ̃. Ἂς ἰδȣ̃μεν πῶς καὶ ὁ τȣ́τȣ Υἱὸς ὁ Ἰακὼβ, διωκόμενος ὑπὸ τȣ̃ Ἀδελφȣ̃ τȣ Ἠσαῦ, καὶ εἰς τὴν φυγὴν ἐκείνην ὁπȣ̃ ἔκαμεν, ἐνύκτωσεν εἰς τόπον, ὁπȣ̃ ὠνομάζετο Χαρράν, καὶ ἐπῆρε λίθον, καὶ ἔβαλε προσκεφάλαιον αὐτȣ̃, καὶ ἐκοιμήθη. Εἶδες ταπείνωσιν θαυμαστήν; εἶδες πῶς οἱ παλαιοὶ ἄνδρες ἔκαμναν ταῖς στράτιες των; καθὼς καὶ ἔτος ὁ Πατριάρχης Ἰακὼβ, ὁ ὁποῖος ἦτον ἀνάθρεμμένος εἰς ἀρχοντικὸν καὶ λαμπρὸν σπῆτι, πῶς ἐπῆρε λίθον καὶ ἔβαλε προσκέφαλον, καὶ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἐκοιμήθη; Διὰ τȣ̃το ἠξιώθη καὶ εἶδε Θεȣ̃ μυστήρια φοβερὰ καὶ παράδοξα, ἤγουν τὴν σκάλαν ἐκείνην τὴν θεϊκήν, ὁπȣ̃ ἀνέβαιναν, καὶ ἐκατέβαιναν οἱ Ἄγγελοι τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ ὁ Θεὸς τὴν ἐκράτειεν, ἡ ὁποία προεικόνιζε τὴν Παναγίαν Θεοτόκον καὶ Παρθένον. Καὶ λέγει ὁ Θεὸς πρὸς Ἰακώβ· „Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ „τȣ̃ Πατρός σȣ". διὰ τȣ̃το μὴ φοβȣ̃, ἀλλὰ πίστευε, ὅτι εἶμαι μετὰ σȣ̃, διὰ νὰ σὲ φυλάγω εἰς τὴν στράταν, ὁποῦ πηγαίνεις. Καὶ πάλιν καὶ δȣ́τερον καὶ τρίτον τȣ̃ εἶπε, πῶς ἐμένα ἔχεις σωσοδοιπόρον εἰς φύλαξίν σȣ. Διὰ τȣ̃το καὶ ἐσύ, Ἀδελφέ, ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς τὰ ἔργα σȣ μεγάλα, μὴ βάνῃς μὲ τὸν νȣ̃ν σȣ πῶς εἶναι μεγάλα, ἀλλὰ ὁμολόγει πῶς ἡ χάρις τȣ̃ Θεȣ̃ τὰ ἐκατόρθωσε, διὰ νὰ ἔχῃς τὸν Θεὸν χρεώστην, ὄχι μόνον τῶν κατορθωμάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλήν σȣ γνώμην. Ἐὰν λοιπὸν θέλῃς νὰ εἶσαι ταπεινόφρων, μὴ μὲ λόγια μόνον καὶ σχήματα δείχνῃς τὴν ἀρετήν σȣ, ἀλλὰ καὶ μὲ λόγια, καὶ μὲ ἔργα· καὶ μὴ πρὸς μόν

τὸν

τὸν σῶα νὰ φαίνεσαι ταπεινὸς, πρὸς δὲ τὸν ἄλλον θηρίον ἀνήμερον, ἀλλὰ εἰς ὅλους θέλεις νὰ εἶσαι γλυκὺς καὶ ταπεινὸς, κἄν τε φίλος εἶναι, κἄν τε ἐχθρὸς, κἄν τε μέγας, κἄν τε μικρός. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀληθινὴ ταπεινοφροσύνη, καὶ δεκτὴ εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ὄχι ποτὲ μὲν ταπεινὸς, ποτὲ δὲ ὀξύθυμος καὶ ὀργίλος· διότι ὅποιος νικηθῇ ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, ὅλας τοὺς τὰς ἀρετὰς ἔχασε. Διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ, ὅποιος καὶ ἂν εἶσαι, καὶ θέλεις νὰ δείξῃς ἔργα μεγάλα, μὴ μέγα ὑψώνεσαι, καὶ τότε εἶσαι μέγας· καὶ ἂν νομίζωμεν ὅτι εἴμεθεν ἁμαρτωλοὶ, τότε γινόμεθεν δίκαιοι, καθὼς ἔκαμεν ὁ Τελώνης. Ἐὰν δὲ εἰπῇς ὅτι εἶσαι δόκιμος, καὶ ἐνάρετος, τότε ἔγινες ἄχρηστος, καὶ ἀδόκιμος, ἐὰν καὶ δόκιμος εἶσαι· διότι τοῖς ὑπερηφάνοις εἶδεν ὁ Θεὸς νὰ ἀναντιῶται· καὶ τοιοῦτοτρόπως δίδει χάριν τοῖς ταπεινοῖς ὁ Κύριος· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ΑΜΗΝ.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Περὶ Ψυχῆς, καὶ Ἐλπίδος.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔχουσιν ἔργα καλὰ, καὶ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν δὲν ἔχουν, ὁμοιάζουσιν ὡσὰν τὰ νεκρὰ σώματα, τὰ ὁποῖα κορμία ἔχουν μὲ καλὰ φορέματα ἐνδεδυμένα, καὶ σαβανωμένα, ἀμὴ δὲν ἔχουν αἴσθησιν τῶν καλῶν. Διότι, τί τὸ ὄφελος εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἔχῃ ψυχὴν νεκρὰν, καὶ ἀποθαμένην, καὶ μὲ τὰ ἔργα τὰ καλὰ νὰ εἶναι ἐνδεδυμένη; Τὰ ἔργα γίνονται ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς ἀνταποδόσεως τῶν στεφάνων. Ἀλλὰ ἐὰν τὸν Ἀγωνοθέτην δὲν ἠξεύρῃς ποῖος εἶναι, ἀμὴ ὑπὲρ τίνος κοπιάζεις, καὶ ἀγωνίζεσαι; διότι καθὼς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πρῶτον προνοοῦσι διὰ τὴν ζωήν τους, καὶ ὕστερα φροντίζουν τοῦ τρέφεσθαι· ἔτζι λοιπὸν πρέπει νὰ ἔχωμεν τῆς ζωῆς τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Χριστὸν, ἔπειτα νὰ τρεφώμεθεν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς καλοῖς. διότι ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν τρέφεται, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ· ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν εἶναι ζωντανὸς, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τρέφεται. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ἐργαζόμενος χωρὶς πίστεως, καὶ δικαιοσύνης, δὲν δύναται νὰ ζήσῃ, καὶ χωρὶς ἔργα τῆς πίστεως Βασιλείαν Θεοῦ ἀξιωθῆναι δὲν ἠμπορεῖ. Ὁ δὲ λῃστὴς πιστεύσας ἐδικαιώθη διὰ τοῦτο. Μὴ μοῦ λέγῃς, ὅτι δὲν ἔλαβα καιρὸν νὰ μετανοήσω, ὅτι ἔζησα τῇ πίστει, καὶ ἔργων καλῶν ἀμελήσας, ἐξέπεσα τῆς σωτηρίας. Ἐμαρτυρήθη δὲ καὶ Κορνήλιος ἐπὶ ἐλεημοσύναις, καὶ προσευχαῖς, ἀλλὰ τὸν Χριστὸν δὲν ἐγνώριζε· καὶ ἐπειδὴ εἶδεν αὐτὸν τὸ ὄμμάτι τῆς ἀληθείας, ἤγουν ὁ μέγας Κριτὴς καὶ ἀλάθαστος Χριστὸς, ὅτι καλὰ μὲν ἦσαν τὰ ἔργα τοῦ, πίστιν δὲ δὲν ἔχοντα, διὰ τοῦτο ἦσαν νεκρά. Ὁ δὲ Κύριος ἀποστέλλει Ἄγγελον πρὸς αὐτὸν, τοῦ ἐπαινέσαι τοῖς ἔργοις τὸν καλῶς ἀθλοῦντα, καὶ στεφανῶσαι τῇ πίστει, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἄγγελος· „ Κορνήλιε, αἱ

„ προ-

„ προσδυχαίσυ, καὶ αἱ ἐλεημοσυναίσυ ἀνέβησαν ἔμπροσθεν τῦ Θεῦ, καὶ
„ πέμψον εἰς Ἰόππην, καὶ προσκάλεσαι Σίμωνα, τὸν λεγόμενον Πέτρον,
„ καὶ ὡσαὺ ἔλθῃ θέλει σε εἰπῇ λόγια Θεῦ, διὰ τὰ ὁποῖα θέλεις σωθῇ
„ σὺ καὶ ὅλον σε τὸ σπῆτι". ὅτι ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν
ἀρετῶν τὴν σωτηρίαν, ἕως ὁπῦ τοῖς ἔργοις ἐμεσίτευσεν ἡ Πίστις. Καὶ ἄκυσον Ἱστορίαν τινὸς Σοφῦ Ἕλληνος, τὸν ὁποῖον ἐπροσκάλεσε κάποιος μέγας Ἄρχων νὰ τὸν φιλεύσῃ· καὶ ὡσαὺ ἐπῆγεν ἐκεῖ ὁ Φιλόσοφος, βλέπει, καὶ λάμπει ὅλον ἐκεῖνο τὸ Παλάτιον τῦ Ἄρχοντος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος παντόθεν χρυσὸν, καὶ αὐτὴ ἡ τράπεζα στολισμένη μὲ χρυσᾶ προσκεφάλαια. Τότε ὁ Φιλόσοφος εἶπε πρὸς τὸν Ἄρχοντα· ἐγὼ δὲν σὲ ἐπαινῶ εἰς τῦτο, ὁπῦ ἐστόλισες ὅλον σε τὸ σπῆτι· ὅτι δὲν ἔχεις μόνον νέους καλεσμένους, ἀμὴ ἔχεις καὶ γέροντας, καὶ ὅταν θέλεν νὰ πτύσουν, δὲν ἔχουν τόπον, παρὰ μόνον θέλεν πτύσει εἰς τὸ πρόσωπόν σε, ὅτι αὐτὸ μόνον εἶναι γυμνὸν χωρὶς χρυσίον. Βλέπεις πῶς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καταγέλαστος, ὁπόταν τὰ ἔξωθεν τῦ κορμίου τυ καλλωπίζῃ, τὶ δὲ ψυχικόν τυ παραβλέπει, μὲ τὸ νὰ εἶναι γυμνὴ, καὶ καταπληγωμένη ὑπὸ μυρίων ἁμαρτιῶν; Ποίαν γῦν τιμωρίαν καὶ κόλασιν θέλει ὑπομείνῃ; διότι, ἐὰν χρήματα χάσῃ τινὰς ξένα, ἴσως πάλιν θέλει δοσηθῇ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ νὰ τὰ δώσῃ, ἢ σπῆτι, ἢ δέλεας, ἢ ἄλλα τινὰ κτήματα· ψυχικὰ δὲ ἐὰν χάσῃ, ἄλλα ψυχικὰ δὲν θέλει δοσηθῇ νὰ ἀποδώσῃ· μακάρι ἐὰν καὶ Βασιλεὺς εἶσαι ὅλης τῆς Οἰκουμένης, καὶ νὰ δώσῃς ὅλον τὸν Κόσμον, πάλιν δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὰ ἐξαγοράσῃς.

Διὰ τῦτο ὁ Θεὸς ὅλα διπλᾶ τὰ ἔδωσε τῇ φύσει ἡμῶν· δύο ὀφθαλμοὺς, δύο αὐτία, δύο χέρια, δύο ποδάρια, ἵνα ἐὰν τὸ ἕνα βλαβῇ μέλος, διὰ τῦ ἑτέρυ τὰ χρεῖαν παραμυθόμεθα· ψυχὰ δὲ μίαν δέδωκεν ἡμῖν, καὶ ἐὰν ταύτην ἀπολέσωμεν, μετὰ τίνος νὰ ζήσωμεν; διότι ἡ ψυχὴ, ὁπῦ γελασθῇ εἰς τὰ φιλαργυρίαν, καὶ φιλοχρηματίαν, δὲν ἠμπορεῖ εὔκολα νὰ ἐλευθερωθῇ. διότι, καθὼς τὸ πυλὶ ὁπῦ πιασθῇ εἰς τὰ ξόβεργα, δὲν ἔχει γλυτωμὸν, ἔτζι παθαίνει καὶ ὁ φιλάργυρος. Ψυχὴ μίαν φορὰν ἀπογνῦσα τῆς σωτηρίας αὐτῆς, καθόλυ ἀπὸ τὰ ἀγνωσίαν εἰς γνῶσιν δὲν ἔρχεται, ἀλλὰ πανταχῦ πλανᾶται εἰς τὰς ἀλόγυς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας, ἕως ἂν εἰς αὐτὸν τῆς ἀπωλείας τὸν ἐγκρεμνὸν καταπεκρημνίσῃ τὰ ἑαυτῆς σωτηρίαν. Ὥσπερ γὰρ ὁ χοῖρος κυλιόμενος εἰς τὰ βόρβορα δυφραίνεται, ἔτζι καὶ ἡ ψυχὴ ὑπὸ κακῆς συνηθείας καταχωθεῖσα, οὐδέποτε γνωρίζει τὰ δυσωδίαν, καὶ τὰ βρῶμαν τῶν ἁμαρτιῶν. Καὶ καθὼς γῆ μὴ βρεχομένη οὐδέποτε βλασταίνει σπέρματα, ποιοτρόπως καὶ ψυχὴ μὴ ταῖς Θείαις Γραφαῖς φωτισθεῖσα, καρπὸν πνευματικὸν ποτὲ δὲν βλασταίνει. Καὶ καθὼς ἡ γῆ, ἐὰν δὲν σπείρεται, βότανα φυτρώνει ἀνωφέλεια, ὕπω καὶ ἡ ψυχὴ, ὅταν δὲν μελετᾶ τὸν θάνατον, πάντοτε ἐπιθυμεῖ πράγματα φθαρτὰ, καὶ πονηρά. Καὶ καθὼς ἡ θερμασία γεννᾶ τὰ δίψαν εἰς τὸ κορμὶ, ἔτζι ξηραίνει τὴν ψυχὰ ἡ ὑπερηφανία, καὶ ἀπὸ τὰ ἔπαρσιν, ἔρχεται εἰς ταῖς ἐπιθυμίαις ταῖς

κα-

κακαῖς· καὶ ἐκείνου ὁπῦ ἀμελεῖ ὀλίγιω πληγιῶ, ἐγίνησαν πληγαῖς πολλαῖς, ϗ σαπήματα, ϗ τέλος, θανάτος.

Αὐτὸ γίνεται ϗ ἐπὶ τῶν ψυχῶν, ὅτι εἰς ἐκείνυς, ὁπῦ δὶ ὀξομολογῶνται τὰ μικρὰ ἁμαρτήματα, ϗ νὰ κάμνυν ἀποχιῶ, γεννῶνται τὰ μεγαλήτερα ἁμαρτήματα. Καὶ διὰ τῦτο σῶμα ὑλικὸν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς γῆς, ἵνα αὐτὸ ἀνεβάσωμεν εἰς τὸν Οὐρανόν· ϗ ὄχι διὰ τὸ κορμὶ, ϗ τιῶ ψυχιῶ ἄὔλον νὰ τιῶ κατεβάσωμεν εἰς τιῶ Γιῶ, ϗ ἀπὸ τιῶ Γιῶ εἰς τὸν Ἅδιν. Ὦ τῦ θαύματος, πῶς ὅλοι μας πρὸς τὰ πρόσκαιρα πράγματα βλέποντες, τὰ μέλλοντα ϗ αἰώνια ποσῶς δὶν βάνομεν εἰς τὸν νοῦμας; μόνον εἰς τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις σπυδάζομεν πάντοτε, τὰς δὲ ψυχὰς ἡμῶν ἀφίνομεν εἰς μεγάλιω πεῖναν πνευματικιῶ καταναίεσθαι· ϗ καθ' ἑκάστιω ἡμέραν μύεια κακὰ ϗ πληγὰς τῶν ἁμαρτιῶν παθαίνομεν· ἀλλὰ ἀπὸ ϗ συμφορᾶς, ϗ θλίψες, ζημίαις ϗ ἀρρωστίαις, ϗ παντοίῳ τρόπῳ κάμνομεν νὰ ἰατρεύσωμεν τὸ κορμὶ, τιῶ δὲ ψυχιῶ παραβλέπομεν ἀκάθαρτιω, ϗ μεμολυσμένιω, ϗ μετὰ τῦ θνητῦ σώματος, ταῖς ἀθανάτοις τιμωρίαις παραδίδομεν. διὰ τῦτο θρηνῶ ϗ κλαίω τιῶ πολλιῶ ἀγνωσίαν, ὁπῦ ἔχυν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἐγὼ ἤθελα νὰ εὕρω μίαν ῥάχιω ὑψηλιῶ, νὰ ἀνεβῶ εἰς αὐτιῶ νὰ ἰδῶ ὅλα τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, ἔπειτα ἤθελα νὰ ἔχω μεγάλιω φωνιῶ, ὁπῦ νὰ ἔφθανεν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ϗ νὰ βοήσω· „Ὦ Τίοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἵνα τί ἀγαπᾶτε μα„ταιότητα, ϗ ζητεῖτε ψεῦδος"; Διότι, πῶς δὶν εἶναι τῦτο ἄφρεπον, ὅτι ἐπὶ μὶν τῦ κορμίυ μας, ὅταν λάχῃ ϗ ἀθενήσῃ, ϗ ἰατρὺς φέρομεν, ϗ ἀργύεια ὀξοδιάζομεν, ϗ κάθε λογῆς πόνον ὑπομένομεν, ἕως ὁπῦ νὰ διγάλωμεν τὸν πόνον, ϗ τιῶ λύπιω ἀπὸ τῦ λόγυμας, ἡ δὲ παλαίπωρός μας ψυχὴ, καθ' ἑκάστιω ἡμέραν ϗ ὥραν ἀθενημένη, ϗ κρημνιζομένη, ϗ ἀπολυμένη, ὐδὲ ὀλίγιω ἔχει παρηγορίαν ἀπὸ ἡμᾶς; διότι δὶν λέγομεν ἐκεῖνον, ὁπῦ ἔχει πληγιῶ ἀθενείας, ὅτι ἀποθνήκει, ἀλλὰ ἐκεῖνον, ὁπῦ δὶν ἰατρεύεται. Ἀμὴ ἐκεῖνον ὁπῦ κόπτυν, ἢ ἐκεῖνον ὁπῦ καίυν, τῦτο δὲ μάλιστα λέγομεν εἰς ὑγείαν πηγαίνει, ὅτι ὄχι πῶς δὶν βλέπομεν τὸν πόνον τῦ κοψίματος, ἢ τῦ καυσίματος, ἀλλὰ ξοχαζόμεθα ἀπὸ τῦ πόνυ τιῶ ὑγείαν. Ἔτζη ϗ τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ ἔχωμεν τιῶ ἐπιμέλειαν ἀπὸ τιῶ παίδευσιν τῶν πειραζόντων, ϗ τιμωρύντων ἡμᾶς· διότι ἐτῦτι τιῶ καίυν διὰ νὰ ἔρχεται εἰς ὑγείαν, ϗ τὺς ἁμαρτωλὺς, ὁπῦ μόνυν ἀτιμώρητοι ϗ ἀπαίδευτοι, ἐκείνυς πρέπει νὰ κλαίωμεν, ϗ νὰ θρηνῦμεν. διότι ἐκεῖνος, ὁπῦ ἔχει καλαῖς ἐλπίδες θαρρῶν, ϗ μεριμνῶν ὑπὲρ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἀπὸ ἐδῶ ἐγδύθη τὰ ἀγαθὰ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν· ὅτι ὐδένα ἄλλο καλὸν ὕπως ἀνανεώνει τιῶ ψυχιῶ, ϗ λαμπραὶ αὐτιῶ ποιεῖ, ὡσαὶ ἡ καλὴ ἐλπὶς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

Διότι, οἱ μὶν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μ' ὅλιω τυς τιῶ σπυδιῶ ϗ τιῶ σύνοιαν εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῦ κορμίυ δικερώνοιω τὸν πλῦτόν τυς, τιῶ δὲ ψυχιῶ αὐτῶν παραβλέποιω, πεινῶσαν ϗ διψῶσαν τὸν λόγον τῦ Θεῦ.

ϗ

καὶ μάλιστα μήτε κόπον ὑπομένομεν, μήτε ἀργύριον δίδομεν. Καὶ μόνον νὰ θελήσωμεν, ὅλίγω τινὶ διόρθωσιν τῆς ψυχῆς μας κάμνομεν· εἰ δὲ καὶ τοῦτο δὲν κάμνωμεν, μεγάλῃ παίδευσιν καὶ τιμωρίαν θέλομεν ὑπομείνῃ εἰς τὸν αἰώνιον κόλασιν, καθὼς ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶναι φυλακωμένοι εἰς τὰ δεσμωτήρια, πάντοτε εἶναι πικραμένοι, ἀλλὰ περισσότερον φόβον ἔχουν εἰς τὸν ἡμέραν ἐκείνην, ὁποῦ θέλει νὰ παρασταθῆν εἰς τὸν πόρταν τοῦ Κριτοῦ· καὶ μάλιστα ὅταν ἀκούσῃ καὶ τὸν φωνὴν τοῦ Κριτοῦ, ἀπὸ τὸν φόβον τους ἀποπνίγονται, καὶ γίνονται ὡσὰν νεκροί. Ἔτζι καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ μάλιστα ὅταν θέλῃ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸ κορμὶ, διότι μέλλοντας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον, καὶ ἀλάθαστον τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦτο φοβεῖται καὶ τρέμει, καὶ δοκιμάζει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγέλων. Ἐπειδὴ τότε, εἴτε ἥρπασεν ἀπὸ τινὰ, ἢ ἐπλεονέκτησεν, ἢ εἴτινος ἔγινεν ἐχθρὸς, ἢ δικαίως, ἢ ἀδίκως, ἢ ἄλλο κακὸν ἔκαμεν, ἔμφροδόν τοῦ σέκονται οἱ κατήγοροι, καὶ πικρῶς τὸν ἐλέγχουν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀθάνατος ἔγινεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, διὰ νὰ εἶναι καὶ τὸ κορμὶ ἀθάνατον, ἵνα ἀπολαύσωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Ἐὰν δὲ εἶσαι ἐν τῇ Γῇ ὡσὰν καρφωμένος, καὶ ὁ Οὐρανὸς εἶναι ἔτοιμος, καὶ ἀνοικτὸς νὰ σὲ δεχθῇ, βάλε μὲ τὸν νοῦν σου, πόση ὕβρις, πόση καταφρόνησις εἶναι, ὅταν μὲν ὁ Θεὸς χαρίζῃ τὰ Οὐράνια, καὶ ἐσὺ δὲν τὸ βαρεῖς εἰς τὸν νοῦν σου, οὐδὲ τὸ χρειάζεσαι, τὶ δὲ Γῆν ἀνταλλάσσεις τῶν Οὐρανῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

Περὶ τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου Κολάσεως, καὶ φοβερᾶς καὶ δικαίας Κρίσεως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἀγαπητοὶ, ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια, καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπατε, βλέπετε, μὴ πάλιν τινὶ ὑμετέραν καρδίαν εἰς αὐτὰ ἐπιστρέψητε. Ὁ πλοῦτος παρέρχεται, καὶ ἡ δόξα ἀπόλλυται, καὶ τὸ κάλλος μαραίνεται, καὶ πάντα ἀλλάσσονται, καὶ ὡς σκιὰ παρέρχονται, νεότης, ματαιότης, τὰ πάντα ματαιότης. διὰ τοῦτο ὁ ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος, καὶ μάτην παράσσεται, μάτην θορυβεῖται. θησαυρίζει, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον λαβεῖν μεθ' ἑαυτοῦ οὐδὲν δύναται. Ἀλλὰ πάντα καταλιμπάνοντες, γυμνοὶ, ὡς ἐγεννήθημεν, πρὸς τὸ φοβερὸν Δικαστήριον καὶ Κριτήριον πορευόμεθα· καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς οὓς ἐσωρέξαμεν ἀφέντες, γυμνοὶ, ἐλεεινοὶ, σκυθρωποὶ, σκοτεινοὶ, σύντρομοι, συστεμμένοι, τετραχηλισμένοι, ἔμφοβοι, κατῳφεῖς, ὀδυνηροὶ, εἰς γῆν τὸ πρόσωπον ἐρριμμένοι. Καὶ τοῦτο μὲν μὲ αἰσχύνη συγκαλύπτοντες ὅπως αἰσάμεθα, καὶ ὅπως ἀπερχόμεθα, καὶ ὅπου παρεισάμεθα εἰς ἐκεῖνο τὸ φοβερὸν, καὶ φρικτὸν,

κτὸν, καὶ ἀδωροδόκητον Δικαστήριον, καὶ Κολαστήριον· ὅπου οἱ Ἄγγελοι τρέμουσιν· ὅπου οἱ φοβεροὶ θρόνοι τίθενται· ὅπου οἱ Βίβλοι τῶν πράξεων ἡμῶν ἀνοίγονται· ὅπου ὁ ποταμὸς τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου· ὅπου ὁ ἀνήμερος σκώληξ· ὅπου ὁ ἀθέρμαντος τάρταρος· ὅπου ὁ ἀσίγητος βρυγμὸς, καὶ ὁ τρισμὸς τῶν ὀδόντων· ὅπου τὸ ἀπαραμύθητον πένθος· ὅπου τὸ ἀκατάπαυστον δάκρυον· ὅπου ὁ ἀσίγητος στεναγμός· ὅπου οὐκ ἔστι γέλως, ἀλλὰ πένθος· ὅπου οὐκ ἔστι φέγγος, ἀλλὰ σκότος· ὅπου οὐκ ἔστι χαρμοσύνη, ἀλλὰ στεναγμοί· ὅπου οὐκ ἔστι τρυφὴ, ἀλλὰ κρίσις. Φοβερὸν ὄντως τὸ ἀκοῦσαι, φοβερώτερον δὲ τὸ ἰδέσθαι πᾶσαν κτίσιν ἐξαίφνης ἀνιστάμενον, καὶ παριστάμενον, καὶ κολαζομένον, καὶ ἀπολογουμένον ὑπὲρ ἔργων, ὑπὲρ ἐνθυμήσεων, ὑπὲρ τῶν ἐν νυκτὶ, ὑπὲρ τῶν ἐν ἡμέρᾳ, ὧν ἡμάρτομεν. Μέγας φόβος τότε γίνεται Ἀδελφοί· μεγάλη ἡ ὥρα τῆς ἀνάγκης ἐκείνης, ὅτε σάλπιγγες βοῶσι, τὰ Ἄστρα πίπτουσι, ὁ Ἥλιος σκοτίζεται, οἱ Οὐρανοὶ εἱλίσσονται, ἡ γῆ σαλεύεται, αἱ Δυνάμεις τῶν Ἀγγέλων τροτρέχουσι, τὰ Σεραφὶμ βοῶσι, τὰ Χερουβὶμ σπεύδουσι, τὰ ἄνω, τὰ κάτω, τὰ ἐπίγεια, καὶ τὰ καταχθόνια παράσσονται, τὰ μνημεῖα ἀνοίγονται, τὰ σώματα ἀνίστανται, τὰ Κριτήρια διτρεπίζονται. Πολὺς ὁ φόβος, ἀδιήγητος ὁ τρόμος, ἀνερμήνευτος ἡ ἀνάγκη ἡ τότε γινομένη· μέγας ὁ χειμὼν ἐκεῖνος, μέγας ὁ κλύδων, χαλεπὴ ἡ περίστασις, ἀκατάληκτος ὁ θόρυβος. Ἃς ἀκούσωμεν τοῦ Δανιὴλ λέγοντος· „Ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, φησὶν, ἕως οὗ θρόνοι ἐτέθησαν, καὶ „ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισεν· ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς φλὸγα πυρὸς, οἱ τρο„χοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον, χίλιαι χιλιάδες Ἀγγέλων παρεστήκεισαν αὐ„τῷ, καὶ μύριαι μυριάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ. Κριτήριον ἐκάθισε, καὶ Βί„βλοι ἀνεῴχθησαν· ποταμὸς πυρὸς εἷλκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἴδον ἐγὼ „Δανιὴλ, καὶ ἡ ὅρασις τῆς κεφαλῆς μου συνεπέραξέ με".

Βαβαὶ, ὁ Προφήτης τὸ ὅραμα τῆς μελλούσης Κρίσεως ἰδὼν ἔφριξε. Τί ἄρα μέλλομεν ὑπομένειν, ὅταν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα μέλλωμεν εἰσέρχεσθαι; ὅταν ἀπὸ ἀνατολῶν Ἡλίου μέχρι δυσμῶν παριστάμεθα γυμνοὶ, καὶ τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν ἐπὶ τοῦ τραχήλου πᾶσι δεικνύοντες; Τότε τῶν φλυαρούντων αἱ γλῶσσαι φλογίζονται δεινῶς, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ δροσίζων· τότε τῶν καταλαλούντων οἱ ὀδόντες ὑπὸ τῶν ἀστραπτόντων Ἀγγέλων συντρίβονται· τότε τῶν φλυάρων τὰ στόματα ὑπὸ πυρὸς ἐμφράσσονται· τότε τῶν φιλαργύρων αἱ χεῖρες κρεμάμεναι τρέμουσι, καὶ ξεόμεναι ὀδυνῶνται· τότε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν διανοούντων ἐξορύσσονται. Ποῦ τότε γονεῖς, ποῦ ὁ Πατὴρ ὁ γεννήσας, ποῦ ἡ Μήτηρ ἡ ὠδίνουσα; ποῦ οἱ Ἀδελφοὶ οἱ φίλτατοι; ποῦ οἱ φίλοι; ποῦ οἱ γείτονες; ποῦ τῶν Βασιλέων τῆς γῆς ἡ ἐξουσία; ποῦ τῶν Δικαστῶν ἡ ὑπερηφανία; ποῦ τῶν Ἀρχόντων ἡ φαντασία; ποῦ τότε δοῦλοι; ποῦ αἱ δουλίδες; ποῦ ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱματίων; ποῦ τὰ λάμποντα ὑποδήματα; ποῦ τὰ σκευή; ποῦ τὰ βύσσινα; ποῦ ἡ φαντασία τοῦ χρυσοῦ; ποῦ ὁ κτύπος τοῦ ἀργυρίου; ποῦ ὁ καλλωπισμὸς τῶν δακτυλιδίων; ποῦ αἱ οἰκίαι αἱ κεκονιασμέναι; ποῦ οἱ κῆποι; ποῦ οἱ παράδεισοι; ποῦ οἱ φυλαττόμενοι θησαυροί; ποῦ οἱ παρα-

ρῶν-

ρῶντες τὰς πένητας; πῦ οἱ βδελυσσόμενοι τὴν δυσέβειαν; πῦ οἱ ἀπιστοῦντες τῇ κολάσει, καὶ ὡς ἀθανάτοι διακείμενοι; πῦ εἰσιν οἱ γελῶντες καὶ λέγοντες· δός μοι τὴν σήμερον, καὶ λάβε τὴν αὔριον; οὐδὲ γὰρ ὧδε σὲ θέλω, ἀλλ' ἐκεῖ σὲ περιμένω. πῦ εἰσιν οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν τὸν οἶνον πίνοντες; πῦ εἰσιν οἱ λέγοντες· φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν; πῦ εἰσιν οἱ λέγοντες· ἀπολαύσωμεν τῶν ὧδε, καὶ περὶ τῶν ἐκεῖ πάλιν βλέπομεν; πῦ εἰσιν οἱ λέγοντες, ὅτι φιλάνθρωπός ἐστιν ὁ Θεὸς, καὶ ὐ κολάζει τὰς ἁμαρτάνοντας; πόσον θέλων μετανοήσει οἱ ταῦτα λέγοντες; πόσον κόπτονται, καὶ οὐδεὶς ἐλεήσει αὐτούς; πόσον θέλων ἀναστενάξῃ, καὶ οὐδεὶς θέλει συμπαθήσει αὐτούς; Τότε ἐρῶσι πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· ὦ πῶς ἐχλυδάσαμεν, καὶ ἀπολέσαμεν τὰς ἑαυτούς μας· ἐδιδασκόμεθα, καὶ ὐ προσείχομεν· ἐνουθετούμεθα, καὶ ὐκ ἠκούαμεν· ἐδιδασκόμεθα, καὶ κατεφρονοῦμεν· διεμαρτύραντο ἡμῖν, καὶ ὐκ ἐπιστεύσαμεν, καὶ τῶν Γραφῶν ἠκούαμεν, καὶ ἑαυτοὺς ἐπλανοῦμεν. Δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ· ὄντως δικαίως, περὶ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβανόμεν. Οὐαὶ, διὰ πρόσκαιρον, καὶ ἀπάθαρτον ἡδονὴν, αἰωνίως βασανιζόμεθα. ὀλιγοστὸν καιρὸν ἀμελήσαμεν, καὶ τῷ αἰωνίῳ πυρὶ καταποντιζόμεθα. διὰ δόξαν μικραν, καὶ ἀπάνθρωπον, τῆς ἀληθοῦς δόξης ἐξεπέσαμεν. διὰ μικραν τρυφὴν τῆς τρυφῆς τοῦ Παραδείσου ἐστερήθημεν. διὰ πλοῦτον ἀπολύμενον, τοῦ πλούτου τῆς βασιλείας ἐξεπέσαμεν· ἐν τῷ ματαίῳ αἰῶνι ἡμεῖς ἀπολαύσαμεν· ἀλλ' οἱ μὴ ἀπολαύσαντες ἐν αὐτῷ νυῦ θύφραίνονται, νυῦ οἱ πιστεύσαντες τρυφῶσιν· οἱ ἀγνοήσαντες ἑαυτοὺς, εἰς τὸν Οὐρανὸν Νυμφῶνα χορεύουσιν· οἱ πλαύσαντες, αἰωνίως ἀγάλλονται· οἱ σκορπίσαντες τὸν ἑαυτὸν πλοῦτον, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν· οἱ καταφρονήσαντες τὰ ἐπίγεια, ἀπέλαυον τὰ Οὐρανία· μόνοι δὲ ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι τῇ Κολάσει ἀξίως παρεδόθημεν· καὶ νυῦ κράζομεν, καὶ οὐδεὶς ὁ ἐλεῶν· στενάζομεν, καὶ ὐκ ἔστιν ὁ σώζων.

Ἵνα μὴ ὦν καὶ ἡμεῖς μετ' ἐκείνων τῶν ἀφρόνων τὰ τοιαῦτα λόγια εἴπωμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, δεῦτε προφθάσωμεν τὸ ἑαυτῶν τέλος, προλάβωμεν τὸν πλέπτιον τῶν ψυχῶν ἡμῶν. δράμωμεν ἕως ὁπῦ καιρὸν ἔχομεν, στενάξωμεν, πενθήσωμεν, ἐλεημοσύνην ποιήσωμεν παρακαλῶ, ὑψώσωμεν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶσαι, καὶ εἴπωμεν· Σῶσον ἡμᾶς, Κύριε, ἀπολλύμεθα. Σπεύσωμεν μόνον, πρὶν ὁ Ἥλιος δύσῃ, πρὶν ἡ θύρα κλεισθῇ, πρὶν ἡ πανήγυρις τοῦ βίου λυθῇ. Ἐπ' αὐ ἡ νύκτα μᾶς καταλάβῃ, οὐδεὶς ἐργάζεται· ἐπ' αὐ ἡ πανήγυρις τοῦ πλούτου λυθῇ, οὐδεὶς στεφανοῦται, οὐδεὶς ἀγωνίζεται, οὐδεὶς πυκτεύει. Διὸ δράμωμεν· δρόμου γὰρ χρεία, Ἀδελφοὶ, καὶ δρόμου σφοδροῦ, ἵνα φθάσωμεν, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς κρίσαντες ἀκούσωμεν τὸ „Οὐκ οἶδα ὑμᾶς". Ἃς ἀκουσόμεθα, ἃς ἐντραπῶμεν, πόσον τὸν Δεσπότην ἀτιμάζομεν, πόσον τὸν δεργέτην παροργίζομεν. Αὐτὸς δεργετεῖ, καὶ ἡμεῖς ἀθετοῦμεν· αὐτὸς οἰκτείρει, καὶ ἡμεῖς ἀμελοῦμεν· αὐτὸς τρέφει, σπέπει, προνοεῖται, καὶ ἡμεῖς καθ' ἡμέραν τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς παραβαίνοντες οὐκ αἰσχυνόμεθα. Αἰσχυνθῶμεν λοιπὸν, ὁ γὰρ καιρὸς ἤγγικε, καὶ ἡ ἡμέρα ἔφθασε, καὶ δεῖ ἡμᾶς αὐτῷ

λό-

λόγον δῦναι ὑπὲρ ὧν ἐφράξαμεν καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς μας. Παυσώμεθα παταλῶντες, πορνεύοντες, λοιδορῦντες, συκοφαντῦντες· παυσώμεθα τὰς Ἱερεῖς τῦ Θεῦ ἀτιμάζοντες, ἵνα μὴ κρινῶμεν δεινῶς, ὡς τὸν Χριστὸν ὑβρίσαντες. Ὄντως χολάσωμεν ταῖς ψυχαῖς, ταῖς δεήσεσι, ταῖς ἀναγνώσεσι, ταῖς μετανοίαις, ταῖς νηστείαις. Ἐπιδείξωμεν βίον νέον ἐνηλλαγμένον, ἐξομολογησώμεθα· ἐπιστροφῆς γὰρ ὁ καιρὸς ἔτος ὁ πονηρὸς, καὶ δακρύων πολλῶν, καὶ δεινῶν ἐνδέων. Ἃς συλλογιζώμεθα τῆς Κρίσεως τὴν ὥραν· παρακαλέσωμεν ὧδε μικρὸν, ἵνα μὴ ἐκεῖ κλαύσωμεν· ἀγωνισώμεθα προσκαίρως, ἵνα μὴ βασανισθῶμεν αἰωνίως. Ὁ χρόνος μικρὸς, ἡ δὲ Κρίσις πολλή· τὸ τέλος ἐγγὺς, καὶ ὁ φόβος δεινὸς, καὶ ὁ λύων οὐδείς· ζητήσει γὰρ ἕκαστος τὸν καιρὸν, ὃν κακῶς ἐδαπάνησε, καὶ οὐχ εὑρήσει. Οὐαὶ τῷ ἀπιστῦντι, ὅτι πρὸς ἀποτόμους Ἀγγέλους παραδίδοται· οὐαὶ τῷ μὴ μετανοῦντι, ὅτι πρὸς ἀληθινὸν Κριτὴν πορεύεται· χρυσὸν ὁ Ἀπόλλων εὑρήσει ἄλλον, χρόνον δὲ ὁ Ἀπόλλων διλωκῆ οὐχ εὑρήσει.

Μὴ φεισώμεθα ἓν, Ἀδελφοὶ, τῶν ἑαυτῶν σωμάτων, ἀλλὰ ταῦτα καταπατήσωμεν· ἐπειδὴ μακάριοι οἱ πεινῶντες, οἱ διψῶντες, οἱ πενθῦντες· τὸ γὰρ σῶμα πηλός ἐστι, καὶ ἐλεύσεται ἡμέρα καὶ ὥρα φοβερὰ, καὶ ἀπαίρει, καὶ εἰς τὴν γῆν πορεύεται, καὶ ἡ κόνις πάλιν κόνις γίνεται. Νήψωμεν, ἀναπήψωμεν, ἐλεύσεται γὰρ ἡ ὥρα· ὄντως ἐλεύσεται, καὶ πάντως ἐλεύσεται. Μὴ ἑαυτὸς ἀπατήσωμεν· ἕως καὶ νὰ τρυφῶμεν πενταπήκοντα ἔτη, εἴτε νὰ ζῶμεν ἑκατὸν ἔτη, καὶ μετὰ ταῦτα τί; γῆρας· καὶ μετὰ ταῦτα τί; νόσος· καὶ μετὰ τὴν νόσον; ἀδυναμία, καὶ ἡ φεκτὴ ἐκείνη ὥρα, ἡ παρὰ πάντων προσδοκωμένη, καὶ φειτομένη, καὶ ἀμελοῦμεν; Μέγας φόβος τότε γίνεται, Ἀδελφοὶ, μέγας τρόμος, μέγα τὸ εἰδέναι ψυχὴν χωριζομένην ἐκ τῦ σώματος. Μεγάλη ἡ ὥρα τῆς ἀνάγκης ἐκείνης, ὅταν ἡ φωνὴ κρατηθήσεται, ὅταν ἡ γλῶσσα καθαρὸν εἰπεῖν τὸν λόγον οὐ δυνάται· εἶτα στρέφομεν τὰς ὀφθαλμὰς ὧδε καὶ ὧδε συχνῶς, καὶ τὰς παρεστῶτας φίλους, ἢ Γονεῖς, ἢ Ἀδελφὰς οὐ γνωρίζομεν, ἢ πάχα καὶ αὖ γνωρίζωμεν, πρὸς αὐτὰς φθέγξασθαί τι οὐ δυνάμεθα· τὸν θρῆνον αὐτῶν ἀκούομεν, καὶ τούτοις παραμυθήσασθαι οὐ δυνάμεθα· ἢ τὰ τέκνα ὀδυνώμενα, καὶ δακρύοντα βλέπομεν, καὶ τὸν πόνον τοῦτον ἔχοντες πορεύομεθα.

Τί λέγω τέκνα; ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔστι μέριμνα Τέκνων, οὔτε φίλων, οὔτε ἄλλη φροντὶς συνέχει ἡμᾶς, εἰμὴ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων· καὶ πῶς ἀπαντήσωμεν τῷ Κριτῇ; καὶ ποίαν ἀπολογίαν εἴπωμεν; καὶ ποίαν ἄφεσιν λάβωμεν; καὶ ποῖος ἄρα τόπος δέξεται ἡμᾶς; εἶτα, ὡς ταῦτα ἐνθυμουμένων ἡμῶν, ἐξαίφνης ἐπίστανται ἡμῖν Ἄγγελοι ἀπότομοι, παρὰ Θεῦ ἀπεσταλμένοι. Τότε ἡμεῖς, ἐὰν αὐθυτρέπιστοι εὑρεθῶμεν, πῶς μέλλομεν παράστεσθαι, καὶ τῆς κλίνης φεύγειν δοκιμάζομεν, μὴ δυνάμενοι δέ. Τὸ λοιπὸν προσέχομεν ἑαυτὸς ἐλεεινοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τὸ πρόσωπον τύπτοντες παρακαλῶμεν, δυσωπῶμεν, ἱκετεύομεν· ἐλέησατέ με· μή με ἄκαρπον καὶ ἀκάθαρτον πρὸς τὸν Κριτὴν ἀπενέγκητε· μή με ἁμαρτωλὸν τῦ σώματος χωρίσητε· ἐάσατέ με ὀλίγον χρόνον μετανοῆσαι,

γενάξαι, καὶ πενθῆσαι, ἐλεημοσυνῶν ποιῆσαι· ἐπειδὴ κακῶς τὸν ἐμαυτοῦ βίον ἐδαπάνησα, καὶ ἀπώλεσα. Ταῦτα παρ' ἡμῶν ἀκούοντες οἱ Ἄγγελοι, λέγουσι πρὸς ἡμᾶς· ὦ ψυχὴ ταπεινὴ, ὦ ψυχὴ ἐλεεινὴ, πάσας τὰς ἡμέρας σου ἐν ἀμελείᾳ ἔζησας, καὶ ἄρτι μετανοῆσαι θέλεις; ὁ Ἥλιός σου ἔδυσε, ἡ κοπή σου ἔφθασεν, ὁ Θεὸς ἐκάλεσέ σε, ἀθλία ψυχή. Ἔξελθε καὶ χωρίζου, καὶ καταδικάζου ἐν πυρὶ αἰωνίῳ, κατὰ τὰς πράξεις σου· οὐκ ἔστι σοι σωτηρία, οὐκ ἔστι σοι λοιπὸν ἐλπὶς, ἀλλ' αἰώνιος τιμωρία. Καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ ἀκούσαντες, ὅτι ἀληθῆ, καὶ οὐ μῦθοι, ἀγωνισώμεθα πρὸ τῆς ὥρας ἐκείνης· δράμωμεν διὰ μετανοίας. Μὴ εἴπῃς μοι, ἔκλεψα, ἐφόνευσα, ἐμοίχευσα, ἐπόρνευσα, καὶ οὐ δέχεταί με ὁ Θεός. Μηδὲν τούτων εἴπῃς· δέχεται πάντας ὁ Θεὸς, ὡς τὸν λῃστὴν, καὶ ὡς τὴν πόρνην, καὶ ὡς τὸν τελώνην, καὶ ὡς τὸν ἄσωτον. Μόνον ἂς κρύσωμεν διὰ μετανοίας λέγοντες· Ἄνοιξον ἡμῖν, ἄνοιξον Δέσποτα τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίοις δούλοις σου· πρὸς σὲ γὰρ καταφεύγομεν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Περὶ Πλούτου, καὶ Πενίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὅταν ἴδῃς, Ἀδελφὲ, τινὰ ἄνθρωπον πλουτοῦντα, καὶ εὐημεροῦντα ἔξω ἀπὸ τὸ πρέπον, μὴ ἐπαινέσῃς αὐτὸν, μηδὲ νὰ τὸν ζηλεύσῃς, ἀλλὰ μηδὲ τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν νὰ κατηγορήσῃς, μηδὲ νὰ λέγῃς, πῶς ἔτζι τοῦ κακοῦ γίνονται ὅλα, καὶ ἀπὸ τοῦ λόγου των γίνονται τὰ παρόντα πράγματα τοῦ Κόσμου, καὶ ὄχι ἀπὸ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ. Ἐνθυμήσου τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου Λαζάρου, καὶ τοῦ πλουσίου, πῶς ὁ μὲν πλούσιος ἐκεῖνος ἔφθασεν εἰς ἄκρον εὐτυχίας πλούτου καὶ τρυφῆς, ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν πτωχὸν ἔγινεν ἀνελέημων, καὶ ἀπάνθρωπος, τόσον ὅτι καὶ ἀπὸ τοὺς σκύλους ἀγριώτερος ἔγινε, καὶ ἀλύπητος· διότι οἱ μὲν σκύλοι λυπούμενοι τὸν πτωχὸν, ἤρχοντο καὶ ἔγλυφαν τοὺς πόνους τῶν πληγῶν τοῦ κορμίου αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος οὐδὲ ἀπὸ ταῖς ψωμοθήκαις, ὁποῦ ἔπιπτον ἀπὸ τὸ τραπέζι του, δὲν τοῦ ἔδιδε· καὶ ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος, (ὁ κατὰ ἀλήθειαν πολύπλουτος) κατηλώθησεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς πτωχείας, καὶ ὄχι μόνον ἦτον πεῖνα, καὶ ξένος, καὶ ἄπορος, ἀλλὰ καὶ ἀδυνής, καὶ εἶχε πολλὴν παλαιπωρίαν ἀπὸ πεῖναν καὶ δίψαν. Καὶ ὁ μὲν πλούσιος εἶχε περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἐχρειάζετο, ὁ δὲ πτωχὸς οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἀπελάμβανεν. ὅμως ποτὲ δὲν ἐγόγγυσε κατὰ τοῦ πλουσίου ἐκείνου, οὐδὲ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ ἐκατηγόρησε, πῶς ἐκεῖνον τὸν ἔκαμε πλούσιον καὶ γερὸν, καὶ αὐτὸν πτωχὸν, καὶ ἀδυνῆ· δὲν εἶπε τοιούτους λόγους πρὸς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ πάντοτε εὐχαρίστει τὸν Θεόν. Καὶ πῶς; δὲν εἶναι ἄπρεπον καὶ παράξενον, ἐπόταν

ταν αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ, ὁπῦ ἔχυν τόσιω καποπάθειαν ἀπὸ τῆς πτωχείας, ὅμως δυχαριστοῦν τῷ Θεῷ, σὺ δὲ, ὁποῦ εἶσαι ἔξω ἀπὸ τιὼ καποπάθειαν τῆς πτωχείας, ὑπὲρ τύτων βλασφημεῖς τὸν Θεόν; πῶς ὑπομένυν οἱ πτωχοὶ τιὼ πενίαν, καὶ δυχαριστῦν τῷ Θεῷ; Διατὶ ὁ πλῦτος, ἄνθρωπε, σῦ εἶναι τόσον ἀγαπητός; ὄχι δι' ἄλλο, ὡς νομίζω, παρὰ μόνον ἀπὸ τιὼ χαραν, ὁπῦ γίνεται ἀπὸ τῶν πολυειδῶν τραπεζῶν, καὶ διὰ νὰ εἶσαι φοβερὸς εἰς ὅλυς, καὶ διὰ νὰ δωσεσαι νὰ ἀποδίδης κακὸν ἀντὶ καπῦ εἰς τὺς λυπῦντάς σε. Διότι ὁ πλῦτος σοφὸν ἄνδρα δὸν κάμνει, ὐδὲ σώφρονα, καὶ παρθένον· ὄχι καλὸν, ὄχι φιλάνθρωπον, καὶ εὔσπλαγχνον, ὐδ' ἄλλοτι μέρος ἀρετῆς φέρει εἰς τιὼ ψυχιὼ· ἀλλ' ἐὰν εὕρη ἀρεταῖς ἀποκείμενας, ταῖς σκορπίζει, καὶ ἀφανίζει, καὶ τὰ κακὰ φυτεύει· καὶ διὰ τῦτο οἱ φιλάργυροι δὸν θέλυν νὰ ἀκύσυν περὶ φιλοπτωχίας, καὶ ἐλεημοσύνης· διότι εἶναι ὅλοι δοσμένοι εἰς τιὼ χαραν τῦ πλύτυ. Καὶ καθὼς πολλὰ κακὰ πάθη τρέφει ὁ κακὸς πλῦτος εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡ κακὴ αὐτῦ ἐπιθυμία κάμνει τὺς ἀνθρώπυς νὰ πείσκωνται, ὡσὰν ταῖς φυσκαλίδες, ὁποῦ γίνονται εἰς τὸ νερὸν ὅταν βρέχη· ἔτζη καὶ ὁ πλῦτος φυσκώνει, καὶ σηκώνει εἰς περισσοτέραν ὑπερηφανίαν, καὶ ἀπανθρωπίαν τὸν παλαίπωρον πλύσιον. Διὰ τῦτο ἂς φύγωμεν ἀπὸ τὸν ἄμετρον πλῦτον, διότι θηρία ἄγρια καὶ φαρμακερὰ βαίνει εἰς τιὼ ψυχιὼ μας, καὶ μᾶς θανατώνυν, ὡσὰν μὲ τὸ φτιασίδι ἡ πολιτικαῖς, ἔτζη καὶ ὁ πλῦτος· ὅτι τιὼ τιμιὼ ἀτιμίαν κάμνει. διότι, μὴ μὲ λέγης τὰς δύφημίας καὶ τὺς ἐπαίνους, ὁπῦ γίνονται ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ἀρχόντων, ἀλλ' ἀνοιξε τὸ συνειδὸς αὐτῶν, καὶ θέλεις εὕρη εἰς ἐκείνυς ὁπῦ τὺς ἐπαινῦν, μυρίυς ἐχθρὺς πολεμίυς, καὶ μισῦντας. Εἰ δὲ καὶ ἔλθη κάμμία δυσυχία, καὶ σύμφορὰ, τότε νὰ ἰδῆς ἀτιμίαν ἀντὶ τῆς ποτὲ τιμῆς, ὁπῦ εἶχες ἀπὸ τὺς ἐπαινέτας, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμῦν νὰ σὲ ἰδῦν εἰς κακαῖς, καὶ μεγάλαις συμφοραῖς.

Διότι, τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; ζῶον ἀτελὲς καὶ πρόσκαιρον, καὶ ὀλιγοχρόνιον· τέτοιος εἶναι καὶ ὁ πλῦτος, μάλισα εἶναι καὶ τυφλὸς, καθὼς τὸ λέγει καὶ σφας Σοφὸς Ἕλλιν. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀχαμνότερος, καὶ ἀθενέστερος. διότι πολλαῖς φοραῖς δὸν ζῆ, ὅσον ζῆ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πρὶν τῦ ἀνθρώπυ ἀποθνήσκει. Καὶ τῦτο ὁπῦ λέγω, ὅλοι σας τὸ γνωρίζετε, μὲ μύρια παραδείγματα τῦ ἀκαίρυ πλύτυ, ὁποῦ ἐμάθετε· καὶ ἐκεῖνος μὲν ὁποῦ ἀπόκτησε τὸν πλῦτον, ζῆ, ὁ δὲ πλῦτος ἐχάθη καὶ ἀφανίθη. ἄμποτε νὰ ἤθελεν ἀπολεθῆ ὁ πλῦτος, καὶ ὄχι καὶ ἐκεῖνος ὁπῦ τὸν εἶχε. Διὰ τῦτο δὸν θέλει σφάλη τινὰς, ἐὰν εἴπῃ τὸν πλῦτον ἄγνωσον δῦλον· δῦλον αἱμοβόρον, καὶ ἀνδροφόνον· δῦλον, ὁπῦ δίδει σφαγὴν τῦ Αὐθεντός τυ· καὶ τὸ χειρότερον, ὅτι ὄχι ὁπόταν αὐτὸν ἀφήσῃ, τῦ δίδει κινδύνυς, ἀλλὰ καὶ πρὶν νὰ τὸν ἀφήσῃ παράττει αὐτόν. Καὶ ἄκυε, τί κινδύνυς παθαίνυν οἱ πιῦτοι πλύσιοι. Τάχα, ποῖος ἄλλος Ἄρχων ἔγινεν ὑψηλότερος, ἀπὸ τὸν Εὐτρόπιον τὸν Ἐπίτροπον τῆς Ῥωμαϊκῆς Βασιλείας; δὸν ἐπέρασεν εἰς τὸν πλῦτον ὅλυς τὺς πλυσίυς τῦ Κόσμυ; δὸν ἀνέβη εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα ὅλης τῆς Οἰμέ-

μονής; δεν ἔτρεμαν αὐτὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐφοβῦντο; ἀλλ' ἴδε, ὅπου ἔγινεν ἀπὸ τὰς δεσμίους, καὶ ἀνδροφόνους ἀθλιώτερος καὶ ἐλεεινότερος. διότι, πᾶσαν ἡμέραν βλέποντας παθία ἀκοινωνία ἀπὸ τὰς δημίους νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, ἐθαμπώθη εἰς τὸ μέσον τῆς ἡμέρας· δεν βλέπει τὸν Ἥλιον, ὅτι ἐσκοτίθησαν τὰ ὀμμάτιά του· τόσον ὅτι δεν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἀποδείξωμεν τινὶ συμφορὰν καὶ τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον δικαίως ὑπέμεινε, καὶ ὅταν τὸν ἐπήγαιναν νὰ τὸν κόψουν, ἐφαίνετο πύξινον τὸ πρόσωπόν του, ἤγουν ὡς νεκρῶ, καὶ κτύπος ἠκούετο ὑπὸ τὰς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ τρόμος, καὶ φωνὴ καὶ γλῶσσα κοπτομένη. Πρὸς αὐτὸν γοῦν τὸν Ἄρχοντα, ἄρχισεν ὁ Θεῖος Χρυσόστομος, καὶ τοῦ ἔλεγεν· ὦ ἄνθρωπε, δεν σοῦ ἔλεγα συνεχῶς, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι κακὸς δοῦλος καὶ φυγάτος, καὶ ἐσὺ δεν μοῦ ἐπίστευες; δεν σοῦ ἔλεγα, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ἀγνώμων καὶ ἀχάριστος δοῦλος. Νὰ τώρα, ὅπου ἔμαθες πῶς εἶναι κακὸς σωτροφος, καὶ ἀνδροφόνος· αὐτὸς ὁ πλοῦτος σὲ ἔκαμε καὶ φοβᾶσαι καὶ τρέμεις. Δεν σοῦ ἔλεγα ἐγὼ πώποτε νὰ φυλάγεσαι ἀπὸ τὸν πλοῦτον τὸν ἄδικον, καὶ ἐσὺ μὲ ἀπόπερνες; ἐγὼ σοῦ ἔλεγα τινὶ ἀλήθειαν, ὅτι σὲ ἠγάπευν περισσότερον, παρὰ ἐκείνους ὅπου σὲ συμμορφογελοῦσαν, καὶ ἔλεγάσου, ὅτι ἀξιοπιστότερα καὶ καλλίτερα εἶναι τὰ τραύματα τῶν φίλων, παρὰ τὰ φιλήματα τῶν ἐχθρῶν· διότι, ἐὰν τὶ ἐδικά μου μαλώματα καὶ τραύματα ἐδέχθησαν, δεν σοῦ ἐπροξενοῦσαν τὰ φιλήματα ἐκείνων θανάτον πικρόν. Καὶ ἀπὸ πῦ σοῦ ἦλθεν ἐτοῦτο; μὲ τὸ νὰ μιλῶ ἔβανες εἰς τὸν νοῦν σου τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς δυσυχίας τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴ, ἐὰν τὰς ἔβανες, δεν ἤθελες ὑπομείνῃ τόσιν μεταβολὴν δυσυχίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅτε ἀπὸ λόγου σου ὠφελήθης, ὅτε ἀπὸ λόγους ἀλλονῶν, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων ὑπέμεινας τινὶ τιμωρίαν, διὰ τοῦτο ὁ πλοῦτος εἶναι κακὸς προδότης εἰς τοὺς κακῶς χρειαζομένους αὐτόν. Τί κρατεῖς αὐτὸν, ἄνθρωπε, ὅπου ἂν σοῦ ἔλθῃ κἀμμία συμφορὰ, δεν σὲ βοηθεῖ; διότι, ἂν εἶχε δύναμιν δεν ἔφυγεν, ἀλλὰ ἐσέκετο σιμά σου νὰ σὲ βοηθῆ. Καὶ διὰ νὰ λέγω ταῦτα, ὅλοι οἱ πλούσιοι μὲ κατηγοροῦν, πῶς τοὺς ἐλέγχω, διότι καὶ αὐτοὶ πάντοτε ὀνειδίζουν, καὶ κατηγοροῦν τοὺς πτωχούς. Ἐγὼ οὐ μόνον τοὺς πλουσίους, ὅπου χρειάζονται κακῶς τὸν πλοῦτον κατηγορῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅρπαγα· διότι ἄλλο εἶναι πλούσιος, καὶ ἄλλο ἅρπαξ. Πλούσιος εἶσαι; δεν σὲ ἐμποδίζω· ἁρπάζεις; σὲ κατηγορῶ. Ἔχεις τὰ ἐδικά σου; μὴ πέρνῃς τὰ ξένα· ὑπὲρ τῆς ἀληθείας δεν σιωπῶ. Θέλεις νὰ μὲ λιθάσῃς; λίθασαί με· ἕτοιμος εἶμαι καὶ τὸ αἷμά μου νὰ χύσω, μόνον νὰ μὴ σὲ ἀφήσω καὶ κάμῃς ἁμαρτίαν. Ἐγὼ δεν ἐχθρεύομαι τινὰ, ἀλλὰ μόνον νὰ σωθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀγαπῶ καὶ παρακαλῶ. διότι καὶ οἱ πτωχοὶ, καὶ οἱ πλούσιοι ἐδικά μας παιδία εἶναι· μία κολυμβήθρα τοὺς ἐγέννησεν. Ὅποιος θέλει νὰ μὲ μισήσῃ ἂς με μισῆ, καὶ ἂς με ἐπιβουλεύεται· παρακατεθήκη καὶ στέφανός μου εἶναι. Δεν φοβοῦμαι κἀμμίαν ἐπιβουλὴν· νὰ καὶ μόνον φοβοῦμαι, τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ μὴ με ἐλέγξῃ τινὰς ἁμαρτάνοντα, καὶ ἂς με πολεμῆ ὅλη ἡ Οἰκουμένη. Πλὴν ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον τοῦ λόγου μας, καὶ ἂς ἀκούσωμεν.

Ἐτῶτος λοιπὸν ὁ Εὐτρόπιος, Ἀδελφοὶ, ὁπῦ ἐφοείπαμεν, ἦπον μέγας Ἄρχων ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῦ Ἀρκαδίυ εἰς τὶω Κωνςαντινύπολιν, Πατειαρχοῦντος τῦ μακαείου Ἰωάνυ τῦ Χρυσοςόμυ· ὁ ὁποῖος ἀνέβη εἰς τὸ ἀξίωμα τῦ Ὑπάρχυ, ὡσαὶ ἀυτὸν, ὁπῦ λέγυν οἱ ἔξω, Βεζήρίω· ϗ διὰ νὰ ἔχῃ πολλὶω ϗ μεγάλυ ἐξυσίαν, πολλὺς ἀδίκα ϗ ἐθανάτωνε, ϗ ἔπερνε δωατικῶς τὸν βίον τυς. διὰ τῦτο εἶχε ϗ πολλὺς ἐχθρὺς, ϗ θέλοντας νὰ τὺς ἐκδικηθῇ νὰ τὺς θανατώνῃ, ἐχάλασε μίαν καλὶω συνήθειαν, ὁπῦ ἐκράτειον ἀκόμη ἀπὸ τὸν Μέγαν Βασιλέα Κωνςαντῖνον· ἡ ὁποία συνήθεια κρατεῖ ἀκόμη εἰς τὶω μεγάλυ Ῥώμυ ἕως τὶω σήμερον. διότι, ὅποιος ἤθελε τύχῃ νὰ κάμῃ πταίσιμον, ὁπῦ νὰ ἦπον διὰ θάνατον, ϗ μόνον νὰ ἤθελε φοφθάσῃ νὰ σέβῃ εἰς τὶω Ἐκκλησίαν τῦ Πατειαρχείυ, ἐγλύτωνε τὶω ζωὶύτυ. Αὐτὸς γὰν ὁ Εὐτρόπιος, ἐκατάπεισε τὸν Βασιλέα νὰ μὴ γίνεται ἡ τοιαύτη συνήθεια, ϗ ὥεισον εἰς ὅλυ τὶω Πόλιν, ϗ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ὅτι αὐ τύχῃ τινὰς ϗ φύγῃ ϗ σέβῃ εἰς τὶω Ἐκκλησίαν, νὰ τὸν δίγαύυν ἀπ' αὐτὶω, νὰ ὑπάγωσι νὰ τὸν φονδίυν· ϗ δὶ ἤξδιρον ὁ ἄθλιος, ὅτι εἰς τὸν λάκκον ὁπῦ ἔσκαψον, ἐσέβη φῶτον αὐτός. Ὅμως δὶ ἐπέρασαν ὀλίγαις ἡμέραις, ϗ ἔσφαλε μεγάλως εἰς τὸν Βασιλέα, ϗ ὥεισε νὰ τὸν θανατώσυν· ϗ αὐτὸς ἔφυγε ϗ ἔδραμον εἰς τὶω Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ φύγῃ τὸν θάνατον. Τότε ὁ Πατειάρχης Χρυσόςομος εἶπε φὸς αὐτόν· ὦ ἄνθρωπε, γιὰ ἰδὲς, πόσὶω καλωσὶω ἐςερήθης, ὐ μόνον ἐσὺ, ἀλλὰ ϗ ὅλος ὁ Κόσμος. πόρα δὶ σῦ βοηθεῖ ἡ Ἐκκλησία, ὁποῦ ἐκαταφρόνεσες· ἰδὺ οἱ Βασιλικοὶ παθάειοι θέλοσν νὰ σὲ κατακόψυν. Ἴδετε, Ἀδελφοὶ, τῆς δωαςείας, ϗ ἐξυσίας τὸ φόσκαιρον, ϗ τὶω ἀδωαμίαν τῦ πλύτυ, ϗ ἀπανθρωπίαν, πῶς παραδίδει εἰς σφαγὶω τὺς κακῶς ἔχοντας αὐτόν; τί τιμᾶς ϗ θεραπδίεις τὸν πλῦτον ὡς Αὐθεύτὶω; ὁ ὁποῖος τότε μάλιςα σὲ φοδίδει εἰς θάνατον, ὁπῦ δὶ ἠμπορεῖς νὰ τὸν κρατήσῃς ποτέ; θέλεις αὐτὸν νὰ τὸν ἔχῃς; μὴ τὸν παραχώνῃς εἰς τὶω Γὶω, ἀλλὰ δὸς αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν. Θηείον κακὸν εἶναι ὁ πλῦτος. ἐὰν ἐσὺ τὸν φυλάγῃς, ἐκεῖνος φδίγει· ἐὰν σκορπίζῃς αὐτὸν, τότε μένει. διὰ τῦτο σκόρπισον αὐτὸν, ἵνα εἶναι μετὰ σῦ. Μὴ τὸν κρύφῃς, διὰ νὰ μὴ φύγῃ· διότι ὁ σήμερον πλύσιος, αὔριον γίνεται πένης. Διὰ τῦτα ϗ πολλάκις μῦ ἦλθε νὰ γελάσω, διαβάζοντας τὰς διαθήκας, ὁπῦ ἔλεγαν, ὅτι ὁ δεῖνα νὰ ἔχῃ τὶω δεῖνα ἐξυσίαν, ϗ αὐθεντίαν τῶν ἀμπελίων μυ, ϗ τῶν χωραφίων μυ, ϗ τῦ σπιτίυ μυ· ϗ ὅλὶω μὶν τὶω χρῆσιν ἔχομεν, ἀλλὰ τὶω δεσποτείαν ὐδείς. διότι, ὡσαὶ μᾶς ἔλθῃ ὁ θάνατος, ἀφίνομεν αὐτὶω εἰς ἄλλυς, ϗ μὴ θέλοντες, ϗ γυμνοὶ, ϗ ἔρημοι πηγαίνομεν εἰς ἐκείνὶω τὶω ἄλλὶω ζωὶύ. Μόνον ἐκεῖνοι ἔχυν τὶω ἐξυσίαν τῦ πλύτυ, ὅσοι τὸν καταφρονῦν· διότι ἐκεῖνος ὁπῦ δίδει τὰ ἔχῃ τυ τοῖς πτωχοῖς, ἐκεῖνος ϗ μόνος ἐχειάθηκεν εἰς τὸ φρέπον τὸν βίον τυ, ϗ κερδήσας αὐτὸν ἀπῆλθεν εἰς ὁδὸν εἰρὶύης. ἐκεῖνος δὲ ὁπῦ δὶ κάμνει ἔτζι, ϗ φὶν νὰ ἀποθάνῃ, κακῶς τὸν χάνει.

Δοι-

Λοιπὸν, τί ζηλοῦεις καὶ ἐπαινεῖς ἐκείνους, ὁπὸ ἔχουν τὸν πλοῦτον; ἀπ' αὐτὸν πέφτουν εἰς μυρίους κινδύνους καὶ φροντίδες, καὶ δὲν διαφέρει τίποτα ὁ πλούσιος τοῦ πτωχοῦ. Δὲν ἔχουν σπίτα κορμὶ, ὁπὸ φοροῦν; δὲν ἔχουν μίαν κοιλίαν, ὁπὸ τρέφονται; ἀμὴ σὺ πλούσιε, διατί νὰ ἔχῃς πολλοὺς δουλοπάδες, ὁπὸ μόνον σπίτα ἔκαμνε χρείαν νὰ ἔχῃς; μάλισα ἔπρεπε δύο καὶ τρεῖς Ἀθηνῆτες νὰ ἔχουν σπίτα δοῦλον. Ἐὰν δὲ καὶ βαρὺ σοῦ φαίνεται τοῦτο, κοίταξε ἐκείνους, ὁπὸ δὲν ἔχουν οὐδένα δουλοῦτι, καὶ δυκολώτερα ἔχουν τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ὅτι διὰ τοῦτο μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς χεῖρας καὶ πόδας, διὰ νὰ μὴ χρειαζώμεθον δούλους· διότι οὐδὲ χρείας σπέρνον τὸ γένος τῶν δούλων ἐδόθη, διότι ἤθελε πλαθῇ καὶ δοῦλος μετὰ τοῦ Ἀδάμ· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τῆς παρακοῆς τὸ ἐπιτίμιον καὶ ἡ κόλασις. Ἐὰν δὲ καὶ ἔχῃς ἀνάγκην δούλου, ἔχε σπίτα, ἢ τὸ πολὺ δύο· διότι, τί σοῦ κάμνει χρεία πλήθη δούλων; ἵνα διώχνουν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ παζάρι; ἢ μήπως ἀνάμα μὲ τὰ θηρία περιπατῇς, καὶ ὅσους εὕρῃς νὰ τοὺς διώχνῃς; μὴ φοβᾶσαι τόσον, ὅτι οὐδένας θέλει σὲ δαγκάσει, ὅσοι θέλουν σοῦ σιμώσει. Καὶ ἂν τύχῃ, ὕβρεν τὸ ἔχεις πῶς περιπατεῖς μετὰ τῶν ἀνθρώπων; καὶ πόσης ἀγνωσίας, καὶ πλάνης εἶναι τοῦτο; ὅτι τὸ μὲν ἄλογον ζῶον νὰ ἔχῃς σιμάσου, καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸν πλασθέντα ἐπ Θεοῦ, διώχνεις μακρὰν, ἵνα τὸ τετράποδον μετὰ δυρυχωρείας περάσῃ; τί ἀπὸ τοῦτης τῆς ἀλογίας χειρότερον; Ὁ Θεὸς λοιπὸν οἰκονομικῶς ἔκαμε τὰ πάντα ὅτι, ἐὰν καὶ πλουσιώτερος εἶναι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴ ἔχῃ βοήθειαν ἀπὸ ἄλλον μικρότερον ἄνθρωπον· διότι μήτε οἱ πτωχοὶ δυνόνται νὰ πορεύθουν χωρὶς τῶν πλουσίων, μήτε οἱ πλούσιοι χωρὶς τῶν πτωχῶν. Καὶ διὰ νὰ τὸ γνωρίσῃς φανερώτερα, ἂς θελήσωμεν νὰ κάμωμεν δύο Χώρας, ἡ μία νὰ ἔχῃ ὅλους πλουσίους, καὶ ἡ ἄλλη πτωχοὺς καὶ πενήτας· καὶ ἂς ἰδοῦμεν ποία Πόλις δυνάται νὰ φθάσῃ ὅλαις ταῖς δυλειαίς της. διότι εἰς μὲν τὴν Πόλιν τῶν πλουσίων δὲν εἶναι τινὰς Τεχνίτης, ἢ λιθοεργὸς, ἢ χαλκοῦς, ἢ ῥάπτης, οὐδὲ γεωργὸς, ἢ ψωμᾶς, οὐδὲ ἄλλος τινὰς δουλοῦτης καὶ ἐργάτης. Τάχα τίς ἤθελε κατοικήσῃ, νὰ εἶναι εἰς τὴν Χώραν τῶν πλουσίων; οὐδένας· ὅτι ἡ χώρα ἐκείνη πῶς νὰ σταθῇ, ὁπὸ εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ καλὰ ὑστερημένη; Ἂς δώσουν σιτία, καὶ ἄλλα τινὰ, ὅσα χρειάζονται, ἀλλὰ δὲν ἔχει τοῦτο φύσιν, μόνον νὰ καλέσουν ἐκεῖ τοὺς Τεχνίτας, καὶ θέλει χαλάσει ἐκείνη ἡ ἄγνωστος βυλή· ἡ δὲ Πόλις τῶν πενήτων οὐδαμῶς ἔχει χρείαν ἀπὸ τὸν πλοῦτον ἐκείνων. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὅταν ἰδῇς τινὰ, ὁπὸ λάμπει ἀπ' ἔξωθεν φορεσίαις, μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας, καὶ δορυφορείας, ἀνοίξε τὴν καρδίαν σου, καὶ θέλεις εὕρῃ πολὺ κονιορτὸν καὶ σκόνην. Ἀλλὰ ἐνθυμήσου τὸν Παῦλον, καὶ τὸν Πέτρον, τοῦ Κυρίου τοὺς Ἀποστόλους, ἐνθυμήσου τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην, τὸν Προφήτην Ἠλίαν, καὶ ἀπὸ ὅλους τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὁπὸ δὲν εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι, ἐκείνου γίνου ζηλωτὴς, καὶ ἐκείνου τῶν Μαθητῶν.

Εἰπέμου, ἐὰν τινὰς ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς Βασίλεια, καὶ ὅλων τῶν Ἀρχόντων ἐκεῖ δυρισκομένων, νὰ σὲ τιμήσουν, νὰ σωτύχῃς μὲ τὸν Βασι-

λέα, καὶ νὰ φάγῃς μὲ αὐτὸν ψωμὶ εἰς ἕνα τραπέζι, δὲν ἤθελες εἰπῇ τοῦ λόγου σου καλότυχον ἀπὸ ὅλους; ἀμὴ μέλλεις ἀναβλῶσαι εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ νὰ καθῇς σιμὰ τοῦ Βασιλέως τῶν ὅλων, καὶ νὰ λάμπῃς καὶ ἐσὺ ὡσαὶ τοὺς Ἀγγέλους, καὶ νὰ ἀπολαύῃς ἐκείνης τῆς ἀνεκδιηγήτου δόξης καὶ χαρᾶς, καὶ δισάζεις καὶ ἀμελεῖς, ἐὰν χρειάζωνται νὰ δώσῃς χρήματα, καὶ κτήματα; Ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῦ ζωοῦ αὐτοῦ πρέπει νὰ δώσῃς μετὰ πολλῆς χαρᾶς. Ἐσὺ λοιπὸν διὰ νὰ πάρῃς κάνενα ὀφφίκιον, ἢ ἐξουσίαν καὶ ἀρχὴν, ὅπου σοῦ γίνεται πρόξενον κλεψίας (καὶ ὄχι κέρδος τὸ τοιοῦτον καλῶ) ὅσον βίον, καὶ αὐ ἔχῃς δίδεις, καὶ ἀπὸ ἄλλους δανείζεσαι, εἰδὲ καὶ δὲν σὲ φθάσῃ ἡ ποσότης, βαίνεις τοῦ γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία ἀμανάτι καὶ σημάδι, καὶ διὰ τιμὴν τοῦ πρόσκαιρον δὲν ὀκνοῦεις, ἀλλ' ὅλα μετὰ χαρᾶς τὰ δίδεις, μόνον νὰ πάρῃς τοῦ ἐξουσίαν· τῆς δὲ Βασιλείας τοῦ Οὐρανοῦ, ὅπου σέκεται ἔμπροσθεν μας, ὅπου δὲν ἔχει τέλος, ὀκνοῦεις καὶ ἀμελεῖς, καὶ μόνον εἰς τὰ χρήματα βλέπομεν; Κεῖμαι εἰς τοῦ ἀγνωσίαν ὅπου ἔχομεν, ὅτι τοιοῦτον καλῶν ἀπαντέχομεν, καὶ ἀκόμη εἰς τὰ πρόσκαιρα ἀγωνιζόμεθεν, καὶ δὲν γνωρίζομεν τοῦ διαβόλου τοῦ κακουργίαν καὶ πλάνου, ὅπου διὰ τὰ μικρὰ πράγματα, καὶ φθαρτὰ, τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια μᾶς ἀποσερεῦει. Δίδει μας πιλὸν, νὰ μᾶς ἀποξενώσῃ τοῦ Οὐρανοῦ· δείχνει μας ἴσκιον, ἵνα μᾶς σύγαλῃ ἀπὸ τοῦ ἀλήθειαν· καὶ μᾶς φαντάζει εἰς ὄνειρατα, διὰ νὰ παρακινηθῶμεν εἰς τοῦ ἁμαρτίαν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἂς μὴ νομίζωμεν πῶς μέγα καλὸν νὰ εἶναι ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν γὰρ εἶναι τινὰς δίκαιος, καὶ ἔχῃ πολλοῦ παρρησίαν εἰς τὸν Θεὸν, αὐ καὶ ἀπὸ ὅλους εἶναι πτωχότερος, φθάνει νὰ λύσῃ τὰ παρόντα πικρὰ, φθάνει μόνον νὰ ἁπλώσῃ τὰ χέρια του εἰς τὸν Οὐρανὸν, νὰ δεηθῇ τοῦ Θεοῦ· διότι τὸ σκότος τοῦ κινδύνου φεύγει, ἡ εἰρήνη γίνεται, καὶ τὸ χρυσίον ἀπόκειται ἄχρηστον καὶ ἀνενέργητον πρὸς τοῦ λύσιν τῶν κακῶν. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἀθανασία αὐ ἔλθῃ, ἢ καὶ θανάτος, ἢ ἄλλο τῶν τοιοῦτων κινδύνων, καὶ συμφορῶν, τότε ἐλέγχεται τῶν ἀργυρείων ἡ δυνάμις. Πῶς εἶναι τώρα οἱ πλουτοῦντες, ὅπου μετροῦν τοῦ ὠφέλειαν καὶ τὰ διάφορα, καὶ τοὺς τόκους τόκων πέρνοντες, καὶ οὐδέ ποτε χορταίνουσιν; Ἄκουσον τί λέγει ὁ Πέτρος· ,,Ἀργύριον καὶ χρυσίον δὲν ἔχω. τί ἀπὸ ταύτης τῆς μακαριωτέρας, καὶ πλουσιωτέρας φωνῆς; Ἄλλοι δὲ καυχῶνται, καὶ λέγουν, ἔχω τόσας, καὶ τόσας μυριάδας χρυσίου, καὶ μέτρα γῆς ἄπειρα, καὶ σπήτια, καὶ δούλους, ἀλλ' ὁ Πέτρος, καὶ Ἰωάννης ἐν τῇ πενίᾳ καλλωπίζεται καὶ χαίρεται. Ἔτζι εἶναι ἐκεῖνος ὅπου δὲν ἔχει, καὶ ὅλα τὰ ἔχει· καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἔχει τὰ πάντα, δὲν ἔχει. διότι ὁ μὴ ἔχων μήτε σπῆτι, μήτε τράπεζαν, μήτε ἄλλο ῥοῦχον, ἀλλ' ἀπὸ τὰ πάντα εἶναι ὑστερημένος διὰ τὸν Θεὸν, καὶ ὅσα ἔχει ὁ Κόσμος, ὅλα ἐδικά του εἶναι.

Ἂς φέρωμεν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἰς τὸ μέσον ἀξιόπιστον μάρτυρα. Οὗτος λοιπὸν ὅλου τοῦ Οἰκουμένου ἐγύρισεν ἐν πείνῃ, δίψῃ, καὶ γυμνότητι, ὅπου ἐπήγαινεν εἰς ἀπίστους, καὶ Εἰδωλολάτρας, καὶ ὄχι πιστοὺς, καὶ φίλους, ἀλλ' ὅμως ὅλος ὁ Κόσμος τὸν ἐδέχθη ὡς Ἀπόστολον.

λον. Ὁ δὲ Ἀνανίας, καὶ ἡ Σαπφείρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, διὰ τὸ νὰ κρατήσουν ὀλίγον τίποτας ἀπὸ τὸ ἀφιέρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅλα τὰ ἔχασαν, καὶ αὐτοὶ τοῦ ζωοῦ τους. Ἄφησαι τὰ ἐδικά σου διὰ τὸν Θεόν, ἵνα ἔχῃς τὰ ξένα πράγματα ὡσὰν καὶ ἐδικά σου. Ἐὰν καὶ παλαιὰ φορῆς, καὶ πεινᾷς, καὶ διψᾷς, καὶ γυμνὸς παλαιπωρεῖς, καλλίτερος καὶ χαριέστερος εἶσαι ἀπὸ ἐκεῖνους ὁποῦ τρώγουν, καὶ πίνουν ἄμετρα. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς σοῦ ἔδωκε χρήματα, ἵνα χορτάσῃς τὸν πεινῶντα. Τί πτωχὸς εἶσαι καὶ μικρολόγος; τί τὸν Θεὸν ἀφίνεις, καὶ ἀνθρώπινα κέρδη κερδαίνεις; τί τὸν πλούσιον ἀφίνεις, καὶ τὸν πτωχὸν ἐνοχλεῖς; τί τὸν διδόντα καταλίπεις, καὶ τὸν ἀγνώμονα προσρέχεις; Ὁ Θεὸς ἐπιθυμεῖ νὰ σοῦ δώσῃ, καὶ ὁ διάβολος κακίζει εἰς τοῦ δύεργεσίαν· ὁ Θεὸς σοῦ δίδει ἐκατονταπλασίονα, καὶ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὁ διάβολος σοῦ προξενεῖ αἴδιον θάνατον. Ἕτος μὲ ὕβριν, ἐκεῖνος μετὰ ἐπαίνων· ἕτος ζηλοῦσι σοι, ἐκεῖνος στεφάνους σοῦ πλέκει· ἕτος μόλις ἐδῶ, ὁ δὲ Θεὸς καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τάχα δὲν εἶναι τοῦτο μεγάλης ἀγνωσίας, νὰ μὴ γνωρίζωμεν τοῦ χάριν τοῦ Θεοῦ; διὰ τοῦτο λέγονται χρήματα, νὰ τὰ ἔχῃ τινὰς διὰ τοῦ χρείαν του, καὶ ὄχι νὰ τὰ φυλάγῃ διὰ ἄλλους. διότι μόνον ὁ δουλοῦς φυλάγει τὰ ἄπορα τοῦ Αὐθεντοῦ του, τὸ δὲ ὀξοδιάζειν, εἶναι ἐκεῖνου ὁποῦ τὰ ὁρίζει, καὶ ὀξουσιάζει· ὥστε οὐδὲν ἀγνωστότερον ὡσὰν νὰ γνῶῃ τινὰς δοῦλος τῶν ἀπόρων, καὶ νὰ νομίζῃ πῶς εἶναι Αὐθέντης, καὶ αὐτὸς εἶναι δοῦλος· αὐτὸς εἶναι δεμένος, καὶ ἄλλους θέλει νὰ ὁρίζῃ, καὶ χαίρεται, καὶ δυφραίνεται πῶς ἔγινε σκλάβος. Διότι, ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ πλουτήσῃς, οὐδέποτε θέλεις παύσει δερνόμενος, καὶ παλαιπωρούμενος· διότι ὁ πλοῦτος εἶναι μία ἀγάπη ἀπλήρωτος. ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ διψοῦσιν ἀπὸ τοῦ θέρμου, ἐὰν πίωσι καὶ ὅλα τὰ πηγάδια, περισσότερον διψοῦσιν. Ἔτζη καὶ τὸν πλούσιον ὅταν τὸν ἰδῇς πολλοῦ βίον ἔχοντα, μὴ τὸν ἐπαινῇς, ἀλλὰ νόμιζε αὐτὸν ἄθλιον, καὶ παλαίπωρον· διότι ὄχι τόσον ἐπιθυμεῖ ὁ πτωχὸς τῶν ἀναγκαίων, ὡσὰν ὁ πλούσιος τὰ περισσά. Πλούσιον σὲ ἐποίησεν ὁ Θεός, ἵνα βοηθῇς τοὺς πτωχούς, ἵνα τὰ ἁμαρτήματά σου λύσῃς διὰ τῆς Ἐλεημοσύνης, διὰ τῶν ἀλλονῶν τῆς σωτηρίας. Ἐδωκέ σου ἀργύρια ὁ Θεὸς καὶ ὑπάρχοντα, ὄχι νὰ τὰ ἀποκλείσῃς διὰ ἐδικόν σου κακόν, ἀλλ' ἵνα τὰ μοιράσῃς διὰ τοῦ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Τίς ἦτον πτωχότερος ἀπὸ τὸν Ἠλίαν; ἀλλ' ὅμως πάντας ἐνίκα τοὺς πλουσίους εἰς τὸν βίον, ἔχωντας μόνον τοῦ παλαιόγυναν, καὶ ἔτζη κατεφρόνει ὅλα τὰ καλὰ τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ ὡσὰν πτλὸν ἐρριμμένον ἔβλεπε τὸ χρυσίον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἀχαὰβ τῶν Ἑβραίων, τὸν πάντα Ἠλίαν δύλαβεῖτο νὰ τὸν αὐτρανίσῃ· καὶ ὅταν ἀνέβη πρὸς Οὐρανὸν, δὲν εἶχε τίποτες ἄλλο νὰ ἀφήσῃ τοῦ Μαθητῆ Ἐλισσαίου, παρὰ τοῦ μηλωτοῦ· καὶ ἔλεγε, μὲ αὐτοὶ τοῦ μηλωτοῦ, ἤγουν τοῦ ἀκτημοσύνου, ἐνίκησα τὸν διάβολον. Θέλεις καὶ ἐσὺ νὰ νικήσῃς τὸν διάβολον; γνῶ ἀκτήμων, νὰ νικήσῃς τὰ πάθη. διότι ὁ μὲν Ἠλίας μηλωτοῦ ἄφηκε τοῦ Μαθητῆ· ὁ δὲ Χριστὸς ἀναβαίνων εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ἄφησεν ἡμᾶς τοῦ παναγίου του Σάρκα εἰς κληρονομίαν. Ὅταν χάσωμεν χρήματα, ἂς μὴ λυπηθῶμεν, ἀλλ' ἂς εἰπῶμεν· Εὐλο-

γητὸς ὁ Θεὸς, ὅτι περισσότερον πλῆτον δείξομεν ἐκεῖ παρὰ Θεῦ, διατὶ τὰ λογίζεται, ὡσαὶ νὰ τὰ ἐδίδαμεν τοῖς πτωχοῖς. Ἐπειδὴ καὶ τὸν Ἰῶβ, ὄχι τόσον τὸν θαυμάζομαι, πῶς ἔκαμε παλλὶ Ἐλεημοσύνη, ὅσον ἐκπλήττομαι τὶ ἁρπαγὴ τῶν χρημάτων δυχαρίστως ὑπομένοντα, καὶ λέγοντα· „ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο". μετὰ τῦ Ἀβραὰμ σαθήσεται, μετὰ τῦ Ἰῶβ ἀνακηρυχθήσεται μόνον ἀπὸ τότε τῦ λογυ. Ὅταν γοῦν ἀπὸ συνεργείας τῦ διαβόλυ χάσῃς τὸ χρυσίον συ καὶ τὸ τίποτάς συ, ἢ ὑπὸ κλεπτῶν, ἢ ὑπὸ ἄλλης τινὸς ἀφορμῆς, δυχαρίστησον τὸν Θεὸν, καὶ μὴ ὑπάγεις εἰς μανίαν. τότε διπλῆν ἔδωκας τὶ πληγὴ τῷ διαβόλῳ, ὅτι δὶ ἐβλασφήμησας, καὶ φεύγει ἀπὸ λόγυσυ, καὶ δὶ σὲ πειράζει πλέον, ὅτι γνωρίζει πῶς ἡ δυχαριστία, καὶ ἡ ὑπομονὴ σῦ προξενεῖ λαμπροτέρυς τὺς στεφάνυς παρὰ Θεῦ. Καὶ ὁ μὲν Ἰῶβ, μετὰ τῆς ὑπομονῆς, διπλᾶ ἔλαβεν ὅσα καὶ αὖ ἔχασε· σὺ δὲ, ἐὰν ὑπομείνῃς, ὄχι διπλᾶ, ἀλλὰ ἑκατονταπλασίονα, αὖ δὶ γογγίζῃς, θέλεις λάβῃ, καὶ ζωὴ αἰώνιον ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν· ἧς γένοιτο παντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν εν Χριστῷ Ἰησῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

Περὶ Προνοίας, καὶ Προμηθείας Θεῦ.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Τίνος ἕνεκεν, Ἀδελφοὶ, καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὴν ὁ προγνώστης ἡμῶν Θεὸς δὶ ἠφάνισεν ἀπ' ἀρχῆς τὸν πλανήσαντα ἡμᾶς διάβολον, ὁ ὁποῖος μᾶς εὔγαλεν ἀπὸ τὴν ζωὴν, καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς τὸν θάνατον, καὶ ἀπὸ τὸν Παράδεισον εἰς τὴν Γῆν, καὶ ὕστερον, ἀλλοίμονον, εἰς τὸν Ἅδην, καὶ εἰς τὴν αἰώνιον Κόλασιν; Εἰς τῦτο λέγομεν, ὅτι, ἐὰν ἐξουσίαζεν ὁ διάβολος, καὶ ἤθελεν δυγάλῃ τὸν ἄνθρωπον μετὰ βίας ἀπὸ τὸν Παράδεισον, εἶχε κάποιον λόγον τὸ ζητούμενον· ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτης τῆς δυνάμεως εἶναι ἐστερημένος ὁ διάβολος, μόνον δὲ συμβουλεύει, καὶ παρακινεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ κακὸν, καὶ ὄχι μετὰ ἐξουσίας, εἰς ἡμᾶς ἔμεινε νὰ μὴ τὸν ἀκούσωμεν. Ἀλλ' ἡμεῖς τῦ δίδομεν θελληματικῶς νὰ μᾶς ἐξουσιάζῃ, καὶ ὄχι βιαστικῶς, καὶ ὄχι ὅλοι νικῶν αὐτὸν, ἀλλὰ μόνον οἱ ἀνδρεῖοι, διὰ τῆς προαιρέσεως. τινὲς δὲ νικῶνται ἀπὸ τὺς δαίμονας, καὶ ἀπὸ τὴν ἀμέλειάν τυς κολάζονται. διότι ὁ μὲν κακὸς ἄνθρωπος, ἐὰν καὶ ἁμαρτάνῃ, δὶ ἀδικεῖται ἀπὸ τὸν διάβολον, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν αὐτῦ· καὶ τῦτο εἶναι φανερὸν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν νικώντων· καὶ ἐὰν οἱ σπουδαῖοι διὰ τὺς κακὺς ἐπιβουλεύθησαν, εἶναι, ὅτι δὶ ἔχουν πῦ νὰ φανῇ ἡ ἀνδρεία τυς. Ἔτζη λοιπὸν γίνεται καὶ εἰς τὴν διάπλασιν τῦ σόματος, καὶ τῶν ὀμματίων, διότι διὰ τῦτων ἐπιθυμῦσιν ἐκεῖνα, ὁπῦ δὶ πρέπει· ἤγουν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν ὀφθαλμῶν, πίπτυν πολλοὶ εἰς μοιχείαν,

διὰ

διὰ δὲ πάλιν τȣ̃ σόματος βλασφημȣ̃σι τὸν Θεὸν, καὶ ἄλλοι δογματίζουσι Αἱρέσεις. Τάχα διὰ ταῦτα νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος χωρὶς γλῶσσαν, καὶ ὀφθαλμȣ́ς; ἢ τὰ χέρια μας, καὶ τὰ ποδάρια μας νὰ τὰ κόπτωμεν; διότι τὰ χέρια μας εἶναι γεμάτα αἵματα, τὰ δὲ ποδάρια μας τρέχȣσιν εἰς κακίαν, καὶ μετὰ τȣ̃των καὶ τὰ αὐτία, ὅπȣ̃ δέχονται τὸ ψεῦδος, καὶ μολυνȣ̃σι τὴν ψυχήν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ λοιπὸν τὰ φαγητὰ, καὶ τὰ πιοτὰ, ὁμοίως καὶ αὐτὸν τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν Γῆν, καὶ τὴν Θάλασσαν, τὸν Ἥλιον, καὶ τὴν Σελήνην, καὶ τὸν χορὸν ὅλων τȣ̃ν Ἀστέρων δὲν ὠφελȣ̃σι, πῶς θέλουν νὰ εἶναι σκήσιμα, ἐπειδὴ ἔγιναν διὰ τȣ̃ κατακοπσόντος ἀνθρώπȣ, ἔτζι ἐλεεινῶς, καὶ δυσυχῶς; Βλέπεις τὸν ἄφρεπτον γέλωτα, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ λόγος καταστρέφειν ἀναγκάζεται; Ὁ διάβολος λοιπὸν ἀπὸ λόγȣ τȣ εἶναι κακὸς, καὶ ὄχι διατ' ἐμᾶς ἔγινε κακὸς, διότι, ἐὰν θελήσωμεν ἡμεῖς πολλὰ καλὰ κερδαίνομεν ἀπ' αὐτὸν, μὴ θέλοντος αὐτȣ̃. Τὸ δὲ μεγαλήτερον θαῦμα ἐν τȣ́τῳ τȣ̃ φιλανθρωπίας τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ τὸ μέγεθος εἶναι, ὅτι δι' αὐτȣ̃ οἱ ἄνθρωποι γίνονται καλλίτεροι, ὅθεν δάκνει, καθ' ἑαυτὸν λυπεῖ. ὅταν δὲ καὶ δι' αὐτȣ̃ τȣ̃το προξενεῖται ἡμῖν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπομένῃ τὴν πείραξιν. Καὶ εἰς τȣ̃το λέγουσι τινὲς, ὅτι, ἐὰν δὲν ἐπαραχώρει ὁ Θεὸς, δὲν ἤθελε πλανέσῃ τὸν ἄνθρωπον ὁ διάβολος ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Τί λοιπὸν νὰ εἰπȣ̃μεν εἰς τȣ̃το; Ὅτι, ἐὰν μὴ τȣ̃το ἤθελε γένῃ, δὲν ἤθελε μάθῃ ὁ Ἀδὰμ πόσον καλὸν εἶχεν εἰς τὸν Παράδεισον, ȣ̃δὲ ἤθελεν ἐγκρεμνισῇ ἀπὸ τȣ̃ ἰσοθείας, καὶ δὲν ἤθελε πέσῃ ποτὲ εἰς τὴν ἀθεΐαν, καὶ ὑπερηφανίαν· διότι εἰς τοσȣ̃τον ὕψος ὑψώθη, καὶ ἐκαταξίωσε τȣ̃ λόγȣ τȣ, ὥστε καὶ Θεὸς νὰ γένῃ ἐπέτυχε.

Τί λοιπὸν ἔπος δὲν ἤθελεν ἀποτολμήσῃ νὰ κάμῃ, ἐὰν δὲν ἤθελε σωφρονισθῇ μὲ τὸν ξεπεσμόν; Ὅμως ἂς εἰπȣ̃μεν, ὅτι ὁ διάβολος ἂν τὸν Ἀδὰμ δὲν ἤθελε συμβȣλȣ́σῃ τίποτε, τάχα ἄπταιστος ἤθελεν ἀπομείνῃ ἀπὸ τὸν κρεμνισμὸν τȣ̃ παραβάσεως; Τȣ̃το δὲν εἶναι νὰ τὸ εἰπȣ̃μεν. διότι αὐτὸς, ὁ ἔτζι εὔκολα πειθεὶς ὑπὸ τȣ̃ γυναικὸς, τȣ̃τος, καὶ νὰ μὴ ἦτον ὁ διάβολος, γοργὰ ἀπὸ λόγȣ τȣ ἤθελε πέσῃ εἰς τὴν παράβασιν τȣ̃ ἁμαρτίας. διότι τȣ̃τος, ὅπȣ̃ ἐδέχθη ἔτζι εὔκολα τὴν ἀπάτην τȣ̃ ἄλλȣ, αὐτὸς καὶ πρὶν τȣ̃ ἀπάτης ἀμελὴς ἦτον. διότι δὲν ἐδωνέτο ὁ διάβολος τοσȣ̃τον κακὸν νὰ προξενήσῃ, ἐὰν ἦτον ἡ ψυχή τȣ ἔξυπνη. Καὶ ἐπειδὴ ἔτζι ἔμελλε νὰ γένῃ, διὰ ποίαν ἀφορμὴν τέτοιον πρόσαγμα ἔδωκεν ὁ Θεὸς τȣ̃ Ἀδὰμ, προγινώσκων τȣ̃τον πῶς ἤθελε νὰ πέσῃ, εἰς τὴν ἁμαρτίαν τȣ̃ παρακοῆς; Καὶ ὅτι πῶς ἔδωκε τὴν ἐντολὴν αὐτȣ̃, μεγάλης ἐπιμελείας σημάδι ἦτον, παρὰ νὰ μὴ τȣ̃ εἶχε δώσῃ. πλὴν ἂς εἶναι, ὁ Ἀδὰμ τὴν μὲν προαίρεσιν ἔχων τέτοιας λογῆς ἀμελημένην, καθὼς τὸ ὕστερον ἐφανέρωσε, καὶ μηδεμίαν ἐντολὴν ἐδέχετο, ἀλλ' ἂς ἔμενε τρώγοντας, καὶ πίνοντας, καὶ ξεφαντώνοντας· τάχα ἡ ἀμέλεια ἀπὸ τȣ̃ ἀναπαύσεως, καὶ τρυφῆς αὐτȣ̃ ἐπὶ τὸ χειρότερον, ἢ ἐπὶ τὸ καλλίτερον ἔδωκεν; Ἀλλ' ἀπὸ ὅλα φανερὸν εἶναι, ὅτι εἰς μεγάλην κακίαν κατέπεσεν, ὡς ἄγνωστος ὅπȣ̃ ἦτον, καὶ ἀκόμη δὲν ἐθάρρει νὰ ἔχῃ τὴν ἀθανασίαν, καὶ τὴν ἰσοθείαν· ἀλλ' ἀβέβαιον ταύτην οὖσαν τὴν ἐλπίδα,

δα, καὶ πρὸς τόσλω ἀγνωσίαν, καὶ ὑπερηφανίαν ὑψωθεὶς, τόσον ὅτι ἤλπισε νὰ γνῷ Θεός. Καὶ ταῦτα, ἐδαμῶς βλέπων πιςὸν ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸν ἔπαζεν, ἐπειδὴ βεβαίαν εἶχε τλὼ ἀθανασίαν. Πῶ δὲ ἔφθασεν ἡ ὑπερηφανία; Τίς δὲ ἤθελεν ἁμαρτήσῃ; πότε δὲ, αὖ ὑπήκοσε τῶ Θεῶ; διότι αὐτὸς μετὰ τλὼ δόσιν τῶ προσάγματος, ἔτζη ἀγνώσως καταφρονήσας τῶ Θεῶ, ὁπῶ τῶ ἔδωσε τὸ πρόσαγμα αὐτὸ, ἐὰν μὴ καθόλε ἤκοσε παρ' αὐτῶ, γοργὰ ἠγνόησε πῶς εἶναι ὑποπασόμενος· διότι ἐὰν δὲ ἐκολάζετο διὰ τῶν πονηρῶν ἔργων, μηδὲ ἐτιμᾶτο διὰ τῶν καλῶν ἔργων. Πολλοὶ λοιπὸν τῷ λόγῳ τῆς Ἀνασάσεως ἀπιςῶσι, καὶ τλὼ μὲν ἀρετλὼ ἔφυγον, ὡς κακῶν αἰτίαν, τλὼ δὲ πονηρίαν, ὡς πρόξενον τῶν καλῶν ἐργάζοντο. Καὶ ἐπειδὴ ἐνταῦθα τὸ κατ' ἀξίαν ἅπαν ἔπερναν, περισσὸν ἐνόμιζον εἶναι, καὶ ψεῦδος τὸν λόγον τῆς Κρίσεως, ἵνα μήτε ἔτζη ἀπιςῆτε, μήτε ὁ πολὺς λαὸς, καὶ ἀπαίδευτος χειρότερος γνῆται, καταφρονῶν τλὼ δικαίαν Κρίσιν τῶ Θεῶ. Πολλοὶ τῶν ἁμαρτανόντων ἐδὼ κολάζονται, καὶ εἰς καμπόσοις, ὄχι διὰ τλὼ ἀνταπόδοσιν τῶν κατορθωμάτων, καὶ τὸ, μὴ ποιεῖν εἰς ὅλοις τὸν λόγον τῆς Κρίσεως πιςεύμενος. τὸ δὲ καὶ πρὸ τῆς Κρίσεως πολλοὺς κολάζει, τοὺς πολλὼ ὕπνον κοιμῶντας ἐξυπνίζων· διότι μὲ τὸ νὰ παιδεύωνται οἱ κακοποιοὶ ἄνθρωποι, πολλοὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς παιδεύσεως σωφρονίζονται, διὰ νὰ μὴ πάθοσιν καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια ἐκείνων. Ἐκεῖνοι πάλιν ὁπῶ δὲ παιδεύονται ἐδὼ, διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ἄλλον καιρὸν ὁ Θεὸς ἔχει νὰ τοὺς κολάσῃ· καθὼς ὁ Κάϊν, ὁπῶ ἐφόνευσε τὸν Ἀδελφόν τε τὸν Ἄβελ, καὶ ἐδὼ ἐκολάθη, καὶ ἐκεῖ αἰωνίως, καὶ ἔγινε παράδειγμα εἰς τὸν Κόσμον. Κολάζει δὲ ὁ Θεὸς κάμμίαν φορὰν, καὶ ὅλοις αὐτάμα, καθὼς ἔκαμεν ἐπὶ τῶ Κατακλεισμῶ, εἰς τὸν καιρὸν τῶ Νῶε, εἰς σωφρονισμὸν τῶν πολλῶν.

Βέλεται, καὶ θέλει ὁ Θεὸς καὶ τοὺς μὴ πιςεύοντας ἀνθρώπους εἰς αὐτὸν, νὰ πιςεύσοσι, διὰ νὰ τοὺς σώσῃ· καθὼς τὸ λέγει καὶ αὐτὸς, ὅτι „ἐκ „ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν". ὅταν δὲ καὶ μετὰ τλὼ ἐπιμέλειαν, καὶ συμπάθειαν, ὁπῶ ἀπήλαυσαν ἀπὸ τῶ Θεῶ, καὶ πάλιν δὲ ἠθέλησαν νὰ γνόοσι καλλίτεροι, καὶ νὰ γνωρίσοσι τλὼ ἀλήθειαν, καὶ πάλιν ὐδὲ τότε δὲ τοὺς ἄφησεν ἀπὸ τὸ χέρι τε, ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς Οὐρανίε ζωῆς θελληματικῶς τῶ λόγε τοῦς ὑστερήθησαν. Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἰς τλὼ ζωλὼ τέτλω δίδει τοῖς ἀνθρώποις ὅλα τὰ ἀγαθὰ ἴσια. τὸν Ἥλιον ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκοις, καὶ τὰ πάντα τῆς παρούσης ζωῆς εἰς σύσασιν διέργεπῶν. Ἐὰν δὲ καὶ ἐχθρῶν τοσαύτλω φρονήθειαν κάμνῃ καὶ κυβέρνησιν, πόσῳ μᾶλλον ἐπιβλέψει ἐπὶ τοὺς πιςεύοντας αὐτὸν, καὶ δοκεύσαντας; Καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὲ δὲ ἐῦγαλεν ὁ Θεὸς τὸν διάβολον ἀπὸ τὸ μέσον τῶ Κόσμου; Λέγομεν εἰς αὐτὸ, ὅτι εἶναι σνας παλαιςείτης, καὶ δύο πολεμάρχοι, καὶ θέλοσι νὰ παλεύσοσι μετ' ἐκεῖνον τὸν παλαιςεύ· καὶ ὁ μὲν σνας ἀγωνιςὴς νὰ δώσῃ τῶ λόγε τε εἰς πολυφαγίαν καὶ πολυποσίαν, καὶ ἀπὸ τλὼ γαςειμαργίαν νὰ γνῷ ὡσὰν παράλυτος, καὶ ἀδυνάτος· ὁ δὲ ἄλλος, ἀσκεδάζων εἰς ταῖς παλαίςραις, καὶ ἄσκησιν, καὶ μάθησιν, εἰς φανέρωσιν

παύ-

πάντων πῶς ἐνίκησεν. Ἐὰν γοῦν φονεύσῃς τὸν ἀπαγωνιστὴν, μὲ τίνα τρόπον ὁμοιώσεις; τάχα μὲ τὸν γαστρίμαργον καὶ ἀμελῆ; ἢ τῷ σπουδαίῳ καὶ ἐγκρατεῖ; Φανερὸν εἶναι, ὅτι τῷ ἀγωνιστῇ, ὁποῦ πολλὰ ἐκοπίασε. διότι ὁ μὲν διὰ τὴν ἀμέλειαν ἀδικήθη, φονευθέντος τοῦ ἀπαγωνιστοῦ, ὁ δὲ ῥάθυμος, μένοντος τούτου; ὄχι διὰ τὸν σπουδαῖον ἐπηρεάζεται, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς οἰκείας ῥαθυμίας κατέπεσεν. Ὁ ἀθενὴς λοιπὸν τὴν προαίρεσιν, καὶ ἀμελὴς, καὶ νὰ μὴν εἶναι καὶ ὁ διάβολος, ταχέως καταπίπτει, καὶ εἰς πρημνὸν πολλῶν κακίας, καὶ ἀσεβείας τοῦ λόγου καταβάλλει. διότι, ἐὰν καὶ τὰ μέλη μας ὀξεπίσωμεν, καὶ ἀπέλθωμεν, καὶ αὐτὰ δρήσωμεν αἰτίαν ἀπωλείας, ἐὰν δὲ φυλαγώμεθεν, ὄχι παρὰ τὴν ἐδικήν τους φύσιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐδικήν μας ἀμέλειαν. Καὶ βλέπε· τὸ ὄμμάτι ἐδόθη παρὰ Θεοῦ τῷ ἀνθρώπῳ, ἵνα βλέπῃ τὴν Κτίσιν, διὰ νὰ δοξάζῃ τὸν Κτίστην, καὶ Δεσπότην τοῦ Κόσμου· ἀλλ' ἐὰν μὴ καλῶς χρειασθῇς τὸν ὀφθαλμὸν, γίνεταί σου μοιχείας πρόξενος· καὶ γλῶσσα ἐδόθησοι, ἵνα ὑμνῇς καὶ δοξάζῃς τὸν Θεόν· ἀλλ' ἐὰν μὴ καλῶς προσέχῃς, γίνεταί σου αἰτία βλασφημίας, καὶ αἰσχρολογίας. Χεῖρες σοῦ ἐδόθησαν, ἵνα σπεύδῃς αὐτὰς εἰς δίκας καὶ δίκαιοσύνας· ἀλλ' ἐὰν δὲν φυλάγῃς αὐταῖς, θέλεις ταῖς ἁπλώσει εἰς ἁρπαγὴν, καὶ πλεονεξίαν. ποδάρια σοῦ ἐδόθησαν, διὰ νὰ τρέχῃς εἰς καλὰ ἔργα, ἤγουν εἰς ἀθενεῖς, εἰς φυλακωμένους, εἰς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς Ἁγίων μνήμας· ἀλλ' ἐὰν δὲν τὰ φυλάξῃς, θέλεις κάμῃ δι' αὐτῶν τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. Βλέπεις, ὅτι τὸν ἀθενῆ ὅλα τὸν βλάπτουν, καὶ αὐτὰ λοιπὸν τὰ καλὰ βότανα καὶ σωτήρια, καὶ εἰς θάνατον βάνουσιν; ὄχι παρὰ τὴν ἐδικήν τους φύσιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀθένειαν ἐκείνου. Ὅταν λοιπὸν ἴδωμεν πραγμάτων ἀταξίαν, καὶ παραχλῶ, ἂς μὴ κατηγορῶμεν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ νομίζωμεν, ὅτι τὰ παρόντα εἶναι ἀφρονόντα· διότι ἡ παραχὴ, καὶ ἡ ἀταξία, ἄλλη εἶναι ἀπὸ τοὺς καιροὺς, ἄλλη ἀπὸ τὸν κακὸν λογισμὸν, ὁ ὁποῖος, ἐν μυρίαις δυσταξίαις ὐδὲν ἀπολαύει τῶν αὐτῶν· ὥσπερ ὁ ὀφθαλμὸς ὅταν εἶναι ἀδενημένος, ἐὰν εἶναι ὁ Ἥλιος καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, σκότος πάλιν βλέπει· ὅταν δὲ εἶναι γερὸς, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἑσπέρα δυνάται νὰ ὑπάγῃ ὅπου θέλει μετὰ ἀσφαλείας. ὥστε καὶ τὸ ὄμμάτι τοῦ νοός μας, ἕως ἂν ὑγιαίνει, ὅλα τὰ καλὰ βλέπει· ἀλλ' ὅταν εἶναι ὁ νοῦς μας σκοτισμένος, καὶ διεφθαρμένος, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Οὐρανὸν ἐὰν καὶ τὸν ἀνεβάσωμεν, τῶν ἐκεῖ θείων θεωρειῶν πολλῶν παραχλῶ, καὶ ἀταξίαν καταγνώσεται.

Διὰ τοῦτο μήτε ἀπὸ ὅλους ἐδῶ ζητεῖ ὁ Θεὸς κρίσιν, ἵνα μὴ ἀπογνώσουν τὴν Ἀνάστασιν, καὶ ἀπελπίσουν τὴν Κρίσιν, ὥστε πάντων ἐνθάδε διδόντων λόγον· ὅτε πάντας ἀφίνει ὁ Θεὸς ἀτιμωρήτους ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ πάλιν ἀφρονόντα εἶναι τὰ πάντα νομίσουν. Ἐὰν δὲ τινὰς ἀπιστῇ τὴν Ἀνάστασιν, ἂς βάλῃ εἰς τὸν νοῦν του, πόσα καὶ πόσα ἔκαμεν ὁ Θεὸς, ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἦσαν, καὶ ἂς πάρῃ πληροφορίαν, καὶ περὶ ἐκείνης τῆς παγκοσμίου Ἀναστάσεως. Καὶ ὅτι πῶς ἐπῆρε Γῆν ὁ Θεὸς, καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, Γῆ δὲν ἦτον πρὸ τούτου, πῶς λοιπὸν ἡ Γῆ γέ-

γο-

γονεν ἄνθρωπος; πῶς αὕτη ἡ Γῆ, ὅπου δεῖ ἦτον, ἐφαίνη; καὶ ποῖον θεμέλιον ἔχει, καὶ τί εἶναι ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ τί μετ' ἐκεῖνο πάλιν τὸ, μετὰ τὴν Γῆν, καὶ πόσα ἀπ' αὐτὴν τὴν Γῆν ἐγεννήθησαν ὅλα, ἤγουν τὰ ἄπειρα γένη τῶν ἀλόγων ζώων, τὰ πάσης λογῆς σπερμάτων, τὰ πολυάριθμα κάλλη τῶν φυτῶν. Τοῦτο δὲ ἀπορώτερον, καὶ ἀνερμήνευτον τῆς Ἀναστάσεως τὸ Μυστήριον. διότι δεῖ εἶναι ὅμοιον ἀνάψαι λύχνον, καὶ μηδαμοῦ δεῖξαι πῦρ, οὐδὲ ποῦ πίπτον ἀνακαινῆσαι· ἐκεῖνο, οὐδὲ οὐσία ἐφαίνετο. Ἐκεῖνο ὅπου φαίνεται εἰς ἡμᾶς δυσκολώτερον, ἔκαμε πρότερον, ἵνα ἀπὸ τοῦτο τοῦ δυκολωτέρου παραδόξη. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἐδικῆς μας γεννήσεως, οὐχὶ σπέρμα ὀλίγον, καὶ βραχὺ φλέγμα, τὸ πρῶτον ἄμορφον, καὶ ἀτύπωτον, σπέρνεται εἰς τὴν μήτραν τὴν δεχομένην τὸ σπέρμα; πόθεν γίνεται ἡ τόση διάπλασις τοῦ ζώου, εἴτε λογικοῦ, εἴτε ἀλόγου; τί δὲ ὁ σῖτος; δεῖ εἶναι γυμνὸς κόκκος, καὶ μετὰ τὸ σπαρθῆναι δεῖ σήπεται; πόθεν γίνεται ἄσαχυς, καὶ ἀνθέρικας, καὶ καλάμι, καὶ τὰ ἄλλα ὅλα ὡσαὶ αὐτά; Πολλαῖς φοραῖς πλύνει σπυρὶ σύνου εἰς τὴν γῆν, καὶ ρίζαν, καὶ κλάδους, καὶ καρπὸν ἔκαμεν· εἶπα ἀπὸ τοῦτα μὲν δέχεσαι καθ' ἕνα, καὶ δεῖ τὰ ἐξετάζεις, καὶ μόνον τὸν Θεὸν πολυφραγμονεῖς, καὶ ἐξετάζεις τὴν κυβέρνησιν, καὶ πῶς μεταπλάττει, καὶ ἀνασαίνει τὰ κορμία μας; καὶ πῶς ταῦτα συγχωρήσεως ἄξια; Ἀλλὰ διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἀφῆκεν ὁ Θεὸς τὸν διάβολον, τέτοιον μιαρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, νὰ ἐμπεδοκλώνη, καὶ νὰ μᾶς ρίχνη πολλάκις εἰς τὴν ἁμαρτίαν; τοῦτον λοιπὸν ἀφῆκεν, ἵνα ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ πολεμίου, καὶ τὴν ἐρχομένην βλάβην ἀπαντέχοντες, πολλὴν τὴν φύλαξιν ἐπιδείξωμεν, καὶ μὲ παντοτινὴν ἀγρυπνίαν προσέχωμεν. Καὶ τί θαυμάζεις, ἐὰν τὸν διάβολον ἀφῆκε; τοῦτο τὸ κάμνει, ὅτι φροντίζει, καὶ ἐπιμελεῖται τὴν σωτηρίαν μας, καὶ ἐξυπνῶν ἡμᾶς ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἀμελείας, καὶ ἑτοιμάζων στεφάνων ὑπόθεσιν. διὰ τοῦτο καὶ αὐτὴν τὴν γέεννα, ἤγουν τὴν κόλασιν ἔκαμεν, ἵνα ὁ φόβος τῆς τιμωρίας, καὶ τῆς κολάσεως τὸ ἀνυπομόνητον, προξενῇ εἰς ἡμᾶς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Καὶ πάλιν, ἐὰν ποιήσῃς τίποτες καλὸν, καὶ μὴ πάρῃς ἐδῶ αὐτοῦ τὴν ἀνταπόδοσιν, μὴ βαρυνθῇς, μηδὲ συγχύζου, διότι μετὰ τὸν θάνατον ἐν τῷ μέλλοντι καιρῷ ἀπαντυχαίνει σε ἡ ἀνταπόδοσις μὲ διάφορον πολύ, καὶ ἡ αἰώνιος Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ πάλιν κάμῃς τίποτες κακὸν ἔργον, καὶ πονηρὸν, καὶ δεῖ παιδευθῇς ὑπὸ τοῦ Νόμου, καὶ τοῦ Πνευματικοῦ σου Πατρὸς, μὴ θαρρῇς ὅτι ἀτιμώρητος θέλεις ἀπομείνη, διότι ἐκεῖ δέχεταί σε ἡ αἰώνιος τιμωρία τῆς κολάσεως, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς, καὶ κάμῃς ἀποχὴν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῶν καλῶν ἔργων. διότι λέγει· „Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ „ποίησον ἀγαθόν".

Ἂν τύχῃ καὶ λυπᾶσαι πῶς βλέπεις ἄλλους, ὅπου ζῶν μετὰ πονηρίας, καὶ πλεονεξίας, καὶ ἔχουν πλοῦτον, καὶ ἐν δυημερίᾳ ἀπολαμβάνουν τῶν παρόντων ἀγαθῶν, καὶ πικραίνεσαι ἐπὶ τῇ μακροθυμίᾳ τοῦ Θεοῦ, γιὰ βάλε μὲ τὸν νοῦν σου, πόσοι κακοποιοὶ ἄνθρωποι εἶναι, ὅπου φυλάγουν κακαῖς στράταις, καὶ φονεύουν τοὺς στρατοκόπους; πόσοι τοὺς πίχους,

καὶ

καὶ τὰς τάφους σκάπτουσι, καὶ κλέπτουν; πόσοι ποτίζουν φαρμάκι ἄλλους, καὶ ἀποθνήσκουν. Τάχα διὰ τοῦτον κατηγορῶμεν τὸν Κριτὴν Θεόν; ὄχι· διότι ἐὰν λαβὼν αὐτοὺς, ὑπὸ τὴν ψῆφον ἀφήσῃ, καὶ τὸν μὲν παθόντα κακῶς κολάσῃ, τὸν δὲ ποιήσαντα καλὰ τιμήσῃ, καὶ στεφανώσας ἐκπέμψῃ, αὐτὸς ἐσὺ γυρεύεις τὰς τιμωρίας, καὶ φρότερον καταφρονεῖς τοῦ λόγου σου. Βάλε εἰς τὸν νοῦν σου, ἄνθρωπε, τὰ ὅσα ἥμαρτες εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν, καὶ θέλεις δίρεθῇ εἰς τὴν ψῆφον τοῦ θανάτου, καὶ χάριν θέλεις ἔχῃ εἰς τὴν ἀνεξικακίαν, καὶ μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ. καὶ θαύμασαι, διότι ὁ Θεὸς αὐ ἤθελε τιμωρήσῃ καθ' ἕνα διὰ τὰς ἁμαρτίας, ὁποῦ κάμνει, δὲν ἤθελε φθάσῃ τὸ γένος ὅλον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἤθελεν ἀφανισθῇ. Διὰ τοῦτο ἂς μὴ καταπέσωμεν, Ἀδελφοὶ, διότι ἡμεῖς δὲν φροντίζομεν τόσον τὴν ἐδικήν μας σωτηρίαν, ὡσὰν ὁ Ποιητής μας Θεός. Καὶ ὄχι τόσον εἰς ἡμᾶς μέλλει νὰ μὴ πάθωμεν κάνένα κακὸν, ὡσὰν τῷ Θεῷ ὁποῦ μᾶς ἐχάρισε τὴν ψυχήν. διότι ὅτε ἐν ταῖς συμφοραῖς ἀφίνει ὁ Θεὸς πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ πειράζωνται, διὰ νὰ μὴ ἀποκάμωσι, καὶ ἀφανισθοῦν ἀπὸ τὴν λύπην, ὅτε πάλιν ἐν ταῖς εὐημερίαις αὐτῶν καὶ καλοπάθειαις, διὰ νὰ μὴ γνῶσιν ἀμελέστεροι τῆς σωτηρίας. Ἀλλὰ ταῖς ἀναλογίαις πολλῶν λογιῶν, τὴν σωτηρίαν αὐτῶν οἰκονομῶν, ἐργάζεται. Διότι, ἐὰν ἕνα καράβι, ὁποῦ νὰ εἶναι χωρὶς Καραβοκύρην, ἀδύνατον εἶναι νὰ σταθῇ, ἀλλ' ἐν δυκολίᾳ καταποντίζεται, ἀμὴ ὁ Κόσμος πῶς ἤθελε στέκῃ ἀπὸ τοσούτους χρόνους, μηδένας αὐτὸν κυβερνῶντας; Καὶ διὰ νὰ μὴ εἰπῶ ἄλλο πλέον, νόμισαι ἐσὺ τὸν Κόσμον, ὁποῦ εἶναι ἐπάνω εἰς τὴν Γῆν, πῶς εἶναι Καράβι· ἄρμενον τὸν Οὐρανόν· ναύτας τοὺς ἀνθρώπους· πέλαγος τὴν ἄβυσσον. Πῶς λοιπὸν ἀπὸ τοσούτους χρόνους δὲν ἔγινε ναυάγιον, καὶ ἀπώλεια ποτὲ τοῦ παγκοσμίου καραβίου; ἄφησαι γοῦν τὸ καράβι, μίαν ἡμέραν, χωρὶς Κυβερνήτην, καὶ ναύτας, καὶ θέλεις τὸ ἰδῇ παρευθὺς καταποντιζόμενον. Ἀλλὰ ὁ Κόσμος ἐδὲν τοιοῦτον ἔπαθε, ἑπτὰ χιλιάδες χρόνους, καὶ περισσότερον ἔχων. Καὶ τί λέγω Καράβι, καὶ Βάρκαν; καλύβην τινὰς ἔστησεν εἰς τὸ ἀμπέλι του, καὶ τρυγήσας τὸν καρπὸν, ἀφῆκεν ἔρημον· πολλάκις οὐδὲ δύο ἡμέρας δὲν διαμένει, ἀλλὰ χαλᾷ, καὶ πέφτει παχέως. Καὶ ἐὰν καλύβη χωρὶς τοῦ φρονοῦντος δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ, καὶ δημιούργημα Οὐρανοῦ τε, καὶ Γῆς, τοσοῦτον ἔτι καλὸν, καὶ θαυμαστὸν, πῶς ἤθελεν ἀπομείνῃ τοσούτους χρόνους ἀδιάφθαρτον, χωρίς τινος προμηθείας; Ἀδύνατον ἦτον. ἐννόησόν μοι τὸ κάλλος, καὶ ὡραιότητα τοῦ Οὐρανοῦ πόσους χρόνους ἔχει, καὶ δὲν ἐμαύρισε· γνώρισαι καὶ τῆς Γῆς τὴν δυνάμιν, πῶς δὲν ἀπόνησεν ἡ κοιλία της εἰς τόσους χρόνους, νὰ γεννᾷ τὰ πολυειδῆ σπέρματα· ὁμοίως καὶ τὰ πηγάδια, καὶ ταῖς βρύσες, πῶς πάντοτε ἀναβλύζουν, καὶ ἐδέ ποτε σύφωνται. Ἐννόησον τὴν θάλασσαν, πόσους δέχεται ποταμοὺς, καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὸ μέτρον. διὰ τοῦτο πρέπει εἰς καθ' ἕνα ποίημα τῶν λεγομένων ὑπὸ Θεοῦ, νὰ λέγωμεν· „Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, „ὅτι πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας". Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶναι ἄπρεπον, ὅτι τὸν μὲν Κτίστην, καὶ λαβυρίνθον βλέπομεν πῶς κόπτει τὰ ξύλα, καὶ φρονί-

ζει,

ζει, καὶ δοὺ τὸν ἐξεπάζομεν διὰ ποίων ἀφορμῶν τὰ κάμνει ἔτζη· ὁμοίως καὶ τὸν Ἰατρόν, ὅταν ἰατρεύῃ τὰς ἀσθενεῖς, ἄλλας μὲν κόπτει τὰς σάρκας τοῦς, ἄλλας δὲ καίει καὶ φλεβοτομεῖ, ἄλλας δὲ ἀποκλείει εἰς τόπον ἀφεγγῆ, καὶ σκοχωρεῖ αὐτὰς ἐν πείνῃ, καὶ δίψῃ· καὶ ἡμεῖς βλέποντες αὐτὰ ὅπῶ κάμνουν, δοὺ περιεργαζόμεθα νὰ λέγωμεν· διατί τῶτο, καὶ διατί ἐκεῖνο κάμνεσιν; ἀλλὰ μόνον σιωπῶμεν· τῶ δὲ ἀνερμῶτον Σοφίαν τῶ Θεῶ πολυφραγμονῶμεν, καὶ ἐξεπάζομεν; εἰδὲ καὶ θελήσῃ τινὰς νὰ κάμῃ ἐλεημοσῶν ὑπὲρ τῶν ἀδικεμένων, καὶ πτωχῶν, ἐξεπάζομεν ἀπειβῶς, καὶ λέγομεν· διατί εἶναι ὁ δεῖνα πόνης, καὶ ὁ δεῖνα πτωχὸς, ἢ ὁ δεῖνα πλούσιος; καὶ δοὺ σκύπτεις κάτω νὰ γνωρίσῃς τῶ λόγοσε, τί εἶσαι, καὶ νὰ βάλῃς δεσμὸν εἰς τῶ γλῶσσάν σε, καὶ νὰ κρατήσῃς τὸν νοῦν σε νὰ μὴ περιεργάζεσαι ἄκαιρα, μόνον κοίταξαι τὸ πέλαγος τῶν ἁμαρτιῶν σε, καὶ αὐ εἶσαι περίεργος, ζήτησον εἰς τῶ λόγοσε τιμωρείας, διὰ τῶ πολυφραγμοσῶν εἰς τοὺς κακοὺς λόγους, ὅπῶ εἶπες. διότι ἔπρεπε τῶ λόγοσε νὰ ἐξεπάσῃς, καὶ ὄχι τὸν Θεὸν, καὶ αὐγατίζεις εἰς τὰ ἁμαρτήματά σε ἄλλα βαρύτερα ἁμαρτήματα; καὶ πῶς, δοὺ εἶναι αὐτὰ ἄξια κολάσεως; Ἄμποτε ὁ ἐλεήμων, καὶ εὔσπλαγχνος Χριστὸς ὁ Θεὸς, λυτρώνωντας ἐξ αὐτῆς πάντας ἡμᾶς, καταξιώσει τῆς Βασιλείας αὐτῶ τῆς ἐπουρανίε, μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Περὶ Μετανοίας, καὶ εἰς τὸν Δαβὶδ τὸν Βασιλέα, καὶ περὶ τῆς τῶ Οὐρίε.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἰδὲ σήμερον, Ἀδελφοὶ, ἐπέσῃ ἡμῖν ὁ μακάριος Δαβὶδ, ἐπαινεγνώθη ὁ μεσουργὸς τῆς σύφροσῶνης Διδάσκαλος· διότι, ὅταν κινήσῃ τῶ πνευματικῶ λύραν αὐτῶ διὰ τῶν Ψαλμῶν, θέλει μὲν τῶ ἀκοῶ, σωφρονίζει δὲ τὸν λογισμόν. διὰ τῶτο ὠκονόμησεν ἡ χάρις τῶ Ἁγίε Πνεύματος νὰ ψάλλεται ᾠδὴν καθ' ἑκάστω ἡμέραν παρὰ πάσης ψυχῆς Χριστιανῶν, διὰ νὰ σύφραίνωμεν τῶ ἀκοῶ μας, καὶ νὰ ὠφελήμεθα ψυχικῶς. Ἐμένα πολλαῖς φοραῖς μῶ ἔρχεται, καὶ θαυμάζω, καὶ λέγω μὲ τὸν λογισμόν με· τίνος ἕνεκεν, ἀπὸ ὅλας τὰς Γραφὰς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ τῆς Καινῆς, τὸ Βιβλίον τῶ Δαβὶδ ἀγαπῶσι τόσον οἱ Χριστιανοὶ, καὶ τῶτο μόνον θέλοσι νὰ ἔχοσι εἰς τὸ σόμα τοῦς πάντοτε; Ὁ Μωϋσῆς ἔγινε μέγας Νομοθέτης, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον θεασάμενος τὸν Θεὸν, ὁ ὁποῖος μᾶς φανερώνει ὅλῶ τῶ Δημιουργίαν τῶ Θεῶ ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὸν Κτίσῶ ἀνακηρύττων ἔλεγεν· „Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς „τὸν Οὐρανὸν, καὶ τῶ Γῶ“· καὶ ἔκαμε Βιβλίον μέγισον, καὶ πάσης σοφίας πεπληρωμένον, καὶ μόλις αὐτὸ εἰς καθ' ἑκάστω Ἐκκλησίαν ἀναγινώσκομεν μίαν φορὰν τὸν χρόνον. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ, ὅτι ἐκεῖνο εἶναι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀμὴ τί πρὸς τῶ τῶν Θείων Εὐαγγελίων ἀνά-

γνωσιν; ὁπῦ τὰ θαύματα τῆς παρουσίας τῦ Χριστῦ ἀνακηρύττουσιν; ὁπῦ θανάτος καταλέλυται; ὁπῦ δαίμονες μὲ τὸ πρόσταγμα φεύγουσι, καὶ λεπροὶ μὲ τὸν λόγον καθαρίζονται; ὁπῦ οἱ τυφλοὶ τὸ λείψιμον τῆς φύσεως ἀπὸ τὸν πηλὸν δέχονται, καὶ πόσε χιλιάδες εἰς τὴν ἔρημον ἀπὸ πόσε ψωμία χορταίνουσιν; ὁπῦ ὁ λῃστὴς κληρονομεῖ τὸν Παράδεισον, καὶ ἡ πόρνη διείσκεται καθαρωτέρα τῶν Ἀγγέλων; ὁπῦ καὶ τὰ ῥεῖθρα τῦ Ἰορδάνου ἁγιάζονται δι' ἁγιασμὸν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, καὶ ὁ μονογενὴς Υἱὸς παρὰ Πατρὸς Οὐρανόθεν μαρτυρεῖται; ὁπῦ ὁ Χριστὸς ἀνακαινίζει τὴν ζωήν ἡμῶν πρὸς σωτηρίαν, καὶ ἀνακηρύττων λέγει· „Μακάριοι οἱ πτω„χοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Μακά„ριοι οἱ πεινῶντες, καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθή„σονται"; Ἀλλὰ καὶ τύτυς τὸς Νόμυς, μίαν, ἢ δύο φορᾶς τὸς ἀναγινώσκομεν τὴν ἑβδομάδα. Ἀλλὰ πάλιν θέλεις εἰπῇ, ὅτι τὸς Βασιλικὸς στεφάνυς δὲν πρέπει καθ' ἡμέραν νὰ τὸς βλέπυν ὅλοι. Ἀμὴ τί πρὸς τὸν μακάριον Παῦλον, τὸν Ῥήτορα τῦ Χριστῦ, τὸν τῆς Οἰκυμένης Ἁλιέα, τὸν διὰ δεκαπεσάρων Ἐπιστολῶν, ὥσπερ διὰ δικτύων πνευματικῶν, πᾶσαν τὴν Οἰκυμένην σαγηνεύσαντα; τὸν ἁρπαγέντα ἕως τρίτυ Οὐρανῦ, καὶ φερθέντα εἰς τὸν Παράδεισον, ὁπῦ ἔμαθε τὰ Μυστήρια τῆς Βασιλείας τῦ Θεῦ, ὁπῦ δὲν δύναται ἄνθρωπος νὰ τὰ σωτύχῃ; ἀλλὰ καὶ τῦτον δεύτερον τὴν ἑβδομάδα, τὸν ἀναγινώσκομεν· καὶ πάλιν τὴν Ἐπιστολὴν αὐτῦ δὲν τὴν βαστᾶμεν εἰς τὸ σόμα μας, ἀλλὰ μόνον ὅταν ἀναγινώσκεται, ἔχομεν τὸν νοῦν μας εἰς αὐτήν. Τί ἔχω λοιπὸν νὰ εἰπῶ διὰ τὸν μακάριον Δαβίδ; πῶς οἰκονόμησεν ἡ χάρις τῦ Ἁγίυ Πνεύματος νὰ ἀνακηρύττεται, καὶ ἡμέραν, καὶ νύκτα; διότι ὅλοι τὸν ἔχουν εἰς τὸ σόμα τυς ὡς πολύτιμον μύρον· εἰς ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ἀγρυπνίαις, καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστερος ὁ Δαβίδ. εἰς ταῖς τῦ Ὄρθρυ ὑμνολογίαις, καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ τελευταῖος ὁ Δαβίδ. εἰς τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν, εἰς τὰ σπήτια τῶν Παρθένων, εἰς ἐργόχειρα, καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστερος ὁ Δαβίδ. Ὦ τῶν παραδόξων πραγμάτων! Πολλοὶ ὁπῦ δὲν ἠξεύρουν γράμματα καὶ ἀρχίσουν νὰ μάθουν ἀπὸ τὴν ἀρχήν, ὅλον τὸν Δαβὶδ κπηθίζυσι· καὶ ὄ μόνον ἐν ταῖς Πόλεσι, καὶ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, ἀλλ' εἰς πάντα καιρὸν, καὶ εἰς πᾶσαν ἡλικίαν ἔτος ἐκλάμπει· ἀλλὰ καὶ ἐν ἀγοραῖς, καὶ ἐν ἐρημίαις μετὰ μεγάλης σπουδῆς ἀνεγείρει τῷ Θεῷ χοροσασίαις Ἱεραῖς. Εἰς τὰ Μοναστήρια χορὸς ἅγιος Ἀγγελικῶν Ταγμάτων, καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστερος ὁ Δαβίδ. εἰς τὰ Ἀσκητήρια τῶν Παρθένων ἀγέλαι τῶν μιμυμένων τὴν Μαριάμ. εἰς ταῖς ἐρημίαις ἄνδρες ἐσταυρωμένοι προσομιλῦντες τῷ Θεῷ, καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστερος ὁ Δαβίδ. Καὶ πάντες μὲν οἱ ἄνθρωποι, τυραννούμενοι ὑπὸ τὸν φυσικὸν ὕπνον τῆς σαρκὸς, παράκαιρα σηκώνονται, καὶ πάραυτα ὁ Δαβὶδ τὸς ψαλτῷ, καὶ αὐτὸς τὸς δύλυς τῦ Θεῦ εἰς Ἀγγελικὰς ὑμνῳδίας διεγείρει. Τὴν Γῆν κάμνει Οὐρανὸν, καὶ τὸς ἀνθρώπυς κάμνει Ἀγγέλυς· ὅλον τὸν ἡμέτερον βίον διτρεπίζει, καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γενόμενος, μὲ τὰ Παιδία σωαυξάνεται· τὸς Νέυς προσκαλεῖται πρὸς γνώσιν·

σιν· τῶν Παρθένων χαρίζει σωφροσύνην· τῶν Γερόντων δίδει φύλαξιν· τὸς ἁμαρτωλὸς προσκαλεῖ εἰς μετάνοιαν, λέγων· „Ἐξομολογεῖθε τῷ „Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός". Τὸς διορθωθέντας διὰ τῆς μετανοίας ἀσφαλιζόμενος, λέγει· „Ἁμαρτίας νεότητός μου, καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς, „Κύριε". Τὸς δύεργεσίας δεξαμένος, διεγείρων πρὸς δύχαριστίαν, λέγει· „Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέ μοι". Τὸς πολλάκις ἁμαρτάνοντας ἀνακαλύμενος εἰς ἐξομολόγησιν, λέγει· „Ἐὰν „ἀνομίας παρατηρήσῃς, Κύριε, Κύριε, τίς ὑποστήσεται"; Τὸς ζητοῦντας ἔλεος παρὰ Θεοῦ, διδάσκων, λέγει· „Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέ„γα ἔλεός σου". Τὸς καλεθέντας εἰς Ἱερωσύνην ἀσφαλιζόμενος, λέγει· „Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου". Τὸς ἐλπομένους εἰς Δικαστήρια διδάσκων, λέγει· „Λυτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων". Τὸς φοβυμένους ἀπὸ ἐχθρὸς νουθετῶν, λέγει· „Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν „μου ὁ Θεός". Τὸς ὑπομένοντας, καὶ δύχαριστοῦντας ἀναγκάζει εἰς πειρατοτέραν δύχαριστίαν, λέγων· „Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον, καὶ „προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου". Ὦ τῆς μεγάλης κιθάρας, ὅπου σωάγει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ τινα νεῦρα, καὶ ἀναπρύει εἰς δοξολογίαν Θεοῦ!

Ἀλλὰ πῶς ὁ τοσοῦτος καὶ τηλικοῦτος, ὅπου δύτρεπίζει τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸς λόγους τὸς δύεισκομένους ὑπερνικῶν, ὁ συστησάμενος ἐπὶ τῆς Γῆς τὴν πολιτείαν τῶν Ἀγγέλων, πῶς ἐπαραχωρήθη νὰ πέσῃ εἰς τὰ δύο κεφάλαια τῶν ἁμαρτημάτων, στεφανύμενος εἰς τὸς Οὐρανὸς μὲ τὴν δύφημίαν τῶν Ἀγγέλων; Διότι εἰς τὰ κεφάλαια τῶν ἁμαρτημάτων, μὴ φονδύσῃς, μὴ μοιχδύσῃς, καὶ αὐτὸς ἐπαραχωρήθη νὰ ξεπέσῃ καὶ εἰς τὰ δύο. Διὰ τοῦτο πολλάκις δύεισκόμενος μοναχὸς, καὶ συλλογιζόμενος ταῦτα εἰς τὸν ἐμαυτόν μου, ἐξέστω τῇ διανοίᾳ. Καὶ καθὼς περ τὸ Καράβι εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς Κυβερνήτην περιφέρεται ὧδε καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ κινδυνδύει· ὅτως ἐσαλδύθη μου πολλάκις ὁ λογισμὸς ἀπὸ ταῖς ἀνακάτωσες, διανοούμενος, καὶ λέγων· πῶς ὁ ἄνθρωπος, ὁ τολισμένος μὲ τόσα ἀγαθὰ, ὁ Βασιλδύς, καὶ Προφήτης, ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος καὶ Πατὴρ, δοῦλος κατὰ φύσιν, καὶ Πατὴρ κατὰ σάρκα (διότι λέγει „Βίβλος Γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ Δαβίδ") ὁ μεγαλωνόμενος μὲ ταῖς ἀρεταῖς, ὁ κεκοσμημένος μὲ τὸ διάδημα, ὁ περιβεβλημένος, τὴν ἀλυργίδα, καὶ ἐνδυμένος τὴν ταπείνωσιν, καὶ λέγων· „Κύριε, οὐχ „ὑψώθη ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, οὐδὲ ἐπο„ρδύθην ἐν μεγάλοις, οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ. εἰμὴ ἐτάπεινο„φρόνουν, ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχήν μου ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον". Ὁ φυλάξας τὸς ὅρους τῆς ἀνεξικακίας, καὶ λέγων· „Κύριε ὁ Θεός μου, εἰ ἐ„ποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερσίμου, εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταπο„δίδουσί μοι κακά". Ὁ μὴ μόνον φδύγων ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν, ἀλλὰ καὶ τὸς ὑπερηφάνους ἀποστρεφόμενος, καὶ λέγων· „Οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς „οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν· λαλῶν ἄδικα, οὐ κατδύθυνεν ἐνώπιον „τῶν ὀφθαλμῶν μου". Ὁ λέγων μετὰ παρρησίας πρὸς τὸν Θεόν· „Ἐπεί-

„φω-

„ρωσάς με, καὶ οὐχ εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία". Καὶ τί λέγω πολλὰ, καὶ βεβαιώνω τὰς αὐτοῦ μαρτυρίας; Ἀλλὰ πολλάκις τινὲς λέγουσιν, ὅτι δεῖ εἶναι ἀξιόπιστος ἐκεῖνος, ὁπὸ μαρτυρεῖ διὰ λόγου τὸ, ἀμὴ ἄλλος νὰ μαρτυρήσῃ τὰ αὐτοῦ κατορθώματα, καὶ νὰ κηρύξῃ τοὺς αὐτοῦ στεφάνους διὰ νὰ γένῃ μᾶλλον ἀξιόπιστος ἡ μαρτυρία. Καὶ ποῖον ἄλλον ἔχομεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁπὸ λέγει; „Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρ„δίαν μου". Ποία ἄλλη μαρτυρία, ἀπὸ ταύτην, βεβαιοτέρα; Τί τῆς φωνῆς ταύτης ἀξιοπιστοτέρα; ἀλλὰ πῶς ὁ σολισμένος μὲ τόσα κατορθώματα, ὁ μαρτυρούμενος κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ, ἐπαραχωρήθη νὰ πέσῃ εἰς τὰ δύο κεφάλαια τῶν ἁμαρτημάτων, ὁ μοιχοῦσης, ὁ φονεύσης; ἀλλὰ καὶ μοιχὸς, καὶ φονεὺς ὁ Προφήτης Θεοῦ; καὶ τοῦτο ἡ Ἱστορία ἀνεγνώσθη σήμερον εἰς ἡμᾶς, ὄχι νὰ κατηγορῶ τὸν Προφήτην, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ διὰ νὰ προσέχωμεν ἡμεῖς τοὺς λόγους μας, καὶ ἵνα ὅταν πολλάκις κατορθώσῃς ἀρετὴν, νὰ φυλάξεσαι, ἵνα μὴ πέσῃς. Οὕτω γὰρ ἔλεγε, καὶ ὁ Ἀπόστολος· „Ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ". Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἔλεγε καὶ αὐτὸς ὁ Δαβὶδ συχνοτέρως· „Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς"· ὅθεν προσευχόμενος ἔλεγε· „καὶ ἕως γήρους, καὶ πρεσβείου, ὁ Θεός μου, μὴ „ἐγκαταλίπῃς με".

Τίνος οὕνεκεν ἐπαραχωρήθη λοιπὸν νὰ πέσῃ εἰς τοιαύτην ἁμαρτίαν; διὰ τρία πράγματα. Καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνα; ἐγὼ νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, μόνον προσέχετε μετὰ ἀκριβείας. Πρῶτον διὰ τοὺς δικαίους, διὰ νὰ φυλάγωνται ὅλοι τοὺς τοῦ ζωοῦ, ἤγουν τοὺς Ἀσκητὰς καὶ τοὺς ἐρημίτας, καὶ νὰ μὴ λέγουν, πολλὰ ἐκατόρθωσα, μὲ πολλαῖς ἀρεταῖς ἐστολίθηκα· νηστεύω, ἀγρυπνῶ, προσεύχομαι, δακρύζω, σάκκον ἐνεδύθηκα, τὸ σῶμά μου κατεμάρανα μὲ τοῦ ἄσκησιν, πλέον δὲν φοβοῦμαι τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου, ἐτελείωσαν λοιπὸν τὰ στέφανά μου. Μὴ πλανᾶσαι, ἄνθρωπε, μὴ ἐπαίρεσαι εἰς τοῦ διαύοιαν. δεῦ ἔκαμες περισσότερα ἀπὸ τὸν Δαβὶδ, καὶ ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος· „Τὰ γόνατά μου ἠθενήσαν ἀπὸ νη„στείας, καὶ ἡ σάρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον". καὶ πάλιν· „ἐγὼ δὲ ἐν τῷ „αὐτοῦ παρενοχλεῖν μοι, ἐνεδυόμην σάκκον, καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείαις „τὴν ψυχήν μου". Ἄκουσον αὐτοῦ περὶ τῆς ἀγρυπνίας λέγοντος· „Μεσονύ„κτιον ἐξεγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι". καὶ πάλιν· „ἐπτάκις τῆς ἡμέ„ρας ἤνεσά σε". Ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος, καὶ περὶ δακρύων· „ἐκοπίασα „ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου". Ἄκουσον αὐτοῦ, περὶ ἀσκήσεως, λέγοντος· „ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, „καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων". Ἀλλὰ τί λέγω τὰ τοῦ Προφήτου; Ἄκουσον πάλιν τῆς μαρτυρίας τοῦ Θεοῦ λεγούσης· „Εὗρον Δαβὶδ τὸν „τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου"· καὶ ὅμως μετὰ τοσαῦτα, καὶ τοιαῦτα κατορθώματα ἔπεσεν εἰς τοιαῦτα σφάλματα. Μὴ οὖν θαρρήσῃς ποτὲ, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀσφαλίζου, ἐνθυμούμενος τοῦ παραίνεσιν τοῦ Ἀποστόλου λέγουσαν· „Ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ". ἰδοὺ ἡ πρώτη αἰτία. Ἄκουσον καὶ τὴν δευτέραν, ὅτι διὰ νὰ μὴ ἀπογινώσκωνται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀλλὰ νὰ ἐξομολογοῦνται καθ' ἑκάστην, κἂν

μυείαις φοραῖς ἁμαρτήσῃς, μυείαις ἐξομολογήσου, διότι ὑδρόνα φάρμα εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὴν ἀπόγνωσιν· διότι ἐὰν πέσῃ τινὰς εἰς ἀπόγνωσιν, διὰ τὰς ἁμαρτίας, πλέον δὲν ἰατρεύεται. Δὲν βλέπεις τὸς ἰατρὸς, ὅτι, ἐὰν ἀποφασίσῃ τινὰ διὰ θανάτον, πλέον δὲν τὸν ἰατρεύει, ἀλλὰ λέγουν, εἴτι καὶ αὐ τὸ δώσωμεν, δὲν τὸν ὠφελεῖ, διότι πλέον δὲν δέχεται ἡ ἀδυνεία θεραπείαν, ἐπειδὴ ἐνίκησεν ἡ κακία τῆς ἀρρωσίας τὴν τέχνην τῆς ἰατρείας; ταῦτα τὸ λέγουν, καὶ τὸν ἀποφασίζουν. Οὕτως, ἐὰν πέσῃ τινὰς εἰς ἀπόγνωσιν, καὶ λέγῃ, ὅτι πλέον δὲν ἔχει σωτηρίαν, εἰς μεγαλήτερα κακὰ ῥίχνει τὸ λόγου του. Καὶ σὺ λοιπὸν, ὁποῖος καὶ αὐ εἶσαι, ἐὰν συλλογισθῇς, ὅτι ἐκεῖνος ὁπὸ ἔκαμε ταῖς μεγάλαις ἁμαρτίαις, τὸν φόνον, καὶ τὴν μοιχείαν, πάλιν εὗρεν ἰατρείαν· ἐὰν καὶ μυειάκις ἁμαρτήσῃς, πάλιν τρέχε εἰς τὴν ἐξομολόγησιν. Καὶ τοῦτο τὸ λέγω, ὄχι πῶς δίδω θέλημα νὰ ἁμαρτάνουν, ἀλλὰ θέλοντας νὰ σύρω τὸς ἁμαρτωλὸς πρὸς μετάνοιαν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι φιλάνθρωπος, καὶ ἐξαλείφει τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα. Ἀλλ' ὅποιος ἁμαρτάνει, εἶναι ὅμοιος ὡσὰν σύας, ὁπὸ κρημνίζεται, καὶ τζαπίζεται, ὅμως αὐ μετανοήσῃ, ὁ Θεὸς τὸν ἰατρεύει.

Τί γὰρ μεῖζον φόνου καὶ μοιχείας; καὶ ὅμως ἄκουσον αὐτὸ τὸ Προφήτου λέγοντος, αὐτὸ τὸ ἁμαρτήσαντος· „Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμὸ τὴν ἀνο„μίαν μου τῷ Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χρισὸς ἦλθε, καὶ ἐσυγχώρησε τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα· τὸν λησὴν ἔβαλον εἰς τὸν Παράδεισον, τὸν τελώνην ἔκαμον Εὐαγγελισὴν, τὸν ὑβρισὴν καὶ βλάσφημον Παῦλον, ἔκαμον Ἀπόσολον τῆς Οἰκουμένης, διὰ νὰ μὴ ἀπελπίζεσαι καὶ σὺ ἁμαρτάνων, ἀλλὰ νὰ ἐξομολογῆσαι τὴν ἁμαρτίαν σου, νὰ τὴν ἀφανίζῃς, καὶ νὰ λαμβάνῃς τὴν ὑγείαν. διότι λέγει· „Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔ„λεος αὐτοῦ". τοῦτο εἶναι ἡ δεύτερα αἰτία. Ἄκουσον καὶ τὴν τρίτην. Ἔμελλον ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χρισὸς νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς Γῆς, νὰ λάβῃ τὴν ἐδικήν μας σάρκα, καὶ νὰ ἀναστρέφεται μετὰ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτον Θεὸς, καὶ μόνος ἔμενον ἀναμάρτητος, ἐσυγχώρησε τὴν προαίρεσιν τῶν δικαίων κατ' οἰκονομίαν νὰ πέσουν εἰς ἀνθρώπινα σφάλματα, ὄχι πῶς αὐτὸς τὸς ἔρριξεν εἰς αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ μόνον τὴν προαίρεσίν τους ἄφησε νὰ περιπατῇ κατὰ τὸ θέλημά της. Οὕτω γὰρ καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἥμαρτεν ἀπιστήσας, καὶ διὰ τοῦτο ἐκανονίθη ἀπὸ τὸν Θεὸν, νὰ σκλαβωθῇ τὸ γένος αὐτοῦ ἔτη τετρακόσια. Καὶ πάλιν ὁ Μωϋσῆς, διὰ νὰ μὴ δοξάσῃ τὸν Θεὸν, ὅταν ἔβλυσε τὸ νερὸν ἐκ τῆς πέτρας τοῖς ἀχαρείσοις Ἰουδαίοις, διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· „μὴ ἴδῃς „τὴν Γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ νὰ μὴ ἔμπῃς εἰς αὐτήν". ὅπω καὶ εἰς τοῦτον ἐπαραχώρησεν ὁ Θεὸς, νὰ πέσῃ εἰς ἁμαρτίαν, διὰ νὰ δείρεθῇ μόνος αὐτὸς ἀναμάρτητος ἐν ἀνθρώπου σώματι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ὁ Προφήτης Δαβὶδ, ὁπόταν ἐξομολογῆτο τὴν ἁμαρτίαν του, τοῦτο ἔλεγε τῷ Θεῷ· „Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα". Διατί; „ὅπως αὐ δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρί„νε-

„νεθαί σε". Ὅταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ὁπῦ ἔχει νὰ φανῇ ἡ ἐδικήμυ φύσις καθημυόμη ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσυνῆς τῦ Θεῦ, διότι λέγει· „Κάθυ ἐκ δεξιῶν μυ, ἕως ἂν θῶ τὺς ἐχθρύς συ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν „συ". Εἰς ἐκείνλυ τλὺ ἡμέραν φαίνεται τὸ σῶμα, ὁπῦ ἔλαβον ἀπὸ τλὺ ἐδικλύ μας φύσιν, νὰ κείνεται μὲ τὺς ἀνθρώπυς, καὶ ἄνω σῶμα, καὶ κάτω σῶμα, διότι λέγει· „Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν". Ἀλλὰ τὸ μὲν κάτω, ἤγουν τὸ ἐδικόν μας, ὄψονται ἁμαρτίαις βεβαρυμένον, τὸ δὲ ἄνω, χωρὶς ἁμαρτίαν, ἀλλὰ ἐξεπάζων καὶ κείνων τὰς ἁμαρτίας. διὰ τῦτο λέγει· „Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσης „ἐν τῷ κρίνεσθαί". Πῶς; „ἐπειδή περ ἁμαρτίαν ὐκ ἐποίησεν, ὐδὲ εὑ„ρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτῦ". Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, νῦν ἀεὶ, καὶ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

Περὶ Μετανοίας, καὶ Νινεύας, καὶ εἰς τὸν Προφήτλν Ἰωνᾶν, καὶ Δανιήλ, καὶ τὺς τρεῖς Παῖδας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Φαιδρὰ σήμερον ἡμῖν ἡ Πανήγυρις, καὶ λαμπροτέρα τῦ συνήθυς ἡ συνάθροισις. Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ αἰτία; ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι τῆς Νινεύας εἶναι τὸ κατόρθωμα τῦτο, ὄχι τῆς παρύσης, ἀλλὰ τῆς προσδοκωμένης Νινεύας. Ἐκείνη κατὰ ἀλήθειαν, ἐκείνη μᾶς ἐσυμμάζωξε πρὸς τὸν Πατρικόν μας οἶκον· ἐκείνη, καὶ τὺς προτέρυς ῥαθυμῦντας, τὺς ἐπανήγαγε σήμερον πρὸς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας. Ἀλλ' ἐὰν μόνον, ὁπῦ τλὺ ἀπαντυχόμεν, μᾶς ἔκαμε τοσαύτλν πτυδλύ, ὁπόταν ἔλθῃ καὶ φανῇ, πόσλν θέλει αὐγατίσει τλὺ δόλάβειαν; Οὔπω καὶ μία Πόλις ὁπῦ μέλλει νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτλὺ Ἄρχοντας φοβερὸς, πᾶσαν ἀμέλειαν ῥίπτει ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἔρχεται εἰς μεγάλλν πτυδλύ. Ἀλλὰ μὴ φοβηθῆτε ἀκύοντες, ὁπῦ λέγω φοβερὸν Ἄρχοντα τλὺ Νινεύαν, διότι δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς φοβερὴ, ἀλλὰ εἰς τὺς δαίμονας. διότι, ἐὰν σελλυιάζεται τινὰς, δεῖξον μόνον εἰς αὐτὸν Νινεύας πρόσωπον, καὶ θέλεις ἰδῇ πῶς μένει ἀκίνητος καὶ ξηρὸς, ὡσὰν τλὺ πέτραν ἀπὸ τὸν φόβον τυ· καὶ μάλιστα ὅταν ἰδῇ τλὺ Νινεύαν ἑσμιγμένλν μὲ τλὺ ἀδελφλύ της τλὺ Προσδοκλύ. διὰ τῦτο λέγει καὶ ὁ Χρυσός· „Τῦτο τὸ γένος ἐν ὐδενὶ ἐξέρχεται, εἰμὴ ἐν „προσδοκῇ καὶ Νινεύᾳ". Ὁπόταν λοιπὸν διώχνῃ ὕπνο τὺς πολεμίυς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καὶ εἶναι φοβερὰ εἰς τὺς ἐχθρὺς τῆς ζωῆς μας, πρέπει νὰ τὴν ποθῦμεν, καὶ νὰ τὴν ἀγαπῶμεν, ὄχι νὰ τὴν φοβύμεθα. διότι, ἐὰν φοβύμεθεν τὴν μέθλν, καὶ τὴν πολυφαγίαν πρέπει νὰ φοβύμεθεν, ὄχι τὴν Νινεύαν. διότι ἡ μὲν μᾶς δαίνει τὺς χεῖρας ὀπίσω, ἡ μέθη, καὶ μᾶς παραδίδει εἰς τὺς χεῖρας τῶν παθῶν καὶ τῆς τυραννίδος, ὡσὰν σκλάβυς καὶ αἰχμαλώτυς μιᾶς Δεσποίνης χαλεπῆς· ἡ δὲ Νινεύα, ἐὰν μᾶς

εὕρῃ σκλαβωμένους, καὶ δεμένους, μᾶς λύει ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ μᾶς βγάνει ἀπὸ τὴν τυραννίδα, καὶ μᾶς φέρει εἰς τὴν πρώτην ἐλευθερίαν. Ὁπόταν οὖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν πολεμῇ, καὶ μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν δουλείαν, καὶ μᾶς φέρει εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ποίαν ἄλλην ἀπόδειξιν μεγαλήτερην ζητεῖς τῆς φιλίας αὐτῆς, ὁποῦ ἔχει πρὸς τὸ γένος ἡμῶν; διότι τοῦτο εἶναι μεγάλης φιλίας ἀπόδειξις. Θέλεις νὰ μάθῃς, πόσος σολισμὸς εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ Νηστεία, καὶ πόση φύλαξις, καὶ ἀσφάλεια; σοχάσου, παρακαλῶσε, τὸ θαυμαστὸν καὶ μακάριον γένος τῶν Μοναχῶν, διότι τοῦτοι φεύγουν ταῖς σύγχυσες τοῦ Κόσμου, καὶ τρέχουν πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, καὶ κάμνουν τὰς καλύβας εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς ἐρημίας, ὡσαὶ εἰς τινὰ λιμένα εὔδιον. Ταύτην τὴν Νηστείαν ἔχουν σύνοικον, καὶ συγκοινωνὸν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, διὰ τοῦτο τοὺς κάμνει καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους Ἀγγέλους, καὶ ὄχι μόνον ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς Πόλεσιν, ὅσους ἂν εὕρῃ, ὁποῦ τὴν ἀγαπῶν, τοὺς ἀνεβάζει εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος τῆς Φιλοσοφίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἠλίας, οἱ πύργοι τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ Προφητῶν, ἐαὶ ἦσαν λαμπροὶ καὶ μεγάλοι, καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλὰ, καὶ εἶχαν πολλὴν παῤῥησίαν, ὅμως ὅτε ἤθελον νὰ συμμώσουν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ διαλεχθοῦν μὲ αὐτὸν, ὅσον εἶναι ἀνθρώπου δυνατὸν, πρὸς τὴν Νηστείαν ἔδραμαν, καὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἀνέβησαν πρὸς αὐτόν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς ἐξ ἀρχῆς, ὁποῦ ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον, πάραυτα τὸν ἔθηκεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς Νηστείας νὰ τὸν βαστᾷ, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, ὥσπερ φιλόστοργος Μητέρα, καὶ ἀείστη Διδάσκαλος· τὸ γὰρ εἰπών· „Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ „ἐν τῷ Παραδείσῳ βρώσει φαγεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν, καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε" εἶδος Νηστείας εἶναι. Ἐαὶ δὲ εἰς τὸν Παράδεισον ἦτον ἀναγκαία ἡ Νηστεία, πόσῳ μᾶλλον ἔξω τοῦ Παραδείσου; ἐαὶ πρὸ τῆς πληγῆς ἦτον χρήσιμον τὸ βότανον, πόσῳ μᾶλλον μετὰ τὴν πληγή; ἐαὶ πεὶν νὰ γενῇ ὁ πόλεμος τῶν ἐπιθυμιῶν, ἦτον καλὸν εἰς ἡμᾶς τὸ ὅπλον τοῦτο τῆς Νηστείας, πολλῷ μᾶλλον μετὰ τὴν τοσαύτην μάχην τὴν ἀπὸ ἐπιθυμιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν δαιμόνων.

Πολλὰ λοιπὸν εἶναι ἀναγκαία ἡ βοήθεια τῆς Νηστείας. Ἐαὶ ἤθελεν ἀκούσῃ ὁ Ἀδὰμ ταύτης τῆς φωνῆς, δὲν ἤθελεν ἀκούσῃ τῆς δευτέρας, ὅτι „Γῆ εἶ, καὶ εἰς Γῆν ἀπελεύσῃ". Ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτης παρήκουσε, διὰ τοῦτο θανάτος, καὶ λύπαις, καὶ φροντίδες, καὶ ζωὴ χαλεπωτέρα παντὸς θανάτου, διὰ τοῦτο ἀκάνθαι, καὶ τρίβολοι, διὰ τοῦτο πόνοι καὶ ὠδῖνες. Εἴδες, πῶς ἀγανακτεῖ ὁ Θεὸς, ὅταν καταφρονῆται ἡ Νηστεία; Μάθε καὶ πῶς εὐφραίνεται πάλιν, ὅταν τιμᾶται. διότι, καθὼς ὅταν ἐκαταφρονήθη, ἔδωκεν ἐπιτίμιον τοῦ καταφρονήσαντος τὸν θανάτον, οὕτω πάλιν ὅταν ἐτιμήθη, ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν θανάτον. Διὰ τοῦτο θέλωντας ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ τοῦ πράγματος τὴν δυνάμιν, τῆς ἔδωκεν ἐξουσίαν μετὰ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὸ σύρσιμον πρὸς τὸν θανάτον, νὰ ἁρπάξῃ τοὺς συρομένους ἀπὸ τὸ μέσον τῆς τράπας, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ πρὸς τὴν ζωήν· καὶ ὄχι δύο, ἢ τρεῖς, ἢ δέκα, ἢ εἴκοσι, ἀλλὰ τὸν δῆμον ὅλον τῶν Νινευιτῶν, καὶ Πόλιν μεγάλην

λίω καὶ θαυμαστῶ, δύεισκομένῳ πλίνθσαν τῷ κεφαλῷ εἰς αὐτὸ τὸ βάραθρον, καὶ μέλλθσαν νὰ δεχθῇ τῷ ἄνωθεν ἐρχομένῳ ὀργῷ, ὥσπερ νὰ ἦλθε τὶς δυνάμις ἄνωθεν, καὶ τῷ ἅρπαξεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τȣ δημίȣ, καὶ τῷ ἔφερεν εἰς τῷ ζωῷ. Ἀλλ' ἐὰν σᾶς φαίνεται, ἂς ἀκȣσωμεν, καὶ τῷ Ἰσοφίαν. „Ἐγένετο, λέγει, λόγος Κυρίȣ πρὸς Ἰω„ναν τὸν Προφήτῳ λέγων". σηκώσȣ, καὶ ὕπαγε εἰς Νινȣὶ τῷ Πόλιν τῷ μεγάλῳ. Εὐθέως θέλει ὁ Θεὸς νὰ τὸν φέρῃ εἰς συμπάθειαν ἀπὸ τȣ μεγέθȣς τῆς Πόλεως, προβλέποντας τῷ μέλλȣσαν φυγῷ. Ἀλλ' ἂς ἀκȣσωμεν τȣ κηρύγματος· ἀκόμη τρεῖς ἡμέραι, καὶ ἡ Νινȣὶ ἀφανίζεται. Καὶ τίνος ἕνεκεν προλέγεις τὰ δεινὰ, ὁπȣ μέλλεις νὰ κάμῃς; διὰ νὰ μὴ τὰ κάμω, τὰ προλέγω· διὰ τȣτο φοβερίζει, καὶ μὲ τῷ γένναν, διὰ νὰ μὴ φέρῃ τῷ γένναν. Ἂς μᾶς φοβήσοω, λέγει κάποιος σοφὸς, τὰ λόγια, νὰ μὴ μᾶς λυπήσοω τὰ πράγματα. Ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν Νινȣιτῶν εἰς ἔπος σκνὸν ἐμάζωξε χρόνον; Διὰ νὰ μάθῃς καὶ τῷ ἀρετῷ τῶν βαρβάρων ἐκείνων, ἤγοω τῶν Νινȣιτῶν, πῶς ἐδωνήθησαν εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ καταλύσοω τοσȣτων ἁμαρτημάτων ὀργῷ, καὶ νὰ θαυμάσῃς, καὶ τȣ Θεȣ τῷ φιλανθρωπίαν, ὁπȣ ἐδέχθη τριῶν ἡμερῶν μετάνοιαν ὑπὲρ τοσȣτων ἁμαρτημάτων, καὶ νὰ μὴ πέσῃς καὶ σὺ εἰς ἀπόγνωσιν, ἐὰν ἔχῃς καὶ μυρίας ἁμαρτίας. διότι, ὥσπερ ὁ ἀμελὴς, καὶ ὀλιγόψυχος, ἐὰν λάβῃ καὶ πολῷ καιρὸν εἰς μετάνοιαν, ὀδὲν μέγα ἐργάζεται, ȣδὲ καταλλάσσει τὸν Θεὸν εἰς τȣ λόγȣ τȣ, διὰ τὴν ῥαθυμίαν αὐτȣ· ἔτο πάλιν ὁ πρόθυμος, καὶ ζέων τῷ πνȣματι, καὶ μετὰ πολλῆς σπȣδῆς ἀρχίζων τῷ μετάνοιαν, δυνάται καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ ἀφανίσῃ πολλῶν χρόνων ἁμαρτήματα. Δὸν ἀρνήθη τρεῖς φορᾶς ὁ Πέτρος; ȣχὶ τὸ τρίτον μεθ' ὅρκȣ; ȣχὶ μιᾶς ȣτελȣς κοπέλας λόγȣς ἐφοβήθη; Τί λοιπόν; πολλȣς χρόνȣς ἔκαμε νὰ μετανοήσῃ; ὄχι· ἀλλ' ἐκείνῳ τῷ νύκτα, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐσηκώθη· ἐπῆρε καὶ τῷ πληγῷ, καὶ τὴν ἰατρείαν, καὶ ἀρρώσησε, καὶ ὑγίανε. Πῶς, καὶ μὲ τί τρόπον; κλαύσας καὶ ἀποδυρόμενος, μᾶλλον δὲ ȣ κλαύσας ἁπλῶς, ἀλλὰ μὲ σπȣδῷ πολλῷ καὶ ζέσιν. διὰ τȣτο καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς δὸν εἶπεν, ὅτι ἔκλαυσεν ἁπλῶς, ἀλλ' ἔκλαυσε πικρῶς. Ποταπὴ ἦτον ἡ δυνάμις τῶν δακρύων ἐκείνων, δὸν δυνάται λόγος νὰ τῷ φανερώσῃ. Ἀλλ' ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων τῷ δείχνει φανεραὶ, διότι μετὰ τὸ χαλεπὸν ἐκεῖνο πτῶμα (ἀπὸ τῷ ἄρνησιν γὰρ δὸν εἶναι μεγαλήτερον κακὸν,) μετὰ τοσȣτον κακὸν, πάλιν τὸν ἀνέβασεν εἰς τῷ προτέραν τιμῷ, καὶ τȣ ἔδωκε τῷ προσασίαν τῆς Ἐκκλησίας πάσης τῆς Οἰκȣμένης· καὶ ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς πλείονα τῶν Ἀποστόλων ἁπάντων ἔχοντα τῷ ἀγάπῳ εἰς τὸν Δεσπότῳ, διότι λέγει· „Πέτρε, φιλεῖς με πλείω τȣτων"; ταύτης κατὰ ἀλήθειαν ȣδεμία ἄλλη αρετὴ εἶναι ἴσια. Καὶ ἵνα μὴ λέγῃς, ὅτι τȣς Νινȣίτας πρεπόντως τȣς ἐσυμπάθησεν, ἐπειδὴ ἦσαν ἄνθρωποι βάρβαροι καὶ ἀνόητοι, διότι λέγει· „Δȣλος, ὁ μὴ εἰδὼς τὸ θέλημα τȣ Κυρίȣ αὐτȣ, καὶ ποιήσας ἄ„ξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγα". ἵνα μὴ λέγῃς τȣτο, διὰ τȣτο σὲ ἔφερα καὶ τὸ Πέτρον εἰς τὸ μέσον, δȣλον μάλιστα ἠξȣρόντα τὸ θέλημα τȣ Κυ-

εἰς αὐτῆ, ἀλλ' ὅμως καὶ ἔτος ἔκαμε τὴν μεγαλήτερλν ἁμαρτίαν, καὶ ἰδὲ εἰς πόσον ὕψος παῤῥησίας ἐπανῆλθε. Λοιπὸν καὶ σὺ μὴ ἀπογινώσκεσαι διὰ τὰς ἁμαρτίας σε, ὅτι τὸ χειρότερον τῆς ἁμαρτίας εἶναι νὰ ςένεται τινὰς εἰς τλὼ ἁμαρτίαν, καὶ τὸ δεινότερον τὲ πτώματος, ὅταν κείτεται πεσμένος. Τὲτο θρλωεῖ καὶ ὁ Παῦλος καὶ ὀδύρεται. Τὲτο εἶναι ἄξιον πόνθυς. διότι, λέγει· „Μήπως ἐλθόντα με πρὸς ὑμᾶς, ταπεινώσῃ ὁ Θεὸς, „καὶ πενθήσω πολλὲς, ὄχι τῶν ἡμαρτηκότων ἁπλῶς, ἀλλὰ τῶν μὴ με„τανοησάντων, ἐπὶ τῇ ἀσελγείᾳ, καὶ ἀκαθαρσίᾳ λὼ ἔπραξαν". Πρὸς δὲ τλὼ μετανοίαν, ποῖος καιρὸς ἤθελεν εὑρεθῇ ἐπιτηδειότερος, ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς Νινεΐας; Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν πάλιν ἐπὶ τλὼ Ἰσραήλ. Ἀκέσας δὲ ταῦτα τὰ λόγια ὁ Προφήτης, κατέβη εἰς Ἰόππλν νὰ φύγῃ εἰς Θαρσεῖς ἀπὸ τὸ πρόσωπον Κυρίε. Πὲ φεύγεις, ἄνθρωπε; δὲν ἤκεσας τὸν ἄλλον Προφήτλν λέγοντα· „Πὲ πορεύθω ἀπὸ τὲ Πνεύματός σε, καὶ ἀ„πὸ τὲ προσώπε σε πὲ φύγω; Εἰς τλὼ γλῶ; ἀλλὰ τὲ Κυρίε ἡ γῆ, „καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς· εἰς τὸν Ἅδλν; „ἀλλ' ἐὰν καταβῶ, λέγει, εἰς „τὸν Ἅδλν, μὲ εὑρίσκεις". εἰς τὸν Οὐρανόν; ἀλλὰ σὺ ἐκεῖ εἶσαι· εἰς τὴν θάλασσαν; καὶ ἐκεῖ, λέγει, μὲ πιάνει ἡ δεξιά σε· τὸ ὁποῖον ἔπαθε καὶ ἔτος ὁ Προφήτης. Ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἡ ἁμαρτία, καὶ εἰς πολλὴν ἀγνωσίαν βάνει τλὼ ψυχήν μας, καὶ καθώσπερ οἱ μεθυσμένοι, καὶ σκοτισμένοι ἀπὸ τὸν οἶνον περιπατῶν ὡς φθάσωσιν, κἂν χάσμα εἶναι ὀμπρὸς, κἂν ἐγκρεμνὸς, κἂν ὅ,τι τύχῃ, καταπίπτεσιν ἀφυλάκτως· ἔτω καὶ οἱ ὁρμῶντες πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ κρατημένοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πράξεως, ὥσπερ ἀπὸ μέθλν κακλὶ, δὲν χρειακοῦ τί κάμνουν, δὲν συλλογίζονται ἔτε τὰ παρόντα, ἔτε τὰ μέλλοντα. Ἀπὸ τὸν Δεσπότλν φεύγεις, εἰπέ μοι; λοιπὸν ὀλίγον ἀνάμεινον, καὶ θέλεις μάθῃ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα, ὅτι ἐδὲ τῆς θαλάσσης τῆς δέλης τὲ Δεσπότε τὰς χεῖρας δύνασαι νὰ φύγῃς. διότι ἀκόμη δὲν ἐσέβη εἰς τὸ καράβι ἔτος, καὶ ἐκείνη ἄρχισε τὰ κύματα, καὶ ἐσηκώνετο εἰς ὕψος μέγα, καὶ καθάπερ μία δελδύτρα καλόγνωμος, νὰ εὕρῃ σία σωίδελον φεγάτον τὲ Αὐθεντός της καὶ κλέψαντα τίποτε, δὲν τὸν ἀφίνει, ἀλλὰ κάμνει πολλὰ βάσανα ἐκείνων, ὁπὲ τὸν ἐδέχθησαν ἕως νὰ τὸν πάρῃ· ἔτω καὶ ἡ θάλασσα τότε, εὑρεσα τὸν σωίδελον αὐτῆς καὶ γνωρίσασα, πολλὰ βάσανα κάμνει τῶν ναυτῶν· παράσεται, φωνάζει, σέρνεσα, οὐχὶ εἰς Κεφάλιον, ἀλλὰ νὰ τὲς καταποντίσῃ, φοβερίζεσα ὅλον τὸ καράβι, ἐὰν δὲν δώσωσι τὸν ὁμόδουλόν της. Τί ἔν οἱ ναῦται; ὡσὰν εἶδαν ταῦτα τὰ κακὰ, ἔρριξαν, λέγει, ὅλον τὸ φορτίον τὲ καραβίε, ἀλλὰ τὸ καράβι δὲν ἐλάφρωνε, διότι τὸ φορτίον ὅλον μέσα ἦτον ἀκόμη· τὲ Προφήτε τὸ σῶμα ἦτον τὸ βαρὺ φορτίον, ὄχι ἀπὸ τλὼ τὲ σώματος φύσιν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τὸ βάρος. διότι ἐδένα πρᾶγμα εἶναι τόσον βαρὺ καὶ καποβάσαπτον, ὡσὰν ἡ ἁμαρτία, καὶ ἡ παρακοή. Διὰ τὲτο καὶ ὁ Προφήτης Ζαχαρίας μετὰ μολύβδε διετύπωσον αὐτλὼ, καὶ ὁ Δαβὶδ, τλὼ φύσιν αὐτῆς διαχράφων, ἔλεγον· „Αἱ ἀνομίαι με ὑπερῆραν τλὼ κεφαλλύ με, ὡσεὶ φορτίον „βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ". Ὁ δὲ Χρεςὸς πάλιν ἔλεγε πρὸς τὲς ζή-

σαν-

σαντας ὀν ἁμαρτίαις· ,,Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπῶντες, καὶ πεφορ-
,,τισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς". Αὕτη καὶ τὸ πλοῖον ἐβάρυνε τότε,
καὶ ἔμελλε νὰ τὸ βυθίσῃ. Ὁ δὲ Ἰωνᾶς ἐκάθεύδε, καὶ ἐρεγχάλιζε· βα-
ρὺς ὁ ὕπνος, ἀλλ' ἐκ λῶ ἡδονῆς, ἀλλὰ λύπης, καὶ ῥαθυμίας, διότι οἱ
ἀγνώμονες δῆλοι ταχέως γνωρίζουν τὸ σφάλμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκεῖνος
ἔπαθε. Μετὰ γὰρ τὴν πρᾶξιν τῆς ἁμαρτίας, τότε ἐγνώρισε τὸ κακὸν
τῆς ἁμαρτίας· διότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἁμαρτία, καὶ ἀφότις γενῇ, καὶ τε-
λειωθῇ, τότε ἀνάπτει τὰς πόνους τῆς ψυχῆς, ὁπῦ τὴν ἐγέννησεν, ἀλ-
λεοτρόπως παρὰ τὴν ἐδικήν μας γέννησιν· διότι ἡμεῖς μὲν ὡσὰν γεν-
νηθῶμεν, παύομεν τὰς πόνους τῆς Μητρὸς, ἐκείνη δὲ ὡσὰν γεννηθῇ,
τότε αὐγατίζει τὰς τεκόντας αὐτὴν λογισμοὺς, τὰς πόνους. Τί ἔν ὁ πρῶ-
τος τῦ καραβίυ; προσῆλθε καὶ λέγει τυ· τί κάθεσαι; ἀνάσα, ἐπικαλῦ
τὸν Θεόν συ· ὅτι ἐγνώρισε, πῶς δὲν εἶναι ὁ χειμὼν κατὰ τὴν σωτη-
θειαν, ἀλλ' ὅτι Θείλατος ἦτον ἡ πληγὴ, καὶ ἔξω τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης
τὸ κλυδώνιον, καὶ κἀμμίαν βοήθειαν δὲν ἔδιδαν τῦ Κυβερνήτυ τὰ χέρια.
ἄλλον γὰρ Κυβερνήτην μεγαλήτερον ἐχρειάζοντο τὰ γενόμενα, ἐκεῖνον
ὁπῦ κυβερνᾷ τὸν Κόσμον ὅλον. διὰ τῦτο καὶ ἐκεῖνοι ἀφῆκαν τὰ ὅλα, καὶ
κωπία, καὶ ἄρμενα, καὶ χοινία, καὶ ἔβλεπον πρὸς τὸν Οὐρανὸν, καὶ μόνον
τὸν Θεὸν παρεκάλουν. Καὶ ὡσὰν δὲν ἔγινεν ὐδὲ ὅπως καλωσυνῆ, ἔ-
βαλον, λέγει, κλήρυς, καὶ ἐφανέρωσεν ὁ κλῆρος τὸν πταίσιν. Ἀλλ' ἐ-
κεῖνοι ὐδὲ τότε δὲν τὸν ἐπῆραν νὰ τὸν ῥίξουν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ
μὲ τοσῦτον θόρυβον καὶ τόσην παραχὴν, ὥσπερ νὰ εἶχαν ἡσυχίαν πολλὴν,
ὅπως ἔσεισαν Κειτήριον εἰς τὸ καράβι, καὶ τῦ ἔδωκαν καιρὸν, καὶ τὸν ἐπα-
ρακαλῦσαν νὰ ἀποκειθῇ, καὶ ἐξέπαζον πάντα μετὰ ἀκειβείας, ὡσὰν
Κειτάδες. Καὶ ἄκυσον αὐτῶν.

Ποία εἶναι ἡ ἐργασία συ; πόθεν ἔρχεσαι; πῦ πορεύεσαι; ἐκ ποίας
Χώρας, καὶ ἐκ ποίυ γένυς εἶσαι; καὶ τί; Ἡ θάλασσα μὲν τὸν ἐκατηγόρη-
σεν, ὁ κλῆρος δὲ τὸν ἔλεγξε, καὶ τὸν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' ὅμως ὐδὲ τῆς
θαλάσσης καταβοώσης, ὐδὲ τῦ κλήρυ καταμαρτυροῦντος, ἀπόμη δὲν τὸν
ἀποφασίζουν· ἀλλ' ὥσπερ εἰς Κειτήριον, ὁπῦ νὰ εἶναι καὶ οἱ κατήγοροι
ἐκεῖ, καὶ οἱ μάρτυρες νὰ ἐλέγχουν τὸν κατηγορημένον, δὲν ἀποφασίζεν
οἱ Κειτάδες πρότερον, ἕως ὁπῦ αὐτὸς ὁ κατάδικος γενῇ κατήγορος τῆς
ἁμαρτίας τυ· ὅτω λοιπὸν καὶ τότε οἱ ναῦται, ἄνθρωποι βάρβαροι, καὶ
ἀνόητοι, ἐμιμοῦντο τὴν δίκαξίαν τῶν δικαστηρίων. καὶ τί τόσος φόβος,
τόσος κίνδυνος, τόση παραχὴ, ὁπῦ τὰς ἐπανέβη τῆς θαλάσσης, ὁπῦ δὲν
τὰς ἄφινεν ὅτε νὰ ἀναπνέουν; Οὕτως ἐπαράττετο, καὶ ἀνακατώνετο θυμω-
μένη, καὶ καταβοῶσα, καὶ ἐσήκωνε πυκνὰ τὰ κύματα, ὥστε ὁπῦ ἔχασαν
τὸ φορτίον των ὅλον ἀπὸ τὴν ἐδικήν τυ ἀφορμήν. Πόθεν οὖν ἔγινεν ἡ
τοσαύτη πρόνοια; Ἀπὸ τῆς τῦ Θεῦ οἰκονομίας. διότι ὁ Θεὸς ἐσυγχώρει
νὰ γίνωνται ταῦτα, παιδεύων τὸν Προφήτην μὲ τῦτα νὰ εἶναι φιλάνθρω-
πος, καὶ ἥμερος, φανερὰ βοῶν πρὸς αὐτὸν καὶ λέγων· Ὦ Προφῆτα, μι-
μήσυ τὰς ναύτας, ἀνθρώπυς ἀνόητυς· ἐπειδὴ καὶ ὅτι μὲν ὐδὲ μιᾶς ψυ-
χῆς καταφρονῦσιν, ὐδὲ ἑνὸς σώματος τῦ ἐδικῦ συ, σὺ δὲ τοσαύτην Πό-

λιν, μὲ τόσας μυριάδας ἀνθρώπυς, τὶ ὠ παρέδωκες κατὰ τὸν σκοπόν συ. Καὶ τῦτοι μὲν ὑρῆκαν ἐκεῖνον, ὁπῦ ἦτον ἀφορμὴ νὰ πάθοω τόσα κακὰ, κὴ πάλιν δὲν ὁρμοῦν νὰ κάμυν, καθὼς ἀπεφάσισεν ὁ κλῆρος· ἐσὺ δὲ ὐδέ ποτε τίποτες ἔχεις νὰ ἐγκαλέσῃς τὺς Νινυῖτας. καὶ ἐσύνα μὲν σὲ ἐφρόσαξα ἐγὼ νὰ τὺς ἐπιστρέψῃς πρὸς σωτηρίαν μὲ τὸ κήρυγμα, κὴ δὲν ἐπήκυσες, ὅτοι δὲ, μηδενὸς ἀκύσαντες, ἀγωνίζονται κὴ κάμνυν κάθε λογῆς τρόπον νὰ σὲ γλυτώσοω ἐσύνα τὸν πταίστω. διότι κὴ μετὰ τὶ ὠ τιμωρίαν, ὁπῦ ἔπαθαν ἀπὸ τὶ ὠ θάλασσαν, κὴ μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῦ κλήρυ, ὁπῦ τὸν ἐφανέρωσεν, ὅτε κὴ αὐτὸς κατηγόρει τῦ λόγυ τυ κὴ τὴν φυγὴν ὡμολόγησεν, ὐδὲ τότε ὥρμησαν ἐπὶ τὴν ἀπώλειαν τῦ Προφήτυ, ἀλλ' ἐτεχνυδίοντο, κὴ ἐβιάζοντο, κὴ ἔκαμναν κάθε τρόπον, καὶ μετὰ τὴν ἀπόδειξιν, νὰ μὴ τὸν ῥίξοω εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ἡ θάλασσα δὲν τὺς ἄφινεν ὐδὲ ὅπω· μᾶλλον δὲ ὁ Θεὸς δὲν τὺς ἄφινε, βυλόμενος, ὥσπερ διὰ τῶν ναυτῶν, ὅπω κὴ διὰ τῦ κήτυς νὰ σωφρονήσῃ τὸν Προφήτω. διότι, ὡσὰν ἤκυσαν, ἐπάρετέ με, κὴ βάλετέ με εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ παύσῃ ἡ φυρτῦνα, ἐβιάζοντο νὰ εὔγοω εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ τὰ κύματα δὲν τὺς ἄφιναν. Σὺ δὲ, ὥσπερ ἤκυσας τὸν Προφήτω φεύγοντα, ἄκυσον αὐτῦ κὴ ὁμολογυμένυ κάτωθεν ἀπὸ τῆς γαστρὸς τῦ θηρίυ, διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ἐκεῖνο μὲν τὸ ἔπαθεν ὡς ἄνθρωπος, τῦτο δὲ τὸ ἔδειξεν ὡς Προφήτης.

Λαβῦσα λοιπὸν ἡ θάλασσα αὐτὸν, τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν κοιλίαν τῦ κήτυς, ὡσὰν εἰς τὴν φυλακὴν, φυλάττυσα τὸν φεύγατον σῷον τῦ Αὐθεντός τυ, κὴ ὅτε τὰ ἄγρια κύματα τὸν ἔπνιξαν, ὅτε τὸ θηρίον τὸ ἀγριώτερον τῶν κυμάτων τὸν διέφθειρε, ἀλλὰ τὸν ἐφύλαξε κὴ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Πόλιν, κὴ ὑπήκυσε κὴ ἡ θάλασσα, κὴ τὸ θηρίον παρὰ φύσιν, διὰ νὰ παιδευθῇ ὑπὸ πάντων ὁ Προφήτης. Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὴν Πόλιν, ἀνέγνωσε τὴν ἀπόφασιν, ὥσπερ Βασιλικὴν Ἐπιστολὴν, φοβερὰν, κὴ παιδευτικὴν, κὴ βοᾷ λέγων· „Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, κὴ Νινυῖ καταστραφήσεται". Ἤκυσαν ταῦτα ἐκεῖνοι, κὴ δὲν ἀπίστησαν, δὲν ἐκαταφρόνησαν, ἀλλ' ὐθέως ἀπάντων δραμόντων ἐπὶ τὴν νηστείαν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, Δεσποτῶν, Ἀρχόντων, ἀρχομένων, νέων, γερόντων, παιδίων, πρεσβυτέρων. Καὶ ὐδὲ ἡ φύσις τῶν ἀλόγων ζώων ἔμεινεν ἄμοιρος τῆς τοιαύτης λειτυργίας. πανταχῦ σάκκος, πανταχῦ ἀποδὸς, πανταχῦ θρῆνοι κὴ μοιρολόγια. Ἐχωρίσθη γὰρ τὸ μοσχάρι ἀπὸ τὴν ἀγελάδαν, ἐδιώχθη τὸ ἀρνίον ἀπὸ τὸ βυζὶ, παιδίον βυζανάριον δὲν ὑρίσκετο εἰς ταῖς ἀγκάλαις τῆς Μητρὸς αὐτῦ· κὴ παρὰ πάντων ἀκύοντο φωναῖς παραπονετικαῖς, μία τὴν ἄλλω ἀντιβοῶσα, κὴ ἀντικράυσα. Τὰ τέκνα πεινῶντα, ἐζήτυν τὰς πηγὰς τῦ γάλακτος. αἱ Μητέρες ἀπὸ τὸν φυσικὸν πόνον κεντύμεναι, μὲ ἐλεεινὰς φωναῖς ἔκραζον· τὰ τέκνα, τὰ βρέφη, κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον λιμάζοντα, μεγάλῳ κλαυθμῷ ἐφώναζον, κὴ ἐκινδυνεύοσον. Ὁ Πρεσβύτης ἐθρήνει διὰ ταῦτα, κὴ ἀνάσσα τὴν πολιάν· ὁ νεανίσκος κὴ τρυφερὸς σφοδρότερον ἐπωδύρετο· ὁ πόνος ἐσύναζεν· ὁ πλύσιος ἀσόχα τὴν καλοπάθειαν, κὴ ἀγάπα τὴν κακοπάθειαν ὡς σώφρονα. Αὐτὸς ὁ Βα-

σιλδὺς τὴν λαμπρότητα, καὶ τὴν δόξαν τὴν μετέβαλεν εἰς αἰσχύλω· εὔγαλε τὸν στέφανον, καὶ ἔβαλε κόνιν εἰς τὴν κεφαλήν τε· ἔρριξε τὴν ἀλυργίδα, καὶ ἐνδύθη σάκκον· ἀφῆκε τὸν θρόνον τὸν ὑψηλὸν καὶ μετέωρον, καὶ ἐκείτετο ἐλεεινῶς ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὴν Μοναρχικὴν, καὶ Βασιλικὴν δυσάθειαν καταλιπὼν, ἔγινεν εἷς ἀπὸ τὺς πολλὺς, καὶ σωεθρήνει μὲ τὸν δῆμον, καὶ ὅτως ἄρπαξε τὶω Πόλιν ἐκ τῶν κινδυνῶν. Καὶ ἦτον νὰ ἰδῇ τινὰς τραγμα παράδοξον, νὰ νικᾷ ὁ σάκκος τὶω ἀλυργίδα. ἐκεῖνο ὁπὺ δὲν ἐδωνήθη ἡ ἀλυργὶς, ἐδωνήθη ὁ σάκκος· ἐκεῖνο ὁπὺ δὲν ἐτελείωσε τὸ διάδημα, τὸ ἐκατώρθωσεν ἡ σάκκη. Βλέπεις, πῶς δὲν ἔλεγα ψεύματα, ὅτι ὄχι ἡ Νηστεία, ἀλλὰ ἡ μέθη, καὶ ἡ πολυφαγία τὶω Πόλιν στεφάνωσε διέσεισε, καὶ ἔμελλε νὰ τὶω καταποντίσῃ, ἡ δὲ Νηστεία σαλευομένω, καὶ μέλλεσαν καταπίπτειν, τὶω ἐλευθέρωσε;

Μὲ ταύτω τὶω Νηστείαν καὶ ὁ Δανιὴλ, εἰσελθὼν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ καθήμενος εἰς τὸ μέσον τὺς, δὺγῆκεν ἀπ' ἐκεῖ ὡσαὶ νὰ ἦτον μὲ τρόβατα ἡμερα. ἀλλὰ καὶ ἔβραζαν ἀπὸ τὸν θυμόν τὺς, καὶ ἔβλεπαν φονικῶς, καὶ ἡ τράπεζα ἦτον ἐμπροθεν τὺς· ἀλλὰ δὲν ἔγγιζον, ὁπὺ τὰ ἀνάγκαζε καὶ αὐτὴ ἡ φύσις τὸ πεερασότερον. διότι ἄλλο δὲν εἶναι ἀγριώτερον ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θηρία, καὶ ἀπὸ τὶω πεῖναν. διότι ἑπτὰ ἡμέρας εἶχαν, ὁπὺ δὲν ἔφαγαν τίποτες, ἀλλ' ὅμως δὺλαβοῦντο νὰ ἐγγίξεν εἰς τὸ ἐγκρατὲς σῶμα τὺ Προφήτε. Μὲ ταύτω καὶ οἱ τρεῖς Παῖδες εἰσελθόντες εἰς τὶω Βαβυλωνίαν κάμινον, καὶ πολὺ χρόνον στεκάμενοι εἰς τὸ πῦρ, ἔχοντες τὰ σώματα, λαμπρότερα ἐφαίνοντο αὐτὺ τὺ πυρὸς τότε, ὅταν δὺγῆκαν ἐκ τῆς καμίνε. Καὶ αὐ ἦτον πῦρ, ἐκεῖνο τὸ πῦρ, πῶς ὐκ ἐποίει τὰ τὺ πυρός; καὶ ἐαὶ ἦτον σώματα ἐκεῖνα τὰ σώματα, πῶς δὲν ἐπάθεναν τὰ σωματικά; Πῶς; ἐρώτησον τὶω Νηστείαν, καὶ αὐτὴ σὺ ἀποκείνεται, καὶ αὐτὴ λύει τὶω ἀπορίαν. τῶν σωμάτων γὰρ ἡ φύσις ἐπολέμα μὲ τὶω φύσιν τὺ πυρὸς, καὶ ἐνικὺσαν τὰ σώματα. Εἶδες παράδοξον πόλεμον; εἶδες παράδοξον νίκω; Θαύμασον τὶω Νηστείαν, καὶ ὑποδέξε τὶω μὲ ταῖς ἀγκάλαις ἀοικταῖς. διότι, ὁπόταν καὶ εἰς τὰς καμίνυς βοηθῇ, καὶ εἰς τὺς λάκκυς τῶν λεόντων φυλάττῃ, καὶ τὺς δαίμονας ἀποδιώκῃ, καὶ τὶω ἀπόφασιν τὺ Θεὺ λυώνῃ, καὶ τῶν παθῶν τὴν μανίαν ἀφανίζῃ, καὶ τρὸς ἐλευθερίαν ἡμᾶς ἐπανάγῃ, καὶ κάμνῃ πολὺ γαλήνω εἰς τὺς λογισμὺς ἡμῶν, πῶς δὲν εἶναι μεγάλη παρανομία νὰ τὴν φοβέμεθα ἡμεῖς, καὶ νὰ τὶω φεύγομεν, ὁπὺ ἔχει τόσα ἀγαθὰ εἰς τὰ χέρια της; Ἀλλὰ λέγει τινὰς, διατὶ ἀχαμνίζει τὶω ἀθανεσίαν τὺ σώματος. Ἀλλὰ λέγω σου καὶ ἐγὼ, ὅσον ὁ ἔξω ἄνθρωπος διαφθείρεται, τοσὺτον ὁ ἔσω ἀνακαινυργώνεται ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν· μάλιστα δὲ, ἐαὶ θελήσῃς νὰ καλοξεπάξῃς μετὰ ἀκριβείας τὸ τρᾶγμα, θέλεις τὶω εὕρῃ αὐτὶω νὰ εἶναι καὶ τῆς ὑγείας μητέρα. Καὶ ἐαὶ δὲν πιστεύῃς τὰ ἐδικά μου λόγια, ἐρώτησον τὺς μαθητὰς τῶν Ἰατρῶν περὶ τὺτε, καὶ αὐτοὶ θέλουν σὺ τὸ δείξῃ σαφέστερον, οἱ ὁποῖοι τὶω μὲν ἐγκράτειαν καλὺσι μητέρα τῆς ὑγείας, τὰς δὲ ποδαλγίας, καὶ καρηβαρείας, καὶ ὀλιγοζωΐας, καὶ τὺς ὑδρόπικας, καὶ τὰ φλέγματα, καὶ τρίσματα, καὶ ἄλλων μυ-

ρίων ἀρρωστημάτων χυμὸς, ἀπὸ τῆς τρυφῆς, καὶ τῆς πολυφαγίας, λέγω, ὅτι γεννῶνται, ὡσαὶ κακὰ αὐλάκια ἀπὸ μίαν κακὴν βρύσιν, καὶ ἀφανίζουν καὶ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος, καὶ τῆς ψυχῆς τὴν χαράν.

Μὴ λοιπὸν φοβόμεθα τὴν Νηστείαν, ὁποῦ μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τόσα κακά. Καὶ δὲν σᾶς παραινῶ εἰς τοῦτο ἔτζι ἁπλῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ βλέπω πολλοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡσαὶ νὰ θέλουν νὰ παραδοθοῦν εἰς κάμμίαν κακὴν καὶ ἄχρειαν γυναῖκα, ἔτω ὀκνοῦν, καὶ ἀνατειχιάζουν, καὶ παραδίδονται σήμερον εἰς τὴν μέθην καὶ τὴν πολυφαγίαν. Διὰ τοῦτο σᾶς παραινῶ διὰ νὰ μὴν ἀφανίζεται ἡ ὠφέλεια, ὁποῦ μέλλει νὰ λάβωμεν ἀπὸ τὴν ἐρχομένην Νηστείαν μὲ τὴν λαιμαργίαν, καὶ τὴν μέθην. διότι καὶ οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ ἔχουν κακὸν χυμὸν, ὅταν θέλουν νὰ πίουν πικρὰ βότανα διὰ νὰ καθαρισθοῦν, ἐὰν φάγουν προτήτερα πολὺ καὶ χορτάσουν, καὶ τότε φάγουν τὸ βότανον, τὴν μὲν πικρίαν τοῦ βοτάνου ὑπέμειναν, ἀπὸ δὲ τὴν ὠφέλειαν ἐξέπεσον, διατὶ ἔκαμαν δύσκολον τὸν πόλεμον τοῦ βοτάνου πρὸς τὴν τῶν διεφθαρμένων χυμῶν πικρίαν. Διὰ τοῦτο προσάσσουν οἱ Ἰατροὶ, νὰ μὴ δειπνήσουν, διὰ νὰ προλάβῃ ἡ δύναμις τῶν βοτάνων τὰ περισσεύματα τῶν κακῶν χυμῶν προτήτερα. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς Νηστείας, ἐὰν ἐμπληθῆς σήμερον, καὶ μεθύσῃς, καὶ αὔριον δεχθῆς τὸ βότανον, ἄχρηστον αὐτὸ καὶ ἀδιαφόρετον τὸ κάμνεις, καὶ τὸν μὲν κόπον ὑπομένεις, τὴν δὲ ὠφέλειαν δὲν λαμβάνεις· ἐπειδὴ νικᾷ τὴν δυνάμιν τοῦ ἡ προτήτερη μέθη. Μὴ λοιπὸν σεβόμεν μὲ τὴν μέθην εἰς τὴν Νηστείαν, μὴ δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Νηστείας νὰ ἀκαμπίζωμεν εἰς τὴν μέθην, διὰ νὰ μὴ γενῇ ἀγάλι ἀγάλι, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τινὰς μίαν κλωτζίαν, νὰ πέσῃ χειρότερα· τὸ ὁποῖον γίνεται καὶ εἰς τὴν ψυχήν μας, ὁπόταν καὶ προτήτερα, καὶ ὕστερα τῆς Νηστείας σκεπάζωμεν τὴν γενομένην νῆψιν ἐκ τῆς ἀσιτίας μὲ τὸ σύγνεφον τῆς μέθης. Καθὼς γὰρ ἐκεῖνοι, ὁποῦ μέλλουν νὰ πολεμήσουν μὲ κάνενα θηρίον, ἁρματώνουν καὶ ἀσφαλίζουν τοῦ λόγου τους μὲ ἅρματα πολλὰ, καὶ τότε μάχονται μὲ ἐκεῖνο· ἔτζι καὶ τώρα εἶναι πολλοὶ ἄνθρωποι, ὁποῦ ὅταν θέλουν νὰ πολεμήσουν μὲ θηρίον τὴν Νηστείαν, ἔτως ἁρματώνονται μὲ τὴν γαστριμαργίαν, καὶ σκοχωρουῦ τοῦ λόγου τους, καὶ σκοτώνουνται, καὶ μετὰ πολλῆς παραφροσύνης ἀκαρτερουῦ τὸ γαλήνον καὶ ἥμερον ὄμμα τῆς Νηστείας. Καὶ ἐὰν ἐρωτήσω τινὰ, τίνος εἵνεκεν ὑπάγει εἰς τὸ λυτρὸν σήμερον; λέγει, διὰ νὰ ὑποδεχθῶ τὴν Νηστείαν μὲ τὸ σῶμα καθαρόν. Ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, διατὶ μεθᾷς σήμερον; Πάλιν λέγει, ἐπειδὴ θέλω νὰ σέβω εἰς τὴν Νηστείαν. Πῶς οὖν; δὲν εἶναι ἄτοπον, τὸ σῶμα μὲν καθαρὸν, τὴν ψυχὴν δὲ ἀκάθαρτον, καὶ μεθυσμένην ἔχειν, νὰ ὑποδεχθῆς τὴν Νηστείαν; Ἤθελα νὰ εἰπῶ καὶ ἄλλα περισσότερα διὰ ταύτην, ἀλλὰ τοῖς φρονίμοις ἀρκοῦσι καὶ ταῦτα πρὸς διόρθωσιν· διόπερ εἶναι ἀνάγκη νὰ καταπαύσω τὸν λόγον. Ἐπεὶ περ ἡμεῖς μὲν συρίζομεν ὡσαὶ τὰ παιδία τῶν βοσκῶν μὲ τὸ μικρὸν καλάμι ὑποκάτω εἰς τινὰ δένδρον ἢ λεῦκον, εἰς τὴν σκιαὶ τῶν Ἱερῶν οἴκων τούτων καθήμενοι· ἔτος δὲ, ὡσαὶ σύας ἄρεισος μυσικὸς, καὶ μέγας Τεχνίτης,

ἁρμοσάμενος τῇ φωνῇ τοῦ χρυσοῦ κιθάραν εἰς συμφωνίαν τῶν κρουσμάτων, μεγάλον ἔκαμε θέατρον. καὶ ὄχι μόνον μὲ τοῦ συμφωνίαν τῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων πολλοὺς κάμνει εἰς ἡμᾶς τοὺς ὠφέλειαν. Τοιοῦτος Διδασκάλους ζητεῖ καὶ ὁ Χριστός. διότι λέγει· „Ὁ ποιήσας καὶ „διδάξας, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν". Γένοιτο καὶ ἡμᾶς, διὰ χάριν ταῖς αὐτοῦ καὶ τῶν προέδρων ἁπάντων, ἀξίους γενέσθαι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ δόξα, τιμὴ, κράτος, σὺν τῷ ἀγαθῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

Περὶ Μετανοίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἴδετε τοῦ ἀπερασμένου Κυριακοῦ πόλεμον καὶ νίκην; πόλεμον μὲν τὸν διάβολον, νίκην δὲ τὸν Χριστόν; Ἴδετε πῶς ἐγκωμιάζετο ἡ Μετάνοια, καὶ ὁ διάβολος δὲν ἐβάσαξε τοῦ πληγοῦ, ἀλλ' ἐφοβήθη καὶ ἔφυγε; τί φοβᾶσαι, διάβολε; ὅτι ἐγκωμιάζεται ἡ Μετάνοια; τί ὀδύρεσαι; τί φεύγεις; Ναὶ, λέγει, δικαίως ὀδύρομαι, καὶ θλίβομαι, καὶ ταράττομαι. Διατί, εἰπέ μοι, ὦ διάβολε; Διατὶ λέγει, μεγάλα σκύλα μοῦ ἄρπαξον αὐτὴ ἡ Μετάνοια. Καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνα; Τοῦ πόρνου, τὸν τελώνου, τὸν βλάσφημον Παῦλον, τὸν λῃστοῦ. Καὶ ἀληθινὰ μεγάλα σκύλα τοῦ ἄρπαξον ἡ Μετάνοια, καὶ τοῦ δώσαμεν αὐτοῦ ἠφάνισε, καὶ ἔχει θανάσιμον τοῦ πληγοῦ ἀπὸ ἐκείνους, ὁποῦ εἴπαμεν παραπάνω. Λοιπὸν διατί δὲν τρέχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς πᾶσαν Ἐκκλησίαν, νὰ ἀπολαμβάνωμεν τοιαύτης ὁμιλίας σωτηριώδους, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τοῦ Μετάνοιαν; Ἐὰν ἦσαι ἁμαρτωλὸς, τρέχε εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν, νὰ εἰπῇς τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ νὰ λάβῃς συγχώρησιν· ἐὰν ἦσαι δίκαιος, τρέχε καὶ σὺ πάλιν μὲ ταπεινοφροσύνου, διὰ νὰ μὴ ξεπέσῃς τῆς δικαιοσύνης· διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι λιμάνας καὶ τῶν δύο. Ἁμαρτωλὸς εἶσαι; εἴσελθε ἐνδυμένος τοῦ μετάνοιαν· ἥμαρτες; εἰπὲ πρὸς τὸν Θεὸν, ὅτι ἔσφαλα. Τί κόπος εἶναι τοῦτο, εἰπέ μοι; ποίαν μακραὶ σράταν θέλεις νὰ περιπατήσῃς, ποία θλῖψις; ποία σενοχωρία; λόγον μόνον εἰπὲ, ὅτι ἥμαρτον. διότι μήπως γλυτώνῃς ἀπὸ τὸν Κριτοῦ, ἐὰν κρύψῃς τοῦ ἁμαρτίαν σου; τάχα δὲν ἔχεις κατήγορον τὸν διάβολον; πρόφθασον ἐσὺ νὰ τοῦ πάρῃς τὸ ἀξίωμα· διότι ἐκείνου τὸ ἀξίωμα εἶναι νὰ κατηγορῇ. διατί λοιπὸν δὲν προλαμβάνεις ἐσὺ νὰ εἰπῇς τοῦ ἁμαρτίαν σου, καὶ νὰ τοῦ ἐξαλείψῃς, ἐξοῦρωντας, ὅτι ἔχεις τοιοῦτον κατήγορον, καὶ δὲν κρύβεται τίποτε; Ἥμαρτες; ἔλα εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ εἰπὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἥμαρτον. τίποτε πλέον δὲν ζητεῖ ἀπὸ λόγου σου, μόνον τοῦτο. διότι ἔτζι λέγει ἡ Θεία Γραφή·

„Λέ-

„Λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἁμαρτίας σου, ἵνα δικαιωθῇς". Εἰπὲ τὴν ἁμαρτίαν, διὰ νὰ χαλάσῃς τὴν κατηγορίαν. Δὲν ἔχει τοῦτο κόπον, ὅτε πολυλογίαν, ὅτε χρημάτων ἔξοδον, ὅτε ἄλλο τίποτε τοιοῦτον, μόνον γνοῦ δίγνώμων, καὶ εἰπὲ, ὅτι ἐὰν εἰπῶ ἐγὼ πρῶτος τὴν ἁμαρτίαν μου πρὸς τὸν Θεὸν, πρῶτος καὶ τὴν ἀφανίζω. διότι ἔχεις εἰς τὴν Γραφὴν καὶ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὴν εἶπε, καὶ πάλιν ἐκατακρίθη.

Ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του τὸν Ἄβελ· καὶ τί λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός; ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου ὁ Ἄβελ; Ἐκεῖνος ὁποῦ ἠξεύρει ὅλα πρὶν νὰ γνοῦν, ἐρωτᾷ, ὄχι ὅτι δὲν ἠξεύρε καὶ ἐρωτᾷ, ἀλλὰ διὰ νὰ σύρῃ εἰς μετάνοιαν τὸν φονεύτην. Καὶ ὅτι πῶς ἠξεύρε, καὶ ἐρώτα, δείχνει τὸ μετὰ ταῦτα. Ποῦ ἐστιν Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; Ὁ δὲ εἶπε· δὲν ἠξεύρω. μή πως εἶμαι φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγώ; Ἂς εἶναι, δὲν εἶσαι φύλαξ, ἀμὴ διατί εἶσαι φονεύς; δὲν ἐφύλαγες, ἀμὴ διατί ἐθανάτωνες; ὅμως ὁμολογήσας ταῦτα, αἴτιος εἶσαι καὶ τῆς φυλακῆς. Τί ἓν λέγει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν; „Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με". Πάραυτα τὸν ἔλεγξε· διότι αὐτάμα μὲ τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἔδωκε καὶ τὴν τιμωρίαν, ὄχι τόσον διὰ τὸν φόνον, ὅσον διὰ τὴν ἀδιαντροπίαν. διότι δὲν μισεῖ τόσον ὁ Θεὸς τὸν ἁμαρτάνοντα, ὅσον τὸν αὐθλαβῆ μισεῖ, καὶ ἀποστρέφεται. Ὅτε λοιπὸν ὁ Κάϊν ὕστερα ἦλθεν εἰς μετάνοιαν, δὲν τὸν δέχεται ὁ Θεὸς, ἐπειδὴ δὲν εἶπε πρῶτος τὴν ἁμαρτίαν του, ἀμὴ ἀφ' οὗ ἐλέγχθη· διότι λέγει· „Μείζων ἡ ἁμαρτία μου τοῦ ἀφεθῆναί με". αὐτὴ τοῦ μεγάλη εἶναι ἡ ἁμαρτία μου, καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ζήσω πλέον. Τί ἓν λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός; „Στενῶν καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς". καὶ ἀποφάσισεν εἰς αὐτὸν τιμωρίαν χαλεπήν. Δὲν σὲ θανατώνω, λέγει, διὰ νὰ μὴ ἀσχοληθῇ ἡ ἐνθύμησίς σου, ἀλλὰ νὰ κάμω ὡσὰν Νόμον, ὁποῦ νὰ σὲ ἀναγινώσκεν πάντες, διὰ νὰ γνῇ ἡ συμφορὰ αὕτη μητέρα φιλοσοφίας. Καὶ ἐπερεπάτει ὁ Κάϊν, ὡσὰν Νόμος ἔμψυχος, καὶ σύλη κινημένη σιωπῶσα, καὶ δίδουσα φωνὴν λαμπροτέραν τῆς σάλπιγγος, καὶ λέγουσα· μὴ κάμῃ ἄλλος ἔτζη. Ἀλλ' αὖ εἶχεν ὁμολογήσῃ αὐτὸς πρῶτος τὴν ἁμαρτίαν του, ἤθελε τὴν ἐξαλείψῃ· ἀμὴ διατὶ δὲν ὡμολόγησε, ἐλέγχθη, καὶ κατεκρίθη. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ἔτζη εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἄκουσον, πῶς ἄλλος ὁποῦ εἶπε πρῶτος τὴν ἁμαρτίαν του, τὴν ἐξάλειψε. Καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸν Δαβὶδ τὸν Βασιλέα, τὸν πρόκοπα, καὶ πλούσιον, τὸν Προφήτην μᾶλλον ἢ Βασιλέα, διατὶ περισσότερον χαίρομαι τὴν Προφητείαν του, παρὰ τὴν Βασιλείαν· διότι ἡ Βασιλεία ἦτον μόνον εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἡ δὲ Προφητεία εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Καὶ ἡ μὲν Βασιλεία εἰς ὀλίγον καιρὸν κατελύθη, ἡ δὲ Προφητεία ἔχει ἀθάνατα τὰ λόγια εἰς τὴν Οἰκουμένην. διότι δύχερέστερον εἶναι νὰ σβυθῇ ὁ Ἥλιος, παρὰ νὰ καταλυθοῦν τὰ λόγια τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Οὗτος λοιπὸν ὁ Δαβὶδ ἐξέπεσεν εἰς μοιχείαν, καὶ φόνον· διότι εἶδε μίαν γυναῖκα, ὁποῦ ἐλούετο, καὶ τὴν ἠγάπησεν· εἶπα, ἐκεῖνο ὁποῦ ἐπεθύμησεν, ἐτελείωσέτο μὲ τὸ ἔργον. καὶ ἦτον ὁ Προφήτης μοιχός, ὁ μαργαρίτης εἰς τὸν βόρβορον· ἀλλ' ὅτε ἐγνώρισε τὴν ἁμαρτίαν

τω, τόσον ἦτον ἐσκοτισμένος ἀπὸ τὴν ἡδονὴν τῆς ἁμαρτίας. διότι, ὅταν μεθυσθῇ ὁ κυβερνήτης, καὶ τὸ ἁμάξι σταβὰ πηγαίνει. Διότι, καθὼς εἶναι ὁ ἁμαξάρης καὶ τὸ ἁμάξι, ἔτσι εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. Ἐὰν σκοτισθῇ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα εἰς τὴν λάσπην κυλίεται· διότι, ἕως ὅπου στέκεται ὁ κυβερνήτης καλὰ, καὶ τὸ ἁμάξι καλῶς κυβερνᾶται, ἀμὴ ὅταν ἀδυνατήσῃ, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατῇ τὰ ἡνία τῶν ἀλόγων, τότε καὶ αὐτὸ τὸ ἁμάξι κακὰ πηγαίνει. Οὕτως εἶναι καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἕως ὅπου νήφει ἡ ψυχὴ, καὶ στέκεται ἔξυπνος, εὐείσκεται καὶ τὸ σῶμα καθαρόν· ὅταν δὲ σκοτισθῇ ἡ ψυχὴ, τότε λοιπὸν συγκυλίεται καὶ τὸ σῶμα εἰς τὸν βόρβορον τῶν ἡδονῶν.

Τί οὖν ὁ Δαβὶδ; ἐμοίχευσε, καὶ δὲν τὸ ἐγνώριζεν· ἀλλὰ ἐδὲ ἀπὸ τινὰ ἐλέγχετο. Ἀλλὰ πότε ἥμαρτεν; εἰς τὰ τέλεια γεράματα. διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ἐὰν εἶσαι ἀμελὴς, τὰ γεράματα δὲν σὲ ὠφελοῦν τίποτε· καὶ πάλιν ἂν εἶσαι σπουδαῖος, ἡ νεότης δὲν δύνεται νὰ σὲ βλάψῃ. διότι δὲν εἶναι τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ τῆς γνώμης εἶναι τὸ κατόρθωμα. Οὕτως ἦν καὶ ὁ Δανιὴλ, δώδεκα χρόνων ἦτον, καὶ ἔκρυνε τοὺς γέροντας, οἱ δὲ γέροντες ἐπονηρεύοντο, καὶ ἐψευδομαρτυροῦσαν, καὶ ὅτε ἐκείνους ὠφέλησεν ἡ πολιὰ, ὅτε τοῦτον ἔβλαψεν ἡ νεότης, διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι δὲν στέκονται εἰς τὴν ἡλικίαν τὰ πράγματα τῆς σωφροσύνης, ἀλλ' εἰς τὴν γνώμην. ὁ Δαβὶδ ἦτον ἐν αὐτῇ τῇ πολιᾷ, καὶ τότε ἔπεσεν εἰς τὸν φόνον, ὅτε ἐγνώριζεν ὅτι ἥμαρτε, διότι ὁ Κυβερνήτης ἦτον μεθυσμένος ἀπὸ τὴν ἀκρασίαν. Τί οὖν κάμνει ὁ Θεός; πέμπει πρὸς αὐτὸν τὸν Προφήτην Νάθαν, καὶ ἔρχεται ὁ Προφήτης πρὸς τὸν Προφήτην. διότι ἔτζι γίνεται καὶ εἰς τοὺς Ἰατροὺς, ὅταν ἀθυμήσῃ κάνας, χρειάζεται ἄλλον Ἰατρὸν νὰ τὸν ἰατρεύσῃ. ἔτζι καὶ ἐδῶ, Προφήτης ἦτον ὅπου ἥμαρτε, καὶ Προφήτης ἦτον ὅπου ἔφερε τὰ βόταινα. Ἔρχεται λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ὁ Προφήτης Νάθαν, καὶ δὲν τὸν ἐλέγχει πάραυτα νὰ τοῦ εἰπῇ παραόμε, καὶ ἀναγέσατε, καὶ μοιχὲ, καὶ φονέα, τόσαις τιμαῖς ἐπῆρες ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ σὺ ἐκαταπάτησες τὰς ἐντολάς του; Δὲν τοῦ εἶπε τίποτες τοιοῦτον ὁ Νάθαν, διὰ νὰ μὴ τὸν κάμῃ πλέον αἰσχυντότερον. διότι πολλαῖς φοραῖς, ὅταν φανερώνεται ἡ ἁμαρτία τινὸς, πέφτει εἰς ἀδιαντροπίαν. Ἔρχεται οὖν ὁ Νάθαν πρὸς αὐτὸν, καὶ καμώνεται πῶς ἔχει κείσιν, καὶ λέγει· Βασιλεῦ, κείσιν ἔχω νὰ μοῦ κάμῃς. ἦτον κάνας πλούσιος καὶ κάνας πτωχὸς, καὶ ὁ πλούσιος εἶχε κοπάδια, καὶ ἀγέλαις πολλαῖς, ὁ δὲ πτωχὸς εἶχε μόνον μίαν ἀμνάδα, καὶ τὴν ἐπότιζεν ἀπὸ τὸ ποτῆρι, ὅπου ἔπινεν ἐκεῖνος, καὶ ἔτρωγεν ἀπὸ τὸ ψωμί του, καὶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ· (μὲ τοῦτα δείχνει τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα) καὶ ἦλθε κάποιος ξένος πρὸς ἐκεῖνον τὸν πλούσιον, (τὴν ἐπιθυμίαν λέγει ξένον, διότι δὲν εὐείσκετο πολὺν καιρὸν εἰς τὸν Δαβὶδ, ἀλλὰ πότε μόνον ἐφαίνη γεραὰ.) ἦλθε τὶς ξένος πρὸς τὸ πλούσιον· (ὦ καινῶν καὶ παραδόξων πραγμάτων!) ἦλθεν ὁ ξένος, καὶ ἐσκλάβωσε τὸν Βασιλέα. Ἐλθόντος οὖν τοῦ ξένου, ἀκριβεύθη τὰ ἐδικά του τὰ πολλὰ, καὶ ἐπῆρε τὴν ἀμνάδα τοῦ πτωχοῦ, καὶ τὴν ἔσφαξε. Τί οὖν ὁ Βασιλεύς; νομίζων, ὅτι διὰ ἄλλον τὸ λέγει, φοβερὰν ἔκαμε τὴν

ἀπό-

ἀπόφασιν. διότι τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, οὗας πρὸς τὸν ἄλλον νὰ κάμνουν τὰς ἀποφάσεις σκληρὰς, καὶ ἀποτόμους. Λέγει οὖν ὁ Βασιλεύς· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς, ἄξιος θανάτου εἶναι αὐτὸς, καὶ νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀμνάδα τετραπλασίονα. Τί οὖν ὁ Νάθαν; Δὲν ἐμάλαξε πολλαῖς ὥραις τὴν πληγὴν, ἀλλ' ἐξάφνου ἔπασε τὸ πρίσμα, διὰ νὰ κλέψῃ μὲ τὴν σωτηρίαν τὴν αἴσθησιν τοῦ πόνου, καὶ λέγει του· ἐσὺ εἶσαι, Βασιλεῦ, ἐκεῖνος. Καὶ ὁ Δαβὶδ πάραυτα εἶπεν· „ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ". Καὶ δὲν εἶπε, καὶ ποῖος εἶσαι ἐσὺ, καὶ ἐλέγχεις ἐμένα; ἢ ποῖος σὲ ἀπέστειλε, καὶ παρρησιάζεσαι ἔτω; καὶ μὲ ποίαν ἀποκοτίαν τὸ ἔκαμες τοῦτο; Τίποτες δὲν τοῦ εἶπε τοιοῦτον, ἀλλὰ γνωρίσας τὴν ἁμαρτίαν του, λέγει· „ἡμάρτηκα τῷ „Κυρίῳ". Τί οὖν λέγει του ὁ Νάθαν; „καὶ Κύριος ἀφῆκε τὸ ἁμάρτημά „σου". Ἐπειδὴ, λέγει, ἐσὺ ἐκατάκρινες τοῦ λόγου σου, καὶ ἐγὼ ἀφίνω τὴν καταδίκην σου· ἐσὺ μοναχός σου ὡμολόγησας τὸ πταίσιμόν σου, καὶ ἐγὼ πάραυτα ἐλεῶ τὴν ἁμαρτίαν σου· ἐσὺ ἔσυρες εἰς τοῦ λόγου σου τὴν τιμωρίαν μοναχός σου, καὶ ἐγὼ ἐχάλασα τὴν ἀπόφασιν. Ἴδες, πῶς ἐπληρώθη τὸ γεγραμμένον, „λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἁμαρτίας σου, ἵνα δικαιωθῇς".

Ποῖος κόπος εἶναι, εἰπέ μου, νὰ εἰπῇς πρῶτος τὴν ἁμαρτίαν σου; Δὲν ἐπροφασίσθη, δὲν εἶπεν, ὅτι διατὶ ἐλύετο ἐκεῖ ἡ γυναῖκα, ἢ ἄλλα τοιαῦτα, ἀλλὰ μόνον „ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ". Ἔχει δὲ καὶ ἄλλον τρόπον τῆς μετανοίας ἡ Θεία Γραφή. Ποίαν; νὰ πενθήσῃς διὰ τὴν ἁμαρτίαν. ἥμαρτες; πένθησον, καὶ λύεις τὴν ἁμαρτίαν. Τί κόπος εἶναι αὐτός; ἄλλο τίποτε περισσότερον δὲν σοῦ ζητῶ, παρὰ μόνον νὰ πενθήσῃς διὰ τὴν ἁμαρτίαν· οὐδὲ πελάγη μεγάλα σοῦ λέγω νὰ περάσῃς, οὐδὲ τράταν μακρυνὴν νὰ περιπατήσῃς, οὐδὲ χρήματα νὰ σκορπίσῃς. Ἀλλὰ πῶς; πένθησον διὰ τὴν ἁμαρτίαν σου. Καὶ θέλεις εἰπῇ· καὶ πόθεν νὰ βεβαιωθῶ, ὅτι ἐὰν πενθήσω, λύω τὴν ἁμαρτίαν; Ἔχεις καὶ εἰς τοῦτο τὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τῆς Θείας Γραφῆς. Ἦτον τὶς Βασιλεύς, τὸ ὄνομά του Ἀχαὰβ, καὶ μαρτυρεῖται ὅτος εἰς τὴν ἀρχὴν πῶς ἦτον δίκαιος· ἀλλ' ἀπὸ τὴν γυναῖκά του τὴν Ἰεζάβελ ἔκαμεν ὕστερα πολλὰ κακὰ, καὶ ἔκαμε καὶ φόνον ὁμοῦ μὲ τὴν πλεονεξίαν. διότι κάποιος Ναβουθὲ Ἰσραηλίτης ἀγάπησε τὸ ἀμπέλι του, καὶ τοῦ ἐμήνυσε λέγων· δός μου τὸ ἀμπέλι σου, ὅτι τὸ ἐπεθύμησα, καὶ ἔπαρε τὴν πληρωμήν του, ἢ ἄλλον τόπον αὐτοῦ αὐτό. Καὶ ἐκεῖνος εἶπε· μὴ γένοιτο νὰ πωλήσω ἐγὼ τὴν κληρονομίαν τοῦ Πατρός μου. Ὁ δὲ Ἀχαὰβ ἐπεθύμει τὸν τόπον, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ τὸν δωρεασθῇ. ἐλθοῦσα δὲ ἡ Ἰεζάβελ, γυναῖον ἀδιάντροπον, μιαρὸν, ἀπάθαρτον, καὶ ἐναγέστατον, λέγει τοῦ Βασιλέως· τί λυπᾶσαι, καὶ δὲν τρώγεις; Λέγει της ἐκεῖνος· τὸ ἀμπέλι τοῦ Ναβουθὲ ἐπεθύμησα, καὶ τοῦ εἶπα νὰ μοῦ τὸ πωλήσῃ, καὶ δὲν ἐθέλησε. Λέγει του ἐκείνη· σηκώσου, φάγε, καὶ ἐγὼ νὰ σὲ κάμω νὰ κληρονομήσῃς τὸ ἀμπέλι τοῦ Ναβουθέ· καὶ γράφει μίαν Ἐπιστολὴν, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Βασιλέως πρὸς τοὺς γειτόνους τοῦ Ναβουθὲ, ὅτι νὰ δίγαλουν ψευδομάρτυρας νὰ μαρτυρήσουν κατὰ τοῦ Ναβουθὲ, ὅτι ἐβλασφήμησε τὸν Θεὸν καὶ τὸν Βασιλέα, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν διὰ νὰ κάμουν φόνον. λοιπὸν ἐλιθάσθη ὁ Ναβουθέ, καὶ ἀπέθανε. Καὶ μαθοῦσα ἡ Ἰεζάβελ, λέ-

γει

γει τῦ Ἀχαάβ. σπκώσυ, κληρονόμησαι τὸν ἀμπελῶνα, ὅτι ἀπέθανον ὁ Ναβυθέ. Ὁ δὲ ἐλυπήθη διὰ τὸ παρὸν, ἀλλ' ἐπῆγε νὰ κληρονομήση τὸ ἀμπέλι. Καὶ ὁ Θεὸς πέμπει πρὸς αὐτὸν, τὸν Προφήτλν Ἠλίαν, καὶ λέγει· σύρε νὰ εἰπῇς τῦ Ἀχαάβ, ὅτι ἐσὺ ἐφόνευσας τὸν Ναβυθὲ, καὶ ἔχυσες αἷμα δίκαιον, διὰ νὰ κληρονομήσης τὸ ἀμπέλι τυ· ἀλλὰ ἔτζη νὰ χυθῇ καὶ τὸ ἐδικόν συ αἷμα, καὶ νὰ τὸ γλύφοσν οἱ σκύλοι, καὶ νὰ λύωνται αἱ πόρναι ἐν τῷ αἵματί συ. Θείλατος ἡ ὀργὴ, βεβαιωμένη ἡ ἀπόφασις, πεπληρωμένη ἡ καταδίκη· καὶ ἴδες πῦ τὸν πέμπει; εἰς τὸν ἀμπελῶνα· διότι ἐκεῖ ὅπῦ ἔγινεν ἡ ἁμαρτία, ἐκεῖ καὶ ἡ καταδίκη. ὅπυ ἡ παρανομία, ἐκεῖ ἡ κατηγορία. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἀχαάβ, λέγει τυ· „εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μυ". ἐπειδὴ ὁ Ἠλίας ἔλεγχε πάντοτε τὸν Ἀχαάβ, βλέποντάς τον ἁμαρτάνοντα. Λέγει τυ· πάντοτε μὲ ἔλεγχες, ἀμὴ τώρα μὲ ἔπιασες· δὲν ἔχω νὰ προφασιθῶ. διότι ὁ Ἠλίας γνωρίσας, ὅτι ἥμαρτεν ἁμαρτίαν μεγάλλν, τῦ ἐφανέρωσε τλὼ ἀπόφασιν τῦ Θεῦ. „Τά„δε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς, αὐθ' ὧν ἐφόνευσας, καὶ ἐκληρονόμησας, καὶ ἔ„χυσας αἷμα ἀνθρώπυ, ἕτως ἐκχυθήσεται τὸ αἷμά σου, καὶ οἱ κυνες „λείξυσιν αὐτό· καὶ πόρναι λύσονται ἐν τῷ αἵματί συ". Παραβαρεῖα τῦ ἀνέγνωσε τλὼ ἀπόφασιν, διότι θείλατος ἦτον ἡ δίκη, ὅπῦ ἀποφασίθη κατ' αὐτῦ. Ἀκύσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀχαάβ, ἔγινε σκυθρωπὸς, καὶ ἐπονέθησε διὰ τλὼ ἁμαρτίαν, διότι ἐκατάλαβε τλὼ ἀδικίαν. Μετὰ ταῦτα, ὡσὰν εἶδεν ὁ Θεὸς αὐτὸν πονεθῦντα, καὶ λυπηθόντα, ἐχάλασε τλὼ ψῆφον, ὅπῦ εἶπε κατ' αὐτῦ. Ἀλλὰ πρῶτον ἀπολογεῖται ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἠλίαν, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὡς ψεύστης ὁ Ἠλίας, καὶ πάθῃ ἐκεῖνο, ὅπῦ ἔπαθε καὶ ὁ Ἰωνᾶς. διότι ἔτζη καὶ τῦ Ἰωνᾶ εἶπεν ὁ Θεός· „Ἀπελθε καὶ „κήρυξον εἰς τλὼ Πόλιν Νινεβὶ, εἰς τλὼ ὁποίαν κατοικῦσι δώδεκα μυ„ριάδες ἀνδρῶν, χωρὶς γυναικῶν, καὶ παιδίων, ὅτι ἀκόμη τρεῖς ἡμέραις „καὶ ἡ Νινεβὶ καταστραφήσεται". Ὁ δὲ Ἰωνᾶς δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ, ἠξεύρωντας τλὼ πολλὼ καὶ ἄφατον τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν, ἀλλ' ἐκίνησε νὰ φύγῃ. διότι ἔλεγεν· ὑπάγω ἐγὼ νὰ κηρύξω, καὶ σὺ εἶσαι φιλάνθρωπος, καὶ ὡσὰν μετανοήσῃ τινὰς, καὶ κλαύσῃ πρὸς ἐσένα, τὸν συμπαθᾷς· καὶ ἐγὼ λοιπὸν θέλω φονευθῇ ὡς ψευδοπροφήτης. Καὶ πολὺς εἶναι ὁ περὶ τύτυ λόγος, ὅμως ἂς εἰπῦμεν τὸ συντόμον.

Κατέβη γὰρ ὁ Ἰωνᾶς τῦ φυγεῖν, καὶ εὗρε λοιπὸν πλοῖον πηγαίνον εἰς Θαρσεῖς, καὶ ἔδωκε τὸν ναῦλόν τυ, καὶ ἀνέβη εἰς αὐτό. Πῦ φεύγεις, εἰπέμυ, Ἰωνᾶ; εἰς Γλῶ ἄλλλν θέλεις νὰ ὑπάγῃς; δὲν ἤκυσας, ὅτι „τῦ „Κυρίυ ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς"; Ἀλλ' εἰς τὴν θάλασσαν; „τῦ Κυ„ρίυ ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν". Ἀλλ' εἰς τὸν Οὐρανόν; δὲν ἤκυσας τῦ Δαβὶδ λέγοντος· „Ὄψομαι τὺς Οὐρανὺς ἔργα τῶν δακτύλων „συ"; Ἀλλ' εἰς τὸν Ἅδλν; ἄκυσον αὐτῦ πάλιν λέγοντος· „Ἐὰν καταβῶ „εἰς τὸν Ἅδλν, πάρει, ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μυ κατ' ὄρθρον, „καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἡ χείρ συ ὁδηγή„σει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά συ". Ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνος ἀπὸ τὸν φόβον τυ ἔφυγε, καὶ δὲν ἐσυλλογίζετο, ὅτι ἀπὸ τὸν Θεὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ

φύ-

φύγῃ τινάς. Ὅτε ἓν τὸν εὔγαλον ἡ θάλασσα, ὑπῆγον εἰς τὴν Νινδὴ, καὶ ἐκήρυξον, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Νινδὴ ἀφανίζεται. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι διὰ τοῦτο ἠθέλησε νὰ φύγῃ, διατὶ ἐγνώριζε πῶς ὁ Θεὸς εἶναι φιλάνθρωπος καὶ μετανοεῖ εἰς τὴν κακίαν, ὁποῦ ἐλάλησε περὶ αὐτῶν, καὶ ἔμελλε νὰ φανῇ αὐτὸς ὡς ψευδοπροφήτης, αὐτὸς μοναχός του φανερώνεται· διότι ἀφ' οὗ ἐκήρυξον εἰς τὴν Πόλιν, ἐβγῆκον ἔξω καὶ ἐκαρτέρει τί μέλλει γενέσθαι. Ὅταν δὲ ἐπέρασαν αἱ τρεῖς ἡμέραις, καὶ δὲν ἔγινε τίποτε ἀπ' ἐκεῖνα ὁποῦ εἶπε, τότε ξεφανερώνει τὸν πρῶτόν του λογισμὸν, καὶ λέγει· „Οὐχ ὅτι οἱ λόγοι μου, ὁποῦ ἔλεγα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, „ὅτι ἐσὺ εἶσαι Θεὸς ἐλεήμων, καὶ μακρόθυμος, καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κα„κίαις τῶν ἀνθρώπων"; Λοιπὸν διὰ νὰ μὴ πάθῃ καὶ ὁ Ἠλίας ἔτζι, ὡσαὺ καὶ ὁ Ἰωνᾶς, τοῦ λέγει τὴν αἰτίαν διὰ τὸν Ἀχαάβ. Καὶ τί λέγει ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἠλίαν; „Ἴδες πῶς ἐπορεύθη ὁ Ἀχαὰβ πενθῶν, καὶ σκυ„θρωπάζων ἐνώπιόν μου; ἐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ εἶπον". Ὁ Δεσπότης γίνεται τοῦ δούλου συνήγορος, καὶ ἀπολογεῖται ὁ Θεὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ ἀνθρώπου. Μὴ νομίζῃς, λέγει, ὅτι ἔτζι ἁπλῶς τὸν ἐσυγχώρησα, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐδιώρθωσε τὸν τρόπον, καὶ ἄλλαξε τὴν γνώμην του, καὶ ἀφίνω καὶ ἐγὼ τὴν ὀργήν. Μὴ νομίσῃς τοῦ λόγου σου, ὅτι εἶσαι ψευδοπροφήτης, διότι ἐσὺ τὴν ἀλήθειαν εἶπας, καὶ ἐὰν δὲν ἄλλαζε τὴν γνώμην του, χωρὶς ἄλλο ἤθελον ὑπομείνῃ τὸν κίνδυνον τῆς ἀποφάσεως. Ἴδες πῶς τὸ πένθος ἐξαλείφει τὰς ἁμαρτίας;

Ἔχεις καὶ ἄλλην τρίτην πρᾶταν τῆς μετανοίας, καὶ ἄλλαις πολλαῖς πράταις, διὰ νὰ εὕρῃς εὔκολα τὴν σωτηρίαν σου ἀπὸ ταῖς διάφοραις πράταις. Καὶ ποία εἶναι ἐκείνη; Ἡ ταπεινοφροσύνη. Ταπεινοφρόνησον, καὶ ἔλυσας τὰς σειρὰς τῶν ἁμαρτημάτων σου. ἔχεις καὶ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν τῆς Θείας Γραφῆς, ὁποῦ λέγει διὰ τὸν Τελώνην, καὶ τὸν Φαρισαῖον. Ἀνῆλθον, λέγει, ὁ Τελώνης, καὶ ὁ Φαρισαῖος εἰς τὸ Ἱερὸν νὰ προσευχηθῶν· καὶ ὁ Φαρισαῖος ἄρχισε νὰ ἐπαρεθμῇ τὰς ἀρετάς του, λέγων· „Δὲν „εἶμαι ἐγὼ ἁμαρτωλὸς, ὡσαὺ ὅλος ὁ Κόσμος, οὐδὲ ὡς ἕνας ὁ Τελώνης". Ὦ ἄθλιε, καὶ παλαίπωρε, καὶ ἀχόρταστε! ἂς εἶναι, κατέκρινες ὅλην τὴν Οἰκουμένην, διατί ἔθλιψας καὶ αὐτὸν, ὁποῦ σέκεται κοντά σου; δὲν σὲ ἔφθασον ἡ Οἰκουμένη, ἀμὴ καὶ τὸν Τελώνην κατέκρινες; ὅλους τοὺς διέβαλες, καὶ σὰν ἄνθρωπον δὲν ἐσυμπάθησες; λέγεις, δὲν εἶμαι ὡσαὺ ὅλος ὁ Κόσμος, οὐδὲ ὡς ἕνας ὁ Τελώνης; νηστεύω δεύτερον τῆς ἑβδομάδος· ἀποδεκατῶ τὰ ὑπάρχοντά μου τοῖς πτωχοῖς. Διατί ἀλαζονεῖς, ἄθλιε; δὲν σὲ ἐχόρτασον ἡ κατηγορία τῆς Οἰκουμένης, ἀμὴ καὶ τὸν σεκάμενον πλησίον σου κατακρίνεις; Τί ἓν ὁ Τελώνης; ἀκούωντας ταῦτα, δὲν εἶπε πρὸς τὸν Φαρισαῖον, ὅτι τίς εἶσαι ἐσύ, καὶ μὴ λέγεις ταῦτα; πόθεν ἠξεύρεις τὴν ζωήν μου; ἐσὺ δὲν ἀνεθράφης μὲ ἐμένα, δὲν κατοικοῦμεν αὐτάμα, δὲν ἐπολυκαιρίσαμεν ὁμοῦ, πῶς ὑπερηφανεύεσαι τόσον; ἀμὴ ἐσὺ τί μαρτυρεῖς τοῦ λόγου σου, ὅτι ἔχεις καλὰ ἔργα; τί ἐπαινᾶσαι ἀπός σου; τί δικαιώνεσαι; οὐδένα ἀπὸ τοῦτα εἶπεν ὁ Τελώνης, ἀλλὰ μόνον ἔσκυψε, καὶ ἐπροσκυνήσε, καὶ εἶπεν· „ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁ-

„μαρ-

„ μαρτωλῷ ". καὶ ταπεινοφρονήσας ὁ Τελώνης, ἐγένετο δίκαιος. Καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος ἀνέβη εἰς τὸ Ἱερὸν δίκαιος, καὶ κατέβη χωρὶς δικαιοσύνης· ὁ δὲ Τελώνης κατέβη γεμάτος δικαιοσύνης, καὶ ἐνίκησαν τὰ χήματα τὰ πράγματα. διότι ὁ μὲν Φαρισαῖος εἶχε τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὰ ἔχασεν· ὁ δὲ Τελώνης μὲ τὸν ταπεινὸν λόγον ἀπόκτησε τὴν δικαιοσύνην. Καὶ οὐδὲ ταπεινοφροσύνη ἦτον ἐκεῖνο, διότι ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι τοῦτο, ὅταν εἶναι τινὰς μέγας, καὶ ταπεινώνεται· τοῦ δὲ Τελώνου δὲν ἦτον ταπεινοφροσύνη· ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγεν, ἐπειδὴ ἁμαρτωλὸς ἦτον. διότι, εἰπέμου, τί ἄλλο εἶναι χειρότερον τοῦ Τελώνου; τῶν ξένων κόπων, καὶ συμφορῶν γίνεται πραγματευτὴς, καὶ συμμερισὴς εἰς τὰ ξένα τίποτε· καὶ εἰς μὲν τὸν κόπον δὲν μετέχει, εἰς δὲ τὸ διάφορον συμμοιράζει ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἐκοπίασεν· ὥστε μεγάλη ἁμαρτία εἶναι τὸ Τελώνιον. διότι ἄλλο δὲν εἶναι ὁ Τελώνης, παρὰ μία ἁρπαγὴ, καὶ παρρησιασμένη ἄνομος ἁμαρτία, εὐπρόσωπος πλεονεξία, ἔχουσα νόμον βοηθὸν χαλεπώτερον τῶν λῃστῶν. διότι ὁ λῃστὴς ἐντρέπεται διατὶ κλέπτει, ἀμὴ ὁ Τελώνης δὲν ἐντρέπεται ὅταν ἁρπάζῃ τὰ ξένα. Τί γὰρ χεῖρον, εἰπέ μοι, ἀπὸ τὸν Τελώνην, ὁποῦ κάθεται εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ τρυγᾷ τοὺς ξένους κόπους καὶ ἱδρῶτας; καὶ ὅταν εἶναι οἱ κόποι, δὲν ἔχει οὐδὲ μίαν φροντίδα, ὅταν δὲ φθάσῃ τὸ κέρδος, τότε ἔχει φροντίδα νὰ μὴ χάσῃ τίποτε, ἀπ' ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἐκοπίασεν· ὥστε, ἀληθῶς ἦτον ἁμαρτωλὸς ὁ Τελώνης, καὶ ἀλήθειαν εἶπε τὸ „ ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ ". Καὶ ἐὰν ἐκεῖνος ὁποῦ εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἐπέτυχε τοσαύτης δωρεᾶς, πόσῳ μᾶλλον ὁ ταπεινοφρονῶν; ἴδε ἐν, πῶς ὁ ὁμολογήσας τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ὁ ἀληθεύσας, ἔγινε δίκαιος.

Θέλεις δὲ νὰ μάθῃς τίς εἶναι ταπεινόφρων ἀληθῶς; βλέπε πάλιν ἄλλον ταπεινόφρονα, Παῦλον τὸν Διδάσκαλον τῆς Οἰκουμένης, τὸν Ῥήτορα τὸν Πνευματικὸν, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, τὸν λιμένα τὸν ἀκύμαντον, τὸν πύργον τὸν ἀσάλευτον· ἐκεῖνον ὁποῦ ἐπάλευε μὲ ὅλην τὴν Οἰκουμένην μὲ ἕνα σῶμα, καὶ ὡσὰν νὰ εἶχε πτερὰ, διέδραμεν ὅλην τὴν Οἰκουμένην. κοίταξέ τον πῶς ταπεινοφρονεῖ, τὸν ἰδιώτην, καὶ φιλόσοφον, τὸν πόνητα, καὶ πλούσιον. Ἐκεῖνον λέγε ἀληθινὰ ταπεινόφρονα, ὁποῦ ἔκαμε μυρίους κάματους, ὁποῦ ἔστησε μυρία τρόπαια κατὰ τοῦ διαβόλου, τὸν κηρύττοντα καὶ λέγοντα· „ Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ καλοῦμαι Ἀπόστολος ". ὁποῦ ὑπέμεινε τὰς φυλακὰς, καὶ τὰς πληγὰς, καὶ τὰς μάστιγας· ὁποῦ ἐσαγήνευσε τὴν Οἰκουμένην ὅλην διὰ τῶν Ἐπιστολῶν του, ὁ ὀνομαθεὶς οὐρανία φωνή. Ἐκεῖνος λέγεται ταπεινόφρων, ὁποῦ ἔλεγεν· „ Ἐγώ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἀποστόλων ". σοχάσου ποῖος εἶναι ὁποῦ τὰ λέγει τὰ λόγια αὐτὰ, ὁ Παῦλος, ὁποῦ ἀνέβη ἕως τρίτου Οὐρανοῦ, ὁ σύλος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐπίγειος Ἄγγελος καὶ Οὐράνιος ἄνθρωπος. Πολλὴν χαρὰν ἔχω νὰ ἀναφέρω τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς τούτου, θεωρῶντας τὸ κάλλος τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ. Δὲν εὐφραίνει τόσον τὰς ὄψεις ὁ Ἥλιος, ὅταν ἀνατέλλῃ καὶ πέμπῃ λαμπρὰς τὰς ἀκτῖνας, ὡσὰν τοῦ Παύλου τὸ ὄνομα. διότι ὁ μὲν Ἥλιος τὴν ὄψιν φωτίζει, ὁ δὲ Παῦλος εἰς ἀυτὰς μᾶς ἀνεβάζει τὰς ἀψίδας

τῶν Οὐρανῶν, καὶ ὑψηλότερον ἐργάζεται τοῦ Ἡλίου, καὶ τῆς Σελήνης. διότι τοιαύτη εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, ὥστε ποιεῖ Ἀγγέλους ἐξ ἀνθρώπων, καὶ τοῦ ψυχοῦ τοῦ κάμνει νὰ πετάξῃ εἰς τὸν Οὐρανόν· καὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν ὁ Παῦλος μᾶς τὴν διδάσκει. Ἴδες ταπεινοφροσύνην ὑπερβάλλουσαν; Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Τελώνης ἐγένετο δίκαιος, καὶ ὅτε χρήματα ἔδωκεν, ὅτε φίλους ἔβαλε νὰ μεσιτεύσουν, ἀλλὰ μόνον ταπεινοφρονήσας, ἐγένετο δίκαιος, καὶ κληρονόμος τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ

Περὶ Εὐχῆς καὶ Δεήσεως, ἐκ τῶν ἀνδριάντων λόγων.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Μέγα καλὸν εἶναι ἡ εὐχή, Ἀδελφοί, ἐὰν γίνεται μετὰ εὐχαριστίας, καὶ μὲ νοῦν χρήσιμον, καὶ ἔξυπνον. Καὶ πῶς νὰ εἶναι τινὰς εὐχαριστημένος; ὅταν παιδεύσωμεν τοὺς λόγους μας, καὶ ὄχι μόνον ὅταν πέρνωμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐκεῖνο ὁποῦ γυρεύομεν, ἀλλὰ καὶ ὅταν δοῦν πέρνωμεν ἐκεῖνο ὁποῦ ζητοῦμεν, καὶ τοῦ Θεοῦ εὐχαριστοῦμεν. διότι ὁ Θεὸς ποτὲ μὲν δίδει, ποτὲ δὲ, δὲν δίδει· ὅμως καὶ τὰ δύο αὐτὰ χρήσιμα καὶ καλὰ εἶναι πρὸς ἡμᾶς, κἄν τε λάβῃς ἐκεῖνο, ὁποῦ ζητεῖς, κἄν τε μὴ λάβῃς, εὐχαρίστησον τὸν Θεόν· διότι εἶναι καιρὸς, ὅποτε δὲν λάβῃς ἐκεῖνο ὁποῦ ζητεῖς, καὶ σοῦ γίνεται ἡ ὑπόθεσις καλλιωτέρα, καὶ χρησιμωτέρα. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς κακοφαίνεται, πῶς δὲν μᾶς τὸ ἔδωσεν ὁ Θεὸς γοργά. διότι καὶ πρέπει νὰ τὸ ζητήσωμεν, μήπως δὲν δύναται ὁ Θεὸς νὰ μᾶς τὸ δώσῃ; ναὶ δύναται, ἀλλὰ καρτερεῖ, ἵνα ἀφορμὴν ἔχῃ ἀπὸ ἡμᾶς, ἵνα μετὰ δικαιοσύνης ἡμεῖς παρακαλοῦντες αὐτὸν, τύχωμεν τῆς δικαίας αὐτοῦ προμηθείας. Καὶ ἐὰν τύχωμεν, ἢ μὴ τύχωμεν, πρέπει νὰ τὸν εὐχαριστοῦμεν. διότι ὁ Θεὸς, ὅταν θέλῃ νὰ μὴ τὸ δώσῃ, περισσότερον χάριν μᾶς κάμνει, παρὰ ἂν ἤθελε μᾶς τὸ δώσῃ. ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν τὸ συμφέρον μας, καθὼς τὸ γνωρίζει ἐκεῖνος· διότι θέλει, καὶ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς πάντοτε νὰ σύρῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τοῦ λόγου του. διότι καὶ σὺ ἂν Πατέρας φιλότεκνος, πολλαῖς φοραῖς γυρεύει τὸ παιδί του τίποτες ζήτημα, καὶ δὲν τοῦ τὸ δίδει, ὄχι πῶς δὲν θέλει νὰ μὴ τὸ δώσῃ, ἀλλὰ τοῦ παντοτινοῦ παρακάλεσιν τοῦ παιδός του θέλει, καὶ ἀγαπᾷ. Ἐκεῖνοι λοιπὸν, ὁποῦ θέλουν νὰ τοὺς ἀκούῃ ὁ Θεὸς, ὅταν προσεύχωνται, πρῶτον, πρέπει νὰ εἶναι ἄξιοι νὰ τὸ πάρουν ἐκεῖνο τὸ ζήτημα, ὁποῦ ζητοῦν, καὶ νὰ μὴ εἶναι ἀνάξιοι. δεύτερον, νὰ προσεύχωνται κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ. τρίτον, πάντοτε καὶ συνεχῶς, συχνὰ καὶ πυκνά. τέταρτον, νὰ μὴ ζητῇ τινὰς κἀνενὰ φθαρτὸν, καὶ γήϊνον πρᾶγμα. πέμπτον, ὅταν ζητῇ, ὄχι διὰ τὸ συμφέρον τοῦ λόγου του, ἀλλὰ διὰ ὅλους τοὺς ὀρθο-

δό-

δόξης ἀδελφὲ Χρισιανέ. Ὅταν εὔχονται ἔτζι μὲ τὰ ποῦτε αἰτήματα, ἀκέεται ἡ δέησίς των· εἰδὲ καὶ ἀλλεοτρόπως αἰτῶν, δὲν ἀκέονται, ἐὰν καὶ δίκαιοι εἶναι οἱ αἰτοῦντες. Διότι, τίς ἄλλος ἁγιώτερος, καὶ δικαιότερος ἔγινεν ἀπὸ τὸν Παῦλον; ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ζητήσῃ τὰ συμφέροντα ἀπὸ τὸν Θεὸν, δὲν τὸν ἤκεσεν ὁ Θεός. Διὰ τοῦτο λέγει ἀτός τε· „Ὑπὲρ τέτε „τρεῖς τὸν Κύριον παρεπάλεσα, καὶ εἶπέ με· ἀρκεῖσοι ἡ χάρις με". Ἤγεν φθάνει σε τὸ χάρισμα, ὅπου σε ἔδωσα, καὶ εἶσαι δυνατὸς, καὶ ὑπομονεῖς ὅλες τὰς πειρασμές· „ἡ γὰρ δυνάμις με ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται". Τί δὲ πάλιν τοῦ Μωϋσέως, ὁποῦ ἦτον δικαιότερος ἀπὸ τὰς Προφήτας; ἀλλὰ οὐδὲ ἐκείνε ἤκεσεν ὁ Θεὸς προσευχομένου, νὰ φέρῃ τὸν λαὸν τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Ἱερεσαλὴμ, διότι δὲν ἦτον συμφέρον. Ἀκόμη δὲν ἀκέει καὶ ἐκεῖνον, ὅπου εὐρίσκεται εἰς ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ προσεύχεται νὰ τὸν ἀκέσῃ ὁ Θεός. διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Προφήτην Ἱερεμίαν· „Μὴ προσεύχε περὶ τοῦ λαοῦ τῶν Ἑβραίων, ὅτι δὲν σε ἀκέω". Καὶ πάλιν δὲν μᾶς ἀκέει ὁ Θεὸς, ὅταν τὸν παρακαλοῦμεν νὰ παυσοποιήσῃ τοὺς ἐχθρές μας· τότε ἀληθῶς δὲν μᾶς ἀκέει, ἀλλὰ μᾶς ὀργίζεται, ὅτι τὸν παρακινοῦμεν νὰ γένῃ καὶ αὐτὸς ἐχθρὸς τοῦ ἐχθροῦ μας· διότι ἡ εὐχὴ εἶναι σὰν βότανον ἰατρικὸν, καὶ ὠφέλιμον, ἀλλ' ἐὰν δὲν ἠξεύρωμεν ποῦ πρέπει νὰ τὸ βάνωμεν, δὲν ἰατρεύει τὴν ἀθσένειάν μας.

Τοσοῦτον εἶναι καλὸν ἡ χολὴ τῆς Εὐχῆς, καθὼς μανθάνομεν ἀπὸ τῆς Χαναναίας ἐκείνης, ὁπὸ ἐπαρακάλεσαν ὅλοι οἱ Ἀπόσολοι τὸν Χρισὸν νὰ ἰατρεύσῃ τὴν θυγατέρα της, καὶ δὲν ἠθέλησεν, ἀλλὰ μόνη αὐτὴ μὲ τὴν ὑπομονήν της ἐδωνήθη, καὶ ἐπῆρε τὴν ἰατρείαν, ὁπὸ ἐζήτει. διότι θέλει, καὶ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ νὰ τὸν συγχωρήσῃ, ὅταν μοναχός τε τὸν παρακαλῇ, παρὰ νὰ βάνῃ ἄλλες παρακαλεσάδες. διότι οἱ ἄνθρωποι οἱ πτωχοὶ, ὅταν ζητοῦν κάμμίαν χάριν ὑπὸ Ἄρχοντος τινὸς, βάνεν μεσίτας, ὀξοδιάζεν χρήματα, καὶ μὲ πολλὰ καλοπιάσματα, καὶ μετὰ βίας νὰ πάρουν τὴν χάριν ἐκείνην. Ἀλλὰ ἐπὶ τὸν Θεὸν δὲν εἶναι ἔτζι, διότι δὲν χρειάζεται ὁ Θεὸς ἀπὸ ἡμᾶς μεσίτας, μόνον ἀπὸ λόγε μας, καὶ τότε χαίρεται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν χάριν, ὁπὸ ζητοῦμεν ὀξ αὐτοῦ, καθὼς καὶ οἱ Πατέρες οἱ φιλότεκνοι κάμνουσι, διότι καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἀμελεῖς παῖδας αὐτῶν, τοὺς κάμνουν σπουδαίους διὰ τῆς δόσεως. Πλὴν ἐσὺ, ἐὰν εἰσηκόθῃς, εὐχαρίσησον τῷ Θεῷ, πῶς σὲ ἤκεσεν, εἰδὲ καὶ δὲν ἠκόθῃς, παράμεινον, ἵνα ἀκεσθῇς. Δὲν σε κάμνει χρεία νὰ βάλῃς μεσίτας, ἢ ἄλλην πολλὴν σωνδρομὴν, ἀλλὰ κἂν ἔρημος εἶσαι, κἂν ἄφρος ἀτεύτος, αὐτὸς ἀτός σε παρακάλεσον τὸν Θεὸν, καὶ θέλεις ἐπιτύχῃ τῆς δεήσεως. Διότι, ἐὰν εἰς ἄνθρωπον πταίσωμεν, ὁποτε σωνεχῶς προσκίπτωμεν, τὸ πρνὸν, τὸ μεσημέρι, τὸ βράδυ, βάνοντές του μετάνοιαν, κρούοντες τὸ κεφάλι μας ἐπὶ τῆς γῆς, τότε μετὰ βίας λύομεν τὴν ἔχθραν· πολὺ περισσότερον τοῦτο γίνεται ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν ἔχει τέτοιαν σωνήθειαν νὰ δίδῃ χάριν, ἄλλων παρακαλούντων. Ἂς ἀκέσουν ἐκεῖνοι, ὁπὸ προσεύχονται μετὰ ἀμελείας· ἐὰν καὶ μυρίων κακῶν εἴμεθε γεμάτοι, ἂς μὴ γογγύζωμεν, πῶς δὲν ἀκόμε-

θε. διότι ὅταν σὺ εἰπῶ, παρακάλεσον τὸν Θεὸν, πρῶτον, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ δέκατον, καὶ εἰκοσὸν, μὴ ἀποσῇς ἕως αὐ λάβῃς, μάλισα οὐδὲ πότε, ἀλλὰ παράμεινον, κἂν μὴ λάβῃς, ζήτησον ἵνα λάβῃς· ὅταν δὲ λάβῃς, εὐχαρίσησον, ὅτι ἔλαβες. Λοιπὸν πολλοὶ ἔρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσευχηθοῦν, καὶ λέγουν πολλὲς φίχες· καὶ ὅταν εὔγουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, αὐ τὸς ἐρωτήσῃ κανείς, δὲν ἠξεύρουν νὰ τὸ ἀπολογηθοῦν τί Εὐαγγέλιον εἶπαν· διότι ἡ ἀκοὴ τὸς ὐκ ἀκούει τῶν λεγομένων. Καὶ ἐσὺ, ὁπὸ προσεύχεσαι, ἢ διαβάζεις, ἢ ψάλλεις, δὲν καταλαμβάνεις τί λέγεις, καὶ τὸν Θεὸν θέλεις νὰ σὲ ἀκούσῃ; Ἔκλινα, λέγεις, τὰ γόνατά μου, καὶ ἐδεήθην τὸ Θεὸ μετὰ προσοχῆς· ἀλλὰ ὁ νὸς σου ἦπν ἔξω, καὶ τὸ κορμὶ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν χρημάτων μελετᾷ τὰ διάφορα· τὸ στόμα λέγει τὴν Εὐχὴν, καὶ ὁ νὸς σου τὰ συμπόσια τῶν φίλων μετρᾷ, ὅτι ὁ διάβολος εἶναι πονηρὸν ζῶον, καὶ γνωρίζει ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς, μάλισα εἰς τὴν Ἁγίαν Λειτουργίαν μεγάλην ψυχικὴν ὠφέλειαν ἔχομεν, καὶ τότε ἔρχεται ὁ κατάρατος, καὶ ἐμποδίζει τὴν προσευχήν· καὶ πάλιν, ὅταν θέλωμεν νὰ κάμωμεν τὸν Κανόνα μας, μυρίες ἀχρὲς λογισμὲς μᾶς φέρνει, καὶ σκοτίζει τὴν προσευχήν μας, καὶ δὲν ἐνθυμόμεθε τί εἴπαμεν. Ὅταν δὲ πάθωμεν τοῦτο, πάλιν ἂς δυστερώσωμεν, καὶ ἂς τελειοσύσωμεν· καὶ ὅταν ἰδῇ τοῦτο ὁ διάβολος, φεύγει μετὰ ἐντροπῆς, ὡσὰν ὁπὸ δὲν ἔχει διάφορον ἀπὸ τῆς ἐπιβουλῆς, διὰ τὸ νὰ προσευχώμεθε μετὰ προσοχῆς, καὶ εὐλαβείας. διότι, καὶ ἀπὸ τοῦτο ἂς τὸ καταλάβωμεν, ὅτι ἐὰν τύχῃ ἀνάγκη τινὸς πράγματος, καὶ ὑπάγωμεν εἰς Ἄρχοντα νὰ τὸ ζητήσωμεν, συμμαζώνωμεν τὸν νοῦν μας νὰ παρακαλέσωμεν αὐτὸν, καὶ μόνον αὐτὸν βλέπομεν, καὶ αὐ κάθωνται καὶ ἄλλοι σιμά τε, δὲν τὸς κοπάζομεν· πολὺ περισσότερον ἐπὶ τὸ Θεὸ πρέπει τοῦτο νὰ κάμνωμεν, ὅταν προσευχώμεθα, καὶ ζητοῦμεν τῶν ἁμαρτιῶν μας τὴν συγχώρησιν, καὶ ὄχι ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ νὰ περιπατῇ ὁ νὸς μας. διὰ τοῦτο δὲν πέρνομεν ἐκεῖνο, ὁπὸ ζητοῦμεν, ἀλλὰ περισσοτέραν θέλομεν ἔχῃ τὴν κατάκρισιν. Πολλοὶ τινὲς δουλεύουν Ἄρχοντας, ὡσὰν σκλάβοι, καὶ πολλὲς χρόνυς κακοπαθοῦν, καὶ παλαιπωρεῦται εἰς ταῖς δουλείαις τὸς, ἢ διὰ ρόγαν, ἢ διὰ τιμὴν καὶ ἀξίωμα, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐκεῖνο ὁπὸ ἐλπίζουν νὰ πάρουν, δὲν τὸ ἀπολαμβάνουν· τὸν δὲ ἐδικόν μας Θεὸν καὶ Δεσπότην Χριστὸν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι βεβαίως ἡ ἀπόλαυσις τῆς ἀνταποδόσεως, καὶ ὁ μισθὸς περισσότερος ἀπὸ τὸν κόπον, ὁπὸ κοπιάζομεν, ἡμεῖς δὲν ὑπομένομεν μετὰ τῆς πρεπούσης σπουδῆς. τάχα πόσης κολάσεως εἶναι ταῦτα ἄξια; διὰ τοῦτο μέγα καλὸν εἶναι ἡ Εὐχὴ, ὅτι ὁμιλεῖ ὁ ἄνθρωπος διὰ ταύτης τῷ Θεῷ. διότι αὐ εὕρῃ τινὰ ἐνάρετον, καὶ δίκαιον νὰ συνομιλήσῃ μὲ ἐκεῖνον, ὠφελεῖται πολλά· ἐκεῖνος δὲ, ὁπὸ ἀξιωθῇ νὰ συντύχῃ μετὰ τὸ Θεὸ, διὰ τῆς Ἁγίας αὐτὸ Γραφῆς, πόσων ἀγαθῶν θέλει ἀπολαύσει παρὰ Θεοῦ; Ὅμως ἡμεῖς μὲν τὸς δούλυς μας τὸς προσάγομεν εἰς ὅλον τὸν χρόνον νὰ μᾶς δουλεύουν, εἰ δὲ τύχῃ καὶ ἀσθενήσῃ ὁ δοῦλός μας, καὶ χασομερήσῃ κἀμμίαν ἡμέραν, πολὺ τὸν βαρυνόμεθε· ἡμεῖς δὲ, κἂν ὀλί-

λίγον δὲ ἀχολάζομεν ἐν τῷ ἐργοχείρῳ, νὰ ἀποδίδωμεν τὴν δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν δόξαν εἶναι.

Καὶ πῶς δὲ εἶναι τοῦτο ἄφρεπον, ὦ ἄνθρωπε; ἐσὺ δὲ γνωρίζεις ποῖον εἶναι τὸν συμφέρον σου· διότι πολλαῖς φοραῖς γυρεύεις ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐκεῖνα, ὁποῦ σὲ βλάβουν εἰς τὴν ψυχήν σου· ἀλλ' ὁ Θεὸς, ὁποῦ μάλιστα φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου, δὲ τὰ ἐκεῖνα εἰς τὸ ζήτημα τὸ ἐδικόν σου, ἀλλὰ περὶ τοῦ αἰτήσῃς, φρονεῖ τὸ συμφέρον σου. Ἐγύρευσαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι ζήτημα ἀπὸ τὸν Χριστὸν, καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς εἶπεν· ὅτι δὲ ἠξεύρετε τί ζητοῦν. ἐπειδὴ ἐγύρευαν νὰ γένουν πρῶτοι, καὶ νὰ ὁρίζουν τοὺς ἄλλους· μάλιστα ἐμάλωσεν αὐτοὺς, ἤγουν τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ εἶπέ τους ὅτι τὰ Ἔθνη ζητοῦν αὐθεντίαις, καὶ ἐξουσίαις. Αὐτὸ τὸ ὅμοιον κάμνουν καὶ οἱ γονεῖς εἰς τὰ παιδία τους, καὶ δὲ τοὺς δίδουν ἐκεῖνα ὁποῦ ζητοῦν· ὄχι πῶς καταφρονοῦν τὸ ζήτημά τους, ἀλλὰ αὐτοὶ καλλίτερα ἔχουν ἐκείνων τὴν σύνοιάν τους· πολὺ περισσότερον ἔχει τὴν ἔγνοιάν μας ὁ Θεὸς, ὁποῦ μᾶς ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἡμῶν. Ὅταν ἀποκάμῃς, παρακαλῶντας, καὶ δυχόμενος, καὶ δὲ σὲ ἀκούει ὁ Θεὸς, βάλλε εἰς τὸν νοῦν σου, πόσαις φοραῖς ἐσὺ δὲ ἤκουσες τοῦ πτωχοῦ, ὁποῦ σὲ ἐπαρακάλει νὰ τὸν βοηθήσῃς, καὶ οὐδὲ κἂν ξηρὸν ἄρτον δὲ τοῦ ἔδωσες ἀπὸ τῆς πολλῆς σου ἀπανθρωπίας, καὶ ἀσπλαγχνίας. ἀλλὰ ὁ Θεὸς, ἀπὸ φιλανθρωπίας, καὶ ἐσένα τὸν ἀνελεήμονα ὑπακούει, ὅταν γενῇς ἐλεήμων. Ὁ μακάριος Δαβὶδ, ὁποῦ εἶχε μυρίαις φροντίδες τῆς Βασιλείας, καὶ πάλιν ἐπτὰ φοραῖς τὴν ἡμέραν ἐπροσεύχετο, δεόμενος τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον διὰ τοῦ λόγου του, ἀλλὰ διὰ ὅλους τοὺς ὑπηκόους του, ὁποῦ ἐβασίλευεν. Ἡμεῖς δὲ, τί ἀπολογίαν θέλομεν δώσει τῷ Θεῷ, ὁποῦ καταφρονοῦμεν τὴν Προσευχήν; διὰ τοῦτο δυείσκει ὁ διάβολος ἄδειαν, καὶ μᾶς βαίνει εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁποῦ προσεύχεται συνεχῶς, καὶ δέεται τοῦ Θεοῦ, ἀδύνατον εἶναι νὰ ἁμαρτήσῃ. διότι, καθὼς τὰ νερὰ ποτίζουν τοὺς κήπους, καὶ τὰ περιβόλια, καὶ γίνονται τρυφερὰ, καὶ δυθαλέστατα, ἔτζι καὶ τὸ φυτὸν τῆς προσευχῆς ποτιζόμενον μὲ τὴν βρύσιν τῶν δακρύων, βλασταίνει εἰς πολὺ, κάμνει καὶ δυείσκεται ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἴτι ζητήσῃ, ἀκούεται. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνος ὁποῦ προσεύχεται ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, θέλει σωάξῃ ὅλα του τὰ ἐντόθια μετὰ τῆς ψυχῆς, καθὼς λέγει ἡ Θεία Γραφή· „Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύ„ριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου" καὶ ἂν ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὴν γῆν ὁ νοῦς του, καὶ ὁ λογισμός του, τότε φθάνει, ὄχι μόνον εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ. διότι ἔτζι τὸν δυχόμενον νὰ εὔχεται μετὰ πονεμένης ψυχῆς θέλει, καὶ ὄχι μὲ πολλοὺς λόγους σοφιστικοὺς, ἀλλὰ ὀλίγα καὶ ἁπλᾶ λόγια, καὶ ἔξυπνον νοῦν θέλει ὁ Θεὸς, ὅταν προσευχώμεθα. Καὶ τοῦτο μάθετο ἀπὸ τὴν Ἄνναν τὴν Μητέρα τοῦ Προφήτου Σαμουήλ. ἔλεγε δὲ εἰς τὴν Προσευχήν της ἔτζι· „Ἀδωναὶ, Κύριε, Ἐλωὶ „Σαββαὼθ" ἤγουν Παντοκράτορ Κύριε „ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς εἰς „τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, καὶ δώσῃς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρὸς, „δώσω αὐτὸ ἔμπροσθεν σου δῶρον, ὑπηρετεῖν τὸν Ναόν σου πάσας τὰς ἡ-

„μέρας τῆς ζωῆς αὐτῆ". καὶ ὑπήκουσεν αὐτῆς, καὶ ἔδωσέ της καρπὸν κοιλίας τὸν μέγαν ἐν Προφήταις Σαμουήλ. Διὰ τοῦτο πρέπει τὸν δίκαιον μὴ βαττολογεῖν, καθὼς λέγει ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ συχνὰ καὶ πυκνὰ νὰ προσδίκεται, καὶ νὰ λέγῃ· Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν. ἐὰν δὲ πολυλογᾷς, δείσκει ἄδειαν ὁ διάβολος, καὶ παίρνει μέσα σου ἀκαθάρτους λογισμοὺς, κλέπτει τὸν νοῦν σου, καὶ ἄλλα λέγει τὸ στόμα σου, καὶ ἄλλα ὁ νοῦς σου· μάλιστα ὅταν εἶσαι νικημένος ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν, καὶ πολυποσίαν. διὰ τοῦτο κινηθόμενοι, καὶ χασμόμενοι εἰς τὴν προσδυχήν μας, ἀμελῶς προσδυχόμεθα. Ἀλλ' ἡ Ἄννα νῆστις, καὶ ἡσύχως ἐδέετο τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔτυχε τῆς αἰτήσεως. διότι „Καρδίαν συντετριμμένην, καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει".

Ἀπόμη θέλομεν νὰ ὑπομένωμεν καὶ ὑβρισίαις, καὶ ὀνειδισμοὺς· ὅτι ἄλλο καρδίαν καθαραὶ δὲν κάμνει, ὡσαὶ νὰ ὑπομείνῃ θλίψιν. διότι λέγει· „Ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς μας, καὶ ἐν θλίψει ἐμνήθημέν σου". ἐπειδὴ ὅταν μᾶς ἔλθῃ κάμμία ἀνάγκη, ἢ στενοχωρία, τότε ἐνθυμόμεθα τὸν Θεὸν μὲ πολλὴν ἐπιθυμίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀκούει καὶ ὁ Θεὸς τὴν παρακάλεσίν μας. Χρεωστοῦμεν ἀπόμη, ὅταν ἐρχόμεθεν εἰς τὴν τράπεζαν νὰ γλυθῶμεν, εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ δυχαριστοῦμεν τὸν Θεὸν, καὶ δὲν θέλομεν πέσει ποτὲ εἰς μέθην καὶ γαστριμαργίαν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ πρέποντος μέτρου, ὑπὸ παντὸς γλυόμενοι, καὶ δυφραινόμενοι τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι. διότι ἡ τράπεζα ὁποῦ ἀρχίζει ἀπὸ δυχὴν, καὶ δυλογίαν, καὶ τελειώνει εἰς δυχὴν, οὐδέποτε στερηθήσεται παντὸς ἀγαθοῦ. καὶ ἂς μὴ μοῦ λέγῃ τινὰς, ὅτι ἐγὼ παραστέκω εἰς Κειτήριον, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ προσδύχωμαι τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ σωτρέχω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. δυνατὸν εἶναι καὶ εὔκολον μὲ ὀλίγα λόγια νὰ καταφραύνῃς τὸν Κειτὴν, καὶ δὲν σὲ βλάβει μήτε ὁ τόπος, μήτε ὁ καιρὸς, ἀλλὰ μόνον καθαρὸς ὁ νοῦς νὰ εἶναι. διότι καὶ ἡ Ἄννα μέσα ἀπὸ τὴν καρδίαν, χωρεὶς φωνὴν, ἐδέετο τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσεν αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἂς μὴ προφασιζώμεθε, καὶ νὰ λέγωμεν· δὲν εἶναι εὔκολον τινὰς νὰ ἔχῃ αὐθεντικαῖς φροντίδες, ἢ δὲν εἶναι σιμὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσδύχεται· ὁ τόπος δὲν ἐμποδίζει, οὐδὲ ὁ καιρὸς κωλύει, μόνον, ὅπου καὶ αὐ εἶσαι, δυνάσαι νὰ στήσῃς Θυσιαστήριον· κἂν μὴ γόνατα κλίνῃς, κἂν μὴ σῆθος κρούσῃς, ἢ χεῖρας εἰς τὸν Οὐρανὸν ἁπλώσῃς. Τοῦτα ὅλα αὐ δὲν τὰ κάμῃς καὶ ὅλως, μόνον τὸν νοῦν καὶ τὴν διανοιαν σου νὰ ἔχῃς μὲ προθυμίαν, ἐτελείωσες ὅλην τὴν δυχήν. κἂν εἰς τὸ παζάρι εἶσαι, ἢ καταμόνας περιπατῇς, ἢ εἰς ἐργαστήριον νὰ ἐργάζεσαι, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν νὰ κάμνῃς, δυνάσαι νὰ σνωθῇς μὲ τὸν Χριστὸν μὲ τὸν νοῦν προσδυχόμενος. Εἶναι ἀπόμη δυνατὸν, καὶ ὁ τῷ μαγειρείῳ ὑπηρετῶν, ἢ δοῦλος ἀγοραστὸς, ὁποῦ δὲν εἶναι ἄδειος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ κάμνῃ δυχὴν δυάρεστον τῷ Θεῷ. διότι ὁ Θεὸς τόπον δὲν συγχαίνεται, ἀλλ' σύα καὶ μόνον ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς, διανοιαν θερμὴν, καὶ σώφρονα, καὶ καθαραὶ ψυχὴν. διότι καὶ ὁ Παῦλος, ὄχι εἰς Ἐκκλησίαν, ἢ εἰς ἀπῆτι, ἀλλ' ἀνάσκελα σφαλισμένος εἰς τὴν φυλακὴν,

κλῶ, καὶ χεῖρας καὶ πόδας εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον κείμενος, καὶ ἔτζη προσδυχόμενος, ἔσεισε τῶ φυλακῶ ἐκ θεμελίων, καὶ τὸν δεσμοφύλακα ἔδεσε, καὶ πρὸς Θεογνωσίαν ἐχειραγώγησε. Καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἐζεκίας, κειτόμενος κλινήρης, μόνον ὅτι ἐγύρισε πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ μετὰ δακρύων ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ, πρὸς τῶ προτέραν ἦλθεν ὑγείαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ λῃστὴς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ σταυρωμένος, καὶ τανυμένος, ἀπὸ ὀλίγα λόγια, τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἔγινε κληρονόμος· καὶ ὁ Προφήτης Ἱερεμίας εἰς τὸν λάκκον τῶν βορβόρων· καὶ ὁ Προφήτης Ἰωνᾶς εἰς τῶ κοιλίαν τοῦ κήτους. ὁμοίως καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον μὲ τὰ θηρία. ὅλοι τοῦτοι τὸν Θεὸν παρακαλέσαντες, ἐλευθερώθησαν ἀπὸ πολλὰ κακὰ μὲ τῶ θερμῶ πρὸς Θεὸν Προσδυχῶ.

Καὶ τί νὰ λέγῃ ὁ ἁμαρτωλὸς, ὅταν προσδύχεται; Ἐκεῖνο ὅπου ἔλεγον ἡ Χαναναία, ἐκείνη ἔλεγον· Ἐλέησόν με, Κύριε, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ἔτζη λέγε καὶ ἐσύ· Ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἡ ψυχή μου κακὰ δαιμονίζεται. διότι κακὸς δαίμων εἶναι ἡ ἁμαρτία. τὸν δαιμονισμένον ὅλοι τὸν λυποῦνται, τὸν δὲ ἁμαρταίοντα ὅλοι τὸν μισοῦν. Ἐλέησόν με λέγεις; ὀλίγος εἶναι ὁ λόγος, καὶ πέλαγος γεμίζει φιλανθρωπίας. διότι ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ εἶναι ὅλα τὰ καλά. Λοιπὸν, ἐὰν καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας εἶσαι, κράζε καὶ λέγε· ἐλέησόν με Κύριε. μακάρι αὐ δὲν κινῆς καὶ τὰ χείλη σου, ἀλλὰ μὲ τὸν νοῦν σου βόησον, διότι τῶν σιωπώντων περισσότερον ἀκούει ὁ Θεός. δὲν κάμνει χρεία νὰ ζητοῦμεν τόπον προσδυχῆς, ἀλλὰ γνώμην καλήν. Τὸν Ἱερεμίαν τὸν ἔβαλαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς ταῖς κοπρίαις, καὶ δεηθεὶς τοῦ Θεοῦ, τὸν ὑπήκουσε, καὶ ἐλευθερώθη ἐκ τοῦ βορβόρου· καὶ ὁ δίκαιος Ἰὼβ εἰς τῶ κοπρίαν ἦτον κατάκειτος, καὶ τὸν Θεὸν συμπαθῆ ἐποίησεν. ὁ Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ φαρίου, ἐπροσδυχήθη μέσα ἀπὸ τὸ φάρι, καὶ τὸν εὔγαλεν ὁ Θεός. καὶ εἰς κοντολογίαν, ὅπου καὶ αὐ εἶσαι, ἢ καὶ εἰς λυτρὸν εἶσαι, εὔχου τῷ Θεῷ. Μὴ διαλέγῃς τόπον προσδυχῆς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι Ναὸς Θεοῦ. Καὶ ἄκουσον περὶ τοῦ Μωϋσέως, ὅταν ἐπῆρε τοὺς Ἑβραίους, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὸν Φαραώ, καὶ ἔμπροθεν τοῦς ἦτον ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα, καὶ ὀπίσω τοὺς ἐκαπάτρεχεν ὁ Φαραὼ μὲ τὸ φουσάτον του, καὶ εἰς τῶ μέσῳ ὁ Μωϋσῆς μὲ τοὺς Ἑβραίους μὲ πολλῶ στενοχώρειαν, καὶ ἔκαμνε προσδυχῶ κρυπτῶ, καὶ ὁ Θεὸς ἔλεγε τῷ Μωϋσῇ· τί βοᾷς πρός με; Καὶ σὺ λοιπὸν ὁποῖος σοῦ ἔλθῃ τινὰς πειρασμὸς, ἢ ἀπὸ ἀνθρώπων, ἢ ἀπὸ δαιμόνων, ἐπὶ τὸν Θεὸν δράμε· τὸν Δεσπότῃ σου κάλεσον· διότι ὁ Θεὸς πάντοτε μὲ ἡμᾶς εἶναι. διότι λέγει διὰ τῆς Γραφῆς· „Ἔτι λαλοῦντός σου, ἐρῶ· πάρειμι". ὡσὰν νὰ σοῦ λέγῃ ὁ Θεὸς, ὅτι ἐσὺ ἀκόμη δὲν σώνεις τὸν λόγον σου, καὶ εἶμαι σιμά σου, καὶ ἀκούω τί μοῦ λέγεις. Ἐσὺ ἀκόμη δὲν τελειώνεις τῶ παρακάλεσιν, καὶ αὐτὸς σοῦ δίδει τῶ ὑγείαν τῆς ψυχῆς σου, καὶ τοῦ σώματος. διότι, αὐ ἔχῃς τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν σου καθαρὸν ἀπὸ τὰ πονηρὰ πάθη, ἐὰν καὶ εἰς τὸ παζάρι εἶσαι, καὶ εἰς Κειμήλιον παρεστέκεσαι, κἂν εἰς στράτεν περιπατῇς, κἂν ἐργοχειρᾷς, κἂν ὅπου καὶ αὐ εἶσαι, δυνάσαι νὰ δεηθῇς τοῦ Θεοῦ,

καὶ νὰ ἐπιτύχῃς ἐκεῖνο ὁπῦ ζητεῖς. Καὶ τί δηλοῖ, ὅταν ἁπλώνωμεν τὰ χέρια μας πρὸς τὸν Οὐρανὸν, ὅταν προσευχώμεθα; Διότι πολλαῖς ἀτυχίαις κάμνουν αὐτὰ τὰ χέρια, καὶ ἁρπάζουν τὰ ξένα, καὶ πλεονεκτῶν, καὶ δέρνουν ἄλλον, καὶ κλέπτων, καὶ πιάνουν ἄλλον ἐμπαθῶς, ἢ τὰ μέλη τῦ καὶ μολύνεται, ὁπῦ δὲν εἶναι ἄλλο χειρότερον ἁμάρτημα. διὰ τῦτο λέγει ὁ Ἀπόστολος· „Πᾶν ἁμάρτημα ἐκτὸς τῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ „πορνεύων μὲ τὸ χέρι, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει". καὶ παλιν λέγει· „Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν". Διὰ τῦτο ἐνθυμήσου, μάλιστα φοβῦ, ὅτι μὲ αὐτὰ τὰ χέρια μέλλεις τὶ θυσίαν τὶ πνευματικὴν νὰ ἀναφέρῃς τῷ Θεῷ, καὶ πλέον μὴ τὰ καταισχύνῃς διὰ τῶν πονηρῶν ἔργων, ἀλλὰ καθάρισον αὐτὰ εἰς ἐλεημοσύνας, εἰς ὑπηρεσίαν τῶν ἀσθενούντων Ἀδελφῶν, εἰς προσασίαν τῶν δεομένων, καὶ τότε στήνωσον αὐτὰ εἰς δύχὶν καὶ δέησιν. διότι ἐὰν ἄνιπτα δὲν πρέπει νὰ κάμνῃν προσευχὴν, περισσότερον ὅταν ἁμαρτάνουν, καὶ μολύνῃν αὐτά. διατὶ, πῶς ἠμπορεῖς νὰ τὰ σηκώσῃς εἰς προσευχὴν; τῦτος ὁ μολυσμὸς, καὶ ἡ ἀκαθαρσία φέρει πολλὴν τὴν ὀργὴν τῦ Θεῦ εἰς τὸν ἁμαρτάνοντα.

Θέλεις νὰ μάθῃς, πόση εἶναι ἡ δυνάμις τῆς δύχῆς, ὁπῦ γίνεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; ἄκουσον. Πέτρος ὁ Ἀπόστολος ἐδεήθη ποτὲ, ὅταν ἦτον δεμένος ὑπὸ τῶν ἁλύσεων χεῖρας καὶ πόδας μὲ ἅλυσες, καὶ ἔγινε προσευχὴ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἤγουν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, καὶ παρευθὺς αὕτη ἡ προσευχὴ τῶν πολλῶν ἠλευθέρωσε τὸν Πέτρον ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς φυλακῆς. Τί ἄλλο ἀπὸ τῆς δύχῆς ταύτης ἤθελε γένῃ δυνατώτερον, ἐὰν τὸν πύργον καὶ τύλον τῆς Ἐκκλησίας ἀφέλησε; Καὶ τὸς μὲν καταχρεμένους οὐδέποτε τῦτο ἐπέτρεψεν, οὐδὲ ἐπρόσαξεν, ἀλλὰ ἡμᾶς τὸς βαπτισμένους ἐπρόσαξε νὰ προσευχώμεθον διὰ ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ ὑπὲρ τῶν Ἐπισκόπων. Διότι, ἐὰν ἐπὶ τῶν καταδίκων ἀνθρώπων, ὁπῦ τὸς ὑπάγουν νὰ τὸς θανατώσουν, ἂν ἔλθῃ ὅλον τὸ πλῆθος τῦ λαοῦ εἰς τὸν Βασιλέα καὶ ζητήσουν τὸς φονεῖς ἐκείνους, νικηθεὶς ὑπὸ τῆς δεήσεως τῶν πολλῶν, ἀπολύει αὐτοὺς, πολὺ περισσότερον ὁ ἐπουράνιος Βασιλεὺς δωρήσεται ἡμῖν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτωλῶν, διὰ τὴν παρακάλεσιν τῶν πολλῶν Χριστιανῶν· μάλιστα καὶ ἡ δύχαῖς τῶν Ἱερέων· ὅτι διὰ τῦτο μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸς Ἱερεῖς νὰ προμηθεύουν, ἵνα δυναμώνουν ταῖς δύχαῖς τῶν ἀδυνάτων, νὰ ἀνεβαίνουν εἰς τὸν Οὐρανὸν ἔμπροσθεν τῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ καὶ Θεῦ ἡμῶν. διότι, ἐὰν τὸν Πέτρον τὸν πρῶτον τῶν Ἀποστόλων ἡ δύχὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀφέλησε, καὶ ἐξέβαλεν ἐκ τῦ δεσμωτηρίου, πῶς ἐσὺ καταφρονεῖς τὴν δέησιν τῶν πολλῶν, καὶ τὴν προσευχὴν τῶν Ἱερέων, εἰπέμου; διότι καθὼς ἡ δυνάμις τῆς ἀγάπης δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ διάστημα τόπου, ἔτζι οὐδὲ τῆς δύχῆς ἡ ἐνέργεια δὲν κωλύεται ἀπὸ κανένα ἐμπόδιον· ἀλλὰ καθὼς ἐκείνη τὸν χωρισμὸν τῶν πολλῶν ἀνταμώνει, ἔτζι καὶ ἡ δύχὴ ἐκείνου, ὁπῦ εἶναι μακρὰν ὠφελεῖ. διότι καὶ ὁ Μωϋσῆς, ἐὰν καὶ δὲν ἦτον μὲ τὸ κορμὶ εἰς τὸν πόλεμον μὲ τὸς πολεμάρχας, ἀμὴ πολὺ περισσότερον ἐβοήθησεν εἰς τὸν πόλεμον, μὲ τὸ νὰ ἁπλώσῃ σαυροειδῶς τὰς χεῖρας εἰς τὸν Οὐρανόν. Λέγει δὲ,

ὅταν

ὅταν ἐκράτει εἰς τὸ ὕψος τὰ χέρια τȣ ὁ Μωϋσῆς, ἐνικᾶσαν οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν δὲ ἐκυράζετο, καὶ τὰ ἐκατέβαζε κάτω, ἐνίκα ὁ ἀλλόφυλος Ἀμαλήκ. διὰ τȣῦτο ἔστησε τὸν Ἀαρὼν, καὶ τὸν Ὢρ, καὶ ἐβαστȣσαν τὰ χέρια τȣ, καὶ τότε ἐνίκα ὁ λαὸς τῶν Ἑβραίων. Δὲν γίνεται ποτὲ μέγα κατόρθωμα, καὶ δυνατὸν, ἐὰν μὴ γένῃ, καὶ εἰς ἄλλȣς τὸ κέρδος. διότι ἐὰν καὶ νικητὴς, καὶ ἐγκρατὴς εἶσαι, κἂν κατὰ γῆς κοιμᾶσαι, καὶ χῶμα αὐτὶ ψωμὶ τρώγῃς, καὶ νὰ κλαίῃς διὰ τὰς ἁμαρτίας σȣ εἰς ὅλȣς σȣ τȣὺ ζωȣὺ, νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ἄλλον νὰ μὴ ὠφελῆς, μάτȣα κοπιᾷς, ὅτι δὲν κάμνεις μέγα ἔργον. Διότι καὶ ὁ Μωϋσῆς πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔκαμε κἀνένα ἀπ' αὐτὰ μέγαν, ὡσὰν ἡ μακαρία ἐκείνη φωνὴ, ὁπȣ εἶπεν εἰς τὸν Θεὸν, τό· „Εἰ μὲν ἀφήσεις αὐτοῖς τȣὺ „ἁμαρτίαν, ἄφες, ἐὰν δὲ μὴ, ἐξάλειψον καὶ τὸ ὄνομά μȣ ἀπὸ τὸ Βι„βλίον σȣ". Καὶ ὁ Δαβὶδ αὐτὸ τὸ ὅμοιον ἔλεγε πρὸς τὸν Θεόν· „Ἐγὼ „ὁ ποιμὴν ἥμαρτον, καὶ τὸ ποίμνιον δὲν ἥμαρτε". γύρεισαι τȣὺ ὀργȣύ σȣ εἰς τȣῦ λόγȣ μȣ, καὶ εἰς τὸ σπῆτι τȣῦ Πατρός μȣ.

Ὅλα μεγάλα εἶναι τὰ ἔργα τῶν Προφητῶν, καὶ Ἀγγελικῆς πολιτείας ἄξια· τὰ δὲ τȣῦ Παύλȣ ἔργα, πολλȣὺ ἔχȣσι τȣὺ συμπάθειαν, καὶ ἀγάπȣ εἰς πάντας, ὅτι τῆς μελλȣσῆς δόξης ἐδεήθη ἐκπεσεῖν, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντων τῶν ἀνθρώπων· ἤγουν νὰ ςερηθῇ τῶν Οὐρανίων ἀγαθῶν, μόνον ὅλος ὁ Κόσμος νὰ σωθῇ. Ὁ δὲ Ἰωνᾶς ὁ Προφήτης, ἐπειδὴ τὸ συμφέρον τȣῦ λόγȣ τȣ ἐζήτει, ἐκινδυνȣύσεν ἕως θανάτȣ· καὶ ἡ μὲν Πόλις Νινȣὶ ἐσάθη, καὶ δὲν ἐκατατοντίθη εἰς τȣὺ θάλασσαν, ὁ δὲ Ἰωνᾶς ἐφαγώθη ὑπὸ τȣῦ ψαρȣῦ τȣῦ μεγάλȣ κήτȣς. Τȣῦ δὲ μακαρίου Παύλȣ ἡ συμπάθεια ὑπερβαίνει τὸν Μωϋσȣὺ. διότι ὁ Μωϋσῆς ἔςεργε νὰ σωσαπολεθῇ μετὰ παντὸς τȣῦ Ἔθνȣς τῶν Ἑβραίων, ὁ δὲ Παῦλος δὲν ἤθελε νὰ ἀπολεθῇ μὲ ὅλον τȣ τὸ Ἔθνος, ἀλλὰ ὅλον τὸν Κόσμον ἐπαρακάλει ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ σωθῇ, καὶ αὐτὸς νὰ κολαθῇ. Καλὸν λοιπὸν εἶναι νὰ ἀπολάβῃ τινὰς τȣὺ δίχȣὺ τῶν Ἁγίων, ἀλλ' ὅταν εἶναι καὶ ἐκεῖνος δόκιμος, καὶ καθαρός. εἰδὲ μὴ ἔπως, δὲν θέλει τὸν βοηθήσει τῶν ἄλλων ἡ βοήθεια, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐκείνην ἀπόλȣται. Διότι, τί ὠφέλησεν ὁ Προφήτης Ἱερεμίας τȣὺς Ἑβραίους; ὐδέν. δὲν ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν τρεῖς φορᾶς, καὶ τείτον ἤκȣσε παρὰ Θεȣῦ λέγοντος· „Μὴ προσεύχȣ, καὶ „μή με παρακαλῆς ὑπὲρ τȣῦ παρανόμȣ λαȣῦ"; Τί ὠφέλησε τὸν Σαȣὺλ ὁ Σαμȣὴλ ὁ Προφήτης, ἕως εἰς τὸν θανάτον τȣ δίχόμενος καὶ κλαίων; Καὶ ἄκȣσον τȣῦ Θεȣῦ λέγοντος διὰ τȣῦ Προφήτȣ· „Ἐὰν ςαθῇ Νῶε, καὶ Ἰὼβ, „καὶ Δανιὴλ, δὲν θέλȣν δυνηθῇ νὰ ἐλευθερώσȣν ἀπὸ τȣὺ κόλασιν τȣς „υἱȣς αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας, ἐπειδὴ ἐδυνάμωσεν ἡ κακία αὐτῶν". καὶ λοιπὸν δὲν ὠφελȣῦσιν αἱ δίχαι τῶν Ἁγίων; ὠφελȣῦσι μεγάλως, ἀλλὰ ὅταν καὶ ἡμεῖς συμβοηθȣῦμεν. Καὶ αὖ θέλῃς νὰ μάθῃς, ὅσȣς ὠφέλησαν αἱ δίχαι, ἐνθυμήσȣ τȣῦ Κορνηλίȣ τȣὺ προσεύχȣ, καὶ τȣὺ ἐλεημοσύνȣ, ὁπȣῦ ἔκαμεν ἡ Ταβηθά. Ἄκȣε καὶ τȣῦ Θεȣῦ λέγοντος· „Βοηθῶ τȣὺ Πό„λιν Ἱερȣσαλὴμ ἀπὸ λόγȣ μȣ, καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν Παῖδά μȣ". Ἀλλὰ πότε; ὅταν ἐβασίλευεν ὁ Ἐζεκίας ὁ δίκαιος, ἀμὴ ὄχι ὅταν ἦλθεν ὁ

Να-

Ναβυχοδονόσωρ. Τοῦτο τὸ ἔπαμεν ὁ Θεὸς, διότι ἐδωμάωσεν ἡ κακία καὶ ἡ πονηρία τῶν Ἑβραίων. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ, ὁ τοῦ Θεοῦ ἠγαπημένος κλῆρος, διατί παρεδόθημεν Βασιλεῖ ἀσεβεῖ, ἀδίκῳ, καὶ πονηροτάτῳ; ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. καὶ πάλαι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸν Προφήτην Σαμουήλ. Πότε; ὅταν ἔκαμναν καὶ αὐτοὶ καλά· τότε ἔστειλε τὸν Ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐφόνευσεν εἰς μίαν τῆς νυκτὸς ὥραν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα χιλιάδες στρατιώτας ἀπὸ τοῦ Σενναχειρὶμ Βασιλέως τὸ στράτευμα. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ, καὶ τί νὰ χρειασθῶ τῶν ἄλλονῶν τινὶ δίκην, ὅταν ἐγὼ κάμνω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Τί λέγεις, ἄνθρωπε; ὁ Παῦλος δὲν εἶπε, τί μοῦ κάμνει χρεία τῶν ἄλλονῶν ἡ δίκη; καὶ πάλιν πολλοὶ τῶν δικομένων δὲν ἦσαν τόσον ἄξιοι ὡσὰν αὐτόν. Ὁ Πέτρος δὲν εἶπε, τί κάμνει χρεία εἰς ἐμένα ἡ δίκη; διότι δίκη ἦτον ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ παραδοθὺς ἐλευθερώθη ἀπὸ τὰ δεσμά. Καὶ σὺ λέγεις, τίμοι χρεία δίκης; διὰ τοῦτο σοῦ κάμνει χρεία δίκης, ἐπειδὴ νομίζεις πῶς δὲν χρειάζεσαι δίκην. διότι, ἐὰν ὁ Θεὸς ἐξετάσῃ τινὶ ἀμέλειαν, καὶ ὀκνηρίαν εἰς ταῖς προσευχαῖς, καὶ τὸ χειρότερον, ὅτι καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ στεκόμεθα, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματά μας, καὶ δὲν τοῦ κάμνομεν τόσην τιμὴν, ὅσην κάμνουσιν οἱ δοῦλοι τῶν Αὐθεντάδων, καὶ οἱ στρατιῶται ὅσην δίλαβειαν, καὶ ὑπακοὴν ἔχουν εἰς τοὺς Ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ οἱ ναῦται εἰς τὸν Καραβοκύρην, καὶ ὅσην ἀγάπην δείχνουν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις. Καὶ ἂν τύχῃ νὰ σωτύχῃς μὲ τὸν φίλον σου τὸν πιστὸν, μετὰ πολλῆς δίλαβείας τοῦ ἀπολογᾶσαι, τῷ δὲ Θεῷ, ὅταν τὸν δέεσαι νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σου, ἀμελεῖς καὶ χασμᾶσαι, καὶ τοὺς πόδας σου εἰς τὸ ὑποπόδιον, καὶ ὁ νοῦς σου ὑπάγει ποτὲ μὲν εἰς τινὶ φραγματείαν, ποτὲ δὲ εἰς τὰ διάφορα τῶν ἀπρῶν σου, καὶ εἰς τὸ ἐργόχειρόν σου, μόνον τὸ στόμα φλυαρεῖ τοῦ κακοῦ. Καὶ τοῦτο δὲν τὸ παθαίνομεν ἅπαξ καὶ δὶς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις. Καὶ μόνον τοῦτο νὰ ἐξετάσῃ ὁ Θεὸς, τάχα ἔχομεν λόγον νὰ τὸν ἀπολογηθοῦμεν; ἢ νὰ ἐξετάσῃ τὰς πεσιέργους ὄψεις, ἤγουν τινὶ διαφορὰν τῶν προσώπων, τὰς πονηρὰς ἐνθυμήσεις, καὶ ἐπιθυμίας, καὶ τοὺς αἰχροὺς, καὶ ἀκαθάρτους λογισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἔχομεν ἀπὸ τῆς ἀνεξετάστου τῶν ὀμματίων πλανῆς. ἐὰν τὰς κατηγορίας, καὶ καταπειρίσεις, τὰς ὁποίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν λέγομεν κακῶς κατὰ τοῦ πλησίον μας, μηδὲν ἔχοντες πρᾶγμα· τοὺς δὲ δόλους, ὁποῦ καταστοχάζομεν σύας μὲ τὸν ἄλλον· τώρα μὲν ὅποτε εἶναι ἔμπροσθεν μας ὁ Ἀδελφὸς, τὸν ἐπαινοῦμεν, καὶ γλυκέως αὐτὸν ὁμιλοῦμεν, ὁπόταν δὲ λείπῃ, τὸν κατηγοροῦμεν· τάχα δὲν θέλομεν παιδευθῇ διὰ τοῦτο ὑπὸ Θεοῦ;

Τί δὲ νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν φθόνον, ὁποῦ ζηλεύομεν τινὶ εὐημερίαν τοῦ Ἀδελφοῦ μας, ὅταν δὲ πάλιν ἔχῃ δυσυχίαν, χαιρόμεθεν εἰς τινὶ συμφορά του; Ὁ Χριστὸς θέλει νὰ δικάσῃ ὑπὲρ τῶν πειραζόντων ἡμᾶς, καὶ τῶν μισούντων. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; εἰς τινὶ Ἐκκλησίαν ἔρχεσαι νὰ προσευχηθῇς, νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἁμαρτήματά σου, καὶ ἄλλους καταρᾶσαι; ἐὰν μὴ ἀφῆς, δὲν σοῦ ἀφίνουν· καὶ ὄχι τόσον μόνον, ὅτι δὲν

συγχωρῆμεν τὸ πταίσιμον τῦ Ἀδελφῦ μας, ἢ τῦ ἐχθρῦ μας, ἀμὴ παρακαλῆμεν καὶ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τὸν συγχωρήσῃ, ἢ νὰ κόψῃ τὶω ζωώ τυ. Διὰ τῦτο δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς οἱ Χρεστιανοὶ μισοκακίαις καὶ ἐχθρὺς, ἀλλ' ἀγάπιω ἀληθινῶ. Ὅταν δέεσαι νὰ σὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς, μὴ θυμᾶσαι τὰ ξένα ἁμαρτήματα, διὰ νὰ μὴν ἐνθυμηθῇ καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἐδικά συ ἁμαρτήματα. ἐὰν δὲ δύχώμεθα διὰ τὺς ἐχθρὺς ἡμῶν, καὶ διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, ἂς μὴ μᾶς μέλῃ, ὅτι ἐσυγχωρήθηκαν ὑπὸ τῦ Θεῦ, ὁπῦ εἶπεν· „Ἄφες, καὶ ἀφεθήσεταί σοι". διὰ τῦτο δὲν εἶναι ἄλλη ψυχὴ μιαρωτέρα, ὡσὰν ἐκείνη, ὁπῦ καπαρᾶται τὸν Ἀδελφόν της, καὶ γλώσσης ἀκαθαρτοτέρας. Ἄνθρωπος εἶσαι; μὴ ξερνᾶς φαρμάκι, ὡσὰν τὶω ἀσπίδα· ἄνθρωπος εἶσαι τίμιος παρὰ ὅλα τὰ ποιήματα τῦ Θεῦ; μὴ γίνεσαι ὄφις, καὶ θηρίον· διὰ τῦτο σὲ ἔδωκεν ὁ Θεὸς στόμα, ὄχι νὰ δαγκώνῃς, ὡσὰν τὸν σκύλον, ἀλλὰ νὰ θεραπεύῃς τὺς ἄλλους Ἀδελφὺς μὲ τὺς γλυκεῖς λόγυς. Ἐνθυμήσυ, τί σὲ εἶπεν ὁ Θεός· „Συγχωρεῖν, καὶ „ἀφιέναι τοῖς πταίυσι"· σὺ δὲ καὶ ἐμένα τὸν ἀμνησίκακον Θεὸν παρακινεῖς νὰ γένω καὶ ἐγὼ συκοινωνὸς εἰς τὸ αἷμα τῦ ἐχθρῦ συ, καὶ νὰ χαλάσω τὰ προσάγματά μυ; καὶ κατεθίεις τὸν Ἀδελφόν συ, καὶ αἱματώνεις τὶω γλῶσσάν σου ἀπὸ τὸ αἷμά τυ, ὡσὰν οἱ δαιμονιζόμενοι, καὶ κάμνεις τὸν διάβολον καὶ χαίρεται, καὶ γελᾷ μὲ ἐσένα, ὅταν ἀκόμη τοιαύτης δύχῆς, ὁποῦ εὔχεσαι, πῶς τὸν παρακινῇς νὰ σὲ ὀργιθῇ, καὶ νὰ σὲ μισῇ.

Ὅταν λέγῃς ταῦτα, βάλλε μὲ τὸν νῦν συ εἰς τίνα ὑπάγεις· εἰς ὅμοιόν συ, ἢ εἰς τὸν Θεὸν ὑπάγεις, ὁπῦ λέγει· „Εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχ„θρῶν ὑμῶν". Πῶς λοιπὸν πρὸς αὐτὸν καταβοᾷς; πῶς παρακαλεῖς τὸν Θεὸν νὰ χαλάσῃ τὸν Νόμον ὁπῦ ἔστησε; καὶ εἶναι τῦτο δόλυ χῆμα. ἐδένας παρακαλεῖ διὰ νὰ χαθῇ ἄλλος, ἀλλ' ἵνα σωθῇ. Τί βασᾶς χῆμα δόλυ, καὶ λόγυς ἔχεις κατηγόρυ; καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ δεηθῶμεν τῦ Θεῦ διὰ τὸ καλὸν τῆς ψυχῆς μας, ζυόμεθε, καὶ χασμυργιώμεθεν, καὶ εἰς μυείυς κακὺς λογισμὺς πέφτομεν· ὅταν δὲ κατὰ τῶν ἐχθρῶν καταρώμεθεν, πολλὰ σπυδαῖοι καὶ ἔξυπνοι τῦτο κάμνομεν· διότι ὅταν γνωείζῃ ὁ διάβολος, ὅτι κατὰ τῦ λόγυ μας σπρόχνομεν τὸ μαχαῖρι, τότε αὐτὸς δὲν μᾶς ἐμποδίζει τίποτα, διὰ νὰ μᾶς ζημιώσῃ περισσότερον. Ἀλλ' ἐγὼ, λέγει, ἀδικήθηκα, διὰ τῦτο κλαίω καὶ θρίωῶ. Λοιπὸν καταράσυ τὸν διάβολον, ὁπῦ ὅλυς μᾶς ἀδικεῖ. αὐτὸς κάμνει τὺς ἐχθρὺς, αὐτὸς εἶναι ὁ καταλλάκτης τῶν ἀνθρώπων. ὁ ἄνθρωπος, ὅσα καὶ ἂν κάμῃ, φίλος εἶναι καὶ Ἀδελφός. τί γοῦν ἀφίνεις τὸν καθολικὸν ἐχθρὸν διάβολον, καὶ δαγκώνεις τὰ ἐδικά συ μέλη; Ταῦτα λοιπὸν γνώσκοντες, Ἀγαπητοί, ἂς σπυδάσωμεν νὰ κάμνωμεν τὰς ἐντολὰς τῦ Θεῦ, καὶ ἐν τῖς θελήμασιν αὐτῦ πολιτεύεσθαι, ἵνα καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυγχάνωμεθα, ἐν Χρεστῷ Ἰησῦ τῷ Κυείῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟ-

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Περὶ Μετανοίας, καὶ Ἐλεημοσύνης, ῥηθεὶς τῇ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Βασιλέως μὲν τοῦ ἐπιγείου στρατιῶται ἑτοιμάζουσιν εἰς πόλεμον, ὅταν βοῶσιν οἱ διαλαληταί· Βασιλέως δὲ τοῦ ἐπουρανίου Ἰησοῦ Χριστοῦ στρατιῶται συνάγει, καὶ παρακινεῖ πρὸς δοξολογίαν καὶ φόβον Θεοῦ, ἡ ἀνάγνωσις τῶν Θείων Γραφῶν. ἀλλὰ ἐκείνους μὲν πρὸς αἱμοβόρον πόλεμον, ἐπεὶ πρὸς τοὺς ἐχθρούς τε ἀντιπολεμοῦσιν· ἡμᾶς δὲ πρὸς ἀοράτους ἐχθροὺς καὶ πολεμίους δαίμονας, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος· „ὅτι δὲν εἶ„ναι πρὸς ἡμᾶς τὸ πάλαισμα πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρ„χὰς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπου„ρανίοις". Ἴδετε, Ἀδελφοὶ, ποίους ἐχθροὺς ἔχομεν; ἴδετε μετὰ ποίων πολεμίων μαχόμεθα; διότι καταπολλὰ πονηροὶ εἶναι καὶ ἀδιαντροποι, διὰ τοῦτο καὶ πᾶσαν ἁμαρτίαν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ κάμωμεν, διὰ νὰ ἔχωμεν ἴσια τοὺς κόλασιν, καὶ τοὺς παιδεύσιν. Καὶ ἐὰν ἀποτύχωσιν ἀπὸ τοῦτο τὸ ἁμάρτημα, καὶ δὲν τὸ κάμωμεν, ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄλλο, καὶ αὖ καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο ἀσχολήσουσιν, ἐπὶ ἕτερον μεταβαίνουσι, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο μετερχόμενοι, ὁ παύονται, ἕως αὖ τὸ θέλημα αὐτῶν γένῃ· καὶ τὸν μὲν σὲ παρακινοῦσιν εἰς πορνείαν, τὸν δὲ ἄλλον πρὸς μοιχείαν, καὶ ἕτερον πρὸς πονηρίαν, καὶ ἄλλον εἰς ἁρπαγὴν, καὶ ἕτερον εἰς κλεψίαν, ἢ ἄλλοτι· καὶ τὸν μὲν πρὸς πλεονεξίαν, καὶ ἁχορτασίαν, τὸν δὲ πρὸς ζηλείαν, καὶ φθόνον, ἄλλον πρὸς ὕβρισιν, καὶ φόνον, ἄλλον πρὸς κατάκρισιν, καὶ συκοφαντίαν, ἄλλον πρὸς γαστριμαργίαν, καὶ παιδοφθορίαν, καὶ ἕτερον πρὸς ἱεροσυλίαν, καὶ ἀδιαντροπίαν· καὶ τὸν μὲν εἰς ἀνθρωπαρέσκειαν, καὶ φιλοδοξίαν, τὸν δὲ πρὸς ἀσπλαγχνίαν, καὶ ἀπανθρωπίαν· ἄλλον πρὸς ἄρνησιν, καὶ ὅρκον, καὶ ἄλλον εἰς ἀτιμίαν, καὶ γογγυσμὸν, καὶ ἕτερον πρὸς θυμὸν, καὶ ὀργὴν, καὶ φιλονεικίαν, καὶ τόκον, καὶ ἄλλον πρὸς βλασφημίαν, καὶ ἀκαθαρσίαν· καὶ τοὺς μὲν σκληρύνουσι νὰ μὴ κάμνουν Ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς, τοὺς δὲ νὰ παρασαλεύουν τοῦ γειτόνου τοὺς τὸ σύνορον. ἄλλους νὰ κρατοῦν τὴν ῥόγαν τῶν δουλευτάδων των, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐλεεινότερον ἀπὸ ὅλα. ἄλλους νὰ ἐνδύουσι τοὺς ὀρφανοὺς, καὶ τὰς χήρας νὰ πικραίνουν· ἄλλους δὲν ἀφίνουν νὰ σέβουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλους κάμνουν νὰ ἀρνηθοῦν τὸν Κύριον, καὶ ἄλλους εἰς μύρια πάθη καταπρημνίζουσι, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσιν ἀριθμὸν, τὰ ὁποῖα καὶ διηγούμενον δὲν θέλει μὲ φθάσει ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μου. Ἴδετε, Ἀδελφοὶ, εἰς πόσα κακὰ ἐμπίπτομεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ δὲν τὸ βάνομεν εἰς τὸν νοῦν μας; ἀλλοίμονον, τί νὰ γένῃ ὁ παλαίπωρος; Ταῦτα λέγοντας, πιστεύσατέ μοι, Ἀδελφοὶ, ὅτι καὶ μόνον ταῦτα γράφοντας, ἔμφοβος καὶ σύντρομος ἔγινα, καὶ θαυμάζω, καὶ δακρύειν μοι ἐπέρχεται, ὅ-

ταν ἐνθυμηθῶ τὸ „Ἐν πόσοις πάθεσι πονηροῖς, καὶ δαιμονικοῖς ἀπα-
„τώμεθα, καὶ γελώμεθα ὑπὸ τῶν δαιμόνων". Τί τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας
καταφρονοῦμεν; πῶς δὲ φροντίζομεν διὰ τὸν θανάτον μας; τί ἀμελοῦ-
μεν; τί ἀπαντυχαίνομεν; ἕως πότε ἀχορτασία; ἕως πότε νὰ καταφρο-
νῶμεν τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ μὴ τοὺς ἐλεοῦμεν; ἕως πότε χρήματα καὶ ὁ χρυ-
σός; ἕως πότε φιλαργυρία, τῶν ψυχῶν ἡ ἀγχόνη; ἕως πότε φθόνος,
ψεῦδος, καταλαλιαὶ, καὶ ὑβρεσίαι; ἕως πότε ἐπιθυμίαι αἰσχραὶ, καὶ λο-
γισμοὶ πονηροί; Τί πλανῶμεν τοὺς λόγους μας; τί καρτεροῦμεν; τί κοπιά-
ζομεν ἀδιαφόρεται; τί θησαυρίζομεν τρόσκαιρα; τί ἀγαποῦμεν τὰ ξέ-
να; Ἂς μετανοήσωμεν κἂν ἀπὸ τώρα. ἂς ἐξυπνήσωμεν ἀπὸ τὸν ὕπνον
τῆς ἀμελείας, καὶ ἁμαρτίας. Ναὶ, παρακαλῶ, Ἀδελφοὶ, ἂς ἀποδιώξω-
μεν τὸν βαθὺ ὕπνον.

Δεῦτε ἀκούσατε, καὶ διηγήσομαι ὑμῖν, ὅλοι ὅσοι φοβοῦνται τὸν Θεόν·
δεῦτε ἀκούσατε λόγια πνευματικὰ, καὶ σωτήρια· ἐλᾶτε νὰ μάθετε βυλὴ
καλὴ, σώζουσαν καὶ θεάρεστον. Δεῦτε καὶ ἐξομολογησώμεθα τῷ Θεῷ τῷ
Σωτῆρι ἡμῶν. δεῦτε τρὸ τοῦ λυθῇ τῆς ζωῆς ἡ πανήγυρις. Δεῦτε πρὶν
κλεισθῶσιν αἱ θύραι τῆς ζωῆς, πρὶν ὁ θάνατος ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ ἡμᾶς ἀ-
νετοίμους. Ἐλᾶτε πρὶν ὁ Ἥλιος βασιλεύσῃ, πρὶν σκοτινιάσῃ τὸ φῶς.
„Δεῦτε γηγενεῖς καὶ οἱ Υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ
„πένης,". ἐλᾶτε εὐγενεῖς καὶ ἔνδοξοι, δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι. Δεῦτε πᾶν
γένος, καὶ ἡλικία πᾶσα, ἄνδρες ὁμοῦ καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι,
νέοι τε, καὶ γέροντες. Δεῦτε Ἱερεῖς Κυρίου, καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκ-
κλησίας, οἱ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης. δεῦτε νεανίσκοι,
καὶ παρθένοι, τρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων. δεῦτε Βασιλεῖς τῆς Γῆς, εἴτε
σοφοὶ, καὶ ἰδιῶται. δεῦτε τροσπέσωμεν ἔμτροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν τοῦ
τοιήσαντος ἡμᾶς. Ἐλᾶτε, Ἀδελφοὶ, καὶ γνῶμεν, ὅτι δὲν θέλουν μᾶς
ὠφελήσουσιν οὐδὲ τὰ πέρατα τῆς Γῆς. δεῦτε ἴδετε, ὅτι γυμνοὶ ἐξήλθο-
μεν, καὶ πάλιν γυμνοὶ ἀπερχόμεθα ἐκεῖ. Δεῦτε ἐξομολογησώμεθα τῷ
Κυρίῳ ἐν δάκρυσι καὶ σπαραγμοῖς, ἐν ἐλεημοσύναις, ἐν οἰκτιρμοῖς πε-
νήτων, καὶ αὐτὸς διδάξει ἡμᾶς πῶς νὰ σωθῶμεν. Ἂς εἰτῶμεν καὶ ἡμεῖς
τρὸς αὐτόν· „Κύριε, ἡμάρτομεν εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου". Δέξαι
ἡμῶν τὴν ἐπιστροφὴν, καὶ τὴν μετάνοιαν· δέξαι ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν
τὸν θρῆνον καὶ τὸν κλαυθμὸν τὸν ἐπὶ θανάτον· δέξαι ἡμᾶς τοὺς παρα-
θλίους, τοὺς κακῶς, καὶ αἰσχρῶς ζήσαντας· δέξαι ἡμᾶς, φιλάνθρωτε, τοὺς
πολλάσε παροργίσαντας· δέξαι ἡμᾶς, Δέσποτα, τοὺς ἐν ἀσωτίᾳ, καὶ ἀ-
καθαρσίᾳ, καὶ πάσῃ πονηρίᾳ ὅλου μας τοῦ ζοῦ διαφθείραντας· δέξαι,
Κύριε ὁ Θεὸς, τοὺς τῶν σῶν ἐντολῶν παρακούσαντας, καὶ τοῖς δαίμοσιν ὑ-
πακούσαντας· δέξαι ἡμᾶς, Δέσποτα, τοὺς ἀναξίους δούλους σου, καὶ μὴ ἀπο-
δώσῃς ἡμῖν κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν. Ὁμολογοῦμεν, Δέσποτα, ὅτι οὐδὲ τοῦ
ζῆν εἴμεθεν ἄξιοι, διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Ὁμολογοῦμεν, Κύριε, ὅτι
οὐδὲ τὸν Ἥλιον τοῦτον δὲν εἴμεθεν ἄξιοι νὰ βλέπωμεν· διότι δὲν εἶναι
κάμμία ἁμαρτία, οὐδὲ εἶδος παντοίου κακοῦ, ὁποῦ δὲν ἐτράξαμεν ἡμεῖς
οἱ ἄθλιοι. Ἀλλὰ δέξαι ἡμᾶς, Δέσποτα, ὥσπερ τὸν Ἄσωτον Υἱόν· δέ-

ξαι

ξαι ὡς τὸν λῃςὶν, ὡς τὶν Πόρνιν. Κύριε, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπίςρεψον ἡμᾶς εἰς τὸν φόβον σου. Κύριε, συνέτισον ἡμᾶς, καὶ μὴ ὀργισθῇς ἡμῖν, ἀλλὰ ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, ὡς τὸν Τελώνιν, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν. Κύριε, ἔξελε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσέλθῃς μετὰ τῶν δούλων σου εἰς κρίσιν. Κύριε, σὺ εἶ Θεὸς, καὶ ἡμεῖς ἐδικός σου λαός. διότι ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν, καὶ τὸ πονηρὸν ἐποιήσαμεν, καὶ ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσι, καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν, καὶ διὰ τοῦτο μακραὶ σου ἀπεπλανήθημεν. Ἀλλὰ ἐλέησον, Δέσποτα, τοὺς τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως ἐκβληθέντας τοῦ Παραδείσου. Ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ἔνδυσον χιτῶνα δόξης, καὶ σωτηρίου ἱμάτιον. Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, ὅπου μᾶς ἐγύμνωσεν ὁ διάβολος τῆς σῆς βοηθείας. Εὔσπλαγχνε, ἐλέησον τοὺς σὲ καταλιπόντας, καὶ τοῦ ἐχθροῦ δουλούσαντας. Ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς πεπλανημένους. ἐλέησον τοὺς τοῖς σοῖς ἐντολοῖς μὴ φυλάξαντας, καὶ ταῖς τῶν δαιμόνων κακουργίαις ὑπηρετήσαντας. ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς ἐν ἁμαρτίαις μολυνθέντας. ἐλέησον, Ἐλεῆμον· ἐλέησον, Ἀγαθέ· ἐλέησον, Μακρόθυμε· ἐλέησον τοὺς τυραννουμένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ἐλέησον τοὺς ῥερυπωμένους ἐν ἀσωτίᾳ, ὅτι παῦ κακὸν, καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ πλεονεξίαν, καὶ ἀδικίαν αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐποίησαν· διότι ἐμιάναμεν τὴν ψυχὴν, ἣν κατ' εἰκόνα ἐποίησας, ἐμιάναμεν τὸ σῶμα, ἐμιάναμεν τὴν αἴσθησιν. Ἡ γλῶσσα ἡμῶν μάχαιρα ὀξεῖα ἐγένετο κατὰ τοῦ πλησίον· οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πῦρ βλέποντες· αἱ χεῖρες ἡμῶν αἵματος πλήρεις· οἱ πόδες ἡμῶν ὀξεῖς εἰς τὸ ποιῆσαι κακόν τι· τὰ σόματα ἡμῶν μεμίανται ταῖς λοιδορίαις· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐμιάναμεν τὴν γῆν, καὶ τὸν ἀέρα. διότι αἱ ἀδικίαι ἡμῶν ὑπὲρ τὰ βουνὰ ὑψώθησαν, αἱ κακίαι ἡμῶν, καὶ αἱ πλεονεξίαι ὑπὲρ τὰς νεφέλας ἐσκοτώθησαν. Τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἀδιόρθωτα, τὰ ναυάγια, καὶ κίνδυνα ἡμῶν παραμυθίαν οὐκ ἔχουσιν· ἡ ἀποτυχία ἡμῶν ἀπαρηγόρητος εἶναι· καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ τὰ κακὰ ἡμῶν δοῦ δύναται νὰ βαστάζῃ. Καὶ διὰ τοῦτο, Δέσποτα, τοῦ σοῦ ἐλέους χρήζομεν· σὺ οἶδας τὴν ἀθυμίαν τῆς φύσεως ἡμῶν· ἐλέησον, Κύριε, τῶν χειρῶν σου τὸ ποίημα, διὰ τοῦτο τὴν σὴν δυσπλαγχνίαν ἐπικαλούμεθα, τῆς σῆς βοηθείας μὴ ὑστερήσῃς ἡμᾶς. Τὸ σὸν ἔλεος ἐξαπόστειλον ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις· τὴν σὴν βοήθειαν δώρησαι ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.

Ταῦτα, Ἀδελφοί μου, λέγοντες καὶ ποιοῦντες, ἂς φύγωμεν πᾶσαν κακίαν, καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν· ἂς φύγωμεν πᾶσαν ἀδικίαν, καὶ πλεονεξίαν· ἂς φύγωμεν τὴν κενοδοξίαν, τὴν μέθην, καὶ πᾶσαν ἀχορτασίαν· ἂς φύγωμεν τὴν γαστριμαργίαν, τὴν γοννήτειαν τῶν κακῶν πάντων· ἂς φύγωμεν τὴν φιλαργυρίαν, τὴν ἀρχὴν καὶ ῥίζαν πάσης κακίας· ἂς φύγωμεν τὴν μισαδελφίαν, καὶ ὕβρεισίαν· ἂς φύγωμεν τὴν πορνείαν, μοιχείαν, καὶ πᾶσαν βλασφημίαν· ἂς φύγωμεν τὴν κλεψίαν, ἁρπαγὴν, φιλοδοξίαν, προσωποληψίαν, ἔριν, ζῆλον, καὶ τὴν λοιπὴν ἀπάτην τῆς ψεύτικης, καὶ προσκαίρου ζωῆς ταύτης· ἵνα μὴ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ εὕρῃ ἡμᾶς ἀμελοῦντας, καὶ μισοχωρίσῃ ἡμᾶς, καὶ

ἀποφασίσῃ ἡμᾶς, λέγων· „Δέσετε αὐτοὺς χεῖρας καὶ πόδας, καὶ βάλετε „αὐτοὺς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυ„γμὸς τῶν ὀδόντων". Ὥ πόσα μέλλομεν τότε κλαίειν, Ἀδελφοὶ, καὶ ὀδύρεσθαι, καὶ θρηνεῖν, καὶ τὸ λόγου μας καταπόπτειν, μηδὲν ὠφελοῦντες! Λοιπὸν ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, ἐὰν ὅπως ὀυρεθῶμεν ἀμετανόητοι, κάλλιον ἦτον εἰς ἡμᾶς νὰ μὴ εἴχαμεν γεννηθῇ. ἐὰν ὅπως ὀυρεθῶμεν ἀνέτοιμοι, κάλλιον ἦτον εἰς ἡμᾶς νὰ μὴ εἴχαμεν γνωείσῃ τὴν ζωὴν ταύτην. ἐὰν ὅπως μέλλομεν ὀυρεθῆναι, κάλλιον ἦτον νὰ μὴν εἴχαμεν ζήσῃ μίαν ὥραν εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. Ἂς κλαύσωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ὦ Ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ ἐκεῖ ἀθανάτα τιμωρηθῶμεν· ἂς σκορπίσωμεν ἡμεῖς ἀτίμας τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἵνα μὴ ἄλλοι μετὰ τὸν θανάτόν μας τρώγωσιν, καὶ πίνουν τὸν κόπον μας, καὶ νὰ τραγῳδῶσι λέγοντες· „Θησαυρίζει ὁ „πλούσιος, καὶ ὐ γινώσκει τίνι σωάξει αὐτά". καὶ πάλιν· „Ἰδοὺ ἄνθρω„πος, ὃς ὐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐπήλπισεν ἐπὶ τῷ „πλήθει τοῦ πλούτου αὐτοῦ". Ἂς ἐλεήσωμεν, ἵνα ἐλεηθῶμεν· ἂς συμπαθήσωμεν, ἵνα συμπαθηθῶμεν. διότι, τί ὄφελος ἔχομεν, Ἀδελφοὶ, ὅταν ἡμεῖς κοπιῶμεν, καὶ ἄλλοι τὸν ἡμῶν κόπον ἀπολαύσωσιν; Ἂς προπέμψωμεν ἐκεῖ, ἵνα εὕρωμεν. διότι ἐκεῖνο ὁπὸ σπείρει ὁ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θεείσει. Μηδεὶς προφασιζέσθω, καὶ νὰ λέγῃ, ὅτι ἔχω σωοδίαν, καὶ τέκνα, καὶ δὲν δυνόμαι διὰ τοῦτο νὰ σκορπίσω τὰ χρήματα, ἵνα μὴ ἀποθανῶ, καὶ ἀφήσω αὐτοὺς πτωχούς. Μὴ ὅπω, Ἀδελφοὶ, μὴ παρακαλῶ· μὴ τοῦτο μεεμνῶμεν, διότι εἶναι ἐν Οὐρανῷ Θεὸς, ὁπὸ κυβερνᾷ, καὶ μεεμνᾷ, ὁ ποιήσας αὐτούς· μόνον καὶ ἡμεῖς τὸ λόγου μας νὰ μεεμνήσωμεν, τὸ λόγου μας νὰ ὀυτρεπίσωμεν, ἑαυτοὺς νὰ πονθήσωμεν, καὶ νὰ θρηνήσωμεν, ἑαυτοὺς νὰ ἑτοιμάσωμεν πρὸν τὸ θανάτου, ἑαυτοὺς πρὸς τὰ ἐκεῖ Κριτήρια νὰ προασφαλίσωμεν. διότι ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ὅτε τέκνα, ὅτε σύμβιος, ὅτε Πατὴρ, ὅτε Μήτηρ, ὐκ ἀδελφοὶ, ὐ συγγενεῖς, ἀλλὰ ὐδὲ αὐτὸς ὁ Ἀβραὰμ, Νῶε, ἢ Δανιὴλ, ἢ Πέτρος, ἢ Παῦλος θέλουν δυνηθῇ νὰ μᾶς λυτρώσουν ἐκ τῶν πικρῶν ἐκείνων βασάνων, εἰ μὴ μόνον τὰ καλὰ ἔργα ἡμῶν.

Διότι ἔρχεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ· ἔρχεται κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· ἔρχεται, ὁ ἐπάζων καρδίας, καὶ νεφρούς· ἔρχεται, καὶ ποῖος λοιπὸν ἐκφύγῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ; Ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ θρόνου Χερουβικοῦ, καὶ ἐπιβλέπων Ἀβύσσους· ἔρχεται, ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν, καὶ Κύριος τῶν Κυρίων. Ἔρχεται, ὁ Ἄρχων τῶν Ἀρχόντων, καὶ Κριτὴς τῶν Κριτῶν. Ἔρχεται, ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων. Ἔρχεται, ὁ φανερώνων καὶ ἐλέγχων παῦ κακὸν καὶ ἀποκεκρυμμένον μυστήριον σφαλμάτων. Ἔρχεται, ὁ τὰ ἐνθυμήματα, καὶ τὰς πράξεις, καὶ τοὺς αἰσχροὺς λόγους, καὶ παῦ νόημα πονηρὸν εἰς ὅλους φανερῶν. Ἔρχεται, ὁ ἀλάθαστος, καὶ ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς, ὁ ἀπροσωπόληπτος Κριτὴς, ὁ ἀδωροδόκητος ἐξεταστὴς, ὁ πᾶσαν ῥυπαρὰν πρᾶξιν, καὶ αἰσχρὰν ἡδονὴν καταφλέγων, καὶ εἰς γέεναν παραπέμπων. Ἔρχεται, ὁ ἀγαπῶν εἰρήνην, καὶ μισῶν κάθε λογῆς πονηρὸν λόγον, καὶ πᾶσαν ἁρπαγὴν, καὶ ἁμαρτίαν,

τίαν, καὶ τὰς κάμνοντας τὰ σκάνδαλα, μάλιστα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν Ὀρθόδοξον τοῦ Κυρίου, τὰς ὁποίας αἰωνίως θέλει τιμωρήσει. Ἔρχεται ἐκεῖνος, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὁποίου ἡ Γῆ φεύγει, ἡ Θάλασσα ξηραίνεται, ὁ Οὐρανὸς τυλείεται ὡς χαρτίον, τὰ Ἄστρα πέφτουσιν, ὁ Ἀὴρ κλονεῖται, ὁ Ἥλιος σκοτίζεται, καὶ ἡ Σελήνη δὲν δίδει τὸ φῶς αὐτῆς. Αἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν σαλεύονται, τὰ Χερουβὶμ τρέμουσι, τὰ Σεραφὶμ ἐξίστανται, οἱ Ἄγγελοι φεύγουσιν, οἱ Ἀρχάγγελοι τρομάσσουσι, τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω δονεῖται, τὰ πάντα σείονται. Ἔρχεται, ὁ μὴ λαμβάνων πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ μὴ ἐλεῶν πτωχὸν ἐν κείσει. Ἔρχεται, ὁ ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὁ ἐλέγχων καὶ φανερώνων πάσης πνοῆς τὰ βουλεύματα, καὶ τὰ κινήματα. Ἔρχεται, ὁ ἐλεῶν τοὺς ἐλεήμονας, ὁ φοβερὸς ἐν βουλαῖς περὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἔρχεται, ᾧ πᾶν γόνυ προσκυνεῖ Ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων. Ἔρχεται, τοὺς μὲν δικαίους σῶσαι, καὶ δοξάσαι, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς κολάσαι, καὶ τιμωρῆσαι, οὗ ὁποίου ὁ θρόνος φλὸξ πυρὸς, καὶ οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον. Ἔρχεται μακαρίσαι τοὺς διψῶντας, καὶ τοὺς χορτάσαι πεινῶντας, καὶ ὀνειδίσαι. Ἔρχεται τιμῆσαι τοὺς ἀγωνιζομένους καὶ ἀγρυπνοῦντας ἐν προσευχαῖς, καὶ ψαλμῳδίαις, ἐν εὐχαριστίᾳ, δεήσει, καὶ ὑπομονῇ, τοὺς δὲ ῥαθύμους, καὶ ἀμελεῖς εἰς τιμωρίας παραπέμψαι. Ἔρχεται, εἰς μὲν τοὺς ἁμαρτωλοὺς φοβερὸς, πρὸς δὲ τοὺς δικαίους πρᾷος καὶ ἱλαρός· καὶ τί λέγει πρὸς αὐτούς; „Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν „ἡτοιμασμένην ὑμῖν Βασιλείαν, ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου" ἤγουν πρὸ τοῦ νὰ κάμω τὸν Κόσμον. Ὄχι ὅτι πλοῦτον πολὺ ἐκάμετε ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὅτι πολλὰ χρήματα ἀποκτήσατε, οὐδὲ ὅτι εὐγενεῖς, καὶ ἔνδοξοι ἐγενήκετε, ἢ ὅτι πολλοὺς δούλους καὶ δουλεύτραις εἴχετε, οὐχ ὅτι πολλοὺς ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας ἐκληρονομήσατε, οὐδὲ ὅτι πολλὰ ζευγάρια βοῶν, καὶ ἀγέλας προβάτων εἴχετε, οὐχ ὅτι ἀποθήκας καὶ εὔμορφα σπίτια οἰκοδομήσετε, οὐδὲ ὅτι τραπέζας πλουσίας, καὶ ἀλύπητα ἔξοδα ἀπολαύσετε, οὐδὲ ὅτι ῥοῦχα λαμπρὰ ἐνεδύσασθε, καὶ μύροις ἀλείφεσθε, ἢ ὅτι πολλὰ ἀπὸ ὅλους ἐτιμήθητε, καὶ ἐδοξάσθητε, καὶ ὑψώθητε, καὶ ἐμεγαλιώθητε, οὐδὲ ὅτι ἐνηστεύσατε, ἢ ἀγρυπνήσατε, ἢ παρθενίαν ἐφυλάξατε, ἢ ὅτι ἐκακοπαθήσατε. Ἀλλ' ὅτι ἐπείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ἤδετέ με ξένον, καὶ εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν συνηγάγετέ με, καὶ μεγάλως ἐπαρηγορήσατέ με· ἤδετέ με γυμνὸν, καὶ με ἐνδύσετε· ἐν ἀσθενείᾳ κατακείμενον, καὶ ἐπισκέψασθέ με, καὶ πολλῆς θεραπείας ἠξιώσατέ με· ἤδετέ με ἐν φυλακῇ, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἤλθετε πρός με. Τότε καὶ οἱ Δίκαιοι λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, πότε σὲ ἴδαμεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; ἢ ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ σὲ ἐσκεπάσαμεν; ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ διηκονήσαμέν σοι; Ὁ δὲ Δίκαιος Κριτὴς λέγει πρὸς αὐτούς· ἀλήθειαν σᾶς λέγω, ἀλήθειαν, ἐπειδὴ τὸ ἐκάμετε εἰς ἕνα ἀπὸ τούτους τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς μικροὺς καὶ πτωχοὺς, τοὺς ἀπορριμμένους, τοὺς ξένους, τοὺς πεινασμένους, τοὺς καταφρονεμένους, τοὺς λωβοὺς, τοὺς ἐν ἀνάγκῃ καὶ θλίψει, τοὺς ἐν λι-

μῷ

„μῷ καὶ δίψει, τὰς τετραυματισμένας ὑπὸ τῶν ἀθενειῶν. Ἐφ' ὅσον ἐ-„ποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε". Τὰ ἐμὰ μέλη ἐθερμάνατε, ἐμένα διηκονήσατε, τῷ ἐμῷ ψυχῷ ἀνεπαύσατε. διὰ τοῦτο „Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμα-„σμένην ὑμῖν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν". Δεῦτε ἐν πρώτοις, οἱ τὴν Πίστιν ἀμόλυντον φυλάξαντες· δεῦτε, οἱ δι' ἐμὲ πτωχεύσαντες τὴν πνευματικὴν πτωχείαν. Δεῦτε, οἱ ἐν ἐρημίαις, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς μετὰ τῶν θηρίων διὰ τὸ ὄνομά μου κατοικήσαντες. Δεῦτε, οἱ πενθοῦντες καὶ κλαίοντες. Δεῦτε, οἱ δι' ἐμὲ πεινάσαντες, καὶ διψήσαντες. Δεῦτε, οἱ δεδιωγμένοι οἕνεκεν Δικαιοσύνης, οἱ ὀνειδιζόντες, καὶ μισηθέντες διὰ τὸ ὄνομά μου. Δεῦτε, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ. Δεῦτε, οἱ ἐλεήμονες καὶ εὔσπλαγχνοι. Δεῦτε, οἱ ὀρφανοτρόφοι, οἱ ξενοδόχοι, οἱ τῶν χηρῶν προστάται, οἱ ὀρφανῶν καὶ ἀδικουμένων βοηθοί. Δεῦτε, οἱ τῶν ἀθενούντων παρηγορηταί. Δεῦτε, οἱ τῶν πεινωντῶν πληρωταί. Δεῦτε οἱ τῶν ἐν ἐξορίαις, καὶ πικραῖς δουλείαις ἐλευθερωταί. Δεῦτε, οἱ τῷ εἰρηνικῷ καὶ ἡσύχιον ζωῇ δι' ἐμὲ πολιτευσάμενοι. Δεῦτε, οἱ ἐν παρθενίᾳ, καὶ ἀσκήσει, καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ ἕως θανάτου ἀγωνισάμενοι. Δεῦτε, οἱ ἐν ἁγνείᾳ τῷ ψυχῷ, καὶ τὸ σῶμα ἄσπιλον, καὶ ἀμόλυντον διαφυλάξαντες. Δεῦτε, οἱ ἐν νηστείαις, καὶ ἀγρυπνίαις, καὶ ψαλμῳδίαις εἰς ὅλον σας τὸν ζωὸν διαπεράσαντες. Δεῦτε, οἱ καθ' ἑκάστην νύκτα καὶ ἡμέραν τῆς Ἐκκλησίας μὴ ἀφιστάμενοι. Δεῦτε, οἱ καταφρονήσαντες τῶν ἐπιγείων, ἀπολαύετε τὰ Οὐράνια. Δεῦτε, οἱ ἀφέντες δι' ἐμὲ Πατέρας, Μητέρας, γυναῖκας, υἱούς, θυγατέρας, οἴκους, ἀγροὺς, συγγενεῖς, καὶ φίλους, δεῦτε, ἀπολάβετε τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἐπουρανίου Ἱερουσαλήμ. Δεῦτε, καὶ θεάσαθε τὴν Δόξαν τὴν ἐμὴν, καὶ χαίρεσθε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Δεῦτε ἴδετε, τίνος καὶ ποίου Αὐθέντος ὑπηρέται εἶσε, καὶ χαρῆτε, καὶ σκιρτήσατε, ὅτι ὁ δικήσας εἶναι ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Εἰσέλθετε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σας· ἀπολαύετε τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. Εἰσέλθετε εἰς τὰς κατοικίας τοῦ Πατρός μου, ὅπου ἐπιθυμοῦσιν οἱ Ἄγγελοι παρακύψαι. Δέξασθε τὰ βραβεῖα καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὰ νικητήρια τῶν ἀγώνων σας, ὅπου ἐβαστάσατε τὸ βάρος, καὶ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας, καὶ ἀπολαύσατε τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ὑπεμείνατε πεῖναν καὶ δίψαν, κειτάμενοι εἰς τὴν γῆν, καὶ ξηροφαγίαν· λοιπὸν ἀπολαύσατε δόξης ἀνεικάστου, καὶ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Παραδείσου, ὃν προητοίμασα ὑμῖν τοῖς φίλοις μου. Ἀναπαυθῆτε εἰς τὰς φωτεινοειδεῖς Μονὰς, εἰς τὴν τρυφὴν, καὶ χαρμονὴν, τὴν τέλος οὐκ ἔχουσαν, εἰς σκηνώματα λαμπρὰ, καὶ δεδοξασμένα. Εἰσέλθετε εἰς τόπους φωτεινοὺς, καὶ λαμπροὺς, καὶ ἀνάπαυεσθε ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν θλίψεων, ἐκ τῶν ὀνειδισμῶν ὑμῶν, ὅπου ὑπομείνατε δι' ἐμὲ τὸν Δεσπότην σας. Ἀναπαύεσθε μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων, μετὰ Ἀποστόλων, μετὰ Προφητῶν, μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων Ἁγίων. Εἰσέλθετε εἰς τὸ ἐμὸν Παλάτιον, ὅπου οὐκ ἔστι πόνος,

ὁ λύπη, ὁ σεναγμὸς, ὁ δάκρυον, ἀλλὰ χαρὰ αἰώνιος, καὶ ζωὴ ἀθάνατος. Τοιαύτας δωρεὰς χαρίζομαι ἐγὼ τοῖς τὸν ἐμὸν λόγον φυλάξασιν· οὕτως ἐγὼ τιμῶ τοὺς ἐμὲ τιμήσαντας· ὅτως ἐγὼ δοξάζω τοὺς ἐμὲ δοξάζοντας· ὅτως ἐγὼ ἀναπαύω τοὺς τὰ ἐμὰ μέλη, τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀδυνάτους ἀναπαύσαντας· οὕτως ἐγὼ μακαρίζω τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν με ἐπιμελουμένους· οὕτως ἐγὼ ἀποδίδωμι πλουσίως, καὶ ἑκατονταπλασίως τὸν αἰώνιον ζωλύ. Ἐδώκατέ μοι ξηρὸν καὶ ὀλίγον ἄρτον· λάβετε τὸν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ἐδώκατέ μοι ἀργύριον, λάβετε Παράδεισον καὶ τὸν τρυφὸν αὐτοῦ· ἐδώκατέ μοι ἱμάτιον παλαιὸν, ἐνδύω ὑμᾶς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἀδύτου φωτός· ἐδώκατέ μοι ποτήριον ὕδατος, ἀπολάβετε τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῆς ἀναπαύσεως· εἰσηγάγετέ με ἐν τῇ σκέπῃ τοῦ πτωχίσας, ἰδὸ χαρίζομαι ὑμῖν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων· ἐδώκατέ μοι φθαρτὰ, λάβετε ἄφθαρτα· ἐδώκατέ μοι προσκαιρα, λάβετε αἰώνια· ἠξιώσατέ με τῆς τραπέζης ὑμῶν, λάβετε τρυφὸν αἰώνιον· ἐρρύσαθέ με ἀπὸ δεσμωτηρίου, καὶ φυλακὸν, ἐπεσκέψαθέ με ἀσθενοῦντα, ἐλύσατέ μοι τὸν πεῖναν, ἐναπαύξατέ μου τὸν δίψαν, ἐνίψατέ μου τοὺς πόδας, ἐθερμάνατέ με ῥιγῶντα, ἰδὸ χαρίζομαι ὑμῖν τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἐδώκατε πιλὸν, ἰδὸ δίδωμι ὑμῖν μαργαρίτας· ἐδώκατέ μοι χόρτον, δίδωμι χρυσόν. πάντα γὰρ τὰ ἡμέτερα Οὐράνια, καὶ ἄφθαρτα, τὰ δὲ ὑμέτερα πάντα εἶναι πιλὸς, καὶ χόρτος μαραινόμενος· τὰ δὲ ἐμὰ φῶς, καὶ ζωὴ, καὶ χαρὰ, καὶ ἀνάπαυσις. Γνωρίζω ἐγὼ πάντα ὅσα μοι ἐποιήσατε· γινώσκω ἐγὼ ὅσα ἐκ τοῦ σόματος ὑμῶν ἀποκόψατε, καὶ τὸν ἐδικὸν με ψυχὸν ἐχορτάσατε· ἠξιόρω καὶ δὸν ἀλησμονῶ ὅσα μ' ἐφιλοξενήσετε· καὶ διὰ ταῦτα πάντα ὅσα ἐν Οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρχει ἀγαθὰ, ὑμῖν χαρίζομαι τοῖς φίλοις με εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Ἴδετε, Ἀδελφοὶ, τῆς Ἐλεημοσύνης τὸ κέρδος; ἐγνωρίσατε αὐτῆς τὸν δυνάμιν; ἐμάθετε αὐτῆς τὸν ὠφέλειαν; Ἂς ἀκολουθήσωμεν καθ' ἕνας ὡς ἔχει καιρὸν ἐν ταύτῃ τῇ προσκαίρῳ, καὶ ματαία ζωῇ.

Εἶτα λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς δυνάμεις, καὶ ἀνελεήμονας, πρὸς τοὺς κακῶς τὸν βίον ἐξοδιάσαντας· „Ἐπείνασα, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν. „ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με" καὶ τὰ ἑξῆς. Ποσάκις ἦλθα εἰς τὴν θύραν σας, ζητῶντας ὀλίγον Ἐλεημοσύνον, καὶ ἄπρακτον, καὶ ἄδειον μὲ ἐγυρίσετε; ποσάκις ἦλθα εἰς τὰ σπήτιά σας, καὶ ἴδα τράπεζαν παντοίων ἀγαθῶν γεμάτον, καὶ ἐθρέφετε τοὺς πόρνας, ὅπου σᾶς ἐχόρδαν, καὶ τοὺς κόλακας, καὶ ἐμένα οὐδὲ κὰν κομμάτι ξηρὸν ψωμὶ δὸν μοῦ ἐδώκετε; διότι μὴ νὰ ἐζήτων ἀπὸ τὰ ἐδικά σας; ἀπὸ τὰ ἐδικά μου, ὅπου σᾶς ἔδωκα, ἐγύρδα, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν. Πολλαῖς φοραῖς ἦλθα εἰς τοὺς οἴκους σας, εἰς χειμῶνα βαρὺν, καὶ δυνατὸν, καὶ ἥμουν γυμνὸς, καὶ ξυπόλυτος, καὶ νὰ σωτύχω δὸν ἠμπόρουν ἀπὸ τὸν βίαν τῆς ψύχρας τοῦ χειμῶνος, καὶ τοῦ πάγου, καὶ ἐσεῖς μὲ διγάλετε ἔξω, καὶ μὲ ἀποδιώξατε, καὶ ὑβρίσετε, καὶ κὰν ὡσὰν ἕνα σκύλον δὸν μὲ ἐλογίσαθε. Διὰ τοῦτο λοιπὸν πηγαίνετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ὅπου εἶναι ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. διότι, ὄχι μό-

μόνον ἐσεῖς δὲ μὲ ἐλεήσετε, ἀλλὰ καὶ τὸς θέλοντάς με πολλάκις ἐλεῆσαι, τὸς ἐμποδίσετε, διὰ τὸ νὰ μὲ εἴπετε ἐπιθέτω, καὶ ἀπατεῶνα· λέγοντες, ὅτι οἱ πτωχοὶ εἶναι κλέπται, τί ἐλεῆτε αὐτός; Τὸς σκύλος ἐτρέφετε, τὰ ἄλογα ἐθεραπεύετε, τὰ κτεῖνα ἐπιμελεῖσθε, εἰς ὄνος, καὶ χοίρος, καὶ τρόβατα εἴχετε πολλὴν ἔγνοιαν, τὰ δὲ ἐδικά μας μέλη, τὸς πτωχὸς, καὶ ἀδυνάτος, ὐδέ ποτε ἐλεήσατε· ἔτζι ὐδὲ ἐσεῖς ἐλεηθήσεσθε. Καὶ δὲν γνωρίζετε, ἄθλιοι καὶ παλαίπωροι, ὅτι διὰ τῶν πτωχῶν ἔχει πᾶς ἄνθρωπος τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τος; δὲν ἐγνωρίσετε, ὅτι Ἀδελφός μος αὐτὸς ἐκάλεσα; δὲν ἠκούσετε τῆς λεγούσης Γραφῆς, ὅτι „Ὁ ἐ„λεῶν πτωχῷ δανείζει Θεῷ"; δὲν ἐμάθετε, ὅτι ἡ Κρίσις ἀνίλεως ἐστι τοῖς μὴ ποιήσασιν ἔλεος εἰς πτωχός; Ὦ πόσα ἐβόων οἱ πένητες, οἱ Ἀδελφοί μος, ὀδυρόμενοι, κλαίοντες, καὶ θρηνοῦντες, καὶ ἀπὸ ἐσᾶς ζητοῦντες Ἐλεημοσύνην! ποῖον λόγον ἐβόων, καὶ ἔλεγον, εἰς τὸ ἐπιστρέψαι ὑμᾶς τὴν ἀσυμπάθητόν σας, καὶ σκληρὰν καρδίαν; Καὶ τί ἔλεγον; καὶ τί δὲν ἔλεγον; Ἐλεῆτε ἡμᾶς διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· βοηθεῖτε· δότε, ἀγαθοποιοί· δότε, ἐλεήμονες· δότε, οἱ φίλοι τοῦ Χριστοῦ· δότε, οἱ εὔσπλαγχνοι· δότε, οἱ συμπαθεῖς, καὶ ἄλλα μύρια λόγια, καὶ χήματα ἐπιποθούμενοι, λέγοντες τὰ δυνάμενα καὶ λίθους μαλάξαι, καὶ αὐτὰ τὰ ἄχρια θηρία πρὸς ἡμερότητα ποιῆσαι.

Ὑμεῖς δὲ ἐσκληρύνατε τὰ σπλάγχνα ὑμῶν, καὶ ὐχὶ μόνον ὐκ ἐλεήσατε, καὶ ἐπαραμυθήσατε αὐτὸς, ἀλλὰ μάλιστα δέρνοντες αὐτὸς, τὸς ἐδιώκετε ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, τόσον ὅτι πολλοὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῆς πείνας, καὶ ἀπὸ τοῦ ψύχους. Ὦ πόσος ὀρφανὸς ἀδικήσατε, πόσας χήρας ἐπλεονεκτήσατε, πόσος ἀδυνάτος ἐθλίψατε, πόσος καταπονεμένος, καὶ αἰχμαλώτος κατεσήσατε. Ὦ πόσον μισθὸν μισθωτῶν ἐκρατήσατε, καὶ ὑπὲρ τούτων αἰωνίως τιμωρηθήσεσθε. Δὲν ἐμάθετε ἐκ τῶν πένητε Παρθένων, ὅτι πᾶσα ἀρετὴ χωρεῖς Ἐλεημοσύνην δὲν ὠφελεῖ τίποτε, ὡσὰν τὸ μαγέρεμα χωρεῖς ἅλας; Κἂν παρθενίαν εἴπῃς, κἂν νηστείαν, κἂν προσευχὴν, κἂν ἀγρυπνίαν, κἂν ξυροφαγίαν, κἂν πεῖναν, κἂν δίψαν, κἂν ὅ,τι ἂν εἴπῃς, χωρεῖς Ἐλεημοσύνην ὐδὲν ἐστι. Λοιπὸν, τί εἴπω, καὶ τί λαλήσω εἰς τὴν ἀπανθρωπίαν σας, καὶ εἰς τὴν κακήν σας προαίρεσιν; Διὰ τοῦτο πρὸς πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς λέγω· „Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κα„τηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον". διότι εἰς τὸ ἐμὸν Παλάτιον ἀνελεήμων ὐκ εἰσέρχεται, οὐκ ἀξιοῦται εἰς τὸν ἐμὸν Παράδεισον, οὔτε εἰς τὰς Οὐρανίος Μονὰς ἄσπλαγχνος, ἢ πανοῦργος· πονηρὸς, ἢ βλάσφημος ὐκ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐμὴν πασάδα· πόρνος, ἢ μοιχὸς, ἢ ἀρσενοκοίτης ὐκ ἀξιωθήσεται εἰς τὴν ἐμὴν Τράπεζαν· σκληρὸς, ἢ ἀμετάδοτος ὐκ ἀνακλιθήσεται εἰς τὰς αἰωνίος Μονάς· ἅρπαξ, ἢ πλεονέκτης ὐ μὴ περιπατήσῃ εἰς τὰ ἐμὰ Βασίλεια· κλέπτης, ἢ λοίδορος ὐ μὴ προσεγγίσῃ εἰς τὸ ἄνωθεν Θυσιαστήριον· ψεύστης, ἢ κατάλαλος, ἢ μεθυστὴς ὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὸ ἐδικόν μος σπῆτι· φιλάργυρος, ἢ ἀποστερητὴς ὐκ ἀναπαύσεται εἰς τὸ Οὐράνιον καταπέτασμα· ἀκάθαρτος, καὶ πόρνος, ἢ βέβηλος καὶ μεμολυσμένος δὲν ἔρχεται εἰς αἰωνίαν ἀνάπαυσιν· ῥάθυμος,

ἢ ἀμελὴς, ἢ ὑπνώδης, ἢ ἀνδροφόνος δὲν ἔρχεται εἰς τὸν ἐμὸν δεῖπνον· ὀργίλος, ἢ γογγυσὴς, ἢ μνησίκακος ὁ μὴ προσεγγύσῃ εἰς τὸν ἐμὸν νυμφῶνα· φλύαρος, ἢ γελωτοποιὸς ὁδ' ὅλως αὐλισθήσεται εἰς αἰώνια σκηνώματα· ἀδιάντροπος, ἢ φθονερὸς, ἢ ὅσοι τὰ τοιαῦτα φρονοῦντες, κληρονομίαν δὲν ἔχουν μὲ ἐμένα. Διὰ τοῦτο μὴ πλανᾶσθε, ἐπειδὴ κάνενας ἄδικος, ἢ τὶς τῶν τοιούτων εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ὁ καταξιωθήσεται· ἀλλὰ οἱ δίμετάδοτοι, οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, οἱ πενθοῦντες, οἱ πραεῖς, καὶ οἱ εἰρηνοποιοὶ εἰσελεύσονται εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καὶ χαρήσονται, καὶ ἀγαλλιάσονται, ὅτι ὁ μισθὸς αὐτῶν πολὺς ἐν τῷ Οὐρανῷ· ὑμεῖς δὲ οἱ ἀπαίδευτοι, καὶ ἀνελεήμονες· „ Πορεύεσθε εἰς „ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς Ἀγγέλοις αὐ„ τοῦ". Καθὼς δὲν ἐλεήσατε, ἔτζι ὁδὲ σεῖς ἐλεηθήσεσθε. Ὑπάγετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, οἱ κατηραμένοι, καὶ μεμισημένοι. Ἀποχωρεῖτε λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας, καὶ σύρτε ὅπου ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, καὶ τὸ πῦρ ὁ σβένυται. „ Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυ„ γμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ ἀπελεύσονται ὅτι εἰς κόλασιν αἰώνιον, καὶ οἱ δί„ καιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον". Ταῦτα λοιπὸν μαθόντες, Ἀδελφοὶ, ἐλᾶτε νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὴν πρᾶξιν ἡμῶν τὴν πονηράν. ἂς μετανοήσωμεν, ἂς στενάξωμεν, ἂς τύψωμεν τὸ στῆθος, ἂς ξυπνήσωμεν οἱ νυσάξαντες· οἱ ῥάθυμοι, καὶ ἀμελεῖς, ἂς ἀνανήψωμεν, ἂς κλαύσωμεν, καὶ ἂς δακρύσωμεν ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν· καὶ εἰ τινός τι ἐσυκοφαντήσαμεν, ἢ ἁρπάξαμεν, ἂς ἀποδώσωμεν τὸ ἄδικον, ἵνα μὴ κατακριθῶμεν ὑπὸ τοῦ Κυρίου. ἂς ἐλεήσωμεν, ἵνα εὕρωμεν ἔλεος παρὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἴτι ἔχωμεν κατά τινος, ἢ πρόσκοπτος, ἢ πλησίον, παντα ἂς συγχωρήσωμεν ἀπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν, καθὼς ὥρισεν ὁ Χριστὸς, ἵνα μὴ κατακριθῶμεν, καὶ καταδικασθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς Κρίσεως, καθὼς ἐκεῖνοι οἱ ἀνελεήμονες, καὶ μισάνθρωποι. Γενώμεθα εἰς ἀλλήλους εὔσπλαγχνοι, φιλάνθρωποι, ἥμεροι, φιλάγαθοι, μακρόθυμοι, ἀλλήλους ἀγαπῶντες, καὶ βοηθοῦντες, ἀλλήλους ὑπομένοντες, ἀλλήλους συγχωροῦντες, ἀλλήλους διορθούμενοι, ἀλλήλους νουθετοῦντες, ἵνα καὶ τῶν προειρημένων κολάσεων τὴν τιμωρίαν φύγωμεν, καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν περάσαντες, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, ἅμα τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Περὶ Ἀθενείας, καὶ Ἰατρῶν.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὁπόταν εἰς ἀῤῥωστίαν βαρεῖαν περιπέσῃς, ἄνθρωπε, μὴ ἀγανακτῇς, μηδὲ νὰ βλασφημήσῃς, ἀλλὰ ἐνθυμήσου τοῦ πολυάθλου τὸ κορμί, καὶ τῆς ἁγίας σαρκὸς αὐτοῦ τοῦ Ἰὼβ, ἐπειδὴ ἐν ἀληθείᾳ ἅγια ἦτον καὶ καθαρά· ὅτι ὀδύνας ἄνθρωπος ἠμπόρεσε νὰ ὑπομείνῃ τοιαύτας πληγὰς, καὶ κακοπάθειαν, ὡς ὁ δίκαιος Ἰὼβ ἐκεῖνος· διότι ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον ἐφαγώθη τὸ κορμί του ὑπὸ τῶν σκωλήκων, καὶ ἐσάπη καὶ ἐβρώμει τόσον, ὅτι δὲν ἠμπόρει νὰ φάγῃ κἀμμίας λογῆς φαγητόν. Διὰ τοῦτο ἔλεγε· „βρῶμον βλέπω τὰ σιτία μου". καὶ τὸν Θεὸν δυχαρίσει, ὅτι ἐδώσετο νὰ τὸν ἰατρεύσῃ, καὶ δὲν ἤθελε, διὰ νὰ φανῇ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἡ ὑπομονή του, διὰ νὰ ἔχωσι ὑπόδειγμα παραμυθίας οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς συμφορὰς ὁποῦ τοὺς ἔρχονται. Καὶ ἐσὺ ὁ ἀθενῶν αὐτῶν τῶν παρηγορίαν ἔχε· διότι, ἐὰν διὰ τὸν Θεὸν πάθῃς τι κακὸν, ἢ ἀπὸ πειρασμὸν ἀνθρώπων, ἢ καὶ ἐπιβουλῇ τοῦ διαβόλου, δυχαρίσει, καὶ μὴ βλασφημῇς τινά· διότι, καθὼς ἐκεῖνοι ὁποῦ παιδεύονται διὰ τὸν Θεὸν, κἄν τε διὰ μαρτυρίου, κἄν τε διὰ ἀσκήσεως καὶ παρθενίας, στεφανοῦται παρὰ Θεοῦ· ἔτζι καὶ ἐσὺ τῶν αὐτῶν στεφάνων ἀξιώνεσαι, ἐὰν ὑπομείνῃς τὰς συμφορὰς τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπερχομένας σοι· καὶ ἐὰν, ἢ καὶ ἀῤῥωστία ἔλθῃ σοι, ἢ καὶ θανάτος μεσιτεύῃ, καὶ τοῦ δυναμένου αὐτὰς κωλύσαι, ἀλλὰ μὴ θέλοντι, σὺ δυχαρίστησας. Διὰ τοῦτο ὅτε καλὸς ἄνθρωπος εἶναι χωρὶς δικαιοσύνου. διότι, ἐὰν εἶναι τινὰς δίκαιος, καὶ παραδοθῇ εἰς παίδευσιν, ἢ ἀθενείᾳ, ἢ ζημίᾳ, μὴ σκανδαλίζεσαι, ἀλλὰ εἰπὲ, ὅτι τοῦτος ὁ καλὸς ἄνθρωπος, ἂν τύχῃ ἔκαμε κἀνένα κακὸν, καὶ τώρα πληρώνει τὸν κανόνα ἐκεῖνον, διὰ νὰ μὴ κολαθῇ. Καὶ πάλιν, ἐὰν ἰδῇς ἄνθρωπον, ὁποῦ κάμνει πολλὰ κακὰ, καὶ πάλιν ἐν δυημερίᾳ εἶναι, μὴ θαυμάσῃς, ἀλλὰ εἰπέ· ἔτος ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ κάμνει μύρια κακὰ, καὶ δὲν παθαίνει κἀνένα κακὸν, ἂν τύχῃ καὶ ἔκαμε ποτὲ κἀνένα καλὸν, ἀπολαμβάνει ἐδῶ τὰ καλά του, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ ἐκεῖ μισθόν. Ποῖος ἄλλος ἄνθρωπος ἦτον ἀπὸ τὸν Ἰούδαν τὸν προδότην ἁμαρτωλότερος, καὶ ἀχαριστότερος, καὶ μιαρώτερος; καὶ διὰ νὰ μεταμελιθῇ, καὶ νὰ εἰπῇ· „Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον· διὰ τοῦτον τὸν λόγον δυδόκησεν ὁ Θεὸς, καὶ ἐχίδη τὸ δένδρον, ὁποῦ ἐκρεμάθη, καὶ δὲν ἀπέθανε τῆς ὥρας, μήπως καὶ μετανοήσῃ· ἀμὴ μὲ τὸ νὰ ἔπεσεν ὁ ἥλιος εἰς ἀπόγνωσιν, ἐκολάθη· τόσον μέγα κακὸν εἶναι ἡ ἀπόγνωσις εἰς τὸν ἁμαρτωλόν. Καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἂς ἔλθωμεν.

Πῶς καὶ ὁ Λάζαρος ὁ πτωχὸς, εἶχε καὶ αὐτὸς, ὡς ἄνθρωπος, κἀμμίαν ἁμαρτίαν, καὶ ὁ πλούσιος πάλιν εἶχε τίποτες καλὸν καμωμένον· διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἀβραὰμ τοῦ πλουσίου· τέκνον, ἐπῆρες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ

ζωῆσυ, καὶ ὁ Λάζαρος τὰ κακὰ αὐτῦ· ἤγουν ἔκαμες τίποτες καλὸν, ἀπέλαβες αὐτ' ἐκείνυ, τυτέστι τὸν πλῦτον, τὶ ὑγείαν, τὶ τιμὶ, τὶ τρυφὶ, καὶ ἐξυσίαν, καὶ πλέον ὐδὲν σοι χρεωστεῖται. Ὥστε, ὅταν ἴδῃς δίκαιον τιμωρύμενον, καὶ βασανιζόμενον, μὴ θαυμάσῃς, μόνον λέγε, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ τὸν καθαρίσῃ ἐδῶ· ἐὰν δὲ καὶ περισσότερον παιδευθῇ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τυ, αὔξησις δικαιοσυνῆς αὐτῦ γίνεται. Καὶ ἄκυσον καλὰ τῦτο, ὁπῦ θέλω νὰ σὲ εἰπῶ· ὁ Ἰὼβ ἦτον ἄνθρωπος δίκαιος, ἄμεμπτος, ἀληθινὸς, θεοσεβὴς, καὶ ἐπαιδεύθη ἐδὼ τὸ κορμί τυ, ἵνα μισθὸς λάβῃ εἰς τὸν Οὐρανόν. διότι λέγει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν· διὰ τῦτο σὲ ἄφησα νὰ παιδευθῇς, ἵνα φανῇς δίκαιος εἰς τὸν Κόσμον διὰ τῆς ὑπομονῆς συ. Μήπως ἡ παίδευσις, ἢ ἡ κακὴ συμβυλὴ τῆς γυναικός τυ ἐπαρασάλευσε τὸν Ἅγιον; ὄχι· ἀλλὰ μάλιστα ἀνδρειότερον τὸν ἔκαμε, τόσον ὅτι καὶ τὶ γυναῖκα αὐτῦ ἐπετίμησε. διότι καλλίτερα τὸ εἶχε νὰ παιδεύεται, παρὰ νὰ βλασφημήσῃ, καὶ νὰ εὕρῃ ἀπαλλαγὶ τῶν κακῶν. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν τὺς ἔλθῃ κάμμία ἀρρωσία, ἢ ζημία, πάραυτα βλασφημοῦσι, καὶ τὸν μὲν πόνον ἔχουν, καὶ τὴν πικρίαν, τῦ δὲ μισθῦ τῆς ὑπομονῆς εἶναι ὑστερημένοι. Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; τὸν δεργέτιν σου Θεὸν βλασφημεῖς; δὲν βλέπεις, ὅτι εἰς βαθὶ κρημνὸν ρίχνεις τῦ λόγυ συ, καὶ εἰς μεγάλιν πόλασιν ἔπεσες; δὲν ἐξεύρεις, ὅτι ὁ διάβολος διὰ τῦτο μᾶς φέρει εἰς τὰ κακὰ, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ βλασφημήσωμεν, νὰ κολασθῶμεν, καὶ ἂν σὲ ἴδῃ πάλιν βλασφημοῦντα, αὐξάνει μεγαλήτερον τὸν πόνον νὰ ἀδημονῆς· εἰδὲ καὶ σὲ ἴδῃ, πῶς ἀνδρείως ὑπομένεις, καὶ τὸν Θεὸν δυχαριστεῖς, παρευθὺς φεύγει ἀπὸ λόγυ συ. Ὦ ἄνθρωπε, μὴ νὰ ὅταν βλασφημήσῃς, ἐλαφρότερον κάμνῃς τὸν πόνον; ὄχι· μόνον χειρότερίν τὴν ὀδύνην ποιεῖς. Δὲν δυνάσαι νὰ ὑπνώσῃς, κοντύμενος ὑπὸ τῦ πόνυ; δυχαρίσησον καὶ δόξασον τὸν Θεόν· εἰδὲ καὶ βλασφημήσῃς, διώχνεις τῦ Θεῦ τὴν βοήθειαν ἀπὸ λόγυ συ, καὶ τὸν διάβολον κάμνεις δυνατώτερον καταπαύσυ. Ὅταν δὲ ὀρμήσῃ ἡ γλῶσά συ ἀπὸ κακῆς συνηθείας νὰ βλασφημήσῃς, δάγκασαι τὴν γλῶσαί συ δυνατὰ νὰ αἱματώσῃ, παρὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως νὰ ἐπιθυμήσῃς σταλαγματίαν ὕδατος, καθὼς ἔπαθεν ἐκεῖνος ὁ πλούσιος· διὰ τῦτο καλλίτερον νὰ ὑπομείνῃς τὸν πρόσκαιρον πόνον, παρὰ νὰ κολάζεσαι ἀθανάτα. Ὅταν λοιπὸν ἀσθενήσῃς βαρέα, Ἀγαπητὲ, καὶ ἔλθυν πρὸς ἐσένα φίλοι καὶ ἐδικοὶ, καὶ ἀναγκάζυν σε νὰ γνευθῇς, καὶ νὰ βασᾷς φυλακτὰ, τάχα πρὸς ὑγείαν συ, πρόσεχε δυνατὰ διὰ τὸν φόβον τῦ Θεῦ, νὰ μὴ δεχθῇς ταῖς δαιμονικαῖς συμβυλαῖς, ἀλλὰ ὑπόμεινε διὰ τὸν Θεὸν, καὶ θέλεις προξενήσει εἰς τῦ λόγυ συ μαρτυρικὸν στέφανον. διότι, καθὼς ὁ Μάρτυρ ὑπομένει ἀνδρείως τὰ μαρτύρια, καὶ τὰς τιμωρίας, διὰ νὰ μὴ προσκυνήσῃ τὰ Εἴδωλα, ἔτζι καὶ ἐσὺ ἔσῃ τῇ προαιρέσει τῆς ὑπομονῆς Μάρτυρ, δηλονότι ὅταν ἀποδιώξῃς τὺς Μάγους μετὰ ὕβρεως ἀπὸ τὸ σπῆτί σου, καὶ τότε οἱ ἀκύσαντες σὲ ἐπαινοῦν, καὶ λέγουν· καλότυχος ὁ δεῖνα ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀρρώστησε βαρέα, καὶ δὲν ἔστερξε νὰ μαντευθῇ· ἀμὴ εἶπε, καλλίτερα τὸ ἔχω νὰ ἀπεθάνω, παρὰ νὰ προδώσω τὶν Εὐσέβειαν τῆς Πίστεώς μυ.

Καὶ

Καὶ ἐπειδὴ ἐδὼ ποσῶτοι εἶναι οἱ ἔπαινοι τῶ δικαίω ἀνδρὸς, πόσον μάλιστα θέλει λάβῃ ἀξίως τῶς σεφανῶς ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων, καὶ Ἀρχαγγέλων τῶ Θεῶ, ἐπειδὴ δὲν ἐφρόδωκε τῶ ἀγάπῳ, ὁπῶ εἶχεν εἰς τὸν Χριστόν; Ἐὰν δὲ ἐκεῖνῶς ὁπῶ ἔνδυσαν, καὶ ἄρτον ἔδωσαν, καὶ ἔθρεψαν τῶς πεινασμένῶς, ὁ Χριστὸς τῶς φέρει εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐπαινεῖ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, πόσον περισσότερον θέλει ἐπαινέσει ἐκεῖνον, ὁπῶ ὑπομένει πολλῶ ἀθένειαν; καὶ διὰ νὰ εἶναι πόνος, ἔτζι εἶναι καὶ ὁ σέφανος λαμπρότερος. Αὐτὰ πρέπει καὶ ὑγιαίνοντες νὰ τὰ λέγουν τῶς ἄλλῶς, διὰ νὰ ἐνθυμῆται καὶ τῶ ἀθένειαν τῶ μακαρίου Ἀποστόλῶ Τιμοθέῶ, ὅτι ὐδέ ποτε ἀνεπαύθη ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀρρῶστίας. Ἐὰν δὲ ὁ Ἅγιος Ἐπίσκοπος ἐκεῖνος, καὶ τῆς Οἰκουμένης Διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος νεκρῶς ἀνέστνε, καὶ δαίμονας ἐδίωχνεν ἀπὸ τῶς ἀνθρώπῶς, πολλὰ ἀθενήματα ὑπέμεινεν εἰς ὅλῳ τῶ τῶ ζῶῶ, καὶ πολλὰ κακὰ ἀθενημένος, μ' ὅλον ὁπῶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ Ἀπόστολος ὁ Διδάσκαλός τῶ τὸν ἐφρόσαξε νὰ πίνῃ ὀλίγον κρασὶ διὰ τὴν ἀθένειάν τῶ, δὲν ἠθέλησε κἀμμίαν ἰατρείαν, μόνον ὑπέμεινεν ἀνδρείως τῶ πικρὰν ἐκείνῳ ἀθένειαν, διατὶ ἡμεῖς νὰ μὴν ὑπομένωμεν; Ποίαν ἀπολογίαν θέλομεν δώσει τῷ Θεῷ, διότι, ὅταν τύχῃ νὰ μᾶς ἔλθῃ κἀμμία ἀθένεια, ἀθημονοῦμεν, καὶ γογγύζομεν, καὶ τρέχομεν ἐκεῖ καὶ ἐδὼ ἀνυπομονήτως, καὶ δὲν ἀκούομεν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὁπῶ λέγει· „Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει". Καὶ ὐ μόνον τῶτο, ἀλλὰ καὶ μαντείαις, καὶ γοητείαις κάμνομεν δαιμονικαῖς, καὶ τὸν Θεὸν ἀφίνομεν, τὸν δυνάμενον βοηθῆσαι ἡμᾶς. Καὶ ποίαν συγγνώμῳ θέλομεν ἔχῃ; πῶς θέλομεν ἀπολογηθῆ τῷ Χριστῷ; πῶς νὰ τὸν παρακαλέσωμεν ἐν ταῖς προσευχαῖς; πῶς νὰ σεβῶμεν εἰς τῶ Ἐκκλησίαν; πῶς νὰ ἀκούσῃς τὸ Εὐαγγέλιον; ἢ μὲ ποῖα χέρια νὰ πιάσῃς τὸ κάλυμμα νὰ μεταλάβῃς τὰ ἄχραντα Μυστήρια; Ἀλλὰ ὐδ' ἄλλος δὲν δυνάται νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν διὰ ἐσένα, ἐὰν ἔχῃ τῶ παρρησίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὡσὰν τὸν Μωϋσῆν. Ἢ δὲν ἀκούεις, τί λέγει ὁ Θεὸς τῷ Προφήτῃ Ἱερεμίᾳ; μὴ μὲ παρακαλῆς διὰ τῶς Ἑβραίῶς, ὅτι δὲν σὲ ἀκούω. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν μόνον διὰ πλοῦτον, καὶ ὐξουσίαν, καὶ ὀφφίκια, ἀλλὰ νὰ δώσῃ καὶ τῶς ἐχθρῶς τῶς τίποτε κακὸν νὰ πάθουν, ἢ ζημίαν μεγάλῳ, ἢ νὰ κακοθανατήσουν παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν, καὶ εἰς αὐτῶς εὔχονται νὰ γένῃ ἥμερος καὶ φιλάνθρωπος, καὶ εἰς τῶς ἐχθρῶς τῶς ἀνήμερος, καὶ ὁμοιάζουν ἀρρώστῳ, παρακαλοῦντι τὸν Ἰατρὸν νὰ τῶ δώσῃ βότανον νὰ τρέφῃ τῶ ἀθένειάν τῶ· ἀλλ' ὁ Ἰατρὸς δὲν ἀκούει τὸν ἀθενῆ, ἀλλ' ἐὰν κλαίῃ, καὶ θρηνῇ, ποσῶς δὲν τὸν λυπᾶται· ὄχι διὰ ἀπανθρωπίαν νὰ τὸ κάμνῃ, ἀλλὰ διὰ φιλανθρωπίαν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸ κάμνουν καὶ οἱ Πατέρες τῶν μικρῶν παιδίων, ὅταν τῶς ζητῶσι μαχαῖρι, ἢ φωτίαν, δὲν τῶς τὸ δίδουν, ὅτι ἡ ζήτησίς των τὰ βλάβει, καὶ ὄχι τὰ ὠφελεῖ. Τὸν δὲ δίκαιον λοιπὸν καὶ ἀπὸ τῶ κόλασιν χειρότερον εἶναι πρέπον νὰ τὸν λογιάζωμεν, καὶ μὴ Βασιλείας Οὐρανῶν ἄξιον, ἐὰν νοσήσας, ἐγύρεψε μαντείας· ἐπειδὴ κάλλιον εἶναι ἐν ταῖς ἀρρῶστίαις νὰ ἀποθανῶμεν, πα-

ρὰ αὐ ἐλθθερωθῶμεν ὑπὸ τῆς ἀθενείας, εἰς ἀσέβειαν νὰ πέσωμεν, διότι αὐ καὶ ἰατρθθῶμεν τῆς ὥρας ὑπὸ τȣ Μαΰτεως, περισσότερον θέλομεν κολασθῆ.

Ἤκȣσας τὰ περὶ τȣ Λαζάρȣ τȣ πτωχȣ, πῶς ἐπάλθον εἰς ὅλων τȣ τὴν ζωὴν μὲ πεῖναν, καὶ ἀθένειαν, καὶ ἐρημίαν, ἕως ȣ ἀπέθανον εἰς τὴν πόρταν τȣ πλȣσίȣ, καταφρονȣμένος ὑπὸ τȣ πλȣσίȣ, καὶ ἐκείτετο τῶν σκυλίων φαγὶ, καὶ τόσον παράλυτος ἦτον, καὶ χεῖρας, καὶ πόδας, καὶ ὅλον τὸ κορμὶ σάπιον, ὅσον δὲν ἠμπόρει νὰ διώξῃ τȣς σκύλȣς, ὁπȣ ἤρχοντο καὶ ἔγλυφαν τὰς πληγὰς αὐτȣ· ἀλλὰ δὲν ἐζήτησε ποτὲ γοητείας καὶ μαντείας, ȣδὲ ἄλλȣ κάμμίαν ἰατρείαν, διὰ νὰ ἰατρθθῇ, ἀλλ' ἠγάπα καλλίτερα νὰ ἀποθανῇ μὲ ἐκείναις ταῖς πολλαῖς καὶ πικραῖς ἀθένειαις, παρὰ νὰ προδώσῃ τὸν ἀγάπȣν τȣ Θεȣ. Ἡμεῖς δὲ, ποίαν συγχώρησιν θέλομεν ἔχῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὁπȣ ἐκεῖνος ὑπέμεινε τόσα πικρὰ, καὶ ἡμεῖς διὰ ὀλίγȣν θερμασίαν, καὶ κεφαλαλγίαν προσκαλȣμεν τȣς Μάγȣς εἰς τὰ σπήτιά μας; Πολλοὶ μὲν ἀρρωσοῦν, ἀλλὰ κἂν δὲν τȣς λείπει ἡ ἀναγκαία τροφή· ἄλλοι πάλιν εἶναι πτωχοὶ, ἀμὴ ἔχουν ὑγείαν· ὁ δὲ Λάζαρος, ἐὰν ἦτον εἰς ἔρημον τόπον, νὰ μὴ ἦτον τινὰς νὰ τὸν ἰδῇ, δὲν ἐλυπεῖτο, ἀμὴ μὲ τὸ νὰ εἶναι ὢν μέσῳ κείμενος εἰς ποσȣτȣς δυημερημονȣς, παρὰ μηδενὸς ἐπιμελȣμένος· καὶ περισσότερον εἶχε τὸν πόνον, νὰ βλέπῃ τȣς ψθθολόγȣς καὶ κολακθθὰς νὰ ἀναβαίνουν, καὶ νὰ καταβαίνουν εἰς τȣ πλȣσίȣ τὸ σπῆτι. Καὶ ἡμεῖς, ἐὰν ἀρρωσήσωμεν, ἔχομεν ἐκεῖνον ὑπόδειγμα εἰς παρηγορίαν· ἐκεῖνος ȣδένα εἶχε νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ μάλισα ἦτον πεῖν τȣ Χρισȣ· καὶ τώρα, ὁπȣ ἔχομεν τόσλω Θεογνωσίαν, καὶ καλὰς ἐλπίδας τῆς ἀνασάσεως διὰ ἡτοιμασμένα ἀγαθὰ, ἔτζι θυμισκόμεθον ὀλιγόψυχοι; Ἂς ζηλθσωμεν τὸν Λάζαρον, Ἀδελφοὶ, εἰς τȣ ὑπομονȣ, καὶ πλȣσιοι, καὶ πτωχοὶ, κοσμικοὶ καὶ Μοναχοὶ, Σοφοὶ καὶ Διδάσκαλοι· ἤγȣν τȣ πενίαν, τȣ ἐρημίαν, καὶ τȣ πικραν ἀρρωσίαν εἰς ὅλων τȣ τȣ ζωȣ. Ποίαν συγγνώμȣν ἔξομεν ἡμεῖς καὶ ἀπολογίαν, διότι καὶ οἱ σοφοὶ τῶν Ἰατρῶν, ὅταν θέλουν νὰ κόψουν μέλη ἀνθρώπȣ, καὶ λίθȣς καὶ πωεία ἀπὸ αὐτὸν νὰ θγάζουν, ἢ ἄλλα ἀθενήματα καὶ πάθη, αὐτὰ τὰ μεγάλα πάθη δὲν τὰ ἰατρθόουν εἰς ἀπόκρυφον τόπον, ἀλλὰ μέσον εἰς τὸ παζάρι, διὰ νὰ τȣς βλέπȣν οἱ πολλοί· ὄχι πῶς νὰ τȣς μισοῦν, κάμνȣν τȣτο, ἀλλὰ διὰ νὰ παιδθόσουν τȣς ἄλλȣς, νὰ φροντȣν τῆς ὑγείας αὐτῶν. Ὅταν γȣν ἰδῇς δίκαιον καὶ καλὸν ἀνθρωπον σκοχωρȣμένον ὢν ἀρρωσία, παλαιπωρȣμένον, καὶ ἀποθανόντα βιαίως, εἰπὲ πρὸς ἑαυτόν· ἐὰν δὲν ἦτον Ἀνάσασις, καὶ Κρίσις, ὁ Θεὸς τὸν τοιαῦτα δι' αὐτὸν παθόντα μȣρια κακὰ δὲν ἄφινε νὰ ἀπολαύσῃ ἐδὼ κακὰ, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλȣν ζωȣ, καὶ αἰωνίαν· ἐπειδὴ, πῶς ἔχει λόγον, ὅτι τȣς μὲν πονηρȣς ἄφησε νὰ ἔχουν πολλὰς τρυφὰς εἰς τȣ ζωȣ ταύτȣν, τȣς δὲ δικαίȣς ἄφησε πάχειν ὢν μυρίοις κακοῖς. Δίκαιος ὢν τίνων, καὶ ὀνομαζόμενος, δικαίως καὶ ἐκάσῳ κατὰ τȣ ἀξίαν, καὶ τιμȣ ἀποδίδει, ὡς οἶδεν αὐτὸς ὁ Κύριος. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τȣς αἰῶνας. Ἀμὴν.

ΛΟ-

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ, εἰς τὰς δέκα Παρθένους.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὅταν λογιάσω, Ἀδελφοὶ, τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ πῶς ὁ χρόνος περνᾷ ὡσὰν τροχὸς, καὶ τὶ πολυκοπίασον διαγωγὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ Κόσμου, καὶ τῆς ζωῆς τούτης, καὶ πῶς παρατρέχει, καὶ περνᾷ ὁ αἰῶνας τοῦτος, πῶς ὅλα τὰ πάντα ὡσὰν ἴσκιος εἶναι, καὶ πῶς ἡ δόξα τοῦ Κόσμου τούτου εἶναι πρόσκαιρος, καὶ ἡ δυνατεία, καὶ ἡ ἐξουσία δὶ ὁλοκαπάλυτος, καὶ ἡ δυτυχία καὶ ἡ δυμορία εἶναι ὡς φαντασία, ὁ δὲ πλοῦτος ὡς ὄνειρον· ἔπειτα λογιάζω καὶ τὶ ἡμέραν τοῦ τέλους, καὶ τὶ γλυγορότατα ἐκείνου τῆς σωτελείας, καὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὁπῦ μέλλει νὰ δώσῃ καθ' ἕνας λόγον διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀκολάκδυτον Κριτὴ, καὶ τὶ φρικτὶ ἐκείνου κατάσασιν, πῶς καταβαίνει ὁ Κριτὴς ἀπὸ τοῦς Οὐρανοὺς ὡς ἀστραπή· πῶς τρέχουν αἱ δυνάμεις τῶν Ἀγγέλων ἔμπροσθεν αὐτοῦ μὲ παραχὶ μεγάλου· πῶς ἑτοιμάζεται ὁ φοβερὸς Θρόνος· πῶς ὁ Οὐρανὸς τυλίσεται ὡς χαρτίον· πῶς τὰ στοιχεῖα πάντα θέλουν κατακαῇ καὶ θέλουν διαλυθῇ ἀπὸ τὸν φόβον τους· πῶς ἡ γῆ ὅλη τρέμει, ἀναμνύσα τὸν ἐρχομὸν τοῦ Κριτοῦ· καὶ πῶς κράζοιν καὶ βοῦν αἱ σάλπιγγες· πῶς ἀνοίγονται τὰ μνήματα· πῶς ἐκτινάσσονται οἱ τάφοι· πῶς οἱ νεκροὶ ἀπιδῶσιν ὡς ἐξ ὕπνου· πῶς τὸ χῶμα, ὅσον νὰ κλείσῃ καὶ νὰ ἀνοίξῃ κανεῖς τὸ ὀμμάτιόν του, ἔρχεται εἰς τὶ πρώτιμο του τάξιν· πῶς μεταγυρίζουν καὶ αἱ ψυχαὶ εἰς τὰ σώματα αὐτῶν, πῶς οἱ δίκαιοι τρέχουν εἰς ἀπάντησιν· πῶς ἔρχεται ὁ Νυμφίος ὥρᾳ μεσονυκτίου· πῶς ὅσοι εἰσὶν ἕτοιμοι, καταξιώνονται νὰ σέβουν μέσα εἰς τὸν Νυμφῶνα· πῶς τοῖς ἀμελέσι, καὶ ὀκνηροῖς κλείεται ὁ Νυμφών· ὅταν συλλογιθῶ ταῦτα πάντα εἰς τὶ ψυχί μου, μακαρίζω τὰς φρονίμους Παρθένους, τὰς ὁποίας πρὸς ὀλίγον ἔφερεν ἡ Θεία Βίβλος τῶν Γραφῶν εἰς τὸ μέσον, ὅτι ἀγωνίθηκαν, καὶ ἐκοπίασαν πρὸς τὸ πάθος τοῦ ὕπνου. Ὅτι διὰ νὰ λογιάσουν τὸ ἀπέραντον, καὶ ἀτελεύτητον τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἐτήρησαν καὶ ἐφύλαξαν τὶ ὥραν τῆς παρουσίας· ὅτι ἐνθυμήθηκαν τὶ ἀπόλαυσιν τοῦ Νυμφίου, καὶ τὸν ἐρχομὸν αὐτοῦ· ὅτι διὰ νὰ δοκιμάσοιν ἀκριβῶς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, ἐφρόντισαν ἐπιμελῶς διὰ τὰς λαμπάδας· ὅμως δὲν μᾶς ἐμποδίζει τίποτε νὰ ἀναγνώσωμεν καὶ τὰς αὐτὰς θείας συλλαβάς.

„Ὡμοιώθη, λέγει, ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν δέκα Παρθένοις „ αἱ ὁποῖαι πέρνουσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, δυγῆκαν νὰ προϋπαντήσοιν τὸν Νυμφίον. Ἆρά γε πότε δυγῆκαν, ὅταν τὰς ἐκατάλαβον ἡ προθεσμία τῆς ζωῆς, ἢ ὅταν ἔφθασε τὸ πρόσαγμα τοῦ τέλους, καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ θανάτου; ὅταν ἐξῆλθον οἱ Ἄγγελοι καὶ τὰς ἐβίαζον νὰ λάβουν τὰς ψυχάς,

χὰς αὐτῶν, τάχα τότε δὺ ῏ηκαν εἰς ἀπάντησιν τῦ Νυμφίε; ὐχί. Ἀλλὰ τότε δὺ ῏ηκαν, ὅταν ἀπαρνήθηκαν τὺς βιωτικὺς πειρασμύς· ὅταν ἄρχισαν νὰ περιπατῶν τὶ καλὶ ῥράταν· ὅταν ἐφόκειναν νὰ περιπατῶν τὶ ῥωλὶ ὴ τεθλιμμυίλι ὁδόν· ὅταν ἠγάπησαν τὶ θελιματικὶ σκληραγωγίαν· ὅταν ἀπαρνήθηκαν τὺς γαμικὺς Νόμυς, ὴ δὲ ὑπεπάχθησαν εἰς αὐτύς· ὅταν ἐκαταφρόνησαν τὰς ἡδονὰς τῆς σαρκός· ὅταν ἐδιάλεξαν τὶ ἀγαθὶ μερίδα τῆς ἀφθαρσίας, ὴ παρθενίας· ὅταν ἔπαξαν νὰ περάσυν τὶ ζωὶ τυς μὲ σωφροσύνι, ὴ παρθενίαν· ὅταν ἠγάπησαν τὸν καλὸν Νυμφίον· ὅταν ἐπεθύμησαν τὸ κάλλος, ὴ τὶ ὡραιότητα τῆς Βασιλείας· ὅταν ἐξεγδύθησαν ἀπὸ πᾶσαν φροντίδα τῦ φθαρτῦ Κόσμυ τότε, τότε δὺ ῏ηκαν εἰς ἀπάντησιν τῦ Νυμφίε. „Καὶ ἦσαν, λέγει, αἱ πόν„τε φρόνιμοι, ὴ αἱ πόντε μωραί". Καὶ πᾶιον εἶναι τὸ γνώρισμα τῶν φρονίμων; Ὅτι ἔσμιξαν εἰς τὶ σωφροσύνι, τυτέστιν εἰς τὶ Παρθενίαν, ὴ τὶ Ἐλεημοσύνι· ἐσόλισαν τὶ Παρθενίαν μὲ τὰ καλὰ ἔργα· ἐγνώρισαν καλὰ, ὅτι ἡ Πίστις χωρὶς ἔργα εἶναι νεκρά· ἐγνώρισαν, ὅτι τὸ σῶα κατόρθωμα δὲν φθάνει πρὸς σωτηρίαν· διότι δὲν δύναται ποτὲ ἀετὸς νὰ πετάξῃ νὰ πηγαίνῃ εἰς ὕψος πολὺ μὲ σῶα πτερόν. Ἐνθυμήθηκαν τὶ φωνὶ τῦ Νυμφίε, ὁπῦ λέγει· „Ἔλαιον θέλω, ὴ ὐ θυσίαν"· ὴ πάλιν ἀλλῦ. „Καταπαυχᾶται ἔλεος κρίσεως"· ἤγουν ἡ Ἐλεημοσύνη νικᾷ τὶ δικαίαν Κρίσιν τῦ Θεῦ, ὴ τὸν κάμνει νὰ ἐλεήσῃ τὺς ἁμαρτωλύς.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐσυμβουλεύθησαν ταῦτα πάντα καλῶς, καὶ πρεπόντως αἱ φρόνιμοι, ἐγέμισαν τὰ ἀγγεῖά τυς ἔλαιον. Ποῖα εἶναι τὰ ἀγγεῖα; Αἱ κοιλίαι τῶν πτωχῶν, αἱ ψυχαὶ τῶν πεινασμένων. Ἔκαμαν τὺς πτωχὺς μεσίτας τῦ πνευματικῦ γάμυ· ἑτοίμασαν καὶ ἔλαβαν μὲ λόγυ τυς τὰ ἔξοδα τῶν οἰκτιρμῶν, ὴ τῦ ἐλέυς. Οἱ πεινασμένοι ἐχόρτσαν, καὶ ἐτρέφοντο, ὴ αἱ λαμπάδες αὐτῶν ἐλαμπρύνοντο· οἱ πτωχοὶ δυχαρίσυν, ὴ ὁ Νυμφίος δυφραίνετο· ἡ Ἐλεημοσύνη ἐπαυξήθη, καὶ ὁ Νυμφῶνας ὁπῦ ἤλπιζαν, ὴ ἐθαρρῦσαν νὰ λάβουν, δυτρεπίζετο· ὴ αὗται αἱ φρόνιμοι Παρθένοι ἔκραζαν βοῶσαι τὸ ῥητὸν τῦ Δαβίδ· „Ἡτοιμάθημεν, „ὴ ὐκ ἐταράχθημεν"· αἱ δὲ μωραὶ βαστάζυσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐφαίνοντο σκέαμεναι μακρόθεν τῦ Νυμφίε, διότι ἐσβυώνοντο αἱ λαμπάδες, διὰ νὰ μὴ ἔχυν λάδι. Διὰ νὰ σοχαθοῦν, ὴ νὰ ἀπυδάξουν μόνον εἰς κατόρθωμα, ἤγυν πῶς νὰ φυλάξουν παρθενίαν μόνον, τῆς δὲ Ἐλεημοσύνης ἠμέλησαν· ἀλλοίμονον, πῶς τὶ μὲν Παρθενίαν, ὴ καθαρότητα τῆς σαρκὸς ἀπόκτησαν, τὶ δὲ συμπάθειαν πρὸς τὺς πτωχὺς δὲν ἀπόκτησαν· πῶς τὶ μὲν σωφροσύνι, καὶ παρθενίαν ἠγάπησαν, τὶ δὲ φιλοξενίαν ἀπεγράφησαν, ὴ ἐμίσησαν. Τί γίνεται λοιπὸν ἕως τέλους; Διὰ τὸ νὰ ἀργοπόρησαν ὁ Νυμφίος, ἐνύσταξαν ὅλαι αἱ Παρθένοι· ἀλλὰ αἱ μὲν φρόνιμοι, ἐπειδὴ εἶχαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν γεμισμένας λάδι, ἦσαν βέβαιαι, πῶς δὲν θέλουν σβεσθῆν αἱ λαμπάδες αὐτῶν· αἱ δὲ μωραὶ ἀπαντύχαιναν τὸν καιρὸν τῆς ἀνάγκης, τυτέστι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τυς. Καὶ εἶπα, διατί δὲν λέγω τὸ σωστομώτερον; Ἤλ-

θεν

θεν ἡ ὥρα, ἔφθασεν ὁ καιρὸς, ἄρχισαν οἱ κτύποι, ἔκραζαν αἱ σάλπιγγες, ἔτρεμον τὰ στοιχεῖα. Ὁ ἀέρας ἐκλονίζετο, ὁ Οὐρανὸς ἔτρεμε, τὸ στερέωμα ἐσαλεύετο, οἱ Ἀστέρες ἐλύοντο, καὶ ἔπιπτον, αἱ Δυνάμεις ἐταράσσοντο, Ἄγγελοι ἔτρεχαν προπέτερα, καὶ ἀστραπαὶ ἐπήγαιναν ὁμπρὸς, καὶ ἡ Κτίσις ὅλη εἶχε μεγάλην σύγχυσιν, καὶ παραχλῶ, διότι δὲν ἔρχεται ἐν ἡμέρᾳ ὁ Κριτὴς, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτός.

Ἔπειτα λοιπὸν ἔγινε κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη, καλοῦσα πάντας πρὸς ἀπάντησιν, ἡ ὁποία φωνὴ ἔλεγεν· „Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος, ἐξέλθετε εἰς ἀ„πάντησιν αὐτοῦ". Τί γίνεται λοιπόν; Ἐξανέστησαν αἱ Παρθένοι, ἀπεδίωξαν τὸν ὕπνον, ἐπίασαν τὰς λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἀλλὰ τῶν μὲν φρονίμων αἱ λαμπάδες ἐκαίοντο, καὶ ἔφεγγον, τῶν δὲ μωρῶν δὲν ἐφαίνοντο. Αἱ μὲν λαμπάδες τῶν φρονίμων ἐποτίζοντο μὲ τὸ λάδι τῆς Ἐλεημοσύνης, τῶν δὲ μωρῶν ἀπεσβένυντο. Ἐλεεινὸν ἦτον τὸ πρᾶγμα, μεγάλη καὶ φεικτὴ ἀράγκη ἐπεριτειγύεισε τὰς γυναῖκας, ὁποῦ δὲν εἶχον πλέον πῦ νὰ φύγεν. Δὲν εἶχον ἡ συμφορὰ τῆς δυσυχίας ἐκείνης ἀφορμὴν κἀμμίας παρηγορίας. Τότε λοιπὸν ἦλθαν πρὸς τὰς φρονίμους, καὶ ἐζήτεν ἀπ' αὐτὰς ἐκεῖνο, ὁποῦ δὲν ἐδύνοντο νὰ πάροσιν, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτάς· δότε μας ἀπὸ τὸ λάδι σας, ὅτι σβυώνται αἱ λαμπάδες μας. Ἔπρεπε μάλισα τότε νὰ ταῖς μιμηθῆτε, καὶ νὰ μὴ ταῖς παρακαλῆτε πῶρα· ἔπρεπε τότε, ὁποῦ ἐπαρακαλοῦσαν ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐπωλοῦσαν τὸ ἔλαιον νὰ ἀγοράσετε. Δότε μας, λέγουν, λάδι. Εὔκερα κοπιάζετε παρακαλῶντας τὰς φρονίμους, ὦ ἀμελεῖς καὶ ῥάθυμοι. Ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ χαλάσῃ ἡ παντήγυρις τῆς ζωῆς, ἐπέρασεν ἡ πραγματεία τοῦ Κόσμου. Δὲν εἶναι πλέον καιρὸς πωλήσεως, καὶ ἀγοράσεως. Τῶρα ἀπὸ τὰ ἔργα ζητεῖται ἡ ἀπόδειξις. Ἔπρεπε ἀπὸ τὸ πρῶτον νὰ σοχαθῆτε τὸν ἀγῶνα τοῦτον· ἔπρεπε νὰ ἔχετε σύνοιαν, καὶ νὰ φροντίζετε διὰ ταύτην τὴν ἀπάντησιν· ἔπρεπε νὰ λογιάζετε, ὅτι λαμπάδες χωρὶς λάδι δὲν δυνάνται νὰ φέξεν. Μᾶς λέγετε νὰ σᾶς δώσωμεν ἀπὸ τὸ λάδι μας; Δὲν σολίζεται ποτὲ κανεὶς, ὅτε καλλωπίζεται μὲ ξένα ἔργα· καθ' ἕνας εἴτι ἔσπειρεν, ἐκεῖνο θερίζει. Δότε μας ἐσεῖς ἀπὸ τὸ λάδι σας; Τί εἶπον λοιπὸν πρὸς αὐτὰς αἱ φρόνιμοι; μήπως καὶ δὲν μᾶς φθάσῃ καὶ ἡμᾶς καὶ ἐσᾶς. ἀλλὰ πηγαίνετε καλλίτερα εἰς ἐκείνους, ὁποῦ τὸ πωλοῦν, καὶ ἀγοράσετε. Ἂν καὶ ὀλίγη ὥρα ἀπέμεινεν ἀκόμη, ὅμως δράμετε, πάμετε κόπον, ἀκόμη δὲν ἦλθεν ὁ Νυμφίος· ἀπεδάσατε πρὶν νὰ κλειθῶν αἱ πόρται· πηγαίνετε πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε. Καὶ ποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁποῦ τὸ πωλοῦν, ὦ φρόνιμοι; διότι δὲν τοὺς ἠξεύρουν αὐταὶ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι συνηθισμέναι νὰ κάμνουν τέτοιαν πραγματείαν. Ἀπεκρίθησαν αἱ φρόνιμοι, καὶ εἶπον· ἐκεῖνοι ὁποῦ κάθονται εἰς τὰς πόρτας τῶν Ἐκκλησιῶν· οἱ πτωχοὶ, καὶ ζητοῦλοι, αἱ λογικαὶ χελιδόνες, ἡ ὁποίαις εὐαγγελίζουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νοητῶν ἀοίζιν, οἱ αἰδέσιμοι, καὶ τίμιοι μεσῖται πρὸς τὸν Δεσπότην, οἱ ἀνίκητοι Ῥήτορες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως.

Πηγαινάμεναι δὲ νὰ ἀγοράσουν, ἦλθεν ὁ Νυμφίος, (ὦ τῆς μεγά-

λης συμφορᾶς καὶ τȣ̃ αὐτατρȣ̃τȣ πόνȣ! ὦ τῆς ἀπαρηγορήτȣ ζημίας! ὦ κλαυθμȣ̃ καὶ ὀδυρμȣ̃ ἀπαρηγορήτȣ!) πηγαινάμεναι νὰ ἀγοράσȣν ἔλαιον, ἦλθεν ὁ Νυμφίος. Ἦλθεν ἡ χαρὰ, ὁπȣ̃ ἀπαντύχαιναν, καὶ ἐθαρρȣ̃σαν· ἦλθε τὸ καύχημα τῶν δικαίων· ἦλθε τὸ φῶς ὥρα μεσονυκτίȣ· ἀπλώτησαν αἱ φρόνιμοι, καὶ ἐσέβηκαν εἰς τὸν Νυμφῶνα, μαζὶ μὲ τὸν Νυμφίον. Φείττω εἰς τὸ θέαμα, ὁπȣ̃ ἔγινε, τρέμω τȣ̃ ἀτοχίαν, ὁπȣ̃ ἐσωέβη εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ ὅλως ὀξίσαμαι διηγȣ̃μενος τȣ̃ τοιαύτȣ συμφοραύ. Τȣ̃ πασάδα τȣ̃ φοβεραὺ ἐπιθυμȣ̃σαν νὰ ἰδȣ̃ν, καὶ διὰ ταύτȣ ἀπαρνήθηκαν ταῖς χαραῖς τȣ̃ Κόσμου· τὰ πάθη ἐκράτησαν, τὰς ἡδονὰς ἐπολέμησαν, καὶ τὰς ἐνίκησαν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἔχȣν ἔλαιον, εὗρον σφαλισμένας, καὶ κλειδωμένας ταῖς πόρταις τῆς Βασιλείας. διότι, ὡσαὺ ἦλθαν, ἔκρȣον λέγȣσαι· „Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν". Ὁ δὲ κριτὴς ἔκραξε φοβερῶς ἀπὸ μέσα, καὶ εἶπε τρὸς αὐτάς· „Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, „ȣ̃κ οἶδα ὑμᾶς". Ὦ τῆς μεγάλης συμφορᾶς, καὶ δυστυχίας! ὅτι καὶ τȣ̃ πικραὺ καὶ θλιβεραὺ ταύτȣ ἀπόκρισιν, ȣ̃χὶ δι' Ἀγγέλȣ, ἀλλὰ αὐτὸς ἀπατός τȣ τȣ̃ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὰς, διὰ νὰ ἀκȣ́σȣν καὶ τῆς φωνῆς αὐτȣ̃, καὶ μὴ δυνάμεναι νὰ ἰδȣ̃ν τὸ πρόσωπόν τȣ, νὰ ὑπομένȣν περισσοτέραν βάσανον, καὶ λύπȣ. „Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ȣ̃κ οἶδα ὑ„μᾶς „ἤγουν ἀληθινὰ ἀληθινὰ σᾶς λέγω, δὲν σᾶς ἠξεύρω!. Δὲν μᾶς ἠξεύρεις Δέσποτα; δὲν ἐρρίφθήκαμεν εἰς ἐσένα ἀπὸ γεννήσεως τῆς Μητρὸς ἡμῶν; δὲν ἀκολȣθήσαμεν ὀπίσωσȣ; δὲν ἐφυλάξαμεν ἀπὸ νεότητος ἡμῶν ἁγνείαν, καὶ παρθενίαν; τὸ σῶμα ὁπȣ̃ ἔπλασας, δὲν τὸ ἐφυλάξαμεν ἄφθορον καὶ καθαρόν; τὰ μέλη μας δὲν τὰ ἐπροδώκαμεν εἰς τὰ πάθη; Ἐθαρρȣ́σαμεν νὰ πάρωμεν σεφανȣς παρὰ τῆς ἁγίας σȣ, καὶ ἀχραύτȣ δεξιᾶς, καὶ τώρα μᾶς ἀπέκλεισας τὰς θȣ́ρας, καὶ λέγεις, πῶς δὲν μᾶς ἠξεύρεις; Διατί, Δέσποτα; Ἐπειδὴ ἐπείνασα, καὶ δὲν μȣ̃ ἐδώκετε νὰ φάγω· ἐδίψησα, καὶ δὲν μȣ̃ ἐδώκετε νὰ πίω· ξένος ἤμȣν, καὶ δὲν μὲ ἐβάλετε μέσα εἰς τὸ σπῆτί σας· ἀθενὴς καὶ εἰς φυλακὴν ἤμȣν, καὶ δὲν ἤλθετε νὰ μὲ ἰδȣ̃τε, καὶ νὰ μὲ παρηγορήσατε. Ἐγγράφως σᾶς παρήγγειλα, καὶ εἶπα, ὅτι ὅσον δὲν ἐκάμετε εἰς ἕνα ἀπὸ τȣ̃ς παραμικρȣ̃ς καὶ ἐλαχίστȣς τȣ́τȣς τȣ̃ς Ἀδελφȣ́ς μου, ȣ̃δὲ ἐμένα τὸ ἐκάμετε. Τὸ λοιπὸν, ὦ Δέσποτα, ὑπέρως καὶ ματαίως ὑπεμείναμεν τȣ̃ς τόσȣς κόπȣς, καὶ τȣ̃ παλαιπωρίαν τῆς σαρκός; ματαίως ἐτυραννίσαμεν τȣ̃ λόγȣμας καθ' ἑκάστȣ εἰς ἀγρυπνίαις καὶ ὁλονυκτίαις; ματαίως τὸ λοιπὸν ἐποθήσαμεν ἐσένα τὸν Οὐράνιον Νυμφίον, καὶ ἐφυλάξαμεν τȣ̃ παρθενίαν μας ἄφθορον, καὶ ἀμόλυντον ἕως τέλȣς; Ναὶ, λέγει, ἀληθῶς παρθένοι ἐσὲ, ἀλλὰ προῖκας δὲν ἔχετε· Παρθένοι μὲν ἐσὲ, ἀλλὰ δὲν ἔχετε νυμφικὸν σολισμόν. ἀληθῶς ἐφυλάξετε τȣ̃ ἁγνείαν, καὶ καθαρότητα τῆς σαρκὸς, ἀλλὰ τȣ̃ φιλανθρωπίαν τȣ̃ ἐπληγώσετε μὲ τȣ̃ ἀπανθρωπίαν, καὶ ἀσπλαγχνίαν. τὸ σῶμά σας ἀμόλυντον, καὶ καθαρὸν εἶναι, ἀλλ' οἱ τρόποι, καὶ τὰ καμώματά σας εἶναι ἀνελεήμονα, καὶ ἄσπλαγχνα. ὁ ἐδικός μȣ σολισμὸς δὲν εἶναι τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῆς φιλανθρωπίας. Δεῖ τοίνυν, ἤγȣν, πρέπει λοιπὸν καὶ ἐκεῖναι, ὁπȣ̃ ποθȣ̃ν καὶ ἐπι-

πιθυμῶν νὰ νυμφεύθῶν μὲ λόγου μου, καὶ νὰ γένων Νύμφαι ἐδικαί μου; νὰ ἔχουν καὶ αὐταῖς παρόμοιον σολισμὸν μὲ ἐμένα. Δὲν δύναμαι νὰ λάβω ἐγὼ Νύμφην, ὁπῶ νὰ μάχεται τοὺς τρόπους, καὶ τὰ καμώματά μου· δὲν σεβάζω πόλεμον εἰς πασάδα εἰρηνικόν. Ἀπέλθετε, πηγαίνετε ἀπὸ λόγου μου. εὔκερα καὶ ματαίως ἐνοχλεῖτε τὰς θύρας· διότι ἡ ἐδική μου Βασιλεία τῶν ἐλεημόνων εἶναι κατοικητήριον. Ἐκεῖνος ἔρχεται ἐν δυκολίᾳ πρὸς ἐμένα, ὅποιος μιμηθῇ τὴν δύπλαγχνίαν μου εἰς τοὺς δεομένους, καὶ πτωχούς· ἐκεῖνος ὁπῶ γένῃ πτωχὸς τῷ πνεύματι. ἐκεῖνος ὁπῶ κλίνει τὴν ἀκοὴν αὐτῶ εἰς τοὺς δεομένους, καὶ πτωχούς. ἐκεῖνος ὁπῶ λογιάζει τὰς συμφορὰς, καὶ δυσυχίας τῶ γειτόνου του, ὡσαὶ καὶ ἐδικάς του. ἐκεῖνος ὁπῶ δακρύζει καὶ λυπᾶται εἰς ταῖς ξένοις συμφοραῖς, καὶ δυσυχίαις. ἐκεῖνος ὁπῶ γεμίσει καὶ χορτάσει τὰς ψυχὰς τῶν πενήτων, καὶ τῶν πτωχῶν τὸ παῦ ἀγαθόν. ὅποιος ἐζέσανε, καὶ ἐθέρμανε τὰ κορμία τῶν γυμνῶν. εἶτις δὲν παρήκουσε τὰς φωνὰς τῶν ἀθενῶν· ἐκεῖνος ὁπῶ ἐπαρηγόρησε τοὺς ὀλιγοψύχους, καὶ λυπημένους μὲ λόγους παρηγορητικούς. ὅποιος ἐδέχθη ξένους εἰς τὴν σκέπην τῶ σπιτίου αὐτῶ. ἐκεῖνος ὁπῶ ἐσπόγγισε, καὶ ἀφανίσε μὲ τὸν σπόγγον τῆς δύπλαγχνίας τὰ δάκρυα τῶν χηρῶν. ἐκεῖνος ὁπῶ ἐλάφρυνε μὲ τὴν προσασίαν, καὶ βοήθειαν αὐτῶ τὸ βάρος τῆς ὀρφανίας.

Ὅμως ταῦτα πάντα μὴ τὰ θαυμάζετε, καὶ νὰ τὰ ἐπαινῆτε μόνον μὲ τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ μιμηθῆτε αὐτὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα. διότι ἡ σφραγὶς καὶ ἡ βεβαίωσις τῆς γλώσσης εἶναι τὸ χέρι, καὶ αὐτὸ δηλοῖ ἡ ἐπίδοσις τῆς δεξιᾶς. Τὸ λοιπὸν ἂς ἀγαπήσωμεν τοὺς πτωχούς, καὶ ἂς τοὺς περιποιηθῶμεν, καθὼς δύναται καθ' ἕνας. Ἂς ἀκούσωμεν τὰς φωνὰς τῶ Δεσπότου, καὶ ἀφ' οὗ μάθωμεν τὸν φόβον, θέλομεν φύγῃ τὴν δοκιμήν. Ἂς λυπηθῶμεν τῶ λόγου μας διὰ τῶν πενήτων. διότι αἱ Παρθένοι, διὰ νὰ μὴ τιμήσεν τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ τὴν Ἐλεημοσύνην, διὰ τοῦτο ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Νυμφῶνα. Ποία ἀγαθὴ ἐλπὶς ἀπέμεινεν εἰς τοὺς ἁμαρτωλούς, ὅταν ὑβρίζοων τὴν φιλανθρωπίαν μὲ τὴν ἀπανθρωπίαν; Καὶ λέγωντας ταῦτα πρὸς τοὺς ἀθενεστέρους, διὰ νὰ βεβαιώσω τὴν συνείδησιν αὐτῶν, δὲν θέλω βλάψῃ ποσῶς τοὺς καλογνώμους, καὶ ἐναρέτους ἄνδρας· μάλιστα δὲ, θέλω τοὺς κάμῃ καὶ θερμοτέρους, καὶ σπουδαιοτέρους πρὸς τὴν δύσέβειαν, καὶ τὰς ἀρετάς.

Τὸ λοιπὸν, ἂς ἰδοῦμεν καὶ ἂς σοχασθῶμεν, Ἀδελφοὶ, ἕως ὁποῦ σέκει ἀκόμη ἡ Πανήγυρις τῶ Κόσμου τούτου, πῶς νὰ πραγματευθῶμεν, διὰ νὰ ἔχωμεν νὰ δώσωμεν τότε καλὴν ἀπολογίαν, ἔμπροσθεν τῶ φοβερῶ Κριτῶ. Ἂς δείξωμεν τὸν θρόνον, πρὶν νὰ βαλθῶν οἱ Θρόνοι. ἂς προφθάσωμεν τὴν παρουσίαν, καὶ τὸν ἐρχομὸν τῶ Νυμφίου· ἂς δράμωμεν γλυγορώτερα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· ἂς προφθάσωμεν, καὶ ἂς προλάβωμεν τὴν διατεταγμένην ὥραν τῆς Κρίσεως· ἂς θεραπεύσωμεν, καὶ ἂς ἡμερώσωμεν, τὸν Κριτήν· ἂς μὴ ἀναμείνωμεν νὰ παρασταθῶμεν εἰς τὸ φρικτὸν Βῆμα ἐκεῖνο ἀναπολόγητοι. ἂς σκορπίσωμεν πύρα τὰ χρήματα, διὰ νὰ διαλύσωμεν, καὶ νὰ ἀφανίσωμεν τότε τὰ ἐγκλήμα-

ματα, καὶ ἁμαρτήματα· ἂς συμμιλήσωμεν κατὰ μόνας μετὰ τοῦ Κριτοῦ, διὰ νὰ μὴ μᾶς καταδικάσῃ ἔμπροσθεν παντὸς τοῦ πλήθους. Ἔπαρε μεσίτιν, πρὸς τιμὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ τὸν πτωχόν, καὶ δι' αὐτοῦ φιλοδώρησον τὸν Κριτήν. εἰς αὐτὸν μόνον ξεθάρρησον τὸ τοιοῦτον Μυστήριον. Διὰ αὐτὸν πολλοὶ τοῖς καταδίκοις τὸ δίκαιον. ὁ πτωχὸς λαμβάνει, καὶ ὁ Κριτὴς ὑπογράφει τιμὴν συγχώρησιν· ἐγγράφως δέχεται, καὶ ξεχίζει τὰ χειρόγραφα, διότι λέγει· „Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ". ἐκεῖνο ὁποῦ θέλεις βάλε πόρα εἰς τὸ χέρι τοῦ πτωχοῦ, θέλεις τὸ γνωρίσει τότε εἰς τὴν παλάμην τοῦ Κριτοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἐὰν ἀποδάζωμεν νὰ φύγωμεν τὴν Κρίσιν, ἂς δυσωπήσωμεν, καὶ ἂς ἡμερώσωμεν ἀκόμη ἀπ' ἐδῶ τὸν Κριτὴν μὲ τοὺς πτωχούς· καὶ ὅταν εἰς τὸν θανάτόν σου κάμνῃς διαθήκην, γράψον εἰς τὸ χαρτίον, μαζὴ μετὰ τῶν συγγενῶν, καὶ φίλων σου, καὶ τὸ μερτικὸν τῆς ψυχῆς, ὁποῦ μέλλει νὰ πηγαίνῃ. Δὸς αὐτῇ κἂν διὰ ὀλίγην ἔξοδον τῆς ἀνάγκης· τὰ γράμματα τῆς διαθήκης ἂς ἔχῃ καὶ τοῦ Δικαστοῦ τὸ ὄνομα. Ἂς μὴ λείψῃ ἡ ἐνθύμησις τῶν πτωχῶν ἀπὸ τὸ χαρτίον τῆς διαθήκης σου. χαρᾶς πρόξενον κάμε τὸν θανάτον, καὶ μὴ λύπης ἀφορμήν. πρόσεχε νὰ μὴ παρασταθῇς εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον χωρὶς μεσίτας. χόρτασον τὰς κοιλίας ἐκείνων, ὁποῦ μέλλει νὰ ῥιπτοῦν διὰ λόγου σου. Ἂς κάμωμεν χρεώστην τὸν Ποιητὴν, καὶ Κτίστην μας, διὰ νὰ μὴ μᾶς καταδικάσῃ. ἂς ἀγοράσωμεν μὲ χρήματα τὴν τοιαύτην δυτυχίαν. Καλλιώτερον μάρτυρα ἔχεις τὸν πτωχὸν περὶ τῆς ἐδικῆς μου ἀγάπης, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν λέγω. Ἠξεύρεις καλὰ πῶς ἀγαπῶ τοὺς πτωχοὺς, τοῖς κτιώσιν ὀξαναπέλλω χόρτον, καὶ εἰς ὅλα τὰ ζῶα, λογικά τε καὶ ἄλογα, δίδω παντὸς τὰ χρειαζόμενα ἀφθόνως, καὶ πλουσιοπάροχα. Ὅμως πάλιν, ὅταν κάμνῃς ἐσὺ Ἐλεημοσύνην, ἀπλώνω καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρα μαζὴ μὲ τὸν πτωχόν, καὶ ὑποδέχομαι τὴν φόλαν. ἐνδύομαι τὸ φῶς, ὡσαὶ φόρεμα, καὶ μόνον νὰ ἐνδύσῃς γυμνὸν, παρεύθυς ἐγὼ αἰσθάνομαι τῆς θέρμης, καὶ ζεσαίνομαι. Ἠξεύρεις με καλὰ πῶς κάθομαι εἰς τὸν Οὐρανὸν μετὰ τοῦ Πατρός μου, καὶ μόνον ὅτι νὰ ὁρμήσῃς ἐσὺ πρὸς τὴν φυλακήν, διὰ νὰ ἰδῇς τοὺς φυλακωμένους, θέλεις με εὕρει ἐκεῖ ὁποῦ νὰ κάθωμαι μαζὴ μὲ τοὺς δεομένους, καὶ φυλακωμένους. Καὶ ἐὰν δράμῃς πρὸς ἀθενῆ, δὲν λείπω ἀπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ, διότι πανταχοῦ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν εἶμαι, καὶ δείσκομαι, καὶ εἰς τοὺς ἀναγκεμένους, καὶ δυσυχισμένους παρίσταμαι. Εἴτι καὶ ἐὰν κάμῃς εἰς τὸν πτωχὸν, θέλεις τὸ ἰδῇς εἰς τοῦ λόγου μου πληθυνόμενον. Ἐὰν ἐμβάσῃς εἰς τὸ σπῆτί σου ξένον, καὶ ἀσπήτωτον, καὶ ἐμὲ λάβῃς δι' αὐτοῦ συγκάτοικον, ταῦτα τὰ τείαν θέλω σοῦ χαρίσει, καὶ τὸ σπῆτί σου νὰ φυλάξω, καὶ τὰ ὑπάρχοντά σου νὰ αὐξήσω, καὶ Μονὴν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς νὰ σοῦ ἑτοιμάσω. Ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

Παραινετικὸς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Χαίρω καὶ εὐφραίνομαι, βλέποντας σήμερον ἑορτάζουσαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ πλῆθος τῶν παιδίων της, καὶ ὅλους ἐσᾶς, ὁποῦ μὲ πολλὴν χαρὰν ἐσυντρέξατε. Διότι ὅταν ἀποβλέπω εἰς τὰ χαρούμενά σας πρόσωπα, ἔχω σημεῖον μεγαλώτατον τῆς ψυχικῆς σας ἡδονῆς, καθὼς ἔλεγε καὶ κάποιος σοφός· „Καρδίας εὐφραινομένης θάλλει πρόσωπον". Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἐσηκώθηκα σήμερον μὲ περισσοτέραν προθυμίαν, διὰ νὰ σᾶς μεταδώσω εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν αὐτὴν τὴν πνευματικὴν χαρὰν, καὶ νὰ σᾶς γνώσω μίαν τῆς ἐρχομοῦ τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, τοῦ ἰατρικοῦ λέγω τῶν ψυχῶν μας. Διότι ὁ κοινὸς ἁπάντων ἡμῶν Δεσπότης, θέλοντας ὡς φιλόστοργος Πατὴρ νὰ ξεπλύνωμεν τὰς ἁμαρτίας, ὁποῦ ἐκάμαμεν εἰς ὅλον τὸν καιρὸν, ἐπροσκάλεσεν εἰς ἡμᾶς τὴν θεραπείαν, καὶ διὰ μέσου τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς. Ἂς μὴ γίνεται λοιπὸν τινὰς κατηφής· ἂς μὴ φαίνεται τινὰς σκυθρωπός· ἀλλ' ἂς χορεύῃ, καὶ ἂς χαίρεται, καὶ ἂς δοξάζῃ τὸν κηδεμόνα, καὶ ἐπιμελητὴν τῶν ψυχῶν μας, ὁποῦ μᾶς ἄνοιξεν αὐτὴν τὴν ἐξαίρετον στράταν, καὶ ἂς δεχθῇ μὲ πολλὴν χαρὰν τὸν ἐρχομόν της.

Ἂς ἐντραπῶσιν οἱ Ἕλληνες, ἂς καταισχύνωνται οἱ Ἑβραῖοι, βλέποντες τὴν ἀγάπην μας, ὁποῦ ἀποδεχόμεθα, καὶ ἀσπαζόμεθα τὸν ἐρχομόν της μὲ ἱλαρὰν προθυμίαν, καὶ ἂς μανθάνουσι διὰ μέσου τῆς δοκιμῆς τῶν πραγμάτων, πόσην διαφορὰ εἶναι ἀναμέσον ἡμῶν καὶ αὐτῶν. Καὶ ἂς ὀνομάζουσιν ἐκεῖνοι ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις τὴν μέθην, καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ἀκολασίας, καὶ ἀχημοσύνας, ὁποῦ ἀπὸ ἐδῶ εἶναι πρέπον νὰ σύρουν εἰς τοῦ λόγου τους. Ἀμὴ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἂς ὀνομάζῃ ἑορτὴν τὰ ἐναντία ἐκείνων, τὴν Νηστείαν δηλαδὴ, τὴν καταφρόνησιν τῆς κοιλίας, καὶ κάθε ἄλλην ἀρετὴν, ὁποῦ ἀκολουθεῖ εἰς αὐτήν· διότι αὐτὴ εἶναι ἀληθινὴ ἑορτή. Ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι σωτηρία ψυχῶν· ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι εἰρήνη, καὶ ὁμόνοια· ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ἀποδιωγμένη κάθε κοσμικὴ φαντασία· ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι μακρὰ ἡ κραυγὴ, καὶ ἡ σύγχυσις, καὶ τὰ τρεξίματα τῶν μαγείρων, καὶ τὰ σφαξίματα τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ αὐτὴς δὶ αὐτὰ πολιτεύεται κάθε ἡσυχία, καὶ γαλήνη, καὶ ἀγάπη, καὶ χαρὰ, καὶ εἰρήνη, καὶ πρᾴοτης λόγου, καὶ ἄλλα ἀμέτρητα ἀγαθά.

Ἐλᾶτε λοιπὸν παρακαλῶσας νὰ διαλεχθῶμεν ὀλίγα τινὰ δὶ αὐτὴν πρὸς τὴν ἀγάπην σας, παρακαλοῦντάς σας πρῶτον τοῦτο νὰ δεχθῆτε μὲ πολλὴν ἡσυχίαν τοὺς λόγους μου, διὰ νὰ καρποφορηθῆτε κἀνένα ἄξιον, καὶ νὰ ἀναχωρήσετε ὕστερον εἰς τὰ σπίτιά σας. Διότι δὲν ἔμεθεν ἐδῶ συναθροισμένοι ἁπλῶς καὶ ματαίως, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ὁ εἷς,

σῦας, καὶ ὁ ἄλλος νὰ κροτήσῃ ἁπλῶς τὰ λεγόμενα, καὶ οὕτω νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπ' ἐδῶ· ἀλλὰ διὰ νὰ λαλήσωμεν ἡμεῖς κάνενα ὠφέλιμον, καὶ ἀπ' ἐκεῖνα ὁπῦ συγκροτῦσι τὶ σωτηρίαν μας, καὶ ἐσεῖς ἀφ' ὗ κερδήσετε ἀπὸ τὰ λεγόμενα, καὶ λάβετε πολλὴ ὠφέλειαν, ἕτω νὰ δύγῆτε ἀπ' ἐδῶ. Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰατρεῖον πνευματικὸν, καὶ πρέπει ἐκεῖνοι ὁπῦ ἔρχονται ἐδὼ νὰ λαμβάνσι τὰ ἁρμόδια ἰατρικὰ, κὴ νὰ τὰ βάνσιν ἐπάνω εἰς τὰ τραύματά τυς, καὶ ἕτω νὰ σρέφωνται εἰς τὺς οἴκυς των.

Καὶ ὅτι μοναχὴ ἡ ἀκρόασις δὲν ὠφελεῖ τίποτε, ἂν δὲν τὶ βάλῃ τινὰς εἰς πρᾶξιν καὶ μὲ τὰ ἔργα, ἄκυε τὸν Παῦλον, ὁπῦ λέγει· „Οὐ „γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τῦ νόμυ δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τῦ νό„μυ δικαιωθήσονται". Καὶ ὁ Χρισὸς δημηγορῶντας ἔλεγον· „Οὐ πᾶς „ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὶ Βασιλείαν τῶν Οὐ„ρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τῦ Πατρός μυ τῦ ἐν Οὐρανοῖς". Ἠξεύροντες λοιπὸν ἀγαπητοὶ πῶς ἀπὸ τὶ ἀκρόασιν δὲν θέλομεν ἔχῃ κάμμίαν ὠφέλειαν, ἂν δὲν ἤθελον ἀκολυθήσῃ κὴ ἡ τελείωσις διὰ μέσυ τῶν ἔργων, ἃς μὴ γινώμεθα μοναχὰ ἀκροαταὶ, ἀλλὰ κὴ κατορθωταί· ὅπως ἀκολυθῶντας τὰ ἔργα εἰς τὺς λόγυς, ἤθελαν γενῇ ἀφορμὴ εἰς ἡμᾶς πολλῆς παῤῥησίας.

Ἁπλώσαντες λοιπὸν τὺς κόλπυς τῆς διανοίας σας, δεχθῆτε εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον τὺς περὶ Νησείας λόγυς. Καὶ καθὼς ἐκεῖνοι ὁπῦ θέλουσι νὰ λάβυν διὰ γυναῖκα κάμμίαν σώφρονα, κὴ κοσμίαν, κὴ δύγενῆ, σολίσαντες εἰς κάθε μέρος τὰς νυμφικὰς πασάδας μὲ παραπετάσματα, κὴ καθαρίσαντες ὅλον τὸν οἶκον, μὴ διδόντες ἄδειαν νὰ πατηθῇ ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἀνεπιμέληταις, καὶ ῥερυπωμέναις δυλεύτραις, πιυτοτρόπως εἰσάγυσι τὶ Νύμφιν εἰς τὰς πασάδας· μὲ τὸν ἴδιον τρόπον θέλω καὶ ἐγὼ νὰ καθαρίσετε τὸν λογισμόν σας, καὶ παραιτήσαντες τὶ τρυφὴ, κὴ τὶ λοιπὴ πολυφαγίαν, ἕτω νὰ δεχθῆτε μὲ ἀνοικτὺς τὺς κόλπυς τὶ μητέρα ὅλων τῶν καλῶν, κὴ τὶ διδασκάλισσαν τῆς σωφροσύνης, κὴ κάθε ἄλλης ἀρετῆς, λέγω τὶ Νησείαν, διὰ νὰ ἀπολαύσετε κὴ ἐσεῖς περισσοτέραν ἡδονὴ, κὴ νὰ δώσῃ καὶ αὐτὴ εἰς ἐσᾶς τὶ ἁρμοδίαν θεραπείαν της. Διότι ἂν οἱ Ἰατροὶ, ὅταν μέλυσι νὰ δώσουν ἰατρικὰ εἰς ἐκείνους, ὁπῦ θέλουσι νὰ καθαρίσουν τὸν σεσαπιμένον, καὶ διεφθαρμένον χυμὸν, τὺς προσάζουσι νὰ ἀπέχουν ἀπ' αὐτὴ τὶ σωματικὴ τροφὴ, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίσῃ τὶ δύναμιν τοῦ ἰατρικοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐνεργήσῃ, καὶ νὰ δείξῃ τὸ ἔργον τυ, πολὺ περισσότερον ἡμεῖς, ὁποῦ μέλομεν νὰ ὑποδεχθῶμεν τῦτο τὸ πνευματικὸν φάρμακον, τὶ ὠφέλειαν λέγω, ὁποῦ προέρχεται ἀπὸ τὶ Νησείαν, πρέπει νὰ καθαρίσωμεν τὸν λογισμόν μας μὲ τὶ δίαιταν, καὶ νὰ κάμωμεν ἐλαφροτέραν τὶ διανοιάν μας, διὰ νὰ μὴ καταποντιθῇ ἀπὸ τὶ μέθη, καὶ κάμῃ ἄχρηστον, καὶ ἀνωφελῆ τὶ ὠφέλειαν, ὁποῦ προξενεῖται ἀπὸ τὶ Νησείαν.

Καὶ ἠξεύρω ὅτι εἰς πολλὺς φαίνονται παράξενα αὐτὰ, ὁπῦ λέγομεν

σή-

σήμερον, ἀμὴ παρακαλῶ ἂς μὴ δυλδύωμεν ἁπλῶς εἰς τὶὼ σωπήθειαν, ἀλλὰ μὲ σοχασμὸν ἂς κυβερνῶμεν τὰ φράγματά μας. Διότι μήπως θέλει εἶσαι εἰς ἡμᾶς κανένα κέρδος ἀπὸ τὶὼ καθημεριν̀ὼ πολυφαγίαν, καὶ ἀπὸ τὶὼ μέθὶὼ τὶὼ πολλὶὼ; καὶ τί λέγω κέρδος; μάλισα πολὶὼ ζημία, καὶ βλάβη ἀυπόφορος. ἐπειδὴ ὅταν καταπνιγῇ ὁ λογισμὸς ἀπὸ τὶὼ πολυποσίαν τῦ οἴνυ, δὶθὺς ἀπ' ἀυτὶὼ τὶὼ ἀρχὶὼ, καὶ ἀπ' ἀυτὰ τὰ φροίμια θέλει ἀπορρίψομεν τὸ κέρδος, ὁπῦ φοέρχεται ἀπὸ τὶὼ Νηςείαν. Διότι εἰπέμυ, τί ἄλλο φράγμα εἶναι ἀυοςότερον, καὶ τί ἄλλο ἀχημότερον, ὅταν ρυφῶντες ἕως τὸ μεσονύκτιον τὸν ἄκρατον οἶνον, τὶὼ ἀυγὶὼ ὅταν φοβάλλει ἡ ἡλιακὴ ἀκτῖνα, ἀποπνέυσιν ὡσαὶ νὰ ἦσαν γεμισμένοι ἀπὸ ἔγκαιρον οἶνον, καὶ φαίνονται ἀηδεῖς εἰς ἐκείνυς ὁπῦ τὺς σωναντῶσι, καὶ εἰς τὺς δυλδυτάδες των δὶκολακαταφρόνηποι, καὶ καταγελῶνται ἀπὸ ὅλυς ἐκείνυς, ὁπῦ ἐγνωρίζυσιν ὁπωσδήποτε τὸ φρέπον, ὀξαιρέτως δὲ σύρνυσιν εἰς τὸν ἑαυτόν τυς καὶ τὶὼ ἀγανάκτησιν τῦ Θεῦ, δὶ ἀυτὶὼ τὶὼ ἀκρασίαν, καὶ τὶὼ ἄκαιρον ἀμετείαν, καὶ ἀνωφέλδυτον; Διότι λέγει· „Οἱ μέθυσοι Βασιλείαν Θεῦ ὐ κληρονομήσυσι". Τί ἄλλο πλέον ἄθλιον ἀπ' ἀυτὺς ἤθελε γένῃ, ὁποῦ διὰ ὀλίγὶὼ, καὶ βλαβεραὶ ἡδονὶὼ, ἀποδιώχνονται ἀπὸ τὰ φόθυρα τῆς Βασιλείας; Ἀλλὰ μὴ γένοιτο νὰ νικηθῇ τινὰς ἀπὸ τὺς ἐδὼ σωαθροισμένυς ἀπ' ἀυτὸ τὸ πάθυς. Ἀλλ' ἐντρυφήσαντες καὶ κατὰ τὶὼ παρῦσαν ἡμέραν μὲ ὅλὶὼ τὶὼ φιλοσοφίαν, καὶ σωφροσυνὶὼ, καὶ ἐλδυθερωθέντες ἀπὸ τὶὼ ζάλὶὼ καὶ παραχὶὼ, ὁπῦ σωηθίζει νὰ κάνῃ ἡ μέθη, νὰ καταντήσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῶν ψυχῶν μας, εἰς τὶὼ Νηςείαν λέγω, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀπολαύσωμεν μὲ πλυσιοπαροχίαν τὰ καλὰ, ὁπῦ φοέρχονται ἀπ' ἀυτὶὼ. Διότι καθὼς ἡ πολυφαγία γίνεται αἰτία, καὶ φόξενος μυρίων κακῶν εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἕτω καὶ ἡ Νηςεία, καὶ καταφρόνησις λέγω τῆς κοιλίας ἔγινε πάντοτε ἀφορμὴ εἰς ἡμᾶς ἀρρήπων ἀγαθῶν. Διότι ὁ Θεὸς πλάσαντας εἰς τὶὼ ἀρχὶὼ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἰδόντας ὅτι ἀυτὸ τὸ ἰατεικὸν τῦ χρειάζεται μάλισα διὰ τὶὼ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τυ, δὶθὺς καὶ κατ' ἀρχὰς ἔδωκεν ἀυτὶὼ τὶὼ παραγγελίαν εἰς τὸν φρωτόπλαςον Ἀδάμ, λέγωντας· „Ἀπὸ παντὸς ξύλυ τῦ ἐν τῷ Πα„ραδείσῳ βρώσει φαγῇ, ἀπὸ δὲ τῦ ξύλυ τῦ γινώσκειν καλὸν, καὶ πο„νηρὸν ὐ φάγεθε ἀπ' ἀυτῦ". Τὸ δὲ νὰ εἰπῇ τῦτο τρῶγε, καὶ τῦτο μὴ τρώγῃς, ἦτον μία εἰκὼν καὶ τύπος τῆς Νηςείας· ἀμὴ ὤντας φρέπον νὰ φυλάξῃ τὶὼ παραγγελίαν, ὅς τὸ ἔκαμε, καὶ διὰ τὶὼ ἀκρατησίαν τῆς κοιλίας τυ νικηθεὶς, καὶ κάνωντας τὶὼ παρακοὶὼ, ἐκαταδικάζετο εἰς θάνατον. Διότι ἐπειδὴ καὶ εἶδεν ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος διάβολος, καὶ ἐχθρὸς τῆς φύσεώς μας, τὶὼ διαγωγὶὼ τῦ φρωτοπλάςου Ἀδὰμ εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ τὶὼ ζωὶὼ ἐκείνὶὼ τὶὼ ἀκοπίαςον, καὶ ὅτι ὡσαὶ Ἄγγελος ἔτζη ὤντας συμπεπλεγμένος μὲ τὸ κορμὶ ἐπολιτδύετο ἐπάνω εἰς τὶὼ γὶὼ, θέλωντας νὰ τὸν πεδυκλώσῃ, καὶ νὰ τὸν κρεμνίσῃ μὲ τὶὼ ἐλπίδα τῶν μεγαλυτέρων ταξιμάτων, τὸν εὔγαλε καὶ ἀπ' ἐκεῖνα, ὁπῦ εἶχεν εἰς τὰ χέρια τυ. Τέτοιον εἶναι τὸ νὰ μὴ σέκῃ τινὰς εἰς τὰ ὅρια

τε, καὶ νὰ ἐπιθυμῇ τὰ μεγαλήτερα. Καὶ τῦτο τὸ ἴδιον θέλωντας νὰ φανερώσῃ κάποιος σοφὸς ἔλεγε· „ Φθόνῳ δὲ διαβόλε θανάτος εἰσῆλθεν εἰς „ τὸν Κόσμον ".

Εἶδες ἀγαπητὲ πῶς ἐξ ἀρχῆς ἔλαβε τὸ ἔμβασμα ὁ θανάτος ἀπὸ τὲ λαιμαργίαν; Σοχάσε πάλιν καὶ ὕστερα τὲ Θείαν Γραφὲ, ὁπῦ καταγορεῖ συχνάκις τὲ τρόφε, καὶ ὅπε λέγει, τώρα μόν· „ Ἐκάθησεν „ ὁ λαὸς φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν ". ἄλλε φορὰν δὲ „ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐλιπάνθη, καὶ ἐπαχύνθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπη„ μένος ". Ἀκόμη ἐκεῖνοι ὁπῦ ἐκατοίκεν εἰς τὰ Σόδομα, ἀνάμα μὲ τὰ ἄλλα κακὰ, ἀπὸ τῦτο ἔσυραν εἰς τὲ λόγε τε ἐκείνε τὲ ἀπαραίτητον ὀργή. διότι ἄκεσαν τὸν Προφήτε, ὁπῦ λέγει· „ Τῦτο τὸ ἀνόμη„ μα Σοδόμων, ὅτι ἐν πλεσμονῇ ἄρτων ἐσπατάλων ". ἐπειδὴ εἶναι ὡσὰν μία βρύσις, καὶ ῥίζα ὅλων τῶν κακῶν.

Εἶδες τὲ βλάβε ὁπῦ προξενεῖ ἡ πολυφαγία; κάμε με τώρα τὲ χάριν καὶ ἰδὲς πάλιν τὰ κατορθώματα τῆς Νινεΐας. Ὁ Μωϋσῆς ἐνήστευσε τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ ἠμπόρεσε νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς νομοθεσίας· καὶ ἐπειδὴ καταβαίνωντας εἶδε τὲ λαὲ τὲ παρανομίαν, ἔρριψε κατὰ γῆς, καὶ ἐσκότειψεν ἐκείνας τὰς πλάκας, ὁπῦ μὲ τόσε προσκαρτερείαν καὶ ὑπομονὲ ἴχυσε νὰ λάβῃ, σοχαζόμενος πῶς εἶναι ἄτοπον σῦας λαὸς μεθυσὴς, καὶ παράνομος νὰ δεχθῇ τὲ Δεσπότε τὲ νομοθεσίαν. Διὰ τῦτο ἔκαμε χρεία νὰ νηστεύσῃ ἄλλας τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐκεῖνος ὁ θαυμαστὸς Προφήτης, διὰ νὰ δωνηθῇ νὰ λάβῃ πάλιν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὰς πλάκας ἐκείνας, ὁπῦ διὰ τὲ παρανομίαν τε ἐσκότειψε, καὶ νὰ ταῖς κατεβάσῃ.

Καὶ ὁ μέγας Ἠλίας ἔκαμε Νινεΐαν τόσων ἡμερῶν, καὶ ἀπέφυγε τὲ τυραννίαν τῦ θανάτε, καὶ ἀναβὰς ὡς εἰς τὸν Οὐρανὸν μὲ πύρινον ἅρμα, ἀκόμη δὲν ἐδοκίμασεν ἕως τὲ σήμερον τὸν θάνατον. Καὶ Δανιὴλ ὁ ἄνδρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐνήστευσεν ἡμέρας πολλὰς, καὶ ὅπως ἠξιώθη νὰ ἴδῃ ἐκείνε τὲ θαυμαστὲ ὀπτασίαν, ὁ ὁποῖος ἐχαλίνωσε καὶ τὸν θυμὸν τῶν λεοντείων, καὶ τὸν ἐμπάβαλεν εἰς ἡμερότητα προβάτων, μὴ μεταβαίνωντας τὲ φύσιν, ἀμὴ ἀλλάσσωντας τὲ προαίρεσίν τε, μενῶντας ἡ θηριωδία.

Αὐτὲ τὲ Νινεΐαν ἐμετανοήθησαν καὶ οἱ Νινεῖται, καὶ ἐμπάβαλαν τὲ ἀπόφασιν τῦ Δεσπότε, κάνοντες νὰ δείξῃ αὐτὲ τὲ Νινεΐαν ὁμῦ μὲ τὰς ἀνθρώπε, καὶ τὸ γένος τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ὅπως ἀποφυγόντες καθ' σῦας ἀπὸ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα, ἔσυραν εἰς φιλανθρωπίαν τὸν Δεσπότε τῶν ὅλων. Καὶ τί καταγίνομαι ἀκόμη εἰς τὰς δούλας; διότι ἔχομεν νὰ ἀπαριθμήσωμεν καὶ ἄλλας πολλὰς, καὶ εἰς τὲ παλαιὰν καὶ νέαν Γραφὲ, ὁπῦ διὰ μέσε τῆς Νινεΐας ἐφόρεσαν. Εἶναι χρεία νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν κοινὸν ἡμῶν ἁπάντων Δεσπότε· διότι ὁ Κύριός μας Ἰησῦς Χρεσὸς δείχνωντας καὶ αὐτὸς Νινεΐαν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, ὅπως ἄρχισε νὰ παλέσῃ μὲ τὸν διάβολον· δίδωντας εἰς ἡμᾶς ὅλας παράδειγμα, διὰ νὰ ἁρματωνώμεθε διὰ μέσε αὐτῆς, καὶ λαμβά-

νο-

νοντες τὴν δυνάμιν, ὅπου προξενεῖται ἀπ' αὐτὴν, ὅπω νὰ ἀντιστεκώμεθα εἰς τὴν πρὸς τὸν διάβολον μάχην.

Ἀλλ' ἐδῶ ἴσως ἤθελεν εἰπῇ τινὰς ἀπ' ἐκείνους, ὁποῦ βλέπουσιν ὀξέως, καὶ ἔχουσιν ἔξυπνον τὴν διάνοιαν· διατί φαίνεται νὰ ἐνήστευσαν ὁ Δεσπότης ταῖς ἴδιαις ἡμέραις, ὅπου ἐνήστευσαν καὶ οἱ δοῦλοι, καὶ δὲν ὑπερέβη τὸν ἀριθμόν; Δὲν ἔγινεν ἁπλῶς καὶ ματαίως τοῦτο, ἀμὴ καὶ τοῦτο ἔγινε μὲ σοφίαν, καὶ κατὰ τὴν ἄφατον καὶ ἀνεκλάλητον φιλανθρωπίαν του· διότι διὰ νὰ μὴ νομίσωσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἦλθε κατὰ φαντασίαν, καὶ νὰ μὴ ἔλαβε σάρκα, ἢ νὰ ἦτον ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοῦτο νηστεύει τὸν ἴδιον ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, καὶ δὲν προθέτει εἰς ταῖς ἡμέραις, διὰ νὰ ἀποσομώσῃ τὴν φιλονεικίαν ἐκείνων, ὁποῦ θέλουσι νὰ ὁμιλοῦσιν ἀδιαύτροπα. Διότι αὐ εἶναι μερικοὶ ἀκόμη καὶ τώρα, ὁποῦ ἀποτολμοῦσι νὰ λέγουν αὐτὰ, μ' ὅλον ὁποῦ ἔγινεν αὐτὸ, αὐ δὲν ἀπέκοπτε μὲ τὴν προγνωσίν του αὐτὴν τὴν ἀφορμήν τους, τί δὲν ἤθελαν ἐπιχειρεῖθῃ νὰ εἰπῶν; Διὰ τοῦτο δὲν ὑποφέρει νὰ νηστεύσῃ περισσοτέρας ἡμέρας, ἀλλὰ ἐνήστευσεν ὅσας ἐνήστευσαν καὶ οἱ δοῦλοι, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὅτι ἦτον καὶ αὐτὸς ἐνδεδυμένος τὴν ἰδίαν σάρκα, καὶ δὲν ἦτον ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν μας.

Ἀλλ' ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ δυνάμις τῆς Νηστείας, καὶ πολὺ τὸ κέρδος, ὁποῦ ἔρχεται εἰς τὴν ψυχὴν ἀπ' αὐτὴν, καὶ ἀπὸ τοὺς δούλους, καὶ ἀπὸ τὸν Δεσπότην ἔγινε φανερὸν εἰς ἡμᾶς. Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν ἀγάπην σας, νὰ ξεύρωντες τὸ κέρδος ὁποῦ προξενεῖ, νὰ μὴ ἀποδιώξετε διὰ ὀκνηρίαν τὴν ὠφέλειαν, ὁποῦ προέρχεται ἀπ' αὐτὴν, μηδὲ νὰ δυσχεραίνετε εἰς τὸν ἐρχομόν της, ἀλλὰ νὰ χαίρεσθε, καὶ νὰ ἀγαλλιᾶσθε, καθὼς λέγει ὁ Μακάριος Παῦλος· „Ὅσῳ γὰρ ὁ ἔξωθεν ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, „τοσούτῳ ὁ ἔσω ἀνακαινοῦται". Διότι ἡ Νηστεία εἶναι τροφὴ τῆς ψυχῆς· καὶ καθὼς αὐτὴ ἡ σωματικὴ τροφὴ παχύνει τὸ σῶμα, ὅπω καὶ ἡ Νηστεία κάνει τὴν ψυχὴν πλέον εὔτονον, καὶ δυνατήν· τῆς κατασκευάζει ἐλαφρὸν τὸ πτερὸν, τὴν ὑψώνει, τῆς προξενεῖ νὰ φαντάζεται τὰ ἄνω κάνωντάς την ἀνωτέραν ἀπὸ ταῖς ἡδοναῖς, καὶ ταῖς γλυκύτητες τῆς παρούσης ζωῆς. Καὶ καθὼς τὰ ἐλαφρὰ πλοῖα διαπερῶσι μὲ περισσοτέραν γληγοράδαν τὰ πελάγη, ἀμὴ ἐκεῖνα, ὁποῦ βαρύνονται μὲ πολὺ φόρτωμα, βυθίζονται· ὅπω καὶ ἡ Νηστεία κατασκευάζουσα ἐλαφρότερον τὸν λογισμὸν, τὸν κάνει νὰ διαπερᾷ μὲ εὐκολίαν τὸ πέλαγος τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ νὰ εἶναι ὅλος δοσμένος εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς Οὐρανούς· καὶ νὰ μὴ ψηφᾷ τὰ παρόντα, ἀλλὰ νὰ τὰ παρατρέχῃ ὡσὰν ὀλιγωτέρα ἀπὸ τὴν σκιὰν, καὶ τὰ ὀνείρατα· ἀμὴ ἡ μέθη καὶ ἡ πολυφαγία, βαρύνοντας τὸν λογισμὸν, καὶ παχύνοντας τὴν σάρκα, αἰχμαλωτίζει τὴν ψυχὴν, ἀποκλείοντάς την ἀπὸ κάθε μέρος, καὶ μὴ ἀφίνωντας νὰ ἔχῃ ὑγιεινὸν τὸ λογισμὸ τὸ κριτήριον, τὴν κάνει νὰ τρέχῃ εἰς τοὺς κρημνοὺς, καὶ νὰ ἐργάζεται ὅλα ἐναντίαν τῆς σωτηρίας της.

Ἃς μὴ κυβερνῶμεν λοιπὸν ἀγαπητοὶ μὲ ὀκνηρίαν ἐκεῖνα, ὁπῶ συμβάλλουσιν εἰς τὴν σωτηρίαν μας· ἀμὴ ἠξεύρωντες ὅσα κακὰ γεννῶνται ἀπ' αὐτὴν, ἂς φύγωμεν τὴν βλάβην, ὁποῦ προξενεῖ. Διότι ὄ μόνον εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι περισσοτέρα ἡ αὔξησις τῆς φιλοσοφίας, καὶ μεγαλήτερα τὰ παλαίσματα, καὶ μεγάλοι οἱ ἱδρῶτες, καὶ πολλὰ τὰ βραβεῖα, καὶ ἄρρητα τὰ στεφάνια, ἐμποδίζεται ἡ τρυφὴ καὶ ξεφάντωσις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Παλαιὰν, ὅταν ἐκάθοντο ἀκόμη σιμὰ εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τὸ λυχνάριον, καὶ ὡσὰν τὰ παιδία, ὁπῶ τρέφονται μὲ τὸ γάλα, ὅπως ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὡδηγῶντο, ὐδὲ τότε ἐπεθύμην νὰ ξεφαντώνεν· καὶ διὰ νὰ μὴ λογιάσετε ὅτι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε λέγομεν αὐτὰ κατηγορῶντες τὴν τρυφὴν, ἀκούσατε τὸν Προφήτην, ὁπῶ λέγει· „Ὦ οἱ ἐρχόμενοι εἰς ἡμέ„ραν καλὴν, οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ καταστρω„λῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν· οἱ ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοσχά„ρια ἐκ μέσου βοσκολίων γαλαθηνά· οἱ πίνοντες τὸν διϋλισμένον οἶ„νον, καὶ τὰ πρῶτα μύρα χριόμενοι, ὡς ἔσωτα ἐλογίσαντο, καὶ ὐχ ὡς „φεύγοντα".

Ἴδετε πόσην κατηγορίαν ἔκαμε τῆς τρυφῆς ὁ Προφήτης, καὶ μάλισα ὁπῶ ἐδιαλέγετο πρὸς τοὺς Ἑβραίους, τοὺς ἀναιδήτους, τοὺς ἀχαρίστους, ὁπῶ καθ' ἡμέραν ἐγαστριμαργοῦσαν; διότι σοχαθῆτε τὴν ἀκείβειαν τῶν λόγων, ἀφ' ἧς ἐκατηγόρησε τὴν πολλὴν ἀδδηφαγίαν, καὶ τὴν πολλὴν μέθην ἀπὸ τὸ κρασὶ, τότε εἶπεν· „ὡς ἔσωτα, ἐλογίσαντο, καὶ ὐχ ὡς „φεύγοντα" δείχνωντας χρεδὸν, ὅτι ἕως τὸν φάρυγγα, καὶ εἰς τὰ χείλη εἶναι ἡ ἀπόλαυσις, καὶ παρέκει δὲν περνᾷ· ἀλλὰ ἡ ἡδονὴ εἶναι ὀλίγη, καὶ προσκαιρινὴ, ὁ δὲ πόνος εἶναι παντοτινὸς, καὶ δὲν ἔχει τέλος· καὶ αὐτὰ, λέγει, μαθόντες διὰ μέσου τῆς δοκιμῆς, τὰ ἐλογίασαν ὅλα ὡσὰν φράγματα, ὁπῶ σέκονται, καὶ ὁπῶ μένουσι, καὶ ὐχὶ ὡς φράγματα, ὁπῶ φεύγουσιν, ἤγουν ὁπῶ πεσοῦσι, καὶ δὲν σέκονται ὐδὲ παραμικρὰν ὥραν.

Διότι ποιαῦτα εἶναι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τὰ σαρκικὰ, ἀκόμη δὲν ἔφθασαν, καὶ ἐπέταξαν· ποιαύτη εἶναι ἡ τρυφὴ, τοιοῦτον εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη δόξα, καὶ ἡ δυνασεία, τοιοῦτον ὁ πλοῦτος· τοιοῦτον κάθε ὐτυχία τῆς παρούσης ζωῆς· δὲν ἔχει κάνενα βέβαιον, ὐδὲ σάσιμον, ὐδὲ σερεὸν, ἀλλὰ παρατρέχει καὶ διαβαίνει γλυγορώτερα ἀπὸ τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν, καὶ ἀφίνει ἐρήμους, καὶ γυμνοὺς ἐκείνους, ὁπῶ εἶναι ὅλως διὰ ὅλου εἰς αὐτὰ δεδομένοι, καὶ ἐκσατικοί. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ποιαῦτα τὰ πνευματικὰ, ἀμὴ ἐναντία αὐτῶν· βέβαια, ἀκίνητα, δὲν δέχονται μεταβολὴν, καὶ ἐξαπλώνονται εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα. Πόσης λοιπὸν ἀγνωσίας δὲν ἤθελον ἦναι νὰ ἀλλάξωμεν τὰ ἀκίνητα διὰ τὰ κινούμενα, τὰ αἰώνια διὰ τὰ πρόσκαιρα; ἐκεῖνα ὁποῦ σέκονται παντοτε, διὰ ἐκεῖνα ὁπῶ πεσοῦσι, καὶ φεύγουσιν; ἐκεῖνα ὁποῦ προξενοῦσι πολλὴν ἀπόλαυσιν εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, διὰ ἐκεῖνα ὁποῦ μᾶς κατασκεύαζουσιν ἐκεῖ πολλὴν τιμωρίαν;

Αὐ-

Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα ϛοχαζόμενοι, ἀγαπητοὶ, ϗ φροντίζοντες καταπολλὰ διὰ τὴν σωτηρίαν μας, ἂς καταφρονήσωμεν τὴν τροφὴν τὴν ἀνωφέλυτον, ϗ βλαβεραὶ· ἂς ἀγαπήσωμεν τὴν Νηϛείαν, ϗ ὅλῃ τὴν ἄλλῃ φιλοσοφίαν, ϗ ἂς δείξωμεν πολλὴν τὴν μεταβολὴν τῆς ζωῆς μας· ϗ καθ' ἡμέραν ἂς βιαζώμεθα εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ὅπως πραγματυσάμενοι εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς Τεσσαρακοστῆς τὴν πνυματικὴν πραγματείαν, ϗ συναθροίσαντες πολὺ πλεῦτον τῆς ἀρετῆς, ἠθέλαμεν καταξιωθῇ νὰ φθάσωμεν ϗ εἰς τὴν Κυρίαν ἡμέραν τῦ Πάσχα, καὶ μὲ θάρρος νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν φρικτὴν ϗ πνυματικὴν τράπεζαν, ϗ νὰ μεταλάβωμεν ἐκεῖνα τὰ ἀπόρρητα ϗ ἀθάνατα ἀγαθὰ μὲ καθαρὰν συνείδησιν, καὶ νὰ γεμισθῦμεν ἀπὸ τὴν ἐκεῖθεν χάριν· μὲ ταῖς δυχαῖς καὶ πρεσβείαις τῶν Ἁγίων, ὁπῦ δυνρέσησαν εἰς αὐτὸν τὸν Χρισὸν, τὸν φιλάνθρωπον Θεόν μας· μεθ' ἧ τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ Ἁγίῳ Πνυματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τῦς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Περὶ τȣ̃ „Ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν Ἄρτον, ἢ τὸ Ποτήριον τȣ̃ Κυρίȣ πίνῃ ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τȣ̃ Σώματος καὶ Αἵματος τȣ̃ Κυρίȣ“.

Διατί γίνεται ἔνοχος; Ὅτι τὸ ἔχυσε κάτω, καὶ λογίζεται τὸ πρᾶγμα, ὡσαὶ νὰ τὸν ἔσφαξε μόνον, ἀλλὰ δὲν εἶναι θυσία· ὡσαὶ καὶ τότε, ὁπȣ̃ τὸν ἐκτύπησαν ἐκεῖνοι, ὄχι διὰ νὰ πίνȣν, τὸν ἐκτύπησαν, ἀλλὰ διὰ νὰ χύσωσι τὸ Αἷμά τȣ. Οὕτω καὶ ὅποιος ἱερȣργεῖ, καὶ μεταλαμβάνει ἀναξίως, τίποτες ἀπ' ἐκεῖνο δὲν μετέχει.

Ὁ Ἱερωμόνος πρέπει βέβαια νὰ εἶναι καθαρὸς ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, ἐξαιρέτως δὲ ἀπὸ τȣ̃ πορνείαν, καὶ τȣ̃ μνησικακίαν, καθόλου μηδὲ ὑψηλȣ̃ ἔννοιαν νὰ ἔχῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ μὴ εἶναι ὡσὰν ἔνας λȣβὸς, καὶ ἀσβολωμένος τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, ὁπȣ̃ σημώνει εἰς τὸν Βασιλέα νὰ τὸν πιάσῃ, διατὶ ἠξȣρεῖ τί παθαίνει ἐκεῖνος.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

Δὲν λογιάζω νὰ εἶναι πολλοὶ ἀπὸ τȣ̃ Ἱερωμόνȣς, ὁπȣ̃ νὰ σώνωνται ἀλλὰ πολλοὶ περισσότεροι, ὁποῦ κολάζονται· ἡ δὲ ἀφορμὴ εἶναι, ὅτι χρειάζεται μεγάλης ψυχῆς τὸ πρᾶγμα τῆς Ἱερωσȣ́νης, καὶ πολλαῖς ἀνάγκαις ἔχει, ὁπȣ̃ τὸν δικαίȣ ἀπὸ τὰ ἤθη τȣ, καὶ τȣ̃ εἶναι χρεία νὰ ἔχῃ μυρίȣς ὀφθαλμȣ̀ς, νὰ βλέπῃ πανταχόθεν. Καὶ μή μȣ λέγῃς, ὅτι ὁ Πρεσβύτερος ἥμαρτεν, ἢ ὁ Διάκονος· διότι ὅλα τὰ κακὰ τȣ̃τον ἐπὶ τȣ̃ κεφαλȣ̃ τȣ̃ χειροτονήσαντος αὐτȣ̀ς φέρονται.

Ὁ τὸν ἀνάξιον ἀνάγων εἰς Ἐπισκοπȣ̃, καὶ προσάττων νὰ κυβερνᾷ ψυχὰς, εἰς πάντα ὅσα πράττει ἐκεῖνος, αὐτὸς θέλει νὰ δώσῃ ἀπόκρισιν· διότι ἐκεῖνος ὁπȣ̃ δὲν εἶναι δȣλαβὴς ὅταν εἶναι ἰδιώτης, πολλῷ περισσότερον ὅταν λάβῃ τȣ̃ ἀρχȣ̃· διατὶ ἄμποτε νὰ ἀπόμενε καὶ δȣλαβὴς ὁ τοιȣ̃τος ὕστερον· διότι ἡ κενοδοξία, ἡ ἀγάπη τῶν χρημάτων, καὶ ἡ αὐθάδεια, ἀκολȣθȣ̃σι τȣ̃ ἐξȣσίαν.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ο Ἱερεὺς, ἐὰν καὶ τὴν ἐδικήν τε ζωὴν ἐπιμεληθῇ καλὰ, καὶ ἐκείνων ὅπερ τὰ ὑποπάσονται δὲν ἐπιμελῆται μετὰ ἀκριβείας, μετὰ τῶν πορνῶν ὑπάγει εἰς τὴν γέεννα τὰ πυρός. Βλέπετε γοῦν καὶ ἐσεῖς τὸν μεγάλον κίνδυνον ὅπερ ἔχουν, καὶ δείχνετε πολλὴν δίλάβειαν εἰς αὐτός· ἀγρυπνεῦσι γὰρ καὶ κινδυνεύουν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εἶπε τὶς τῶν Ἁγίων, ὅτι ὁμοιάζει ὁ ἁμαρτωλὸς Ἱερεὺς τινὰ ἄνθρωπον, ὅπερ νὰ ἔχῃ λέπρα εἰς τὰς χεῖρας, καὶ νὰ μοιράζῃ χρυσίον· καὶ ἡ λέπρα τρέπει εἰς τὰς χεῖράς τε, ἐκεῖνοι δὲ ὅπου πέρνουν τὸ χρυσίον δὲν βλάπτονται τίποτε.

Ὅποιος τιμᾷ τὸν ἄξιον τῆς Ἱερωσύνης καὶ τὸν ὀνομάζει Ἅγιον, ἄνθρωπον τιμᾷ, καὶ δοξάζει· ἐκεῖνος δὲ ὅπερ τιμᾷ τὸν ἀνάξιον, τὴν Ἱερωσύνην τιμᾷ. Σκώπει λοιπὸν, τάχα ποῖον εἶναι τιμιώτερον; ἴσως γὰρ τὸ δεύτερον.

Ὁ Θεὸς, Ἀδελφοὶ, ἔδωσε τῶν Ἱερέων τὸ τέλειον χάρισμα, νὰ ἱερεργοῦν τὰ ἄχραντα Μυστήρια τὰ Κυρίε ἡμῶν Ἰησὲ Χριστὲ, καὶ ὄχι Ἀγγέλες, καὶ Ἀρχαγγέλες νὰ τὰ ὑπηρετῶν, ἀλλὰ τὸ παράγιον Πνεῦμα τὰ τελειώνει ὅλα, μόνον τὰ Ἱερέως τὰς χεῖρας δανείζεται καὶ τὴν γλῶσσαν. Διὰ τῦτο πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸς ψυχῇ καὶ σώματι ὁ Ἱερεὺς, καὶ ἔτζι νὰ τρέκεται μέσα εἰς τὸν Ἐπεραύιον Θρόνον τὰ Θεὲ· ὅθεν πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀκατηγόρητος, ἁγνὸς, δίκαιος, ἄγρυπνος, ἥμερος, σώφρων, πεκτικὸς, ἄμαχος, ταπεινὸς, ἐγκρατὴς, ἥσυχος, ἀμνησίκακος, καὶ νὰ ἔχῃ ὅλαις ταῖς ἁγιότητες μὲ παντοτινὴν ψαλμῳδίαν καὶ προσεχή. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει αὐτὰ τὰ καλὰ ἔργα, καὶ λειτεργεῖ, θησαυρίζει μεγάλην κόλασιν εἰς τὴν ψυχήν τε· διότι ἐκεῖνον τὸν ἄνθρακα πιάνει, τὸν ὁποῖον ὁ Ἡσαΐας λέγει, πῶς ἐδὲ τὰ Σεραφὶμ δὲν ἐτόλμησαν χωρὶς λαβίδα νὰ πιάσουν. Καὶ τὸ Σωτήριον τὰ Θεὲ, ἤγουν τὸν Χριστὸν, βλέπεις ἐσὺ ὁ Ἱερεὺς πάντοτε, καὶ μὲ τὰ χέρια σε τὸν πιάνεις· τὸν ὁποῖον Χριστὸν ὁ Συμεὼν ὁ Θεοδόχος μίαν φορὰν μόνον τὸν εἶδε, καὶ τὸν ἐπίασε. Πόσην λοιπὸν Ἁγιότητα πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ Ἱερεὺς, καὶ παῤῥησίαν πρὸς τὸν Κύριον, ὡς μεσίτης Θεὲ καὶ ἀνθρώπων, ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ Λειτεργίᾳ, ἵνα μὴ ἀναξίως λειτεργῶν, κατάραν ἀντὶ δίλογίας πάρῃ, καὶ σκότος κερδήσῃ ἀντὶ φωτὸς, καὶ κατάκρισιν, καὶ κόλασιν ἀπέραντον, ἀντὶ δίλογίας καὶ μακαριότητος. Διότι εἶδα ἐγὼ πολλὲς τῶν ἀναξίως ἱερεργούντων, πρὶν τὰ καιρὰ ἀποθνήσκοντας, διὰ νὰ μὴ θελήσουν νὰ ἀφήσουν τὴν Ἱερωσύνην, καὶ ἔτζι ἐπέμφθησαν εἰς τὰ ἐκεῖ κολαστήρια τὰ Ἅδου.

Κάποιος ὑπερήφανος Ἱερεὺς εἶχε πλαστὴν τὴν Ἁγιότητα, καὶ ἐφαίνετο εἰς ὅλες τίμιος, καὶ ἐνάρετος ἐλογίζετο. Μίαν φορὰν ὧν, ἐκεῖ ὅπερ ἐλειτέργει, εἰς τὴν Εὐχὴν τὰ Χερεβικὰ, κλίνας τὴν κεφαλήν τε κατὰ τὴν σωνήθειαν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τραπέζῃ, ὡς ἤνοιξε τὸ στόμα τε, νὰ εἰπῇ τὸ,

„Οὐδεὶς ἄξιος" ἔξαφνα, ἀλλοίμονον, ἐφανὴ νεκρὸς, καὶ καθὼς ἦτον σκυμμένος, τὸν ἄφηκεν ἡ ψυχή του.

Καὶ ποτὲ, εἰς σύνα Μοναστήριον, ὁπὸ ἦτον σιμὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔτυχεν, ὁπὸ ἤθελαν νὰ τελειώσουν τὸ Ὄρθρου τὴν Δοξολογίαν, καὶ τῶν δύο Χορῶν ὑμνολογούντων, σωέβη τοῦτο. Ἦσαν γὰρ ἐν τοῖς Χοροῖς τεσσαράκοντα Ἱερεῖς οἱ ψάλλοντες, καὶ ἐκεῖ, ὁπὸ ἄρχισε νὰ φέγγῃ ἡ ἡμέρα, ἔξαφνα γίνεται βοὴ καὶ βροντὴ φοβερὰ μετὰ ἀστραπῆς, καὶ ἔκαψε δύο Ἱερεῖς, ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων Ἱερέων. Ὁμοίως εἶδα πολλοὺς ἄλλους, ὁπὸ πικρῷ θανάτῳ, καὶ ἀφνιδίῳ τὸ ζῆν ἐστερήθησαν, τῶν ὁποίων ἦσαν τὰ ἁμαρτήματα, πορνεῖαι, καὶ μέθαι, καί τινων μοιχεῖαι μὲ ταῖς ἐκείνων συντέκνησαις· ἐὰν δὲ καὶ περισσότεροι ἐδὼ δὲν ἐπαιδεύθησαν, οὐδὲ εἰς σύνοιαν ἔβαλαν τὸ τί ἔπαθαν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ τοὺς ἀπαντυχαίνει ἐκεῖ ἀξία ἡ ἀνταπόδοσις τῆς ἀναξιότητος, ἡ φεκτὴ κόλασις καὶ ἀτελεύτητος.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Ὁ καιρὸς τῆς Κοινωνίας εἶναι, οὐχὶ ἡ Ἑορτὴ καὶ Πανήγυρις, ἀλλ' ἡ κάθαρσις τοῦ σωματοῦ, καὶ ὁ βίος ὁ ἀκατηγόρητος· καὶ καθὼς ἐκεῖνος ὁπὸ δὲν ἔχει εἰς τὸ λόγου του κάνενα ἐμπόδιον ἁμαρτίας, ἠμπορεῖ νὰ μεταλαμβάνῃ καὶ καθ' ἡμέραν, ὅπω καὶ ὅποιος πίπτει εἰς ἁμαρτίας, καὶ δὲν μετανοεῖ, οὐδὲ εἰς Ἑορτὴν δὲν βολεῖ νὰ μεταλάβῃ. Διότι δὲν μᾶς ἐλαφρώνει τοῦτο ἀπὸ ἁμαρτήματα, ἐὰν μεταλαμβάνωμεν μίαν βολὰν τὸν χρόνον ἀναξίως, ἀλλὰ μάλιστα ἀπὸ τοῦτο χειρότερα μᾶς καταδικάζει, ὅτι μίαν φορὰν μεταλαμβάνομεν, καὶ οὐδὲ τότε καθαρῶς. Διὰ τοῦτο παρακαλῶσας ὅλους, νὰ μὴ ἔρχεσθε εἰς τὰ Θεῖα Μυστήρια, διὰ τὴν ἀφορμὴν τῆς Ἑορτῆς. Ἀλλ' ἐὰν ποτε θέλετε νὰ μεταλάβετε, πρέπει νὰ καθαρίζεσθε πολλαῖς ἡμέραις προτήτερα διὰ μετανοίας, καὶ δύχῆς, καὶ Ἐλεημοσύνης, καὶ τῆς περὶ τὰ πνευματικὰ χολῆς· καὶ νὰ μὴ ἐπιστρέφετε πάλιν εἰς τὰ πρῶτα, ὡσὰν ὁ σκύλος εἰς τὸ ξέρασμα· διότι αὕτη ἡ Τράπεζα τοῦ Κυρίου εἶναι γεμάτη πῦρ πνευματικόν. Καὶ καθὼς ἡ βρύσες φυσικῶς ἀναβλύζουν τὸ νερὸν, ὅπω καὶ αὕτη ἔχει φλόγα τινὰ ἄρρητον. Λοιπὸν ἐὰν βασᾷς καλάμιν, ξύλα, χόρτον, μὴ πλησιάσῃς, διὰ νὰ μὴ ἀνάψῃς χειρότερα, καὶ κατακαύσῃς τὴν μεταλαμβάνουσαν ψυχήν.

ΛΟΓΟΙ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Μέγιστος, καὶ λίαν ψυχωφελής.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Δεῦτε, Ἀγαπητοὶ, δεῦτε Πατέρες καὶ Ἀδελφοί μου, τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον τοῦ Πατρὸς, οἱ ἐσφραγισμένοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται· δεῦτε Τέκνα, ἀκούσατε λόγον σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν· δεῦτε φραγματοῦσώμεθα, ἕως ὅτε στέκει ἡ πανήγυρις· δεῦτε λάβωμεν ζωὴν αἰώνιον· δεῦτε ἀγοράσωμεν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν διὰ δακρύων, καὶ εὐθέως ἀνοίγονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διανοίας ἡμῶν· δεῦτε πάντες ὁμοθυμαδὸν, πλούσιοι καὶ πένητες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, γέροντες καὶ νέοι, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, καὶ πᾶσα ἡλικία, ὅσοι βούλεσθε νὰ γλυτώσετε ἀπὸ τὴν αἰώνιον Κόλασιν, καὶ νὰ γενῆτε κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἂς παρακαλέσωμεν μετὰ τοῦ Ἁγίου Δαβὶδ τὸν ἐλεήμονα καὶ φιλάνθρωπον Κύριον, λέγοντες· „Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ „θαυμάσια ἐκ τοῦ Νόμου σου· φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μή ποτε ὑπνώ„σω εἰς θάνατον". Ἂς κράξωμεν, ὡς ἔκραξεν ὁ τυφλός· „Ἐλέησόν με, „Κύριε, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου"· καὶ ἐάν τινες μᾶς κρατῶν, ἢ μᾶς ὀργίζονται, νὰ σιωπήσωμεν, ἡμεῖς μεγαλήτερα ἂς κράξωμεν μὴ ἐκκακίζοντες, ἕως νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν ὁ φωτοδότης Ἰησοῦς. „Προσέλθετε τῷ Χριστῷ, προσέλθετε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίθητε, „καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν". Ἂς λάβωμεν νόησιν καλὴν καὶ πόθον περὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Παραδείσου, καὶ εὐθέως καταφρονήσατε τοῦ Κόσμου τούτου τὰ πράγματα. Ἀγωνίσασθε εἰς τὴν σύντομον ὥραν ταύτην· δράμετε, ἵνα μὴ ἀποκλεισθῆτε· ἡ ἑσπέρα ἔφθασε, καὶ ὁ μισθαποδότης ἔρχεται μετὰ δόξης πολλῆς, ἵνα ἀποδώσῃ καθ' ἑνὸς κατὰ τὰ ἔργα του. Ἂς μετανοήσωμεν ἤδη, Ἀδελφοὶ, ἕως ὁποῦ καιρὸν ἔχομεν. Ἀκούσατε τί λέγει ὁ Κύριος· „Χαρὰ γίνεται ἐν Οὐρανοῖς, ὅ-

„τιν

„ταν μετανοήσῃ σύας ἁμαρτωλός". Τί ῥαθυμεῖς, ἁμαρτωλέ; τί ἀπογινώσκεις; ἐὰν ἐν τῷ Οὐρανῷ χαρὰ γίνεται, σὺ μετανοοῦντος, τί φοβεῖσαι; Οἱ Ἄγγελοι χαίρουσι, καὶ ῥαθυμεῖς; Κήρυξ τῆς μετανοίας ἐστὶν ὁ Ἀρχάγγελος, καὶ σὺ φοβεῖσαι; ἡ ἄγραντος, καὶ ἀχώριστος, καὶ προσκυνητὴ Τριὰς σὲ προσκαλεῖ, καὶ σὺ σκάζεις; Μὴ μᾶς γλυκανῇ ἡ μέριμνα τοῦ Κόσμου, ἵνα μὴ μᾶς πιπράσῃ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, καὶ ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος. Ἂς κλαύσωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ἵνα μὴ κλαύσωμεν ἐκεῖ αἰωνίως βασανιζόμενοι. βλέπετε, μηδεὶς ἀμελήσῃ, ὅτι ἔξαφνα ἡ φοβερὰ παρουσία τοῦ Χριστοῦ γίνεται. Δεῦ φοβεῖσθε, ὅτι καθ' σύας κατὰ τὰ ἔργα του ἀπολαμβάνει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ καθ' σύας τὸ ἐδικόν του φορτίον βαστάσει, καθ' σύας θέλει θερίσει, καθὼς ἔσπειρεν. Ὅλοι γυμνοὶ παραστέκομεν εἰς τὸ Κριτήριον, καὶ καθ' σύας περὶ αὐτοῦ λόγον δώσει τοῦ Κριτοῦ. Ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ τινὰς ἄλλον δεῦ δώσεται νὰ βοηθήσῃ· οὐκ ἀδελφὸς ἀδελφὸν, οὐ Γονεῖς Τέκνα, οὐ Τέκνα Γονεῖς, οὐ φίλοι φίλους, οὐκ ἄνδρας τῶν γυναικά του, ἀλλὰ καθ' σύας μετὰ φόβου καὶ τρόμου παρίσταται, ἀπαντυχαίνοντας τῶν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ νὰ ἀκούσῃ. Τί ἀμελοῦμεν καὶ δεῦ οὐτρεπιζόμεθον; διατὶ δεῦ ἐννοιαζόμεσθον τί νὰ ἀπολογηθῶμεν, ὅσον ἔχομεν καιρόν; διατὶ καταφρονοῦμεν τὰς Ἁγίας Γραφὰς, καὶ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ; Δεῦ ἠξεύρετε, ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ, καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ Προφητῶν κατακρίνουσιν ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον, ἐὰν μὴ φυλάξωμεν καὶ ποιήσωμεν, καθὼς παραγγέλλουσιν ἐκεῖνοι ἡμῖν;

Ἀκούσατε τί λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Μαθητάς· „Ἐκεῖνος ὅπου ἀκούει ἐσᾶς, ἐμένα ἀκούει, καὶ ἐκεῖνος ὅπου σᾶς παρακούσῃ, ἐμένα παρακούει καὶ τὸν Πατέρα μου". Καὶ ἀλλοῦ λέγει πάλιν· „Ὅποιος μὲ παρακούει, καὶ δεῦ πιάνει τὰ λόγιά μου, ἐγὼ δεῦ τὸν κρίνω, ἀλλὰ ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὅπου ἐλάλησα, ἐκεῖνος θέλει τὸν κρίνῃ εἰς τὴν φοβερὰν ἡμέραν". Οὔπω κηρύττει τὸ Ἅγιον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον, καὶ αἱ λοιπαὶ Γραφαὶ τῶν Ἁγίων Προφητῶν, καὶ Ἀποστόλων. Διὰ τοῦτο, Ἀδελφοὶ, σᾶς παρακαλῶ, μὴ καταφρονῶμεν τὰ γεγραμμένα· διότι ὁ Οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ μεταστραφήσουσιν, οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ λόγοι δεῦ φθάνουσιν. Δεῦτε, Ἀγαπητοὶ, πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἡ φοβερὰ, ἂς ῥίψωμεν τὴν μέριμνάμας εἰς τὸ πέλαγος τῆς Ἐλεημοσύνης τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ Θεὸς μᾶς κράζει ὅλους, λέγων· „Δεῦτε πρός με ὅλοι οἱ κοπιασμένοι, καὶ φορτωμένοι, καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς ἀναπαύσω". Ὅλους μᾶς κράζει ὁ φιλάνθρωπος, καὶ ἀνεξίκακος Κύριος, ὁ εὔσπλαγχνος καὶ μακρόθυμος, ὅπου θέλει ὅλους ἀνθρώπους σωθῆναι. Δεῦ κράζει μόνον τοὺς ἐδικούς του, ἀλλὰ ὅλους τοὺς κράζει· „Δεῦτε πρός με πάντες" κἂν πλούσιος, κἂν πτωχός· ὅτι τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. Τίς δὲ εἶναι ὅπου ἔρχεται πρός με; Ὁ ἔχων τὰς παραγγελίας μου καὶ ποιῶν αὐτάς· ἐκεῖνος ὅπου ἀκούει τὸν λόγον μου, καὶ πιστεύει ἐκεῖνον ὅπου με ἔστειλε. Καλότυχος ὅπου ἀκούει τὸν λόγον, καὶ τὸν φυλάγει εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ κακότυχος, ὅπου παρακούει, ὅτι ἐκεῖνος ὁ λόγος μέλλει νὰ τὸν κρί-

κείνη εἰς τὴν ὕστερον ἡμέραν τῆς Κρίσεως, καθὼς γέγραπται· „Φοβε-
„ρὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος". Μετανόησον, Ἀδελφὲ, καὶ
μὴ δειλιάσῃς. μετανόησον, ἁμαρτωλέ· θάρρει καὶ ἔλπιζε εἰς τὴν ἀμέ-
τρητον φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅπου εἶπε· „Δὲν ἦλθα νὰ πράξω τοὺς
„δικαίους, ἀλλὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν". Μετανόησον, ἵνα μὴ ἐν-
τραπῇς εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον, ὅπου μετὰ φόβου παρεστήκουσι χιλιάδες
καὶ μυριάδες Ἀγγέλων, καὶ Ἀρχαγγέλων· ὅτε τὰ κρυπτὰ φανερὰ γίνονται,
ὅτε ἀνοίγονται αἱ Βίβλοι, ὅτε χωρίζονται τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ
γίδια, καὶ ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ὄντως φοβερὰ ὥρα καὶ τρομακτική.
Ὅταν Δικαιοκρίτης φοβερὸς ἀποφασίζῃ, ποῖος νὰ μὴ φοβηθῇ; ποῖος νὰ
μὴ δειλιάσῃ τὴν ὥραν ἐκείνην; Δικαιοκρίτης δυνατὸς, καὶ ἡ κρίσις ἀ-
παρακάλεστος, καὶ τὰ ἔργα μας ἐμπροσθόν μας στέκονται, καὶ ὁ πύρινος
ποταμὸς ὁμπρὸς εἰς τὸ Κριτήριον, καὶ ὁ ὕμνος τῶν Δικαίων μετὰ Ἀγ-
γέλων ἀσίγητος, καὶ ὁ κλαυθμὸς τῶν ἁμαρτωλῶν ἀβάστακτος, καὶ τὰ δάκ-
ρυα ἀνωφελῆ. Τότε ὁ βίος ἀνοίγεται, καὶ οἱ δίκαιοι ἀπολαμβάνουσι,
καὶ μακάριοι οἱ πεινάσαντες, ὅτι ἐκεῖ χορταθήσονται, καὶ ἐαὶ οἱ χορ-
τασμένοι, ὅτι ἐκεῖ πεινάσουσι καὶ διψήσουσι. Καλότυχοι οἱ κλαύσαντες
ἐδῶ, ὅτι ἐκεῖ γελάσουσι, καὶ παρακληθήσονται· καὶ ἐαὶ οἱ γελῶντες
νῦν, ὅτι ἐκεῖ κλαύσουσιν ἀπαύστως· καὶ καλότυχοι οἱ ἐλεήσαντες, ὅτι
ἐκεῖ ἐλεηθήσονται· καὶ οὐαὶ τοῖς μὴ ἐλεήσασιν, ὅτι ἐκεῖ οὐκ ἐλεηθή-
σονται. Ἠκούσατε πῶς μακαρίζονται οἱ ἀγωνιζόμενοι, καὶ πῶς πα-
λαμίζονται οἱ ἀμελοῦντες; Ὅλα ἀυτὰ κατανόησον, καὶ κάμε νὰ σωθῇς,
ὦ ἄνθρωπε· μὴ πράξῃς ἐκείνους, ὅπου ἀμελοῦν, καὶ τρώγουν, καὶ πίνουν,
ὅτι ὡσὰν τὸ χόρτον ὀγλίγωρα ξηραίνονται· μὴ ἀγαπήσῃς τὸν Κόσμον
τοῦτον, διότι καταβαίνει τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, καὶ τοὺς χαίρει πρὸς ὥραν,
καὶ γυμνοὺς τοὺς στέλλει εἰς τὸν ἄνω Κόσμον. Ἄκουσον, καὶ πρόσεχε ταῖς
Ἁγίαις Γραφαῖς, καὶ ἐὰν μὴ πλανηθῇς, ἐδὲ θέλεις σκοντάψῃ ὑπὸ τοῦ πο-
νηροῦ καὶ ψεύτικου Κόσμου τούτου. Ἄκουσον τί λέγει ὁ Θεολόγος Ἰωάννης·
„Μὴν ἀγαπᾶτε τὸν Κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ Κόσμῳ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ
„Κόσμῳ ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν,
„καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ Κόσμου, καὶ ὁ Κόσμος παρέρχεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ·
„καὶ ὅποιος κάμνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα". Ἄκουσον τί
λέγει ὁ Κύριος· „Τί ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν Κόσμον ὅλον κερ-
„δήσῃ, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχήν του"; Προσέχετε ἀκριβῶς μετὰ φόβου
τὸν λόγον αὐτοῦ, ὅτι ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε καὶ ἐδίδαξεν, ἐκεῖνος κρινεῖ
ἡμᾶς τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Μὴ νὰ εἶναι ψεύστης ὁ Κύριος; μὴ γένοιτο. Ἀυ-
τὸς γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια, καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀψευδεῖς. Τί ἀμελεῖς, ἄν-
θρωπε; τί παντέχεις; τί ἐνθυμᾶσαι; ποῖος νὰ ἀπολογηθῇ διὰ σέ; δὲν
ἠξεύρεις, ὅτι καθ' ἕνας ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ, καὶ καθ' ἕνας
θέλει θερίσει ἐκεῖνο, ὅπου ἔσπειρε, καὶ καθ' εἷς τὸ φορτίον του βαστάσει;
Ὅσον ἔχεις καιρὸν, σκόρπισαι τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν σου· προσκα-
λεῖται γάρσε ὁ παράγαθος Θεὸς, λέγων· „Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κο-
„πιῶντες καὶ πεφορτισμένοι". Πάντας κράζει· μηδεὶς ἀπογινωσκέτω,

μη-

μηδεὶς τολμήσει εἰπεῖν, ὅτι οὐχ ἥμαρτον. Τυφλὸς εἶναι, καὶ δεῖ ἡξούρει τοῦ οὐρίσκεται ἐκεῖνος. διότι λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης· „Ἐὰν εἴ-„πωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, φυδόμεθα, καὶ ὁ ποιοῦμεν τῷ ἀλή-θειαν· καὶ τοῦ λόγου μας γελοῦμεν, καὶ τὸν Θεὸν φύσιν ποιοῦμεν. διότι δεῖ εἶναι τινὰς καθαρὸς ἀπὸ ρύπου.

Τί οὖν δακρύων χρεία; ἵνα τὸν ρύπον ἀποπλύνω „καὶ ὑπὲρ χιόνα λου-„καθήσομαι". καὶ πάλιν· „Λούσω καθ' ἑκάστην νύκτα τῷ κλίνῃ μου, „ἐν δάκρυσί μου τῷ στρωμνῇ μου βρέξω". Ἐκεῖνος μίαν νύκτα ἥμαρ-τε, καὶ πᾶσαν ἡμέραν ἐδάκρυε. διὰ τοῦτο μακάριος ἐδείχθη, διότι προέ-βλεπον ἀκριβῶς ὁ Προφήτης τὸν εἰπόντα· „Μακάριοι οἱ πενθοῦντες". Μηδὲ λοιπὸν τοῦ Κόσμου τούτου ἀγαπήσῃς· μὴ χαίρου εἰς τὰ γλυκὰ τοῦ Κόσμου, καὶ μὴ ἐπιθυμήσῃς πλοῦτον τοῦ Κόσμου τούτου. Μίσησον φορέμα-τα μαλακά· μίσησον βάμματα εὔμορφα, σιβασμὸν, εὔμορφάδαν, γα-βεισμὸν, καὶ τὰ αὐτῶν δαιμονικὰ ἄσματα, κιθάρας, καὶ αὐλοὺς, καὶ τῶν χειρῶν κρότους, καὶ τὰς ἀπάκτους ἀχήμονας φωνάς. Οὐκ οἶδας, Ἄθλιε, ὅτι ὅλα αὐτὰ τοῦ διαβόλου σπορά ἐστι; αὐτὰ ὅλα τὰ Ἔθνη τοῦ Κόσμου ἐπι-ζητεῖ, οἱ ὁποῖοι δεῖ ἔχειν ἐλπίδα σωτηρίας. Μὴ οὖν ὁμοιωθῶμεν τοῖς Ἔθνεσιν, ἵνα μὴ καὶ συγκατακριθῶμεν αὐτοῖς. Ἀκούσατε τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· „Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ· πλέον νὰ μὴ πε-„ριπατῆτε, ὡσαὶ περιπατοῦσι τὰ Ἔθνη, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, „ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ". Καὶ ὡς καθὼς ἀφήσαμεν τὰ ἔργα τῶν Ἐ-θνῶν, μὴ γραφῶμεν πάλιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ νὰ πράττωμεν τὰ αὐτά. Μίαν φορὰν ἀρνήθης τὸν Σαταναῦ καὶ τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ, συνεπάχθης δὲ τῷ Χριστῷ ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων· ἴδε ποῖον ἐπάχθης, καὶ μὴ καταφρο-νήσῃς. Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οἱ Ἄγγελοι τὰς φω-νάς σου, καὶ τὰς συνθήκας σου, καὶ τῷ ἀποταγῷ ἀπεγράφαντο, ἐν Οὐρα-νοῖς φυλάττονται ἕως τῆς φοβερᾶς ἡμέρας τῆς Κρίσεως. Δεῖ φοβᾶ-σαι; δεῖ τρομάσεις; ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως προσφέρουσιν οἱ Ἄγγε-λοι τὸ χειρόγραφόν σου, τὰ λόγια τοῦ στόματός σου ἔμπροσθεν τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ, ὅπου καὶ Ἄγγελοι μετὰ τρόμου παρίστανται. Ἔχεις νὰ ἀκούσῃς ὀδυνηρὰν φωνῶ, ὅτι ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶσε, πονηρὲ δοῦλε. ὄντως γὰρ τότε θέλεις ἀνασκάζῃς καὶ δακρύσῃς πικρὰ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐδὲν ὠφεληθήσῃ. Ἐλέησον σεαυτὸν, καὶ μὴ μισήσῃς τῷ ψυχῷ σου· ἄ-νοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε πῶς ἀγωνίζονται πολλοὶ, πῶς βιάζον-ται εἰς καὶ ἔργον ἀγαθὸν, πῶς φυλάγονται ἀπὸ φθόνου, ἀπὸ λοιδο-ρίας, ἀπὸ μίσους, ἀπὸ γέλωτος, ἀπὸ τῆς πορνείας, ἀπὸ τῆς τρυφῆς, ἀπὸ μάχης. Πῶς δὲ τῷ στενῷ ὁδὸν ἠγάπησαν πνεύοντες; ἀγρυπνοῦν-τες, κακοπαθοῦντες, καὶ κλαίοντες· πῶς τὰς λαμπάδας ἑτοίμασαν λαμ-πράς· πῶς τὸ σόμα αὐτῶν παύστε ὑμνεῖ καὶ δοξάζει τὸν ἀθάνατον Νυμ-φίον. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν κατανοοῦσιν εἰς τὸ κάλλος αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἀγαλλιᾶται. Κατανόησον καὶ ἴδε, ὅτι ἔφθασε καὶ δεῖ ἀργεῖ. Ἔρ-χεται, ἵνα εὐφραίνῃ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν· ἔρχεται, ἵνα παρακαλέσῃ τοὺς πενθήσαντας καὶ κλαύσαντας, ὄχι τὸν νεκρὸν, οὐδὲ τῷ πρόσκαιρον

ζη-

ζημίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερίσχυσιν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν Βασιλείαν, ἧς οὐκ ἔσται τέλος· καὶ διὰ τὴν μακαρίαν τρυφὴν τοῦ Παραδείσου, ὅθεν ἐξεπέσαμεν, διὰ νὰ παρέβωμεν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὅπου πάλιν ἐπανέρχονται οἱ πενθοῦντες, καὶ κλαίοντες. ἔρχεται, ἵνα σεφανώσῃ τοὺς νομίμως ἀθλήσαντας, καὶ τὴν σκυλὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν ἀγαπήσαντας. ἔρχεται, ἵνα ἐλεήσῃ τοὺς ἐλεήμονας. ἔρχεται, ἵνα χορτάσῃ ἀγαθὰ τοὺς δι' αὐτὸν πεινάσαντας καὶ διψήσαντας. ἔρχεται, ἵνα φωτίσῃ τὸν Κόσμον. ἔρχεται, ἵνα φωτίσῃ τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσῃ τοὺς βουλὰς τῶν καρδιῶν. Καὶ τί δὲν λέγω τὸ σωτηριώτερον; ἔρχεται, νὰ ἀποδώσῃ καθ' ἑνὸς κατὰ τὰ ἔργα του. ἔρχεται οὐχὶ ἀπὸ γῆς, καθὼς τὸ πρότερον, ἀλλὰ ἐξ Οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

Τότε αἱ σάλπιγγες σαλπίσουσιν ἐκ τῶν Οὐρανῶν, καὶ αἱ δυνάμεις σαλευθήσονται. ἡ γῆ πᾶσα ὡς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τρέμει ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ· „ Ποταμὸς πυρὸς προτρέχει ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καθαρίζων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν, εἶπα κραυγὴ γίνεται ἐξάφνου. „ Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχε„ται " τῶν Δικαίων τὸ καύχημα, τῆς Δικαιοσύνης ὁ Ἥλιος· ἰδοὺ ἔρχεται ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων, τοῦ ὁποίου ἡ Βασιλεία δὲν ἔχει τέλος· ἰδοὺ ἔρχεται ὁ δίκαιος Κριτὴς, ἰδοὺ ἔρχεται, καὶ ἔρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἔρχονται μετὰ χαρᾶς οἱ ἔχοντες τὰς λαμπάδας φαιδρὰς μετὰ πολλῆς παῤῥησίας, ἀγαλλιώμενοι, καὶ θαῤῥοῦντες, ὅτι αἱ λαμπάδες αὐτῶν οὐκ ἐσβέσθησαν. Τότε σὺ, θεωρήσας ἑαυτὸν ἐν πολλῇ θλίψει καὶ δεινῇ ἀποτυχίᾳ, καὶ ἀνάγκῃ ἀφορήτῳ, καὶ βλέπων τὴν λαμπάδα σου σβυμένην, μετὰ ἐντροπῆς λέγεις· χαρίσαθέ μοι ὀλίγον ἔλαιον, Ἀδελφοὶ, ὅτι ἡ λαμπάς μου ἐσβέσθη. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι· μή ποτε λείψῃ καὶ ἐσένα καὶ ἡμᾶς, ἀλλὰ πορεύου πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγόρασον· καὶ ὑπάγεις μετὰ θλίψεως καὶ σκυγμῶν καὶ πικρῶν δακρύων, καὶ οὐδ' ὅλως εὑρίσκεις ἀγοράσαι, διότι ἐλύθη τῆς ζωῆς ἡ πανήγυρις, καὶ πᾶσα ἡ ζωὴ αὐτοῦ τρέμει, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Ἐπέρασαν δὲ καὶ οἱ πτωχοὶ, ὁποῦ ἐκάθοντο εἰς τὰς θύρας τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐπώλουν τὸ ἔλαιον. Καὶ ἀπὸ ὅλα σκυχωρούμενος καὶ ἀπορῶν, λέγεις, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος· ὑπάγω, κρούω εἰς τὴν θύραν τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ τίς εἴδεν, εἰ ἀνοίξῃ μοι; καὶ ἐλθὼν κρούεις, καὶ ἀποκρίνεταί σοι ἔσωθεν ὁ Νυμφίος· Ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, δὲν σὲ ἠξεύρω· Ὕπαγε ἀπ' ἐμοῦ, ἐργάτα τῆς ἀδικίας καὶ ἀνομίας· οὐκ ἠλέησας, οὐκ ἐλεηθήσῃ· δὲν ἤκουσας τοῦ πτωχοῦ τὴν φωνὴν, οὐδὲ ἐγὼ ἀκούω τὴν ἐδικήν σου· τὰς Ἁγίας μου Γραφὰς κατεγέλας, διὰ τοῦτο δὲν σὲ δέχομαι νὰ σέβῃς· ἐκαταφρόνησας τοὺς Προφήτας, καὶ Ἀποστόλους μου, διὰ τοῦτο ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ σε ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἀπελθε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ ἐκδέχεταί σε ἡ σκυνὴ πύλη. ἔθρεψας τὴν σάρκα σου, τὴν δὲ ψυχήν σου ἐφόνευσας. Καὶ πῶς βλέσαι νὰ ἔλθῃς ἐδῶ νὰ μιανῇς τὴν Βασιλείαν μου; τῆς σαρκός σου ἐμίανας τὴν σολὴν, τὸ σόμα σου λοιδορίας ἐπλήρωσας, τὸν πλησίον σου ἐμίσησας, τὰ θελήματα τοῦ διαβόλου ἐποίησας, καὶ τὰ ἐμὰ κατεφρόνησας, καὶ πῶς παρακαλεῖς νὰ ἔλθῃς, ὅπου οὐδὲν προέπεμψας; ὅπου οὐδὲν

ἔχεις ἀποκείμενον, ὐ δάκρυα, ὐ κλαυθμὸν, ὐ Νηστείαν, ὐκ ἀγρυπνίαν, ὐχ ὑπομονὴν, ὐκ Ἐλεημοσύνην, ὐ ψαλμῳδίαν, οὐ παρθενίαν, οὐδὲν ἀπὸ τύπων προέπεμψας ὧδε. Τί ζητεῖς; Τοῦτο τὸ κατοικητήριον κατοικοῦσιν οἱ δι' ἐμὲ πτωχεύσαντες· αὕτη ἡ Βασιλεία τῶν ἐλεημόνων ἐστίν· αὕτη ἡ εὐφροσύνη τῶν πενθησάντων ἐστίν· αὕτη ἡ χαρὰ τῶν μετανοούντων καὶ κλαυσάντων ἐστίν· αὕτη ἡ ἀνάπαυσις τῶν ἀγρυπνούντων, καὶ νηστευόντων ἐστίν· αὕτη ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ τῶν χηρῶν, καὶ ὀρφανῶν ἐστιν. Ὧδε οἱ πεινάσαντες, καὶ οἱ διψήσαντες εὐφραίνονται εἰς τοὺς αἰῶνας, σὺ δὲ ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου. Πορεύου ἀπ' ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

Ταῦτα ἀκούων, ἴσασαι καταιχνούμενος· ἰσαμοῦ δέσου ἐκεῖ, ἔρχεται εἰς τὰ ὦτά σου φωνὴ εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ θέλεις γνωρίσει τινὶ φωνὴν οὐδὲ ἑκάστου φίλου σου, καὶ τότε θέλεις σπεύξῃς πικρὰ λέγων· Οἴμοι τῷ ἀθλίῳ, πῶς ἐστερήθην τῆς δόξης ταύτης, καὶ ἐχωρίσθην ἀπὸ τοῦ φίλου μου· ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς μου μετ' αὐτοῦ ἤμουν, καὶ τώρα ἐχωρίσθηκα ἀπ' αὐτῶν. Ὄντως δικαία ἡ Κρίσις τοῦ Θεοῦ· ὄντως δικαίως ἔπαθον, διότι ἐκεῖνοι ἐγκρατεύοντο, ἐγὼ τὰ ἄφρονα καὶ τὰ δεῖπνα ἐκατάτρεχα· ἐκεῖνοι ἔψαλλον, ἐγὼ ἐσιώπων· ἐκεῖνοι ἐφροσύνχοντο, ἐγὼ δὲ ἐμετεωρίζομην· ἐκεῖνοι ἐδάκρυον, ἐγὼ δὲ ἐγέλων. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνοι τώρα χαίρονται, ἐγὼ δὲ ὀδύρομαι· ἐκεῖνοι εὐφραίνονται, ἐγὼ δὲ κλαίω· ἐκεῖνοι βασιλεύουσι μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ Ἀντιχρίστου πέμπομαι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οὐαί μοι τῷ ἀθλίῳ! τί μοι γέγονε; πόσων ἀγαθῶν ἐστερήθην, ἵνα μικρὸν χρόνον τὸ θέλημα τοῦ διαβόλου ποιήσω. Τώρα ἐγνώρισα, ὅτι καθ' ἕνας κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπολαμβάνει· τώρα ἐγνώρισα, ὅτι ἐνέπαιξέ με, καὶ ἐσκέλισέ με ὁ μάταιος Κόσμος ἕως. Ὦ πόσων ἀγαθῶν ἐμαυτὸν ὑστέρησα, εἰς πόσα δὲ κακὰ ἑαυτὸν περιέθηκα! Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὀδυρόμενος εἴπῃς, καὶ οὐδὲν ὠφελήσει· οὐ γάρ ἐστιν ὠφέλεια τοῦ μετανοῆσαι τότε. Διὰ τοῦτο παραγγέλλουσι καὶ διαμαρτύρονται ἡμῖν αἱ Θεῖαι Γραφαὶ τῶν Ἀποστόλων, καὶ Προφητῶν „ὅτι τοιαῦτα ἀγαθὰ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶ„σιν αὐτὸν, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ ὃς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀν„θρώπου οὐκ ἀνέβη. Ἤκουσας πάλιν τοῦ Κυρίου λέγοντος· Μὴ φοβηθῆς „ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα· καὶ ἀλλοῦ πάλιν· Μακάριοι οἱ δεδιωγ„μένοι ἕνεκεν ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἀπόστολος· Μὴ πλανᾶσθε. Ὁ „Θεὸς δὲν γελᾶται, ὅτι ἐκεῖνο, ὁποῦ σπείρει ὁ ἄνθρωπος, ἐκεῖνο καὶ θε„ρίσει· ὁ σπείρων εἰς τινὶ σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθο„ρά. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώ„νιον· ὅταν οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν ἐκεῖθεν“.

Προσέχετε, Ἀδελφοί μου, καὶ ἐνθυμᾶσθε τῶν γεγραμμένων. „Ἐξῆλθεν „ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ“. Τίς ὁ ἐξελθὼν καὶ σπείρας; Ὁ καλὸς οἰκοδεσπότης, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τί δὲ ἔσπειρε; Τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, τὰς Ἁγίας αὐτοῦ παραγγελίας. Ποῦ ἔσπειρε, καὶ ἐν ποίᾳ γῇ; Ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, εἰς πάντα τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Ἀλλὰ δὲν ἀκούουσιν ὅλοι τοῦ Εὐαγγελίου, οὐδὲ ὅλοι

ποιοῦ-

ποιοῦσι καλλιέργημα, ἵνα πεσὼν ὁ σπόρος τοῦ Κυρίου, ποιήσῃ καρπὸν, ἀλλὰ ἐν χέρσῳ, καὶ ἀκανθαις, καὶ ἀπάτῃ ὄντες, ὑποδέχονται τὸν λόγον· καὶ ὑπὸ μεριμνῶν, καὶ πλούτου, καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι, συμπνίγονται, καὶ ἀτελεσφοροῦσιν. Ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ, εὐθυνάτε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ μὴ συμπνίξῃ τὸν νοῦν σας ἡ πολλὴ μέριμνα τοῦ βίου. Περὶ τῆς χρείας ἃς δράμωμεν, καὶ μὴ περὶ τῆς τρυφῆς. Ἐὰν μὲν τὸ μέτρον σας, ἤγουν τὸ σωσόνσας εἰρίνευσόμετε, θέλετε ἔχῃ ἀνάπαυσιν· εἰ δὲ χορτασμὸν γυρέψετε καὶ πλεονεξίαν, ὁ κόπος πολὺς, καὶ ὁ δρόμος ἄμετρος, καὶ ἡ θλίψις ἀπλήρωτος, καὶ ὁ βίος πολυμέριμνος. „Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία" Ἀδελφοί μου, καθὼς φησὶν ὁ Κύριος. καὶ ταῦτα μερικῶς νὰ κοπιῶμεν εἰς τὴν τοῦ σώματος ἀνάγκην, ἐκεῖνα δὲ ἀδιαλείπτως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ὅτι δεν εἶναι μεγαλήτερον τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς. Περὶ ταύτης, Ἀδελφοί μου, ἃς δράμωμεν, καὶ ἃς φροντίσωμεν, καὶ ἃς ἑτοιμάσωμεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Μὴ ἐξοδιάσωμεν ὅλον τὸν χρόνον ἡμῶν εἰς τὴν φροντίδα τοῦ σώματος, ἀλλὰ ὅταν πεινάσῃ τὸ σῶμα, τότε γυρεύει τὴν τροφήν. Καὶ ὥσπερ τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ φάγῃ ἄρτον, ζῆσαι ἀδυνάτει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ τῆς πνευματικῆς σοφίας, νεκρά ἐστι. διπλοῦς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Σωτήρ· „Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος". Σὺ οὖν, ὡς καλὸς στρατιώτης, καὶ οἰκονόμος, δὸς τὰ τῆς ψυχῆς βρώματα τῇ ψυχῇ, καὶ τὰ τοῦ σώματος τῷ σώματι· μὴ μόνον τὸ σῶμα θρέψῃς, τὴν δὲ ψυχήν σου ἀφήσῃς ἔρημον, καὶ λιμώττουσαν. Μὴ ἐν ἀφήσῃς τὴν ψυχήν σου νὰ νεκρωθῇ, ἀλλὰ θρέψον αὐτὴν ἐν λόγοις Θεοῦ, ἐν ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν ἀναγνώσματι τῶν Θείων Γραφῶν· ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τροφὴ καὶ ζωή ἐστι τῆς ψυχῆς. Βλέπετε, Ἀδελφοὶ, μήτις ἄκαρπος εὑρεθῇ. ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ Κόσμου, τρυφήν, καὶ δεῖπνα, καὶ ἄεισα ἐκ τῆς σαρκὸς, θερίσει καὶ φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα προσευχὴν, καὶ νηστείαν, καὶ ἀγρυπνίαν, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. Κατανοήσατε καὶ ἴδατε, ὅτι δεν ἐπαινοῦνται ἴσια οἱ τρώγοντες, καὶ πίνοντες, οὐδὲ οἱ γελῶντες· ταῦτα γὰρ τὰ Ἔθνη ποιοῦσιν. ὁ δὲ Νόμος ἡμῶν ἐστιν οὕτος· „Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, μακάριοι οἱ πενθοῦντες, μακάριοι „οἱ ἐλεήμονες, μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι, μακάριοι οἱ ὀνειδιζόμενοι, μα„κάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, μακάριοι οἱ ἐγκρατευόμενοι"· μακάριοι οἱ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα ἁγνὸν φυλάξαντες· μακάριοι οἱ διὰ Χριστὸν ἀποταξάμενοι τῷ Κόσμῳ τούτῳ· μακάρια τὰ σώματα τῶν Παρθένων· μακάριοι οἱ ἔχοντες γυναῖκες, ὡς μὴ ἔχοντες· μακάριοι οἱ χρηγοροῦντες, καὶ προσευχόμενοι· μακάριοι οἱ προβλέποντες τὸν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· μακάριοι οἱ δακρύοντες ἐν προσευχῇ. Ταῦτα τῆς Θείας Γραφῆς τῶν Ὀρθοδόξων. Ποία δὲ Γραφὴ μακαρίζει τοὺς αὐλοῦντας, καὶ κιθαρίζοντας, ἢ τοὺς γελῶντας, ἢ τοὺς τρυφῶντας, ἢ τοὺς μεθύοντας, καὶ χορεύοντας, τοὺς ἀγαπῶντας τὸν Κόσμον, καὶ τὰ ἐν τῷ Κόσμῳ; Ταῦτα ὁ ἐθνικός μας νόμος δεν τὰ συμβουλεύει· ταῦτα ὁ Κύριός

μας

μας δεν τὰ ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπαλάνησε λέγων· „Οὐαὶ οἱ γελῶντες „νῦν, ὅτι πενθήσουσι καὶ κλαύσουσιν· καὶ οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πει„νάσετε. καὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησίν σας". Καὶ πάλιν διὰ τοῦ Προφήτου λέγει· „Οὐαὶ οἱ γελῶντες, καὶ οἱ λέγοντες „τὸ πονηρὸν καλὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρόν· οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυ„κὺ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρόν· καὶ οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων, „καὶ τὸ δίκαιον ἀφαιροῦντες· καὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωΐ, καὶ τὰ σίκερα διώ„κοντες· οἱ μενοῦντες τὰ ὀψὲ, καὶ τὸν οἶνον πίνοντες· ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς „συγκαύσει· μετὰ γὰρ κιθάρας, καὶ τυμπάνων, καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πί„νουσι. τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐμβλέπουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐ„τοῦ οὐ κατανοοῦσι".

Ταῦτα καὶ τὰ τούτων ὅμοια τῶν φιλοκόσμων, καὶ φιλοσάρκων ἀνθρώπων, οὐχὶ τῶν φιλοχείσων. Θέλεις δὲ καὶ τῶν φιλοχείσων ὀλίγα ἀκοῦσαι, τῶν τοῦ σκληροῦ ὁδὸν περιπατούντων; Ἄκουσον τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· „Ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς, ὡς Θεοῦ Διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ „πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν „κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, καὶ τὰ ἑξῆς". Καὶ πάλιν ὁ Κύριος· „Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν". Τί οὖν χρὴ ποιήσωμεν, Ἀδελφοί μου; ἰδὲ ἠκούσατε, πῶς μακαρίζονται οἱ τοῦ σκληροῦ ὁδὸν ὁδεύοντες, καὶ πῶς παλαίζονται οἱ τοῦ πλατεῖαν, καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν περιπατοῦντες. δεῦτε οὖν ἃς ἀφήσωμεν τοῦ πλατείαν ὁδὸν, τοῦ ἀπάγουσαν εἰς τοῦ ἀπώλειαν· ἃς κοπιάσωμεν τὸν μικρὸν χρόνον, ἵνα βασιλεύσωμεν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὸν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρὸς, καὶ νὰ ἐνθυμώμεθεν τῆς αἰωνίου ζωῆς, καὶ τῆς ἀθανάτου Βασιλείας, καὶ τῆς μετὰ Ἀγγέλων χορείας, καὶ τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. Ἐνθυμήσου, ὅτι οὐδὲν ἔχει ὁ βίος ὄπος, εἰμὴ δάκρυα καὶ ἀναστεναγμοὺς καὶ ὀνειδισμοὺς, καὶ ἀθυμίας καὶ λοιδορίας, ῥαθυμίας καὶ πόνους, νόσους καὶ γῆρας, ἁμαρτίαν καὶ θάνατον, καὶ μὴ ἀγαπήσῃς τὸν Κόσμον. Βλέπε, μὴ σὲ χαρῇ ὁ Κόσμος ὄπος, καὶ σκελίσεισε, καὶ γυμνὸν σὲ στείλῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα. Ἐνθυμήσου τοῦ λέγοντος· „Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε". Μὴ εὐφραίνου τῆς τοῦ Κόσμου φαντασίας. Ὁ Ψαλμὸς πάντοτε εἰς τὸ στόμασου ἔστω, καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος δι' ἑαυτοῦ νουθετεῖ, καὶ παρακαλεῖ, ἵνα ἀπ' ἐντεῦθεν εὐτρεπήσωμεν ἑαυτοὺς· καὶ εἴτι ἡμάρτομεν, καὶ παρεπέσαμεν, ὥστε ὁπὸ ἔχομεν τὸν καιρὸν τῆς μετανοίας, διὰ δακρύων ἃς θεραπεύσωμεν. Ὁ καιρὸς τῆς Μετανοίας ὀλίγος ἐστὶ, τῆς δὲ Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν τέλος οὐκ ἔστι. Τοὺς Ἁγίους μακαρίζομεν, καὶ τοὺς στεφανοὺς αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν, τοὺς δὲ ἀγῶνας αὐτῶν οὐ θέλομεν μιμήσασθαι. δεῦ ἠξεύρετε, ὅτι χωρὶς κόπων καὶ θλίψεων ἀνέτοιμάσως δεν ἐστεφανώνοντο, ὥσπερ ἐσεῖς βούλεσθε; Θέλεις ἀκοῦσαι, ποίαν αὐάπαυσιν εἶχον εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον οἱ Ἅγιοι; „οἱ μὲν ἐτυμπανίσθησαν, ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν, καὶ μαστίγων πεῖραν ἔ„λαβον, καὶ δεσμῶν, καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθη„σαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον. Περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν

„αι-

„ αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν
„ ἄξιος ὁ Κόσμος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ
„ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς". Ἰδὲ ἠκούσατε μέρος ἐκ τῶν πολλῶν, τινὰ τῶν Ἁγίων τρυφῶν, καὶ ἀπάπαυσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ ὡσαὐ χαραὐ ὑπέμειναν ταῦτα, ἐπειδὴ προέβλεπον τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ ἐν Οὐρανοῖς, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε, καὶ ἃς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. ὁ Θεὸς γὰρ ὀνομαζόμενος, φυγαδεύει τοὺς δαίμονας. Κἂν εἰς ἔργα τινὰ χεῖρα κινεῖς, ἡ γλῶσσα ψαλλέτω, καὶ ὁ νοῦς προσευχέσθω. Ἐὰν θέλῃς νὰ γλυτώσῃς ἀπὸ τινὰ Κόλασιν, μηδένα ποτὲ ἀναγελάσῃς.

Οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ. Ὅταν ὅλοι φωτίζωνται, ἐκεῖνος σκοτίζεται. Οὐαὶ τῷ βλασφήμῳ, διότι δαίνεται ἡ γλῶσσά του, καὶ πῶς νὰ ἀπολογηθῇ εἰς τὸν φοβερὸν Κριτά. Οὐαὶ τῷ πλεονέκτῃ, ὅτι ὁ πλοῦτος αὐτοῦ φεύγει, καὶ τὸ πῦρ αὐτὸν ὑποδέχεται. Οὐαὶ τῷ ῥαθύμῳ. ζητήσει γὰρ τὸν καιρὸν, ὃν κακῶς ἐδαπάνησε· ζητήσας δὲ, οὐχ εὑρήσει. Οὐαὶ τῷ φιλοπόρνῳ, ὅτι ῥυπαίνει τινὰ σολά, καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Γάμου μετὰ ἐντροπῆς ἐκβάλλεται. Οὐαὶ τῷ λοιδόρῳ, καὶ σὺν αὐτῷ τῷ μεθύσῳ, ὅτι μετὰ φονέων πάσχονται, καὶ μετὰ μοιχῶν κολάζονται. Οὐαὶ τῷ ἀμέτρως τρώγοντι καὶ πίνοντι, ὅτι ὡς πρόβατον εἰς σφαγὴν ζητηθήσεται. Οὐαὶ τῷ ὑποκριτῇ, ὅτι ὁ ποιμὴν αὐτὸν ἀρνεῖται, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει. Μακάριος ὁ τὴν στενὴν ὁδὸν περιπατῶν, ὅτι στεφανηφορῶν εἰς τὸν Οὐρανὸν εἰσέρχεται. Μακάριος ὁ τὸν βίον ὑψηλὸν ἔχων, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα, Χριστὸν γὰρ μιμεῖται, καὶ σὺν αὐτῷ συγκαθέζεται. Μακάριος ὁ πολλοὺς ἐλεῶν πένητας. πολλοὺς γὰρ εὑρήσει βοηθοὺς εἰς τὴν μέλλουσαν Κρίσιν, ὅτι βασαὶ ἁρπάζουσι τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. ἂς βιάσωμεν ἓν ἑαυτοὺς, Ἀδελφοὶ, εἰς παν ἔργον ἀγαθὸν, ἂς παρακαλέσωμεν ἑαυτοὺς, ἂς νουθετήσωμεν, καὶ ἂς οἰκοδομήσωμεν εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς καὶ πάντοτε ἐποιεῖτε. Κἂν ἐν ὁδῷ περιπατεῖτε, περὶ τῆς Κρίσεως νὰ εἶναι ἡ ὁμιλίασας, καὶ περὶ τῆς ἀπολογίας σας· κἂν ἔργον τί ποιεῖτε, κἂν ἐπὶ ταῖς κοίταις σας, εἴτε ἄλλο τι ποιεῖτε, πάντοτε περὶ τῆς Κρίσεως, καὶ τῆς Παρουσίας τοῦ δικαίου Κριτοῦ μεριμνᾶτε, καὶ ἐνθυμᾶσθε ἐν ταῖς καρδίαις σας, καὶ λέγετε πρὸς ἀλλήλους· Ἆρα ποτάπον ἐστὶ τὸ ἐξώτερον σκότος ἐκεῖνο; ἆρα ποτάπον ἐστὶ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον καὶ ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος; ἆρα ποῖοι οἱ βρυγμοὶ τῶν ὀδόντων; Ταῦτα πρὸς ἀλλήλους ὁμιλεῖτε πάντοτε νύκτα καὶ ἡμέραν. Πῶς τρέχει ὁ πύρινος ποταμὸς καὶ καθαρίζει τὴν Γῆν ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτῇ; πῶς τυλίσσεται ὡς Βιβλίον ὁ Οὐρανός; πῶς τὰ ἄστρα πίπτουσιν ὡς φύλλα ἀπὸ συκῆς; πῶς ἐκλείπει ὁ Ἥλιος, καὶ ἡ Σελήνη; πῶς οἱ Οὐρανοὶ χίζονται μὲ τὴν πρόσταξιν τοῦ Δεσπότου; πῶς ἀστράπτων ἐξ Οὐρανοῦ ὁ Κριτὴς καταβαίνει; πῶς παραττόμεναι αἱ δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν τρέχουσι; πῶς ὁ φοβερὸς ἑτοιμάζεται θρόνος; πῶς τρέμει ἡ γῆ, προσδεχομένη τοῦ Κριτοῦ τὴν ἐπίβασιν; πῶς λαλοῦν αἱ σάλπιγγες; πῶς ἀνοίγονται τὰ μνήματα; πῶς ἐκτινάσσονται οἱ τάφοι; πῶς οἱ ἀπ' αἰῶνος κοιμηθέντες, ὡς ἐξ ὕπνου ἐγείρονται; πῶς παλινδρομοῦσιν αἱ ψυχαὶ πρὸς τὰ σώματα;

πῶς εἰς ἀπάντησιν οἱ Ἅγιοι τρέχουσι; πῶς ἀξιοῦνται τῆς εἰσόδου οἱ ἕτοιμοι; πῶς τῶν ἀμελούντων ὁ νυμφὼν ἀποκέκλεισται; Ταῦτα μελετᾷν, καλόν. ταῦτα νυκτὸς καὶ ἡμέρας μεμνᾶν, ἀναγκαῖον· διότι, ὅποιος ἐνθυμᾶται πάντοτε τὸν θάνατον, δὲν θέλει ἁμαρτήσει πολλά. Μὴ ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς μας περὶ τῆς κοιλίας νὰ τρέχωμεν, καὶ περὶ ἐνδυμάτων· ταῦτα τὰ Ἔθνη ποιοῦσιν, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Μὴ ἓν ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἂς ἀκούσωμεν τοῦ Κυρίου λέγοντος· „Ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν Δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ „ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν". Ἂς ζητήσωμεν, Ἀδελφοί, ἐκείνην τὴν Βασιλείαν, τὴν μὴ διαβαίνουσαν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. ἂς παρακαλέσωμεν, Ἀγαπητοί, μετὰ πόνου καρδίας καὶ σταγμῶν δακρύων, ἵνα μὴ ἀποτύχωμεν τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς· ἂς παύσωμεν ἀπὸ τὰ πολλὰ φαγητὰ τοῦ Κόσμου τούτου, ἵνα ἐκεῖθεν κερδίσωμεν τὸν χορτασμὸν τοῦ Παραδείσου· ἂς κλαύσωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ἵνα ἐκεῖ γελάσωμεν· ἂς πεινάσωμεν, ἵνα ἐκεῖ χορταθῶμεν· ἂς εἰσέλθωμεν διὰ τῆς στενῆς πύλης καὶ πεθλιμμένης ὁδοῦ, ἵνα ἐκεῖ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν ὁδεύσωμεν. Καὶ πάλιν λέγω· βλέπετε μὴ μᾶς σκελίσῃ, καὶ μᾶς ἐμπαίξῃ ὁ βίος οὗτος, καὶ γυμνοὺς, καὶ παλαιπώρους μᾶς στείλῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα· διότι πολλοὺς ἐσκέλισε, πολλοὺς ἐνέπαιξε καὶ ἐτύφλωσεν ἡ ἀπάτη τοῦ Κόσμου τούτου. Ἡμεῖς δὲ, Ἀδελφοί, ἂς προσέχωμεν, καὶ ἂς ἀκούσωμεν τοῦ Κυρίου λέγοντος· „Δεῦτε ὀπίσω μου". Πάντα ἂς καταλείπωμεν, καὶ αὐτῷ ἂς ἀκολουθήσωμεν, καὶ ἂς καταπτύσωμεν πᾶσαν χαρὰν τοῦ Κόσμου τούτου· διότι γελᾷ ὅσους τὸν ἀγαπῶν. Ἡμεῖς δὲ ἂς σπουδάσωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς μετὰ Ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. Ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Εἰς τὸν τίμιον Σταυρὸν, καὶ περὶ Μετανοίας, καὶ περὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πᾶσα Ἑορτὴ καὶ πρᾶξις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι σωτήριος, καὶ καύχημα ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν· καύχημα δὲ καυχημάτων ἐστὶν ὁ Σταυρὸς, καὶ Ἑορτὴ Ἑορτῶν, ὅτε τὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστὸς, μᾶλλον δὲ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ Κόσμου. Αὕτη γὰρ ἡ μὴν καὶ σεβασμία, καὶ τιμία τῶν ἡμερῶν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι Ἑορταὶ Ἅγιαι εἰσὶ καὶ τίμιαι, καὶ ἀλλήλων διαφέρουσιν ἐν δόξῃ καταυγαζόμεναι τῇ ἀστραπῇ τῆς Θεότητος. Ταύτας δὲ τιμᾶν ἀξίως, καὶ ἑορτάζειν πιστῶς χρὴ τὸν σπουδαίως ἀγωνιζόμενον περὶ τὰς Ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· διότι οἱ ῥυπαροὶ καὶ μεμολυσμένοι ἐν ἁμαρτίαις,

ἐν

ἐν ἑορτῇ ὑ μόνοσιν. Ἑορτὴ δὲ καλή ἐστι ϗ Θεάρεστος ἡ μετάνοια τῶν δακρύων, ἡ ἀποχὴ τῶν ἁμαρτημάτων, ἡ ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ, ϗ ὁ πόθος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Τότε ϗ ἐν Οὐρανοῖς χαρὰ γίνεται, τότε ϗ ἡ Ἐκκλησία ἀγάλλεται, ϗ συγκαλεῖ πάντας τοὺς δικαίους λέγουσα· „Συγχάρητέ μοι, ὅτι ὁ Υἱός μου ἦτος νεκρὸς ἦν τοῖς παραπτώμασι, ϗ ἀνέζησε „διὰ τῆς Μετανοίας". Ἑορτὴ καλὴ ϗ θεάρεστος, ἔνθα συνεορτάζει Χριστὸς, ἔνθα πτωχοὶ θεραπεύονται, ἔνθα χῆραι ἀναπαύονται, ἔνθα τιμὴ Θεοῦ ἐν ψαλμοῖς, ϗ ὕμνοις, ϗ ᾠδαῖς πνευματικαῖς. Οὗτοί εἰσιν οἱ σωνημμένοι εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα· ἐν μέσῳ τοιούτων ἐπηγγείλατο εὐφρανθῆναι ὁ Κύριος· μακάριοι οἱ τοιούτῳ τρόπῳ σωνημμένοι εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα, διότι τὸν Δεσπότην ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν, ἐν μέσῳ αὐτῶν, οὐδὲν αὐτοὺς ὑστερήσει. Οὕτως ἂν ἄς τιμήσωμεν τὰς τοῦ Κυρίου Ἑορτὰς, μὴ κοσμικῶς, ἀλλ' ὑπερκοσμίως· μὴ πρόθυρα στεφανώσωμεν, μὴ χωρὸς συστησώμεθα, μὴ κοσμήσωμεν ἀγορὰς, μὴ αὐλοῖς ϗ κιθάραις τὰς ἀκοὰς θηλύνωμεν, μὴ χρυσοῦ περιλάμψεσι, μὴ χρυσοῦ λαμβανώμεν σύνοιαν, εἰς τὸ ποιεῖν ἐνώτια χρυσέα, ϗ δακτυλίδια. „Μὴ σύνεκεν βρώματος κα„τάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ" καθὼς παραινεῖ ὁ Ἀπόστολος. Μὴ ζημιωθῆς τῆς Θείας Λειτουργίας διὰ τινὶ ἄπληστόν σου κοιλίαν, ἐν μαγειρείῳ ἀχολούμενος. Ἀλλὰ ταῦτα ἂς παρορῶμεν εἰς ἐκείνους, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, ϗ ἡ δόξα· ἡμεῖς δὲ πάντες μικροὶ ϗ μεγάλοι, ἄνδρες τε ϗ γυναῖκες, χριστιανικῶς τὰς Ἑορτὰς τοῦ Κυρίου ἂς τιμήσωμεν ὡς ἐδιδάχθημεν· ψαλμοῖς, ϗ ὕμνοις, ϗ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἂς στεφανώσωμεν τὰ πρόθυρα, ὡς Χριστιανοὶ, ϗ μὴ ὡς Ἕλληνες δάφναις ϗ ἄνθεσιν, ἢ ἑτέρᾳ ὕλῃ, ὅπερ ἐστὶν Ἑλλήνων, ϗ Ἰουδαίων. ἡ σκιὰ γὰρ τοῦ Νόμου πέπαυται, ἡ δὲ ἀλήθεια λύθησε, καθὼς ἀκούομεν τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· „Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά". Ἡ πλάνη τῶν Εἰδώλων καπήργηται, ὁ Ἅδης ἐσκύλευται, ἡ ἐν αὐτῷ αἰχμαλωσία ἀνακέκλιται, τῆς πολυθέου πλάνης τὰ Βασίλεια συντέτριπται, ὁ ἄνθρωπος ἠλευθέρωται, ὁ Θεὸς ἐβασίλευσεν, ἡ Κτίσις εὐφραίνεται, ὁ Σταυρὸς πολιτεύεται, ὃν προσκυνοῦσι πάντα τὰ πέρατα. ἐν ᾧ καυχώμεθα μετὰ τοῦ μακαρίου Παύλου λέγοντος· „Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυ„χᾶσθαι, εἰμὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου". Διὸ ϗ ἐπὶ τῶν θυρῶν τὸν τίμιον ϗ ζωοποιὸν Σταυρὸν, ϗ ἐπὶ τὸ μέτωπον, ϗ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ϗ ἐπὶ τοῦ στόματος, ϗ ἐπὶ τοῦ στήθους, ϗ ἐπὶ παν μέλος ἡμῶν τοῦτο κατακοσμηθῶμεν, ϗ ὁπλισόμεθα, τὸ ἀήττητον ὅπλον τῶν Χριστιανῶν, τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου, τὴν ἐλπίδα τῶν πιστῶν, τὸ φῶς τῶν περάτων, τὸν ἀνοικτὴν τοῦ Παραδείσου, τὸν τῶν Αἱρέσεων καθαιρέτην, τὸ στερέωμα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, τὸ μέγα φυλακτήριον, ϗ σωτήριον καύχημα τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦτον, Χριστιανὲ, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ϗ νύκτα ϗ ὥραν ϗ στιγμὴν μὴ διαλείπῃς· ἀλλὰ ϗ κοιμώμενος, ϗ ἀνιστάμενος, ϗ ἐργαζόμενος, ϗ ἐσθίων, ϗ πίνων, ϗ ὁδεύων, κἂν θάλασσαν πλέῃς, κἂν ποταμὸν διαβαίνῃς, πάντα τὰ μέλη σου μὲ τὸν τίμιον ϗ ζωοποιὸν Σταυρὸν σφράγιζε,

καὶ οὐδέποτε φοβηθήσῃ. „Ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου „ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος „καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ". Ἐὰν τοῦτον πάντοτε εἰς βοήθειάν σου παραλαμβάνῃς „οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακὰ, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν „τῷ σκηνώματί σου". τοῦτον γὰρ θεωροῦσαι αἱ ἐναντίαι δυνάμεις φεύγουσι καὶ ἀναχωροῦσιν. Οὗτος τὴν Οἰκουμένην ἡγίασε, καὶ τὸ φῶς ἐπανήγαγε, καὶ τὰ Ἔθνη συναγαγὼν ἀπὸ Ἀνατολῶν, καὶ Δυσμῶν, καὶ Βορρᾶ, καὶ Νότου, εἰς μίαν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Βάπτισμα ἐν ἀγάπῃ συνέδησεν. Οὗτος τὸ ἀκαταμάχητον τῶν Ὀρθοδόξων τεῖχος. Ποῖον στόμα, ἢ ποταπὴ γλῶσσα θέλει ἐγκωμιάσει ἐπαξίως τὸ νικοποιὸν ὅπλον τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ; Σταυρὸς, Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς· Σταυρὸς, νεκρῶν ἡ ἀνάστασις· Σταυρὸς, χωλῶν ἡ βακτηρία· Σταυρὸς, τυφλῶν ὁ ὁδηγός· Σταυρὸς, Βασιλέων μεγαλοπρέπεια· Σταυρὸς, Μοναζόντων τὸ θάρσος· Σταυρὸς, γυμνητευόντων ἡ σκέπη. Οὗτός ἐστιν ὁ παγεὶς ἐν μέσῳ τῆς Οἰκουμένης, ἐν τόπῳ κρανίου, καὶ εὐθέως βλαστήσας τὸν βότρυν τῆς ζωῆς. Ἐν τούτῳ τῷ ἁγίῳ ὅπλῳ διέρρηξεν ὁ Χριστὸς τὴν παμφάγον τοῦ Ἅδου γαστέρα, καὶ τὸ πολυμήχανον τοῦ διαβόλου ἐνέφραξε στόμα. Τοῦτον ἰδὼν ὁ θανάτος, τρομάξας καὶ φείξας, πάντας ὃς εἶχεν ἀπὸ τοῦ Πρωτοπλάστου, ἀπέλυσε. Τοῦτον ὁπλισάμενοι οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι, πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ ἐπάτησαν, καὶ πάντα τὰ Ἔθνη σαγηνεύσαντες συνήγαγον εἰς τὸν προσκύνησιν. Τοῦτον αὐτὴ θώρακος οἱ στρατιῶται περιβαλλόμενοι τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρες, πάσας τὰς ἐπινοίας καὶ τὸ θράσος τῶν Τυράννων κατεπάτησαν, καὶ παρρησίᾳ ἐκήρυξαν τὸν Ἐσταυρωμένον. Τοῦτον βαστάζοντες οἱ τὸν Κόσμον ἀποπαξάμενοι, μὲ πολλὴν χαρὰν κατοικοῦσιν ἐν ἐρημίαις, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Ὦ τῆς ἀμετρήτου ἀγαθότητος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, καὶ πόσα ἀγαθὰ ἐδωρήσατο τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Δόξα τῇ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ. Ἠκούσατε, Ἀγαπητοὶ, καὶ φιλόχριστοι, πόση ἐστὶν ἡ δυνάμις τοῦ Σταυροῦ, πόσα κατορθώματα, καὶ πόσα ἀγαθὰ κάνει; Οὗτος γὰρ, ὡς καλὸς κυβερνήτης, κυβερνήσας ἡμῶν τὴν παροῦσαν ζωὴν, καὶ εἰρηνεύσας αὐτὴν, καὶ τῆς μελλούσης αἰωνίου ζωῆς πρόξενος ἡμῶν γεγονὼς, αὐτὸς πάλιν καὶ ἐν τῇ Δευτέρᾳ Παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου πρῶτος μέλλει ἀναφαίνεσθαι, ὡς τίμιον, καὶ σεβάσμιον, καὶ ἅγιον σκῆπτρον τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Δεσπότου εἰπόντος· „Ὅτι φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ „ἀνθρώπου ἐν τῷ Οὐρανῷ". Οὗτος πίνυν πρῶτος Ἄγγελος φωτίζων πᾶσαν τὴν γῆν ἀπὸ περάτων ἕως περάτων, ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ Ἡλίου λάμπων, τὴν παρουσίαν τοῦ Δεσπότου μηνύσει. Ταῦτα εἰρήσθω πρὸς τὸ παρὸν, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἀποκαλυπτόμενα, ὀπίσω τοῦ Σταυροῦ, ἆρα ποταπά; οἴμοι, Ἀδελφοί μου φιλόχριστοι, ἐμνήσθην τῆς ὥρας ἐκείνης καὶ ἔφριξα, καὶ ἐνταῦθα καταπαῦσαι τὸν λόγον ἠβουλήθην ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φόβου, ἐνθυμούμενος τὰ μέλλοντα ἀποκαλύπτεσθαι ὀπίσω τοῦ Σταυροῦ. Τίς γὰρ αὐτὰ διηγήσεται; ποῖον στόμα ἀπαγγελεῖ; ποταπὴ δὲ γλῶσσα φθέγξεται; ποία φωνὴ δηλώσει; ποία δὲ ἀκοὴ χωρήσει ἐκεῖνα

ἀκοῦ-

ἀκῦσαι, ὧν γινομένων, αἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν σαλευθήσονται; Τί γὰρ ἐ φοβηθήσεται καὶ τρομάξει ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ κατελθὼν ἐπισκέψαθαι πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Οἰκουμένην, καὶ συναράι λόγον μετ' αὐτῶν, μέλλει ἀποδοῦναι τοῖς δικαίοις τὰ ἀγαθὰ, τοῖς δὲ ἀναξίοις τὰς κολάσεις ὡς δίκαιος κριτής; Ταῦτα οὖν ἐνθυμούμενος, φόβῳ συνέχομαι, τὰ μέλη παραλέλυμαι πάντοθεν, οἱ ὀφθαλμοί μου φόβῳ δακρύουσιν, ἡ φωνή μου ἐκλείπει, τὰ χείλη μου πεπήγασιν, ἡ γλῶσσά μου φείττει, καὶ οἱ λογισμοί μου σιωπᾷν μελετῶσιν· ὁ φόβος κατέχει με, καὶ ἐπιτιμᾷ σιωπᾷν, ὅτι πολὺς ὁ φόβος καὶ ὑπέρμετρος.

Τοιαῦτα γὰρ μεγάλα καὶ φοβερὰ θαύματα ἔτι γενήσεται ἐν ὅλαις ταῖς γενεαῖς. Καὶ ἄρτι μὲν πολλάκις, ἐὰν ἄφνω γενήσεται ἀστραπὴ, καὶ βροντὴ, τρανώματα πάντα ἀνθρωπον ἐκθροεῖ, καὶ πάντες εἰς γῆν κατακλίνομεν· καὶ εἰ ταῦτα ἐκθροῦσιν ἡμᾶς τὰ μικρὰ, πῶς ἀποτέγκωμεν τότε, ὅταν ἀκούσωμεν τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, ὑπὲρ πᾶσαν βροντὴν προσαγόσης, καὶ ἐξυπνόσης πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος κοιμηθέντας δικαίους τε, καὶ ἁμαρτωλούς; Τότε οἱ ἐν τῷ Ἅδῃ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀκούοντες τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος, περιτρέχουσι μετὰ σπουδῆς ζητοῦντες τὰς ἑαυτῶν ἁρμονίας. Τότε, ὅταν ἴδωμεν πᾶσαν φύσιν ἀνθρώπων ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἀνισαμένην ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, καὶ ἐπισυναγομένην ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς τὸ Κριτήριον. κελεύει γὰρ ὁ μέγας Βασιλεὺς, ὁ ἔχων ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, καὶ εὐθέως μετὰ τρόμου ἀποδώσει ἡ γῆ τοὺς ἑαυτῆς νεκρὸς, εἴτε θηρίον ἥρπασεν, εἴτε ἰχθὺς ἐμέλισεν, ἢ ὄρνεον, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ παρασήσεται. Ὦ πῶς ὑπενέγκωμεν, Ἀδελφοὶ, ὅταν ἴδωμεν τὸν πύρινον ποταμὸν ἐξερχόμενον, ὥσπερ ἀγείαν θάλασσαν, καὶ κατεθίοντα τὰ ὄρη, καὶ τὰς νάπας, καὶ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην; Τότε, Ἀγαπητοὶ, ἐκ τοῦ πυρὸς ἐκείνου οἱ ποταμοὶ ἐκλείψουσιν, αἱ πηγαὶ ἀφανίζονται, ἡ θάλασσα ξηραίνεται, ὁ ἀὴρ κλονεῖται, τὰ Ἄστρα πίπτουσιν, ὁ Ἥλιος ἐκλείπει, ἡ Σελήνη μεταβάλλεται εἰς αἷμα, ὁ Οὐρανὸς εἱλίσσεται ὡς Βιβλίον. Ὅταν ἴδωμεν τοὺς Ἀγγέλους ἀπεσταλμένους καὶ περιτρέχοντας μετὰ σπουδῆς, καὶ ἐπισυνάγοντας τοὺς ἐκλεκτοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἀπ' ἄκρου τοῦ Οὐρανοῦ ἕως ἄκρου αὐτοῦ. Ὅταν ἴδωμεν Οὐρανὸν καινὸν, καὶ γῆν καινήν· ὅταν ἴδωμεν τὸ σημεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου φανὲν ἐν τῷ Οὐρανῷ, καὶ φωτίζον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς, τότε πάντες θεωρήσαντες ἐν τῷ ὕψει φανὲν τὸ Βασιλικὸν τοῦτο καὶ φοβερὸν Σκῆπτρον, γινώσκει ἕκαστος, ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς μέλλει ἀναφαίνεσθαι. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ θέλει ἐνθυμηθῇ ἕκαστος τὸ πῶς ἔχει νὰ ἀπαντήσῃ τῷ Χριστῷ· καὶ ἐὰν ἰδῇ ἑαυτὸν παιδίσμα ἔχειν, ἵσταται γυμνὸς καὶ πεθλιμμένος, προσδοκῶν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐξελθεῖν, ὅτι θεωρεῖ τὰ ἴδια ἔργα κατὰ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἱστάμενα, κἂν τε ἀγαθὰ, κἂν τε φαῦλα. Τότε οἱ στενὴν καὶ πεθλιμμένην ὁδὸν βαδίσαντες, καὶ πάντες οἱ γνησίως μετανοήσαντες, καὶ πάντες οἱ ἐλεήμονες, καὶ ξενοδόχοι, ἵστανται ἱλαροὶ μετὰ χαρᾶς πολλῆς, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπι-

πιφάνειαν τῆς δόξης τȣ̃ μεγάλȣ Θεȣ̃ κ̀ Σωτῆρος Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃. Ἔρχεται, ἵνα δίφραγκ τȣ̀ς ἀγωνιζομένȣς ἐν ἀρετῇ νικείαις, κ̀ ψαλμοῖς· ἔρχεται, ἵνα στεφανώσῃ τȣ̀ς ἐλεήμονας· ἔρχεται, ἵνα ὑψώσῃ τȣ̀ς πτωχȣ̀σαντας διὰ τὸ ὄνομα αὐτȣ̃, τȣ̀ς μὴ ἀγαπήσαντας τὸν Κόσμον, ἀλλὰ πάντα καταλιπόντας, κ̀ αὐτῷ ἀκολȣθήσαντας· ȣ̓κ ἔτι ἀπὸ γῆς, ἀλλ' ἐξ Οὐρανȣ̃, ὡς ἀστραπὴ φοβερά.

Τότε κραυγὴ γίνεται μεγάλη λέγȣσα· Ἰδȣ̀ ὁ Νυμφίος ἔρχεται· ἰδȣ̀ ὁ Κριτὴς παραγίνεται· ἰδȣ̀ ὁ Δικαστὴς ἀποκαλύπτεται· ἰδȣ̀ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἔρχεται κρῖναι τȣ̀ς Οἰκȣμένȣς, κ̀ ἀποδȣ̃ναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτȣ̃. Τότε, Ἀδελφοί μȣ ἀγαπητοί, ἐκ τῆς κραυγῆς ἐκείνης σεσάλȣσιν οἱ νεκροὶ τῆς γῆς, ἀπὸ περάτων αὐτῆς ἕως περάτων, κ̀ ἡ θάλασσα κ̀ πᾶσαι ἄβυσσοι. Τότε ἔσται φόβος κ̀ σεισμοχωρία, κ̀ ἔκστασις λήψεται πάντα ἄνθρωπον ἐκ τῆς κραυγῆς κ̀ ἤχȣ τῶν σαλπίγγων. Τότε αἱ δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν σαλȣθήσονται. Τότε προσρέχȣσι στρατιαὶ τῶν Ἀγγέλων, τὰ Χερȣβὶμ, κ̀ τὰ Σεραφὶμ ἐν ἰσχύϊ κραυγάζοντα· Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος, ὁ ὤν, κ̀ ἐρχόμενος ὁ Παντοκράτωρ. Τότε πᾶν κτίσμα ἐν τῷ Οὐρανῷ, κ̀ ἐν τῇ γῇ, κ̀ ὑποκάτω τῆς γῆς ἐν δυνάμει βοῶσιν· „Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίȣ". Τότε χιθήσονται οἱ Οὐρανοὶ, κ̀ ἀποκαλυφθήσεται ὁ Βασιλȣ̀ς κ̀ Ἄρχων τῶν Ἀρχόντων, ὡς ἀστραπὴ φοβερὰ, μετὰ δυνάμεως, κ̀ δόξης πολλῆς κ̀ αἰνεκάστȣ, κ̀ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, κ̀ οἵ τινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, κ̀ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Τότε ὁ Οὐρανὸς κ̀ ἡ γῆ εἰς φυγὴν τραπήσονται, καθὼς ὁ Ἡσαΐας προεδήλωσε λέγων· „Εἶδον θρόνον λȣκὸν μέγαν, κ̀ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν, ȣ̔ ἀπὸ προσώπȣ αὐτȣ̃ ἔφυγον· ὁ Οὐρανὸς, κ̀ ἡ γῆ εἰς φυγὴν τραπήσονται". Τότε καθήσει ἐπὶ θρόνȣ δόξης αὐτȣ̃, ὡς αὐτὸς εἴρηκε, κ̀ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτȣ̃ πάντα τὰ Ἔθνη· ἆρα, ποταπὴ ψυχὴ θέλει δίρεθῇ ὁπȣ̃ νὰ ὑπομείνῃ, ὅταν τεθῶσι θρόνοι, κ̀ Κριτήριον καθήσει, κ̀ Βίβλοι ἀνοιχθῶσι; Τότε θεασώμεθα τȣ̀ς ἀναριθμήτȣς δυνάμεις τῶν Ἀγγέλων, κ̀ Ἀρχαγγέλων· τότε πληρȣ̃ται ἡ Προφητεία Δανιὴλ, ἡ λέγȣσα· „Ἐγὼ ἐθεώρȣν ἕως ȣ̔ ἐτέθησαν θρόνοι, κ̀ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισε. Τὸ ἔνδυμα αὐτȣ̃ λȣκὸν ὡσεὶ χιὼν, ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτȣ̃ ὡσεὶ ἔριον καθαρὸν, ὁ θρόνος αὐτȣ̃ φλὸξ πυρὸς, κ̀ οἱ τροχοὶ αὐτȣ̃ πῦρ φλέγον. Ποταμὸς πυρὸς εἵλκον ἔμπροσθεν αὐτȣ̃, χίλιαι χιλιάδες παρεισήκεισαν αὐτῷ, κ̀ μύριαι μυριάδες ἐλειτούργȣν αὐτῷ. Κριτήριον ἐκάθισε, κ̀ βίβλοι ἀνεῴχθησαν". Μέγας φόβος, Ἀδελφοὶ, τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Τότε ἀνοίγονται ἐκεῖναι αἱ φοβεραὶ Βίβλοι, ἔνθα γεγραμμένα εἰσὶ τὰ ἔργα ἡμῶν, κ̀ οἱ λόγοι ἡμῶν, κ̀ ἃ ἐπράξαμεν ἐν τῷ βίῳ τȣ́τῳ, κ̀ ἐνομίσαμεν λανθάνειν τὸν Θεὸν, τὸν ἐπάζοντα καρδίας κ̀ νεφρȣ́ς· ἐκεῖ γὰρ ἀναγεγραμμένα εἰσὶ πᾶσαι αἱ πράξεις κ̀ ἐνθυμήσεις τῶν ἀνθρώπων, κ̀ἄν τε ἀγαθαὶ, κ̀ἄν τε φαῦλαι. Ὦ πόσων δακρύων χρήζομεν ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, κ̀ ἀμελȣ̃μεν· διὰ γὰρ τῶν δακρύων δυνάται τις ἐξαλεῖψαι τὰ γεγραμμένα ἐγκλήματα ἐν ταῖς

Βί-

βίβλοις ἐκείνως, καὶ δι' ἐλεημοσύνης. Πόσα θέλομεν συνάξῃ καὶ ἐλεεινὰ θέλομεν δακρύσει, ὅταν ἴδωμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν τὴν ἀπόρρητον Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καὶ θεασάμεθα τὰς φοβερὰς κολάσεις; μέσον δὲ τέκνων ἁπάντων πᾶσαν φύσιν τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδὰμ ἕως τοῦ γενησομένου πάντων ὕστερον; Τότε πληρωθήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· „Ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν „γόνυ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξο„μολογήσεται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν".

Τότε πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης ἰσαμένη μέσον Βασιλείας καὶ Κρίσεως, μέσον ζωῆς καὶ θανάτου, μέσον χαρᾶς καὶ ἀνάγκης, καὶ πάντες κάτω νεύοντες, καὶ μὴ ἀνανεύοντες, βλέψουσιν ἔμπροσθεν αὐτῶν τοῦ βήματος παρεστηκότας καὶ δεινῶς ἐξεταζομένους, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν ἀμελείᾳ ζήσαντας. Καὶ ταῦτα θεωροῦντες πάλιν κάτω νεύοντες, ἐνθυμοῦνται πάσας τὰς πράξεις αὐτῶν, καὶ βλέπει ἕκαστος τὰ ἴδια ἔργα ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὴ μετανοήσαντες, ὀδυρόμενοι λέγουσιν· ὦ πῶς οὐκ ἠγωνισάμεθα οἱ ἄθλιοι, ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸν ἡμῶν ἀνηλώσαμεν, παίζοντες, καὶ παιζόμενοι. πῶς οὐκ ἀγρυπνήσαμεν; διατί οὐκ ἠλεήσαμεν τοὺς πτωχούς; διατί τὸν Ἀδελφὸν ἐμισήσαμεν; διατί οὐκ ἐποιήσαμεν τὶ ἀγαθόν; ὅπως γὰρ ἐσυγχωρήθη ἡμῖν ὡς ἕως καιρὸς μετανοίας, ἀλλὰ γελῶντες, καὶ τρυφῶντες, καὶ μετεωρίζομενοι, ἐπεράσαμεν τὰ ἔτη ἡμῶν. Τί ποιήσωμεν ἄρτι, ὅτι ἔφθασεν ἡμᾶς ἡ ὥρα ἡ φοβερὰ, ἕως ἠκούσαμεν πολλάκις καὶ ἐγελῶμεν; Τί ποιήσομεν οἱ ἐλεεινοὶ, ὅτι αἱ βίβλοι ἀνεῴχθησαν, καὶ κρίνουσιν ἅπαντας; Ταῦτα αὐτῶν διαλογιζομένων, ἀκούσει τῆς φωνῆς τοῦ Κριτοῦ· Δείξατε τὰ ἔργα, καὶ λάβετε τὸν μισθόν. Ἐν δὲ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ σαλευθήσονται πάντα τὰ τάγματα τῶν Χριστιανῶν, Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἱερεῖς, Διάκονοι, καὶ Ἀναγνῶσται, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος· „Ἕκαστος ἐγείρεται „ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι δοῦναι λόγον τῷ Θεῷ". Τότε σαλευθήσονται φόβῳ Βασιλεῖς καὶ Δυνάσται, πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα, ἵνα ἑκάστου τὸ ἔργον ἐπὶ Ἀγγέλων, καὶ ἀνθρώπων γνωσθήσεται, καὶ θεείσει ἕκαστος, ὃ ἔσπειρεν. Οἴμοι, Ἀδελφοί μου φιλόχριστοι, ὅτι θέλοντας νὰ εἰπῶ τὰ μετὰ ταῦτα, ἐκ τοῦ φόβου ἀνακόπτομαι, τὰ δάκρυά μου προχέουσι, καὶ ἰλιγγιῶ, ἐπειδὴ φρικτόν ἐστι τὸ διήγημα. Τότε, Φιλόχριστοι, ἐρευνᾶται σὺν ἑκάστου Χριστιανοῦ ἡ σφραγὶς ἣν ἔλαβε, τουτέστιν ἡ Πίστις ἀμίαντος, ἡ σφραγὶς ἄθραυστος, καὶ ὁ χιτῶνας ἀμόλυντος, καὶ ἡ καλὴ ὁμολογία, ἣν ὡμολογήσαμεν σὺν πλείστοις μαρτύρων, λέγοντες· Ἀποτασσόμεθα τῷ σατανᾷ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, οὐχ ἕνα, ἢ δύο, ἢ πέντε, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῦ διαβόλου. Ταύτην ἐν τῇ ἀποταγῇ ἀπαιτούμεθα ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, καὶ μακάριος ὅστις ἐφύλαξε, καθὼς συνέθετο, δι' ἑνὸς ῥήματος (ἀποτάσσεται) πᾶν φαῦλον πρᾶγμα τοῦ διαβόλου· μοιχείαν δηλαδὴ, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, ψευδολογίαν, φθόνον, κλοπὴν, λοιδορίαν, πικρίαν, θυμὸν, μνησικακίαν, ἔχθραν, ἔριν, μέθην, ἀργολογίαν, ὑπερηφανίαν, γέλοια, κιθαρισμοὺς, χορευλίας, ὀρχισμοὺς, γέλωτας, τὰ ἄσματα τῶν δαιμόνων, πλεονεξίαν, καὶ φι-

λαργυρίαν, καὶ τὸ ἔχαπον πάντων τῶν κακῶν, εἰδωλολατρείαν, καὶ φαρμακίαν. Ταῦτα καὶ τὰ τύπων ὅμοια ἀποτάσσεται πᾶς πιστὸς ἐν τῇ Ἁγίᾳ κολυμβήθρᾳ· ταύτῃ ἓν τῷ ἀποταγῇ ἀπαιτόμεθα ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Πῶς δὲ ἀπακείνονται; λαλήσω ἐν ὀδύνῃ, καὶ εἴπω ἐν σπαγμοῖς μετὰ δακρύων, ἐκεῖνα διηγούμενος καθ' ὅτι ἔχατά εἰσι. Τότε, Φιλόχριστοι, μετὰ τὸ ἀρνεθῆναι, καὶ ἐξεπαθῆναι ἐπὶ Ἀγγέλων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ καταργηθῆναι πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ ἐξουσίαν, καὶ πάντες οἱ ἐχθροὶ τεθῶσιν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Τότε λοιπὸν, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος, „ἀφορεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀ„πὸ τῶν ἐρίφων". καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ἤγουν τοὺς ἔχοντας τοὺς καλοὺς καρπούς, τὰ ἐπιγινώσκοντα τὸν Ποιμένα, τοὺς φυλάξαντας τὴν σφραγῖδα, τὰ ἀκολουθήσαντα τῷ Ποιμένι τῷ εἰπόντι· „Δεῦ„τε ὀπίσω μου". τοὺς μὴ μιάναντας τὴν Ἁγίαν Πίστιν μετὰ τῶν Αἱρετικῶν· ταῦτα λέγω τὰ πρόβατα στήσει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Τὰ δὲ ἐρίφια τὰ ἄκαρπα, ὅσα τὸν Ποιμένα παρώξυναν, τὰ νεμόμενα μετὰ τῶν Αἱρετικῶν, καὶ τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἀθετήσαντα· οἵτινες ἐσπίρτησαν ἀπάκπως, ἐτρύφησαν, ἐχόρευσαν, καὶ σωρεύσαντες τὸ ὑαὶ, ἐξῆλθον ἐκ τοῦ βίου, παντὸς ἔργου ἀγαθοῦ ἔρημοι, πάσης δὲ ἁμαρτίας πεπληρωμένοι· ὃς ἰδὼν ὁ Κύριος ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Καὶ τότε λέγει τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· „Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου". δεῦτε οἱ υἱοὶ τοῦ φωτός· δεῦτε οἱ δι' ἐμὲ πτωχεύσαντες, καὶ πεινάσαντες, καὶ διψήσαντες, οἱ μὴ ἀγαπήσαντες τὸν Κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν Κόσμῳ· δεῦτε οἱ δι' ἐμὲ καταλιπόντες πᾶσαν χαρὰν τοῦ Κόσμου, συγγενεῖς, φίλους, γονεῖς τε καὶ τέκνα· δεῦτε οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς μετὰ τῶν θηρίων οἰκήσαντες, οἰκήσατε νῦν μετὰ τῶν Ἀγγέλων μου ἐν Οὐρανῷ. „Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονο„μήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν Βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου". Τότε λέγει καὶ τοῖς ἐξ ἀριστερῶν· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι καὶ μεμισημένοι, οἱ ἀνελεήμονες, οἱ μισάδελφοι, μᾶλλον δὲ καὶ μισόχριστοι. Οὐκ ἠλεήσατε, οὐκ ἐλεηθήσεσθε· οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς μου τῶν ἀχραάντων Εὐαγγελίων, καὶ τῶν μακαρίων Μαθητῶν μου, οὐδὲ ἐγὼ εἰσακούσομαι ὑμῶν τὸν θρηνῶν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπολαύσατε τῶν ἀγαθῶν ἐν τῇ ζωῇ ὑμῶν. Ἐκεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐγὼ, διὰ τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ Προφητῶν, ἐβόων, καὶ ὑμεῖς ἀκούοντες ἐχλευάζετε. νῦν τοίνυν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. „Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ σκότος „τὸ ἐξώτερον, καὶ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ „τοῖς Ἀγγέλοις αὐτοῦ. Καὶ ἀπέρχονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ „δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον".

Εἰς τὴν Κόλασιν ὅμως διαφόρως κολάζονται, κατὰ τὰς μισαράς των πράξεις, ἐπειδὴ ἀλλέως κολάζεται ὁ μοιχὸς, καὶ ἀλλέως ὁ φονεὺς, καὶ ἀλλέως ὁ κλέπτης καὶ μέθυσος. Ὅσοι ἐν αἱρέσει ἐμολυνθῆσαν ἀκούσι τοῦ" Ἀρθήτω ὁ ἀσεβὴς, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν Κυρίου". οἱ δὲ ἔχοντες μετ' ἀλλήλων ἔχθραν, καὶ συμβῇ αὐτοὺς ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ βίου, ἀπα-

ραίπιτον κεῖμα δύρήσυσι, καὶ ὡς μεμισημένοι εἰς τὸ ἐξώτερον πῦρ πέμπονται, ὡς μισήσαντες τὸν εἰπόντα· „Ἀγαπᾶτε ἀλλήλυς". Οὐαὶ τῷ φιλοπόρνῳ, καὶ τῷ μοιχῷ, καὶ τῷ μεθύσῳ, καὶ τῷ κλέπτῃ, καὶ τοῖς φαρμακοῖς, καὶ τοῖς μαντευομένοις· οὐαὶ τοῖς μαινομένοις μετὰ τῶν βλασφήμων Αἱρετικῶν· καὶ τοῖς ἐνυβρίζυσι τὰς θείας Γραφάς· καὶ τοῖς ἀμελῶσι, καὶ ἀπολοῦσι τὸν καιρὸν, ὃν κακῶς ἐδαπάνησαν, ἕως πολλὰ ζητήσυσιν αὐτὸν, καὶ ὐχ ὑρήσυσιν· καὶ τὸν δικαιῶντα τὸν ἀσεβῆ οὕνεκεν δώρων· καὶ τοῖς ἁρπάζυσι τὰ ἀλλότρια· καὶ ἵνα σωτέρως εἴπω, οὐαὶ πᾶσι τοῖς ἐξ ἀρετῶν λαχῶσιν, ὅτι σκοτιθήσονται καὶ τρομάξυσι, καὶ τὰς ὀδόντας τρίξουσιν, ὅταν ἀκούσωσι· „Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι". Τότε λοιπὸν ἀπελαύνονται μετὰ μεγάλυ φόβυ ἀπὸ τοῦ βήματος, παραδοθέντες εἰς τὰς τῶν θανάτυ χεῖρας, ἵνα ποιμανῇ αὐτύς. τότε χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀποδημῶσιν ἀποδημίαν, ἐπιστρεφῶν ὐκ ἔχυσαν· τότε ἀποχωρίζονται Ἐπίσκοποι ἀπὸ Συνεπισκόπων, καὶ Πρεσβύτεροι ἀπὸ Συμπρεσβυτέρων, καὶ Διάκονοι ἀπὸ Συνδιακόνων. Τότε διαχωρισθήσονται ὡς ἀνδράποδα οἱ Βασιλεῖς, καὶ κλαύσυσιν ὡς νήπια, καὶ ἐξεπαθήσονται ἀνιλεῶς. Τότε στενάξυσιν Ἄρχοντες, καὶ ἀποβλέψυσιν οὔθεν κἀκεῖθεν, καὶ ὐδεὶς ὁ βοηθῶν, ἐπείπερ ὐ πλῆτος φαίνεται, ὅτε οἱ κόλακες παρέσανται. Τότε διαχωρισθήσονται Γονεῖς καὶ Τέκνα, Πατὴρ καὶ Υἱὸς, Μήτηρ καὶ Θυγάτηρ, φίλοι ἀπὸ φίλων, καὶ συγγενεῖς ἀπὸ συγγενῶν. Τότε διαχωρισθήσονται ἐλεεινῶς ἀνδρόγυνα, τὰ μὴ φυλάξαντα τὴν ἑαυτῶν κοίτην ἀμίαντον. Τότε λοιπὸν ἐλαυνόμενοι καὶ τυπτόμενοι ὑπὸ ἀγρίων Ἀγγέλων, καὶ μὲ βίαν ὠθούμενοι, ἀπέρχονται τὰς ὀδόντας τρίζοντες, καὶ πικροτέρως ὑποστρεφόμενοι εἰς τὰ ὀπίσω διὰ νὰ ἰδῶν τὰς δικαίυς, ὅθεν ἐχωρίσθησαν· καὶ βλέποντες τὴν χαρὰν καὶ τὸ φῶς ἐκείνων, ὀδυρόμενοι πικρῶς ἀποκρύβονται. Λοιπὸν μηκέτι ἰδεῖν δυνάμενοι εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγγίζοντες τῷ χαλεπῷ τόπῳ ἐκείνῳ ὅπυ διαμερίζονται εἰς ὅλυς αἱ κολάσεις, τότε θεωρῶντες τὴν τελείαν ἀπόφασιν, καὶ ὅτι ὐδεὶς ὁ παρακαλῶν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ὐδὲ τρόφασις καταλαμβάνει ἵνα ἀνακύψωσιν, ὀλολύζοντες λέγυσιν· Ὦ πόσον καιρὸν ἀπωλέσαμεν ἐν ἀπωλείᾳ, πῶς ἐνέμπαιξεν ἡμᾶς ὁ μάταιος βίος, πῶς ἄλλυς θεωρῶντες ἀγωνιζομένυς ὐκ ἠγωνιζόμεθα, ἀλλὰ τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἀκύοντες, ἐγελῶμεν χλευάζοντες αὐτὰ καὶ τὰς ἀναγινώσκοντας. Ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐλάλησε, καὶ ὐ προσείχομεν, ὧδε καὶ ἡμεῖς βοῶμεν, καὶ αὐτὸς ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν. Τί ὠφέλησεν ἡμᾶς ὁ Κόσμος; πῦ Πατήρ ἐστιν ὁ γεννήσας; πῦ Μήτηρ ὀδυνῶσα; ποῦ τέκνα, πῦ φίλοι, πῦ ὁ πλῆτος; πῦ ὁ θόρυβος καὶ τὰ ἄεισα; ποῦ ὁ πολὺς καὶ ἄκαιρος δρόμος, πῦ ἡ δυγένεια καὶ οἱ γνώριμοι; πῦ οἱ Βασιλεῖς, καὶ οἱ Δυνάσται, καὶ οἱ Σοφοί; πῶς ἑκάστυ τύπων πάντων ὐδὲν ἔχομεν ὄφελος ἡμεῖς οἱ ἐλεεινοί; Τότε θεωρῶντες τὴν παντελῆ ἐγκατάλειψιν καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων, μετὰ στεναγμῶν καὶ πικρῶν δακρύων λέγυσι· Σώζεσθε Ἅγιοι καὶ Δίκαιοι, ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἐχωρίσθημεν· σώζεσθε φίλοι καὶ συγγενεῖς· σώζεσθε Πατέρες καὶ Μητέρες· σώζεσθε Υἱοὶ καὶ

Θυ-

Θυγατέρες· σώζεσθε Ἀπόστολοι, καὶ Μάρτυρες, καὶ Προφῆται Κυρίου· σώζεσθε τὰ πάγματα τῶν Μοναχῶν. σώζου καὶ σὺ Δέσποινα ἡ Θεοτόκος, ὁπῶ πολλὰ παρεκάλεσας δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἠθελήσαμεν μετανοῆσαι καὶ σωθῆναι· σώζου καὶ σὺ τίμιε καὶ ζωοποιὲ Σταυρέ· σώζου ὁ Παράδεισος τῆς τρυφῆς· σώζου ἡ ἄνω Ἱερουσαλὴμ τῶν πρωτοτόκων· σώζου ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἡ μὴ ἔχουσα τέλος. σώζεσθε πάντες ὁμῶς, οὐκ ἔτι γὰρ θεασώμεθα τινὰ ἐξ ὑμῶν, ἐπείπερ εἰς Κρίσιν κολάσεως ἀπερχόμεθα, μὴ ἔχουσαν τέλος, ἢ ἄνεσιν. καὶ λοιπὸν ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὸν ἡτοιμασμένον αὐτῷ τόπον, ὃν ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς οἱ μὴ θέλοντες μετανοῆσαι, ἵνα λυτρωθῶσιν ἐκ τῆς ὀργῆς ἐκείνης καὶ ἀνάγκης. Ἕως ἐδῶ ἠκούσατε τοῦ ἀπόφασιν, καὶ τί παθαίνουσιν οἱ ἀμελοῦντες, καθὼς ἠκούσατε καὶ περὶ τῆς φοβερᾶς ὥρας ἐκείνης.

Περὶ ταύτης ἂς φροντίσωμεν, Ἀδελφοὶ, ὅτι ἐκείνη ἐστὶν ἡ δοκιμάζουσα ὅλον τὸν βίον ἡμῶν. Περὶ ταύτης τῆς φοβερᾶς ὥρας ἡ Ἁγία Γραφὴ, ἀπὸ Ἀνατολῶν ἕως Δυσμῶν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις βοᾷ καὶ λέγει· „Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς“. καὶ πάλιν λέγει· „Ἐγώ εἰμι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀλήθεια“. Ταύτην τὴν ὁδὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἂς ἀγαπήσωμεν, Ἀδελφοὶ, ἵνα εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ. Ὦ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, ἡ προσκύνησις καὶ μεγαλοπρέπεια, τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΙΝΑ ΟΡΟΥΣ.

Εἰς κοιμηθέντας ἐν Χριστῷ Ἀδελφούς.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Εὐλόγησον Πάτερ.

Τί τοῦτο σήμερον (α), Ἀγαπητοὶ, πουδαίως ὁμῶς ἐσωμάχθημεν; Διότι ἐκάλεσαν ἡμᾶς οἱ πρὸς Χριστὸν ἀπὸ ἡμᾶς καλεσθέντες Ἀδελφοί. διὸ καὶ προσέλθωμεν προθύμως πρὸς Χριστῶ ὑμνῳδίαν, ὅτι ἀνέστησαν ἡμᾶς, ἵνα ποιήσωμεν δοξολογίαν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ μετὰ Ἀγγέλων δοξολογοῦντες ἐν Οὐρανοῖς· καὶ χορὸς συστησάμενοι, καὶ τράπεζαν ἡμῖν πνευματικὴν παραθέμενοι οἱ τῆς τρυφῆς τοῦ Παραδείσου χορταζόμενοι, οἱ τῆς ἐκεῖσε ἐμπεπλησμένοι ἀναπαύσεώς τε καὶ παρακλήσεως· καὶ φῶτα ἀνάψαντες, οἱ τὰς ἑαυτῶν καρδίας φωτίσαντες, καὶ πρὸς τὸ φῶς τὸ ἄδυτον δρα-

μόν-

(α) Οὗτος ὁ Λόγος ἀναγινώσκεται τῷ Σαββάτῳ τῶν ψυχῶν.

μόντες. Ἔλαβον γὰρ ἀπὸ ἡμᾶς τὰς Ὁσίους οἱ πρὸς Χριστὸν Ὅσιοι, καὶ μετέστησαν ἀπὸ ἡμᾶς οἱ ποτὲ διεισκόμενοι μεθ' ἡμῶν· μετεστάθησαν ἀπὸ ἡμᾶς οἱ καλῶς πρὸς Θεὸν ἐμπορευσάμενοι. Ἀφῆκαν ἡμᾶς ὀρφανὰς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὴν ἀυτῶν Πατρίδα· ἀφῆκαν τὴν φθορὰν, καὶ πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν ἀνῆλθον· ἔλειψαν ἐκ τοῦ Κόσμου, καὶ πρὸς Χριστὸν ἀνέτειλαν. Ἐξῆλθον ἐκ τῆς καλύβης, καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ· ἀφῆκαν τὴν τοῦ βίου ματαιότητα, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἄνω μακαριότητα· ἀφῆκαν τὰς ματαίας συγχύσεις, καὶ ὤδευσαν εἰς τόπους εἰρηνικοὺς· ἐξῆλθον ἐκ τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς φυρτόνας τοῦ Κόσμου, καὶ ἄρραξαν εἰς τοὺς γαλήνους λιμένας· ἀφῆκαν τὴν τοῦ Κόσμου ματαίαν σκιὰν, καὶ πρὸς τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀνέδραμον. Καὶ γὰρ, ὅταν ἦσαν μεθ' ἡμῶν, ὡς οὐκ ὄντες μεθ' ἡμῶν, τὸν νοῦν εἶχον πάντοτε πρὸς τὸν Θεὸν· καὶ διεισκόμενοι εἰς τὴν γῆν, τὸ πολίτευμα εἶχον εἰς τοὺς Οὐρανοὺς· καὶ ζῶντες ἐν σαρκὶ, οὐκ ἦσαν ἐν σαρκί. Οὐ γὰρ εἶχον ὧδε μένουσαν Πόλιν, ἀλλὰ τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ· οὐκ εἶχον ὧδε πρόσκαιρον πλοῦτον, ἀλλὰ τὸν Οὐράνιον πλοῦτον. Ξένοι καὶ παρεπίδημοι ἦσαν, καθὼς πάντες οἱ Πατέρες ἀυτῶν· ξένοι τοῦ Κόσμου, καὶ τῶν τοῦ Κόσμου πραγμάτων· ὅτι τὴν ψυχὴν ἀυτῶν πάντοτε κατεσόλιζαν, τὰ ἄνω φρονοῦντες, τὰ ἄνω σκοπεύοντες· τὰς ἐκεῖ μονὰς, τὰς ἐκεῖ κατοικίας, τὰ ἐκεῖ κάλλη ἐπιθυμοῦντες· τὰς ἄνω χορεστασίας, τὰς ἄνω ὑμνῳδίας, τὰς ἐκεῖ ἑορτὰς, καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, καὶ Θεοῦ χαρίσματα. Πρὸς ἐκεῖνα ἐσκόπευον, πρὸς ἐκεῖνα ἔτρεχον, διὰ τοῦτο καὶ ἔτυχον· ἐκοπίασαν, διὸ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν φωτεινὴν τοῦ νυμφῶνος κατοικίαν· ἐπόνεσαν, διὸ καὶ εὐφραίνονται· δεῦ ἀμέλησαν, διὰ τοῦτο καὶ ἀναπαύονται· ἐφρόνησαν, ὅτι τῶν τοῦ Κόσμου πραγμάτων κατεφρόνησαν. Ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Κόσμου, καὶ ἀπῆλθον τὴν καλὴν ὁδὸν καὶ Θεάρεστον· ἐξῆλθον, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν χώραν τὴν ἁγίαν καὶ αἰώνιον· ἐξῆλθον ἔξαφνα, καὶ ἐπετάθησαν ὡς χελιδόνες καλόφωνοι· ἐπετάθησαν ὡς τρυγόνες ἐρημικαὶ καὶ καθαρώταται· ἐχωρίθησαν τῆς ποίμνης ἡμῶν ὡς ἀρνία καθαρά. Μετέστησαν τῆς μάνδρας, καὶ σκάζουσι τὰ πρόβατα· ἀφῆκαν τὴν φωλεὰν ἡμῶν, καὶ βοῶμεν ὡς μικρὰ ἀυτῶν πτηλία· ἐχωρίθη τὸ μέλος, καὶ λυποῦνται τὰ λοιπὰ μέλη· δακρύομεν, ὅτι τῆς συνωδίας σας ἐχωρίθημεν· σκάζομεν, ὅτι τοὺς χαρακτῆρας σας δεῦ βλέπομεν· ὀδυνώμεθα, ὅτι οὔπω ἔξαφνα ἁρπαζόμεθα· ὀδυρόμεθα, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὀγλίγωρα ἀπερχόμεθα· λυπούμεθα, ὅτι τῆς ἀρετῆς σας ἐνθυμούμεθα. Τοὺς ὀφθαλμοὺς περιστρέφομεν, καὶ τὴν ἀγάπην σας δεῦ βλέπομεν· δακρύομεν, ὅτι καὶ τὰ ζῶα δακρύουσιν ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τῶν ὁμοφύλων ἀυτῶν· ὀδυρόμεθα, ὅτι καὶ οἱ βόες μυγγίζουν ἐκζητοῦντες τοὺς ὁμοζύγους ἀυτῶν· καὶ χελιδόνες βοῶσιν, ἁρπαζομένων τῶν πτηλίων ἀυτῶν· καὶ ἄρνες κράζουσι, χωριζομένων τῶν ἀδελφῶν ἀυτῶν. Ὅτι, ἐὰν καὶ εἰς ἐσᾶς εἰς συμφέρον ὁ θάνατος ἐγένετο, ἀλλὰ εἰς ἡμᾶς λύπην ἐποιήσατε· τὸ ἐδικόν σας μαρτύριον ἔγινεν εἰς ἐσᾶς ἐπιθυμητὸν, ἀλλὰ εἰς ἡμᾶς ἔγινε θλῖψις· „ Τίμιος ἐνώπιον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων ἀυτοῦ, τῶν δὲ ἁμαρτωλῶν ὁ θάνατος πονηρός ".

Διὸ

Διὸ καὶ ἔλεγεν ὁ Προφήτης· „ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; ἡ „ἀνομία τῶν πτερνισμάτων μου κυκλώσει με". Ὅτι ἔρχεται ἡμέρα καὶ ὥρα, Ἀδελφοί· ἔρχεται, οὐ θέλει λείψῃ· ὅταν ἀφήσῃ ὁ ἄνθρωπος πάντα, καὶ πάντας, καὶ ἀπέλθῃ μόνος καὶ μεμονωμένος, γυμνὸς καὶ ἀβοήθητος, ἀσωμόδυτος καὶ ἀνέτοιμος, καὶ ἀπαρρησίαστος, ἐὰν εἰς ἀμέλειαν εὑρεθῇ ἐν ἡμέρᾳ, ὅπου οὐ γινώσκει, καὶ ἐν ὥρᾳ, ὅπου οὐ παντυχόνει· εἰς ὅσον χαίρεται καὶ θησαυρίζει, εἰς ὅσον ἀημερεῖ καὶ οὐ μεριμνᾷ διὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἔρχεται ἔξαφνα μία ὥρα, καὶ ὅλα παύσῃ· μικρὸς πυρετὸς καὶ πόνος, καὶ ὅλα εἰς οὐδὲν λογιθήσονται· μία νύξ βαθεῖα καὶ σκοτεινὴ καὶ ὀδυνηρὰ, καὶ φέρεται ὡς κατάδικος ἐκεῖ, ὅπου τὸν πέρνυσι. Πολλῶν σοι, ἄνθρωπε, τῶν ὀδυνῶν χρεία, πολλῶν σοι τῶν βοηθῶν καὶ δυνατῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς σου. Μέγας τότε ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος, μέγα τὸ Μυστήριον καὶ ἡ περίστασις· μεγάλη ἡ διάβασις πρὸς ἐκεῖνον τὸν Κόσμον· διότι, ἐὰν ἀπὸ χώραν ἀπερχόμενοι ὁδηγῶν τινῶν χρειαζόμεθα, πόσον περισσότερον ὅταν ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἀπέραντον αἰῶνα, ὅθεν οὐδεὶς ἐκεῖθεν ἐστράφη; Πολλῶν σοι, λέγω, τότε τῶν βοηθῶν ἡ χρεία ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ. Ἡ μόνη ὥρα, καὶ οὐχὶ ἄλλη ὥρα· ἡ μόνη γέφυρα, καὶ πέραμα ἕτερον μὴ ἔχουσα· τὸ πάντων τέλος, καὶ ὁ πάντων φόρος. Σκληρὸν τὸ πέραμα, ἀλλὰ ὅλοι δι' αὐτοῦ ἀπερχόμεθα· στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ στράτα, ἀλλὰ πάντες δι' αὐτῆς ἀπερνῶμεν. πικρὸν καὶ δεινὸν τὸ ποτήριον, ἀλλὰ πάντες αὐτὸ, καὶ οὐχὶ ἄλλο πίνομεν. μέγα καὶ ἀνεκδιήγητον τὸ τοῦ θανάτου Μυστήριον, καὶ οὐδεὶς ἡμῖν δυνάται νὰ τὸ διηγηθῇ· ὅτι φοβερὰ καὶ φοβερὰ ἅπερ τότε βλέπει ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ οὐδεὶς ἀπὸ ἡμᾶς ταῦτα γινώσκει, εἰμὴ μόνον ἐκεῖνοι οἱ προερχόμενοι. Οὐ βλέπεις, εἰπέ μοι, ὁπόταν πρὸς τοὺς τελευτῶντας Ἀδελφοὺς καὶ ψυχορραγοῦντας παρακαθήμεθα, ποῖα φοβερὰ βλέπομεν τότε γενόμενα; πῶς παράσσονται καὶ σπαίζουσι; πῶς ἱδρώνουσι ψυχρὸν καὶ πικρὸν, ὥσπερ οἱ θειναὶ εἰς τὸ χωράφιον; Πῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς περιστρέφουσιν ἐδῶθεν καὶ ἐκεῖθεν; πῶς μεμοὶ τείζουσι τοὺς ὀδόντας καὶ τρομάσσουν; πῶς παράσσονται καὶ τὰς τείχας αὐτῶν ἀναστάζουσι; πῶς ἐκ τῆς κλίνης σηκώνονται, καὶ φεύγειν βουλόμενοι, οὐ δυνάνται, διότι βλέπουσιν ἐκεῖνα, ὅπου οὐδέποτε εἶδαν, καὶ ἀκούουσιν ἐκεῖνα, ὅπου οὐδέποτε ἤκουσαν, καὶ παθόνουσιν ἐκεῖνο, ὅπου οὐδέποτε ἔπαθον. Ζητοῦσι τὸν λυτρούμενον, καὶ οὐδεὶς λυτρώνει αὐτούς· ζητοῦσι τὸν σωμοδοῦντα, καὶ οὐδεὶς ὁ σωμοδοῦν· παρακαλοῦσι, καὶ οὐδεὶς ὁ τολμῶν· τοὺς ὁποίους βλέποντες ἡμεῖς, τρέχομεν καὶ κλαίομεν, καὶ κρατοῦντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἀσπαζόμενοι τοῖς δάκρυσι βρέχομεν, καὶ σφογγίζομεν τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου αὐτῶν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀσπαζόμεθα, τοῦ δὲ γλῶσσαν φλεγομένου δροσίζομεν ὕδατι· τὰ αὐτία ἡμῶν σιμώνοντες, ἵνα τῶν μικρῶν λογίων αὐτῶν ἀκούσωμεν, εἶπα καὶ ἐρωτῶμεν αὐτοὺς λέγοντες· πῶς βλέπεις σεαυτὸν, Ἀδελφέ; μὴ οὖν φοβοῦ, ὅτι φιλάνθρωπος ἐστὶν ὁ Θεός.

Ταῦτα πρὸς αὐτοὺς λέγοντες, καὶ τὰ στήθη τοῖς δάκρυσι βρέχομεν, καὶ τοῦ καρδίαν καπνιόμεθα, ὅτι ταῦτα λέγωμεν. Οὐκ ἔστιν εἰς ἡμᾶς τό-

τε ἔρωτας πονηρὸς, ὐκ ἔςι τότε χρημάτων φροντίδα, ϗ φαγητῶν. Ἀλλὰ βλέποντες τὸ μέγα τȣ θανάτȣ Μυςήριον, τρέμομεν, ϗ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν κινȣμεν, ϗ τὸ ὄμμα συγνάζοντες, ἑαυτȣς παλαίζομεν, ȣἰ ȣἰ ἡμῖν λέγοντες, ὁπόταν πρὸς ἡμᾶς ὁ ἐρχόμενος, εἰς ὅλȣς ἡμᾶς ἀποχαιρετᾷ ϗ λέγει· Ἔρρωσθε, Ἀδελφοί μȣ καλοὶ, ἔρρωσθε, ϗ ὑπὲρ ἐμȣ τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἀνασαίνετε προσȣξάσθε· ὅτι εἰς ὁδὸν μακρὰν νυῦ ἀπέρχομαι, εἰς τινὰ ὁποίαν ȣδέ ποτε ἐπεριπάτησα· ϗ εἰς χώραν ξένην, ὅπου ȣδεὶς ἐκεῖ με γνωρίζει· ϗ εἰς Κόσμον φοβερὸν, ὅθεν ȣδεὶς ἐςράφηκε. Λοιπὸν σῴζεσθε, ἀγαπητοὶ Ἀδελφοὶ ϗ φίλοι, ὅτι ἐγὼ πλέον ὐκ εἰμὶ φίλος, ἀλλὰ ξένος· σῴζȣ καλὴ συνοδία, ἀλλὰ ὐκ ἔτι μȣ συνοδία, εἰμὴ θρηνῳδία. Σῴζεσθε πάντες, ϗ δεῦτε καταλάβετε· ἀναμενόμενόν σας γὰρ ἐκεῖ, ἵνα ἔλθετε, ἐγὼ δὲ πλέον δεὺ ἔρχομαι πρὸς ἐσᾶς. Εἴτι οἴδαμεν, οἴδαμεν, ϗ εἴτι ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν. Φέρομαι, ϗ οὐ γινώσκω πȣ ἀπέρχομαι. νυῦ εἴτι ἀγαθὸν ἔπραξα, τȣτο ϗ ἀπαντήσει μοι· εἴτι δ' αὖ ἐπὶ τῆς γῆς ἐθησαύρισα, τȣτό μοι ὄφελος. ἐαύτινα ἠλέησα, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐλεηθήσομαι· ἐαύτινα ἐσκέπασα, νυῦ σκεπασθήσομαι. Ὅτι βαρεῖα ϗ πικρὰ αὕτη ἡ ὥρα τȣ χωρισμȣ τῆς ψυχῆς μȣ ὑπὲρ πᾶσαν ὥραν· ὅτι ἀνέτοιμος ἐπάρθηκα, σκοτεινή μοι ἡ παρȣσα νύξ· ὅτι ἄκαρπος ἐκόπηκα, βαρέα μοι ἡ ἀπολογία. Δῶρα ὐκ ἔχω, ϗ παρακαλῶσας, δακρύσατε ἐπ' ἐμοί· συμπαθήσατε, ϗ προσȣξάσθε πρὸς Κύριον, ἵνα εὕρω ἐκεῖ μικραν ἄνεσιν· ἵνα λάβω ἐκεῖ μικρὸν ἔλεος, ὅτι πολλὰ ἥμαρτον. Καὶ τίμοι κηρία ἀνάπτετε Ἀδελφοὶ, ὅτι ἐγὼ τȣὺ λαμπάδα τῆς ψυχῆς μȣ δεὺ ἄναψα; Τί δέ με ἐνδύματα λαμπρὰ ἐνδύετε, ὅτι ὐκ ἔχω ἐμαυτῷ γάμȣ ἔνδυμα; Τί δέ μȣ ϗ μὲ ὕδωρ τὸ σῶμα ἐπλυνέτε, ὅτι ὐκ ἔπλυνα ἐμαυτὸν τῷ τῶν δακρύων ὕδατι; Τί δέ με ϗ εἰς τάφον μετὰ ὁσίων κατατίθετε, ὧν τὸν βίον ϗ τὸν τρόπον ὐκ ἔπραξα; Οἴμοι πῶς ἐμαυτὸν ἐπλανήσα, ϗ ἐνέπαιξα, λέγων· Ὅσον εἰμὶ νέος, ἀπολαύσω τὰς τȣ Κόσμȣ χαρᾶς, θεραπȣσω μȣ τȣὺ σάρκα, ϗ ἐν ὑςέροις μετανοῶ, ὅτι ὁ Θεὸς φιλάνθρωπος ὢν, πάντως ποιήσει μου τȣὺ συγχώρησιν. Ταῦτα ἐννοῶν καθ' ἡμέραν τȣὺ ζωȣύ μȣ κακῶς ἐξωδίασα· ἐδιδασκόμȣν, ϗ ὐ προσεῖχον· ἐρμηνȣόμȣν, ϗ κατεγέλων· ἤκȣα τῶν Γραφῶν, ϗ ὡς μὴ ἀκȣόν ἐποίȣν· ἤκȣον περὶ Κρίσεως ϗ θανάτȣ, ϗ ὡς ἀθανάτος ϗ αἰώνιος κατεφρόνȣν· ϗ ἰδȣ ἀνέτιμος ἀπέρχομαι, ϗ ȣδεὶς ὁ βοηθῶν· ἰδȣ ἀμετανόητος ἐφθάσθηκα, ϗ ȣδεὶς ὁ ἀπαλλάττων· ἰδȣ δέομαι, ϗ ȣδεὶς ὁ εἰσακȣών· ἰδȣ καταδικάζομαι, ϗ ȣδεὶς ὁ λυτρȣμενος. Δικαία ἡ κρίσις τȣ Θεȣ· ποσάκις μετανοεῖν σωπασόμȣν, ϗ πάλιν χειρότερον ἔπραττον· ποσάκις μὲ ἠλέησεν, ἐγὼ δὲ παρώργιζα.

Ταῦτα πολλάκις τȣ τελȣτῶντος πρὸς ἡμᾶς διαλεγομένȣ, ἔξαφνα δαίνεται ἡ γλῶσσα αὐτȣ, ἀλλοιȣνται οἱ ὀφθαλμοὶ, χαίνεται ὁ νȣς, σιγᾷ τὸ σόμα, κωλȣεται ἡ φωνή. Ὁπόταν αἱ Δεσποτικαὶ δυνάμεις ἔλθωσιν, ὅταν αἱ φοβεραὶ Στρατιαὶ φθάσωσι, ϗ καλȣσι τȣὺ ψυχȣὺ ἐκ τȣ σώματος, ὅταν οἱ ἀπαρακάλεσοι ὑπηρέται εἰς τὸ Κριτήριον βιαίως ἀποφέρωνται, ἐμβλέψας εἰς αὐτȣς ὁ παλαίπωρος ἄνθρωπος, κἂν Βασι-

λȣς

λοῦς εἶναι, κἂν Δυνάστης, καὶ Τύραννος, κἂν Κοσμοκράτωρ, ὅλος τρέμει, ὡς φύλλον ὑπὸ ἀνέμου, ὅλος παράσσεται, καὶ ὀξίσταται, βλέπων δυνάμεις φοβερὰς, καὶ μορφὰς ξένας καὶ δυνατάς· βλέπων πρόσωπα τρομακτικὰ καὶ αὐστηρά· βλέπων τάξιν οὐ οὐδέ ποτε ἴδε, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐννοῶν λέγει· Εὐλογητὸς ὁ μόνος ἀθάνατος καὶ αἰώνιος Βασιλεύς. Τί ἐστι πρὸς ταῦτα τὰ Βασίλεια, ἐπίγειος Βασιλεία; τί ἐστιν ὀξυσία τῶν ἀνθρώπων ἡ ματαία καὶ ἀπάνθρωπος; ἰδοὺ ἀληθῶς Στρατιαὶ αἱ Οὐρανίαι· ἰδοὺ μορφαὶ φοβεραὶ τοῦ μόνου φοβεροῦ· ἰδοὺ ὑπηρέται δυνατοὶ τοῦ μόνου δυνατοῦ Θεοῦ. Καὶ ταῦτα ὁ τότε φερόμενος βλέπων μόνον, πρὸς ἡμᾶς πλέον δὲν κοπάζει, ἀλλὰ πρὸς τὰς δυνάμεις, ὅπου τὸν κράζουσι βλέπει, καὶ ὀξίσταται· ἴσως δὲ καὶ τινας δεήσεις ὑποψιθυρίζων, καθὼς ἡ γλῶσσα δύναται, παρακαλεῖ αὐτούς· ἀπὸ τῶν ὁποίων λογίων καὶ χημάτων πολλάκις οἱ παρεκόμενοι νοῦμεν, ὅτι τὰς δεσποτικὰς Δυνάμεις ὁρᾷ, καὶ ὅλοι σωφρόνοι γενόμενοι φείττομεν, καὶ πρὸς ἀλλήλους διανοούντες, λέγομεν· ἡσυχάσατε δὴ, ἡσυχάσατε, καὶ τὸν κατακείμενον μὴ συγχύσετε· εἰρηνεύσατε καὶ σκοπήσατε, καὶ τὸν κατακείμενον μὴ ἐνοχλήσετε· σιωπήσατε καὶ μὴ λαλεῖτε, ἵνα μὴ αὐτὸν θορυβήσετε. μὴ θρηνήσετε, ἵνα μὴ αὐτὸν παράξετε. Προσεύξασθε, ἵνα μετὰ εἰρήνης ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐξέλθῃ· δεήθητε, ἵνα τόπον ἀνέσεως λάβῃ· προσεύξασθε, ἵνα φιλανθρώπους Ἀγγέλους ἔχῃ· προσπέσατε, ἵνα ἐν ἡμερότητι τὸν Δεσπότην εὕρῃ· εὐωδίαν θυμιάσατε, ὅτι τοῦ Ἀγγελικοῦ παρουσίαν ἴδε· παρακαλέσατε, ὅτι εἰς μεγάλον κόπον πόρα παρεκένεται· σκοπήσατε, ὅτι καὶ ἐσεῖς τοῦτο παθεῖν ἔχετε· ἐμβλέψατε, καὶ τοῦ Μυστηρίου τούτου μὴ ἀσχήσετε, καὶ τῆς ὥρας ταύτης φροντίσατε. Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; ὀδυνή· σκώληξ, τέφρα, σκιὰ, καὶ ὄνειρον. Ἴδε, διέβη, καὶ ἀπῆλθον, ἔπαυσε καὶ κατεσίγησον ἐκεῖνος ὁ πολὺς, ὁ ἀνδρειωμένος, ὁ Τύραννος, ὁ Δυνάστης, ὁ ὑψηλὸς, ὁ εἰς πάντας φοβερὸς κεῖται ὡς πρόβατον. Ἴδε, ἀπῆλθε, καὶ παρῆλθον, ὁ φανεὶς, ὡς μὴ φανεὶς· ὁ γεννηθεὶς, ὡς μὴ γεννηθείς· ὁ πολὺς ὑπὲρ πολλοὺς, ἔγινον ὡς ὀδείς· ὁ δαίνων, ἐδέθη, καὶ ἰδοὺ τὸν ὑπάγουσιν· „Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ".

Τότε παραλαβόντες οἱ Ἄγγελοι τοῦ ψυχοῦ, διὰ τοῦ ἀέρος ἀπέρχονται, ἐν ᾧ ἵστανται Ἀρχαὶ καὶ Ἐξουσίαι, καὶ οἱ Κοσμοκράτορες τῶν ἐναντίων δυνάμεων· οἱ πικροὶ ἡμῶν κατήγοροι, οἱ σκληροὶ τελῶναι καὶ λογοθέται, καὶ φορολόγοι ἐν τῷ ἀέρι συναπαντῶντες, λογοθετοῦντες, καὶ ἐξετάζοντες· προσφέροντες τὰ τοῦ ἀνθρώπου ἁμαρτήματα καὶ χειρόγραφα, τὰ ἐν νεότητι καὶ ἐν τῷ γήρει, τὰ ἑκούσια, καὶ ἀκούσια, τὰ δι' ἔργων καὶ λόγων καὶ ἐνθυμήσεων. Πολὺς ὁ φόβος ἐκεῖ καὶ ὁ τρόμος τῆς ἀθλίας ψυχῆς· ἀδιήγητος ἡ ἀνάγκη, οὗ ἔχει τότε ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν μυριάδων ἐχθρῶν αὐτῆς, κρατουμένη, συκοφαντουμένη, ἐμποδιζομένη, ἵνα μὴ πρὸς Οὐρανοὺς ἀνέλθῃ, ἵνα μὴ ἐν φωτὶ καὶ ἐν χώρᾳ ζώντων κατοικήσῃ. Καὶ ἡ μὲν ψυχὴ ἀποφέρνεται ὑπὸ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων, ἡμεῖς δὲ τὸ θνητὸν σῶμα κηδεύσαντες, καὶ ὡς ξένον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐξαγάγοντες, πρὸς τὸν τάφον παιδαίως τὸ φέρνομεν τότε. Καὶ ἐκεῖ βλέπομεν ἄλλο μέγα

καὶ

καὶ φοβερώτατον Μυστήριον, κατανοοῦντες τοὺς νεκροὺς, τοὺς Βασιλεῖς καὶ ἰδιώτας, τοὺς Τυράννους καὶ δούλους ὅλους ὡς χῶμα γενομένους, ὡς κονιορτὸς καὶ δυσωδία, ὡς μία σαπεία καὶ σκώληξ· ὡς ὁ μαῦρος Ἀράπης, ὅπω καὶ ὁ εὔμορφος· ὡς ὁ νέος, ὅπω καὶ ὁ γέρων· ὡς ὁ παράλυτος, ὅπω καὶ ὁ δυνατός· καὶ ὅλοι σὰς κονιορτὸς γενόμενοι, ὅτι γῆ εἶναι, καὶ εἰς γῆν ὑπάγειν· ὃς πολλάκις βλέπομεν κατακειμένους εἰς τοὺς τάφους, καὶ ὑποδείχνομεν ἀλλήλοις μὲ τὸν δάκτυλον, λέγοντες· ἴδε ὁ δεῖνας, καὶ ὁ δεῖνας. Οὗτος εἶναι ὁ δεῖνας Βασιλεὺς, καὶ ἔτος ὁ δεῖνας Τύραννος, καὶ ἔτος ὁ δεῖνας Στρατηγός. Οὗτος ὁ τὸ δεῖνος Ἔγκονος, καὶ αὕτη τὸ δεῖνος ἡ θυγάτηρ· αὕτη ποτὲ φανταζομένη Κόρη, καὶ ἔτος ὁ ποτὲ τολισμένος νεώτερος. Ταῦτα πολλάκις μετὰ τσναγμοῦ λέγομεν εἰς τοὺς τάφους καὶ δακρύομεν, καὶ βλέπομεν τὸ μέγα Μυστήριον, ὅτι πᾶσα ἡλικία ἐκεῖ κατελύθη· πᾶς ὀφθαλμὸς ἐκεῖ ἐσβέσθη· παῦ καλόφωνον τόμα ἐκεῖ ἐφράγη· πᾶσα γλῶσσα γοργὴ, ἐκεῖ ἐσίγησε· πᾶσα εὔμορφη ἡλικία, ἐκεῖ συνετείβη· πᾶσα ἀρχὴ τῶν Ἀρχόντων, ἐκεῖ ἔπαυσεν· ἐκεῖ κατέπαυσε πᾶς ὁ μάταιος κόπος καὶ μόχθος τῶν ἀνθρώπων. Λαλοῦμεν, καὶ οὐδεὶς ὁ προσέχων· ὀξ ὀνόματος κράζομεν τοὺς κεκοιμημένους λέγοντες· ποῦ ἀπήλθετε, Ἀδελφοὶ ἡμῶν, καὶ πῶς διείσκεσθε; δότε ἡμῖν φωνὴν, καθὼς ἐλαλεῖτε ποτὲ, ἐσεῖς οἱ ὀξ ἡμῶν τὸν Κόσμον ἀφήσαντες· ἐκάθισεν ἡ ψυχὴ εἰς τὸν τόπον, καθὼς τῆς ἔπρεπε κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἀξίαν αὐτῆς; αὕτη δὲ ἡ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν εἰ τῷ τάφῳ κειμένη κόνις, αὕτη ἡ δυσωδία καὶ τὰ κόκκαλα καὶ τὰ σώματα εἶναι ἐκείνων τῶν νέων καὶ νεανίδων, ὁποῦ ἠγαπᾶτε ποτέ; αὕτη ἐστὶν ἡ σὰρξ ὁποῦ ἀγκαλιάζετε, καὶ ἀπολάσεως ἐφιλεῖτε; ἔτος ὁ βρῶμος, ἐκεῖνο τὸ πρόσωπον ἐστὶν, ὅπερ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀχορτάσως κατεφιλεῖτε; αὕτη ἡ ὕλη ἡ ῥυπαρὰ ἡ σάρκα ἐκείνη ἐστὶν, ὁποῦ ἀγκαλιάζεσθε, καὶ ἁμαρτανέτε; Διὸ βλέπετε ἀκριβῶς, καὶ πιστεύσατε οἱ εἰ σαρκὶ ὄντες καὶ εἰ τῷ βίῳ τῷ ματαίῳ· γνωρίσατε, ὅταν εἰς ταῖς κλίναις σας ἀφίνετε ταῖς συμβίαις σας, καὶ μὲ ταῖς πόρναις συμπλέκεσθε· ὅταν εἰς τὸν βόρβορον ἐγκυλίεσθε, γνωρίσατε, ὅτι ὅλα τὰ μέλη ὁποῦ ἐκαπατάζεσθε, δυσωδίαν καὶ κοπρίαν ἐφιλεῖτε· μάθετε, ὅτι ὁπόταν τὴν ἐπιθυμίαν εἰς αὐτὰ ὀξανάπτετε, σκώληκα καὶ σαπείαν ἐπιθυμεῖτε. Μὴ πλανᾶσθε, ὦ νέοι καὶ νεανίδες ἄγνωστοι, εἰς τὸ μάταιον κάλλος τῆς νεότητος· ὅτι καὶ ἡμεῖς, καθὼς αὐτοὺς τοὺς σαπημένους νεκροὺς, ὁποῦ βλέπετε εἰ τῷ Κόσμῳ, ποτὲ ἐφαντάσθημεν, καὶ ἐτολίθημεν, καὶ ἐμεριμνήθημεν, καὶ ἠγαπήσαμεν, καὶ ἀπολαύσαμεν, καὶ ἐχαρήκαμεν, καὶ τώρα, ὡς βλέπετε, εἰς πηλὸν καὶ δυσωδίαν ὅλα κατεστήθησαν. Λοιπὸν μὴ πλανηθῆτε, ἀλλὰ παρ' ἡμῶν τῶν προλαβόντων, καὶ εἰ τῷ τάφῳ κειμένων, διδάχθητε, καὶ σωφρονισθῆτε, καὶ πιστεύσατε, ὅτι εἶναι εἰ τῷ Ἅδῃ κρίσις, καὶ κόλασις ἀτελεύτητος· εἶναι σκότος ἀφώτισον, καὶ γέεννα, καὶ σκώληξ ἀκοίμητος, εἶναι κλαυθμὸς ἀσίγητος, καὶ βρυγμὸς ὀδόντων ἀκατάπαυστος· εἶναι θλῖψις ἀνιάτρευτος, καὶ κρίσις ἀπροσωπόληπτος, καὶ εἶναι ὑπηρέται ἀσυγχώρητοι, καὶ πόνθος πικρὸν καὶ αἰώνιον. Ταῦτα εἰ καὶ μὴ διὰ λόγων, ἀλλὰ διὰ πραγμάτων πρὸς ἡμᾶς, Ἀδελφοὶ, οἱ ἐκεῖ προλα-

λαβόντες διδάσκουσιν ὥσπερ ἡμεῖς σύνθυμούμενοι, ἐδιψῶμεν ὡς ὕδωρ πικρόντι μαθεῖν, ἢ ἀκοῦσαι, ἢ γνῶναι, τὸ πῦ ἄρα εἰσὶν αἱ τούτων ψυχαὶ, ἢ ἄνω, ἢ κάτω, ἢ ἄρα νῦν βλέπουσιν ἡμᾶς, ἢ χαιρεπῶμεν αὐτὰς ἐκεῖ, ἢ τὰς γνωρίζομεν. Ἀλλὰ οὐδεὶς ταῦτα εἶδεν, ὅτι οὐδεὶς ἐκεῖθεν ἐγράφη, ἵνα μιμύσῃ περὶ τῶν ἐκεῖ, πῦ εἰσιν· ἀλλὰ ἀπετείχισεν αὐτὰ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ ἀπέκρυψεν, ἕως καὶ ἡμεῖς ἀπέλθωμεν, καὶ ἀπολάβωμεν τῶν ἐκεῖ, ὁπόταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν ἅπαντες, καὶ παρασταθῶμεν, καὶ ὁμολογούμεθα, καὶ λογοθετούμεθα εἰς ἐκεῖνο τὸ μέγα καὶ ἀδιήγητον Κριτήριον. Ὅτε ὁ φοβερὸς Κριτὴς ἐξ Οὐρανῦ ἔλθῃ νὰ κρίνῃ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην, ἀπὸ Ἀνατολῶν ἕως Δυσμῶν· ὅτε αἱ φωναὶ τῶν φοβερῶν ἐκείνων σαλπίγγων λαλήσουσιν· ὅτε ἡ Κτίσις πᾶσα φόβῳ καὶ τρόμῳ κλονεῖται καὶ τεταράσσεται· ὅτε οἱ τάφοι ἀνοίγονται, καὶ πᾶσα σάρκα ἀνίσταται γυμνὴ καὶ τετραχηλισμένη· ὅτε πᾶν σόμα φραγήσεται, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξεπαθήσεται· ὅτε ὁ τῦ πυρὸς ποταμὸς ῥύσει ἔμπροσθεν τῦ Κριτῦ, περὶ τῦ ὁποίου λέγει ὁ Δανιήλ· „Ἐθεώρουν ἕως οὗ θρόνοι ἐ„τέθησαν, καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισεν". Ὁ θρόνος αὐτῦ φλὸξ πυρός· οἱ τροχοὶ αὐτῦ πῦρ φλέγον· ποταμὸς πυρὸς ἔτρεχεν ἔμπροσθεν αὐτῦ· χίλιαι χιλιάδες ὑπηρετῦσαν αὐτῷ, καὶ μύριαι μυριάδες παρέστηκον αὐτῷ. Κριτήριον ἐκάθισε, καὶ Βίβλοι ἠνοίχθησαν.

Ἐκείνη ἐστὶν ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα, περὶ ἧς λέγει ὁ Δαβίδ· „Ἵνα τί φο„βῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ, ἡ ἀνομία τῶν πτερνισμάτων μου κυκλώσει με". Ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατηράσατο ὁ Ἰὼβ, λέγων· „Καταράσεται αὐτὴν „ὁ καταρώμενος" τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ μέλλων παλαῖσαι τὸ μέγα θηρίον τὸν διάβολον. Περὶ ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ ἕτερος Προφήτης λέγει· „Ἰδὲ ἡμέρα ἔρχεται, λέγει Κύριος". Καὶ τίς νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἡμέραν ὁπῦ νὰ ἔλθῃ; Ὅταν ὁ Θεὸς φανερῶς ἔλθῃ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται, καὶ γύρωθεν αὐτῦ καταιγίδα τρομακτικὴ, προσκαλέσεται τὸν Οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν, τῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ πᾶσαν σάρκα εἰς τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο Κριτήριον. Ὅπου οὐκ ἔστι μικρὸς ἢ μέγας, δοῦλος καὶ ἐλεύθερος· ὅπου οὐκ ἔστι Βασιλεὺς, ἢ ὑποκείμενος· ἀλλὰ ἴσια κατάδικοι, ὅλοι δεδεμένοι, ὅλοι γυμνοὶ, ἀπερίπατοι, τρέμοντες, κλαίοντες, ταρασσόμενοι, ἀγωνιῶντες, μεριμνῶντες καθ' ἑαυτὸν τί νὰ εἰπῇ, ἢ τί ἀπολογήσεται τῷ Κριτῇ περὶ τῶν κακῶν ὧν ἔπραξε. Πῦ ἐκεῖ τῶν Βασιλέων ἡ φαντασία; πῦ ἡ τῶν Τυράννων μεγαλαυχία; πῦ ἡ τῶν ἀφρόνων ὑπερηφανία; πῦ ἡ τῆς νεότητος κακία; πῦ ὁ σολισμὸς τῶν σύνδυμάτων; πῦ οἱ παρασκάμενοι καὶ παρατρέχοντες δοῦλοι· πῦ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος; πῦ τὰ χρυσοχάλινα ἄλογα; πῦ τὰ μυρίσματα, καὶ τὰ καπνίσματα τὰ ἀπολλυμένα; πῦ τὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας γινόμενα συμπόσια; πῦ οἱ μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων τὸν οἶνον πίνοντες, τῦ δὲ Θεῦ καὶ τῶν πενήτων καταφρονοῦντες; Οὐδὲν τούτων εἶναι ἐκεῖ, ἀλλὰ πικρὸν οὐαί. οὐκ ἔστιν ἐκεῖ πλουτῆσαι, ἀλλὰ φείξαι καὶ τρομάξαι· δὲν εἶναι ἐκεῖ δύνημερία, ἀλλὰ ἀπολογία· οὐκ ἔστιν ἐκεῖ σολισμὸς, ἀλλὰ μέγας σκοτασμός· οὐκ ἔστιν ἐκεῖ χορεῦσαι, ἀλλὰ θρηνῆσαι· οὐκ ἔστιν ἐκεῖ νεό-

πιτος φαντασία, ἀλλὰ σὺν τῷ Ἅδῃ ὀξυρεία· ἐκ ἔστιν ἐκεῖ παρακάλεσις σὺν ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ ὥρᾳ, ἀλλὰ δικαία ἀκριβὴς ἀνταπόδοσις. Ἐὰν ἐποίησας ὧδε τοῖς πτωχοῖς συμπάθειαν, καλοὶ μάρτυρες εἰς τὸν Χριστὸν καὶ παρακαλεσαὶ διὰ σὲ οἱ ἐλεηθέντες παρὰ σὲ πένητες, οἱ ὀρφανοὶ καὶ χῆραι, οἱ ξένοι, καὶ τυφλοὶ, καὶ ἀδυνάτοι, οἱ σὺν ἐρήμοις, καὶ σὺν φυλακαῖς, καὶ σὺν ὀξυρείαις. Μεγάλοι σε βοηθοὶ ἔσοι τότε γενήσονται, ὑποδείκνυοντες τῷ Χριστῷ ὅσα αὐτοῖς δέδωκας, ἅπερ αὐτὸς ἐσκέπασας, καὶ ἔθρεψας, καὶ ἀνέπαυσας, ὡς Ἀδελφοὶ ὄντες τὸ Χριστὸ. Διότι ἐὰν εἷς Ἀδελφὸς ἐδυνήθη πολλάκις νὰ παρακαλέσῃ Βασιλέα τὸν ἑαυτὸ Ἀδελφὸν, πόσῳ μᾶλλον, ὅταν παρακαλῇ πλῆθος Ἀδελφῶν;

Ὅτι δὲ Ἀδελφοὺς ὀνομάζει ὁ Χριστὸς ἐκεῖ τοὺς πένητας σὺν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως, ἄκουσον αὐτὸ πρὸς τοὺς ἐκ δεξιῶν αὐτὸ τότε παρεστωτας λέγοντος· „Εἰς ὅσον ἐποιήσατε τῶν Ἀδελφῶν μου τούτων". Ὑποδείκνυσιν αὐτοὺς μὲ τὸν δάκτυλον, τοὺς ἐκεῖ καθημένους πρὸς τοὺς πόδας αὐτὸ πένητας. Τίς ἄρα ἄξιος, καὶ μακάριος σὺν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ὅτε πάντες οἱ Ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι τρέμουσι, νὰ ὀνομασθῇ Ἀδελφὸς τὸ Χριστὸ; Πόσων θησαυρῶν, πόσων στεφάνων, πόσου πλοῦτου εἶναι ὑψηλοτέρα ἡ τοιαύτη φωνή; Τίνες ἄρα εἶναι ἐκεῖνοι, ἵνα μακαρίσωμεν αὐτούς; οἵ τινες σὺν τῇ φοβερᾷ ὥρᾳ ἐκείνῃ τῆς Κρίσεως ἔρχονται θαρρεῖν τῶς μὲ παρρησίαν ἄφοβον, καὶ ὡς Πατέρα γνήσιον τὸν Χριστὸν γινώσκοντες, καὶ ἀκριβῶς γνωρίζοντες, ὅτι ὡς υἱὸς καὶ φίλος ἔτως ὑποδέξεται αὐτοὺς, ὡς καθαρῶς δουλεύσαντας αὐτῷ, καὶ φυλάξαντας αὐτὸ τὰς ἐντολάς; Τίς ἄρα ἐκεῖνος ὁ τετιμαμένος, τὸν ὁποῖον βλέψας ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου εἰσερχόμενον πρὸς αὐτὸν ὑποδέξεται, καὶ ὑπαντήσει αὐτὸν ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ, καὶ περιχαρεῖ τῷ βλέμματι, καὶ δίμνοεῖ παρρησίᾳ, καὶ ὡς ἀπὸ ξένων ἀπὸ χρόνου ἐρχόμενον υἱὸν καὶ φίλον καταφιλήσῃ, καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν εἴπῃ; Φίλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, καλῶς ἦλθες, ὁ τροφεύς μου, ὁ ξενοδόχος μου, ὁ σκεπαστής μου, εὐχαριστῶ τῆς προαιρέσεώς σου, καὶ δὲν ἀλησμονῶ τῆς ἀγάπης σου· ἐνθυμᾶσαι τὰ ὅσα ἀγαθά μοι ἐποίησας; γινώσκεις πῶς μὲ ἀνέπαυσας εἰς τὸν οἶκόν σου; Εἶτα κρατήσας αὐτὸν ὁ Χριστὸς ἐκ τῆς χειρὸς, κατέμπροσθεν ὅλης τῆς μεγάλης ἐκείνης Πανηγύρεως, ἐνώπιον Ἀγγέλων, καὶ Ἀρχαγγέλων, καὶ πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Ὁσίων, καὶ Δικαίων, καὶ στήσας αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, θέλει τὸν ἀνακηρύξῃ, λέγωντας εἰς ὅλους διὰ αὐτὸν δακτυλοειδῶς· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος, πεινῶντά με ἴδε ποτὲ, καὶ ἔθρεψε· διψῶντα, καὶ ἐπότισε· γυμνῶντα, καὶ ἐσκέπασε· ξένον, καὶ ὑπεδέξατο· ἀσθενῶντα μὲ ἴδε, καὶ βασάσας, σὺν τῷ οἴκῳ αὐτὸ εἰσήγαγέ με. Τοὺς πόδας μου νίψε, τὰς χεῖράς μου ἔπλυνε, καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτὸ ὁλοψύχως ἀνέπαυσέ με. σὺν ἀνάγκῃ μὲ ἴδε, καὶ ἐλύτρωσε, σὺν φυλακῇ με εὗρε, καὶ ἠγόρασε. διὸ καὶ ἐγὼ λέγω αὐτῷ· „Καλὲ δοῦλε, ἀγαθὲ „καὶ πιστὲ, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγα ἔγινες πιστὸς, εἰς πολλὰ νὰ σὲ κατασήσω, „εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τὸ Κυρίου σου". Ἀπόλαυσον τῆς τρυφῆς τὸ Παραδείσου μου, εἴσελθε εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον· καὶ ὁ μόνον δὲ ταῦτα

εἴπῃ ὁ Χριστὸς πῖς δυαρεστήσασιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν ὑπηρετήσει αὐτοῖς.

Ἵνα ἓν καὶ ἡμεῖς τῆς τοιαύτης τιμῆς καὶ φωνῆς, καὶ δόξης ἀπολαύσωμεν, ἃς προλάβωμεν, ἵνα μὴ ἔξω μείνωμεν· ἃς σπουδάσωμεν, Ἀγαπητοὶ, ἵνα καταλάβωμεν· ἃς ἀφήσωμεν τὰς ματαίας ὀκνηρίας ἐκείνας· ἃς ἀπορρίψωμεν τὰς ψευδεῖς ἐλπίδας. Μὴ πλανηθῶμεν πλέον, καὶ ἐμπαίξῃ ἡμᾶς ὁ πονηρός· μὴ ρίψῃ ἡμᾶς εἰς τὸν σήμερον, καὶ αὔριον ὁ δόλιος λογισμός· διότι πολλοὶ πολλὰ βουλευσάμενοι, εἰς τὸν αὔριον ὐκ ἔφθασαν, ἀλλὰ ἔξαφνα ἡρπάγησαν ὥσπερ τὸ πτηνίον ἀπὸ τὸ γεράκιον, καὶ ὡς τὸ ἀρνίον ἀπὸ τὸν λύκον, καὶ ὡς ὁ αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ λῃστοῦ, μήτε λαλῆσαι ὅμως δυνάμενοι, μήτε διαθήκην τινὰ ποιῆσαι. Οἱ μὲν κοιμηθέντες ἀφ' ἑσπέρας ὑγιεῖς, ὐκ ἔφθασαν τὸ πρωΐ, οἱ δὲ ἐπὶ τραπέζης καθήμενοι, ἐν αὐτῇ ἐξεψύχησαν. Ἄλλοι δὲ ἐν ὁδῷ περιπατοῦντες, εὐθέως ἀπέθανον· ἕτεροι εἰς λουτρὸν εἰσκόμενοι, τὸ αὐτὸ λουτρὸν ἔχον ἐνταφιον· ἄλλοι δὲ εἰς τὸ νυμφοστόλιον ὄντες, ἔξαφνα ἡρπάγησαν, καὶ τὰ αὐτὰ ἐνδύματα εἶχαν ἐπιγάμια, καὶ ἐνταφια· καὶ διεδέχθησαν τοὺς παιγνιώτας οἱ θρηνοῦντες, καὶ τοὺς χορευτὰς οἱ πενθοῦντες. Καὶ ταῦτα πάντα οἴδαμεν, καὶ γινώσκομεν· τὸ δὲ δεινότερον τοῦτό ἐστιν, ὅτι θελληματικῶς μας, καὶ ἐν γνώσει ἁμαρτάνομεν, καὶ πλανώμεθα· διὰ τὸ ὁποῖον ὐδὲ μίαν ἀγάπην, καὶ συγχώρησιν παρὰ Θεοῦ ἔχομεν, ὅτι ὐχὶ ἐν ἀγνωσίᾳ, ἀλλὰ ἐν γνώσει πλανώμεθα, ἀκούοντες τῶν Θείων Γραφῶν ἐπαινούντων τὰ γινόμενα, καὶ ὐ ποιοῦμεν αὐτά. Λοιπὸν, παρακαλῶ, μὴ μόνον ἀκροαταὶ τῆς διδαχῆς γενώμεθα, ἀλλὰ καὶ ποιηταί. Εἶτις ὐν μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν λεγομένων, σωφήθειαν πονηρὰν πορνείας ἔχων, τὴν ἀπέρριψεν, ὕτος ὄντως καλὸς ἀκροατής. Εἶτις καταυγεῖ εἰς τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐλεήμων, καὶ εὐμετάδοτος γένηται, ὕτος καλὸς ἀκροατής· ἃς κάμωμεν καὶ ἡμεῖς ὕτως, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα ἡμῶν γένηται ἡ ἀνάγνωσις αὕτη, ὅτι ἀκούομεν καὶ δὲν ποιοῦμεν. Ἐὰν γὰρ ὁ θανάτος τοῦ Ἀδελφοῦ σου δὲν σὲ σωφρονίσῃ, ὐδεὶς δυνάται νὰ σὲ σωφρονίσῃ· ἐὰν μὴ νεκρὸν βλέπων μετανοήσῃς, πότε λοιπὸν ἐπιστρέψεις; καὶ ἐὰν μὴ ἐπὶ τῆς νυῦ λεγομένοις καταυγῇς, ὐδέ ποτε τῆς ἁμαρτίας ἀποχωρισθῇς. Ταύτην, Ἀγαπητοὶ, τὴν τῶν θείων λογίων τράπεζαν οἱ προαπελθόντες πρὸς Χριστὸν Ἀδελφοὶ ἡμῶν παρέθηκαν. Ταῦτα τὰ ζωοποιὰ φαγητὰ ἡμῖν ἡτοίμασαν. Τοῦτον ἡμῖν τὸν οἶνον ἐκέρασαν. Ταύτην ἡμῖν τὴν εὐφροσύνην, καὶ τὴν σωτηρίαν ἐχαρίσαντο, ὅπως, ταῦτα μελετῶντες ἐν νυκτὶ, καὶ ἡμέρᾳ, καὶ ὥρᾳ, ἐν Ἐκκλησίαις, καὶ ἐν ἀγοραῖς, ἐν οἴκοις, καὶ ἐπὶ τραπέζης, ἐν κλίναις, εἰς λουτρὰ, καὶ ἐν φυλακαῖς, ἐν συμποσίοις, καὶ ἐν σωεδείοις, δυνηθῶμεν τῆς πονηρᾶς ἀμελείας ἀποχωρισθῆναι, καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐπιστρέψαι πρὸς μετάνοιαν. Καὶ κἂν ἀπὸ τοῦ νυῦ ἀποχωρισθῶμεν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ τοῦ Δεσπότου παρακαλέσαι, ἵνα τῆς τῶν Οὐρανῶν Βασιλείας τύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, νυῦ, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

Περὶ Ψευδοπροφητῶν καὶ ἀθέων Αἱρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐρρέθη, μέλλοντας ἐκδημεῖν ἐκ τοῦ σώματος ὁ Ἅγιος.

Ὀδυνηρὸς ὁ λόγος, διατί, καθὼς μοῦ ἐδηλώθη, εἶναι καὶ τελευταῖος, ἀλλὰ εἶναι πολλῆς χαρᾶς γεμάτος· ὀδυνηρὸς μὲν εἶναι, ὅτι πλέον δὲν θέλω λαλήσει πρὸς ἐσᾶς· πολλῆς δὲ χαρᾶς εἶναι γεμάτος, ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρός μου νὰ ἀναλύσω, καὶ νὰ εἶμαι μὲ τὸν Χριστόν. Καὶ καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος „ὅτι ἂν ἔτι λαλήσω πρὸς ὑμᾶς „ὕπω λέγω καὶ ἐγὼ τώρα μὲ ὀδυνηραν καρδίαν, περὶ τῶν Ψευδοπροφητῶν, καὶ Ψευδοδιδασκάλων, καὶ ἀθέων Αἱρετικῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος· „Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλα„νῶντες, καὶ πλανώμενοι". Περὶ τῶν ὁποίων πολλαῖς φοραῖς σᾶς ἐνυθέτησα, καὶ πολλοὺς λόγους ἐποίησα μὲ τοῦ χάριν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς τὸ ἠξεύρετε καὶ ἐσεῖς, ὦ φιλόθεοι· καὶ εἰς πᾶσαν μου ὁμιλίαν χεδὸν σᾶς ἐνθυμίζα περὶ τούτων, ἐὰν τύχα ἐνθυμᾶσθε ἐκεῖνα, ὁποῦ εἴπαμεν ἐχθές. Ἠξεύρω δὲ ὅτι τὰ ἐνθυμᾶσθε, καὶ μάλιστα ὅσοι εἶναι φιλόπονοι, καὶ φιλόχριστοι, καὶ φιλόβιβλοι. διότι ὁ φιλόβιβλος πρέπει ἀληθινὰ νὰ λέγεται, καὶ φιλόχριστος, κατὰ τὸν δεσποτικὸν λόγον, ὁποῦ λέγει· „Ὁ „ἀγαπῶν με, καὶ τοὺς λόγους μου τηρεῖ, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρός μου. „ὁ ἀγαπῶν με, ἐν τῷ Νόμῳ μου μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός". δηλονότι, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Γραφαῖς. ὁ τοιοῦτος ἔχει ἀνεξάλειπτον ἀπὸ τοῦ καρδίαν του πάντοτε τοῦ ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, ἀπεκδεχόμενος αὐτὸν ἐκ τῶν Οὐρανῶν· καὶ ἀεὶ τηρεῖ τοῦ ὥραν τῆς αὐτοῦ παρουσίας, καὶ βασάζει πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὰς Ἱερὰς Βίβλους, καὶ δὲν ἀσχολᾶ ποτὲ τῶν Ἱερῶν ἐκείνων Βίβλων καὶ φοβερῶν, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι γραμμένον· „Ὅτι Κεῖται εἰς κατάδικον, καὶ Βίβλοι ἠνεῴχθησαν". Βλέπεις, πόσον κέρδος εἶναι τὸ ἐρευνᾶν τὰς Γραφὰς, καθὼς ἠκούσατε καὶ ἄλλαις πολλαῖς φοραῖς; Τί δὲ εἶναι ἐκεῖνο, ὁποῦ σᾶς λέγω; Ὅτι οὐδένα τίποτε ἄφησεν οὐδὲ παρεσιώπησε τῶν ὠφελούντων ἡμᾶς ἡ Θεία Γραφὴ, ἀλλὰ πανταχοῦ κράζει διὰ τῶν Προφητῶν, καὶ Ἀποστόλων, καὶ αὐτοῦ τοῦ Δεσπότου τῶν ὅλων προαναφωνοῦσα, καὶ φυλάττουσα καθ' ὅλα, ὡς Μήτηρ φιλόστοργος τὰ ἴδια τέκνα. Προμαρτυρεῖ, ἐνθυμίζει καὶ περὶ τῶν ἀπερασμένων, καὶ περὶ τῶν μελλόντων, μηδὲν παρατρέχουσα, καθὼς ἐπροείπαμεν, τῶν συμφερόντων ἡμῖν. Καὶ τοῦτο, ὄχι νὰ λαλῇ τίποτε σκεπασὰ, ἢ κρυφὰ, ἀλλὰ πανταχοῦ φωνάζουσα καὶ κράζουσα μὲ κόπον πολλοὺ, καὶ διὰ τοῦ Νόμου, καὶ διὰ τῶν Προφητῶν, καὶ διὰ τῶν Ἀποστόλων,

καὶ δὶ αὐτὸ τὸ Δεσπότου τῶν ὅλων. Καὶ διὰ μὲν Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου λέγει· „Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ, καὶ ὡς σάλπιγγα ὕψωσον τὴν „φωνήν σου". καὶ πάλιν λέγει· „Ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζό„μενος Σιών". καὶ παρεμφερὸς λέγει· „Ὑψώσατε, μὴ φοβηθῆτε". Καὶ ὁ Δαβὶδ λέγει· „Ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου". ὁ Ἰωάννης δὲ ὁ Θεολόγος εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐπιστολὴν λέγει· „Βλέπετε „ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον „εἰς τὸν Κόσμον". ὁ Παῦλος δὲ εἶπε· „Βλέπετε πῶς ἀκριβῶς περιπα„τεῖτε" ὁ δὲ Κύριος λέγει· „Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ Κόσμῳ, καὶ „ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν". καὶ ἀλλοῦ λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς περὶ αὐτοῦ, ὅτι· „Εἰσήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραζε λέγων· „Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς „με, καὶ πινέτω". Βλέπεις, πόσους ἀγῶνας, πόση σπουδή; πῶς ἡ Θεία Γραφὴ κράζει, καὶ οὐδεὶς ὁ συνιών; Καὶ πάλιν ὁ μακάριος Παῦλος εἶπε· „Βλέπετε τοὺς κυνὰς, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν „κατατομὴν, βλέπετε πῶς περιπατεῖτε, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι". Καὶ πολλὰ εἶναι τοιαῦτα εἰς τὰς Θείας Γραφὰς παλαιᾶς τε καὶ καινῆς Διαθήκης, βοῶντα καὶ ἐξυπνίζοντα ἡμᾶς ἐκ τῆς ῥαθυμίας ἡμῶν· ἀλλὰ ἡμεῖς κάμνομεν ὅλον τὸ ἐναντίον, καθὼς λέγει ὁ Κύριος διὰ Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου „ὅτι τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ„τῶν ἐκάμμυσαν".

Ὦ πόσων καὶ ποικίλων γραμμάτων ἀκούομεν, καὶ δὲν τὰ βάλομεν εἰς τὸν νοῦν μας· ὅθεν καὶ ἀναπολόγητοι εἰσκομόμεθεν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως, ὅταν ἔλθῃ νὰ φωτίσῃ τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ νὰ φανερώσῃ τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. ὅταν καθίσῃ τὸ Κριτήριον, καὶ ἀνεῳχθῶσιν αἱ Βίβλοι· τὰς ὁποίας τώρα καταφρονοῦμεν καὶ δὲν τὰς ἀκούομεν, διότι ὅλοι μας πλανεμένοι γράταν περιπατοῦμεν, καὶ τὴν ἴσιαν γράταν καὶ ἀληθινὴν τὴν ἀφήκαμεν, καὶ ἐγενήκαμεν ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι οὐκ εἶχες ἡμῖν, Κύριε, καθὼς λέγει ὁ Προφήτης· καὶ ἀληθῶς εἰς ἡμᾶς ἐπληρώθη ἡ Προφητεία τοῦ Δαβὶδ, ὅπου λέγει· „καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς Ἔθνεσι, „καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν". Διὰ τοῦτο εἴμεθεν τεταπεινωμένοι ἐν πάσῃ τῇ γῇ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς κατλώτησε τὰ τέλη τῶν αἰώνων, καθὼς γράφει· „Ἐγένοντο καὶ οἱ ποιμένες λύκοι, καὶ τὰ „τρόβατα σωτετειμμένα, καὶ ὁ λιμὸς ἐπὶ θύραις· οὐ λιμὸς ἄρτου, καὶ „δίψα ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸς τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ". Μηδένας λοιπὸν, ὅπου ἐλπίζει ἐπὶ Κύριον, ἂς μὴ ἀπογινώσκεται, καὶ μὴ λυπᾶσθε, προβλέποντες καὶ προορῶντες πάντοτε τὸν εἰπόντα „ὅτι μεθ' ὑμῶν εἰμι". ἔχετε θάρρος λοιπὸν „ὅτι οὐ λιμοκτονήσει Κύριος ψυχὰς δικαίων". Περὶ τούτου τοῦ λιμοῦ λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου· „Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις „ἐκείναις, ἐπάγω λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν· οὐ λιμὸν ἄρτου, καὶ δίψαν ὕδα„τος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ, καὶ λαλεῖν ἐν παρρησίᾳ· καὶ „περιδραμοῦντες ἀπὸ Ἀνατολῶν ἕως Δυσμῶν, ζητοῦντες τὸν λόγον τοῦ Κυ„ρίου, καὶ οὐ μὴ εὕρωσι". Βλέπεις, ὅτι δὲν λέγει περὶ λιμοῦ, ἤγουν τῆς πείνας τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ περὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ; Ὦ πείνας δεινῆς, καὶ ψυ-

χο-

χοφθόρυ καὶ βλαβερᾶς· ὦ πεῖνα τῆς αἰωνίυ κολάσεως φρόξενος! Τότε ἡ πεῖνα εἶναι ἀφορμὴ παντὸς πονηρῦ φράγματος· τότε ἡ πεῖνα φροξενεῖ ὅλα τὰ κακά· τοῦτο τοῦ πεῖναν προβλέποντας ὁ Προφήτης Δαβὶδ ἐρχομένου, ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν λέγων· „ὁ Θεός μυ μὴ παρασιωπήσῃς „ἀπ' ἐμοῦ". ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν ἀυδαίων καὶ πιστῶν προεφήτευσε λέγων· „Καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ". καὶ ἀλλοῦ λέγει· „Καὶ ἐν ἡμέ„ραις λιμοῦ χορταθήσονται". καὶ πάλιν· „Ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ Κύ„ριος, τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτόν".

Ταῦτα τὰ εἶπεν ὁ Δαβὶδ διὰ ἐκείνυς, ὅπυ ἐρευνῶν τὰς Γραφὰς, ὅτι δεῖ πεινῶν ποτέ. Ἂς ἐρευνήσωμεν τὰς Γραφὰς, Ἀδελφοὶ, διὰ νὰ μὴν πεινάσωμεν, ὅταν ἔλθῃ ὁ ψυχοφθόρος λιμός· ἂς ἐρευνήσωμεν, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν, καὶ μᾶς παράσῃ κάθε ἄνεμος, διὰ τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἀμελοῦντας· „Πλανᾶσθε, μὴ νοοῦντες τὰς Γραφάς. Ἐρεύνησον, Ἀγαπητὲ, τὰς θείας Γραφὰς, διατὶ εἶναι Δεσποτικὸν τὸ παράγγελμα καὶ τὸ πρόσταγμα· ἐρεύνησον μὲ κόπον· ἐρεύνησον καὶ ζήτησον, καὶ θέλεις εὕρῃ πολὺν καὶ ἀνείκαστον πλοῦτον, καὶ θησαυρὸν κεκρυμμένον ἐν τῷ ἀγρῷ. Ἀγρὸν, νόει τὴν Θείαν Γραφήν. Ἐρεύνησον, καὶ θέλεις εὕρῃ· καὶ ὡσαὶ εὕρῃς, πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ ἀγόρασον τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον, τοῦτο καλῶς γνῶσιν τῶν Θείων Γραφῶν, εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι κρυμμένος ὁ Υἱὸς, καὶ ἡ ἀληθινὴ Σοφία τοῦ Πατρὸς, τὸν ὁποῖον ἐὰν τὸν εὕρῃς, μακάριος εἶσυ, καθὼς γέγραπται, ὅτι „Μακάριος ἄνθρωπος, „ὃς εὗρε Σοφίαν". Ἐρεύνησον, Ἀγαπητὲ, κἂν πλούσιος εἶσαι, κἂν πένης, κἂν δοῦλος, κἂν ἐλεύθερος, κἂν ἄρσεν, κἂν θῆλυ· ἐρεύνησον τὰς Γραφὰς, διότι ἡ Θεία Γραφὴ εἶναι ἁρμάρι παντὸς ἀγαθοῦ. Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον· περὶ γὰρ τῆς Σωτηρίας, καὶ περὶ Ψευδοπροφητῶν εἶναι ὁ λόγος μας, καὶ Ψευδοδιδασκάλων, καὶ ἀθέων Αἱρετικῶν, οἱ ὁποῖοι τρέχυν, ὡσαὶ σύας μέγας λάκκος ἀπὸ πολὺν βροχὴν, καὶ ἐσκέπασαν καὶ ἐπλάνεσαν πολλούς. Καὶ πόθεν ἐσωσέβη τοῦτο; Φανερὸν εἶναι, ὅτι ἐκ τῆς ἀγνωσίας καὶ ἀμαθείας τῶν Προεσώτων· διότι, ὅπυ εἶναι ἀμαθεῖς οἱ βοσκοὶ, ἐκεῖ μαζώνονται οἱ λύκοι, καὶ ἀφανίζυν τὰ πρόβατα. Ποῖον λοιπὸν νὰ εἰπῶ πρῶτον, ἢ περὶ τῆς Σωτηρίας ἡμῶν, ἢ περὶ τῶν ἀθέων Αἱρετικῶν, καὶ νὰ ξηλιτεύσω αὐτῶν τὰ βέβηλα δόγματα; Ἐὰν εἶχα καιρὸν, κατὰ ἀλήθειαν, ἤθελα νὰ πομπεύσω τὰ ἄθεα αὐτῶν δόγματα καὶ ἄφρεπα φράγματα, ἀλλὰ μέγας εἶναι ὁ ἀγὼν, καὶ πολὺς ὁ λόγος, ὥστε νὰ ξεγυμνώσῃ καὶ νὰ θεαμβεύσῃ τὰ ἀκάθαρτα δόγματα. Ὅμως διὰ τοῦτο ὥραν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ φανερώσω ἐκ τῶν Ἁγίων Γραφῶν τίνες, ὡς ἐχθροὺς τοῦ Χρυσοῦ, καὶ λύκυς τῆς αὐτοῦ Ποίμνης, πανταχοῦ διωκομένυς καὶ ἐκβαλλομένυς ἐκ τῶν προβάτων τοῦ Χρυσοῦ. διὸ καὶ δικαίως ἐκλήθησαν λύκοι ὑπὸ τῶν Προφητῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Δεσπότυ Χρυσοῦ, καὶ τῶν μακαρίων Ἀποσόλων· καὶ ὄ μόνον λύκοι, ἀλλὰ καὶ λοιμοὶ, καὶ ἀσεβεῖς, καὶ αὐτίδικοι, καὶ ἐχθροὶ, καὶ ἐπίβουλοι, καὶ βλάσφημοι, καὶ ὑποκρεῖται, καὶ κλέπται, καὶ λῃσταὶ, καὶ βδελυκτοὶ, καὶ Ψευδοπροφῆται, καὶ Ψευδοδιδάσκαλοι, καὶ ὁδηγοὶ τυφλοὶ, καὶ πλανῆται,

καὶ πονηροὶ, καὶ Ἀντίχριστοι, καὶ σκάνδαλα, καὶ ὑοὶ τοῦ πονηροῦ, καὶ ζιζάνια, καὶ ἄθεοι, καὶ πνευματομάχοι, οἱ βλασφημήσαντες τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος „ὃς οὐκ ἀφεθήσεται οὔτε ἐν τῷ νυν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλ„λοντι". διὰ τοὺς ὁποίους βλασφημεῖται ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας. Ἀκόμη εἰς αὐτὰ, καὶ τέκνα τοῦ πονηροῦ διαβόλου κράζονται, καθὼς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος, ὅτι „Ἐσεῖς εἶσε ἀπὸ τὸν Πατέρα σας τὸν διάβολον". καὶ πάλιν ὁ Θεολόγος· „Φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου". Κάμνει χρεία λοιπὸν περὶ τύπων νὰ ἐξεπάσωμεν πρῶτον, καὶ τότε νὰ εἰπῶμεν περὶ τῆς Συντελείας, καὶ νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔφθασαν εἰς ἡμᾶς τὰ τέλη τῶν αἰώνων, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, καὶ ἄρχισαν οἱ χαλεποὶ καιροὶ, καὶ ἡ ἀνομία πολλὰ ἐπληθύνθη, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν ἐψύγη, καὶ οἱ πλανῶντες πολλοὶ, καὶ οἱ πλανέμενοι περισσότεροι, ἄγε δὴ νὰ ἀνοίξωμεν τὰς ἱερὰς Βίβλους, εἰς τὰς ὁποίας διρόντες τὰ Ἅγια ὄρη, Προφήτας λέγω καὶ Ἀποστόλους, ὅπως ἡμεῖς μὴ πλανηθῶμεν, καὶ τὰ περιφερώμεθεν ἐν παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης. Ἂς μὴν ἀπομείνωμεν κάτω, ἀλλὰ ἂς ἀναβῶμεν μὲ τοὺς Ἁγίους Μαθητὰς ἐπὶ τὸ μακάριον ὄρος, καὶ νὰ ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ ἡμετέρου καλοῦ Ποιμένος λέγοντος· „Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε"· καὶ ὁ Ἰωάννης τὰ ὅμοια λέγει· „Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰρ„γάσαθε". καὶ ὁ Παῦλος πάλιν· „Βλέπετε τοὺς κυνάς· βλέπετε πῶς „περιπατεῖτε". Τὸ δὲ βλέπετε, δὲν εἶναι ἄλλο τίποτες, παρὰ μόνον, διὰ νὰ φυλαγώμεθεν ἡμεῖς, τὸ λέγον, ἀπ' ἐκείνους, ὁποῦ μᾶς πλανοῦν μὲ τὸ δερμάτι τῶν προβάτων, καὶ ὑποκρύπτον τὸν λύκον, καὶ πλανοῦν τοὺς ἀμελεστέρους. Καὶ κατὰ πολλὰ ἀναγκαίως πανταχοῦ λέγεται εἰς ταῖς θείαις Γραφαῖς τὸ „Βλέπετε, χρηγορεῖτε, καὶ προσέχετε. οὐ μόνον ἑαυ„τοῖς, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ". οὐδένα τίποτες ἐσιώπησεν ἡ Θεία Γραφὴ ἀπὸ ὅσα εἶναι πρὸς ὄφελος ἐδικόν μας. Ἐμένα μοῦ ἔρχεται νὰ δακρύζω, ὅταν ἀκούω τινῶν ἀπὸ τῆς ἐδικῆς μας Ἐκκλησίας νὰ λέγουν, ὅτι δὲν τὰ λέγον ταῦτα αἱ θεῖαι Γραφαί. Καὶ τοῦτο, ὄχι μόνον ἀπὸ λαϊκοὺς τὸ ἀκούω, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτοὺς, ὁποῦ φαίνονται νὰ εἶναι Ποιμένες, καὶ ἐπέχον τὸν τόπον τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν Προφητῶν, ἀλλ' ὄχι τοὺς τρόπους· πρὸς τοὺς ὁποίους εἶναι εὔλογον νὰ εἰπῶ· „Οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυ„φλοὶ, καὶ ἀραθεῖς καὶ ἀσπίλωτοι, ὁποῦ καλλωπίζετε φορέματα, καὶ ἐγ„καταλείπετε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπηρετεῖτε τὴν γαστέρα· ὧν ὁ „Θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα· οἱ ὁποῖοι πέρνετε τὸ γάλα καὶ τὸ μέλι καὶ „τὸ κρέας τῆς ποίμνης, καὶ περὶ τῶν προβάτων δὲν σᾶς μέλει, περὶ τῶν „ὁποίων ἔχετε νὰ δώσετε λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Πῶς θέλε„τε φύγῃ τοσαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας"; Ἐγὼ δὲ ἀπόμη νὰ προθέσω εἰς τὸν λόγον, καὶ νὰ δείξω περισσοτέρας μαρτυρίας ἐκ τῶν Θείων Γραφῶν, Εὐαγγελίων τε, καὶ Προφητῶν, καὶ Ἀποστόλων, τοῦ Χριστοῦ βοηθοῦντός μοι, ὅπως νὰ φραγῇ πᾶν στόμα λαλοῦντων ἄδικα, τῶν δὲ ἀγαπώντων τὸν λόγον νὰ φωτισθῇ ἡ καρδία. Πόθεν δὲ νὰ ἀρχίσω; Ἐκ τοῦ εἰπόν-

πόντος· „Ἐγώ εἰμι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος". Ἃς συμμαζώξῃ δὲ καθ' ἕνας τὸν νοῦν τοῦ πρὸς ἑαυτόν, καὶ ἂς ἀφήσῃ πᾶσαν κοσμικὴν μέριμναν. Εἶπεν ὖν ὁ Κύριος· „Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ δὲ ἐλεύσονται ἐ„πὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Χριστὸς, καὶ πολλοὺς πλα„νήσουσι". καὶ πάλιν· „Προσέχετε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἱ ἀ„ποῖοι ἔρχονται πρὸς ἐσᾶς μὲ ἔνδυμα προβάτων, ἀπὸ μέσα δὲ εἶναι „λύκοι ἅρπαγες"· ἀλλ' ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν νὰ τοὺς γνωρίζετε, τουτέστιν ἐκ τῶν λόγων, ἐκ τῆς ψευδοπροφητείας, ἐκ τῆς ὑποκρίσεως, ἐκ τῆς κακοδοξίας, καὶ ἐκ τῆς βλασφημίας αὐτῶν νὰ τοὺς καταλαμβάνετε· διότι δὲν δύναται τὸ σαπρὸν δένδρον νὰ κάμνῃ καρπὸν καλόν. παῦ γὰρ δένδρον ἀπὸ τὸν καρπόν του γνωρίζεται. Οὕτω καὶ ἐσεῖς τοὺς τοιούτους ἀπὸ τῶν καρπῶν, ἤγουν ἀπὸ τοὺς λόγους των, νὰ τοὺς ἐγνωρίζετε· καὶ ὡσαὶ τοὺς ἐγνωρίσετε, μὴ τοὺς πέρνετε εἰς τοὺ οἰκίαν σας, καὶ χαίρειν μὴ λέγετε αὐτοῖς, καὶ μὴ τοὺς ἐρωτᾶτε, μηδὲ νὰ τοὺς ἀποκρίνεσθε λόγον. „μὴ βά„λετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἀλλὰ προσέχετε ἀπὸ τῆς „ζύμης αὐτῶν" ἤγουν τῆς Αἱρέσεως. Μηδεὶς ἀπὸ ἐσᾶς ἂς κακίσῃ εἰς ἐμὲ, διότι ὁ Θεὸς εἶναι, ὁπὸ λαλεῖ. Ἀκούσατε οἱ Ποιμένες τοὺ φωνοὺ τοῦ Ἀρχιποίμενος· ἀκούσατε καὶ προσέχετε τὸ λόγου σας, καὶ παντὶ τῷ Ποιμένῳ. βλέπετε τοὺς κυύας, βλέπετε τοὺς κλέπτας· „ὁ γὰρ μὴ εἰσερ„χόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τοὺ αὐλοὺ τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων „ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής". Καὶ πάλιν λέγει περὶ αὐτῶν· „Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι". τουτέστιν ἀντίος μου εἶναι. καὶ πάλιν πρὸς αὐτοὺς λέγει· „Ἐσεῖς ἐκ τοῦ Πατρός σας τοῦ διαβόλου εἶσε"· καὶ πάλιν, ἀλλοίμονον εἰς ἐσᾶς, ὅτι κλείετε τοὺ Βασιλείαν τῶν „Οὐρανῶν. διότι καὶ ἐσεῖς δὲν ἔρχεσθε, καὶ τοὺς ἄλλους δὲν ἀφίνετε νὰ ἔλ„θεν"· καὶ ἀλλοῦ πάλιν· „Ἐσεῖς δὲν εἶσε ἀπὸ τὰ πρόβατα τὰ ἐδικά μου". Βλέπεις πῶς παντᾶχοῦ ὁ Δεσπότης κηλιτεύει καὶ πομπεύει τοὺς ἀσεβεῖς καὶ Αἱρετικοὺς, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν ἡμεῖς; Ὦ τῆς ἀφάτου φιλανθρωπίας, ὦ τῆς ἀφράστου συγκαταβάσεως, ὦ τῆς ἀνεκφράστου ἀγαθότητος! „τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων τούτων"; Ὦ Ποιμένες καὶ Συμποιμένες· ἰδὲ γὰρ ὀλίγα ἀπὸ τὰ πολλὰ εἴπαμεν, πῶς παντᾶχοῦ μᾶς προσάττει ὁ Δεσπότης νὰ φυλαγώμεθεν, καὶ βοᾷ διὰ τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων· „Βλέπετε, γρηγορεῖτε, προσέχετε, ἀγωνίσασθε"· καὶ ὄ μόνον διὰ τῶν Εὐαγγελίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν Θεοφόρων Προφητῶν, καὶ τῶν Θεολόγων Ἀποστόλων τὰ ὅμοια λέγει, διότι εἰς ὅλους αὐτὸς ὁμιλεῖ, καθὼς βούλεται· καὶ μαρτυρεῖ μου τὸν λόγον ὁ Παῦλος λέγων· „Τοῦ σὺ ἡμῖν λαλοῦντος Χριστοῦ".

Ἃς φέρωμεν λοιπὸν τοὺς Θεολόγους Ἀποστόλους εἰς τὸ μέσον, καὶ ἂς ἀκούσωμεν ἐξ αὐτῶν τί μᾶς παραγγέλλουν περὶ τῶν ἀθέων Αἱρετικῶν· εἰπὲ ἡμῖν, μακάριε Πέτρε, ὁπὸ σὲ ἐμακάρισεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός· εἰπὲ μας περὶ τῶν πλανώντων καὶ μελλόντων ἐξαπατᾶν τοὺ τοῦ Χριστοῦ Ποίμνιον, τοὺ ὁποίαν σοῦ τοὺ παρέδωκε, καὶ σοῦ τοὺ ἐμπιστεύθη ὁ Ἀρχιποιμένας, καὶ Ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν ἡμῶν· εἰπὲ ὅσα σοῦ ἐχάρισε

σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ δυνάμωσον τὴν Ποίμνιν σου κατὰ τῶν κρυφῶν λύκων, καθὼς καὶ ὁ Διδάσκαλός σου Χριστὸς ὁ Κύριος ἡμῶν. Ὁ μακάριος Πέτρος εἶπε· „Τοῦτο πρῶτον γινώσκετε, ὅτι ἔρχονται „εἰς τὰς ὑστεραίας ἡμέρας ἐμπαῖκται, νὰ πορεύωνται κατὰ τὰς ἰ„δίας ἐπιθυμίας". καὶ πάλιν λέγει· „Ἀπὸ ἐσᾶς θέλουν γενῶν Ψευδοδι„δάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι θέλουν εἰσάγει Αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν Δεσπό„τὴν τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς ἀρνούμενοι"· καὶ πολλοὶ θέλουν ἐξακολου„θήσει τὴν πλάνην αὐτῶν· τῶν ὁποίων ἡ ἀνταπόδοσις δὲν ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια ὑνυστάζει· τῆς κατάρας τέκνα, διατὶ ἀφῆκαν τὴν ἴσιαν στράταν, καὶ περιπατοῦν κατὰ τὴν πλάνην τῶν νοὸς αὐτῶν. „Ταῦτα εἶπεν ὁ Πέτρος, ὁ ἀληθῶς μακάριος· Πέτρος, ἡ πέτρα τῆς Πίστεως, εἰς τὴν ὁποίαν ᾠκοδόμησεν ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν· Πέτρος, ὁπῦ κρατεῖ τὰ κλειδία τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν· Πέτρος, ὁπῦ ἐπερεμπάτησεν ἐπάνω εἰς τὰ κύματα· ὁ θερμὸς ἐρασὴς τῦ Δεσπότυ Χριστῦ, ὁ θανατώσας τὸν Σίμωνα τὸν Μάγον εἰς τὴν Ῥώμην, ὡς Πρωτοκορυφαῖος καὶ Προστάτης, τὸν πρωτοληστὴν καὶ κλέπτην, καὶ μαθητὴν τῦ διαβόλυ εἰς ταῖς Αἱρέσεις. Πάλιν ὁ Ἰωάννης εἶπε· „Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τῦ διαβόλυ". Βλέπεις πῶς εἰς ὅλυς ὁ Χριστὸς λαλεῖ; διότι καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τὰ ὅμοια εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι ἐσεῖς ἀπὸ τὸν Πατέρα σας τὸν διάβολον εἶστε. Ἠξεύρω πολλοὺς, ὁπῦ λέγουν, ὅτι καὶ αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔπλασε λέγοντας, πῶς χωρεῖς τῦ Θεοῦ δὲν ἐγίνηκεν ὑδεύα πρᾶγμα, μὴ νοῶντας τί εἶναι ἐκεῖνα, ὁπῦ λέγυσιν, ὑδὲ διὰ ποῖα βεβαιώνυσιν. Ὅτι μὲν ὁ Θεὸς τοὺς ἔκτισε, λέγω το καὶ ἐγώ· ἀλλὰ τοὺς ἔκτισε, διὰ νὰ κάμνυν ἔργα καλὰ, διὰ νὰ τοὺς ἀκολυθοῦμεν, καὶ νὰ γενοῦμεν τέκνα Θεῦ διὰ τῆς ὀρθῆς Πίστεως. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἂς γυρίσωμεν· ὁ Ἰωάννης εἶπε· „Καὶ „πόρε πολλοὶ Ἀντίχριστοι ἐγίνηκαν". καὶ πάλιν λέγει· „Βλέπετε ἑαυτοὺς, „διὰ νὰ μὴ χάσετε ἐκεῖνα, ὁπῦ ἐδυλεύετε, ὅτι πολλοὶ πλανοὶ ἐφάνηκαν „εἰς τὸν Κόσμον". καὶ πάλιν· „Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε" ἤγουν εἰς πᾶσαν διδασκαλίαν μὲν πιστεύετε „ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύ„ματα, ἐὰν εἶναι ἀπὸ τῦ Θεῦ, ὅτι πολλοὶ Ψευδοπροφῆται ἤλθασιν εἰς „τὸν Κόσμον". καὶ πάλιν λέγει· „Εἴτις ἔρχεται πρὸς ἐσᾶς, καὶ δὲν φέρει „ταύτην τὴν διδαχὴν μὲ τῦ λόγυ τυ, μὴ τὸν δέχεσθε εἰς τὰ σπήτια, „καὶ μὴ τὸν χαιρετᾶτε, διότι ὅποιος τὸν χαιρετᾷ, κοινωνεῖ εἰς τὰ ἔργα „τυ τὰ πονηρά". καὶ πάλιν λέγει· „Καθ' ὅσας, ὁπῦ παραβαίνει, καὶ δὲν „στέκεται εἰς τὴν διδαχὴν τῦ Χριστῦ, Θεὸν δὲν ἔχει". Ταῦτα λέγει ὁ Ἰωάννης, ὁ Υἱὸς τῆς βροντῆς, ὁ ἠγαπημένος ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἁγίυς, ὁ στερεώσας ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης τὴν Ἐκκλησίαν· ὁ Ἰωάννης, ὁπῦ ἔφραξε τὰ στόματα τῶν Αἱρετικῶν μὲ τὴν Θεολογίαν.

Ὁ Ἰάκωβος δὲ εἶπεν· „Ὅς τις θέλει νὰ εἶναι φίλος αὐτῦ, γίνεται „ἐχθρὸς τῦ Θεῦ". Ἀκύσατε ὅλοι, ὅσοι φιλιώνεσθε καὶ τρώγετε μὲ τοὺς Αἱρετικοὺς, ὀδωπηρὰν ἀπόφασιν, ὅτι τῦ Χριστῦ ἐχθροὶ ἐστέ· διότι ὑδὲ ἐκεῖνος, ὁπῦ φιλιώνεται μὲ τοὺς ἐχθροὺς τῦ Βασιλέως ἠμπορεῖ νὰ εἶναι φίλος αὐτῦ, ἀλλ' ὑδὲ νὰ ζήσῃ εἶναι ἄξιος, ἀμὴ μαζὴ μὲ τοὺς ἐχθροὺς τὸν

ἀφα-

ἀφανίζει. Καὶ ὁ Ἰούδας τοῦ Ἰακώβου εἶπεν· „Ἐφάνηκαν τινὲς ἄνθρωποι, „οἱ ἔκπαλαι προγεγραμμένοι, εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα ἀσεβεῖς, μεταβάλλον„τες τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον Δεσπότην καὶ Κύ„ριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι". καὶ πάλιν λέγει· „Εἰς τοὺς ὑστερινοὺς χρό„νους γίνονται ἐμπαῖκται νὰ πορεύωνται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυ„μίας τῶν ἀσεβειῶν. Οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁποῦ περνοῦν τὴν ζωήν τους ἀ„φόβως ὡς φθάσουν· νέφελα ἄυδρα, ὁποῦ τὰ σύρνει κάθε ἄνεμος· ἀ„στέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται". Ταῦ„τα, καὶ ἄλλα περισσότερα μᾶς παραινεῖ ὁ καλὸς Ἰούδας. Ἔλα λοιπὸν καὶ σύ, Παῦλε τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, εἰπέ μας καὶ σὺ κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν σοι ἐκ Θεοῦ, εἰπέ μας περὶ τοῦ παρόντος πονηροῦ καιροῦ· φανέ„ρωσον τοὺς κρυφοὺς λύκους· παρρησίασον καὶ πόμπευσον τοὺς κλέπτας καὶ λῃστὰς τῆς Ἁγίας Ποίμνης Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ὁ Παῦλος εἶπεν· „Ἐ„γὼ ἠξεύρω, ὅτι μετὰ τὴν τελείωσίν μου ἔρχονται λύκοι βαρεῖς εἰς ἐ„σᾶς νὰ μὴ λυπῶνται τὴν ποίμνην μου". Βλέπεις ἰσολογίαν Προφη„τῶν, καὶ Ἀποστόλων ἅμα· βλέπεις τοὺς Θεολόγους πῶς συμφωνοῦν παν„ταχοῦ τὰ λόγιά τους περὶ τῶν ἀθέων Αἱρετικῶν, σκυλία καλοῦντες αὐτοὺς καὶ λύκους, καθὼς λέγει καὶ ἄλλοι ὁ Παῦλος· „βλέπετε τὰ σκυλία· βλέ„πετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας· βλέπετε τὴν κατακοπήν· βλέπετε, νὰ μὴν εἶ„ναι τινὰς, ὁποῦ σᾶς πλανᾷ διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ ματαίας πλάνης· „Βλέπετε ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι". Τί ἀπολογίαν ἔχει νὰ δώσῃ ὁ ἀκούων ταύτας τὰς παραγγελίας, ἐὰν ἀμελήσῃ; καὶ ἄλλοι πάλιν λέγει· „Πολλῶν λογιῶν, καὶ παράξενας διδαχαῖς „μὴ ταῖς παραδέχεσθε". καὶ πάλιν „Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ „δεύτεραν νουθεσίαν, φεῦγε ἀπ' ἐκεῖνον". καὶ πάλιν· „Πονηροὶ δὲ ἄνθρω„ποι καὶ γόητες θέλουν προκόψῃ εἰς τὸ χειρότερον, πλανῶντες καὶ πλανώ„μενοι". Ἀκούσατε πάλιν, ὅσοι φιλιώνεσθε μὲ αὐτούς· „Τοῖς δὲ μεμια„σμένοις οὐδένα εἶναι καθαρὸν, διὰ νὰ φύγετε ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχο„μένης ἐπ' αὐτούς". Καὶ ὅσοι μαίνεσθε μετ' αὐτοὺς εἰς φαγοπότια, πῶς ἀ„ποτολμᾶτε καὶ μεταλαμβάνετε τὰ θεῖα καὶ φρικτὰ Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ; ἢ δὲν ἀκούετε τὸν μακάριον Παῦλον, ὁποῦ φωνάζει, ὅτι δὲν δυνάσθε νὰ τρώγετε ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν Δαιμο„νίων; Εὐγάτε ἀπὸ τὸ μέσον τους, λέγει ὁ Προφήτης, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε. Ἄρα μᾶς ἀκούετε εἰς τοῦτα, ὁποῦ λέγομεν; ἄρα σᾶς κατατρεί„θομεν, ἢ εὐκαιρα κοπιάζομεν, καὶ λαλοῦμεν εἰς τὸν ἀέρα; ὅμως διὰ τοὺς θέλοντας καὶ ἀποδάζοντας νὰ ἀκούσουν τὸν λόγον, καὶ νὰ τὸν κάμνουν, δὲν θέλω κακίσει, οὐδὲ νὰ παύσω τὰ λόγια τοῦ Παύλου, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάλιν λέγω, καὶ ἀκούσατε. „Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ „κοινωνία φωτὶ καὶ σκότει"; Πῶς εἶναι οἱ θρασύτομοι καὶ κακοὶ ματαιο„λόγοι, ὁποῦ λέγουν, ὅτι δὲν εἶναι ταῦτα ἐκ τῆς θείας Γραφῆς, τῶν ὁ„ποίων εἶναι Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ὁποῦ ἀγαποῦν ὅλον τὰ ἐπίγεια; Ταῦτα εἶπεν ὁ Παῦλος, τὸ σόμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ πολύαθλος καὶ γενναῖος Παῦλος, ἡ Θεόφθογγος λύρα, ὁ

Χρι-

Χειροκήρυξ καὶ συγγραφεὺς τῶν δογμάτων, ἡ σάλπιγξ τοῦ λόγου, ὁ Ῥήτωρ τῆς εὐσεβείας, ἡ τῶν Ἐθνῶν σαγήνη.

Καὶ οἱ μὲν μακάριοι καὶ Θεολόγοι Ἀπόστολοι ταῦτα καὶ περισσότερα εἶπον περὶ τῶν ἀθέων καὶ ἀπίστων Αἱρετικῶν, οἱ δὲ Προφῆται προτέρα καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια εἶπαν. Ἀλλ' ἀνάγκη εἶναι νὰ τοὺς φέρωμεν καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον· εἶπε γὰρ ὁ Δαβίδ· „Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀ„λήθεια". καὶ πάλιν λέγει· „Κύριε τοὺς μισοῦντάς σε ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ „τοῖς ἐχθροῖς σου ὠξετηκόμην. τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτοὺς, εἰς ἐχθροὺς „ἐγένοντό μοι". Καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν εἶπεν· „Ὅτι οἱ ἀσεβεῖς ὑποκρί„νονται εὐσεβεῖν". καὶ πάλιν λέγει· „Υἱὲ, μὴ σε πλανήσουσιν ἄνδρες ἀ„σεβεῖς, μηδὲ πορευθῇς ἐν ὁδῷ μετ' αὐτῶν". Καὶ ὁ Προφήτης Ἡσαΐας εἶπε, μάλισα ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου λέγει· „Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψω„σα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν". καὶ πάλιν λέγει· „Οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀ„σεβέσι, λέγει Κύριος". Ἆρα ἀρκοῦσι ταῦτα, ἢ νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον ὅλους τοὺς Προφήτας λέγοντας τὰ ὅμοια; Ἀλλὰ φθάνουσι καὶ ταῦτα πρὸς ἐκείνους, ὅπου ἀγαπῶν νὰ τὰ κάμνουν. διότι ἐκεῖνος, ὅπου δὲν πείθεται εἰς ὅσα εἴπαμεν, οὐδὲ εἰς τὰ πολλὰ θέλει ἀκούσει. Ἀλλ' ἀκόμη ὀλίγον ἂς διατείψωμεν εἰς τὰ λόγια τοῦ Προφήτου Δαβίδ, καὶ νὰ ἰδῶμεν πῶς σπλιτεύει, καὶ φανερώνει τὸν κεκρυμμένον δόλον εἰς αὐτοὺς, καὶ λέγει· „Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία αὐτῶν μα„ταία". Βλέπεις τοῦ Προφήτου τοῦ σωφέσιν, πῶς δημοσιεύει καὶ ξεσκεπάζει καὶ πομπεύει τοὺς κακοδόξους, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν ἡμεῖς; Ἀκούσατε ὀρθόδοξοι, καὶ μεῖς ἀνακαπόνεσθε μὲ τοὺς Αἱρετικοὺς· ἀκούσατε Ποιμένες, καὶ φείξατε, καὶ μὴ σιγᾶτε, ἀλλὰ κηρύττετε τὸν δόλον τῆς ἀσεβείας αὐτῶν· μὴ δίδετε τόπον τῷ διαβόλῳ· μεῖς ἀφίνετε θύραν τοῖς λύκοις. Μιμηθῆτε τὸν μακάριον Ἀπόστολον Πέτρον, ὅπου βλασφημοῦντος εἰς τοῦ Ῥώμου τοῦ τρισκαταράτου Σίμωνος, καὶ λέγοντος, πῶς ἦτον αὐτὸς ἡ δυνάμις τοῦ Θεοῦ, ὅτε καὶ πρὸς ὥραν ἐσιώπησεν, ἢ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἐλέγξας αὐτὸν καὶ ψεύστην ἀποδείξας, καὶ λησταὶ καὶ αὐτίθεον, καὶ ἐγκρεμνίσας αὐτὸν, παρέδωκεν εἰς τοῦ ἀπώλειαν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν υἱόν αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ διαβόλου, τὸν μιαρὸν Μενανδρον καὶ ἀκάθαρτον καὶ ἄθεον, μετὰ τῶν δύο μοιχαλίδων, μὲ πολλοὺς πόνους ἐλέγξας ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος, καὶ ἄθεον, καὶ ψευδόχριστον, καὶ ψευδοπροφήτου ἀποδείξας, ἐφίμωσε καὶ ἔφραξε τὸ μιαρὸν αὐτοῦ στόμα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὴ μακροθυμήσας, μηδὲ ὑπομείνας καιρὸν εἰς τοῦ αὐτοῦ βλασφημίαν. Ἔτζι κάμνετε καὶ ἐσεῖς, ὦ Ποιμένες „καὶ μὴ συγκοινωνῆτε τοῖς „ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε". καθὼς καὶ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ὁ Θεοπάτωρ Δαβίδ, ὅπου ἔλαβε περὶ αὐτῶν πολλοὺς κόπους, καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, ἐλέγχων καὶ σπλιτεύων, καὶ φωνάζων πρὸς τὸν Θεὸν κατ' αὐτῶν καὶ λέγων· „Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ, Κύριε, ἕως πό„τε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται; διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου· „δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν Κύριε· ἐν τῇ πόλει σου τοῦ εἰκόνα „αὐτῶν ὠξυδερκώσεις, ὅτι ἐκεῖνα ὅπου τελειώνεις ἐσύ, αὐτοὶ τὰ χαλοῦν".

καὶ

καὶ πάλιν ἐπαρακάλει ὁ Δαβὶδ, κάμνωντας δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτὸς ἀπός τυ νὰ τελειώσῃ τὸ ζήτημά τυ, καὶ ἔλεγε· „Κύριε, „κλῖνον Οὐρανὸς, καὶ κατάβηθι· Κύριε, μὴ χρονίσῃς. Ταχὺ προκατα„λαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί συ, Κύριε". Καὶ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς, ὅπυ θέλει νὰ σωθῶν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ νὰ ἔλθυν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ὁ ἐγγὺς πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ, δὲν παρήκουσεν, οὐδὲ ἐκαταφρόνησε τὴν δέησιν τῶν Ἁγίων, ἀλλ' ἔκλινεν Οὐρανὸς καὶ κατέβη, καὶ πάντα οἰκονόμησεν εἰς σωτηρίαν τῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἔδειξέ τα ὅλα, κάμνωντας καὶ διδάσκωντας. Εἶπε, θέλωντας νὰ δείξῃ, ὅτι ὅσοι θέλυν νὰ εἶναι Προεξοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔπω νὰ διώκυν τὺς Αἱρετικὺς, ἐποίησε φραγγέλιον ἀπὸ χοινὶ, καὶ ἐμπῆκε καὶ ἐξέβαλε πάντας ἀπὸ τὸ Ἱερὸν, καὶ τὺς ἐδίωξε λέγωντας· „Ὁ οἶκός „μυ εἶναι οἶκος προσευχῆς, καὶ σεῖς τὸν ἐκάμετε σπῆλαιον τῶν λῃστῶν";

Ἀκύσατε οἱ Προεξῶτες τῶν Ἐκκλησιῶν, διότι διατ' ἐσᾶς ἔδειξε καλὸν παράδειγμα, διὰ νὰ ἀκολυθῆτε καταπόδι τυ, καὶ νὰ προσέχετε πανταχόθεν τὺς λύκυς, καὶ νὰ τὺς διώχνετε, καὶ νὰ φυλάγετε τὴν Ποίμνην ἄβλαβον· καὶ ὡσαὶ τὺς εὔγαλεν ὅλυς ἔξω, δηλονότι τὺς φρονῦντας τὰ ἐναντία, τέλος εἶπε καὶ τὴν ἐρήμωσιν αὐτῶν καὶ τὸν ἀφανισμὸν, ὅπυ ἔμελλε νὰ τὺς ἔλθῃ κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς τὰ ἐναντία φρονῦσι, λέγων· „Ἰδὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ἡμῶν ἔρημος". Ὁρᾶς, πῶς οἱ λόγοι ἐγίνηκαν ἔργα; διότι οἱ ἐχθροὶ καὶ ἐπίβυλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἤγυν οἱ Αἱρετικοὶ, καθ' ἑκάστην γενεὰν τῇ ἀπωλείᾳ παραδίδονται, κατὰ τὸν λόγον τῦ Κυρίυ, ὅπυ εἶπεν „ὅτι πᾶσα φυτεία, ὅπυ δὲν τὴν ἐφύτευσεν ὁ „Πατήρ μυ ἐκριζωθήσεται"· τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε, διότι αὐτὸς πρῶτος τὸ ἔκαμε τῦτο καὶ τὸ ἀπόδειξε. Μετὰ δὲ τὴν εἰς Οὐρανὺς αὐτῦ Ἀνάλυψιν, πάλιν ἐπολέμησαν μὲ αὐτὺς οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι, καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτὺς τὰ θεῖα τύπων δόγματα, καὶ οἱ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αἱ κατὰ καιρὸν γενόμεναι Ἅγιαι Σύνοδοι· τύτυς ἐκριζώσαντες, δηλονότι, ὅσυς δὲν ἐμετανόησαν, τὺς παρέδωκαν εἰς τὴν ἀπώλειαν, κατὰ τὸ γεγραμμένον· „Ὅτι ἀπολεῖς πάντας τὺς λαλῦντας τὸ ψεῦδος"· ἢ μὴ χὶ πάντες ἐφανίθηκαν καὶ ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν; Διότι, πῦ εἶναι ὅσοι ἐπολεμῦσαν τότε τὴν Ἐκκλησίαν Βασιλεῖς καὶ Δυνάσαι καὶ Σοφοί; δὲν ἐδιασκορπίθησαν καὶ ἀφανίθησαν, ὡσαὶ νὰ μὴν ἦσαν; Πῦ εἶναι τὸ φρύαγμα καὶ ἡ θρασύτης τῶν Ἰυδαίων; πῦ εἶναι ὁ Σίμων ὁ Μάγος, ὁ πρῶτος Αἱρετικὸς, ὁ μαθητὴς τῦ διαβόλυ, καὶ τῶν Ἰυδαίων, καὶ πρόδρομος τῦ Ἀντιχείσυ; πῦ εἶναι τὸ κακὸν αὐτῦ γέννημα καὶ τῆς αὐτῦ βλασφημίας καὶ ἀσελγείας διάδοχος, Μενανδὸς ὁ ἔξαρχος τῶν κακῶν μετὰ τῶν δύο μοιχαλίδων, καὶ ὅσα λέγονται μισαρὰ αὐτῶν καὶ βδελυκτὰ καὶ ἀκάθαρτα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πρέπον νὰ φανερωθῦν; διὰ τὰ ὁποῖα ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος· „Τὰ γὰρ κρυφῇ γενόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν". Πῦ εἶναι ὁ Μαρκίων; πῦ ὁ Οὐάλης; πῦ ὁ Μάνεντας; πῦ ὁ Βασιλίδης; ποῦ ὁ Νέρων; πῦ ὁ Ἰυλιανός; ποῦ ὁ Ἄρειος; πῦ ὁ Νεστόριος; πῦ ἅπαντες οἱ ἀντιπολεμῦντες τὴν Ἐκκλησίαν; ὡς λέγει καὶ ὁ Δα-

βὶδ·

βίδ· „Ἐκύκλωσαν με κύνες πολλοί". Δεν ἀπωλέσθησαν πάντες καὶ διεσκορπίσθησαν διὰ τὴν βλασφημίαν τους, καὶ ἐξεδιώχθησαν ὥσπερ λύκοι, διότι κῦραν τὰς ἐναντίας καὶ γενναίας πολεμιστὰς καὶ Ποιμένας, τὰς Προεστὰς τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ καιρὰ ἐκείνα, τὰς μακαρίας ἄνδρας. Ἀλλὰ πολλὴν διαφορὰν βλέπω τῶν τότε Ποιμένων, καὶ τῶν τὰ καιρὰ τότε. Ἐκεῖνοι ἦσαν πολεμισταὶ, ἔτοι δὲ φυγάδες· ἐκεῖνοι ἀγωνισταὶ, καὶ ἔτοι φαγάδες· ἐκεῖνοι ἐκαλλώπιζαν Βιβλία καὶ δόγματα, καὶ ἔτοι καλλωπίζουν φορέματα καὶ γέλοια· ἔτοι, ὡσὰν μιθωτοὶ, ἀφίνουσι τὰ τρόβατα καὶ φεύγουσιν, ἐκεῖνοι δὲ τὴν ψυχὴν ἔθηκαν ὑπὲρ τῶν τροβάτων, καὶ ἐμιμήθηκαν τὸν Ποιμένα τὸν καλὸν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὦ τῶν μακαρίων ἐκείνων Ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐγράφησαν ἐν Βίβλῳ ζωῆς· τὰς ὁποίας ἔφριξαν οἱ δαίμονες καὶ ἐτρόμαξαν οἱ Αἱρετικοί· διὰ τῶν ὁποίων ἐφράγη πᾶν στόμα λαλοῦντων ἄδικα. Ἔρχεταί μου λοιπὸν νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ ὁμοίως μὲ τὸν Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὀδυρόμενος· „ποῦ εἶσι τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα Κύριε"; νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ δακρύζοντας, ποῦ εἶναι ὁ μακάριος χορὸς ἐκεῖνος τῶν Ἐπισκόπων, καὶ Διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι ἔλαμπον εἰς τὸν Κόσμον ὡσὰν φωστῆρες, ἐπέχοντες λόγον ζωῆς;

Ἀλλὰ τί ἐμποδίζει νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον καὶ αὐτὰς ἀπὸ τὰς πολλὰς ὀλίγας, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνθύμησις αὐτῶν εἶναι ἁγιασμὸς τῆς ψυχῆς; Ποῦ εἶναι ὁ Εὐώδιος, ἡ δωδία τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων διάδοχος καὶ μιμητής; ποῦ εἶναι ὁ Ἰγνάτιος, τὸ τοῦ Θεοῦ οἰκητήριον; ποῦ εἶναι ὁ Διονύσιος, τὸ πετεινὸν τοῦ Οὐρανοῦ; ποῦ ὁ Ἱππόλυτος ὁ γλυκύπατος καὶ δυνάστατος; ποῦ εἶναι ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ παρ' ὀλίγον ἰσόμετρος τῶν Ἀποστόλων; ποῦ ὁ Ἀθανάσιος, ὁ πολεμιστὴς τῶν Αἱρετικῶν; ποῦ ὁ Γρηγόριος, ὁ δεύτερος Θεολόγος, καὶ ἀήττητος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης; ποῦ ὁ ἄλλος ὁ Σιωώνυμός του; ποῦ ὁ Ἐφραὶμ, ἡ παραμυθία τῶν λυπημένων, ἡ παιδαγωγία τῶν νέων, ἡ χειραγωγία τῶν μετανοούντων, ἡ δίγομος σπάθη κατὰ τῶν Αἱρετικῶν, καὶ τὸ δοχεῖον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῶν Ἀρετῶν; Βλέπεις, πόσον τὸ μέσον, καὶ πόση διαφορὰ ἐκείνων τῶν μακαρίων, καὶ Ἁγίων Ἀνδρῶν, παρὰ τοῦ καιροῦ τότε; Ἡξεύρω καὶ ἄλλους πολλοὺς Θεοφόρους Διδασκάλους, ἀλλ' ἀρκεῖ ὅσους εἴπαμεν. Ἐκεῖνοι ἔβαλαν τὴν ψυχὴν τους, καθὼς εἴπαμεν διὰ τὰ τρόβατα, ἔτοι δὲ ἀφίνουσι τὰ τρόβατα, καὶ φεύγουσιν· ἐκεῖνοι ἦσαν δυνατοὶ καὶ μὲ τὸ ἔργον, καὶ μὲ τὸν λόγον, ἔτοι δὲ εἰς τὰ χρήματα, καὶ κτήματα, καὶ ἄλογα καὶ μυλάρια, καὶ χωράφια, καὶ ἀγέλαις, καὶ μαγείρους, καὶ τραπέζας λαμπρὰς πολλὴν τρυφὴν βαύνουν, καὶ πολλαῖς ἔγνοιαις περὶ τοῦτο καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα· περὶ δὲ τῆς λογικῆς Ποίμνης οὐδὲ μίαν φροντίδα, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν νὰ δώσουν λόγον εἰς τὴν μεγάλην καὶ φοβερὰν ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Ἔπειτα, ἐὰν τοὺς ἐρωτήσῃ τινὰς περὶ Βιβλίων· ἀποκρίνονται καὶ λέγουν· εἶμαι πτωχὸς, καὶ δὲν ἔχω νὰ ἀποκτήσω βιβλία· εἶπε περιπατῶν, ὄχι ὡς πτωχοὶ, ἀλλὰ μὲ φορέματα πολυτελῆ καὶ ἔκλαμπρα, καὶ χειρίδια ἕως τῶν δακτύλων, καὶ τραχήλους ψηλοὺς, καὶ ὑπο-

πηρέπας πολλὰς, μάλιστα δὲ μαγείρους· περὶ τῶν ὁποίων εἶναι αἰσχρὸν πρᾶγμα νὰ λέγῃ τινὰς, διότι ἐκ τοῦ περισσοῦ πλούτου ἀπόκτησαν καὶ σκλάβας γυναῖκας. Ὦ τῆς βαθείας αἰσχύνης, ὦ τῆς κακῆς δυποιείας, ὦ τῆς πικρᾶς φιλαργυρείας, ὦ τῆς ἀχορταγίας τῆς γαστρός! Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν ἔρχονται τὰ σκάνδαλα, οἱ ψιθυρισμοὶ, οἱ ὀνειδισμοὶ, αἱ λοιδορίαι, οἱ θόρυβοι. Εἶτα ἐὰν τοὺς ὀξετάσῃ τινὰς, ἀποκρίνονται· ποῖον ἀδικῶ; ὀξυσίαν ἔχω εἰς τὰ τίποτε μου νὰ κάμω ὡσαὶ θέλω. Εἶτα ἐὰν φανῇ τινὰς ἀπὸ τοὺς ἀθέους Αἱρετικοὺς νὰ λαλῇ διεστραμμένα, ὐδένας δυείσκεται νὰ ἀντισταθῇ, ὐδένας ἀντιπολεμιστὴς, ὅλοι πτωχοὶ, ὅλοι σωπιτικοὶ, ὅλοι φυγάδες. Ὦ τῆς αἰσχύνης, ὦ τῆς κακῆς ῥίζης πάντων τῶν κακῶν τῆς φιλαργυρείας, ὅτι, μὲ τὸ νὰ εἴμεθε πλούσιοι, θαρροῦμεν νὰ σωθοῦμεν· ἀλλ' δυκολώτερον εἶναι νὰ περάσῃ τὸ καραβόχοινον ἀπὸ τὴν τρύπαν τῆς βελόνης, παρὰ ὁ πλούσιος νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· τρυφῶντες καὶ μεθύοντες καὶ μετεωριζόμενοι θέλετε νὰ νικήσετε τὰς Αἱρέσεις; ἀλλ' ὐδὲ ἡμᾶς ἀκούει οἱ τρυφῶντες καὶ μεθύοντες κυῶ, οἱ σολιζόμενοι μὲ πολλὰ φορέματα, καὶ μὲ πολὺ χρυσίον. Πῶς ἠμπορεῖτε νὰ ὑποδείξετε εἰς ἄλλους τὴν καλὴν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ τοῦ πτωχύσαντος δι' ἡμᾶς, ὁποῦ ἐπαράγγειλε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ νὰ μὴν ἔχουν ὅτε χαλκὸν εἰς ταῖς ζώναις αὐτῶν; βέβαια πλανᾶσθε, μὴ νοοῦντες τὰς Γραφάς. Καὶ δὲν ἀκούετε τοῦ Κυρίου, ὁποῦ λέγει· „Μακάριοι οἱ πτωχοὶ „τῷ πνεύματι; καὶ μὴ θησαυρίζετε ἐπὶ τῆς γῆς"; Ὁ πλοῦτός σας ἐπλήθυνε καὶ ὁ λόγος σας ἐχάθη· τὰ φορέματά σας τρώγουν οἱ βότρυδες, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχετε νὰ δώσετε λόγον τῷ Ἀρχιποίμενι Χριστῷ· καὶ δὲν συλλογίζεσθε, ὅτι καθ' ἕνας ἔχει νὰ δώσῃ λόγον τῷ Θεῷ περὶ αὐτοῦ. Ἐσεῖς δὲ οἱ Ποιμένες, θέλετε νὰ δώσετε καὶ διὰ λόγους, καὶ διὰ τὰ πρόβατα, καὶ Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἱερεῖς, καὶ Διάκονοι, ἕκαστος καθὼς ἐπιστεύθη. Ἀλλὰ βλέπετε νὰ μὴν ἀσχολήσετε τὰ πάλαντα· „προ„σέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ Ποιμνίῳ". Φυλάγεσθε νὰ μὴ λείψῃ πρόβατον ἀπὸ τὴν Ποίμνην· διότι νὰ ἠξεύρετε καλὰ, ὅτι ἐὰν ἀπομείνῃ ἕνα πρόβατον ἐκ τῆς ποίμνης ἀπὸ τὴν ἀμέλειάν σας, καὶ τὸ φάγουν τὰ θηρία, ὅλην τὴν ζωήν σας ἀφανίζει· διότι τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῶν χειρῶν σας ἐκζητήσει ὁ Κριτής. Ἀλλὰ ὀξυπνήσατε τοῦ λοιποῦ, καὶ κηρύξατε τὸν λόγον· ἀφήσετε πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν· βλέπετε ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε· βλέπετε τοὺς κυῶας· βλέπετε λέγω, καὶ δὲν παύω λέγωντας, βλέπετε τοὺς λύκους, βλέπετε τοὺς κλέπτας, βλέπετε τοὺς λῃστάς. Βλέπετε, ὅτι πολλοὶ πλανοὶ ὀξῆλθον εἰς τὸν Κόσμον. Ἀγρυπνᾶτε καὶ νήφετε, ὅσοι ἐλάβετε ἐπάνω σας τὸ δεσποτικὸν χρῆμα· γρηγορεῖτε καὶ σοχάζεσθε τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ παρουσίας, ὅταν ἔρχεται νὰ κάμῃ λογαριασμὸν μὲ ἐσᾶς, ὅσους ἔδωκε τὸ πάλαντον.

Ταῦτα λοιπὸν ἔχοντες εἰς τὸν νοῦν σας, ὦ Ἀγαπητοὶ, ποιμαίνετε τὴν Ποίμνην τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ σᾶς ἐδόθη, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, μὴ ἀναγκαστικῶς, ἀλλὰ θελληματικῶς· μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μὴ δὲ ὡς καταξουσιάζοντες τὸν κλῆρον· ἀλλὰ νὰ γίνεσθε τύποι τοῦ Ποιμένος, καὶ

φα-

φανερωθέντος τῦ Ἀρχιποίμενος, νὰ λάβετε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Πάλιν τὰ ὅμοια λέγω· „ἀκύσατε ὖν, Ἱερεῖς Κυρίου, Βασι-„λεῖς τῆς γῆς, ϗ πάντες λαοί, Ἄρχοντες, ϗ πάντες Κριταὶ γῆς, νεα-„νίσκοι ϗ Παρθένοι, Πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων. Ἐνωτίσαθε πάντες „οἱ κατοικῦντες τὶῦ Οἰκουμένῦ"· οἱ μικροὶ ϗ μεγάλοι, οἱ ἀρσενικοὶ ϗ θηλυκοὶ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλέθριος ϗ πενής. Παρακαλῶ σας ὅλους, προσέχετε τοῖς λεγομένοις, διότι θέλω νὰ σᾶς ἀποδείξω ἐκ τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ὅτι μὲ τὸν λόγον πολλοὶ εἶναι Χριστιανοὶ, ἀμὴ μὲ τὸν τρόπον πάνυ ὀλίγοι· μὲ τὸ χῆμα μὲν, ὡς Χρῖσῦ Μαθηταὶ, ϗ μὲ τὸν τρόπον προδόται· μὲ τὸν λόγον μὲν, ἀσεβεῖς ϗ εὔσπλαγχνοι, μὲ τὸν τρόπον δὲ Ἕλλῆνες· μὲ τὸ ὄνομα Χριστιανοὶ, ϗ μὲ τὰ ἔργα Ἐθνικοὶ, καθὼς εἶπεν ὁ Προφήτης. „ὅτι ἐμίγησαν μὲ τὰ Ἔθνη, καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ἀληθινὰ εἰς ἡμᾶς ἐπληρώθη ἡ Προφητεία αὐτῦ. ποταποὶ Χριστιανοὶ εἶναι οἱ τηρῦντες μύθῦς Ἰουδαϊκῦς, ϗ Ἑλλῆνικῦς, καὶ γενεαλογίαις, καὶ μαντείαις, ϗ ἀστρολογίαις, ϗ φαρμακείαις, ϗ φυλακτήρια, ϗ παρατηρήσεις ἡμερῶν, ϗ μηνῶν, ϗ χρόνων, ϗ κλυδωνισμῦς, ϗ ὀνείρατα, καὶ φωνὰς τῶν ὀρνέων, ϗ οἱ ἀνάπτοντες λύχνῦς εἰς ταῖς βρύσες ϗ ἀπολυομενοι, ϗ οἱ τηρῦντες τὰ σωματαντήματα, καὶ οἱ τρώγοντες τὰ Εἰδωλόθυτα, ϗ αἷμα πνικτὸν, καὶ θηριάλωτον, καὶ φόνιον, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα; Καὶ πῶς ἠμπορῦν νὰ εἶναι Χριστιανοὶ, ὅσοι τὰ κάμνῦν αὐτά; πῶς δὲ ἀποκοτῦν καὶ μεταλαμβάνῦν τὰ θεῖα Μυστήρια, ὁπῦ εἶναι χειρότεροι τῶν Ἑλλήνων; Τί Χριστιανοὶ εἶναι πάλιν, οἱ ποιῦντες τὰ τῶν Ἐθνῶν χήματα, καὶ ἀλλάσσῦν τὰ πρόσωπάτῦς, ἢ τὶῦ φωνῦ τῦς, καὶ χορεύῦν ϗ κτυπῦν τὰς χεῖρας, ἢ καὶ σολισμῦς γυναικείῦς εἰς τῦς ἄνδρας; ὅσοι τὰ κάμνῦν ϗ τὰ δέχονται αὐτὰ, δὲν τῦς ὠφελεῖ τίποτε νὰ ὀνομάζωνται Χριστιανοί. διότι, καθὼς μία πόρνη ἕως ὁπῦ φυλάσσει τὶῦ παρθενίαν, καὶ ἀξίως ὀνομάζεται καὶ εἶναι Παρθένος, ἐὰν δὲ γελασθῇ ὑπό τινος ϗ φθαρῇ, πλέον δὲν εἶναι Παρθένος· ὅπω ϗ ὁ καλούμενος Χριστιανὸς, ἐὰν παραβῇ τὰς συνθήκας, καὶ καταπατήσῃ τὰς ἐπαγγελίας, καὶ κάμνῃ τὰ ἔργα τῶν Ἐθνῶν, δὲν πρέπει νὰ λέγεται Χριστιανός.

Καταλάβετε γῦν πάντες, Ἀγαπητοὶ, ὅτι μετ' ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα ἐχωρισθήκαμεν ἀπ' αὐτὰ, λέγοντες· „Ἀποτάσσομαι τῷ Σατανᾷ, καὶ πᾶσι „τοῖς ἔργοις αὐτῦ „ἤγῦν χωρίζομαι ἀπὸ τὸν Σαταναῦ ϗ ἀπὸ ὅλα τὰ καμώματα αὐτῦ. Εἶπες „πᾶσι"· βλέπε τί εἶπες, ὅλα τὰ ἔργα αὐτῦ. Ἀμὴ αὐτὰ, ὁπῦ κάμνεις, τίνος εἶναι; σοχάσῦ, παρακαλῶσε, τίνος τάσσεις· ὄχι Ἀγγέλῦ, ὄχι Βασιλέως ἐπιγείου, ὄχι Ἄρχοντος τῦ αἰῶνος τούτῦ, ἀλλ' αὐτῦ τῦ Βασιλέως τῶν Βασιλέων, καὶ Ἄρχοντος τῶν Ἀρχόντων· μετ' αὐτὸν ἐσυμβάθης, ϗ ὡμολόγησας ϗ ἔταξες ἔμπροσθεν πολλῶν μαρτύρων· τὸ λοιπὸν εἰς τὸ χέρι τῦ εἶσαι καὶ σύ, ϗ οἱ λόγοι σῦ· τὸ λοιπὸν καρτέρει τὸν ἐρχόμενον ἐκ τῶν Οὐρανῶν βασάζοντα τὸ γραμματεῖόν σου καὶ τὰ λόγια τῦ σόματός σῦ, διὰ νὰ ἀναγνωθῇ ἔμπροσθεν Ἀγγέλων ϗ ἀνθρώπων. Βλέπετε ὖν, Ἀδελφοὶ, ϗ φυλάγεσθε κἂν τῦ λοιπῦ ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ καμώματα· ἀκύσατε τῦ Ἀποσόλῦ λέγοντος·

„Τῦ

„Τῦτο ἓν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, ὅτι πλέον νὰ μὴ περιπα-
„πῆτε, καθὼς περιπατῶν καὶ τὰ ἄλλα Ἔθνη μὲ τὴν πλάνην τῦ νοὸς ἀυ-
„τῶν". οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐσκοτισμένοι εἰς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ σεῖς δὲν
ἐμάθετε ἔτζι ἀπὸ τὸν Χριστόν. Καταλάβετε τὰ λεγόμενα, Ἀδελφοί, καὶ
μὴν ἀνακατώνεσθε μὲ ἐκείνους, ὁπῦ τὰ κάμνουν αὐτά, διότι πολλοὶ εἶ-
ναι μαθηταὶ τῆς ἀπωλείας, καὶ ἀκόμη αὐγατίζουν. Βλέπετε, ὅτι αἱ ἡ-
μέραι πονηραί εἰσι, καὶ ὁ καιρὸς τοῦς ἰδίους ὑπηρέτας προχειρίζεται. Καὶ
μὴ θαυμάσῃς, ἐὰν οἱ Ποιμένες γίνονται λύκοι, διότι καὶ ὁ Ἀπόστολος
Παῦλος, πρὸς Ἐπίσκοπους, καὶ Πρεσβυτέρους διαλεγόμενος, ἔλεγεν, ὅτι
ἀπὸ ἐσᾶς θέλουν σηκωθῆ ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα. Διὰ τῦτο ἂς
μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς, ὁπῦ ἔχει ἀπ' ἔξω χῆμα Ἀγγελικόν· διὰ τῦ-
το ἔλεγε καὶ ὁ Κύριος· „βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ". Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ
πάλιν τὰ ὅμοια λέγω· μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς μήτε ἀπὸ τῶν ἔξωθεν,
μήτε ἀπὸ τῶν ἔσωθεν· μήτε Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος,
ἢ Ἀναγνώστης, ἢ Ἄρχοντας, ἢ πλούσιος, ἢ πτωχὸς, ἢ ὅς τις καὶ αὐ εἶ-
ναι, ὁπῦ λαλεῖ διεστραμμένα· ἀνάθεμα ἔστω· οἱ ὁποῖοι ἔρχονται πρὸς
ἐσᾶς μὲ τὸ σύνδυμα τῶν προβάτων, ἀπὸ μέσα δὲ εἶναι λύκοι ἅρπαγες.
καὶ ἔχουσι μόρφωσιν δυσεβείας, τὴν δὲ δυνάμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Ἐ-
σεῖς δὲ, Ἀγαπητοὶ, μὴ πλανηθῆτε, ἀλλ' ὡς παρελάβετε ἀπὸ τὸν Κύ-
ριον ἡμῶν Ἰησῦν Χριστόν, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
ἔσται μεθ' ὑμῶν. Καὶ περὶ μὲν τῦτων ἕως ὧδε· ἀλλ' ἀκόμη ὀλίγα νὰ εἰ-
πῶ περὶ τῆς Σωτηρίας, καὶ νὰ κάμω τέλος.

Ὅταν δὲ ἀρχίσω νὰ λαλῶ περὶ τῆς Σωτηρίας, φείκη μοῦ ἔρχεται
καὶ τρομάζω, ὅτι ὅλα τοῦ Κυρίου τὰ θαύματα μεγάλα καὶ φοβερὰ καὶ σύν-
δοξα εἶναι, τὸ δὲ τῆς Σωτηρίας καὶ τῆς δυστέρας αὐτῦ Παρουσίας Μυ-
στήριον εἶναι ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν καὶ διάνοιαν, καὶ ὑπερβαίνει πᾶσαν διή-
γησιν, καὶ καταπλήττει πᾶσαν ἀκοήν. Μεγάλον δὲ ἀγῶνα, καὶ πολλὴν
πόθον εἶχαν οἱ Μαθηταὶ νὰ ἀκούσουν παρὰ τοῦ Διδασκάλου περὶ σημείων,
καὶ περὶ τῆς Σωτηρίας. Καὶ καθὼς πολλάκις ἠκούσατε τοῦ Εὐαγγελίου
λέγοντος, ὅτι, „Καθημένου τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλ-
„θον αὐτῷ οἱ Μαθηταὶ κατὰ μόνας λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, τί τὸ ση-
„μεῖον τῆς σῆς Παρουσίας, καὶ τῆς Σωτηρίας τοῦ αἰῶνος"; Βλέπεις τὸ
σοφὸν καὶ γνωστικὸν τῶν Ἁγίων Μαθητῶν, ὁπόταν θέλουν νὰ ἐρωτήσουν
τίποτες μέγα πρᾶγμα, ὅλοι αὐτάμα ἔρχονται, ἀλλὰ καὶ κατὰ μόνας,
καὶ λέγουν· Εἰπὲ ἡμῖν, ὦ Δέσποτα, εἰπὲ ἡμῖν ἀγαθὲ, εἰπὲ ἡμῖν καρ-
διογνῶστα, εἰπὲ ἡμῖν ἐσύ, ὁπῦ ἠξεύρεις καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα, εἰ-
πὲ ἡμῖν ὁ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, εἰπὲ ἡμῖν ὁ Ποιητὴς
τῶν ἁπάντων, εἰπὲ ἡμῖν ὁ Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, εἰπὲ ἡμῖν, τί
τὸ σημεῖον τῆς σῆς Παρουσίας, καὶ τῆς Σωτηρίας τοῦ αἰῶνος; Ὅταν μέλ-
λῃς ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς πάσης τῆς Οἰκουμένης· ὅταν κα-
ταργήσῃς πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ δυνάμιν· ὅταν σὲ προσκυνήσῃ
πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· εἰπὲ ἡμῖν, τί τὸ
σημεῖον τῆς σῆς Παρουσίας; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ

πλα-

πλανηθῆτε, διότι πολλοὶ ἔρχονται μὲ τὸ ὄνομά μου λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ Χρισὸς, καὶ βλέπετε μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς, ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι κοντά. Ἐκεῖνο ὁπὸ εἶπε τότε, εἶναι τοῦτο ὁπὸ βλέπομεν ἡμεῖς μὲ τὰ ὀμματιά μας· τότε εἶπεν, ὅτι κοντὰ εἶναι ὁ καιρὸς, τώρα δὲ ἄρχισε, καθὼς βλέπομεν. Βλέπεις, πόσῃ ωφελεῖ τοῦ Δεσπότου περὶ τῶν Ψευδοπροφητῶν, καὶ Ψευδοδιδασκάλων, καὶ ἀθέων Αἱρετικῶν; διὰ νὰ ξεσκεπάσῃ καὶ νὰ δείξῃ εἰς ὅλους τὸν ἐν αὐτοῖς κεκρυμμένον δόλον· διὰ τοῦτο καὶ φρονιμώτερα τοὺς ἔβαλεν, ἀπὸ τοῦ ἐρώτησιν τῶν Μαθητῶν περὶ τῶν σημείων, ὡσὰν λύκους τῆς ποίμνης καὶ προδρόμους τοῦ Ἀντιχρίσου, καὶ τότε προεῖπε τὰ ἀκόλουθα, πολέμους καὶ ἀπαπασασίας. Ἔθνος ἐπὶ Ἔθνος, καὶ Βασιλεία ἐπὶ Βασιλείαν· τὰ ὁποῖα βλέπομεν, καὶ δὲν τὰ καταλαμβάνομεν, βλέποντες εἰς πολλοὺς τόπους καὶ πείναις καὶ φόβους, καὶ σημεῖα ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα εἶπε, καὶ δὲν τὰ βάνομεν εἰς τὸν νοῦν μας. „Τότε, λέγει, σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ παραδώσουσιν ἀλλήλους". Καὶ ποῦ δὲν εἶναι τώρα προδότης; πάντες χεδὸν προδόται ἐγίνηκαν, καὶ μισοῦσιν ἀλλήλους· καὶ τοῦτο ἐπληρώθη, καθὼς βλέπομεν. Δὲν πολεμεῖ σᾶς τὸν ἄλλον; Ἔθνος ἐπὶ Ἔθνος, καὶ Βασιλεία ἐπὶ Βασιλείαν; Ἄρχοντες κατὰ τῶν ὁμοίων αὐτῶν, καὶ Ἐπίσκοποι κατὰ τῶν Ἐπισκόπων; Πρεσβύτεροι κατὰ τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ Διάκονοι κατὰ τῶν Διακόνων; Ἀναγνῶσαι κατὰ τῶν Ἀναγνωσῶν, καὶ Λαϊκοὶ κατὰ τῶν Λαϊκῶν; „διὰ γὰρ „τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν". Διὰ τοῦτο προεῖπεν ὁ Δεσπότης ὅτι „Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφὰς" καὶ δὲν θέλετε πλανηθῆ· εἶπε δὲ καὶ ἕτερον σημεῖον, ὅτι „Κηρυχθήσεται τὸ Εὐαγγέλιον „τοῦτο τῆς Βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ Οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς „Ἔθνεσι, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος". Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν λέγειν, ὅτι ἀδυνάτον νοῦν εἰς ἄκρον Ἀρετῆς ἐλθεῖν τὸν βουλόμενον, καὶ τοῖς πάλαι ὁμοιωθῆναι Ἁγίοις· καὶ ὅτι, Πᾶς ὁ τὰ ἐναντία διδάσκων, νέαν Αἵρεσιν τοῖς πειθομένοις αὐτὸν δογματίζει.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες, πολλοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν λέγουσι, τῶν ὁποίων ἀκούομεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐὰν ἔμεθεν εἰς ταῖς ἡμέραις τῶν Ἀποσόλων, καὶ νὰ ἠθέλαμεν ἀξιωθῆ νὰ ἰδοῦμεν τὸν Χρισὸν, ὡς καὶ ἐκεῖνοι, ἠθέλαμεν γονῆ καὶ ἡμεῖς Ἅγιοι ὥσπερ ἐκεῖνοι. Δὲν γνωρίζεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ Χρισὸς,

τὸς, ὁπῦ ἦτον τότε καὶ ἐδίδασκεν, αὐτὸς καὶ τώρα διδάσκει καὶ λαλεῖ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον; διότι, ἐὰν δὲν ἦτον αὐτὸς, ὁπῦ ἦτον τότε, καὶ τώρα, ὡσαύτως μιᾶς λογῆς κατὰ πάντα Θεὸς καὶ εἰς ταῖς ἐνεργείαις καὶ εἰς τὰ κατώματα, πῶς λέγει ταῦτα, ὅτι ὁ Πατὴρ ἀεὶ φαίνεται εἰς τὸν Υἱὸν, καὶ ὁ Υἱὸς εἰς τὸν Πατέρα διὰ Πνεύματος Ἁγίου; „ὁ Πατήρ μου ἕως ἄρ„τι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι". Ἀλλ' ἴσως θέλει εἰπῆ τινὰς, ὅτι δὲν εἶναι ἴσια τώρα ὡσὰν τότε, ὁπῦ τὸν ἔβλεπαν σωματικὰ, καὶ ἤκουαν τὰ λόγιά του, ἀλλὰ τώρα μόνον ἀκούομεν, ὁπῦ διδάσκουν ἐξ ἀκοῆς διὰ ἐκεῖνον, καὶ διὰ τοῦ Βασιλείαν του. Καὶ ἐγὼ τὸ λέγω βέβαια, πῶς δὲν εἶναι ἴσια τώρα ὡς τότε, ἀλλὰ κατὰ πολλὰ μεγαλήτερον τοῦτο, ὁπῦ εἶναι τώρα· καὶ μάλιστα δυνολώτερα μᾶς φέρει τρὸς πίστιν καὶ πληροφορίαν τώρα, παρὰ τότε, ὁπῦ ἐπερεπάτει σωματικῶς, καὶ τὸν ἔβλεπαν καὶ τὸν ἤκουαν· διότι, τότε μὲν ἐφαίνετο εἰς τοὺς ἀγνώμονας Ἰουδαίους ὡς ἄνθρωπος πτωχὸς, ἀλλὰ τώρα ὁμολογεῖται εἰς ἡμᾶς Θεὸς ἀληθινός· τότε μὲ τοὺς τελώνας καὶ ἁμαρτωλοὺς σωματικῶς ἀνταμώνετο καὶ ἔτρωγεν, ἀλλὰ τώρα κάθεται ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὁ ὁποῖος μηδέποτε καθόλου δὲν ἐχωείθη ἐξ αὐτοῦ. Καὶ πιστεύεται, πῶς τρέφει τὸν Κόσμον ὅλον· καὶ λέγομεν καὶ πιστεύομεν, ὅτι ἐδεύα τρᾶγμα γίνεται χωεὶς τὸ θέλημά του. Τότε καὶ ἀπὸ τοὺς ὁλοπτωχοτέρους ἐκαταφρονεῖτο, ὁπῦ ἔλεγαν· „Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τῆς Μαρίας, καὶ τοῦ τέκτονος Ἰωσήφ"; Ἀλλὰ τώρα ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς καὶ τοὺς Ἄρχοντας, ὡς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ Υἱὸς, καὶ ἀληθινὸς Θεὸς τρεσκυνεῖται, καὶ ἐδόξασε, καὶ δοξάζει ἐκείνους, ὁπῦ τὸν τρεσκυνοῦν ἐκ ψυχῆς, καὶ κατὰ ἀλήθειαν. Καὶ αὐτίσως καὶ τοὺς παιδεύη διὰ τὰς ἁμαρτίας των πολλαῖς φοραῖς, ἀλλὰ πάλαι τοὺς ἔκαμεν εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη σιδηρούνους αὐτὶ πηλίνους. Τότε ὡς οὔας ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους φθαρτὸς καὶ θνητὸς νομίζετο, καὶ ἦτον μέγα ἀληθῶς καὶ θαυμαστὸν εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα νὰ βλέπη τινὰς τὸν ἄμορφον, καὶ ἐκεῖνον ὁπῦ δὲν φαίνεται, μορφωθεύτα, χωεὶς νὰ ἀλλάξη, ἢ νὰ τραπῆ ἀπ' ὅ,τι ἦτον, ὅλον βλεπόμενον Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, μηδεύα τίποτες ἔχοντα περισσότερον εἰς τὰ φαινόμενα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἀλλὰ τρώγοντα, καὶ πίνοντα, καὶ κοιμώμενον, καὶ ἱδρώνοντα, καὶ κοπιῶντα, καὶ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ποιοῦντα, ἔξω ἀπὸ τοῦ ἁμαρτίαν· καὶ νὰ τὸν πιστεύσουν τὸν ποιοῦντον, καὶ νὰ τὸν γνωείσουν, πῶς εἶναι ὁ Θεὸς, ὁπῦ ἐποίησε τὸν Οὐρανὸν καὶ τοῦ γῆς, καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁπόταν τοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος, ὅτι· „Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος „τὸν ἐμακάρισεν ὁ Χρεστὸς, καὶ τοῦ εἶπε· „Μακάριος εἶ Σίμων Βὰρ Ἰωνᾶ" ἤγουν καλότυχος εἶσαι ἐσὺ Σίμων Υἱὲ τοῦ Ἰωνᾶ, ὅτι ἡ σὰρξ καὶ τὸ αἷμα δὲν σοῦ τὰ ἐφανέρωσαν αὐτὰ, νὰ μὲ γνωείσης δηλονότι, καὶ νὰ μὲ εἰπῆς Υἱὸν Θεοῦ, ἀλλὰ ὁ Πατήρ μου, ὁπῦ εἶναι εἰς τοὺς Οὐρανούς. Ὥστε λοιπὸν ἐκεῖνος, ὁπῦ ἀκούει τώρα τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον καθ' ἑκάστην ἡμέραν βοῶν, καὶ τὸ θέλημα τοῦ δυλογημένου Πατρὸς αὐτοῦ φανερώνων, καὶ δὲν ὑπακούει μὲ φόβον καὶ τρόμον αὐτὸ, καὶ νὰ φυλάττη ἐκεῖνα, ὁπῦ τρεσάττει καὶ ὁρίζει, φανερὸν εἶναι πῶς ἐὰν καὶ τότε ἦτον, καὶ νὰ τὸν ἰδῆ καὶ νὰ τὸν ἀκού-

κύσῃ διδάσκοντα, δεῖ ἤθελε πιστεύσῃ· καὶ φοβοῦμαι μή πως καὶ παντάπασιν ἀπιστήσας νὰ τὸν βλασφημήσῃ ὡς ἀντίθεον καὶ παράνομον· καὶ τοῦτο μὲν τὰ λέγουν ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶναι πλέον χοντροὶ εἰς τὸν νοῦν ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τί λοιπὸν λέγουν καὶ οἱ τούτων φρονιμώτεροι; Ἐὰν εἴμεθε λέγουν εἰς τοὺς χρόνους τῶν Ἁγίων Πατέρων τῶν ἀρχαίων, ἠθέλαμεν κοπιάσῃ καὶ ἡμεῖς, διότι βλέποντες τοῦ ἀγαθοῦ διαγωγοῦ αὐτῶν καὶ τοὺς ἀγῶνας, ἠθέλαμεν τοὺς μιμηθῇ καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ πόρα, διὰ τὸ νὰ σωιανασρεφώμεθα, καὶ νὰ δεισκώμεθε μὲ ἀμελεῖς καὶ ῥαθύμους, καὶ ἀπολυθεντές τους, χανόμεθε χωεὶς τὸ θέλημά μας. Καὶ δὲν καταλαμβαίνουν καὶ αὐτοὶ, ὡς εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅτι μάλισα ἡμεῖς πόρα δεισκόμεθεν εἰς πεειστοτέραν αὔεσιν, παρὰ ἐκεῖνοι τότε. διότι εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνων τῶν Πατέρων ἡμῶν πολλαῖς αἱρεσες ἀκούοντο, καὶ πολλοὶ ἦσαν εἰς αὐταῖς ψευδόχριστοι, πολλοὶ χριστοκάπηλοι, πολλοὶ ψευδαπόστολοι, καὶ πολλοὶ ψευδοδιδάσκαλοι, ὁποῦ ἔσπερναν τὰ τοῦ Πονηροῦ ζιζάνια φανερὰ, καὶ πολλοὺς ἐπλάνεσαν καὶ ἄρπαξαν μὲ τοὺς λόγους τῶν τοὺς μιαροὺς, καὶ παρέπεμψαν τοὺς ψυχὰς αὐτῶν εἰς τοῦ ἀπώλειαν. Καὶ τοῦτο εἶναι νὰ τὸ μάθῃ καθ' εἷς βέβαια ἀπὸ τοὺς βίους τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, Εὐθυμίου, Ἀντωνίου, Σάββα, καὶ τῶν λοιπῶν· διότι γράφει ἐκεῖ, πῶς ὁ μέγας Ἀντώνιος τότε ἐνδύθη λαμπραὶ στολὴ, καὶ ἀνέβη εἰς τόπον ὑψηλὸν, διὰ νὰ τὸν βλέπουν οἱ Αἱρετικοὶ, ἵνα τὸν πιάσουν καὶ τὸν φονεύσουν, νὰ μαρτυρήσῃ. Τὸ λοιπὸν, ἐὰν δὲν ἦτον διωγμὸς, δὲν τὸ ἤθελε κάμῃ τοῦτο· ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦ γοίνησιν τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου, γράφει, ὅτι ἔγινε τότε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις παρὰ Θεοῦ, δηλονότι, κατέπαυσαν τότε ἡ αἵρεσες καὶ ὁ διωγμός. Ἀμὴ καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα, εἰς τὸ τέλος, δὲν ἀκούετε πόσα ἔπαθε διὰ ταῖς Ἐκκλησίαις, καὶ πόσα ἐκοπίασε κατὰ τῶν Αἱρέσεων, καὶ πόσοι ἀπὸ τοὺς Μοναχοὺς τότε ἠκολούθησαν τοὺς Αἱρετικούς; Ἀλλὰ πάλιν τὰ ὅσα ἔγιναν εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον τὸν Νέον, δὲν ἦτον διωγμὸς βαρὺς καὶ χαλεπός; ἢ δὲν καταλαμβαίνετε τὸν κακὸν χειμῶνα καὶ τὸν μέγαν κίνδυνον τῶν Μοναχῶν; Ἀλλὰ τί δοκιμάζω νὰ λέγω τὰ παντὸς καταλεπτῶς; Διότι ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅσα ἔγιναν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καθὼς διηγεῖται ὁ μέγας Γρηγόριος, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Χρυσορρήμονος Ἰωάννου, καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Πατέρων, ἐγὼ τοῦ λόγου μου παλαιίζω, καὶ ἐκείνους, ὁποῦ δὲν συλλογίζονται ταῦτα, καταγελῶ, διότι ἠξεύρω καλὰ καὶ βέβαια, ὅτι ὅλος ὁ ἀπερασμένος ἐκεῖνος καιρὸς χειρότερος ἦτον, καὶ ἀπὸ τὰ ζιζάνια τοῦ Πονηροῦ γεμάτος φανερώτερα. Τὸ λοιπὸν, ἐὰν ἐκεῖνα τὰ ἀπερασμένα ἦσαν δεινὰ, ἀλλὰ καὶ πόρα πολλοὺς Αἱρετικοὺς ἔχει ἡ ζωὴ, πολλοὺς λύκους, καὶ ἀσπίδας, καὶ ὄφεις, ὁποῦ περιπατοῦν μαζὶ μετ' ἐμᾶς, ὅμως δὲν ἔχουν ἐξουσίαν κἀμμίαν κατεπάνω μας. Ἀλλ' ὁμοιάζουν οἱ τοιοῦτοι, ὡσὰν νὰ δεισκωνται εἰς σκότος βαθὺ τῆς πονηρείας αὐτῶν, καὶ ὅσους περνοῦν καὶ εἰσεβαίνουν τὸ σκότος αὐτῶν, τοὺς ἁρπάζουσι καὶ τοὺς καταπατοῦσιν, ἀμὴ ἐκείνους, ὁποῦ περιπατοῦν εἰς τὸ φῶς τῶν θείων Γραφῶν, καὶ πορεύονται εἰς ταῖς παραγγελίαις τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ

καὶ

κᾶν τὰ τὸς προϋπαντήσουν δὲν τολμοῦν· ἀλλὰ καὶ ἐὰν τὸς ἰδοῦν νὰ ἔρχωνται, φεύγουσιν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν των ὡσὰν ἀπὸ τὶν φωτίαν. Λοιπὸν τίνας βάνετε εἰς τὸν νοῦν σας νὰ λέγω Αἱρετικούς; Ὄχι τὸς ἀρνουμένους τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἢ τὸς βλασφημοῦντας εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ λέγοντας μὴ εἶναι τοῦτο Θεόν· ἢ τὸς λέγοντας μεγαλήτερον τὸ Πατέρα ἀπὸ τὸν Υἱόν· ἢ ἐκείνους ὁποῦ λέγουν τὶν Ἁγίαν Τριάδα Ἑνάδα. ἢ ἐκείνους ὁποῦ διαμοιράζουν τὸν Θεὸν εἰς τρεῖς Θεοὺς ἀνόητα· ἢ ἐκείνους ὁποῦ λέγουν τὸν Χριστὸν, πῶς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀμὴ δὲν πιστεύουν, πῶς ἔλαβε σάρκα ἀπὸ τὶν Ἁγίαν Παρθένον· ἢ ἐκείνους πάλιν, ὁποῦ φλυαροῦν καὶ λέγουν ὅτι ἔλαβε μὲν σάρκα, ἀλλὰ ἄψυχον· ἢ ἐκείνους, ὁποῦ λέγουν ἔμψυχον μὲν αὐτὶν, ὡς τέλειον ἄνθρωπον, ἀλλ' ὄχι σύα κατὰ τὶν φύσιν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, καὶ Θεὸν ἀληθινὸν εἶναι λέγοντας, ἀλλὰ εἰς δύο Υἱοὺς τὸν σύα Χριστὸν διακόπτοντας. Ἀλλὰ μὴ τοὺς εἰς τὸν ἄναρχον Πατέρα ἀρχὶν περιγράφοντας, καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ἦτον λέγουν, πῶς δὲν ἦτον; ἢ ἄλλους ὁποῦ λέγουν τὸν Πατέρα μὲν ἄναρχον, τὸν δὲ Υἱὸν ὡς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα μετὰ καιρὸν ὕστερα ἔχοντα ἀρχὶν, καὶ ὡσὰν κτίσμα κακῶς νοοῦντας καὶ λατρεύοντας; διότι λέγουν, πῶς ἦτον ποτὲ ὁ Πατὴρ, ὁποῦ δὲν εἶχε τὸν Υἱόν. Καὶ πῶς εἶναι βολετὸν νὰ ὀνομαθῇ Πατὴρ ἐκεῖνος, ὁποῦ δὲν ἔχει Υἱόν; ἀλλὰ μιὰ ἐκείνους, ὁποῦ λέγουν, ἄλλον ἐκεῖνον ὁποῦ ἔπαθε καὶ ἐσταυρώθη, καὶ ἄλλον ἐκεῖνον, ὁποῦ ἀνέστη; Τὸ λοιπὸν ἐδὲ σύα ἀπὸ τοῦτους τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀθέους σᾶς λέγω, ἐδὲ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Αἱρετικοὺς τινὰ λέγω, οἱ ὁποῖοι ἐφάνηκαν ὡσὰν σύα σκότος, ἀλλὰ ἠφανίθηκαν ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὁποῦ ἔλαμπαν τότε· διότι τοσοῦτον ἔλαμψεν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐδίωξε τὸ σκότος τῶν Αἱρέσεων, ὁποῦ ἔπαμεν, ὅτι καὶ ἕως τὶν σήμερον λάμπουν τὰ Θεόπνευστα συγγράμματα αὐτῶν, ὡσὰν αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἡλίου, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν τολμᾷ κανεὶς νὰ τοὺς ἀναντιωθῇ.

Ἀλλὰ διατ' ἐκείνους λέγω, καὶ ἐκείνους ὀνομάζω Αἱρετικοὺς, ὁποῦ λέγουν, πῶς δὲν εἶναι τινὰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἀνάμεσόν μας, ὁποῦ νὰ δυνάται νὰ φυλάξῃ τὰς Εὐαγγελικὰς ἐντολὰς, ὡσὰν τοὺς παλαιοὺς Ἁγίους Πατέρας. ἐπειδὴ πρῶτον μὲν πάντων χρὴ εἶναι πιστὸν καὶ πρακτικὸν, διότι ἀπὸ τὰ ἔργα φαίνεται ἡ Πίστις, ὡσὰν τοῦ προσώπου ἡ δίμορφία, ὁποῦ τὶν φανερώνει ὁ καθρέπτης· ἔπειτα χρὴ εἶναι θεωρητικώτατόν τε καὶ Θεόπτιν, ἤγουν ὁποῦ νὰ φωτισθῇ, καὶ νὰ λάβῃ Πνεῦμα Ἅγιον, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἰδῇ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. Τὸ λοιπὸν, ἐὰν αὐτοὶ λέγουν, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ γενῇ, ὄχι μόνον λέγω, πῶς ἔχουν μερικὶν Αἵρεσιν, ἀλλὰ ὅλαις ταῖς Αἱρέσεσι ταῖς ὑπερβαίνουν· διατὶ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ λέγει τοῦτο, ὅλαις ταῖς θείαις Γραφαῖς ταῖς ἀνατρέπει καὶ ταῖς κάμνει ἄκαιραις· καὶ εἰς μάτιν καὶ ἀνωφελῶς, λέγει ὁ μάταιος, ἀναγινώσκεται τώρα τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ εὔκερα κοπιάζουν καὶ διαβάζουν τὰς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερῶν καὶ Ὁσίων Πατέρων Γραφάς. Λοιπὸν ὅσα λέγει ὁ Θεὸς, καὶ ὅλοι οἱ Ἅγιοι, ἐὰν δὲν τὰ εἶχαν κάμῃ πρῶτον, καὶ ἔπειτα νὰ τὰ γράψουν, νὰ τὰ ἀφήσουν εἰς νουθεσίαν

ἡμῶν, ϗ εἶναι ἀδυνάτον νὰ τὰ κάμωμεν ϗ νὰ τὰ φυλάξωμεν ἀσάλευτα, τίς ἡ χρεία, ὅτι ϗ τότε νὰ κοπιάζοων νὰ τὰ γράφοων, ϗ πόρα νὰ τὰ ἀναγινώσκωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Διὰ τοῦτο, ὅσοι τὸ λέγοων τοῦτο, μᾶς κλείοων τὸν Οὐρανὸν, τὸν ὁποῖον μᾶς τὸν ἄνοιξεν ὁ Χριστὸς, ϗ τὴν χάραν, ὁποῦ ἀναβαίνει ἐκεῖ εἰς τὸν Οὐρανὸν, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἐκαινούργωσεν, αὐτοὶ τὴν διακόπτουσι. Διότι ἐκεῖνος ὁ Θεὸς τῶν ὁπάντων σέκεται εἰς τὴν πύλην τοῦ Οὐρανοῦ σκύπτωντας, ὁ ὁποῖος βλέπεται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ϗ βοᾷ ϗ λέγει διὰ τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελίου· „Δεῦ„τε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες ϗ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑ„μᾶς". Τοῦτο, οἱ ἀντίθεοι, ἢ μᾶλλον νὰ εἴπεμεν Ἀντίχριστοι, λέγουσιν ἀδύνατον· πρὸς τοὺς ὁποίους πρεπόντως ὁ Δεσπότης Χριστὸς λέγει· „Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ τυ„φλῶν, ὅτι ὑμεῖς εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν ἐρχεσθε, ϗ τοὺς θέλοντας εἰ„σελθεῖν, κωλύετε". Αὐτὸς μακαρίζει ἐκείνους, ὁποῦ κλαίοων τώρα, ϗ τοῦτο λέγοων, ἀδύνατον εἶναι νὰ πενθῇ ϗ νὰ κλαίῃ καθ' ἡμέραν τινάς. Ὦ τῆς ἀγνωσίας ϗ τοῦ ἀφόβου σόματος, ὁποῦ πέμπει τοιαύτας μιαρὰς φωνὰς κατὰ τοῦ Ὑψίστου, ϗ κάμνει τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ νὰ τὰ φάγοων τὰ θηρία, διὰ τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔχυσε τὸ Αἷμάτου. Βέβαια καλῶς διὰ τοὺς τοιούτους προφητεύωντας ὁ Θεοπάτωρ Δαβὶδ λέγει· „Υἱοὶ ἀνθρώπων, οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὅπλα ϗ βέ„λη, ϗ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα". Διατί, εἰπέμου, εἶναι ἀδύνατον; ϗ διὰ τίνος ἄλλου ἔλαμψαν οἱ Ἅγιοι εἰς τὴν γῆν, ϗ ἔγιναν φωστῆρες εἰς τὸν Κόσμον; Ἐὰν ἦτον ἀδύνατον, οὐδὲ ἐκεῖνοι δὲν ἤθελαν δυνηθῇ νὰ κατορθώσοων τοιαῦτα, διότι ϗ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἦσαν, ὡσὰν ϗ ἡμᾶς, ϗ τίποτες περισσότερον δὲν εἶχαν ἀπὸ ἡμᾶς, εἰμὴ προαίρεσιν ἀγαθὴν, ϗ ἀσθένειαν, ϗ ὑπομονὴν, ϗ ταπείνωσιν εἰς τὸν Θεόν.

Ταῦτα τὸ λοιπὸν ἀπόκτησαι ϗ ἐσύ, ϗ θέλει σοῦ γένῃ ἡ ψυχή, ὁποῦ εἶναι τώρα ὡσὰν πέτρα σκληρὰ, βρύσις νὰ τρέχοων τὰ δάκρυα. Ἀλλὰ ἐὰν ἐσὺ δὲν θέλεις νὰ θλιβῇς ϗ νὰ συνοχωρηθῇς, κἂν τὸ πρᾶγμα μὴ τὸ λέγῃς ἀδύνατον, ἐπειδὴ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ λέγει τοῦτο, ἀπαρνεῖται τὴν κάθαρσιν· διότι χωρὶς δάκρυα δὲν ἠκούθη ποτὲ νὰ ἐκαθαρίθη ψυχὴ ἀπὸ τὸν ῥύπον τῆς ἁμαρτίας, ὁποῦ νὰ ἐμολυνθῇ μετὰ τὸ Βάπτισμα· διότι μὲ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα ἔπαυσεν ὁ Θεὸς τὰ δάκρυα ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, διὰ τὸ νὰ χύσῃ τὸ Ἅγιόν του Πνεῦμα πλουσίως εἰς τὸν Κόσμον. Ἀλλὰ, ὡς καθὼς ἤκουσα ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφὴν, ϗ εἰς αὐτὸ τὸ Θεῖον Βάπτισμα τινὲς ἐβαπτίθησαν εἰς τὴν ἡλικίαν τους, ϗ ἀπὸ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκατανύγησαν ϗ ἐδάκρυσαν, ἀλλ' ὄχι μὲ πόνον, ἀπὸ λύπην, ἀλλ' ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ϗ ἀπὸ τὸ χάρισμα τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ὑπὲρ τὸ μέλι, χωρὶς πόνον ϗ ἐλαφρὰ χύνοντες αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των. Λοιπὸν ὅσοι καταξιωθοῦν νὰ ἀποκτήσοων, ϗ νὰ δοκιμάσοων τοιοῦτα δάκρυα, θέλοων μαρτυρήσει, πῶς εἶναι ἀληθινὰ τοῦτα, ὁποῦ εἴπαμεν, καθὼς μοῦ συμμαρτυρεῖ ϗ ἡ Θεολόγος φωνὴ, διότι λέγει· „Ἂς φέρῃ καθ' εἷς, ὁ μὲν τοῦτο, ὁ δὲ ἐκεῖ„νο·

„νο". καὶ πολλὰ φέρει εἰς τὸ μέσον σύα καὶ σύα, καὶ ὕστερον πάντων εἶπε· „Πάντες δάκρυα, πάντες κάθαρσιν, πάντες ἀνάβασιν". καὶ τὸ ἄλλο, ὅπερ λέγει· „Τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι". Μήπως λοιπὸν τὸ παραγγέλλει τοῦτο τινῶν χώρια ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ εἰς κάποιους τὸ εἶπε τοῦτο ὡς δυνατὸν, καὶ εἰς ἄλλους ἀδύνατον; μὴ, ὡς λέγετε ἐσεῖς ἀγνώσεως καὶ μωρῶς; ὅπερ τρεπόντως ἀνάπτω πρὸς τὸ λόγου σας, νὰ σᾶς εἰπῶ ἀπεστιμήτους ταῖς καρδίαις καὶ τοῖς ὤσιν, οἱ ὁποῖοι ἐλάχετε φύσεως σκληρᾶς, καὶ δὲν ἠμπορεῖτε ποτὲ νὰ κατανυγῆτε καὶ νὰ κλαύσετε. Τοῦτο καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος εἶπε· „Μὴ γένοιτο, ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴ „ἔχῃ φυσικῶς τὰ δάκρυα". ἔτε ἄλλος τινὰς ἀπὸ τοὺς Ἁγίους τὸ εἶπε τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλλον φυσικῶς ἔχει νὰ κλαίῃ καὶ νὰ πενθῇ. Καὶ τοῦτο νὰ τὸ γνωρίσωμεν καὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ βρέφη, ὅτι ἐκ φύσεως μᾶς εἶναι δοσμένον τὸ κλαίειν καὶ πενθεῖν. διότι πάραυτας, ὅπερ νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς Μητρός του εἰς τὴν γῆν, κλαίει, καὶ ἀπὸ τοῦτο γνωρίζουσιν ἡ μαῖαις καὶ ἡ Μητέρες τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου· διότι, ἐὰν δὲν κλαύσῃ, δὲν δύναται νὰ ζήσῃ· καὶ ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάνομεν, καὶ φαίνεται, ὅτι ἀπόλυτον εἶναι τῆς φύσεως ἀπὸ γεννήσεως τὸ πενθεῖν καὶ κλαίειν. Καὶ καθὼς ἔλεγεν ὁ Ἅγιος Πατὴρ ἡμῶν ὁ Στουδίτης, μετὰ τοῦ τοιούτου κλαυθμοῦ πρέπει νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐτούτην τὴν ζωὴν, καὶ μετ' αὐτὸ νὰ ἀποθάνῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ σωθῇ, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν μακαρίαν ζωὴν, διότι τὸ δάκρυον τῆς γεννήσεως σημαδεύει τὰ δάκρυα, ὅπερ θέλομεν νὰ ἔχωμεν εἰς ἐτούτην τὴν ζωήν. Ὅτι, καθὼς εἶναι τὸ φαγὶ, καὶ τὸ ποτὸν ἀναγκαῖα εἰς τὸ κορμὶ, ἔτω καὶ τὰ δάκρυα εἰς τὴν ψυχήν· ὥστε ἐκεῖνος ὅπερ δὲν κλαίει καθ' ἡμέραν, καὶ δὲν τολμᾷ νὰ εἰπῶ καθ' ὥραν, διὰ νὰ μὴ φανῷ βαρετὸς εἰς μερικοὺς, φθείρει καὶ χαίνει τὴν ψυχήν του ὡσὰν τὸ κορμὶ ἀπὸ πεῖναν. Λοιπὸν, ἐὰν εἶναι, καθὼς εἴπαμεν, ἀπόλυτα τὰ δάκρυα τῆς φύσεως, ἂς μὴ θελήσῃ τινὰς νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ καλὸν φυσικὸν, καὶ μηδένας ἀπὸ ὀκνηρίαν καὶ ῥαθυμίαν νὰ ὑστερήσῃ τὸν ἑαυτόν του τοιούτου καλοῦ· μηδὲ τινὰς μὲ τὴν κακίαν καὶ ὑπερηφανίαν καὶ πονηρίαν τῆς ψυχῆς νὰ ἀλαζονεύεται, καὶ νὰ γίνεται ὡσὰν πέτρα σκληρὸς παρὰ φύσιν, ἀλλὰ μὲ τὴν καλὴν συνεδίαν ἂς τὴν χρειάζεται πρὸς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ἂς φυλάξῃ, παρακαλῶ, τὸ μέγα δῶρον τοῦτο ἄκλεπτον εἰς τὴν καρδίαν του, μὲ εὐτέλειαν, μὲ ταπεινωσιν, μὲ ἀκακίαν ψυχῆς καὶ ἁπλότητα, μὲ ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμοὺς, μὲ τὴν ἀνάγνωσιν πάντοτε τῶν Γραφῶν· νὰ ἐνθυμῆται πάντοτε τὰς ἁμαρτίας του, καὶ νὰ μετανοῇ. Τοιοτοτρόπως λοιπὸν νὰ μὴν ἀμελῇ τινὰς τὴν σωτηρίαν του· καὶ ἐὰν τινὰς ζήτεται ἀπεγνωσμένος τῆς σωτηρίας του, καὶ κοίτεται εἰς τὴν κλίνην τῆς ῥαθυμίας, κἂν ἂς μὴ λέγῃ καὶ τῶν συνεδαίων, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ κλαίῃ, διότι ἐκεῖνος, ὅπερ τὸ λέγει τοῦτο, μᾶς κλείει τὴν θύραν τῆς Οὐρανίου Βασιλείας. Ἔκβαλε τὰ δάκρυα, καὶ θέλεις αὐξήσει τὴν καθαρότητα· ὅτι χωρὶς τὴν κάθαρσιν τινὰς δὲν σώνεται, ὀδύνας μακαρίζεται ἀπὸ τὸν Κύριον, ὀδύνας βλέπει τὸν Θεόν. Καὶ ἐὰν εἶναι καὶ τοὺς ἀκολουθοῦν τοῦτα ἐκείνους, ὁποῦ δὲν κλαίουν, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυ-

εἶου, πῶς, εἰπέ μοι, δὲν εἶναι χειρότερη αὐτὴ ἡ Αἵρεσις ἀπὸ ὅλαις ταῖς Αἱρεσες;

Διότι αὐ ματαία ἔγινον εἰς ἡμᾶς ἡ συγκατάβασις καὶ ἡ ἀνάβασις τοῦ Θεοῦ, ἐσβέθη τῶν Ἀποστόλων τὸ κήρυγμα, ἠφανίθησαν τῶν Ἁγίων ὁλονῶν ἡ διδαχαῖς, ὁποῦ μᾶς καλοῦσι πρὸς πόθος πάντας. Πᾶσα Γραφὴ Θεόπνευστος, καθὼς βλέπω, ἔγινον ἀνωφελὴς εἰς ἡμᾶς, ὁποῦ φρονοῦμεν τοιουτοτρόπως· ὡσαὐ ἡ ἀπίδα κωφὴ φράζει τὰ αὐτία της, ἔτω καὶ ἡμεῖς, ὡς βαίνω εἰς τὸν νοῦν μου, μὲ τὸ ράσον μόνον καὶ τὸ κουκούλιον καὶ τὸ μανδίον, θαρρεῦμεν, καὶ μὲ τὰ εὔμορφα γόνεια καὶ μαλία πῶς θέλομεν σωθῆ. Ἀλλὰ γνωείσατε καλὰ, ὅτι γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι θέλομεν παρασταθῆ εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον τοῦ Χριστοῦ, ἐὰν καὶ δὲν θέλετε νὰ ἀκούσετε τῆς Θείας Γραφῆς καθ' ἑκάστω βοώσης, διὰ νὰ λάβῃ καθ' ὅνας ὅσα ἔπραξε μὲ τὸ σῶμα, εἴτε καλὰ, εἴτε κακά. Καὶ λοιπὸν, ἐὰν εἰς ὅλους μέλλει νὰ γόνῃ τοῦτο, ποῦ θέλει φανῇ τότε ἡ σολὴ ἡ εὔμορφη, ὁποῦ σκεπάζει καὶ δίμορφόνει τὰ σώματα ἡμῶν; ποῦ τὰ σκληβωμένα μανδία καὶ περιφανῆ; ποῦ τὰ εὔμορφα σανδάλια καὶ σερά; ποῦ οἱ λῶροι, ὁποῦ ὁμοιάζουν μὲ ταῖς γυναικείαις ζώναις; ποῦ τῶν Ἀρχόντων ἡ πλαίη; ποῦ ἡ προτίμησες καὶ τὰ χαιρετίσματα; ποῦ οἱ κόποι τῆς πρωτοκαθεδρείας; ποῦ ἡ πολυέξοδος καὶ εὔμορφος τράπεζα, διὰ νὰ εἰπῶ καὶ τοῦτο, ὁποῦ πολεμεῖ νὰ καθίσῃ προτήτερα καὶ εἰς τὰ δίμορφότερα καὶ πεσιασότερα φαγία; ὁ ὁποῖος εἶμαι ἐγὼ πρῶτος, καὶ οἱ συὼ ἐμοὶ μάταιοι κοιλιόδουλοι; ποῦ τότε ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ ἀλαζονεία μας, ὁποῦ θέλομεν νὰ ὀξουσιάζωμεν καὶ νὰ ἀρχδίωμεν; ποῦ τὰ μεγάλα κελλία καὶ καλλωπισμένα, ὡσαὐ νυμφικαῖς καμάραις λαμπραῖς; ποῦ ἡ προτίμησις τῶν ὑπηρετῶν, καὶ ἡ ὑπηρεσίαις, ὁποῦ νομίζομεν νὰ ὑπερβαίνωμεν τοὺς ἄλλους; ποῦ ὁ ἀκρατὴς καὶ ἄφρεπος γέλωτας; ποῦ τὰ βραδεινὰ δεῖπνα μὲ τὰ πολλὰ ἔξοδα; ποῦ τὰ τραπέζια μὲ ταῖς ἄκαιραις ὁμιλίαις; ποῦ τότε τὰ μεγάλα ὀνόματα; ποῦ ἡ ἁγιωσωίη, ὁποῦ μᾶς λέγουν τώρα, καὶ νομίζομεν καὶ ἡμεῖς πῶς ἔχομεν; ποῦ οἱ κολακδιτάδες, ὁποῦ μᾶς καλοῦν τώρα Ἁγίους; ποῦ οἱ θρόνοι οἱ ὑψηλοὶ, καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ θαρροῦν ἀπὸ τοῦτους, ὅτι εἶναι τῶν ἄλλων περιφανέστεροι; ποῦ ἡ ὀγλιγωράδα καὶ ἡ σπουδὴ, διὰ νὰ τιμηθῇ ἀπὸ τὸν ἄλλον καλλιώτερα, ἢ νὰ πάρῃ ὀφφίκιον; ποῦ ἡ αὐτιλογία καὶ ἡ αὐυποταξία, καὶ ὁποῦ δὲν θέλει τινὰς νὰ φανῇ μικρότερος ἀπὸ τὸν ἄλλον; ποῦ τῶν συγγενῶν ἡ ἀγάπη; ποῦ ἡ ὑπερηφανία τῶν κοσμικῶν καὶ Ἀρχόντων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶμαι ἐγὼ πρῶτος ὁ ταλαίπωρος, ὁποῦ ὑπερηφανδίομαι καὶ χηματίζομαι ὡς πρῶτος τῶν ἄλλων. ποῦ ἡ γνῶσις καὶ φρόνησις, ὁποῦ ἔχουν ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἠξδίρουν τὴν σοφίαν καὶ γνῶσιν τοῦ Κόσμου τούτου; ποῦ ἡ ἔπαρσις ὁποῦ θαρρεῦμεν, ὅτι κάτι εἴμεθεν, ὁποῦ δὲν εἴμεθε τίποτες; ποῦ ἡ γλῶσσα ἡ εὔστροφος τότε, καὶ τὰ ῥητορδίματα, ὁποῦ τρέχουν, ὡσαὐ ἀπὸ τὴν βρύσιν τὸ νερόν; ποῦ τότε μάλισα, καὶ τώρα σοφός; ποῦ γραμματδίς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου, διὰ νὰ θελήσῃ νὰ ἔλθῃ νὰ καθήσωμεν αὐτάμα, καὶ νὰ συμβουλδιθῶμεν περὶ τῆς φοβερᾶς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας; καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλα νὰ τρέξωμεν εἰς ταῖς θείαις

Γρα-

Γραφαῖς, καὶ νὰ ἐρευνήσωμεν ἀκριβῶς, διὰ νὰ μάθωμεν καὶ νὰ διδαχθῶμεν ἀπὸ ἐκείνας; τί εἶναι ἐκεῖνο, ὁπὸ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ὠφελήσῃ τότε, καὶ ἐκεῖνο νὰ διαλέξωμεν ἀπὸ ὅλα μὲ πολλὴν σπουδήν. Ναὶ, Ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, βέβαια, καθὼς βοᾷ πᾶσα Γραφὴ φανερὰ, μεγάλη ἀνάγκη, μέγας φόβος καὶ τρόμος πιάνει εἰς τὴν ὥραν ἐκείνην ὅσους εἶναι ῥάθυμοι καὶ χαῦνοι καὶ ὀκνηροὶ ὡσαὐτὼς ἐμένα· καὶ καλότυχος εἶναι ἐκεῖνος, Ἀδελφοὶ, ὁπὸ εὑρίσκεται ὑποκάτω πάσης κτίσεως τώρα, καὶ κλαίει καὶ πονθεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι θέλει σταθῇ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐστολισμένος λαμπρά. Καλότυχος ἐκεῖνος, ὁπὸ ἀκούει ταῦτα, καὶ ὄχι μόνον σταύζων, μηδὲ νὰ ἀφήσῃ νὰ περνᾷ ὁ καιρὸς τῆς ζωῆς του ἀνωφελῶς, ἀλλὰ πάραυτας, ὁπὸ ἀκούει τοῦ Κυρίου λέγοντος „Μετανοεῖτε" εὐθὺς νὰ βαύῃ ἀρχὴν εἰς τὸ ἔργον· διότι ὁ τοιοῦτος θέλει ἐλεηθῇ ὡς ὑπήκοος θεῖος καὶ καλόγνωμος, καὶ δὲν θέλει παπκειθῇ μετ' ἐκείνους, ὁποῦ δὲν θέλουν νὰ ἀκούσουν. Καὶ τότε θέλει ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, καὶ νὰ γένῃ ἐργάτης δόκιμος ὁλονῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀπόῤῥητα ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάντων· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ

Περὶ τοῦ μὴ θαῤῥεῖν ἐν μόνῃ τῇ Πίστει, ἀλλ' ἀγαθῶν ἔργων.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πολλῆς ἡμῖν νήψεως χρεία καὶ σπουδῆς, ὦ ψυχὴ, εἰ μέλλωμεν τῆς θείας ἐπιτυχεῖν Βασιλείας· καὶ μὴ νομίζειν ἡμῖν εἰς σωτηρίαν μόνον, τὸ, εἰς Θεὸν ζῶντα πεπιστευκέναι, ἐκεῖνο τὸ τοῦ Θεοῦ ῥῆμα εἰς ἀπολογίαν προβαλλόμενοι, τὸ φάσκον· „Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται, ὁ „δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται". Ἀλλὰ ταύτῃ μᾶλλον ἀγωνίζεσθαι, καὶ νήφειν, μὴ ἀναξίως τῆς κλήσεως περιπατεῖν, ἧς ἐκλήθημεν, εἰδότες ὡς μειζόνως ἐκληθησόμεθα, εἰ μετὰ τὴν κλῆσιν ῥαθύμως καὶ ἀμελῶς βιῶμεν· διά τοι τοῦτο μή σοι δόξῃ θαῤῥεῖν ἐπὶ τῇ Πίστει μόνῃ. Πίστις γὰρ χωρὶς ἔργων οὐδὲν ὠφελεῖ. Καὶ ἄκουσον τοῦ Κυρίου λέγοντος· „Οὐ „πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν „Οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς". ὡσαύτως καὶ τοῦ Θείου Ἀποστόλου· „Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔρ„γοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς παν ἔργον ἀ„γαθὸν ἀδόκιμοι". Ὁρᾷς, ψυχὴ ἀθλία, ὅτι οὐκ ἔστι σωθῆναι ἐν Πίστει μόνῃ χωρὶς ἔργων; Εἰ γὰρ ἐν Πίστει μόνῃ ἐσώζοντο, πάντες ἄνθρωποι σωθῆναι εἶχον, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν ἀπώλετο· οὐκ ἔστι γὰρ οὐδεὶς, ὃς οὐ πιστεύει, ὅτι Θεός ἐστιν, ἐπεὶ καὶ οἱ πονηροὶ δαίμονες πιστεύουσι Θεὸν εἶναι·

ναι. Καὶ ἄκουσον αὐτῶν λεγόντων· „Οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ „Θεοῦ· „καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ ἔλεγον περὶ τῶν Ἀποστόλων· „Οὗτοι οἱ ἄνθρω„ποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁ„δὸν σωτηρίας". Ὁρᾷς, ὅτι καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουσι Θεὸν εἶναι; ἀλλ' ἄρα, οἱ Θεὸν πιστεύοντες εἶναι, διὰ τὰ πονηρὰ αὐτῶν ἔργα τῇ τοῦ πυρὸς γεέννῃ κατεδικάσθησαν. Καλὴ οὖν ἡ Πίστις, ἐὰν καὶ ἔργα κέκτηται. σῶμα γὰρ, ἄνευ ψυχῆς, ἀκίνητόν ἐστι καὶ ἀνενέργητον· ἔτω καὶ ἡ Πίστις, χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστι. Καὶ ἄκουσον τοῦ θείου Ἰακώβου λέγοντος· „Τί „τὸ ὄφελος, Ἀδελφοὶ, ἐὰν πίστιν λέγων τίς ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχει; „μὴ δυνάται ἡ Πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν Ἀδελφὸς, ἢ Ἀδελφὴ ὑπάρ„χωσι γυμνοὶ, καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπε δέ τις αὐ„τοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶ„τε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; Οὕτω καὶ ἡ Πί„στις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα· δεῖξόν μοι τινὶ Πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, „κἀγὼ δείξω σοι τινὶ Πίστιν μου ἐκ τῶν ἔργων". Ταῦτα ἀκούσα, ψυχὴ ῥάθυμε, κατάλιπε τινὶ πολλὴν ῥαθυμίαν, καὶ ἀπόδασον, ἵνα μετὰ τῆς Πίστεως καὶ ἔργα ἔχῃς· κρείσσων γάρ ἐστιν ὁ ἔχων Πίστιν μετὰ τῶν ἔργων, τοῦ ποιοῦντος σημεῖα. Ποῖον γὰρ κέρδος, ἐὰν σημεῖά τις ποιῇ μόνον, τῆς δὲ Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἀπορριφῇ, καὶ τινὶ τοῦ πυρὸς κληρονομήσῃ γέεννα; μὴ δυνάταί τις σωθῆναι, ἐὰν ποιῇ σημεῖα καὶ ἰάσεις, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ τὰ δικαιοῦντα αὐτόν; μὴ γένοιτο. Καὶ ἄκουσον τοῦ Κυρίου λέγοντος· „Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, „τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβά„λομεν· καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς. ἀποχω„ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν". Ὁρᾷς, ψυχὴ, ὅτι καὶ οἱ τὰ σημεῖα κατεργαζόμενοι, καὶ τὰς προφητείας ἔχοντες, ἄνευ ἔργων οὐδὲν ὠφεληθήσονται ἑαυτοῖς; Ὁ γὰρ πιστεύων οὐ θησαυρίζει· πιστεύει γὰρ, ὅτι ὁ Θεὸς οὐκ ἐγκαταλιμπάνει τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ προνοεῖται αὐτῶν, καθὼς λέγει· „Οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος, ὅτι χρῄζετε „τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τινὶ Βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τινὶ Δικαιο„σύνῃ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν". Ὁ πιστεύων, σκορπίζει τὰ χρήματα αὐτοῦ εἰς τοὺς πένητας· πιστεύει γὰρ, ὅτι ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Καὶ ἄκουσον τίφησι περὶ τῶν ἐν ἀληθείᾳ πιστεύόντων. Πάντοτε οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθὼς αὔτις χρείαν εἶχον· „Ὅσοι „γὰρ κτήτορες χωραφίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες, ἔφερον τὰς τι„μὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν πρὸς τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων· „διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ, καθότι αὔτις χρείαν εἶχεν". Ὁ πιστεύων, οὐχ ὑπερηφανεύεται, ἀλλὰ τὸν Κύριον αὐτὸν μιμούμενος, τινὶ ταπεινώσιν ἐξετρέχει, καθάπερ ἐκεῖνος. Ὁ πιστεύων, οὐ γελᾷ, ἀλλὰ πενθεῖ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας· πιστεύει γὰρ, ὅτι οἱ νυῦν γελῶντες, πενθήσονται. Οἱ πιστεύοντες, οὐ σωιτεῖσι παραχὰς, ἀλλὰ τὸν Κύριον αὐτὸν μιμούμενοι, πρᾴ-

πτα κέκτηται· αὐτὸς γὰρ λέγει· „Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμὶ „ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν". διὸ καὶ μακαρίζει τοὺς πενθοῦντας λέγων· „Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ „ κληρονομήσουσι τὴν γῆν". Ὁ πιστεύων, μισεῖ τὴν ἀδικίαν, καὶ ἀγαπᾷ τὴν Δικαιοσύνην, ἐπεὶ ὁ Θεὸς τὴν Δικαιοσύνην ἠγάπησε, τὴν δὲ ἀδικίαν ἐμίσησε. γέγραπται γάρ· „Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἀδικίαν, μισεῖ „ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν". Οἱ πιστεύοντες, οὐ μάχονται πρός τινας, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μαχομένους εἰρηνοποιοῦσι, μιμούμενοι τὸν Κύριον· τοῦτο γὰρ κἀκεῖνος ἐποίησεν· ἐχθροὺς ἡμᾶς ὄντας, εἰρηνοποίησε πρὸς τὸν ὁμοούσιον Πατέρα. Ὁ πιστεύων, πᾶσα πειρασμὸν ὑπομένει, καὶ οὐ βλασφημεῖ· πιστεύει γὰρ, ὅτι τῆς ὑπομονῆς ἄφθαρτον στέφανον δέξεται. λέγει γὰρ ὁ θεῖος Ἰάκωβος· „Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι „ δόκιμος γενόμενος, λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ „ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν". Ὁ πιστεύων, οὐκ ὀργίζεται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ, καὶ φυλάττει τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ῥηθέν, τὸ „μηδόλως ὀργίζε„ σθαι". Ὁ πιστεύων, σωφρονεῖ, καὶ οὐ μολύνει ἑαυτὸν ἐν πορνείαις, καὶ μοιχείαις, καὶ λοιπαῖς ἀκαθαρσίαις, ἀλλὰ ἁγνείαν καὶ σωφροσύνην φυλάττει· πιστεύει γὰρ, ὅτι οἱ μολύνοντες τὰ ἑαυτῶν σώματα, οὐ σωθήσονται. „πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός". Ὁ πιστεύων, οὐ σκανδαλίζει Ἀδελφὸν, ἀλλὰ πᾶσι διακονεῖ, καὶ οὐ γογγύζει, ἀλλὰ μένει ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ὑπομονῇ· πιστεύει γὰρ, ὅτι μείζονα μισθὸν λήψεται, καθὼς καὶ ὁ Κύριος λέγει· „Ὃς θέλει γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διά„ κονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔστω πάντων δοῦλος". Ὁ πιστεύων, οὐκ ἐπιορκεῖ, οὐδὲ ὀμνύει ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ τὸ ὄνομα Κυρίου· πείθεται γὰρ τῷ εἰπόντι· „Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι „ ὅλως". ὡσαύτως καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Προφήτου Μωϋσέως λεχθέν· „Οὐ λήψῃ τὸ „ ὄνομα Κυρίου ἐπὶ ματαίῳ". Ὁ πιστεύων, οὐ ῥαθυμεῖ ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ ἐν ταῖς σωτάξεσιν, ἀλλὰ πάντοτε γρηγορεῖ, καὶ ἀδιαλείπτως προσεύχεται. Ὁ πιστεύων, οὐ καταφρονεῖ τινά· πιστεύει γὰρ, ὅτι πάντες ἐν ἐπιτιμίοις ἐσμὸν, καὶ πάντας μέλλει κρίνειν ὁ Θεός· καὶ ᾧ κρίματι κρίνει τὶς, τούτῳ κριθήσεται. Ὁ πιστεύων, οὐ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν ὁδεύει, ἥτις εἰς ἀπώλειαν ἀπάγει τοὺς ὁδεύοντας αὐτὴν, ἀλλ' ὁδεύει τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδόν· πιστεύει γὰρ, ὅτι ὀλίγον λυπηθήσεται, καὶ αἰωνίως σὺν τῷ Κυρίῳ μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων ἀγαλλιάσεται. Ὁ πιστεύων, οὐκ ἀγαπᾷ τὸν Κόσμον, οὐδὲ τὰ ἐν τῷ Κόσμῳ, οὐ Γονεῖς, οὐκ Ἀδελφοὺς, οὐ Γυναῖκα, οὐ Τέκνα, οὐκ ἄλλοτι· ἀλλ' ἀγαπᾷ τὸν Κύριον μόνον, καὶ αἴρει τὸν Σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ· πιστεύει γὰρ, ὅτι χίλιαι ἡμέραι, ὡς μία ἡμέρα ἐστὶν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπω χίλιαι ἡμέραι ἀριθμηθήσονται, ὁ δὲ μέλλων αἰὼν ἀπέραντός ἐστι, καὶ ἀριθμὸν οὐκ ἔχει. Ὁ πιστεύων, οὐ μένει ἀμετανόητος ἐν ταῖς πλημμελείαις αὐτοῦ, ἀλλ' εἰ καὶ ἁμάρτοι, μετανοεῖ καὶ πενθεῖ ὑπὲρ τούτων, καὶ οὐκ ἔτι ἁμαρτάνει. Ὁ πιστεύων, οὐ σπαταλᾷ καὶ τρυφᾷ ἐν μέθαις καὶ κώμοις καὶ ᾄσμασι πορνικοῖς, ἀλλ' ἀεὶ ἔχει τὴν

μνή-

μνήμλω τȣ̃ θανάτȣ, καὶ τῆς μελλȣ́σης φοβερᾶς Κρίσεως· καὶ τȣ́των μνημονȣόντων, ἀδιαλείπτως προσȣ́χεται, ἀεὶ νηστȣει, ἐγκρατȣ́εται, καὶ ἑτοιμάζει τὰ ἔργα αὐτȣ̃ πρὸς τὴν ἔξοδον, πῶς ἀπαντήσῃ τῷ Βασιλεῖ τῆς δόξης. Ὁ πιστȣ́ων, ἀγαπᾷ τὸν Κύριον, καὶ μισεῖ τὰ πονηρά. Οἱ πιστȣ́οντες, ȣ̀ μνησικακȣ̃σιν, ȣ̀δὲ ἀποδίδουσι κακὸν ἀντὶ κακȣ̃, ἀλλ' ἀγαπῶσι τȣ̀ς μισȣ̃ντας, καὶ καλῶς ποιȣ̃σι τȣ̀ς κακοποιοῦντας αὐτȣ́ς· ȣ̀λογȣ̃σι τȣ̀ς καταρωμένȣς, καὶ τῶν διωκόντων ἀνέχονται· βλασφημȣ́μενοι παρακαλȣ̃σιν· ȣ̀δὲν κακὸν λογίζονται, ἔχȣσι γὰρ ἀγάπην ἀνόθȣτον, οἵαν ἐκέκτητο ὁ Ἀπόστολος, καθὼς λέγει· „Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, ȣ̀ψεȣ̃„δομαι, συμμαρτυρȣ́σης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεȣ́ματι Ἁγίῳ, „ȣ̀τι λȣ́πη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀȣ̀άλειπτος ὀδȣ́νη τῇ καρδίᾳ μȣ. ηὐχό„μην γὰρ, αὐτὸς ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τȣ̃ Χριστȣ̃, ὑπὲρ τῶν Ἀδελφῶν „μȣ τῶν συγγενῶν μȣ κατὰ σάρκα". Ὁποίαν εἶχε καὶ ὁ Προφήτης Μωϋσῆς, εἶπε γὰρ ȣ̀τος πρὸς τὸν λαόν· „Ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἁμαρτίαν με„γάλην, καὶ νυῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν Θεὸν ȣ̀τως, ἵνα ἐξιλάσωμαι πρὸς „τὸν Θεὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ὑμῶν. Ἐπέστρεψε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύ„ριον, καὶ εἶπε· Δέομαι, Κύριε, ἥμαρτον ὁ λαὸς ȣ̀τος ἁμαρτίαν με„γάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεȣ̀ς χρυσȣ̃· καὶ νυῦν, εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς „τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψον κἀμὲ ἐκ τῆς Βίβλȣ ἧς ἐ„γραψας". Τοιαύτην εἶχε καὶ Δαβὶδ διάθεσιν, διὸ καὶ ἔλεγε· „Μετὰ τῶν „μισȣ́ντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός". Ὁρᾶς, οἵαν εἶχον ἀγάπην οἱ ἐν ἀληθείᾳ πιστȣ́οντες; Ὁ πιστȣ́ων, ȣ̀δὲν ἐργάζεται ἐν ὑποκρίσει, ἀλλὰ πάντα διὰ τὸν Κύριον ἐργάζεται. ἔχει γὰρ τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς αὐτȣ̃ πρὸς ἐκεῖνον, καὶ παρ' ἐκείνȣ μόνȣ πιστȣ́ει μισθὸν λήψεσθαι. Ὁ πιστȣ́ων, ἀγαπᾷ τȣ̀ς ὀρθῶς πιστȣ́οντας τῷ Κυρίῳ, τȣ̀ς δὲ μὴ ȣ̀τως ἔχοντας, ἀποστρέφεται, καὶ ȣ̀κ ἀνέχεται τȣ́των, ἀλλ' ἐνδιώκει. Ὁ πιστȣ́ων, οὐ παρακȣ́ει τῶν Θείων λογίων, ἀλλ' ὡς πιστὸς πάντα μετὰ σπȣδῆς τὰ ἔργα ἐπιτελεῖ ὡς τȣ̃ Θεȣ̃ ἐργάτης. Ὁ πιστȣ́ων, ȣ̀ κολακȣ́ει, ȣ̀ προσωποληπτεῖ, ἀλλὰ πάντα ἐν ἀληθείᾳ καὶ ὀρθότητι φθέγγεται καὶ πράττει. Πιστȣ́ει τὸ ὑπὸ τȣ̃ Προφήτȣ ῥηθέν· „Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ φῶς σκότος, „καὶ τὸ σκότος, φῶς· οἱ τιθέντες τὸ γλυκὺ πικρὸν, καὶ τὸ πικρὸν γλυκύ. „Οἱ πιστȣ́οντες, ȣ̀κ ἐπαίρονται ἐν τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς κολακείαις· λέγει γὰρ ὁ Κύριος διὰ τȣ̃ Προφήτȣ· „Λαός μȣ, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, „πλανῶσιν ὑμᾶς, καὶ τὴν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσȣσιν". Ὁ πιστȣ́ων, καὶ ἀποταξάμενος τῷ βίῳ διὰ τὸν Κύριον, ȣ̀κ ἔτι τȣ́τῳ συμπλέκεται· λέγει γὰρ ὁ Ἀπόστολος· „Οὐδεὶς στρατεȣ́ομενος ἐμπλέκεται ταῖς „τȣ̃ βίȣ πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ· ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ „τὶς, ȣ̀ στεφανȣ́εται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ". Ὁ πιστȣ́ων, ȣ̀δὲν πονηρὸν καταδέχεται, ἀλλ' ὑπὲρ Χριστȣ̃ καὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνίζεται μέχρι θανάτȣ, καὶ ȣ̀ πτοεῖται. ἐπεὶ γὰρ οἱ τὰ πονηρὰ καὶ ἄȣ̀ομα ὁρῶντες καὶ καταδεχόμενοι, ὅμοιοι τȣ́τοις εἰσὶ, καὶ συναπόλλυνται αὐτοῖς, καθὼς καὶ Ἠλὶ ὁ Ἱερεȣ̀ς συναπώλετο τοῖς ὑοῖς αὐτȣ̃ παρανόμοις. Διὸ καὶ ὁ Προφήτης, κυνας ἐννεȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἐκάλεσε „κυνες ἐννεοὶ" εἰπών. Ὁ πι-

ϛεύων, ἀγαπᾷ τὸς ὀρθῶς πιϛεύοντας, καθὼς φησι πάλιν ὁ Δαβίδ· „Οὐχὶ τὸς μισοῦντάς σε, Κύριε, ἐμίσησα, ϗ ἐπὶ τὸς ἐχθρός σε ὀξε„πικόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτός. εἰς ἐχθρὸς ἐγένοντό μοι". Ὁ πιϛεύων, ἀληθεύει, ϗ ὐκ ὀξέρχεται ὐδὲν ψεῦδος ἀπὸ τῦ ϛόματος αὐτῦ, ἐπειδὴ οἱ ψευδόμενοι, ἄπιϛοι ϗ ὑοὶ διαβόλυ εἰσίν. Ὁ πιϛεύων, ὐ πλεονεκτεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλεεῖ καὶ οἰκτείρει· πιϛεύει γὰρ, ὅτι οἱ ἐλεήμονες ἐλεηθήσονται· τῶν δὲ πλεονεκτούντων οἶκυς καταϛρέψει ὁ Κύριος, ϗ ἐκεῖνοι τῇ γενεᾷ καὶ τῷ ἀκαιμήτῳ σκώληκι παραδοθήσονται. Ὁ πιϛεύων, ὐ μεταλαμβάνει ἀναξίως τῶν ἁγιάνων ϗ Θείων Μυϛηρίων, ἀλλὰ καθαίρει ἑαυτὸν ἀπὸ παντὸς ῥύπυ, ἀπὸ τῆς γαϛριμαργίας, ἀπὸ τῆς μνησικακίας, ἀπὸ ἔργων πονηρῶν, ϗ τῶν ἀσέμνων λόγων, ϗ ἀπὸ τῦ ἀφρεπῦς γέλωτος, ϗ ἐκ ῥυπαρῶν λογισμῶν, ἀπὸ παντὸς μιασμῦ, ϗ καπῆς ἐνεργείας, ϗ ὅπως ἀποδέχεται τὸν Βασιλέα τῆς δόξης. Ἐπειδὴ τοῖς ἀναξίως μεταλαμβάνουσι τῦ ἁγιάνυ σώματος ϗ Αἵματος τῦ Κυρίυ, τύτοις ἐπιπηδᾷ ὁ διάβολος, ϗ εὐδὸν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰσέρχεται, ὃν τρόπον πεποίηκε τὸν Ἰύδαν ἐν τῇ μεταλήψει τῦ δείπνυ· ὅθεν φησὶν ὁ Ἀπόϛολος· „Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ ὅτως „ἐκ τῦ ἄρτυ ἐσθιέτω, ϗ ἐκ τῦ ποτηρίυ πινέτω. ὁ γὰρ ἐσθίων ϗ πίνων „ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει ϗ πίνει· ϗ διὰ τῦτο πολλοὶ ἐν ὑμῖν ἀ„σθενεῖς ϗ ἄῤῥωϛοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί". Ὁ πιϛεύων, ὐ συκοφαντεῖ, ὐ λοιδορεῖ Ἀδελφύς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐγκωμιάζει. οἱ γὰρ ἐγκωμιάζοντες ἑτέρυς, ὅτοι ὑπὸ Ἁγίων Ἀγγέλων ἐγκωμιάζονται ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν. Οὐαὶ δὲ τοῖς λοιδορῦσι, ϗ τοῖς γράφυσι πονηρίαν· οἱ γὰρ πονηρίαν γράφοντες, ὅτως ὑπὸ πονηρῶν Ἀγγέλων ὡς κτηνῶν τετράποδα ἐλαθήσονται εἰς τὸ ὀξώτερον σκότος· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὁ πιϛεύων, τὴν ὁδὸν τῶν τῦ Θεῦ ἐντολῶν ὀρθῶς βαδίζει, ϗ ὐκ ὀκνεῖ, ὐκ ἀριϛερὰ, ὐ δεξιὰ, ὐδὲ διαϛρέφει ἐν τῇ πονηρίᾳ αὐτῦ ἑτέρυς. ὁ γὰρ διαϛρέφων, ὅτος χείρων τῦ διαβόλυ ἐϛί. διὸ ϗ λέγει ἐν τῷ Ἀββακύμ· „Ὦ ὁ ποτίζων αὐτῦ τῷ πλησίον „ἀνατροπῇ θολεραῇ, καὶ ὁ μεθύσκων, ὅπως ἐπιβλέπῃ ἐπὶ τὰ ἀπή„λαια αὐτῶν πλησμονῇ ἀτιμίας ἐκ δόξης. πίε ϗ σὺ, καὶ διασαλεύ„θητι, ϗ σείθητι". Ὁ γὰρ ἐν ἀληθείᾳ πιϛεύων, ὐκ ἐν ϛόματι καὶ ϗ γλώσσῃ πιϛεύει, ἀλλὰ τῇ καρδίᾳ. τύτυ δὲ τὰ ἔργα φανερὰ δείκνυνται. „ὐ δυύαται γὰρ πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρυς κειμένη". Ὁ γὰρ ἐν ἀληθείᾳ πιϛεύων ϗ καρδίᾳ, ὅτος ἐργάτης ἐϛίν· ὁ δὲ ἐν ϛόματι πιϛεύων ϗ ὐ καρδίᾳ, ὅτος τοῖς ἔργοις κενός ἐϛι. Περὶ ὧν ϗ ὁ Κύριος διὰ τῦ Προφήτυ λέγει· „Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς ὅτος ἐν τῷ ϛόματι αὐτῶν, ϗ „ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ". Τούτων δὲ πάντων τῶν πονηρῶν ἔργων εὔπορόν σε ὄσαν, ψυχὴ, ϗ τῶν ἀγαθῶν ἄπορον, πῶς λοιπὸν πιϛεῖν προσαγορεύσω σε; μᾶλλον γὰρ, ὡς οἶμαι, καὶ τῶν ἀπίϛων χείρων τυγχάνεις· „τὰ γὰρ Ἔθνη, τὰ μὴ Νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τῦ „Νόμυ πράττουσιν". Εἰ τοίνυν πιϛεύεις, ψυχὴ, φεῦγε τὴν ἁμαρτίαν, ϗ ὑψώσασα τὴν φωνὴν, θρήνησον ϗ ἐκφαύλισον σαυτὴν, ϗ καπάλι-

πε τὰ πονηρὰ ἔργα, ἐν οἷς μέχει τȣ νυῦ πεειεπάτησας, ϗ ασȣδασον, ἵνα ἔργοις ἀγαθοῖς ȣρεθήση ἐνώπιον τȣ Βασιλέως τῆς δόξης Χειςȣ, ἐν τῇ φοβερᾷ τῆς Κείσεως ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἀποδȣναι μέλλει ἑκάςῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτȣ. „Εἴτις γάρ φησιν ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τȣτῳ, „χȣσὸν, ἄργυρον, λίθȣς τιμίȣς, ξύλα, χόρτον, καλάμιν, ἑκάςȣ τὸ „ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκα„λύπτεται, ϗ ἑκάςȣ τὸ ἔργον τῷ πυρὶ δοκιμαθήσεται. Εἴ τινος τὸ ἔρ„γον μνεῖ, ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται· εἴ τινος τὸ ἔργον κατα„καήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, ȣτως δὲ, ὡς διὰ πυ„ρός". Ἐννοεῖ μοι, ψυχὴ ἀθλία, τὸ φοβερὸν ϗ φεικτὸν Μυςήριον, ϗ τρόμαξον ἐπὶ τȣτοις. Εἰ γὰρ πάντας ὀφείλει τὸ πῦρ δοκιμάσαι, ποῦ λοιπὸν σὺ τότε φανήσῃ, ἢ πῶς πλησιάσαι τȣτο τολμήσῃς, ἡ οἰκοδομήσασα σεαυτὶ φορτίον βαρὺ ϗ δυσβάςακτον ἀπὸ χόρτȣ ϗ καλάμης, ϗ πάσης ἑτέρας πονηρᾶς ὕλης σωωιςάμενον; οἴμοι, ψυχή! τί ποιήσεις τότε; ταῦτα μὲν τὰ πονηράσȣ ϗ φρυγανώδη τῷ ἀσβέςῳ πυρὶ κατακαήσονται, σὺ δὲ ὡς διὰ πυρὸς σωθήσῃ· ȣ γὰρ σωὶ τȣτοις κατακαυθήσῃ, ἀλλ' εἰς αἴδια μνεῖς ἐν τῷ αἰωνίῳ πυρὶ φλεγομένη, διὰ τὰ πονηρὰ ϗ χαλεπάσȣ ἐπιτηδεύματα. Ταῦτα ἓν ἐννοȣσα, προκατάλαβε, ϗ ἐγκατάλιπε τὰς πονηρίας, ἃς ἐκ βρέφȣς προσελάβȣ, ϗ ἀναίνησον ἐκ τῶν πολλῶν ϗ ἀπείρων σφαλμάτων. Καὶ ἐπίδειξαι βίȣ διόρθωσιν, ἀποβαλȣσα τὰς πονηρὰς ϗ ἐμπαθεῖς προσλήψεις, ϗ τὰς σαρκικὰς ἡδυπαθείας ἀφ' ἑαυτῆς ἀπορρίψασα, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν Θείων Ἐντολῶν, ϗ τῇ πρὸς Θεὸν εἰλικρινεῖσȣ Πίςει, ἵνα παραὐτȣ ἀξίως ςεφανωθήσῃ, ϗ τῆς τῶν Οὐρανῶν ἀξιωθήσῃ Βασιλείας· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ τȣ Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ Χειςȣ. Ὧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος, νυῦ, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Πεζῇ φράσει εἰς τὰ δώδεκα Ἄρθρα τῆς Πίςεως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πρῶτον πρέπει τὸν ἀληθινὸν Χειςιανὸν πιςȣεῖν, ϗ ὁμολογεῖν τὰ δώδεκα Ἄρθρα τῆς Πίςεως ἡμῶν τῆς Ὀρθοδόξȣ. Δȣτερον τὰ ἑπτὰ Μυςήρια τῆς Ἐκκλησίας μας· ϗ Τρίτον τὰ Χειςομίμητα ἔργα, ὧν χωρὶς, ȣδεὶς δȣνᾶται σωθῆναι.

Πρῶ-

Πρῶτον λοιπὸν φρέπει πιςεύειν εἰς ἕνα Θεὸν ἀγένητον, ἄκτιςον, ἀσώματον, ἄχρονον, Ποιητὴν τῆς Οὐρανῆς, καὶ τῆς Γῆς, τῶν Ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων. Δεύτερον πίςευε, ὅτι αὐτὸς ὁ εἷς ἀληθινὸς Θεὸς ἔχει καὶ τρεῖς Ὑποςάσεις, ὡσαὶ νὰ εἰπῇς τρεῖς μεγάλας δυνάμεις ἐξαιρέτως τῶν ἄλλων, αὐθυποςάτως, πὰς ὁποίας τρεῖς Ὑποςάσεις λέγομεν, Ἁγίαν Τριάδα. Καὶ ἡ Ἁγία Τριὰς, εἶναι εἷς μόνος Θεὸς, κατὰ τὴν ὑσίαν, καὶ κατὰ τὴν φύσιν, καὶ τρεῖς, κατὰ πὰς μεγάλας δυνάμεις αὐτῆς. Εἰς αὐτὰ τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος βαπτιζόμεθα, καὶ εἰς αὐτὰ ὀφείλομεν ἀποθανεῖν, ἤγουν εἰς Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Εἰς Πατέρα πίςευε ἀγένητον, ἄναρχον. Εἰς Υἱὸν πίςευε συναΐδιον, γεννητὸν ἀπὸ τῆς Πατρὸς μόνης· καὶ συναΐδιον καὶ ὁμότιμον, ὁμόδοξον τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ πάλιν πίςευε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Αὕτη ἐςὶν ἡ Ἁγία Τριὰς, ὁ εἷς προσκυνούμενος καὶ δοξαζόμενος Θεὸς, ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· ὥςτερ λέγομεν καὶ ἕνα ἄνθρωπον, τὸν Πέτρον, ἢ τὸν Ἰωάννην, ἢ ἄλλον τινὰ, ὅποιον σὺ θέλεις, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ εἷς ἄνθρωπος ἔχει τρεῖς μεγάλας δυνάμεις, μὲ τὰς ὁποίας ὁμοιῶται τῷ Θεῷ, καὶ διὰ τῦτο ὁ ἄνθρωπος λέγεται εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις τῦ Θεῦ. καὶ ἡ μὲν μία δυνάμις τῦ ἀνθρώπυ, εἶναι ὁ νῦς, καὶ ἀναλογεῖ τὸν Πατέρα, ἡ δὲ δεύτερα δυνάμις τῦ ἀνθρώπυ εἶναι τὸ θέλημα τὸ φυσικὸν, ὅπερ ἀναλογεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Καὶ ὁ εἷς ἄνθρωπος ἔχει ταύτας πὰς τρεῖς ἐνεργείας, ὅμως ὐ λέγονται τρεῖς ἄνθρωποι, ἀλλ' εἷς ἄνθρωπος· καὶ ὁ λόγος τῦ ἀνθρώπυ γεννᾶται ἀπὸ τὸν νῦν τῦ ἀνθρώπυ, καὶ ἡ θέλησις ἀπὸ τὸν νοῦ· ἔχει δὲ καὶ τὴν κίνησιν, καὶ ζῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ κινεῖται εἰς τὰ δόγματα τῦ Θεῦ ἀπὸ τῦ νῦ, καὶ τῦ λόγυ, καὶ τῦ πνεύματος. Ἢ ὡσαὶ ὁ Ἥλιος, ὁπῦ ἕνας εἶναι καὶ αὐτὸς, καὶ σωίςαται ἀπὸ τρία· ἔχει γὰρ τὸν δίσκον, ἔχει τὸ φῶς, ἔχει καὶ τὴν θέρμην, ὅμως λέγομεν ἕνα τὸν Ἥλιον, καὶ ὐχὶ τρεῖς. Οὕτω καθ' ὁμοιότητα καὶ ἐπὶ Θεῦ λέγομεν, Πατέρα, καὶ Υἱὸν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅμως ὐ τρεῖς Θεύς· ἀλλ' ἕνα Θεὸν κατ' ὑσίαν καὶ φύσιν, τρεῖς δὲ καὶ κατὰ πὰς ἰδιότητας· ἤγουν κατὰ τὸ ἀγένητον τῦ Πατρὸς, κατὰ τὸ γεννητὸν τῦ Υἱῦ, καὶ κατὰ τὸ ἐκπορευτὸν τῦ Ἁγίυ Πνεύματος. Πίςευε, ὅτι ἡ Ἁγία Τριὰς, ὁ εἷς Θεὸς, Δημιυργός ἐςι τῦ σύμπαντος Κόσμυ, ἀπ' οὐδενὸς πράγματος πλάσας, καὶ ἀπ' ὐδὲ μιᾶς ὕλης τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὰ ἐν τῷ Οὐρανῷ, τὴν Γῆν, καὶ τὰ ἐν τῇ Γῇ.

Πίςευε, ὅτι ὁ Λόγος τῦ Πατρὸς, ὅτε ἠθέλησεν, ὕςερον μετὰ πολὺ χιλιάδας καὶ πεντακοσίας χρόνυς, ἀφ' ὗ ἐξέπεσεν ὁ Ἀδὰμ, δι' ἄκραν αὐτῦ ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἐσυλλήφθη, δι' Ἀγγέλυ τῦ Γαβριὴλ μηνύοντος τῇ φωνῇ, καὶ ἐσαρκώθη ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μακαρίας καὶ Ἁγίας Παρθένυ, καὶ ἔπαμεν ὡς ἔμβρυον ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ἐννέα μηνὰς κατὰ τὴν φυσικὴν τάξιν· καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἀδιάβλητα πάθη ἀνέλαβε καὶ ἐβάςασε, χωρὶς μόνης τῆς ἁμαρτίας· διὰ τῦτο καὶ αὖθις ἀνδρὸς ἐσυλλήφθη ὑπὲρ φύσιν, ἵνα καταλύσῃ τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ Παρθένος ἡ Μαριὰμ, ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐσωέλαβε τὸν Κύριον τῆς δέξης. Παρθέ-

νος τὸν ἐγένησε, καὶ Παρθένος ἔμεινε· καὶ ὡσαὐτὼς ἤκουσε μόνῳ τῷ φωνῷ τῦ Ἀγγέλυ, ἀπὸ τῆς ἑνωτίσεως ἐκείνης ἐσαρκώθη ὁ Κύριος, καὶ ὅπως αἰωδίνως ἐγεννήθη. Τῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα δυνηθῶμεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν ἰδῦμεν, καὶ νὰ τὸν ἀκύσωμεν αἰσθητῶς, νὰ πιςεύσωμεν εἰς αὐτὸν, καὶ ὐχὶ εἰς τῦ διαβόλυ τὰ ἔργα, εἰς τὰ Εἴδωλα καὶ εἰς τὰ κτίσματα, καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ, τί ἔργα νὰ κάμωμεν διὰ νὰ σωθῦμεν. Ποῖα γοῦν εἶναι τὰ ἔργα τῦ διαβόλυ; Ὅσα σκοτίζουν τὸν νοῦν μας, καὶ βυθίζυσιν αὐτὸν εἰς τὸν πλάνον τῦ Κόσμυ, καὶ εἰς τὰ πάθη, ἤγουν πολυφαγίαις, πολυποσίαις, χοροὶ, ὄργανα, μέθαι, ἀργολογίαι, μετελάσματα, ἐπιορκίαι, ψευδολογίαι, αἰσχρολογίαι, συκοφαντίαι, πορνεῖαι, μοιχεῖαι, τόκοι, φόνοι, φθόνοι, δόλοι, μάχαι, σκάνδαλα, ὕβρεις, ὑπερηφανίαι, μαγεῖαι, γοητεῖαι, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα σατανικὰ ἔργα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φύγωμεν, καὶ ἀπ' ἐκείνυς ὁπῦ τὰ κάμνυσι, καὶ καταφρονῦσι τὸν Νόμον τῦ Θεῦ, ὡσαὐτὼς κάμνει ὁ διάβολος· καὶ νὰ κάμωμεν τὰ θελήματα τῦ Θεῦ, ὑχαριςοῦντες τὸ Ἅγιον αὐτῦ Ὄνομα εἰς ὅ,τι καὶ ἂν μᾶς συμβῇ. Τὰ ἔργα τῦ Θεῦ καὶ θελήματα εἶναι ταῦτα· Πρῶτον ἡ Πίςις, νὰ πιςεύωμεν αὐτὸν διὰ Θεὸν ἀληθινόν. Δεύτερον, νὰ πιςεύωμεν τὰ λόγια τῦ Εὐαγγελίυ, ὅτι Θεῦ λόγια εἶναι, καὶ ὅτι χωρὶς αὐτὰ, ὐδεὶς δυνάται σωθῆναι. Εἶπε νὰ τὸν φοβῦμεθε πλέον παρὰ Βασιλεῖς, καὶ Αὐθεντάδες, Ἄρχοντας, καὶ Γονεῖς, ὅτι ὁ φόβος τῦ Θεῦ Ἅγιος, καὶ εἶναι θεμέλιον εἰς ὅλα τὰ καλὰ ἔργα. Νὰ φοβᾶσαι, ὅτι θέλει ἔλθῃ νὰ σὲ κρίνῃ, καὶ ὅτι καθ' ἑκάςην ἡμέραν σὲ βλέπει τί κάμνεις, καὶ οἱ Ἄγγελοι γράφυσι τὰ ἔργασυ, τὰ ἐνθυμήματάσυ, τὰ διανοήματάσυ, τὰ ὁποῖα ὅλα, ὡς Κριτὴς φοβερὸς, ἔχει νὰ κρίνῃ καταλεπτῶς. Διὰ τῦτο πρέπει νὰ περνῶμεν εἰς τὸν Κόσμον τῦτον τὸν πεπλανημένον μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ νῆψιν ὑπὸ τῦ διαβόλυ, ἐπειδὴ ὁ Κόσμος ἔτος εἶναι πόλεμος, καὶ ὑπὸ τῦ διαβόλυ πολεμύμεθα νυκτὸς καὶ ἡμέρας· καὶ προσέτι ὑπὸ τῶν παθῶν πολεμύμεθα, ἤγουν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, καὶ τῦ θυμῦ, καὶ τῆς ὑπερηφανίας, καὶ μάλιςα ὑπὸ τῆς ἀγάπης τῦ Κόσμυ πολεμύμεθα, μήπως ἀφήσωμεν τὸν ἀγάπην τῦ Θεῦ, καὶ ἀγαπήσωμεν τῦτον τὸν πλανον Κόσμον. Νὰ εἶναι πεπαιδευμένοι οἱ ὀφθαλμοί μας καλῶς, νὰ μὴ βλέπωσιν εἰς ξένον κάλλος, ἢ εἰς ξένον πρᾶγμα, καὶ τὰ ἐπιθυμήσουν, ἐπειδὴ εἶναι ξένα. Ἐδικόν μας ἄλλο δὲν εἶναι, πάρεξ ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἐκείνην ὀφείλομεν ἀγαπᾶν, ἐκείνη εἶναι ἐδική μας, καὶ διατ' ἐκείνην ἐγένετο ἡ μεγάλη συγκατάβασις τῦ Θεῦ, διὰ νὰ κληρονομήσωμεν τὴν Βασιλείαν τῦ Θεῦ, καὶ νὰ λυτρωθῦμεν τῆς αἰωνίυ κολάσεως. Νὰ ἀκύωμεν λόγυς καλὺς, ἁγίυς, ὕμνυς Θεῦ, καὶ ὐχὶ τραγῴδια, αἰσχρολογίαις, ἀργολογίαις, φλυαρίαις, μωρολογίαις, βλασφημίαις, νὰ μιαίνεται ἡ ἀκοή μας, καὶ ἐκ τῆς ἀκοῆς ἡ ψυχή μας. Νὰ μὴ συναναςρέφεσαι μὲ τοιύτυς ἀνθρώπυς, ὁπῦ συντυχαίνυσι τοιαῦτα λόγια, διότι εἰς τὴν ὥραν τῦ θανάτυ μας τὰ τοιαῦτα λόγια δύεισκονται ἐμπόδιον τῆς σωτηρίας μας, καὶ ἐμποδίζυσι τὺς Ἀγγέλυς νὰ πάρωσι τὴν ψυχήν μας· καὶ παραδίδεται ἡ ψυχὴ εἰς τὰς χεῖρας τῶν δαι-

δαιμόνων ἀπὸ παραχωρήσεως Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν κόλασιν τίθεται· ἐπειδὴ τῶν δαιμόνων τὰ ἔργα ἔβλεπε, καὶ ἤκουε, καὶ ἐσωτύχαινε.

Ἃς εἶσαι ἐλεήμων, καίοντας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλεημοσύνη, καὶ ἂς εἶναι καὶ ὀλίγη. Λυποῦ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ βοήθατους, καὶ παρήγορατους καὶ μὲ λόγον, καὶ μὲ ἔργον. Τοὺς ἀδικημένους σωύτρεχε, τοὺς φυλακωμένους ἐπίβλεπε, καὶ ὅσον δυνάσαι βοήθειτους. Εἰρηνόδε μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτίου σου, καὶ τοὺς κακοὺς νουθέτει, δίδασκε, ἐπιτίμα, τοὺς δὲ καλοὺς ἀγάπα, καὶ τίμα ὡς Ἀδελφοὺς Χριστοῦ. Ἔχε ἀγάπην μὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς ἀνθρώπους, καὶ παρακάλει νὰ μὴ κολασθῇ τινάς. Ἐχθρὸν τινὰ μὴν ἔχῃς, εἰμὴ τὸν διάβολον, καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κάμνοντας τοῦ διαβόλου τὰ ἔργα. Εἰς ὅ,τι σοι ἔλθῃ, ἢ πειρασμὸς, ἢ ἀθυμία, ἢ διαβαλμὸς, ἢ συκοφαντία, μὴ γογγύσῃς, μὴ βλασφημήσῃς, ἀλλὰ δόξασον τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας. Ἐὰν ζητῇς ἐκ Θεοῦ χάριν τινὰ, καὶ δὲν σὲ ἀκούει, οἷς τρόποις οἶδεν ὁ προγνώστης τῶν μελλόντων, μὴν ἀθυμήσῃς· ἀλλ' ἐὰν εἶναι τὸ παρακάλεσμα Οὐράνιον καὶ σωτήριον, μὴ τὸ ἀφήσῃς, ἀλλὰ πάντοτε παρακάλει, ἕως οὗ νὰ τὸ ἀξιωθῇς· εἰδὲ καὶ εἶναι γήϊνον, ἢ σαρκικὸν, πρόσεχε μὴ βαρυύῃς τὸν Θεόν. Νήστευε τὰς Τετράδας, καὶ τὰς Παρασκευὰς τὰς ὡρισμένας ὅλου τοῦ χρόνου, καὶ μήτε διὰ Μητροπολίτην, μήτε διὰ Πατριάρχην, μήτε διὰ συγγενῆ, μήτε διὰ φίλον μὴ χαλάσῃς τὴν νηστείαν τῆς Τετράδος, καὶ τῆς Παρασκευῆς. Ὁμοίως καὶ τὰς τέσσαρας Ἁγίας Τεσσαρακοστάς· τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, χωρὶς λάδι τὸ μαγείρευμα, χωρὶς κρασὶ, Δευτέραν, Τρίτην, Τετράδα, Πέμπτην, καὶ Παρασκευήν· αὐτὰς τὰς πέντε ἡμέρας ποίει ἐνάτην, ἤγουν νὰ τρώγῃς τὸ βράδυ, μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν· ὅλην ἴσια τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, ἔξω ἀπὸ Σάββατον, καὶ Κυριακήν. Μίαν φορὰν νὰ τρώγῃς ὀψάριον τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὴν Ἑορτὴν μόνον· μήτε τῶν Βαΐων νὰ φάγῃς, μηδὲ ὅλον τὸν χρόνον, Τετράδα, καὶ Παρασκευήν· πλὴν ταῖς μεγάλαις Ἑορταῖς, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, εἰς τὸ Γεννέσιον, καὶ εἰς τὰς ἑπτὰ τοῦ Ἰωαννουαρίου· ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Ἀποτομὴν, καθὼς πύραμεν γεγραμμένον εἰς διαφόρων νομίμων Βιβλία, καὶ τῶν Ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων, καὶ Πρωτοκορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἐν τῇ Πεντηκοστῇ· ἐν ταύταις γὰρ ὁ καταλύων, ἀνεύθυνος ἔστω. Καὶ ὡς φησὶν ὁ μέγας Ἀθανάσιος· „Μὴ καταλύειν νηστείαν ἐν ἰχθύσιν, εἰμή πως ἐπὶ νόσῳ „βεβάρησαι, ἤγουν Τετράδα, καὶ Παρασκευήν· ὁ γὰρ καταλύων ταύ„τας, συσταυροῖ τὸν Χριστὸν, ὥσπερ καὶ Ἰουδαῖοι· ἐν γὰρ τῇ Τετράδι „παρέδωκαν αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ Παρασκευῇ ἐσταύρωσαν". καὶ ἐν τούτῳ ὀφείλει πᾶς εὐσεβὴς Χριστιανὸς φυλάττειν ταύτας. Ταῖς δὲ ἄλλαις Σαρακοστᾶς, τρεῖς ἡμέραις φύλαττε, Δευτέραν, τετράδα, καὶ παρασκευὴν νὰ μὴ καταλύῃς οἶνον καὶ ἐλαίου, ἤγουν τῶν Χριστιγεννῶν τὴν Τεσσαρακοστὴν, καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων· τῆς δὲ Παναγίας τὴν Τεσσαρακοστὴν φύλαττε, ὡσαὶ καὶ τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστήν. Τὴν Ἐκκλησίαν

σε συύτρεχε ἀπὸ ψυχῆς, καὶ μὴ δὲ σωτυχαίνῃς τίποτε κοσμικὸν πρᾶγμα μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ σέκεσαι μὲ δύλάβειαν καὶ φόβον Θεῦ.

Πίσδυε, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας μας ὁ Χρισὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν ἐσαυρώθη κατὰ τὶω σάρκα καὶ ἔπαθε, καὶ ἐβασανίδη, καὶ ὅλα τὰ ὑπέμεινε διὰ νὰ μᾶς σώσῃ, νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος μας ὅλον, νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῦ διαβόλυ. Πίσδυε, ὅτι εἰς τὸν Σταυρὸν ἀπέθανεν ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἐχωρίδη ἡ παναγία τυ ψυχὴ, ὡσαὶ χωρίζεται καὶ ἡ ἐδική μας ψυχὴ ἀπὸ τὸ κορμί μας εἰς τὶω ὥραν τῦ θανάτυ· καὶ ἡ Θεότης, ὡς ἀχώρισος, καὶ ἀπερίχραπτος, ἔμεινε μὲ τὸ νεκρὸν κορμί· διὰ τῦτο καὶ ἐλογχόδη τὸ Παναγιόν τυ Σῶμα νεκρὸν, καὶ ἔρρόδσαν δύο πηγαὶ, Αἷμα, καὶ ὕδωρ, ὡς ἐκ Θείῦ καὶ ζωοποιῦ Σώματος, καὶ ὄχ ὡς ἁπλῦ ἀνθρώπου σῶμα. Ὁμοίως καὶ αὐτὴ ὅλη ἡ Θεότης, ὡς ἀχώρισος, καὶ μετὰ τῆς ψυχῆς ὅλη ἦτον καὶ εἰς τὸν Ἅδλω κάτω. Καὶ ὡσαὶ εἰς τὶω γλῶ, φορῶν τὸ σῶμα, καὶ ἄνθρωπος τέλειος ὑπάρχων ὁ Θεὸς, πλησιάζοντες τὸ Σῶμα οἱ ἄνθρωποι, ἐπλησίαζον τὸν Θεὸν, ὅπω καὶ εἰς τὸν Ἅδλω αἱ ψυχαὶ, πλησιάζοντες τὶω ψυχὶω τῦ Κυρίυ, προσεπλησίαζον τὶω Θεότητα. Καὶ τότε εἰς τὸν Ἅδλω, ὅσοι ἦκεσαν τὶω διδαχὶω τυ, καὶ εἶδαν τον, καὶ ἐπροσκυνήσαν τον, καὶ ἐπίσδυσαν τον, ἐκείνυς ἀνέσησε. Καὶ τότε μετὰ τελαύτα τρεῖς ὥρας, ὅπῦ ἔκαμεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἅδλω, πάλιν ἦλθεν ἡ ψυχή τυ μέσα εἰς τὸ παναγιον Σῶμα, καὶ δύρέδη τὸ παναγιον ἐκεῖνο Σῶμα ἄφθαρτον, ἠλλοιωμένον ἀπὸ τῆς παχύτητος τῆς σαρκός· καὶ εἰσελδῦσα ἡ ψυχὴ, ἀνέσησεν αὐτὸ ὅλη αὐτὴ ἡ Θεότης μετὰ τῆς ψυχῆς, καὶ τῦ σώματος, πλὶω τὸ Σῶμα ἀπὸ φθορᾶς ἐτράπη εἰς ἀφθαρσίαν, ὅλον ἠλλοιωμένον τὶω καλὶω, καὶ Θείαν ἀλλοίωσιν. Καὶ ἐποίησε μετὰ τὶω Ἀνάσασιν τεσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τῶν Ἀποσόλων, καὶ ἐφαίνετο εἰς αὐτὺς ὁσάκις ἤθελε· καὶ μετὰ τὶω Ἀνάσασιν ἔφαγε, καὶ ἔπιε μὲ τὺς Ἀποσόλυς, διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὶω Ἀνάσασίν τυ, ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα ὁπῦ ἐφόρει, αὐτὸ ἀνέση καὶ ὄχ ἄλλο· καὶ ἐφαίνη εἰς τὺς Ἀποσόλυς σύδεκα φοραῖς μόνον. Καὶ μετὰ τεσαράκοντα ἡμέρας, εὔγαλε τὺς Ἀποσόλους ἔξω ἀπὸ τὶω Ἱερυσαλὴμ, εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ ἐκεῖ τὺς ἐδίδαξε, καὶ ἐσήμειξέ τυς, καὶ τὺς ἀπέσειλεν εἰς τὰ Ἔθνη διδάσκειν, καὶ βαπτίζειν. Εἶτα δύλογήσας αὐτὺς νεφέλη φωτεινὴ ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ Ἄγγελοι πλῆδος ἄπειρον, καὶ Ἀρχάγγελοι φωτεινοὶ ἠκολύδουν, ὑμνοῦντες, δοξάζοντες, δύχαριστοῦντες, καὶ δύλογοῦντες τὶω ἄκραν συγκατάβασιν τῦ Κυρίυ, καὶ τὶω Θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Καὶ ὅπως ἀνέβη ὁ Κύριος εἰς τὶω πρώτὶω τυ δόξαν, καὶ εἰς τὺς Θρόνυς τὺς Θείῦς, καὶ ἐπροσκυνήδη ὑπὸ πάσης Ἀρχαγγελικῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· καὶ προσκυνεῖται, καὶ προσκυνηδήσεται εἰς τὺς ἀπεράντυς αἰῶνας. Καὶ πάλιν πίσδυε, ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος μετὰ τῦ σώματος, καδὼς ἀνελήφδη σὺν δόξῃ, ὅπω μετὰ δόξης μεγάλης μέλλει καταβλῦαι ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, νὰ κείνῃ ζῶντας καὶ νεκρὺς, καὶ ἑκάσῳ νὰ δώσῃ τὸν τόπον τυ κατὰ τὰ ἔργα τυ. Πίσδυε, ὅτι τότε μέλλει νὰ σαλπίσῃ ὁ Ἄγγελος, καὶ νὰ ἀνασηδῇ πᾶσα ἡλικία τῶν ἀνθρώπων τῶν δύ-

σε-

σεβῶν. Καὶ τῶν μὲν ἀσεβῶν τὸ γένος, ὅσοι δὲ ἐπίστευσαν τὸν Χριστὸν διὰ Θεὸν ἀληθινὸν, θέλει τοὺς κατεβάσει ὁ πύρινος ποταμὸς ὡς ἄχυρον εἰς τὸν αἰώνιον κόλασιν, νὰ μὴν ἰδοῦσι τὴν Βασιλείαν τοῦ Κυρίου. Μόνοι γοῦν οἱ Χριστιανοὶ θέλουσι σαθῆ εἰς τὴν Κρίσιν, νὰ δώσουσιν ἐξέτασιν ἀκριβῆ, πῶς ἐφύλαξαν τὸ Βάπτισμάτος, τὴν σφραγῖδα τοῦ Μύρου, τὴν Θείαν Κοινωνίαν, τὰς Ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ, καὶ πῶς ἐτίμησαν τὸ Αἷμάτου, ὅπου ἔχυσε δι' ἡμᾶς.

Καὶ οἱ μὲν τὰ καλὰ πράξαντες, νὰ χωρεσθῶσιν ὡς πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Χριστοῦ· οἱ δὲ τὰ κακὰ πράξαντες, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ πάρῃ καθ' ἕκαστον μέρος τὴν πρεπουσίαν ἀπόφασιν· ὥστε οἱ μὲν δίκαιοι μετὰ τοῦ Θεοῦ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς χαρᾶ καὶ ἀγαλλιάσει μεγάλῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ εἰς Κόλασιν αἰώνιον. Πίστευε, ὅτι μήτε ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἔχει τέλος, μήτε ἡ κόλασις τῶν ἀνόμων καὶ τῶν ἀσεβῶν ἔχει τέλος, ἀλλὰ καὶ ἡ Βασιλεία καὶ ἡ Κόλασις ἀτελεύτητος, καθὼς ὁμίλει ὁ Κύριος· „ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται".

Αὐτὰ λέγονται Κεφάλαια, καὶ Ἄρθρα τῆς Πίστεως ἡμῶν. Ἔχομεν δὲ καὶ ἑπτὰ Μυστήρια, καὶ χρεωστεῖ ἕκαστος Χριστιανὸς νὰ τὰ ἠξεύρῃ, καὶ νὰ τὰ ὁμολογῇ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἵνα ἀπὸ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ σωθῶμεν, ἤγουν ά. Τὸ Βάπτισμα, καὶ παραγγέλλει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὅτι καὶ οἱ γονεῖς τοῦ Παιδίου, καὶ ὁ Ἱερεὺς θέλει νὰ εἶναι νηστεῖς εἰς τὴν Βάπτισιν, καὶ νὰ εἶναι καὶ ὥρα πώποτε (χωρὶς ἀνάγκης μεγάλης) πλὴν τῆς Λειτουργίας· ἢ ὡσαὶ λειτουργήσῃ, παρεύθυς νὰ τὸ βαπτίσῃ μετὰ προσοχῆς μεγάλης καὶ φόβου Θεοῦ· νὰ διαβάσῃ ὁ Ἱερεὺς τὰς εὐχὰς, καὶ τοὺς ἀφορισμοὺς τῆς Βαπτίσεως, καὶ τίποτας γονεῖας ἔργον, ἢ ἄλλο τὶ ποιοῦτον νὰ μὴ χωρήσῃ ἐκεῖ. β'. Μετὰ μεγάλου Μύρου νὰ τὸ ἀλείψῃ, κατὰ τὴν ἁγίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ὄχι μετὰ ἄλλου μύρου. γ'. Εἶναι ἡ Ἁγία Κοινωνία, τὸ φρικτὸν Μυστήριον· τὸ ὁποῖον Μυστήριον, ἐὰν τὸ τιμῶμεν καθὼς χρεωστοῦμεν, φοβεροὶ ἠθέλαμεν ἦθε κατὰ δαιμόνων καὶ ἐχθρῶν τῆς Πίστεως τῶν ἀνθρώπων. δ'. Ὁ πρῶτος Γάμος, ὁ ὁποῖος Γάμος, ἐπειδὴ εἶναι Μυστήριον, νὰ λείπουσι καὶ ὄργανα, καὶ μέθαι, καὶ πολυφαγίαι, καὶ ἀργολογίαι, καὶ πᾶσα τοῦ σατανᾶ ἐνέργεια, καὶ νὰ εἶναι δοξολογία καὶ εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. ε'. Μυστήριον ἡ Ἱερωσύνη, καὶ θέλει νὰ εἶναι καθαρὰ, Ἀγγελική, ἀδωροδόκητος. ς'. Μυστήριον, τὸ Εὐχέλαιον, διὰ ἑπτὰ Ἱερέων. ζ'. Τὸ μέγα καὶ Ἀγγελικὸν χρῆμα, ὅπερ λέγεται Μετάνοια, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἶναι καθαρὸν, καὶ ἀπάραχον ἀπὸ τὰ ζιζάνια τοῦ Κόσμου, ἤγουν ἀπὸ τὰ ἀμπέλια, χωράφια, σπίτια, βίους, χρήματα καὶ κτήματα, τὰ ὁποῖα συγχύζουσι τὸν νοῦν. Καὶ τοῦτο τὸ Σχῆμα, ἐὰν τὸ τιμήσῃ τινὰς ὡσαὶ πρέπει, ὑπερβαίνει καὶ τὴν Ἀγγελικὴν ἀξίαν. Διότι, ἂν εἶναι δυνατὸν, κἂν εἰς τέλος ὁ Χριστιανὸς ἂς γένῃ Καλόγηρος, διότι ὡσαὶ δεύτερον Βάπτισμα εἶναι.

Εἶναι καὶ Ἁμαρτίαι θανάσιμαι ἑπτά, αἱ ὁποῖαι χωρίζουσι τὸν ψυχὸν ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν παραδίδουσι τῷ διαβόλῳ, καὶ αὗται αἱ ἁμαρτίαι εἶναι ὡσαὶ ρίζαι καὶ μητέρες τῶν ἄλλων ἁμαρτιῶν. Καὶ α'. Ἁμαρτία εἶναι ἡ Γαστριμαργία, καὶ ἡ Μέθη, καὶ τὰ ἄλλα διαβολικὰ ἔργα, ὅσα ἀκολουθοῦσι τὸν Γαστριμαργίαν καὶ τὸν Μέθων. β'. Ἁμαρτία εἶναι ἡ Πορνεία, ἡ μαλακία, ἡ μοιχεία, ἡ ἀρσενοκοιτία, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τὰ ἀκόλουθα τούτῃς. γ'. Ἁμαρτία, ἡ Κλεψία, ἡ ἁρπαγὴ, ἡ ἀδικία, ἡ ἱεροσυλία. δ'. Ἁμαρτία, ὁ Φόνος. ε'. Ἁμαρτία, ἡ Φιλαργυρία. ϛ'. Ἡ Μνησικακία, ἡ Ὀργὴ, ὁ θυμός. ζ'. Ἁμαρτία εἶναι ἡ Ὑπερηφανία, ἡ ὕβρις, καὶ ἕτερα. Ἄπεχε τῶν τοιούτων, ὡσαὶ τοῦ πυρὸς, ὦ Χριστιανέ.

Εἶναι καὶ ἑπτὰ Ἀρεταὶ, αἵτινες εἰσὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν μητέρες, καὶ εἶναι αὐτιφάρμακα πρὸς τὰς ἑπτὰ Ἁμαρτίας. α'. Ἀρετὴ εἶναι ἡ Ἐγκράτεια, ἤγουν ἡ ἀποχὴ παντὸς κακοῦ, ἡ φύλαξις τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς ἀκοῆς, τοῦ σώματος, αὐτὰ λέγονται Ἐγκράτεια. β'. Ἀρετὴ εἶναι ἡ Σωφροσύνη, ἡ ἁγνεία, ἡ παρθενία, ἡ φύλαξις τοῦ σώματος. γ'. Ἀρετὴ, ἡ Ἐλεημοσύνη εἰς αἰχμαλώτους, εἰς πτωχοὺς, εἰς Ἐκκλησίαις. δ'. Ἀρετὴ, ἡ Ὑπομονὴ διὰ τὸν Θεὸν, καὶ ἡ κατὰ Χριστὸν τοῦ Νόμου Ὑπακοή. ε'. Ἀρετὴ, τὸ Μῖσος τῶν γηΐνων πραγμάτων, καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ Κόσμου. ϛ'. Ἀρετὴ, ἡ Χριστομίμητος Ταπείνωσις. ζ'. Ἀρετὴ, ἡ κατὰ Θεὸν Ἀγάπη εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, καὶ ἡ εἰρήνη. Αὐτὰ τοίνυν χρεωστοῦμεν νὰ φυλάγωμεν μέχρι θανάτου καὶ νὰ τὰ κάμνωμεν· ὅτι εἴτις δὲν τὰ κάμνει, ψευδὲς ἔχει τὸ ὄνομα καὶ λέγεται Χριστιανός. Πρόσεχε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ μὴ γελάσῃς, ἀπὸ τὴν Λειτουργίαν μὴ λείψῃς, εἰς τὰς Ἑορτὰς τῶν Ἁγίων πήγαινε, ὅπου δοξάζεται ὁ Θεὸς, καὶ εἶναι ὑπαξία καὶ φόβος Θεοῦ, καὶ δὲν συμπαθαίνουσιν· εἰ δὲ καὶ συμπαθαίνουσι, σὺ πρόσεχε, καὶ λέγε μέσα σου τὸ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν. Ὅταν ἀθυμήσῃς ἐσὺ, ἢ καὶ ἄλλος Χριστιανὸς, δράμε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς ὁποίαν ἔχεις Πίστιν περισσοτέραν, καὶ ἂς ψάλωσι Παράκλησιν, καὶ ἂς ὑψώσωσι Παναγίαν, καὶ ἂς ποιήσωσιν ἀπόνιμμα ἀπὸ λείψανα Ἁγίων, καὶ ἀπὸ τὰς Ἁγίας Εἰκόνας, ἢ καὶ Εὐχέλαιον, ἢ Τεσάγιον ψάλε. Πρόσεχε καὶ τοῦτο, νὰ ἐξομολογήσαι τὰς ἁμαρτίας σου εἰς ἄνδρα Πνευματικὸν, καὶ νὰ μεταλαμβάνῃς τὰ Θεῖα Μυστήρια, τὸν χρόνον τέσσαρες φορᾶς· καὶ ἔχε Πίστιν καὶ ἐλπίδα βεβαίαν νὰ σωθῇς, καὶ ὁ Θεὸς σώσει καὶ σὲ, καὶ πάντας ἡμᾶς, διὰ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὦ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΝΑ ΟΡΟΥΣ
ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

Περὶ τῆς Ἁγίας Συμπάξεως, τουτέστι τῆς Ἀκολουθίας, καὶ περὶ τοῦ μὴ καταπείνειν, καὶ μνησικακεῖν.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πάντοτε ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος μᾶς παρακινεῖ, καὶ μᾶς προσάσει εἰς ὅλον τὸν Ἅγιον Γραφὸν, νὰ τρῶμεν, καὶ νὰ φυλάττωμεν ἀόκνως, καὶ μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν τὰς Θείας Ἐντολὰς, καὶ παραγγελίας τοῦ Θεοῦ· ἐξόχως δὲ ἡ παραίνεσις καὶ νουθεσία τοῦ Προφήτου Δαβὶδ, ὁπὸ ἀναγινώσκομεν καὶ ψάλλομεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, μᾶς παρακινεῖ καὶ καὶ μᾶς ἀναγκάζει περισσότερον· διότι αὕτη ἡ Βίβλος τῶν Ψαλμῶν μᾶς παιδεύει περὶ Πίστεως, καὶ μᾶς νουθετεῖ πρὸς Θεοσέβειαν, ἤγουν πῶς νὰ προσκυνοῦμεν καὶ νὰ τιμῶμεν τὸν Θεόν. Αὕτη μᾶς διδάσκει πρὸς σωφροσύνην, καὶ μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ μᾶς διηγεῖται περὶ Κολάσεως, καὶ Φόβου, καὶ Κατανύξεως, περὶ Ἐγκρατείας, περὶ Μετανοίας, περὶ Συμπαθείας, περὶ Ἀγάπης Θεοῦ, περὶ Ὑπομονῆς, περὶ Ἁγνείας, τουτέστι Καθαρότητος καὶ Παρθενίας, περὶ Μακροθυμίας, περὶ Νηστείας, περὶ Ἐλεημοσύνης, διότι ἡ Προσευχὴ καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Θείων Γραφῶν, ὁπὸ τὰς ἀναγνώθει καὶ τὰς διαβάζει κανεὶς μὲ ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν, εἶναι Μήτηρ πασῶν τῶν Ἀρετῶν. Ἐπειδὴ διὰ μεν τῆς προσευχῆς λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος κάθε ζήτημα καὶ χάριν ἀπὸ τὸν Θεόν· διότι λέγει αὕτη ἡ Βίβλος τῶν Ψαλμῶν, τουτέστι τὸ Ψαλτήριον· „ἐν Ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν" ἤγουν εἰς τὰς Ἐκκλησίας δοξολογεῖτε τὸν Θεόν· καὶ „ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω σε". Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Προφήτης, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ, μᾶς παραγγέλλει, καὶ προσάσει μας νὰ δεώμεθα, καὶ νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν πάντοτε, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, μὲ προσευχὰς καὶ δεήσεις, καὶ λέγει· „Σχολάσατε καὶ γνῶτε, „ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεός". διότι χωεὶς νὰ χολάσῃ κανεὶς καὶ νὰ πολυκαιρίσῃ εἰς τὰς προσευχὰς καὶ εἰς τὰς θείας ἀναγνώσεις τῶν Γραφῶν, δὲν δυνάται ὅτε τὰ ζητήματά του νὰ λάβῃ, ὅτε τὸν Θεὸν νὰ καταλάβῃ κατὰ ἀλήθειαν. Ἐπεὶπερ, ἐὰν εἰς ταῖς φθαρταῖς τέχναις τοῦ Κόσμου τούτου, οὐ δὲν χολάσῃ καὶ νὰ λείψῃ κανεὶς ἀπὸ κάθε λογῆς φροντίδα, δὲν δύνεται νὰ μάθῃ ὀλίγον τίποτες ἀπὸ τὸν τέχνην ὁπὸ ἐπιχειρεῖθη, πόσῳ

σῳ μᾶλλον ἐκεῖνος, ὁπῦ θέλει νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν, ϗ θέλει νὰ διαρεσήσῃ τὸ ὄνομάτυ τὸ Ἅγιον, ϗ νὰ καπορθώσῃ τὰς Ἁγίας τυ παραγγελίας, φρέπει νὰ χολάζῃ ϗ νὰ δέεται φρὸς τὸν Θεὸν θερμῶς ϗ σπυδαίως ἕως τέλυς τῆς ζωῆς τυ, νὰ ἔχῃ τὶ ψυχὶ τυ φρὸς τὸν Θεὸν ἐπτερωμένη; Δεν βλέπεις τυς Ἄρχοντας ϗ Ἐξυσιαστὰς, ὁπῦ λαμβάνουν τὰς φροσκαίρυς ἐξυσίας ταύτας, πῶς, ὅταν εὕρουν καιρὸν νὰ κάμουν καενὸν τυς θέλημα, ἀναγκάζονται ἀπὸ τὸν λογισμόν τυς ὡσὰν ἀπὸ πυρὸς, ϗ σπυδάζει καθ' ἑαυτὸς ἀπ' αὐτυς, ϗ λέγει· ἕως ὁπῦ ἔχω τὶ ἐξυσίαν, ἕως ὁ ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ χέειμυ νὰ φροσάσω καὶ νὰ μὲ ἀκύσουν, ἕως ὁ ὁπῦ μὲ ὑποτάσσονται πάντες ἐν εὐκολίᾳ, ἂς πλυτήσω, ἂς κτίσω ὀσπήτια, ἂς ἀποκτήσω μυλάρια, ἂς φυτεύσω ἀμπελῶνας, ἂς πλατυύσω, ϗ ἂς αὐξήσω ὅλαμυ τὰ τίποτες· ἂς φρολάβω τὸν καιρὸν, πεὶν νὰ ἀλλάξουν τὰ φράγματα καὶ ὁ καιρὸς, ἂς μὶ ἀναμείνω, ἂς μὶ ἀμελήσω, διότι δὲν ἠξεύρω τί θέλει γενῇ ἕως τὶ αὔριον.

Ἀπὸ τύτυς ϗ τοιύτυς λογισμὺς οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων, ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ τῶν δαιμόνων ϗ παρακινύμενοι ϗ βιαζόμενοι, σπυδάζουν εἰς τὺς πειρασμὺς, ϗ εἰς ταῖς μέριμναις συμπνιγόμενοι, ϗ δὲν ἠμπορουῦν ποτὲ τυς νὰ τελεσφορήσουν, ἢ νὰ κάμνουν καενὸν καλὸν διὰ τὶ ψυχὶ τυς· ὅτε τὺς μέλλει νὰ συλλογιθοῦν ποτὲ περὶ ψυχῆς, ἢ νὰ ἐνθυμηθοῦν περὶ θανάτυ, ἢ περὶ Κολάσεως ϗ Κρίσεως, ἀλλ' ὅλως δὶ ὅλου δὲν γνωρίζουν τὺ λόγου τυς, ὅτε ἠξεύρουν τί κάμνουν, ἀλλὰ πλανῶνται καὶ πλανῶσι. Καὶ ἐὰν ἦτον μόνον εἰς τόσον, ὀλίγον ἤθελον εἶναι τὸ κακὸν, ἀλλὰ μισῦμεν ἑαυτὸν τὸν ἄλλον, ϗ ὑβρίζομεν, ἐπιβουλεύομεν, ϗ φθονῦμεν, ϗ κατακρίνομεν, ϗ ἐγκαλῦμεν, ϗ κανεὶς ἀπὸ λόγυ μας δὲν φροσέχει, ὅτε βλέπει ταῖς ἐδικαῖς τυ ἁμαρτίαις· κανεὶς δὲν μεριμνᾷ ὅτε λογιάζει διὰ τὰ φορτία τῶν ἐδικῶν τυ ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν γειτόνων μας τὰς ἁμαρτίας βλέπομεν ἀκριβῶς. Ἕως εἰς τὸν λαιμὸν ἐμπαίνομεν εἰς τὶ λάσπιν τῆς ἁμαρτίας, ϗ τίποτες δὲν βάνομεν εἰς τὸν νοῦ μας περὶ τύτυ ἕως τὰ γερατεῖα. Περὶ τῶν ἄλλων μεριμνῶμεν ϗ ἐννοιαζόμεθε, ϗ ὅτε ὅταν γηράσωμεν δὲν ἐξετάζομεν τὰ ἐδικά μας κακὰ τὰ μεγάλα, καὶ θανάσιμα, ὅτε τὰ βλέπομεν, ὅτε τὰ συλλογιζόμεθεν. Ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν μας, δὲν ἠμπορῦμεν νὰ σηκώσωμεν τὶ κεφαλὶ μας νὰ ἰδῦμεν τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὺ γειτόνυ μας τὰ παραμικρὰ ἁμαρτήματα ἐρευνῦμεν ϗ ἐξετάζομεν. Ὑπὸ τὺς πόδας τυ ἐχθρῦ καταπατύμεθα, ϗ πάλιν δὲν ἐντρεπόμεθα· κανὸν δὲν λυπύμεθα, τινὰ δὲν εὐλαβύμεθα, ἀλλὰ τὺς πάντας δαγκάνομεν, τὺς πάντας κατατρώγομεν, τὺς μικρὺς καὶ τὺς μεγάλυς, τὺς αἰτίυς καὶ τὺς ἀναιτίυς, τὺς Ἱερεῖς καὶ Διδασκάλους ἡμῶν, ἐκείνυς ὁπῦ μᾶς ὁδηγοῦν, καὶ ὁπῦ μᾶς κουθετῦν, ἐκείνους ὁπῦ μᾶς παραινῦν, καὶ μᾶς ἐπιστρέφουν. Καὶ διὰ τῦτο ἔρχεται ἡ ὀργὴ τῦ Θεῦ εἰς ἡμᾶς, ϗ διὰ τῦτο παιδευόμεθε, ϗ παραδιδόμεθεν εἰς πολλὰς θλίψεις ϗ κινδύνυς, διὰ τὶ τύφλωσιν ϗ ἀγνωσίαν, ὁπῦ μᾶς κρατεῖ· διότι πολὺ εἶναι ἡ ἐδική μας τύφλωσις, πολὺ εἶναι ἡ ὀκνηρία ϗ ἀμέλειά μας. Καὶ κἀμμία

κα-

καταΰξις δὲ εἶναι εἰς τὸ λόγυ μας, ὅτε φόβος Θεοῦ, ὅτε διόρθωσις, ὅτε μετάνοια, ἀλλ' ὅλως δι' ὅλυ ὁ νοῦς μας εἶναι εἰς τὰ φαγοπότια καὶ εἰς μέθαις, καὶ πορνείαις, καὶ περνοῦμεν τὸν ζωόν μας ὅλον εἰς χορὸς καὶ παιγνίδια καὶ πιπαλήματα ἀλόγων· εἰς πηδήματα καὶ παλαίσματα, καὶ εἰς ἄλλα διαβολικὰ καμώματα· εἰς αἰσχρολογίαις καὶ ἀργολογίαις, καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔργα τοῦ διαβόλυ ἀσχολοῦμεν καὶ δὲ ἀμελοῦμεν, ὅτε σνοχωρούμεθα ὅλον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καταφρονοῦμεν καὶ φαγητοῦ, καὶ πιοτοῦ, καὶ ὀσπιτίυ, καὶ πασῶν τῶν ἀναγκαίων ἡμῶν ὑπηρεσιῶν διὰ ταῦτα· καὶ εἰς τὸν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὸν προσόχον καὶ τὸν ἀνάγνωσιν τῶν θείων Γραφῶν, ὅτε μίαν ὥραν δὲ θέλομεν νὰ σαθοῦμεν μὲ προθυμίαν καὶ ὀλάβειαν, ἀλλὰ σπουδάζομεν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν Ἁγίαν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν, ὡσὰν ἀπὸ φωτίαν. Καὶ ἐὰν λάχῃ καὶ εἶναι ἡ περικοπὴ τοῦ Ἁγίυ Εὐαγγελίυ περισσοτέρα, ἀγανακτοῦμεν καὶ συχνογυρίζομεν καὶ μεγάλως σνοχωρούμεθεν· ἐὰν δὲ καὶ ὁ Ἱερεὺς, ὅπου ψάλλει τὸν Ἀκολουθίαν, ὀξαπλώσῃ αὐτὸν ὀλίγον, καὶ ἀργοπορήσῃ παραμικρὸν, σκυθρωπάζομεν καὶ βαρυόμεθε καταπαύω τυ. Ὅταν δὲ προσφέρῃ τὸν ἀναίμακτον Θυσίαν, τυτέστι τὸν Ἁγίαν Λειτουργίαν, ἐὰν ἀργοπορήσῃ ὀλίγον, ἀμελοῦμεν καὶ νυσάζομεν καὶ χασμόμεθε, καὶ σπουδάζομεν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν προσόχον, ὡσὰν ἀπὸ Δικασηρίυ· καὶ ἀναγκαζόμεθεν ὑπὸ τοῦ διαβόλυ νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὰ κακά μας ἔργα, καὶ εἰς ταῖς ἀσωτίαις, ἤγουν εἰς τὰ φαγοπότια, εἰς πορνείαις καὶ μοιχείαις καὶ ἀρσενοκοιτίαις, καὶ ἄλλαις αἰσχραῖς πράξις.

Πολὺ εἶναι ἡ ἀμέλεια καὶ ἡ ὀκνηρία μας, Ἀδελφοί μυ ἀγαπητοὶ, διότι αὖ καὶ νὰ χρεωσοῦμεν νὰ σέκωμεν εἰς πᾶσαν προσόχον μὲ μεγάλον προσοχὸν καὶ σπουδὸν, ὀξόχως δὲ εἰς τὸν θείαν Ἱερυργίαν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, χρεωσοῦμεν νὰ τὸ κάμνωμεν τοῦτο, νὰ σέκωμεν μὲ φόβυ καὶ τρόμυ ἔμπροσθεν τοῦ Δεσπότυ Χρισοῦ εἰς τὸν ὥραν ταύτης τῆς θείας Προσόχῆς. Ἡμεῖς δὲ ταύτον ὁ προσφέρομεν μὲ καθαρὸν καὶ ἄδολον δέησιν, καὶ μὲ σωτετειμμένον καὶ τεταπεινωμένον καρδίαν, ἀλλὰ ταῖς κρίσες καὶ ταῖς κυβέρνησες τῶν πολλῶν καὶ ματαίων φραγμάτων, εἰς τὸν ὥραν τῆς θείας Λειτυργίας δὲ εἰσκομεν νὰ ταῖς κάμωμεν· καὶ ἄλλοι μὲν δὲ συλλογίζονται, ὅτε ἐντοιάζονται μὲ τί λογῆς καθαρότητα καὶ μετάνοιαν τοὺς πρέπει νὰ προσέλθοω νὰ μεταλάβοω τῶν ἀχράντων καὶ φρικτῶν Μυστηρίων ἐκείνων, ἀλλὰ συλλογίζονται μὲ τί λογῆς φορέματα νὰ σολιθοῦν· καὶ ἄλλοι πάλιν δὲ θέλοω νὰ σαθοῦν ἕως τέλυς τῆς Λειτυργίας εἰς τὸν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἐρωτῶσιν ἄλλυς, τί ψάλλοω εἰς τὸν Ἐκκλησίαν; καὶ ἐὰν εἶναι ὥρα τῆς Κοινωνίας, τρέχυσι παρόθυς δρομαῖοι, ἤγυν πιπαλάτοι, καὶ ἁρπάζυν τὸν Ἅγιον Ἄρτον, τυτέστι τὸν Ἁγίαν Κοινωνίαν, ὡσὰν σκύλοι, καὶ ἔτζι πάλιν ξεβαίνυν. Ἄλλοι δὲ πάλιν, ὡσὰν ἔλθυν εἰς τὸν Ἐκκλησίαν, δὲ ἡσυχάζυν οὔτε μίαν ὥραν, ἀλλὰ σωομιλοῦντες σίας μὲ τὸν ἄλλον, φλυαροῦσι μᾶλλον, ἢ προσόχονται· καὶ ἄλλοι πάλιν ἀφίνυν τὸν Μυσαγωγίαν τῆς θείας Λειτυργίας, καὶ τρέχοω νὰ ἀπολαύσυν τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμίας τῆς σαρκός.

κός. Ἄλλοι δὲ πάλιν δὲν χολάζεν, ὅτε παύεν ἀπὸ ταῖς κακαῖς πων ἐργασίαις, ὅτε προσέχεν εἰς τὴν συνείδησίν πων, νὰ καταλάβεν καὶ νὰ γνωρίσεν τὰ ἁμαρτήματά πων, διὰ νὰ μετανοήσεν καὶ νὰ καθαρισθῆν ἀπὸ τὸν ῥύπον καὶ τὴν λαῖραν ὁπὸ ἔχεν· ἀλλὰ ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα αὐγατίζεν καὶ ἄλλα φορτία, καὶ ζοχάζονται τὰ κάλλη καὶ τὰς διμορφίας τῶν γυναικῶν, κάμνοντες τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Θεὸ πορνεῖον διὰ τῆς ἀλόγου αὐτῶν ἐπιθυμίας· καὶ ἄλλοι πάλιν συμφωνοῦσι καὶ παζαρδίονται περὶ κτημάτων καὶ πραγμάτων, καὶ κάμνεσι τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Θεὸ πραγματευτεῖον, καὶ τόπον ἀγορᾶς κάμνεσι τὴν φεμπωδεστάτην ἐκείνην ὥραν. Ἄλλοι πάλιν περνῶν τὴν ὥραν τῆς θείας Λειτουργίας εἰς καταλαλιαῖς σύας τὸν ἄλλον, ἢ διὰ τὸς Ἱερεῖς, ὁπὸ προσφέρεν τὴν θείαν Ἱερουργίαν. Εὐρίσκονται δὲ καὶ πολλαῖς γυναῖκες εἰς ταῖς τοιαύταις ἀτυχίαις, καὶ μάλιστα ὅσαις δελδίεν τὸν διάβολον, αἱ ὁποῖαι δὲν πηγαίνεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσευχηθῆν, ἀλλὰ διὰ νὰ φαίνωνται εἰς τὸς ἄνδρας, καὶ νὰ πλανῶν πολλὸς ἀγνώστους.

Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ παραίνεσις καὶ νουθεσία μου ἐλέγχει καὶ τὰ δύο μέρη, ἤγεν καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἂς ἐλθῆμεν πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ λόγε, νὰ εἰπῶ καὶ νὰ κλαύσω τὰ ὅσα ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς, ὁπὸ λογιάζομεν πῶς εἴμεθε Χριστιανοὶ, ἡ ἀμέλεια καὶ ἡ ἀφροσύνη· διότι τί ἄλλο χειρότερον ἀπὸ τοῦτο, ὅταν κάμνοντες ἁρπαγὰς καὶ πονηρίας, καὶ πλῆθος ἁμαρτημάτων ἔχοντες εἰς τὸ λόγεμας, νιπτόμενοι τὰς χεῖρας μὲ ὀλίγον νερὸν, πηγαίνομεν θαῤῥετὰ καὶ μεταλαμβάνομεν τὸ Ἅγιον ἐκεῖνο Σῶμα, καὶ τὸ τίμιον καὶ θεῖον Αἷμα, ὁπὸ ἐχύθη διὰ τὴν σωτηρίαν τὸ Κόσμου, αὐ καὶ εἴμεθεν ἀκάθαρτοι, καὶ μεμολυσμένοι; Δὲν βλέπεις πῶς ὁ Ἰούδας, διὰ νὰ μεταλάβῃ ἀναξίως τὸ σώματος τοῦ Δεσποτικοῦ, κατηρείθη παρδιθὺς, καὶ ἔδωκε χώραν τῷ διαβόλῳ; διότι λέγει, ὡς ἔλαβε τὸ ψωμίον, παρδιθὺς ἐσέβη ὁ διάβολος εἰς αὐτόν· ὄχι πῶς νὰ κατεφρόνησε τὸ ψωμίον ὁ διάβολος, ἀλλὰ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸ ἔλαβε. Διότι, εἰπέ μοι, μὲ τί συνείδησιν μεταλαμβάνεις τὰ θεῖα Μυστήρια; μὲ ποίαν ψυχήν; μὲ τί λογισμόν; διὰ τὸ νὰ σὲ κατηγορῇ ἡ συνείδησίς σου ἀπὸ μέσα. Εἰπέ μοι, τάχατες ἐὰν ἐβάσας κόπτρον εἰς τὰ χέρια σου, ἤθελες τολμήσῃ νὰ πιάσῃς τὸ Βασιλέως τὰ φορέματα; καὶ τί λέγω τὸ Βασιλέως, ὁπὸ ὅτε τὰ ἐδικά σου φορέματα ἤθελες νὰ πιάσῃς, ἔχωντας τὰ χέρια σου μεμολυσμένα; ἀλλὰ πρῶτον ἤθελες τὰ πλυνῇ καὶ νὰ τὰ σφογγίσῃς καλὰ, καὶ τότε ἤθελες πιάσῃ τὰ φορέματά σου· τὸ λοιπὸν ὅτε ὅσον διὰ παραμικρὰ καὶ δίτελῆ φορέματα δὲν τιμᾶς τὸν Χριστόν; Καὶ ποίαν συγγνώμην θέλεις ἔχῃ, εἰπέ μοι; διότι δὲν φθάνει μόνον, πῶς νὰ πηγαίνῃ τινὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ βλέπῃ τὰς Εἰκόνας τῶν Ἁγίων, καὶ τὸς τιμίους Σταυρὸς, καὶ νὰ τὸς ἀσπάζεται, ὅτε ἐὰν πλυνῇ κανεὶς τὰ χέρια τὸ μὲ νερὸν καθαρίζεται, ἀλλὰ ἐὰν παύσῃ καὶ φύγῃ τὰς ἁμαρτίας, καὶ ἀποπλύσει τὸν μολυσμὸν αὐτῶν μὲ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ τὰ δάκρυα, καὶ μὲ ψυχὴν τεταπεινωμένην, νὰ ἐξαλείψῃ καὶ νὰ σφογγίσῃ παντελῶς τὰς ἁμαρτίας

αὐ-

αὐτῦ, καὶ ἔτζι νὰ προσέλθῃ νὰ μεταλάβῃ τῶν ἁγιωτάτων Μυστηρίων. Ἀλλὰ ἴσως καὶ θέλει εἰπῇ κανεὶς, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ δακρύσω καὶ νὰ κλαύσω τὸ λόγυ μου. Διατί; ὅτι δὲν πονεῖς, ὅτι δὲν αἰσθάνεσαι, ὅτι δὲν λογιάζεις τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Ὅμως, ἐπειδὴ δὲν δύνεσαι νὰ δακρύσῃς, κἂν σκάξον ἀπὸ καρδίας, κἂν σπυθρώπασον καὶ λυπήσυ, κἂν ἀπόκοψον τὰ γέλοια, καὶ παρασάσυ μὲ φόβον τῷ Δεσπότῃ συ, καὶ ἔχοντας τὰ ὀμμάτια εἰς τὴν γῆν, ἐξομολογῦ τὰς ἁμαρτίας συ μὲ ταπεινὴν καρδίαν. Δὲν βλέπεις ἐκείνυς ὁπῦ παρασέκονται τὸν ἐπίγειον Βασιλέα, πολλαῖς φοραῖς, ἂν εἶναι καὶ ἀσεβεῖς, πῶς σέκονται μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ φόβυ, βλέποντες πρὸς αὐτόν; καὶ μήτε σωτυχαίνυν, μήτε σαλεύυν, ἔτε ἄλλην κάμμίαν ὑπηρεσίαν κάμνυν, ἀλλὰ μὲ ἡσυχίαν καὶ φόβον πηγαίνυν πρὸς αὐτόν, καὶ σέκυν ὁμπρός τυ; Ἡμεῖς δὲ, ὡσὰν νὰ εἴμεθον εἰς θέατρον, ἢ εἰς λυτρὸν, ἔτζι σεκόμεθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῦ Θεῦ γελῶντες καὶ φλυαρῦντες, καὶ συνομιλῦντες, καὶ πλανῶμεν τὸ λόγυ μας, καὶ θαρρῦμεν, ὅτι σέκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν ἠξεύρεις, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰατρεῖον καὶ λιμόνας; ἐὰν εἶσαι λοιπὸν εἰς τὸ ἰατρεῖον καὶ δὲν ἰατρεύεσαι, πότε νὰ ἰατρευθῇς; καὶ ἐὰν εἰς τὸν λιμόνα κινδυνεύῃς, πῦ νὰ ἡσυχάσῃς; Στέκεσθε, παρακαλῶ Ἀδελφοί μυ, μετὰ εὐλαβείας καὶ φόβυ Θεῦ εἰς τὴν ὥραν τῆς Ἁγίας Λειτυργίας, διότι μὲ εἴτι λογῆς ἀγάπην, καὶ εὐλάβειαν, καὶ λογισμὸν παρασέκεται καθ' ἕνας τὴν ὥραν ἐκείνην, ἔτζι προσαναφέρεται καὶ εἰς τὸν Δεσπότην· διότι, διὰ τῦτο λέγεται Ἀναφορὰ, διὰ νὰ ἀναφέρεται πρὸς τὸν Θεὸν μὲ ἡσυχίαν καὶ καταύγειν. Ἐξομολογήσυ τῷ Χρυστῷ διὰ τῶν Ἱερέων τὰς ἁμαρτίας συ· καταδίκασον τὰς πράξεις συ, καὶ μὴν ἐντραπῇς, διότι δὲν εἶναι ἐντροπὴ ἐκεῖνο, ὁπῦ φέρει δόξαν καὶ χαράν. Κατάκεινον τῦ λόγου συ ἔμπροσθον τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ σὲ δικαιώσῃ ὁ Κριτὴς ἔμπροσθον τῶν Ἀγγέλων καὶ παντὸς τῦ Κόσμυ. Ζήτησον ἔλεος, ζήτησον συγχώρησιν, ζήτησον ἄφεσιν τῶν ἁπερασμένων ἁμαρτημάτων, καὶ λύτρωσιν τῶν μελλόντων, διὰ νὰ ἔλθῃς, καθὼς πρέπει, νὰ μεταλάβῃς τῶν ἁγιωτάτων Μυστηρίων· διὰ νὰ μεταλάβῃς τῦ Θείυ Σώματος καὶ Αἵματος μὲ καθαρὰν καρδίαν καὶ καλὴν συνείδησιν· διὰ νὰ σὲ γένῃ εἰς κάθαρσιν ἡ Θεία Κοινωνία, καὶ ὄχι εἰς κατάκρισιν.

Ἄκυσον τί λέγει ὁ Θεῖος Παῦλος· „Ἂς δοκιμάζῃ καθ' ἕνας τὸ λόγυ τυ, καὶ ἔτζι ἂς τρώγῃ ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἄρτον, καὶ ἂς πίνῃ ἐκ τῦ Ἁγίυ Ποτηρίυ· διότι εἴτις τρώγει καὶ πίνει ἀναξίως, εἰς κατάκρισίν τυ „τὰ τρώγει καὶ τὰ πίνει, διὰ νὰ μὴ διακρίνῃ τὸ Σῶμα τῦ Κυρίυ. Διὰ „τῦτο εἶναι εἰς τὸ λόγυ σας πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ μερικοὶ ἀπο„θαίνυν παράκαιρα". Βλέπεις, ὅτι καὶ ἀσθένειαι καὶ θάνατοι παράκαιροι τὸ περισσότερον ἔρχονται, διὰ νὰ μεταλαμβάνωμεν τῶν θείων Μυστηρίων ἀναξίως; Ἀλλ' ἴσως θέλεις εἰπῇ, καὶ ποῖος εἶναι ἄξιος; Ἠξεύρωτο καὶ ἐγὼ τῦτο, ἀλλ' ὅμως, μόνον ἐὰν θελήσῃς, γίνεσαι ἄξιος. Κατάλαβε τὸ λόγυ συ, πῶς εἶσαι ἁμαρτωλός· ξεκόψυ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· λεῖψαι ἀπὸ τὰς πονηρείας, καὶ ἀπὸ τὴν ὀργήν· δεῖξον ἔργα μετανοίας·

ἐπιχειρίσω σωφροσύνῃ, πραότητα, μακροθυμίαν· φανέρωσαι συμπάθειαν· δὸς ἐλεημοσύνῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ξένους ἀπὸ καρπὸν δικαιοσύνης, καὶ ἔγινες ἄξιος· παρακάλεσαι τὸν Θεὸν ἐν ψυχῇ σωτεριμμένῃ, καὶ αὐτὸς θέλει σὲ δώσει ὅλα τὰ ζητήματά σου· εἰ δὲ καὶ δὲν κάμῃς ἔτζι, εἰς μάτην κοπιάζεις σωτρέχωντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ δὲν εἶναι ὁ λόγος ἐδικός μου, ἀλλὰ Δεσποτικὴ φωνὴ, ὁποῦ λέγει· „Τίμε λέγετε, Κύριε, Κύριε, καὶ τὸ θέλημά μου δὲν κάμνετε; διότι ἡ Πίστις „χωρὶς τὰ ἔργα νεκρά ἐστιν". Ἀμὴ πῶς, ἐπειδὴ πονηρὰ ἔργα ἔχω, δὲν πρέπει νὰ προσεύχωμαι; δὲν πρέπει νὰ σωτρέχω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ; Δὲν σου λέγω τοῦτο, ὄχι τοῦτο σὲ προσάσω· ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ προσεύχεσαι, ὡς καθὼς πρέπει, διὰ νὰ σεκώμεθεν εἰς τὰς προσευχὰς, καθὼς πρέπει νὰ σέκῃ κανεὶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μὴν εἴπῃ καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς, καθὼς εἶπε πρὸς τοὺς Ἑβραίους· „Ὁ „οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπή„λαιον λῃστῶν". Καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐπωλοῦσαν καὶ ἀγόραζαν εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν Ναὸν, τοὺς ἐδίωξεν ὁ Κύριος, δέρνωντάς τους, ἀμὴ ἐκεῖνοι, ὁποῦ ὑβρίζουν ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ κρατοῦν ἔχθραν καὶ μνησικακίαν, ἆρά γε εἰς ποίαν καταδίκην καὶ κόλασιν θέλουν ὑπάγῃ; Ἀλλὰ καὶ τί θέλομεν κάμῃ ἡμεῖς, ὁποῦ ἐσωπάχθημεν τοῦ Χριστοῦ, καὶ πάλιν ὑποπασόμεθα τοῦ διαβόλου; διότι ἐπειδὴ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων εἶναι ὁ Ἱερεὺς, καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ, βλέπε πῶς παραγγέλλει εἰς ὅλους καὶ τοὺς σερεώνει, ὡσὰν νὰ λέγῃ πρὸς τὸν λαὸν τοιαῦτα· ἐπειδὴ, ὦ ἄνδρες, μὲ ἐβάλετε μεσίτην πρὸς τὸν Θεὸν διὰ λόγου σας, εἰς ταύτην τὴν μυστικὴν τράπεζαν, παρακαλῶ σας νὰ σπουδάζετε καὶ ἐσεῖς μετ' ἐμένα· ἀφήσετε ὅλαις ταῖς σύνοιαις ταῖς βιωτικαῖς καὶ φροντίδες· διότι ἡ ὥρα τοῦτο εἶναι προσευχῆς μεγάλης, καὶ ὄχὶ ἀχολίας ματαίας. Ἀκούσατε τί κράζει ὁ Διάκων, καὶ λέγει πρὸς ἐσᾶς· „Σταθῶμεν καλῶς, σταθῶμεν μετὰ φόβου· προσχωμεν τῇ Ἁγίᾳ Ἀναφορᾷ". Ἤγουν, ἂς σαθοῦμεν καλὰ, ἂς σαθοῦμεν μὲ φόβον, καὶ ἂς προσέχωμεν εἰς τὴν Ἁγίαν Λειτουργίαν. Ἂς κλίνωμεν τὰς αὐχένας, ἂς κλίνωμεν τὴν καρδίαν, ἂς κλίνωμεν τὴν γλῶσσαν, ἂς πτερώσωμεν τὸν νοῦν, καὶ ἂς ἀναβῶμεν εἰς τοὺς Οὐρανούς. Ἐπάνω ἂς ἔχωμεν τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας, ἂς σηκώσωμεν τὰ ὀμμάτια τῆς ψυχῆς ἐπάνω πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἂς περάσωμεν τὸν Οὐρανὸν, ἂς περάσωμεν τοὺς Ἀγγέλους, τοὺς Ἀρχαγγέλους, ἂς περάσωμεν τὰ Χερουβὶμ· ἂς προσδράμωμεν πρὸς αὐτὸν τὸν Θρόνον τὸν Δεσποτικὸν, καὶ ἂς κοπιάσωμεν μὲ καθαρὰν καρδίαν.

Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; οἱ Ἄγγελοι λειτουργοῦν, τὰ Ἑξαπτέρυγα σκεπάζουν τὴν μυστικὴν Τράπεζαν ἐκείνην, τὰ Χερουβὶμ πέτανται τριγύρου τῆς Τραπέζης, καὶ κράζουν μὲ λαμπρὰν φωνὴν τὸν Τρισάγιον Ὕμνον, τὰ Σεραφὶμ σκύπτουν μὲ μεγάλην δίλάβειαν, ὁ Ἀρχιερεὺς δέεται, καὶ παρακαλεῖ διὰ λόγου σου, νὰ ἱλαρωθῇ καὶ νὰ καταφρονήσῃ τὸν Κριτὴν διὰ τὰ πολλάσου ἁμαρτήματα, πᾶσαι αἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν σέκονται μὲ φόβον καὶ τρόμον, θεωροῦσαι, πῶς σφάττεται ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ Ἅ-

γιον

γιον Πνεῦμα ἔρχεται ἀπὸ τὸς Οὐρανὸς, οἱ Ἄγγελοι περιτρέχυν ἀοράτως εἰς ὅλον τὸν λαὸν, καὶ σημειώνυν καὶ γράφυν τὰς ψυχὰς τῶν Πιςῶν, καὶ σὺ δὸν φείττεις; ἀλλὰ καταφρονεῖς καὶ ἀσπάζεσαι τὸν Ἀδελφόν σου, ὡς ὁ Ἰύδας τὸν Χριςόν; καὶ μέσα εἰς τὴν καρδίαν συ τρέφεις πολυχρονίυς μνησικακίας, καὶ κρύπτεις τὸ φαρμάκι τὸ θανάσιμον τὸ δράκοντος μέσα εἰς τὴν καρδίαν συ; καὶ πῶς δὸν φείττεις καὶ τρομάσεις, λέγοντας πρὸς τὸν Θεὸν, ὅπὸ γινώσκει τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας, ἄφες μοι, καθὼς κὴ ἐγὼ ἀφῆκα τῷ Ἀδελφῷ μυ; Τί διαφέρει τὸ τὸ ἀπὸ κατάραν; Ἰδὲ ὅπὸ λέγεις καὶ ἀποφασίζεις ἀπός συ, ἐὰν ἀφίνω, ἄφησαι, ἐὰν συμπαθῶ, συμπάθησον, ἐὰν συγχωρῶ, συγχώρησον· εἰ δὲ βαςῶ μνησικακίαν πρὸς τὸν Ἀδελφόν μυ, βάσασον· ἐὰν ὀργίζωμαι, ὀργίσυ· καθὼς μετρῶ, ἔτζι ἂς μὸ ἀντιμετρηθῇ· ἐὰν μὲ ὑπόκρισιν συγχωρῶ, καὶ ὄχὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μυ, μὲ ὑπόκρισιν ἂς συγχωρηθῶ. Ἐγὼ ἀπός μυ, ὦ Δέσποτα, κάμνω τὴν ἀπόφασιν κατὰ τὸ λόγυ μυ, διότι ἤκυσα τῆς φοβερᾶς συ φωνῆς, ὅπὸ λέγει· „Κατὰ τὸ μέτρον, ὅπὸ μετρεῖτε, „θέλει σᾶς ἀντιμετρηθῇ καὶ ἐσᾶς“· καὶ ἐὰν δὸν ἀφήσετε τῶν ἀνθρώπων τὰ σφάλματα, ὅπὸ σᾶς σφάλλυν, ἔτε ὁ Πατήρ μυ ὁ Οὐράνιος θέλει ἀφήσει τὰ ἐδικά σας. Ἐπὸ τῶν λοιπὸν τῶν ἀψυδῶν φωνῶν ταῖς ἀπόφασες ἐπίςυσα, καὶ ἄφησα καὶ ἐσυγχώρησα ἐκείνυς, ὅπὸ μὸ ἔπταισαν· ἄφες λοιπὸν, ὦ Δέσποτα, καθὼς κὴ ἐγὼ ἀφίνω τοῖς ὁμοδύλοις μυ. Αὐτὰ λέγομεν πρὸς τὸν Χριςὸν καθ' ἑκάςην ὥραν, ὅπὸ προσυχόμεθε, καὶ κατὰ τὴν φοβεραὶ ὥραν ἐκείνην, ὅπὸ παρασέκομεν εἰς τὴν Ἁγίαν Λειτουργίαν· τὰ ὁποῖα ἐξυρώντας ὁ Ἱερυς, ὅταν ἁγιάσῃ καὶ πελειώσῃ τὴν Θυσίαν ἐκείνην τὴν ἀναίμακτον, ὑψώνει τὸν Ἅγιον Ἄρτον τῆς ζωῆς, καὶ τὸν δείχνει εἰς ὅλυς, ἔπειτα κράζει ὁ Διάκων καὶ λέγει· „Πρόχωμεν“· τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἰπῇ, προσέχετε τὸ λόγου σας. Ἰδὸν ὅπὸ πρὸ ὀλίγυ ἐμαρτυρήσετε, πῶς ἔχετε τὰς καρδίας σας πρὸς τὸν Κύριον, καὶ πάλιν ὁμολογοῦντες τὸ καθαρὸν καὶ ἀμνησίκακον, εἴπετε πρὸς τὸν Θεὸν, „ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέ„ταις ἡμῶν“· καὶ διὰ τὸ τὸ ἀσπασθήκετε σύας τὸν ἄλλον. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ἄνθρωπος εἶμαι, καὶ δὸν γνωρίζω τὰ ἐνθυμήματά σας, ἰδὲ ὅπὸ ἀπορρίπτω τὸ κεῖμα ἀπὸ λόγυ μυ, καὶ σᾶς προλέγω, νὰ μὴν εἶναι τινὰς ἀνάξιος τῆς Κοινωνίας τῶν Θείων Μυςηρίων τύπων· καὶ διὰ τὸ τὸ παραγγέλλω νὰ προσέχετε τὸ λόγυ σας, καὶ νὰ γνωρίσετε, τίνα παρασέκεθε. Καὶ μετὰ ταῦτα κράζει ὁ Ἱερυς, καὶ λέγει· „Τὰ Ἅγια „τοῖς Ἁγίοις“. Ἀλλὰ τί θέλει νὰ εἰπῇ αὐτὴ ἡ λέξις; Βλέπετε Ἀγαπητοί μυ, πῶς προσέρχεθε εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν τῶν Θείων Μυςηρίων· μὴ τύχῃ, καὶ ἐκεῖ ὅπὸ ἔλθῃ κανεὶς ἀπὸ λόγυ σας νὰ μεταλάβῃ, ἀκύσῃ „μὴ μυ ἅπτυ“ ἤγυν μὴ με πιάνῃς. Φύγε μακραὶ ἀπὸ λόγυ μου ἐσὺ, ὅπὸ κάμνεις τὴν ἀνομίαν, καὶ ἔχεις μνησικακίαν. φύγε μακραὶ ἀπὸ λόγυ μυ σὺ, ὅπὸ δὸν συγχωρεῖς τὸ Ἀδελφό σου. Ἄφες τὸ δῶρόν συ ἔμπροθεν τὸ Θυσιαςηρίυ, καὶ ὕπαγε πρῶτον κάμε διαλλαγὴν μὲ τὸν Ἀδελφόν συ, καὶ τότε νὰ ἔλθῃς νὰ προσφέρῃς τὸ δῶρόν συ, καὶ νὰ ἀξιω-

θῆς τῆς θείας Κοινωνίας. Ἀπόρριψον ὅλον τὸν βόρβορον, τουτέστι τὴν λάσπην τῆς ἁμαρτίας, καὶ τότε νὰ δεχθῇς τὸν αὐθρακα, ἤγουν τὸ κάρβουνον τὸ καθαρτικὸν, καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτόν· Ἠξεύρω, ὦ Δέσποτα, ὅτι εἶμαι χρεώστης πολλῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐντολήν σου, ἐσυγχώρησα τοῖς Ἀδελφοῖς μου ὅσα μοῦ ἔπταισαν, διὰ νὰ συγχωρηθῶ καὶ ἐγὼ ἀπὸ ἐσένα, ὦ Δέσποτα.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μᾶς παραγγέλλει ὁ Ἱεροῦς διὰ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ἐκφωνήσεως. Διὰ τοῦτο ἂς συγχωρήσωμεν τοὺς Ἀδελφούς μας, καὶ ἂς ἀπορρίψωμεν ἀπὸ λόγου μας πᾶσαν κακίαν καὶ πονηρίαν, ὅσοι θέλομεν καὶ ἀγαποῦμεν νὰ περιπατήσωμεν ἀξίως εἰς τὴν κλῆσιν, ὁποῦ ἐκαλεσθήκαμεν, τουτέστιν εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Μὴ εἰπῇς, ὅτι πολλὰ ἐσυγχώρησα τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ πάλιν μοῦ ἔπταισε· διότι τὰ αὐτὰ ἀκούεις καὶ ἐσὺ παρὰ τοῦ Δεσπότου. Μὴ εἴπῃς, μεγάλα κακὰ μοῦ ἔκαμε, τὸ σπῆτί μου ἐπιβεβλήθη, τὸ χωράφι μου ἐπῆρε, τὸν υἱόν μου ἐφόνευσε, καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ μοῦ ἔκαμε, καὶ εἰς φυλακὴν μὲ ἔκλεισε, καὶ μὲ ἐπαράδωκεν εἰς θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύομαι νὰ τοῦ συγχωρήσω, ἔτε νὰ κάμω διαλλαγήν. Μὴ, ἀγαπητὲ, μὴ λέγῃς ἔτζι, παρακαλῶσε, διότι ὅσα ἀφήσεις τοῦ Ἀδελφοῦ σου, τοσαῦτα καὶ περισσότερα σοῦ ἀφίνει ὁ Δεσπότης. Μιμήσου καὶ ἐσὺ τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον, ὁποῦ ἔλεγεν, ὅταν τὸν ἐλιθοβολοῦσαν· „Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην". Μιμήσου τὸν Ἀδελφόθεον Ἰάκωβον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιοὶ Χρονογράφοι, πῶς ἐφροσεύχετο καὶ ἔλεγε· „Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν „ἁμαρτίαν ταύτην, διότι δὲν ἠξεύρεν τί κάμνει". Μιμήσου τὸν Δεσπότην Χριστὸν, ὁποῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκαταδέχθη θάνατον· καὶ ἐὰν θελήσῃ ὁ Ἀδελφός σου νὰ σὲ σαυρώσῃ, βόησον μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰπέ· „Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην". Ἰδὲς εἰς ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐχρεώστει τὰ μύρια τάλαντα τοῦ Δεσπότου· ὅταν δὲ ἀκούεις μύρια τάλαντα, τὰ φορτία τῶν ἁμαρτιῶν λογίαζε· ἐκεῖνος, ἐπειδὴ ἐπρόσπεσε μόνον εἰς τὸν Δεσπότην, ἐπειδὴ ἐμετανόησεν, ἐπειδὴ ἐπαρακάλεσεν, ὅλα ἐκεῖνα τοῦ τὰ ἐσυγχώρησεν ὁ Δεσπότης. Ὅταν δὲ ἐμνησικάκησε, καὶ δὲν ἐσυγχώρησε τὸν Ἀδελφόν του, πλέον δὲν ἔτυχε συγχωρήσεως, ἀλλὰ παρεδόθη εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, καὶ ἐδωνήθη ἡ μνησικακία, καὶ τὸν ἀπώλεσε παρὰ πάντα τὰ βαρέα φορτία ἐκεῖνα τῶν ἁμαρτιῶν. Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ, ἂς φύγωμεν τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ ἀσυγχώρητον ἁμάρτημα· καὶ αὐθέλῃς νὰ μάθῃς, ὅτι ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην κακίαν, χειρότερη εἶναι ἡ μνησικακία, ἄκουσον. Πᾶσα ἁμαρτία εἰς ὀλίγην ὥραν γίνεται καὶ τελειώνεται, ἤγουν πορνεύει κανεὶς, καὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν κατηγορεῖ τοῦ λόγου του, καὶ πέφτει εἰς μετάνοιαν. Φονεύει, καὶ ὕστερον ὡσὰν λογιάσῃ τὸ μέγα κακὸν ὁποῦ ἔκαμε, κατακείνει τοῦ λόγου του, καὶ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Ἀλλὰ ἡ μνησικακία ἀκατάπαυστον ἔχει τὸ πάθος· διότι κἂν στέκῃ, κἂν περιπατῇ, κἂν προσεύχεται, ἀδιάλειπτον καὶ ἀκατάπαυστον ἔχει τὸ φαρμάκι εἰς τὴν καρδίαν του. Εἴτις κρατεῖται ἀπὸ τοῦτο τὸ πάθος, καὶ εἶναι δεδεμένος εἰς αὐτὸ, μήτε χάριν

Θεῦ λαμβάνει, μήτε ἀφέσεως ἁμαρτιῶν ἀξιῦται· διότι ἐκεῖ, ὁπῦ εἶναι ἡ μνησικακία φυτευμένη, τίποτες δὲν ὠφελεῖ, ὔτε νηστεία, ὔτε προσευχὴ, ὔτε δάκρυα, ὔτε ἐξομολόγησις, ὔτε δέησις, ὔτε παρθενία, οὔτε ἐλεημοσύνη, ὔτε ἄλλη κάμμία ἀρετὴ, διότι ὅλα τὰ χαλᾷ ἡ μνησικακία, ὁπῦ ἔχει κανεὶς πρὸς τὸν Ἀδελφόν τῦ. Ἂς προσέχωμεν δὲ καὶ ἐκεῖνο, ὅτι δὲν εἶπεν „ὅτι ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου εἰς τὸ Θυσιαστή-„ριον, καὶ ἐκεῖ ἐνθυμηθῇς, ὅτι ἔχεις τίποτες κατὰ τῦ Ἀδελφῦ σου· ἀλ-„λὰ ἐὰν ἐνθυμηθῇς, ὅτι ἔχει ὁ Ἀδελφός σου τίποτες κατὰ τῦ λόγου „σου, νὰ ὑπάγῃς νὰ κάμῃς διαλλαγὴ, καὶ τότε νὰ ἔλθῃς νὰ προσφέ-„ρῃς τὸ δῶρόν σου". Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν χρεωστῦμεν νὰ ἰατρεύωμεν καὶ τῦ Ἀδελφῦμας τὴν κακίαν, ποίαν συγγνώμην ἔχομεν ἡμεῖς, ὁπῦ ὄχι μόνον δὲν κάμνομεν τῦτο, ἀλλὰ μνησικακῦμεν καὶ τὸς Ἀδελφῦς μας, καὶ κρύπτομεν τὸ πονηρὸν φαρμάκι τῦ δράκοντος εἰς τὴν καρδίαν μας;

Πολλὲς ἀκύω πολλάκις, ὁπῦ λέγουν· ἀλλοίμονον, πῶς ἔχω νὰ σω-θῶ; νὰ νηστεύσω, δὲν δύναμαι· νὰ ἀγρυπνήσω, δὲν ἠξεύρω· νὰ παρ-θενεύω, δὲν ἠμπορῶ· νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ τὸν Κόσμον, ἀδυνατῶ· πῶς δύναμαι λοιπὸν νὰ σωθῶ ἐγώ; Πῶς; ἐγὼ νὰ σῦ τὸ δείξω· „ἄφες, καὶ „ἀφεθήσεταί σοι"· ἰδὲ σύας δρόμος εὔκολος νὰ σωθῇς. Νὰ σῦ ἀποδείξω καὶ δεύτερον· ποῖον; „μὴ κρίνετε, καὶ ἐ μὴ κριθῆτε"· ἰδὲ καὶ ἄλλος χω-ρὶς νηστείαν, χωρὶς ἀγρυπνίαν καὶ κόπον. Μὴ καταπείνῃς λοιπὸν τὸν Ἀδελ-φόν σου, ἐὰν τὸν ἰδῇς καὶ μὲ τὰ ὀμματιά σου, ὁπῦ ἁμαρτάνει, διότι σύας εἶναι ὁ Κριτὴς καὶ Δεσπότης, ὁ ὁποῖος θέλει ἀποδώσει καθ' σύς κατὰ τὰ ἔργα τῦ· καὶ μία εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν θέλομεν παρασταθῇ γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, κατὰ τὰς φράξεις ἡμῶν, λαμβάνοντες καὶ τὸν ἔλεον τῦ Θεῦ· „διότι οὐδὲ ὁ Πατὴρ κρίνει κανένα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν „Κρίσιν ἔδωκε τῷ Υἱῷ αὐτῦ". Εἶτις λοιπὸν κρίνει πρὶν τῆς Παρουσίας τῦ Χριστῦ, ἐκεῖνος εἶναι Ἀντίχριστος, ὅτι ἁρπάζει τὸ ἀξίωμα τῦ Χριστῦ. Ἂς μὴ κρίνωμεν λοιπὸν τὸς Ἀδελφῦς μας, παρακαλῶ, διὰ νὰ τύχωμεν συγχώρησιν· διότι ἴσως καὶ τὸν βλέπεις πῶς ἁμαρτάνει, ἀμὴ δὲν ἠξεύρεις εἰς τί τέλος τῆς ζωῆς αὐτῦ θέλει εὑρεθῇ. Ὁ λῃστὴς ἐκεῖνος, ὁπῦ ἐσταυρώθη μετὰ τῦ Χριστῦ, ἦτον φονεύς, ὁ δὲ Ἰεύδας ἦτον μα-θητὴς τῦ Χριστῦ, καὶ ἀπὸ τὸς δώδεκα σύας, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγινεν ἡ ἀναλλαγή· ὁ λῃστὴς ὑπῆγεν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὁ δὲ μαθητὴς αὐτῦ εἰς τὴν ἀπώλειαν. Πλὴν ἂς εἶναι, ὅτι εἶναι καὶ ἁμαρ-τωλὸς ὁ Ἀδελφός, πόθεν γινώσκεις καὶ τὰς λοιπὰς φράξεις αὐτῦ, διότι πολλοὶ ἥμαρτον πολλαῖς φοραῖς φανερῶς, ἀλλ' ὕστερον ἐμετανόησαν μεγάλως κρυπτῶς· καὶ ἡμεῖς μὲν εἴδαμεν αὐτὸς ἁμαρτάνοντας, ἀμὴ τὴν μετάνοιάν των καὶ τὴν ἐπιστροφήν των δὲν τὴν ἠξεύρομεν· καὶ ἡμεῖς μὲν κρίνομεν αὐτὸς ὡς ἁμαρτωλὸς, ὁ δὲ Θεὸς τὸς ἔχει ὡς δικαίους. Διὰ τῦτο, σᾶς παρακαλῶ, ἂς μὴ μνησικακῦμεν, ὔτε νὰ κρίνωμεν τινὰ ἄνθρωπον, ἕως ὁπῦ νὰ ἔλθῃ ὁ δίκαιος Κριτὴς νὰ φωτίσῃ τὰ κρυπτὰ τῦ σκότους, καὶ νὰ φανερώσῃ τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἡμῶν· ἐξαιρέτως δὲ Ἱερέα Θεῦ νὰ μὴ καταπείνωμεν ποτὲ περὶ κρυπτῶν καὶ ἀδήλων ἁμαρτη-

μά-

μάτων, ὅπῶ νὰ ἠκύσαμεν διὰ λόγυ τυ. Μὴ ἔιπης, ὅτι ἁμαρτωλὸς εἶναι ὁ Ἱερεὺς, ἢ ἀνάξιος, ἢ καταδικασμένος, καὶ δὲν ἔρχεται ἡ χάρις τῦ Παναγίυ Πνεύματος εἰς τὰ Ἅγια, ὅπῶ προσφέρει. Πρόσεχε, νὰ μὴ λογιάσῃς τίποτες τοιῦτον· ἄλλος εἶναι ὁ Κριτὴς τῶν κρυπτῶν ἢ ἐξετασής. Γνώρισον τῦ λόγυ συ, ἢ λογίασαι, πῶς εἶσαι ἁμαρτωλὸς, καὶ ἄφες τὴν κρίσιν εἰς τὸν δίκαιον Κριτήν. Μόνον νὰ μὴ σφάλῃ ὁ Ἱερεὺς εἰς τὰ Δόγματα τῦ Θεῦ, εἰς δὲ τὰ ἄλλα δὲν εἶσαι ἐσὺ Κριτὴς, ἀνίσως ἢ δὲν δυνῆκες ἀπὸ τὸν νῦν συ, ἢ γνωρίζεις εἰς τί μέτρα δύρίσκεσαι, ἢ εἰς τί ἀξίωμα. Ἀλλὰ θέλεις εἰπῇ· ἀμὴ πῶς; δὲν κρίνονται ἢ οἱ Ἱερεῖς ἀπὸ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Κανόνας; Ναὶ, λέγω συ ἢ ἐγώ· ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἢ πολλαῖς φοραῖς καὶ ἀπὸ τῦ μεγαλειοτέρυ Ἀρχιερέως. Ἀμὴ ἐσὺ τὸ πρόβατον, διατί ἀπαρνεῖς τὸν Ποιμένα, ἤγυν τὸν βοσκόν; διατί ἁρπάζεις Φαρισαϊκῶς τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα τῦ Θεῦ, ὅπῶ δὲν σοῦ ἐδόθη, ὐδὲ σῦ ἐπιστύθη ἀπὸ τὸν Θεόν;

Διὰ τῦτο σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὴ κρίνετε κανένα, ἐξαιρέτως δὲ Ἱερέα Θεῦ· ἀλλὰ νὰ προσέρχεσθε μετὰ πίστεως εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν, μετὰ μετανοίας ἀληθινῆς ἢ συνειδότος καθαρῦ, ἢ πάντως θέλετε τύχῃ τῦ ἁγιασμῦ· διότι, ἐὰν ἢ Ἄγγελος Θεῦ εἶναι, ὅπῶ προσφέρει τὴν Θυσίαν, καὶ ἐσὺ εἶσαι ἀνάξιος, δὲν θέλει σὲ καθαρίσει ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας συ. Καὶ τῦτο, ὅπῶ σῦ λέγω, εἶναι ἀληθινόν· αὐτὸς ὁ Ἰύδας τὸ μαρτυρεῖ, διότι αὐτὸς ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγιάντων χειρῶν τῦ Δεσπότυ ἐδέχθη τὸν Ἅγιον Ἄρτον, ἀλλ' ὅμως, διὰ νὰ εἶναι ἀνάξιος, παρδύθυς ἐσέβη ὁ διάβολος μέσα τυ. Ὅμως νὰ σᾶς εἰπῶ ἢ κάποιαν διήγησιν, ὅτι εἴτις δὲν κατακρίνει τινὰ, ἐλδυθερῦται τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῦ· καὶ πάλιν εἴτις κατακρίνει, πληθύνει τὰς ἁμαρτίας τυ. Ἀκύσατε λοιπὸν, διότι μάρτυρας εἶναι ὁ Χρισὸς, ὅτι ἐκεῖνοι, ὅπῶ εἶδαν τὸ τοιῦτον θαῦμα, ἀκόμη εἶναι ζωντανοὶ κατὰ σάρκα. Ἕνας Καλόγερος ἦτον εἰς ἕνα Μονασήριον, ὁ ὁποῖος ἐπέρασεν ὅλην τὴν ζωὴν αὐτῦ μὲ μεγάλην ἀμέλειαν, ὕστερον δὲ ἔπεσεν εἰς μεγάλην ἀθυμίαν, τόσον ὅτι ἦλθεν εἰς τέλος θανάτυ, ἢ ποσῶς δὲν ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, ἀλλὰ μετὰ πάσης προθυμίας ἢ χαρᾶς ἐχωρίζετο ἐκ τῦ σώματος αὐτῦ. Ἕνας λοιπὸν ἀπὸ τὰς Γέροντας, ὅπῶ ἐκάθητο σιμάτυ, ἠρώτησεν αὐτὸν, λέγων· πίστυσόν μοι, Ἀδελφὲ, ὅτι ἡμεῖς, καθὼς σὲ ἐβλέπαμεν, ἐθαρρύσαμεν, ὅτι ἐπέρασες τὴν ζωήν συ μὲ πᾶσαν ἀμέλειαν ἢ ὀκνηρίαν, ἢ δὲν ἠξύρω πόθεν σῦ ἦλθεν ἡ τοσαύτη χαρὰ ἢ δύφροσύνη εἰς ταύτην τὴν ὥραν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἀδελφὸς, ἢ εἶπεν· ἀληθῶς, τίμιε Πάτερ, ὅλην μυ τὴν ζωὴν τὴν ἐπέρασα μὲ μεγάλην ἀμέλειαν καὶ ὀκνηρίαν, ἢ τώρα ἔφεραν οἱ Ἅγιοι Ἄγγελοι τῦ Θεῦ τὸ χειρόγραφον τῶν ἁμαρτιῶν μυ εἰς ἐμένα τύτην τὴν ὥραν, ἢ ἀνέγνωσαν τὰ ἁμαρτήματά μυ, ὅσα ἢ ἂν ἔπραξα, ἀφ' ὗ ἔγινα Καλόγερος, ἢ μῦ εἶπαν, γνωρίζεις ταῦτα; Καὶ ἐγὼ εἶπον· ναὶ, ἠξύρωτα καλά· ἀλλὰ ἀφ' ὗ ἔγινα Καλόγερος, ἢ ἦλθα εἰς τὸ Μονασήριον, ὅτε ἐκατάκρινα κανένα ἀνθρωπον, ὅτε ἐμνησικάκησα, ἢ παρακαλῶ νὰ φυλαχθῇ ἢ εἰς ἐμένα ὁ λόγος τῦ Χρισῦ, ὅπῶ εἶπε· „Μὴ κρίνετε, ἢ

„ὁ

„ὲ μὴ κρινθῆτε· καὶ ἄφετε, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν". Καὶ ὡς εἶπον ταῦτα πρὸς τοὺς Ἀγγέλους, παρευθὺς ἐφάνη τὸ χειρόγραφον τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ ἰδοὺ ὅπου πηγαίνω πρὸς τὸν Δεσπότην μου Χριστὸν μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ ἀμεριμνείας. Καὶ ὡσαὐτὼς ἐδιηγήθη ὁ Ἀδελφὸς ταῦτα πρὸς τοὺς Ἀδελφοὺς, παρέδωκε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς χεῖρας Θεοῦ, καὶ ἔκαμε μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τοὺς Ἀδελφοὺς, καὶ στερέωσιν εἰς ὅλους ἐκείνους, ὁποῦ ἐπαράστεκαν. Τῆς ὁποίας ὠφελείας καὶ στερεώσεως νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ Θεὸς, μὲ τὸ νὰ φυλάξωμεν τοὺς λόγους μας ἀπὸ πάσης καταφρονήσεως καὶ μνησικακίας, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ, καὶ ἀγαθῷ, καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΙΝΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

Εἰς τὸ „Ὅμοια ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Οἰκοδεσπότῃ".

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐκεῖνοι οἱ γεωργοὶ, εὐλογημένοι Ἀδελφοὶ, ὁποῦ φυλάγουσι, καὶ ἐργάζονται τὰ περιβόλια τῶν Ἀρχόντων καὶ Αὐθεντάδων, ὅταν ἀνοίξουν τὰ εὔμορφα λουλούδια καὶ τὰ τριαντάφυλλα, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καλοκαιρίου, πολλαῖς φοραῖς μαζώνουσιν ἀπ' αὐτὰ ὅλα τὰ καλλίτερα, ὁποῦ εὐωδιάζουν καὶ μοσχοβολοῦν, καὶ τὰ ὑπάγουν εἰς τοὺς Αὐθεντάς τους, καὶ φίλους τους, διὰ νὰ ἀπολαύσουν τίποτες χαρίσματα ἀπ' αὐτούς. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄρχοντες, βλέποντές τα ἔτζη ὡραῖα, τὰ πέρνουσι μὲ πολλὴ χαρὰ, μὲ πολλὴ γλυκύτητα, καὶ δίδουσι πολλὰ δῶρα καὶ πολλὰ χαρίσματα τοῖς γεωργοῖς, οἱ ὁποῖοι δὲν καρπώνονται ἀπὸ ἐκεῖνα τίποτες, μοναχὰ τὴν προσκαιρινὴν θωρείαν, καὶ τὴν εὐωδίαν ὁποῦ ἔχουν. Ἀμὴ ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ γεωργοὶ, ὁποῦ ἐπιστεύθημεν νὰ φυλάγωμεν τοῦτο τὸ περιβόλιον, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ αὐθεῖ καὶ εὐωδιάζει παντοτε μὲ κάθε λογῆς πνευματικὸν λουλούδιον, μὲ τὰ Θεῖα καὶ Ἱερὰ λόγια, μὲ τὰ Προφητικὰ καὶ Ἀποστολικὰ Βιβλία, καὶ μὲ ὅλην τὴν Θεῖαν Γραφὴν, δὲν δίδομεν, δὲν χαρίζομεν εἰς τοὺς φίλους μας καὶ τοὺς κατὰ Θεὸν Ἀδελφούς μας Χριστιανοὺς τριαντάφυλλα καὶ λουλούδια προσκαιρινὰ, ὁποῦ σήμερον γίνονται καὶ αὔριον μαραίνονται, ἀμὴ τοὺς εὐεργετοῦμεν παντοτε μὲ λόγια πνευματικὰ καὶ δεσποτικὰ ἀπὸ τὰ Βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ἀπὸ τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον· τὰ ὁποῖα δίδονται νὰ διορθώσουν καὶ νὰ ὠφελήσουν κάθε ἄνθρωπον, ὁποῦ τὰ δεχθῇ καὶ τὰ πάρῃ μὲ ὅλην τοῦ τὴν καρδίαν.

Τὰ

Τὸ λοιπὸν, Ἀδελφοί μου ἠγαπημένοι, ἂς ἀνοίξωμεν τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς, νὰ καταλάβωμεν, τί μᾶς διηγεῖται ὁ Ἱερὸς Ματθαῖος ὁ Εὐαγγελιστής. Ἔχει δὲ ὕτως·

„Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ παραβολῷ ταύτῃ· ὁμοία ἐστὶν ἡ Βασιλεία „τῶν Οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Οἰκοδεσπότῃ, ὅς τις ἐξῆλθεν ἅμα πρωΐ μι„θώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ". ἤγουν, ὁμοία εἶναι, λέγει ὁ Χριστὸς, ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ὡσαὶ ἕνα ἄνθρωπον Οἰκονόμον, ὁ ὁποῖος ἐξέβη τὸ πρωΐ, νὰ πιάσῃ ἐργάτας εἰς τὸ ἀμπέλι του. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ Θεὸς ἀληθινὸς, ὀνομάζει τὸν ἑαυτόν του Οἰκοδεσπότην· ἐργάτας δὲ πάλιν ὀνομάζει, καὶ καλεῖ ἐκείνους, ὁποῦ ὑπῆγαν εἰς τὴν τρίτην, τὴν ἕκτην, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, ὅλους δηλαδὴ τοὺς δυσεβεῖς Χριστιανούς. Καὶ ἀμπέλιον ὀνομάζει τὰ πράγματά του, καὶ ταῖς παραγγελίαις του, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ὀλίγον κόπον καὶ μόχθον, καὶ πολὺ κέρδος καὶ διάφορον. „Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν, ἐκ„δλωαρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ". ἀφ' οὗ λέγει, ἐσυμφώνησε μὲ αὐτοὺς, ἤγουν μὲ τοὺς ἐργάτας, ἀπὸ τόσα ἄσπρα τὴν ἡμέραν, τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ ἀμπέλι του. Ἐγὼ εἶμαι, λέγει ὁ Χριστὸς, ὁ Οἰκοδεσπότης· διατὶ καθὼς ἕνας Αὐθέντης, ἕνας Οἰκονόμος σπὸς ὁσπιτίου, καθὼς θέλει, ἔτζι κτίζει καὶ κατασκεύαζει τὸ ὁσπίτιον, ἔτζι καὶ ἐγὼ ὁ Ποιητὴς τοῦ Κόσμου ὅλον τὸν Κόσμον, καθὼς θέλω, τὸν διατάττω. Ἐγὼ ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, ἀφ' οὗ ἐνεδύθην τὴν ἀνθρωπότητα, ἐκατέβηκα εἰς τὴν γῆν, καὶ περιπατῶντας, ζητῶ ἐργάτας εἰς τὸ ἀμπέλι μου· δὲν χρειάζομαι τόσον ἀμπελουργοὺς, διατὶ ἔχω τοὺς Ἀγγέλους καὶ τοὺς Ἀρχαγγέλους, ὁποῦ κάμνουν τὰ θελήματά μου, ἀμὴ ἀγαπῶ νὰ βλέπω τοὺς ἐπιγείους δούλους, νὰ εἶναι μέσα εἰς τὰ κτήματά μου καὶ εἰς τὰ περιβόλιά μου. Ἐγὼ τρέχω καὶ πηγαίνω παντοῦ, ποίους νὰ εὕρω, ποίους νὰ ἐργατεύσω, καὶ δὲν θέλω ἐγὼ ξένους κόπους καὶ μόχθους διὰ νὰ πλουτίσω, ἀμὴ θέλω νὰ κάμω νὰ πλουτίσουν ἐκεῖνοι, ὁποῦ μὲ ἀγαποῦσι, καὶ ἀκούσι, καὶ ὁποῦ κάμνουν τὰ προστάγματά μου. Ἐγὼ ἐσώαξα τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς καλοὺς δουλευτάδες τοῦ Κόσμου, καὶ ἐσυμφώνησα μὲ αὐτοὺς ἀπὸ ἕνα δλωάριον τὴν ἡμέραν, ἀπόκοψα τὴν ῥόγαν τους, νὰ μὲ δουλεύσουν εἰς ὅλην τους τὴν ζωήν· καὶ ἔπαξάτους διὰ τὸν κόπον τους, νὰ τοὺς δώσω τὸν Παράδεισον· ἀμὴ δὲν σώνουν τοῦτοι μοναχοὶ, νὰ μοῦ χορτάσουν τὴν ψυχήν. Δὲν δυώμαι νὰ βλέπω ὀλίγους γεωργοὺς, ὁποῦ ἐργάζονται τὰ χωράφιά μου· ἐνοχωροῦμαι, βλέποντας μὲ τὶ ὀμμάτιά μου μόνον τόσους· ἀκόμη καὶ ἄλλους γεωργοὺς διψῶ· ἀκόμη καὶ ἄλλους ἐοιχηπάδες ἀγαπῶ. Πλατὺς εἶναι ὁ Παράδεισος καὶ μέγας, καὶ ὅλους, ὅσους μὲ ἐπίστευσαν, τοὺς χωρεῖ· ὅσον δέχεται τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἐργάτας, τόσον γίνεται πλατύτερος. Λοιπὸν τί νὰ κάμω; ἀπὸ ποῦ νὰ γεμώσω τὰ περιβόλιά μου; ποῦ νὰ εὕρω περισσοτέρους ἐργάτας; Ἂς εὔγω πάλιν εἰς τὰ Σταυροδρόμια· ἂς εὔγω εἰς ἐκείνους, ὁποῦ πλανῶνται μὲ τὸ θέλημά τους· ἂς εὔγω πρὸς τοὺς ἀμελεῖς· ἂς πηγαίνω πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἐγὼ ὁ πλούσιος, νὰ τοὺς κάμω καὶ ἐκείνους

πλου-

πλουσίους· ἃς εὔγω πάλιν νὰ μαζώξω καὶ ἄλλους ἐργάτας· ἃς κάμω ἐκεῖνο, ὁπὸ πρέπει. Εἰς ἐμὲ ἔμεινε νὰ τοὺς εἰπῶ, καὶ εἰς ἐκείνους εἶναι νὰ ἀκούσουν· ἐμένα εἶναι, νὰ θελήσω, νὰ τοὺς δώσω πληρωμὴ, καὶ εἰς ἐκείνους, νὰ πάρουν τὴν χάραν τους. Ἂν μὲ ἀκούσουν, θέλουν χαρῆ αὐτοὶ καὶ ἐγὼ, εἰδὲ καὶ δὲν με ἀκούσουν, θέλουν ζημιώσει μόνον τὸν λόγον τους, διατὶ ἐμένα δὲν θέλουν μὲ λείψῃ ἐργάται νὰ κλαδέψουν, καὶ νὰ σκάψουν τὰ ἀμπέλιά μου· δὲν εἶναι βολετὸν νὰ ἀπομείνουν ἄσκαπτα καὶ ἄκαρπα τὰ ἀμπέλιά μου.

„Καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἀργοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, „κἀκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου". Ἐξέβηκε, λέγει, καὶ εἰς τὴν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας, καὶ εἶδεν ἄλλους ἀνθρώπους εἰς τὸ παζάρι ἀργοὺς, καὶ τοὺς εἶπε· σύρτε καὶ ἐσεῖς εἰς τὸ ἀμπέλι μου· πῦ ἦθε τὸ παχύ; πῦ ἦθε ταῖς προτέραις ἡμέραις; πῶς δὲν με ἐγυρόσετε ἐμένα, ὁπὸ ἐγὼ ἦλθα γυρόωντάς σας; πῶς δὲν ἐπαχώσατε διὰ τὸ συμφέρον σας; τί λογῆς ἄνθρωποι εἶσε, καὶ δὲν με ἐγνωρίσατε; λοιπὸν καὶ πόρα ξυπνήσατε, πόρα μετανοήσατε, πόρα σωφρονισθῆτε, σύρετε καὶ σεῖς εἰς τὸ ἀμπέλι μου. Βλέπετε, πῶς σᾶς ἀγαπῶ, ὅτι δὲν σᾶς ἔκλεισα τὴν πόρταν· κάθε ὥραν σᾶς ἐχάρισα τὴν μετάνοιαν· καθ' ἕνα, ὁπὸ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐμένα, τὸν ἀγκαλιάζομαι· κἂν μικρὰ παιδία φερθῆν, χαίρωντας τὰ δέχομαι, διατὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ Πλάστης τῶν παιδίων, ὁπὸ τὰ ἀνάθρεψα· κἂν σωστοὶ ἄνδρες ἔλθουν, τοὺς δέχομαι. Ὅλους, ὅσους καὶ ἂν τρέξουν, καὶ ἔλθουν μὲ πίστιν, ὡσὰν Ἀδελφούς μου τοὺς καταφιλῶ. Σύρτε λοιπὸν καὶ σεῖς εἰς τὸ ἀμπέλι μου· δὲν λογαριάζω τὴν ζημίαν τῶν ἀπερασμένων ὡρῶν, ἂν ἰδῶ καὶ πηγαίνετε μὲ προθυμίαν· δὲν κόπτω τὸ μερομίθιόν σας, ἂν προυδάξετε νὰ δίρεθῆτε, μέσα σᾶς βάνω. Ἀφῆτε τὰ ξένα ἀμπέλια, ὁπὸ δὲν καρποῦσιν ἄλλο, μονάχα ὄξος, καὶ σύρτε εἰς τὰ ἐδικά μου, καὶ ἐκεῖνο ὁπὸ εἶναι δίκαιον, θέλω σᾶς πληρώσει· διατὶ δὲν εἶμαι πλεονέκτης, δὲν εἶμαι ἄδικος, νὰ σᾶς ἀδικήσω· δὲν εἶμαι ἀχάριστος εἰς τοὺς καλούς μου δούλους· θέλω σᾶς πληρώσει τὸν κόπον σας, θέλω σᾶς δώσει δωρεαῖς, ὁπὸ νὰ ὑπερβαίνουν τὸν ἱδρωτά σας. Καὶ πάλιν εἰς τὴν ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐξέβη, καὶ ἔκαμε τὰ ὅμοια· δὲν ἀφίνω κἀνένα καιρὸν, λέγει, νὰ μὴ κινηγῶ ἐκείνους, ὁπὸ θέλουσι· δὲν ἀποκάμνω, καλῶντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Διὰ τοῦτο ἐξέβηκα μίαν φορὰν, καὶ ἀφ' οὗ ἐκινήγησα, ἐγύρισα· ἐξέβηκα δεύτερον, καὶ μὲ τὸ νὰ ψαρέψω, ἐπῆγα ὀπίσω· ἐξέβηκα καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον, καὶ πέρνωντας μερικοὺς, ἐγύρισα. „Θέλω γὰρ πάν„τας ἀνθρώπους σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν".

„Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς". Ἐλέγηκε, λέγει, εἰς τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τῆς ἡμέρας, εὗρε καὶ ἄλλους ἀνθρώπους, ὁπὸ ἐστέκοντο εἰς τὸ παζάρι ἀργοί. Δὲν παύω νὰ ξεγυμνώσω τὸν διάβολον, ἕως ὁπὸ στέκεται τοῦτος ὁ Κόσμος· δὲν παύω νὰ μὴ σύρνω εἰς μετάνοιαν ἐκείνους, ὁπὸ ἐξέπεσαν, διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν καταφρονῶ. „περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἀρ-

γοὺς,

γὺς, ϗ λέγει τὺς "· διατί σέκεσθε ἐδῶ ἀργοί; δὺν ἔχετε Ἐκκλησίαν ἔχετε Προφητικὰ Βιβλία; δὺν βλέπετε τὸν Ἥλιον, πῶς μὲ τὸ πρόσαγμάμὺ κάμνει ἀσυνάφως τὸν δρόμον τὺ; δὺν βλέπετε τὸ Φεγγάρι, πῶς ὑπηρετεῖ τὸν Αὐθσύντιω τὺ; δὺν βλέπετε τὰ σοιχεῖα, πῶς κάμνει καθ' σῖα τὸ ἔργον τὺ; Λοιπὸν ἐσεῖς διατί σέκεσθε ἀργοί; δὺν ἔχετε ὀμμάτια νὰ ἰδῆτε τὸν Κόσμον, πῶς εἶναι σολισμένος, ϗ νὰ δοξάζετε τὸν Θεὸν, ὁπὺ τὸν ἔκαμε; δὺν ἔχετε γλῶσσαν, νὰ τὶω κινήσετε πρὸς ὑμνῳδίαν; δὺν ἔχετε χέρια, διὰ νὰ κάμετε ἐλεημοσυνίω; δὺν ἔχετε ποδάρια διὰ νὰ τρέξετε εἰς σράτας ψυχωφελεῖς; διατί σέκεσθε ἐδῶ ὁλημερῆς ἀργοί; Οἱ δὲ λέγυσιν· „ὅτι ὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο". Ἀπεκρίθησαν, λέγει, ἐκεῖνοι, ϗ εἶπαν, ὅτι τινὰς δὺν μας ἐσοίχησε. Τοιὺτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπὺ προφασίζονται προφάσεις ὀν ἁμαρτίαις· τοιὺτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπὺ λέγυν, ὅτι ἂς κάμω πόρα εἰς τὶω νεότητά μὺ τὶω ἐπιθυμίαν μὺ, ϗ εἰς τὸ γῆράς μὺ θέλω μετανοήσει· τοιὺτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπὺ λέγυν, τί διάφορον ἔχω, ὁπὺ πηγαίνω εἰς τὶω Ἐκκλησίαν, ϗ χασομερῶ ἀπὸ τὶω δυλείαν μὺ; τοιὺτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπὺ λέγυν, τίς μας ἐδίδαξε, τίς μας ὀνυθέτησε, ϗ νὰ μὴ ἀκύσωμον τὰ λόγιά τὺ; ἀμὴ ϗ εἰς αὐτὺς τί λέγει ὁ παντοκτίρμων Θεὸς ϗ φιλάνθρωπος, ὁ μὴ θέλων τὸν θανάτον τῦ ἁμαρτωλῦ; ὑπάγετε ϗ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μὺ· σύρετε ϗ ἐσεῖς, λέγει, εἰς τὸ ἀμπέλι μὺ. Ὦ ἥμερος ϗ εὔσπλαγχνος, ὁπὺ εἶναι ὁ Θεὸς, ὀλογημένοι Ἀδελφοί· διατὶ ἀκύωντάς τὺς, δὺν ἔλεγξε τὰ ψύματά τὺς, δὺν ἐφανέρωσε τὰ καμώματά τὺς, δὺν ἀπεκρίθη, νὰ τὺς εἰπῇ μὲ τὸ κακὸν, τί λέγετε; κανεὶς δὺν σας ἐγύρυσε; κανεὶς δὺν σας ἐσοίχησε; Διατί λέγετε ψύματα; δὺν σᾶς ἐπαρακάλεσαν οἱ Προφῆται; δὺν σᾶς ἐδίδαξαν οἱ Ἀπόσολοι; δὺν ἦλθα ἐγὼ ἀτός μου πρὸς ἐσᾶς; δὺν σας ἔκραξα πολλαῖς φοραῖς, ϗ ἐσεῖς δὺν μὲ ἀκύσετε; δὺν μὲ ἴδετε ὁπὺ ἐσοίχυν, ϗ ἐσυμφώνυν μὲ τὺς ἄλλυς; λοιπὸν διατὶ δὺν ἠθελήσετε νὰ μιμηθῆτε ἐκείνυς, ὁπὺ ἐκαπαιάθηκαν, ἀμὴ ἐμείνετε ἀργοὶ ἕως τέλυς, ὁπὺ ἐγράσετε; Δὺν εἶπε τοιαῦτα ὁ Χρισός· ἀμὴ τί; σύρετε ϗ ἐσεῖς εἰς τὸ ἀμπέλι μὺ· δέχομαι ϗ γέροντας, ὁπὺ ἀγαπῦν νὰ ἐργατύωνται, χαίρομαι νὰ βλέπω γέροντας νὰ ἀκυμπίζυν, νὰ κρατῦσι ϗ Σταυρύς. Πηγαίνετε ϗ ἐσεῖς εἰς τὰ περιβόλιά μὺ· ὅταν ἤθε νέοι, ἐδυλύσατε τὸν διάβολον· κὰν πόρα ὁπὺ ἐγράσατε, δυλύσατε ἐμένα· μετανοήσατε ἐξ ὅλης ψυχῆς ϗ καρδίας, ϗ ὅσα ἐσφάλετε, πρὸ τῦ νὰ σᾶς εὕρῃ ὁ θάνατος· ἀναγκάσετε, πρὸ τῦ νὰ βραδιάσῃ, νὰ ὑρεθῆτε μέσα εἰς τὸ ἀμπέλι μὺ, νὰ μὴ σᾶς εὕρῃ τὸ βασίλυμα τῦ Ἡλίυ. Ἂν εἶναι ϗ πρὸ τῦ νὰ βασιλύσῃ ὁ Ἥλιος, ἀνάγκαθῆτε νὰ ὑρεθῆτε μαζὴ μὲ τὺς ἐργάτας μὺ, θέλετε ἰδῇ τὶω δόξαν μὺ· εἰ δὲ ϗ σᾶς καταλάβῃ ἔξω ἀπὸ τὶω αὐλὶω ὁ θάνατος, δὺν θέλω σέρξῃ πλέον, νὰ σᾶς ἔχω φίλυς μὺ, διότι ὁ νεκρὸς δὺν πισύει, δὺν μετανοεῖ, δὺν ὁμολογεῖ. Σύρετε ϗ ἐσεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μὺ, ϗ ἐκεῖνο, ὁπὺ εἶναι δίκαιον, θέλετε τὸ λάβῃ· μετανοήσατε, μόνον ἐλᾶτε, μόνον σμίξετε μὲ τὸ λόγυ μου, ϗ δὺν θέλετε μεμφθῇ ὕσερον, πῶς σᾶς ἀνάγκασα. Τινὰς δὺν εἶναι,

ὁπὺ

ὅπου νὰ πιστεύσῃ, καὶ νὰ μὴ δυχαριστήσῃ, ἐδὲ ἀπέμεινε τινὰς πτωχὸς, ὅπου νὰ μὲ ὑπηρετήσῃ.

Τοιουτοτρόπως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Οἰκοδεσπότης τοῦ τοῦ ὀπωνιτίου, ἐγέμισεν ἐργάτας τὸν ἀμπελῶνά του· καὶ μετὰ ταῦτα, ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλος τοῦ Κόσμου, καὶ ἀναστηθῶν οἱ ἀπ' αἰῶνος νεκροὶ, καὶ ἔλθῃ ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ὅπου μέλλει νὰ κριθῇ ὅλος ὁ Κόσμος, τότε λέγει ὁ Δεσπότης τοῦ ἀμπελίου εἰς τὸν Ἐπίτροπόν του· Κάλεσαι, νὰ ἔλθουν ὅλοι οἱ ἐξ Ἀδὰμ· κάλεσαι τὸν Ἄβελ, ὅπου ἐσφάγη διὰ τὴν θυσίαν· κάλεσαι τὸν Ἐνὼχ, ὅπου δυρέσησε καὶ μετετέθη· κάλεσαι ὅλους τοὺς Προπάτορας καὶ Προφήτας· κάλεσαι τοὺς Ἀποστόλους· κάλεσαι τοὺς Μάρτυρας, καὶ ὅλους, ὅσοι μὲ ἐμιμήθηκαν· κάλεσαι τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον, ὅπου ἐλιθάσθη διὰ λόγου μου· κάλεσαι ὅλους τοὺς Ἀσκητὰς, ὅπου ἐκοπίασαν διὰ λόγου μου, καὶ ἐκαλλιέργησαν τὰ κτήματά μου· κάλεσαι, καὶ δός τους τὸν μισθόν. Ἄνοιξαι τοὺς θησαυροὺς μου, ἄνοιξαι ταῖς ἀποθήκαις μου, ἄνοιξαι τὰ Βασίλειά μου, εὔγαλε καὶ τὰ Βασιλικὰ στέφανα, εὔγαλε τὰ Θεϊκὰ χαρίσματα. Μὴ ἀκριβολογηθῇς τίποτε ἀπὸ τὰ πολύτιμά μου· στόλισαι, καὶ στεφάνωσαί τους αὐτοὺς ὅλους, ὅπου ἐκοπίασαν, καθὼς ἤθελα ἐγώ. Κανεὶς ἂς μὴ ἐξέβη χωρὶς στέφανον, κανεὶς ἂς μὴ πηγαίνῃ ἀτίμητος, τινὰς ἂς μὴ ὑστερηθῇ τὰ χαρίσματά μου. Ὅλοι ἂς πλουτίσουν, ὅλοι ἂς χαροῦν, νὰ ἰδοῦσι διατὶ φράγματα πολύτιμα τοὺς ἐστοίχισα· νὰ ἰδοῦσι, τί φράγμα ἐστερήθησαν ἐκεῖνοι, ὅπου ἐκράζοντο, καὶ δὲν ἤθελαν νὰ ἔλθουν. Δός τους τὸν κόπον τους, καὶ κάμε ἀρχὴν ἀπὸ ἐκείνους, ὅπου ἦλθαν ὕστερα, ἕως ὅπου νὰ ὑπάγῃς εἰς τοὺς φρόνους· τοὺς ὑστερινοὺς εὔφρανε φρόνα μὲ τὰ χαρίσματα, διατὶ αὐτοὶ περισσότερον ἔχουσι χρείαν τὴν ἀγαθότητά μου· λοιπὸν εἰς τούτους τοὺς ὑστερινοὺς δός τὴν πληρωμὴν φρόνα, καὶ μετὰ ταῦτα θέλεις δώσει καὶ εἰς τοὺς φρόνους.

„Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον". ἦλθον, λέγει, ἐκεῖνοι ὅπου ἐπῆγαν ὕστερα εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ἐπῆραν ἀπὸ ἕνα δηνάριον· καὶ πέρνοντές τον εἰς τὰ χέρια τους, ἐχαίροντο καὶ ἐπαινηγύριζαν εἰς τὸ καλὸν, ὅπου τοὺς εὗρε· διατὶ ἐγνώριζαν, πῶς δὲν τοὺς ἔφερε τόσον, ἐπειδὴ δὲν ἐδούλευσαν ὁλημερῆς. Ἐλθόντες δὲ οἱ φρόνοι, ἐνόμισαν, ὅτι πλέον λήψονται, καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Δεσπότου, λέγοντες· ἦλθον, λέγει, οἱ φρόνοι, καὶ ἐνόμισαν, ὅτι θέλουν πάρει περισσότερον, καὶ ἔδωκε καὶ αὐτῶν ἀπὸ ἕνα δηνάριον, οἱ ὁποῖοι καὶ πέρνοντές τον, ἐγόγγυζαν εἰς τὸν Δεσπότην, καὶ ἔλεγαν· Ἐτοῦτοι οἱ ὑστερινοὶ, ἐτοῦτοι ὅπου ἐγύρασαν, ὅπου μετὰ βίας σὲ ἐγνώρισαν, ἐτοῦτοι ὅπου δὲν ἐκοπίασαν ποσῶς σκάπτοντες, ἐτοῦτοι οἱ ὑστερινοὶ, ὅπου μονάχα μίαν ὥραν ἔκαμαν, ὅπου ἴδασι τὸ ἀμπέλι μὲ τὰ ὀμμάτιά τους, τοὺς ἔκαμες ἴσους μὲ τοὺς λόγους μας, ὅπου ὑπομείναμεν τὸ βάρος καὶ τὸ καῦμα ὅλης τῆς ἡμέρας; ἡμᾶς ὅπου ἐκοπιάσαμεν, ὅπου ἐπάθαμεν πολλὰ διὰ λόγου σου, διὰ νὰ αὐξάνωμεν τὰ τίποτές σου, καὶ τώρα ἔδωκες πληρωμὴν καὶ αὐτῶν ἴσιαν μὲ ἡμᾶς; ἐτοῦτοι οἱ ὑστερινοὶ, ὅπου μίαν ὥραν ἔκαμαν, εἰς μίαν ὥραν σιμάσου; διὰ νὰ κλαύ-

σῃ ἐκείνη ἡ πόρνη, ἢ νὰ ξεπλέξῃ τὰς τείχας της, καὶ νὰ καταφιλήσῃ τὰ Ἅγιά σου ποδάρια μὲ χείλη σωφρονισμένα, καὶ νὰ σοῦ φέρῃ μύρον, τῆς ἔδωκες τὸν Παράδεισον; Εἰς μίαν ὥραν, διὰ νὰ σοῦ εἰπῇ ὁ Λῃστὴς ἐπαίνω εἰς τὸν Σταυρόν· „Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασι„λείᾳ σου" τοῦ ἀνοίξες τὸν Παράδεισον; Διὰ νὰ μετανοήσῃ μίαν ὥραν ὁ Παῦλος ὁ διώκτης καὶ ἐχθρὸς τῆς Πίστεως, ἔγινεν Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστής; Ὅμως ἀφ' οὗ ἤκουσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, πῶς ἐβαρέθηκαν, ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν εἰς ἕνα ἄνθρωπον ἀπ' ἐκείνους· „Ἑταῖρε, ὄχι ἀδικῶ „σε". δὲν σὲ ἀδικῶ τίποτες, λέγει, Ἀδελφέ μου. Ὦ μεγάλη φιλανθρωπία τοῦ Χριστοῦ· ὁ Δεσπότης κρίνεται, καὶ φιλονικεῖ διὰ τοὺς δούλους μὲ τὸν δοῦλον· ὁ Κριτὴς ἀπολογεῖται διὰ ἐκείνους, ὁποῦ κρίνονται. „Ἑταῖ„ρε ὄχι ἀδικῶ σε". σώτυχε μὲ λογαριασμὸν, Ἀδελφὲ, καὶ μὴ λυπᾶσαι ἔτζι ἄφρεπα. Εἰπέ μοι, τί ἀδικήθης ἐσὺ, μὲ τὸ νὰ τιμηθῇ ὁ Ἀδελφός σου; δὲν ἐπῆρες σωστὸν τὸν κόπον σου; εἰπέ μοι, τί ἐβλάφθης ἐσὺ, μὲ τὸ νὰ αὐθεντεύσῃ ὁ Ἀδελφός σου; δὲν ἐπῆρες σωστὸν τὸ ἡμερομίσθιόν σου; δὲν ἐπῆρες σωστὸν ἐκεῖνο, ὁποῦ ἠγάπας; τὸ λοιπὸν, τί ἄλλο ζητεῖς περισσότερον; δὲν ἐσυμφώνησες μαζί μου ἀπὸ ἕνα δηνάριον; Βάλετο καλὰ εἰς τὸν νοῦν σου, καὶ ὦ εἶναι καὶ ἐκράτησα ἀπὸ τὸ δίκαιόν σου, μὲ δίκαιον τρόπον βαρυάσαι εἰς τοῦ λόγου μου· εἰ δὲ καὶ σὲ ἐπλήρωσα, καθὼς σοῦ ἔταξα, εὔκερα μὲ ἐγκαλεῖς, ὁποῦ δὲν σοῦ πταίω. Μιὰ ὠλιγόσβσα τὰ χαρίσματά σου; μιὰ ἐπῆρα ἀπὸ τὰ ἐδικά σου, καὶ τὰ ἔδωκα ἀλλονῶν; λοιπὸν διατί γογγύζεις ἐπάνω μου; διατί φθονεῖς τὸν Ἀδελφόν σου, ὁποῦ ἐγὼ ὁ Αὐθέντης δὲν φθονῶ; Ἔπαρε τοῦ πληρωμοῦ σου, καὶ πήγαινε· σώνουσί σε ὅσα ἔχεις εἰς τὰ χέρια σου. Μήπως θέλῃς νὰ βασιλεύῃς μοναχός; χωρεῖ ὁ Παράδεισος καὶ ἐσένα, καὶ ὅλους, ὅσοι εἶναι ἄξιοι νὰ σέβουν εἰς αὐτόν. Ἐγὼ θέλω νὰ δώσω καὶ τοῦτο τοῦ ὑστερνοῦ, ὡσὰν καὶ ἐσένα· καὶ ποῖος θέλει νὰ μοῦ ἀντιστεθῇ; Ἐγὼ ἀπός μου ἀγαπῶ νὰ δώσω ἐτοῦτο, ὡσὰν καὶ τοῦ λόγου σου, διατὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ βλέπω τοῦ εἰκόνα μου γυμνοῦ· δὲν ἠμπορῶ νὰ βλέπω τὸ πλάσμα μου ἀσόλιστον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκατέβηκα ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς εἰς τοῦ γῆς. Ἀληθινὰ ὕστερα ἦλθε, γνωρίζω το καὶ ἐγὼ, ἀμὴ ἔφερέ μου πίστιν, ἐμετανόησεν, ἐστράφεσεν, ἐδάκρυσεν εἰς τὰ ἁμαρτήματά του, ἔδειξε πολλοὺ ἀγάπην εἰς ἐμένα. Ὕστερα ἦλθεν, ἀμὴ ἀπόλαυσε τοῦ τράπεζά μου, ἐφίλησε τὰ ἀκάνθια, ὁποῦ ἐφόρεσα εἰς τὸ κεφάλι μου δι' αὐτόν· ἐφίλησε, καὶ ἐστρωσκώνησε τὸν Σταυρὸν, ὁποῦ ὑπέμεινα διὰ λόγου του. Δὲν δύναμαι λοιπὸν αὐτὸν, ὁποῦ μὲ ἠγάπησεν ἔτζι, νὰ μὴ τὸν τιμήσω, καὶ νὰ μὴ τὸν σωαριθμήσω μαζὶ μὲ ἐσένα εἰς τὸν Παράδεισον. Δέχομαι καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὅταν μετανόησουν· πλαγχνίζομαί τους, ὅταν παύσουν ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν καὶ πονηρίαν· δέχομαί τους, ὅταν μετανοημένοι ἔλθουν, γυρεύοντάς με, νὰ σέβουν εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου, εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν μου. Δέχομαί τους, ὅταν τοὺς ἰδῶ καὶ κλαύσουν καὶ θρηνήσουν ἔμπροσθέν μου διὰ ἐκεῖνα, ὁποῦ ἔσφαλαν εἰς ὅλην τοῦ ζωήν. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς πολυέλεος καὶ πολυσπλαγχνος ὁποῦ εἶμαι, βλέποντας τοῦ προθυμίαν τους,

πῶν

πῶν ἴδω διὰ τὸν ὀλίγον κόπον, ὅπῳ ἔκαμαν εἰς τὴν μετάνοιαν, ὅλην τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καθὼς ἔδωκα καὶ εἰς ἐκείνους, ὅπῳ μὲ ἐδόξασαν ἀπὸ τὴν πρώτην ὥραν. Τὸ λοιπὸν, ἐπειδὴ ἔχομεν τοιοῦτον ἀγαθὸν Δεσπότην, καὶ δέχεται τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὅταν μετανοήσωσιν, ἂς ἀγωνιθῶμεν, καὶ ἂς δράμωμεν, νὰ βάλῃ καὶ ἡμᾶς μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς Ἁγίους, εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ἧς γένοιτο πᾶσι ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ

Εἰς τὴν Παραβολὴν τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἠκούσαμεν, Ἀδελφοί μου, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντος „ὅτι Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς „Ἰερειχὼ, καὶ λῃσαῖς περιέπεσεν· οἱ, καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς „ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Ἱερεὺς δὲ καὶ Λευί„της διερχόμενοι διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθον. „Σαμαρείτης δέ τις ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, διεσπλαγχνί„σθη· καὶ βαλὼν οἶνον σὺν ἐλαίῳ, καὶ ἀναμίξας, ἐπέχεν αὐτῷ, καὶ κα„τέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ. Ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆ„νος, ἤγαγεν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ δηνάριον, εἰπών· „Ἐπιμελήθητι τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐν τῷ ἐ„πανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι“. Ἴδωμεν τὴν τούτου Παραβολὴν, ἵνα σωφρονοῦντες καρδίᾳ γνωρίσωμεν τοῦ Θεοῦ τὰ Μυστήρια.

Ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ Ἀδάμ· Ἱερουσαλὴμ δὲ ἡ ἐπουράνιος Βασιλεία, καὶ ἡ φρόνησις· Ἰερειχὼ δὲ ὁ Κόσμος. Ἐφ᾽ ὅσον πίνων ὁ Ἀδὰμ, πρὸ τῆς παρακοῆς, εἶχε τὸ ἐπουράνιον εὐθυμά τε καὶ φρόνημα, καὶ τὴν ἰσάγγελον πολιτείαν, ἀκώλυτον εἶχε τὴν εἴσοδον ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν κατοικίαν καὶ διατριβὴν, ἐν ταῖς Ἐντολαῖς τοῦ Θεοῦ πορευόμενος, ὑπ᾽ οὐδενὸς ἐνικᾶτο, ἢ ἐτραυματίζετο. Ὅτε δὲ παρήκουσε τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς Ἐντολὰς οὐκ ἐφύλαξεν, ἀλλ᾽ ἀπήχθη τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως, τότε κατέβη εἰς Ἰερειχὼ, τουτέστιν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὰ τῆς γῆς εἰργάζετο· Ἱερουσαλὴμ γὰρ ἀνάβασις ἑρμηνεύεται, Ἰερειχὼ δὲ κατακυλισμός. Κατέβη οὖν, ὡς ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχὼ, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐπουρανίου πολιτεύματος πρὸς τὸ τῆς ἀπάτης τοῦ διαβόλου πολίτευμα. Ὅτε γάρ τις φυλάσσῃ τὰς Ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, τότε ἐν Οὐρανοῖς πολιτεύεται, καθὰ φησὶν ὁ Ἀπόστολος· „Ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν Οὐρανοῖς ὑπάρχει“. Κατέβη ἀπὸ δόξης εἰς ἀδοξίαν, ἀπὸ ἀφθαρσίας εἰς φθορὰν, ἀπὸ Παραδείσου τρυφῆς εἰς ἀκανθηφόρον γῆν, ἀπὸ ζωῆς εἰς θάνατον· „ἐν ᾧ γάρ φησι φάγητε ἀπὸ τοῦ „ξύλου, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε“ τουτέστι τῇ ἁμαρτίᾳ· θάνατος γὰρ ψυχῆς

ἁμαρτίᾳ τῷ παρακοῦσαι Θεῷ. Καὶ κατέβη ἀπὸ Δικαιοσύνης τῆς ἐν τῷ Παραδείσῳ, ἀπὸ Ἁγιωσύνης τοῖς ἐν Οὐρανοῖς, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερειχώ, τουτέστιν εἰς τὸ πτῶμα τῆς πλάνης, εἰς τὸν θάνατον τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἐμπίπτει εἰς τοὺς λῃστὰς, τουτέστιν εἰς τὸν διάβολον, καὶ τοὺς ἀντιπειμένας δυνάμεις. Ὁδὸς δέ ἐστιν ὁ βίος οὗτος, ὅπου περιπατήσας ὁ Ἀδὰμ, ἔπεσεν εἰς τοὺς λῃστὰς, καὶ ἐξέδυσαν αὐτόν. Καὶ τί αὐτὸν ἐξέδυσαν; Τὴν στολὴν τῆς ὑπακοῆς, τὴν μετ' Ἀγγέλων φιλίαν, τὴν μετὰ Χριστοῦ διατριβὴν, τὴν ἐν Παραδείσῳ τρυφὴν, τὴν ἐπουράνιον ζωήν· ταύτην λέγω αὐτὸν ἐξέδυσαν τὴν ζωήν. Καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, τουτέστι τοὺς ἁμαρτίας, πορνείας, μοιχείας, εἰδωλολατρείας, φαρμακείας, φόνους, φθόνους, ἔρεις, ζῆλον, θυμὸν, καὶ πᾶσαν τὴν λοιπὴν τῶν κακῶν ἐργασίαν. Ταῦτα γὰρ τὰ ἔργα μαστιοῦσι τὸν ἄνθρωπον, ταῦτα δυσωδίαν, καὶ φθορὰν ἐμποιοῦσι. Καὶ ὅτι ἔστι τοῦτο, ἀκριβῶς μάθε παρὰ τοῦ Δαβὶδ, πῶς τοὺς τοῦ Ἀδὰμ πληγὰς εἰς ἑαυτὸν εἰκονογράφων, μώλωπας αὐτοὺς καλεῖ, λέγων· „Προσώζεσαν, καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφρο„σύνης μου". Πᾶσα δὲ ἁμαρτία μώλωπα καὶ τραῦμα ἐργάζεται. Ἐτραυματίθη τοίνυν διὰ τῆς παρακοῆς, ἐτρώθη διὰ τῆς ἀπειθείας, ἐπλήγη διὰ τῶν ἀνομιῶν, ὡς φησιν ὁ Προφήτης· „Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρ„τος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον „μου" τουτέστι τοῦ φυλάξαι τὴν Ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ἡμιθανῆ δὲ, φησὶ, „τοῦτον κατέλιπον, οὐχ ὡς μὴ βουλόμενοι τοῦτον ἀναιρεῖν, ἀλλ' ὡς τοῦ Θεοῦ μὴ συγχωροῦντος· οὐ βούλομαι γὰρ φησι, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὴν μετάνοιαν. Καὶ πῦ αὐτὸν κατέλιπον; Εἰς τὴν ὁδὸν, τουτέστιν εἰς τὸν βίον τοῦτον· ὁδὸς γὰρ λέγεται ὁ αἰὼν οὗτος, ἐπειδὴ πάντες οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτοῦ παρέρχονται. „Καταβὰς δέ, φησιν, ὁ Ἱερεὺς ἐν τῇ ὁδῷ, „καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν". Ἱερέα δὲ λέγει τὸν μακάριον Μωϋσῆ, καὶ Ἀαρών. „Μωϋσῆς, καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς Ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ Σαμουὴλ ἐν „τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ". Οὗτος οὖν ὁ Μωϋσῆς, ὁ θαυμαστὸς καὶ ἔνδοξος γενόμενος, ὁ δεκαπλήγῳ μάστιγι τοὺς Αἰγυπτίους παπάξας, ὁ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν χίσας καὶ ἀποξηράνας, καὶ διαγαγὼν τὸν λαὸν δι' αὐτῆς, ὁ τὸ ἐν Μερρᾷ ὕδωρ γλυκάνας, ὁ τῷ Θεῷ διὰ νέφους προσομιλήσας, ὁ πολλὰ θαύματα ἐργασάμενος, ὁδοῦν τὴν ὁδὸν τοῦ βίου τούτου, καὶ ἰδὼν τὸν ἄνθρωπον κείμενον, παρῆλθεν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀνέστησεν. Ὁμοίως καὶ Λευίτης, τὸ Προφητικὸν πάγμα· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὕστερον μετὰ τὸν Μωϋσῆν γενόμενοι, καὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν τοῦ βίου βαδίσαντες, διρόντες τετραυματισμένον ἄνθρωπον, τὸν Ἀδὰμ, οὐκ ἀνέστησαν. Οὐδεὶς αὐτὸν ἤγειρεν, οὐδεὶς αὐτῷ ζωὴν ἐχαρίσατο, οὐδεὶς αὐτὸν ἐκ θανάτου ἐλυτρώσατο, οὐδεὶς ἔλυσε τῆς ἁμαρτίας τὸ ῥεῦμα· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἐν ἁμαρτίαις κατείχοντο· εἰ καὶ διὰ σεμνὴν πολιτείαν Θεοῦ φίλοι ἐγένοντο, ἀλλὰ διὰ τὸ ὁμόσαρκοι εἶναι τοῦ Ἀδὰμ, καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς νεκρᾶς φέρεσθαι, οὐκ ἠδύναντο, κλάδοι ὄντες, ῥίζαν ἀνασῆσαι. Σαμαρείτης, φησὶ, σπουδαῖος τοῖς ἔργοις, εὔσπλαγχνος τὴν προαίρεσιν, συμπαθὴς περὶ τοὺς ὁμοδούλους, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ ἰδὼν αὐτὸν τετραυματισμένον, δι-

σπλαγ-

σπλαγχνίθη, καὶ ἐπέθηκεν ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ. Τούτου τοῦ Σαμαρείτου πρόσωπον καὶ εἰκόνα λαμβάνει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· Ἀλλ' ἐρεῖ τις τῶν ἀκροατῶν· Τίς τὸν Κύριον Σαμαρείτην φησί; Λέγει αὐτὸν, οὐ τῇ φύσει τῆς Θεότητος, ἀλλὰ τῇ μιμήσει τῆς εὐσπλαγχνίας· ὥσπερ γὰρ ὁ Σαμαρείτης τῇ μὲν φύσει τοῦ σώματος ὅμοιος τοῖς ἄλλοις ὑπῆρχε, τῇ δὲ προαιρέσει τῆς εὐσπλαγχνίας οὐχ ὅμοιος, ἀλλὰ κρείττων ἐφαίνη, ὅμοιος Προφήταις, Πατριάρχαις, κατὰ τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, τῇ δυνάμει τῆς Θεότητος μείζων πάντων ἀνεδείχθη, ἴσος τῷ ἀνθρωπίνῳ σχήματι, οὐκ ἴσος τῇ ὑπερκοσμίῳ δόξῃ, ἐκεῖνοι ἀμελείᾳ καὶ ἀσπλαγχνίᾳ χρησάμενοι, ἀνηλεῶς παρῆλθον τὸν τετραυματισμένον· ὁ δὲ Σαμαρείτης εὔσπλαγχνος ὢν, δυσεβέστερος, καὶ ἐλεήμων ἐφαίνη. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς, Πατριαρχῶν καὶ Προφητῶν ὑπεριδόντων τὸν διὰ παρακοῆς ἐκπεσόντα ἄνθρωπον, μόνος οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ἐφαίνη, κατὰ τὸν Προφήτην τὸν λέγοντα· „Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων „ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος· καὶ πάλιν „Ὅτι σὺ Κύριος εὔ„σπλαγχνος". Καὶ ὥσπερ ὁ Σαμαρείτης οὐκ ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ Ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ἐξ ἄλλης χώρας ὡρμᾶτο, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ Κόσμου, ἀλλ' ἐξ Οὐρανοῦ ἦλθεν ἐπὶ τῆς γῆς· Θεὸς ὢν, ἄνθρωπος γέγονε δι' ἡμᾶς· Δεσπότης ὢν, τῶν τοῦ δούλου μορφῶν ἐνεδύσατο. Εὐσπλαγχνίθη ὑπὲρ ἡμῶν, κατῆλθεν ἐξ Οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, εἶδε τὸν ἄνθρωπον ἐρριμμένον καὶ τετραυματισμένον ἐν πορνείαις, μοιχείαις, φόνοις· εἶδε καὶ εὐσπλαγχνίθη ἐπὶ τοῦ ἴδιον πλάσμα. Ἔβαλεν οἶνον σὺν ἐλαίῳ, καὶ μίξας ἀμφότερα, ἐποίησε μάλαγμα, καὶ ἐπέθηκε τῷ ἀνθρώπῳ. Τί ἐστιν, ἐπιμίξας οἶνον σὺν ἐλαίῳ; Τουτέστι, μίξας τὸν Θεότητα μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος, μίξας τὸν εὐσπλαγχνίαν μετὰ τῆς σωτηρίας, ἔσωσε τὸν ἄνθρωπον. Μίξας οἶνον σὺν ἐλαίῳ, τουτέστι, μίξας Πνεῦμα Ἅγιον σὺν τῷ Αἵματι αὐτοῦ, ἐζωοποίησε τὸν ἄνθρωπον· τοῦ γὰρ Αἵματος τοῦ Κυρίου σάξαντος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐπὶ τὸν γῆν, ἀπέπλυνεν ἡμῶν τὸ χειρόγραφον τῶν ἁμαρτιῶν. Τί δέ ἐστι, κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ; Τουτέστιν, ἔδεσε τὸν διάβολον, καὶ ἔλυσε τὸν ἄνθρωπον· ἔδεσε τὸ σκάφος, καὶ ἐζωοποίησε τὸν ἄνθρωπον· κατέδησε καὶ ἐδούλωσε τὰς δυνάμεις τοῦ πονηροῦ, καὶ ἐλευθέρωσε τὸν ἄνθρωπον. Εἰ θέλεις καὶ ἑτέρως νοεῖν, ἄκουε. Μίξας οἶνον σὺν ἐλαίῳ· ἔλαιον ἐπάγει τὸν παράκλητον λόγον, οἶνον δὲ, τὸν συπτικὸν, καὶ δεσμοὺς τοῦ διδασκαλίαν, σωιάγουσαν τοῦ διεσκορπισμένου μετανοίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου· „Ἔ„λεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον". Ἐπέθηκε δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος. Τουτέστι λαβὼν ὁ Χριστὸς τοῦ σάρκα ἐπὶ τοὺς ἰδίους ὤμους τῆς Θεότητος, ἀπωύεγκε τῷ Πνεύματι εἰς τοὺς Οὐρανούς· οὐ γὰρ χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ λίθους τιμίους ἀπωύεγκε, ἀλλὰ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ ὅμοιον γεγονότα ἄνθρωπον. Ἀπωύεγκεν ἀπὸ γῆς εἰς Οὐρανούς, εἰς τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ εὐρύχωρον πανδοχεῖον· ἀπωύεγκεν αὐτὸν ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν· ἐκ τυραννίδος εἰς Βασιλείαν· ἐκ θανάτου εἰς ζωήν. Θέλεις δὲ καὶ ἑτέρως νοεῖν; ἄκουε. Ἀπωύεγκεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον· εἰς ταύτην

τῷ Καθολικῷ Ἐκκλησίαν, καὶ παρέδωκε τῷ πανδοχεῖ, τῷ μακαρίῳ Παύλῳ, τῷ τύλῳ τῶν Χριστιανῶν, τῷ γνησίῳ πανδοχεῖ. Δύο αὐτῷ δύο δηνάρια· διὰ δὲ Παύλου, τοῖς καθ' ἑκάστην Ἐκκλησίαν Ἀρχιερεῦσι, καὶ Διδασκάλοις, καὶ Λειτουργοῖς· δύο λέγει δηνάρια, τὸν Παλαιόν τε, καὶ Καινὸν Γραφόν. „Ἐπιμελήθητι τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ ὅ,τι ἂν προσδα-„πανήσῃς, ἐγὼ ἐλθὼν, ἀποδώσω σοι". Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ἐπιμελήσου, φησὶ, τοῦ λαοῦ τούτου ἐξ ἐθνῶν, ὅνσοι παρέδωκα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐπειδὴ ἀδυνάσιν οἱ ἄνθρωποι, τετραυματισμένοι ὑπὸ τῶν ἁμαρτιῶν, θεράπευσον αὐτοὺς, προσαρμόζων δίκην ἐμπλάστρου, τὰ Προφητικὰ ῥήματα. Ὑγίασον αὐτοὺς διὰ τῶν τῆς Παλαιᾶς, καὶ νέας Διαθήκης νουθεσιῶν καὶ παρακλήσεων, πείθων αὐτοὺς ἀποστῆναι τῆς ἁμαρτίας, καὶ καταλεῖψαι αὐτὸν τῷ διαβόλῳ. Ἐὰν δὲ καὶ ὅπως ἀδιόρθωτοι μένωσι, πεῖσον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν κατορθωμάτων· κάμψον αὐτοὺς διὰ τῶν αὐστηρῶν σου λόγων. Τύπος αὐτῶν γενοῦ, καὶ ὑπογραμμὸς ἀγαθὸς ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν πίστει, ἐν ἀγάπῃ, ἐν σεμνότητι, ἵνα τῷ σῷ τύπῳ ἀκολουθήσωσι, καὶ μιμηταί σου γίνωνται τῆς ἀγαθῆς πολιτείας. Καὶ τοῦτο ἐὰν ποιήσῃς, ἰδίαν τινὰ προσθήκην λόγῳ, ἢ ἔργῳ παράχῃς· „Καὶ, ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐλθὼν, ἀποδώσω σοι". Τουτέστιν, ἐν τῇ δευτέρᾳ μου Παρουσίᾳ τῆς ἀνταποδόσεως, ἄξιον τοῦ κάμάτου σου ἀποδώσω σοι τὸν μισθόν. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος θαρρῶν εἰς τὰς ὑποχέσεις, ταῦτα λέγει· „Ἐγὼ δὲ ἥδιστα ὑπὲρ Χριστοῦ δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθή-„σομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν". Τὸν εἰς τὰ ἔθνη λέγει Διδασκαλίαν, καὶ τὸν διακονίαν τοῦ λόγου· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἐποικοδομῶν καὶ στηρίζων, καὶ πάντας ἀνθρώπους θεραπεύων διὰ τῶν Πνευματικῶν νουθεσιῶν· καὶ ἑκάστῳ προσφόρα νέμων, εἰς ζωὴν αἰώνιον ὁδηγεῖ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. „Τοῖς πᾶσι, γάρφησι, γέγονα τὰ πάντα, ἵνα „πάντως τινὰς σώσω". Οὗτός ἐστιν ὁ καλὸς τῆς Ἐκκλησίας πανδοχεύς· πάντας δέχεται, καὶ πάντων ἐπιμελεῖται· οὐ μέθυσον, οὐ λοίδορον, οὐχ ἁρπαγὰ ἀποστρέφεται, οὐκ Εἰδωλολάτρην βδελύττεται, οὐχ ἕτερόν τινα ἀσεβῆ καὶ ἀκάθαρτον ἀποδιώκει, ἀλλὰ πάντας δέχεται. Καθάπερ Ἰατρὸς ἀποπλύει τὰ τραύματα διὰ τοῦ λουτροῦ τῆς Ἀναγεννήσεως, καὶ προσφέρει σοι σπτικὰ ῥήματα ὥσπερ οἶνον, πρὸς τὸ μὴ ἄγεσθαι ταῖς κατὰ ἄγνοιαν πραχθείσαις ἁμαρτίαις· καὶ πάλιν θεραπεύει διὰ παρακλήσεως, δίκην ἐλαίου, ἀνακτώμενος τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Λέγει καὶ ὅπως· „Παρα-„καλοῦμεν δὲ ἡμᾶς, Ἀδελφοὶ, παρασῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶ-„σαν, ἁγίαν, τὴν λογικὴν Λατρείαν ὑμῶν". Ὅσοι τοίνυν τῶν τοῦ Παύλου ῥημάτων Μαθηταὶ τυγχάνετε, τὰς Ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ φυλάξατε, ἵνα μὴ τῆς ἐπουρανίου Ἱερουσαλὴμ ἐκπέσετε τῆς Πόλεως Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Γένοιτο δὲ θεραπευθέντας ἡμᾶς τὰ τῆς ψυχῆς καὶ σώματος τραύματα, ἐν ὑγείᾳ καὶ τελειότητι Πίστεως, παραστῆναι τῷ Χριστῷ σῶοι, καὶ ἀνεγκλήτους, μὴ λειπομένους ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ· καὶ ἀπολαῦσαι τῆς ἐν Οὐρανοῖς ἀγαθῆς ἐπαγγελίας, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΟΔΙΑΚΟΝΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Πεζῇ φράσει, εἰς τὸν Δεκάλογον τοῦ Μωϋσέως.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Δέκα Παραγγελίαι εἶναι, ὁποῦ ὥρισεν ὁ Θεὸς τοῦ Μωϋσῆ, νὰ ταῖς εἰπῇ εἰς τὸν Κόσμον· καὶ ὅποιος θέλει ταῖς τελειώσει, νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν Παράδεισον, ὅποιος δὲ πάλιν θέλει ταῖς καταφρονέσει, νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν Κόλασιν. Καὶ πρῶτη μὲν Ἐντολὴ καὶ παραγγελία τοῦ Θεοῦ εἶναι, ὅτι νὰ μὴ προσκυνήσῃς ἄλλον Θεὸν, παρὰ τὸν Θεὸν, ὁποῦ ἔκαμε τὸν Οὐρανὸν καὶ τὸν Γῆν, καὶ ὅλον τὸν Κόσμον. β΄. Ἐντολὴ εἶναι, ὅτι νὰ μὴ ὀνομάζῃς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς ἄτυχα καὶ εἰς ψεύματα. γ΄. Ἐντολὴ εἶναι, ὅτι νὰ φυλάγῃς καὶ νὰ τιμᾷς τὰς Ἑορτάς. δ΄. Παραγγελία εἶναι, ὅτι νὰ τιμᾷς τὸν Πατέρα σου καὶ τὴν Μητέρα σου. ε΄. Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ φονεύσῃς. ϛ΄. Ἐντολὴ εἶναι, νὰ μὴ πορνεύσῃς. ζ΄. Ἐντολὴ εἶναι, νὰ μὴ κλέψῃς ποτέ σου τίποτες ξένον πρᾶγμα. η΄. Ἐντολὴ εἶναι, νὰ μὴ ψευδομαρτυρήσῃς. θ΄. Ἐντολὴ εἶναι, ὅτι νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃς τὴν γυναῖκα τοῦ Γειτόνου σου, ἢ ἄλλου ξένου ἀνθρώπου. ι΄. Παραγγελία εἶναι, ὅτι νὰ μὴ ζηλεύσῃς τινὰ, ἢ τίποτες, μηδὲ τὸ σπῆτί του, μηδὲ τὴν σκλάβαν του, μήτε ἄλλο τίποτες πρᾶγμα. Αὗται εἶναι αἱ δέκα Παραγγελίαι τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ λέγεται Δεκάλογος. Αὐτὰ τὰ δέκα λόγια ἔγραψεν ὁ Θεὸς, καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν Κόσμον, νὰ τὰ φυλάγουν οἱ ἄνθρωποι. Τὸ λοιπὸν, εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, ἐὰν θέλωμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν Παράδεισον, ἂς σπουδάζωμεν, νὰ ταῖς ἐπιτελοῦμεν τελείως. Καὶ καταλάβετε καλὰ, τί θέλει νὰ εἶναι ἡ πρώτη Ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ.

α΄. Ἐντολή. Πρώτη καὶ μεγαλήτερη Παραγγελία εἶναι, ὅτι νὰ μὴ πιστεύῃς ἄλλον Θεὸν, παρὰ τὸν Χριστὸν, ὁποῦ εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἄλλος Θεὸς δὲν εἶναι. Αὐτὸς ἔκαμε τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν· αὐτὸς ὥρισε, καὶ ἔγιναν οἱ Ἄγγελοι· αὐτὸς ἔπλασε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· αὐτὸς εἶναι, ὁποῦ διακρατεῖ ὅλον τὸν Κόσμον· αὐτὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας μας κατέβη ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν εἰς τὴν Γῆν, καὶ ἐσαρκώθη ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Παρθένον καὶ Θεοτόκον Μαρίαν, καὶ ἐπερπάτησεν εἰς τὴν Γῆν τριανταπτρεῖς χρόνους, καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν ὡς ἄνθρωπος.

Ὕστερον ἐσταυρώθη, καὶ ἀπέθανεν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀνόμων Ἑβραίων·

καὶ ὄχι ὅτι ἐσταυρώθη ἡ Θεότης, ἦγον ὁ Θεὸς, ἀλλὰ ἡ ἀνθρωπότης, ἦγον τὸ κορμὶ, ὁπῦ ἐφόρει ὁ Χριστὸς, ἐκεῖνο ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνασήθη πάλιν τὸ κορμίτυ, καὶ ἐφανὴ εἰς τοὺς Ἁγίυς Ἀποστόλυς, ὡσαὶ ἦτον καὶ εἰς τὸν Κόσμον. Ἔπειτα πάλιν ἀνέβη εἰς τὺς Οὐρανὺς μὲ τὸ κορμὶ, ὁπῦ εἶχεν εἰς τὶὼ Γῆῦ, διότι ὡς Θεὸς, ὁπῦ ἦτον ὁ Χριστὸς δὲν ἔλειψε μήτε ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, μήτε ἀπὸ τὶὼ Γῆῦ, μήτε ἀπὸ τὶὼ θάλασσαν, μηδὲ ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον, ἀμὴ ὡς ἄνθρωπος ὁπῦ ἦτον, μόνον εἰς τὶὼ γῆῦ ἦτον· ὡσαὶ καὶ ὁ Ἥλιος, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ φωτίζει ὅλὶυ τὶὼ Γῆῦ μὲ ταῖς ἀκτῖνές τυ. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον, ὁπῦ θέλει νὰ πιστεύῃ κάθε Χριστιανός· διότι ὅποιος δὲν πιστεύει, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ἄλλος Θεὸς ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶναι, ἐκεῖνος δὲν εἶναι Χριστιανὸς, ἀμὴ εἶναι ὡσαὶ τὰ Ἔθνη, ὁπῦ λέγυν, ὅτι εἶναι Προφήτης. Διὰ τῦτο λεγόμεθε Χριστιανοὶ, ἐπειδὴ πιστεύομεν, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς μόνος. Αὐτὸ εἶναι ἡ πρώτη Παραγγελία τῦ Θεῦ. Καταλάβετε γῦν, εὐλογημένοι Χριστιανοὶ· ὅποιος εἶναι ἐκεῖνος, ὁπῦ παραβαίνει αὐτὴν τὴν πρώτην Ἐντολὶὼ τῦ Θεῦ· ὅποιος πιστεύει εἰς ἄλλον Θεὸν, παρὰ τὸν Χριστὸν, ἐκεῖνος εἶναι ὡσαὶ τὺς Ἕλλήνας, ὁπῦ ἐπίστευαν καθ' ἕνας τὸν Θεόν. Καὶ πάλιν, ὅποιος πιστεύει εἰς ὀνείρατα, καὶ εἰς μάγια, καὶ εἰς μαντείας, καὶ εἰς ἀποδέματα, καὶ εἰς φυλακτὰ, καὶ εἰς ἄλλα δαιμονικὰ ἔργα, ἐκεῖνος εἶναι παράνομος καὶ ἔξω τῆς Χριστῦ Ἐκκλησίας· διότι αὐτὰ εἶναι δαιμονικὰ πράγματα, καὶ ὅποιος τὰ πιστεύει καὶ τὰ κάμνει, ἐκεῖνος ὑπάγει μὲ τὸν διάβολον εἰς τὶὼ αἰώνιον κόλασιν. Διὰ τῦτο, Χριστιανοί μυ ἀγαθοὶ καὶ εὐλογημένοι, ποτὲ νὰ μὴ πιστεύσετε εἰς ὀνείρατα, διότι ὁ διάβολος πλανᾷ τὸν ἄνθρωπον, καὶ θέλει νὰ τὸν κολάσῃ· πολλαῖς φοραῖς δείχνει φανταστίαις εἰς τὸν ὕπνον τῦ ἀνθρώπυ, καὶ ταῖς πληρώνει τὶὼ ἡμέραν, μόνον διὰ νὰ πιστεύωμεν τὰ ὀνείρατα νὰ κολαθῶμεν· διὰ τῦτο ἂς προσέχωμεν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα πράγματα. Μηδὲ ταῖς γοητείαις νὰ μὴ ταῖς πιστεύετε, ὅτι εἶναι τῦ διαβόλυ τέχνη ἡ γοητεία· καὶ ὅποιος γητεύει, ἢ γητεύεται, ἐκεῖνος μέρος δὲν ἔχει μὲ τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ εἶναι καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι τῦ διαβόλυ παραδομένος. Ἐπειδὴ, καλὰ καὶ αὐ ἀκύετε ἐκεῖ, ὁπῦ γητεύει ἡ γυναῖκα, ὅτι ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῦ Χριστῦ, καὶ τῆς Παναγίας, καὶ τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, καὶ ἄλλων Ἁγίων ὀνόματα, ἀμὴ αὐτὸ εἶναι πλάνη δαιμονική· διότι, ὡσαὶ ὁ φαρᾶς, ὅταν κυνηγῇ φάεια εἰς τὶὼ θάλασσαν μὲ τὸ ἄγγιστρον, δὲν ρίχνει μοναχὸν τὸ ἀγγίστρι εἰς τὶὼ θάλασσαν, ὅτι ὡσαὶ τὸ ἰδῦν τὰ φάεια φεύγυν, ἀμὴ βάνει καὶ δόλωμα εἰς τὸ ἀγγίστρι, ὁμοίως εἶναι καὶ ἡ γητεία· αὐ ἤθελεν ἀναφέρῃ τῶν δαιμόνων τὰ ὀνόματα, κανεὶς ἄνθρωπος δὲν ἤθελε γητεύεται, ἀμὴ διὰ νὰ πλανῶνται οἱ Χριστιανοὶ νὰ κολάζωνται ἀπὸ τὶὼ γοητείαν, διὰ τῦτο ἀναφέρει τῶν Ἁγίων τὰ ὀνόματα. Λέγυσι δέ τινες, ἀμὴ πῶς δὲν ἠμπορῶ, καὶ ὡσαὶ γητεύθῶ, σκανώνομαι; Ναὶ, ὁ διάβολος, διὰ νὰ ξεπλανᾷ τὺς ἀνθρώπυς, τὺς δίδει πρὸς ὥρας μεγαλὶὼ ἀθανάσιαν, καὶ ὡσαὶ γητεύθῶν καὶ παραδοθῶν εἰς τὸν διάβολον, πέρνει τὶὼ ἀθανάσιαν ἀπ' αὐτούς.

Διὰ

Διὰ τοῦτο, δυλογημένοι Χριστιανοὶ, κανεὶς ἂς μὴ ξεπλανεθῇ εἰς γοητείας, ἢ εἰς μάγια, ἢ νὰ ἀποδέσῃ τὸ φαρμάκι νὰ μὴ τὸ φάγῃ λύκος, μηδὲ ἀνδρόγυνον νὰ ἀποδέσῃ, μηδὲ ἀποδέματα νὰ μὴ κάμνετε εἰς ἀθεκνημένον ἄνθρωπον, μηδὲ νὰ πιστεύετε τὰ ὀνείρατα· μηδὲ, ὡσὰν λαλήσῃ ὁ κόρακας, ἢ ἄλλον ἐρπετὸν, νὰ λέγετε, ὅτι κακὸν ἐλάλησε· διότι ὅποιος τὸ λέγει αὐτὸ, κάμνει τὸν Θεὸν παιγνίδι, ὁπὸ ἔκαμε τὸν κόρακα. Τί παίει ὁ κόρακας, ἢ ἄλλο πουλί; Μὴ δὲ νὰ λέγετε, ὅτι ὁ δεῖνα ἔχει κακὸν ριζικὸν, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σὺς Θεοῦ εἶναι πλάσμα· μὴ δὲ νὰ λέγετε, ὅτι ἡ δεῖνα ἡμέρα εἶναι καλὴ, καὶ ἡ δεῖνα κακὴ, διότι ὁ Θεὸς ταῖς ἔκαμεν ὅλαις ταῖς ἡμέραις, καὶ ὅλαις ταῖς ἔκαμε καλαῖς πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ Ἕλληνες, ὁπὸ εἶχαν καλοὺς Θεοὺς καὶ κακοὺς, ἔλεγαν, ὅτι εἶναι τὸ καλὸν τοῦ καλοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ κακὸν εἶναι τοῦ κακοῦ Θεοῦ· ἀμὴ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ, ὁπὸ πιστεύομεν σὺα Θεὸν ἀγαθὸν καὶ καλὸν, δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν, ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεὸς καὶ καλὰ καὶ κακά· καὶ πάλιν νὰ μὴ λέγωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἀνθρώπους καλοὺς, καὶ ἄλλους κακούς· διότι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ θέλει νὰ εἶναι καλοὶ καὶ Ἅγιοι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀμὴ οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ τοὺς πειράζῃ ὁ διάβολος, γίνονται ἀπὸ τοῦ λόγου τους κακοὶ, καὶ ἄτυχοι· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς δὲν πταίει, ὅταν κάμνῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἁμαρτίαν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἄφησε κάθε ἄνθρωπον εἰς τοῦ προαιρεσίν του καὶ εἰς τὸ θέλημά του· κἂν τὸ καλὸν ἀγαπήσῃ, κἂν τὸ κακὸν, μοναχός του ὁ ἄνθρωπος εἶναι πταίστης. Λοιπὸν ποτέ σας νὰ μὴ κάμετε, ἀπὸ ὅσα εἴπαμεν, ὅτι εἶναι κακὰ, καὶ ἔξω ἀπὸ τοῦ Παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ τοῦ πρώτου· διότι, ὅποιος κάμνει, ἀπὸ ὅσα εἴπαμεν, ὅτι εἶναι καλὰ, ἐκεῖνος εἶναι υἱὸς καὶ φίλος τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

β'. Ἐντολή. Δευτέρα Παραγγελία εἶναι, ὅτι νὰ μὴ ὀνομάζῃς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς ἄτυχα πράγματα· ἤγουν νὰ προσέχῃς, ποτέ σου νὰ μὴ ὀμώσῃς εἰς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, μηδὲ εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν, μηδὲ εἰς ἄλλο τίποτες· διότι αὐ καὶ εἰς τοῦ ἀλήθειαν σου ὀμνύῃς, μεγάλον κρῖμα ἔχεις εἰς τοῦ ψυχοῦ σου. Μηδὲ, μὰ τὸν Χριστὸν, νὰ εἰπῇς ποτέ σου, μηδὲ μὰ τοῦ Παναγίαν, μηδὲ μὰ τὸν Οὐρανὸν, μηδὲ μὰ τοῦ κεφαλοῦ σου, ὅτι δὲν δυνάσαι νὰ κάμῃς μίαν τρίχαν μαύρην, ἢ ἄσπρην· μόνον μὰ τὸ ναὶ, καὶ μὰ τὸ ὄχι νὰ λέγετε, καὶ νὰ ἔχω τοῦ δίχνω· τόσον μόνον νὰ ὀμνύῃς, διότι τὸ περισσότερον ἀπ' αὐτὸ εἶναι κόλασις εἰς τοῦ ψυχοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἂν ἔλθῃ καιρὸς καὶ εἰς τοῦ φυλακοῦ νὰ σέβῃς, μόνον νὰ μὴ ὀμώσῃς, μηδὲ ἀλήθειαν, μηδὲ ψεύματα. Κάλλιον νὰ πωλήσῃς εἴτι καὶ ἂν ἔχῃς, καὶ νὰ δώσῃς εἴτι σὲ γυρεύσουν, παρὰ νὰ ὀμώσῃς. Κάλλιον νὰ τυραννισθῇς εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον ὀλίγον καιρὸν, παρὰ νὰ κολασθῇς εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄλλον Κόσμον ἀθάνατα. Κάλλιον νὰ θανατωθῇς ἐδῶ, μόνον νὰ μὴ καταπατήσῃς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· διότι, ἂν καὶ ἐδῶ παιδευθῇς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν Κόσμον γίνεσαι Ἅγιος, καὶ κληρονόμος τοῦ Παραδείσου· διότι καὶ οἱ Ἅγιοι Μεγαλομάρτυρες, ὡσὰν ὁ Ἅγιος Γεώργιος, καὶ Δημήτριος, καὶ οἱ ἄλλοι Ἅ-

γιοι,

γιοι, ἀπ' ἄλλο τίποτες δὲν ἁγίασαν, καὶ ἐσώθησαν, μόνον ὅτι ἐπαιδεύθησαν ἐδῶ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Λοιπὸν καὶ ὑμεῖς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐὰν θέλετε νὰ γενῆτε ὡσὰν τοὺς Μάρτυρας, μὴ καταφρονῆτε τὸν Θεόν, καὶ νὰ ὀμνύετε τὸ ὄνομά του τὸ φοβερὸν, μηδὲ ἀλήθειαν, μηδὲ ψεύματα, ἀλλὰ μηδὲ νὰ βλασφημῆτε εἰς τὸν Θεόν, ὡσὰν σᾶς ἔλθῃ τίποτες ἀδικία καὶ πειρασμὸς, διότι καὶ αὐτὸ κόλασις εἶναι τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴ ὅσα καὶ ἂν πάθῃ ὁ ἄνθρωπος, πάντοτε πρέπει νὰ δοξάζῃ τὸν Θεόν· καὶ κἂν πτωχώσῃ, κἂν ἀσθενήσῃ, κἂν τὸ παιδίον του ἀποθανῇ, κἂν ἡ γυναῖκά του, κἂν ἡ θυγατέρα του, κἂν ἄλλος τίς ἐδικός του, νὰ μὴ βλασφημήσῃ τὸν Θεόν· διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς, καὶ γινώσκει τὸ συμφέρον· μόνον νὰ λέγῃ, ὅτι ἄξιος εἶμαι καὶ ἄλλα περισσότερα κακὰ νὰ πάθω ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐπειδὴ εἶμαι ἁμαρτωλὸς καὶ ἄτυχος· διότι ὁ Θεὸς ὅλα τὰ κακὰ, ὁποῦ δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅλα διὰ τὰς ἁμαρτίας μας τὰ δίδει. Διὰ νὰ βλέπῃ ὁ Θεὸς, ὅτι δὲν περιπατοῦμεν ὀρθὰ πρὸς αὐτὸν, διὰ τοῦτο μᾶς ὀργίζεται, καὶ μᾶς παιδεύει ὡσὰν Πατέρας τὸ παιδί· καὶ πάλιν δὲν μᾶς παιδεύει ὅσον τὸν πικραίνομεν εἰς τὰ κακά μας· διότι, ἐὰν ἤθελε νὰ μᾶς παιδεύσῃ ὅσον τοῦ πταίομεν, ὅλους μᾶς ἤθελε φονεύσῃ μίαν ὥραν, νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὸν αἰώνιον κόλασιν διὰ τὰς πολλάς μας ἁμαρτίας· ἀλλὰ ὡς φιλάνθρωπος καὶ ἀγαθὸς ὁποῦ εἶναι, δὲν μᾶς παιδεύει μὲ ὅλον τὸν θυμὸν, μόνον ὀλίγου μᾶς παιδεύει, διὰ νὰ μετανοήσωμεν ἀπὸ ταῖς ἁμαρτίαις μας. Διὰ τοῦτο ὅσον καὶ ἂν μᾶς παιδεύῃ ὁ Θεὸς, ποτέ μας ἂς μὴ τὸν βλασφημήσωμεν, ἀλλ' ἂς δοξάσωμεν τὸ Ὄνομα αὐτοῦ τὸ Ἅγιον, καὶ ὅλον τοῦ λόγου μας ἂς κάμνωμεν πταίσας, καὶ οὐχὶ τὸν Θεόν, ὅτι αὐτὸς οἶδε τὸ συμφέρον ἡμῶν.

γ'. Ἐντολή. Τρίτη Ἐντολὴ εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ φυλάγῃς καὶ νὰ τιμᾷς τὰς Ἑορτὰς ὅλας τοῦ χρόνου, καὶ ὅσαις Ἑορταῖς εἶναι μεγάλαις· καὶ τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ, καὶ τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ δουλείαν νὰ μὴ κάμῃς. Ὁμοίως καὶ ταῖς ἄλλαις Δεσποτικαῖς Ἑορταῖς, καὶ ἄλλων Ἁγίων μεγάλων νὰ κρατῇς, καὶ νὰ τιμᾷς τὰς Ἑορτὰς αὐτῶν, ἂν θέλῃς νὰ σοῦ δώσῃ ὁ Θεὸς πολλὴν καλωσύνην καὶ ἀνάπαυσιν, καὶ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν εὐλογημένον Παράδεισον. Καὶ πάλιν, ὅταν ἑορτάζῃς, καὶ δὲν δουλεύῃς, νὰ μὴ πίνῃς κρασὶ καὶ νὰ μεθᾷς, καὶ νὰ κάμνῃς ἄλλα δαιμονικὰ ἔργα, ἀμὴ νὰ πηγαίνῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ἀκούῃς τὸν Ἑσπερινὸν, καὶ τὸν Ὄρθρον ὁμοίως, καὶ τὴν Ἁγίαν Λειτουργίαν· καὶ τότε νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸ σπίτι σου, νὰ χαίρεσαι, καὶ νὰ δοξάζῃς τὸν Θεόν. Καὶ ἐὰν ἔχῃς καὶ περισσὰ φαγητὰ, νὰ δώσῃς τῶν πτωχῶν νὰ φάγουν, νὰ σὲ συγχωρήσουν, καὶ τότε νὰ σοῦ δώσῃ ὁ Θεὸς ἐσύ περισσότερα καλά. Καὶ ἐὰν κάμῃς Ἑορτὴν Ἁγίου, ἢ τραπέζι, νὰ μὴ καλέσῃς τοὺς πλουσίους καὶ Ἄρχοντας ἀνθρώπους, ὁποῦ δὲν σοῦ ἔχουσι χάριν, ἀμὴ κάλεσαι τοὺς πτωχοὺς, ὁποῦ δὲν δυνόνται, νὰ σοῦ τὸ ἀνταμείψουν· διότι, ἐὰν φιλεύσῃς τοὺς πλουσίους, ὁ Θεὸς χάριν δὲν σοῦ ἔχει, ὅτι οἱ πλούσιοι σοῦ τὸ ἀνταποδίδουν. Καὶ πάλιν νὰ προσέχῃς εἰς ταῖς Κυριακαῖς τοῦ χρόνου, καὶ εἰς

ταῖς

ταῖς Ἑορταῖς σου, νὰ μὴ πιάσῃς κάμμίαν σου δουλείαν, μὴ δὲ νὰ φραγματεύθῃς, μὴ δὲ νὰ παίζῃς, μὴ δὲ νὰ χορεύῃς, ὅτι τὰ παιγνίδια καὶ οἱ χοροὶ εἶναι τοῦ διαβόλου θρέματα καὶ ἔργα. Οἱ Ἕλληνες οἱ ἄθεοι καὶ πεπλανημένοι, ὁποῦ δὲν ἐπίστευαν Θεόν, ὁποῦ δὲν ἤλπιζαν μήτε Ἀνάστασιν, μήτε Κρίσιν, ἐκεῖνοι τὰ ἔκαμναν αὐτά, καὶ ἐχόρευαν, καὶ ἔπινον, καὶ ἐμεθοῦσαν, καὶ ἐχαίροντο μὲ παιγνίδια, ἀμὴ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἶναι πρέπον, νὰ κάμνωμεν ἔτζι εἰς τὰς Ἑορτάς μας· μόνον, ὅταν εἶναι Ἑορτὴ καὶ δὲν δουλεύεις, καὶ κάθεσαι ἀργός, ἐνθυμήσου, τί ἔπταισες εἰς τὸν Θεὸν ταῖς ἀπερασμέναις ἡμέραις· ἐνθυμήσου ταῖς ἁμαρτίαις σου, ἐνθυμήσου τὸν θάνατον, ἐνθυμήσου, πῶς μέλλει νὰ κολασθῇς διὰ τὰς ἁμαρτίας σου, αὐ δὲν μετανοήσῃς. Ταῦτα ἐνθυμήσου, καὶ ἀνασύναζε, καὶ κλαῦσαι, καὶ δάκρυσαι, καὶ λυπήσου, καὶ θρηνήσαι, καὶ θέλει σοῦ συμπαθήσει ὁ Θεός. Ὕπαγε εἰς ἄνθρωπον, ὁποῦ ἠξεύρει νὰ σὲ διδάξῃ καὶ νὰ σὲ καθοδηγήσῃ· ὕπαγε εἰς καλλίτερόν σου καὶ φρονιμώτερόν σου, νὰ σοῦ δείξῃ τί καλὸν νὰ κάμῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν Παράδεισον. Αὐτὸ νὰ κάμνῃς, ὅταν εἶσαι ἀργός, καὶ δὲν δουλεύεις, ὄχι νὰ κάθεσαι νὰ ἀργολογῇς, καὶ νὰ σωτυχαίνῃς ἄτυχα λόγια μὲ ἀπάκτους νέους. Μηδὲ νὰ περιδιαβάζῃς εἰς τὸ Κάστρον, ἢ εἰς τοὺς Χώραν, διὰ νὰ βλέπῃς γυναῖκες, ὁποῦ σοῦ ἀρέσουν. Μηδὲ νὰ τρώγῃς, καὶ νὰ πίνῃς ὁλημερῆς, ὡσαὶ τὸ θηρίον, μόνον καὶ τὸ φαγίσου καὶ τὸ πιοτόνσου νὰ εἶναι ὀλιγοστόν· διότι ἀπὸ τὸ φαγὶ τὸ περισσὸν, καὶ τὸ πιοτὸν, ποτὲ καλὸν δὲν ἔγινε, μόνον καὶ τὰ ἄσπρα σου ἐξοδιάζεις, καὶ τὸ κορμί σου βαραίνεις, καὶ τοὺς ψυχούς σου ζημιώνεις, καὶ τὰ πάθη τοῦ κορμίου σου ἀνακατώνεις, καὶ κακαῖς ὄρεξες μαζώνεις εἰς τοὺς ψυχούς σου, καὶ εἰς τοὺς καρδίαν σου, καὶ χαΐνεις τὸν νοῦν σου καὶ τὸν λογισμόν σου εἰς ἄτυχαις ὑπόθεσες, καὶ ἀσοχᾶς τὸν Θεόν, καὶ γίνεσαι ὅλος διόλου τοῦ διαβόλου κατοικητήριον. Διὰ τοῦτο προσέχου ἀπὸ πολυποσίαν, καὶ πολυφαγίαν· τὸ περισσότερον ἀπὸ τοὺς μέθους, ὅτι καὶ αὐτὴ μετρᾶται μὲ ταῖς ἄλλαις ἁμαρτίαις, καὶ πολλοὺς ἔβαλεν εἰς τοὺς κόλασιν. Διὰ τοῦτο, Χριστιανοί μου ἀγαθοὶ, προσέχετε ἀπὸ τοὺς μέθους· τόσον μόνον νὰ πίνωμεν, ὅσον διὰ δυάμιν τοῦ κορμίου, καὶ διὰ ὑγείαν, τὸ δὲ περισσότερον εἶναι τοῦ διαβόλου. Καὶ τοῦτο δὲ νὰ κρατῇς εἰς ταῖς Ἑορταῖς σου· ὅταν κάθεσαι δίχως δουλείαν καὶ σωτυχαίνῃς μὲ τινὰ ἄνθρωπον, ποτέ σου νὰ μὴ καταπείνῃς τινά, μόνον ὅλα καλὰ λόγια καὶ ἅγια σωτύχαινε· εἴτι εἶναι καλὸν διὰ τοὺς ψυχούς σου καὶ δι' ἄλλου ἀνθρώπου, ἐκεῖνο σωτύχαινε καὶ λέγε· ἄλλον δὲ ξένον ἄνθρωπον, ὁποῦ δὲν εἶναι εἰς τὸ μέσον σας, νὰ μὴ τὸν καταπείνῃς, ἐὰν εἶναι καὶ ἐχθρός σου· διότι ἡ κατάκρισις εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. Καὶ ἀκούσατε τί λέγει ὁ Κύριος· „Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε". Αὐτὸ εἶναι πάλιν ἡ τρίτη παραγγελία τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ εἶπεν, εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, καὶ φυλάξατέ τοὺς ὅλοις σας.

δ'. Ἐντολή. Τετάρτη Ἐντολὴ εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ ἀγαπᾷς τὸν Πατέρα σου καὶ τοὺς Μητέρα σου, καὶ νὰ τοὺς τιμᾷς, ὅσον δυάσαι. Ποτέ σου νὰ μὴ εἰπῇς κακὸν λόγον πρὸς αὐτούς· ποτέ σου νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃς νὰ

πει-

πεινάσιν, ἢ νὰ διψήσιν, ἢ νὰ κακοπαθήσιν, καὶ σὲ καταραθῶν, καὶ πότε χίλια καλὰ καὶ ἂν κάμῃς, δὲν σε ὠφελῶν, μένον ὅτι σὲ εἰπῶν, νὰ τὸ κάμῃς μὲ ὅλην σε τὴν καρδίαν· καὶ ἂν μέλλῃ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν νὰ σὲ βάλῃν διὰ τὸ χρέος τοῦ Πατρός σε, καὶ αὐτὸ νὰ τὸ ὑπομείνῃς· διότι ὁ Πατέρας εἶναι δεύτερος ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ παιδὶ, εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. Καὶ ὄχι μόνον τὸν Πατέρα σε καὶ τὴν Μητέρα σε νὰ τιμᾷς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς σε, καὶ τοὺς γειτόνους σε, καὶ τὸν τρανήτερόν σε Ἀδελφόν· καὶ ὅλους τοὺς γεροντοτέρους νὰ τιμᾷς ὡσὰν τὸν Πατέρα σε, καὶ νὰ προσκυνῶνεσαι αὐτοὺς, καὶ νὰ τοὺς προσκυνῇς, καὶ νὰ σηκώνεσαι ἐσὺ, νὰ κάθωνται αὐτοὶ, ἂν θέλῃς νὰ σὲ δώσιν τὴν εὐχήν τους καὶ τὴν εὐλογίαν τους, νὰ προκόψῃς καὶ νὰ γνῇς καὶ ἐσὺ τιμημένος· διότι, ὅταν τιμᾷς τὸν τρανήτερόν σε, τὸν Θεὸν τιμᾷς. Μὴ ὑβρίσῃς ποτέ σε γέροντα ἄνθρωπον, ἢ ἐθνικὸν, ἢ ξένον, ἢ πλούσιον, ἢ πτωχόν· διότι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ νὰ ὑβρίζῃ κάνας τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ἔχομεν Θεοῦ μορφὴν, καὶ ὅταν ὑβρίζῃς ἄνθρωπον, τὸν Θεὸν ὑβρίζεις. Ποτέ σε, ἐμπρὸς εἰς τὸν τρανήτερόν σου, ἀπηλογὴν νὰ μὴ σωτύχῃς, μόνον ἂν σωτυχαίνῃν οἱ τρανήτεροί σου, ἐσὺ ἄκουε νὰ μανθάνῃς. Ποτέ σε ἀπὸ τρανήτερόν σε τὸ σόμα ἀπηλογὴν νὰ μὴ ἁρπάζῃς, μόνον ἄφες τον νὰ τὴν εἰπῇ, ὡσὰν τὴν ἠξεύρει ἐκεῖνος, καὶ ὕστερον, ἂν σε ἐρωτήσιν καὶ ἐσύ, εἰπέτην ὡσὰν τὴν ἠξεύρεις καὶ ἐσύ· εἰδὲ καὶ δὲν σε ἐρωτήσιν, σιώπα νὰ μανθάνῃς. Ποτέ σε, ὅταν κάθεσαι μὲ τρανήτερόν σου εἰς τραπέζι, μὴ ἀπλώσῃς ἐσὺ πρῶτος εἰς τὸ φαγὶ, μηδὲ νὰ καθίσῃς ἐσὺ παραπάνω ἀπὸ τὸν γεροντότερόν σου, ἐὰν εἶναι καὶ πτωχὸς, μόνον ἀπὸ ὅλους ἐσὺ νὰ κάθεσαι παρακάτω. Πρόσεχε γοῦν καὶ φύλαγε τοὺς λόγους μου, ἂν θέλῃς νὰ κληρονομήσῃς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

ε. Ἐντολή. Πέμπτη Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ μὴ φονεύσῃς ποτέ σε ἄνθρωπον, μηδὲ Χριστιανὸν, μὴ δὲ Ἐθνικὸν, μηδὲ ἄλλον τινά· ἀλλὰ μηδὲ νὰ ἔχῃς ἔχθραν καὶ μνησικακίαν μὲ τινὰ Χριστιανὸν, ὅτι καὶ αὐτὸ ὡσὰν φόνος εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἤγουν νὰ μὴ κρατῇς ἔχθραν, διότι θέλει ὁ Κύριος εἰς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, ὅτι ἐὰν ἀγαπᾷς τὸν φίλον σου, τί χάριν σοῦ ἔχει ὁ Θεός; ἀμὴ, ὅταν ἀγαπᾷς τὸν ἐχθρόν σε, τότε ἔχεις πολὺ μισθὸν ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ πάλιν θέλει, νὰ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ ἐλεῆτε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν θέλετε νὰ γνῆτε Παιδία τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχθραν δὲν ἔχει· καὶ διὰ νὰ εἶναι ἀγαθὸς καὶ καλὸς, βρέχει ὅμοια καὶ εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ εἰς τοὺς δικαίους, καὶ ἀνατέλλει τὸν Ἥλιον ἴσια καὶ εἰς τοὺς δικαίους καὶ εἰς τοὺς ἁμαρτωλούς. Ὅποιος γοῦν δὲν κρατεῖ ἔχθραν μὲ τινὰ, ἐκεῖνος εἶναι καὶ παιδὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο γίνωσκε, ὅτι, ἐὰν ἔχῃς ἔχθραν μὲ τινὰ Χριστιανὸν, ἢ μεγάλον, ἢ μικρὸν, ὅσα καλὰ καὶ ἂν κάμῃς, ὅλα εἶναι χαμένα. Καὶ ἐὰν ἔπταισες τοῦ ἐχθρόν σε, ὁ Θεὸς δὲν τὸν πειράζει· ἀμὴ ἂν τὸν ἀφήσῃς ἐσὺ, καὶ τοῦ συγχωρήσῃς, τότε ὁ Θεὸς τὸν ἐξεδικᾶται ἐκεῖνον, καὶ ἐσένα σοῦ ἔχει μεγάλην χάριν, ὅτι ἐσυγχώρησες τοῦ ἐχθρόν σε. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι· „Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σε, δός τε νὰ

„φά-

„ φάγῃ, καὶ ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτὸν, καὶ τότε φλόγα ἀνάπτεις εἰς τὴν
„ κεφαλὴν τοῦ". Καὶ πάλιν ὁρίζει ὁ Κύριος εἰς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον,
ὅτι· „Ἐὰν ἀφήσητε ἐσεῖς τοῦ ἐχθροῦ σας τὸ πταίσιμον, θέλει ἀφήσει
„ καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἐδικά σας πταίσματα· ἐὰν δὲ μὴ ἀφήσητε ἐσεῖς τοῦ ἐχ-
„ θροῦ σας τὸ πταίσιμον, μηδὲ ὁ Θεὸς θέλει ἀφήσει τὸ ἐδικόν σας".
Καὶ τάχα ὁ Θεὸς πόσα πταίσματα ἐδικά μας συγχωρεῖ καθ' ἑκάστην ὥ-
ραν, καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ συγχωρήσωμεν ἄλλου πταίσιμον; ὁ Θεὸς ὁρίζει νὰ
μὴ ἔχωμεν ἔχθραν, καὶ ἡμεῖς δὲν τὸν ἀκούομεν; Εἰπέτε μου, τί μεγά-
λος κόπος εἶναι νὰ σωθῇ τινάς; Ἰδοὺ ὁ Χριστὸς ὁρίζει, ὅτι ἐὰν συγχω-
ρήσωμεν ἡμεῖς τοῦ ἐχθροῦ μας, συγχωρεῖ καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἐὰν ἀφήσωμεν
ἀλλήνου πταίσιμον, ἀφίνει καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἐδικά μας· διὰ τοῦτο ἂς συγχω-
ρήσωμεν ἡμεῖς τοῦ ἐχθροῦ μας, νὰ συγχωρήσῃ καὶ ὁ Θεὸς ἡμᾶς. Καὶ πά-
λιν ποτέσου νὰ μὴ χαρῇς εἰς τὸν θανατον τοῦ Ἀδελφοῦ σου. Αὐτὴ τίνων
εἶναι ἡ πέμπτη παραγγελία τοῦ Θεοῦ, ὦ Ἀδελφοί μου.

ϛ'. Ἐντολή. Ἕκτη Παραγγελία τοῦ Θεοῦ εἶναι, νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃς τὴν
γυναῖκα τοῦ γειτόνου σου, μὴ δὲ ἄλλνου ξένου ἀνθρώπου· διότι ἐκεῖνος ὁ-
ποῦ ἀγαπᾷ ξένην γυναῖκα, παρὰ τὴν ἐδικήν του, εἶναι καὶ πόρνος καὶ
μοιχός· ἐκεῖνος εἶναι ὅλος τοῦ διαβόλου παραδομένος· διὰ τοῦτο προσέχου
ἀπὸ ξένου ἀνθρώπου γυναῖκα, ἢ θυγατέρα, ἢ σκλάβαν. Βλέπε, νὰ μὴ
γελασθῇς, καὶ ξενωθῇ ὁ νοῦς σου πρὸς αὐτήν. Προσέχε νὰ μή σε ξεπλανέ-
σῃ τὸ κάλλος καὶ ἡ ὀμορφία τῆς γυναικός· φύλαγε τοὺς ὀφθαλμούς σου,
καὶ μὴ μετεωρίζεσαι μετ' αὐτῆς, μὴ δὲ νὰ περιεργάζεσαι τὸ κάλλος της.
Ἐνθυμήσου, πόσοι ἐχαλάσθησαν ἀπὸ τοιαύταις ἐργασίαις· πόσοι ἐντρο-
πιάσθησαν, καὶ πόσοι ἐφονεύθησαν ἀδίκως. Ἐνθυμήσου, πόσοι ἔχασαν
τὸν βίον τους εἰς τοιαύταις δαιμονικαῖς ἐργασίαις, καὶ τίποτες δὲν ἐκέρδη-
σαν, μόνον κόλασιν αἰώνιον εἰς τὴν ψυχήν τους. Ὅταν σοῦ βάλῃ ὁ διά-
βολος τοιοῦτον λογισμόν, ἐνθυμήσου τὴν κόλασιν· ἐνθυμήσου τὴν φοβερὰν
ὥραν τοῦ θανάτου, καὶ μὴ νικηθῇς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ μή σε βά-
λῃ ὁ διάβολος εἰς λογισμόν, καὶ νὰ σοῦ λέγῃ, ὅτι κάμε τὴν ἁμαρτίαν,
καὶ πάλιν θέλεις μετανοήσει, ὅτι δὲν ἠξεύρεις τὴν ὥραν τοῦ θανάτου σου.
Τί ἠξεύρεις, ἐὰν ἀποθανῇς αὔριον; ἢ πῶς ἠξεύρεις, πότε εἶναι ὁ θάνα-
τός σου; καὶ τότε, τί γίνεται εἰς τὴν ψυχήν σου; τίς νὰ σε βοηθήσῃ; τίς
νὰ σε λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν κόλασιν; Ἀλλοίμονον τότε εἰς ἐσένα, ὅτι πα-
ρέδωκας τὴν ψυχήν σου τοῦ διαβόλου διὰ πρόσκαιρον ἁμαρτίαν. Διὰ τοῦτο
πρόσεχε ὅσον δύνασαι, Χριστιανέ, ἀπὸ τὴν πορνείαν, καὶ γύρευε τὴν
καθαρότητα, ἵνα ἀξιωθῇς τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ζ'. Ἐντολή. Ἑβδόμη Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ μὴ κλέψῃς
τίποτες ξένον πρᾶγμα ποτέσου· ἀμὴ αὐ εὕρῃς κατὰ γῆς χαμένον τίπο-
τες ξένον πρᾶγμα, καὶ ἠξεύρεις τίνος εἶναι, νὰ τὸ δώσῃς· εἰδὲ καὶ δὲν ἠ-
ξεύρεις τίνος εἶναι, νὰ ἐρωτήσῃς μίαν καὶ δύο ἑβδομάδες, ὅσον νὰ εὑρε-
θῇ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ ἔχει· καὶ ἐὰν δὲν εὑρεθῇ τίνος εἶναι, τότε νὰ εἶναι
ἐδικόν σου. Καὶ πάλιν, νὰ μὴ ἀδικήσῃς τινὰ ἄνθρωπον, καὶ πάρῃς τὸ ἐ-

δι-

δικόν τε, ἢ φανερὰ, ἢ κρυφὰ, διότι καὶ αὐτὸ κλεψία εἶναι, καὶ χειρότερον ἀπὸ κλεψίαν. Καὶ πάλιν, ποτέ σε ψεύματα νὰ μὴ εἰπῇς εἰς τὶν φραγματείαν σε, καὶ εἰς τὸ παζάρι σε διὰ νὰ κερδήσῃς, διότι καὶ αὐτὸ κλεψία λέγεται κρυφή. Ὁμοίως καὶ ἐὰν ἀγοράσῃς τίποτε, καὶ δὲν δώσῃς τὶν τιμὴν τε σωστὴν, καὶ αὐτὸ κλεψία εἶναι. Ποτέ σε, Χριστιανὲ, νὰ μὴ ἀγαπᾷς τὸ ἄδικον, καὶ ἄκουσον τὸν Προφήτε, τί λέγει· „Ὅτι ὁ ἀγαπῶν „τὴν ἀδικίαν, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν". διὰ τοῦτο φόσεχε ἀπὸ κλεψίαν, καὶ ἀπὸ ἀδικίαν, ἵνα μὴ κολασθῇς αἰωνίως.

η'. Ἐντολή. Ὀγδόη Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· ἤγουν, ὅταν γνωρίζῃς τὴν ἀλήθειαν, πῶς εἶναι ἡ ὑπόθεσις, καὶ σὲ ἐρωτήσουν, εἰπέ τὴν· ἀμὴ ἂν δὲν γνωρίζῃς τὴν ἀλήθειαν, φοσέχε, νὰ μὴ μαρτυρήσῃς, καὶ κολάσῃς τὴν ψυχήν σε. Ἂν καὶ φλορία σοῦ δώσουν, ἔχε τὸν νοῦν σε, νὰ μὴ γελασθῇς καὶ ψευδομαρτυρήσῃς, καὶ ἀπολέσῃς τὴν ψυχήν σε, ὦ Χριστιανέ.

θ'. Ἐντολή. Ἐννάτη Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὁπὸ παρήγγειλον, ὅτι νὰ μὴ πορνεύσῃς, μήτε εἰς γυναῖκα, μήτε εἰς παιδίον, μήτε εἰς τὰ ζῶα· ὅτι ἡ πορνεία ὁπὸ γίνεται εἰς τὰ Παιδία, καὶ εἰς τὰ ζῶα, εἶναι μεγαλήτερη ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἁμαρτίαις. Μόνον μὲ τὴν γυναῖκά σε δὲν εἶναι ἁμαρτία· φυλάγε δὲ ὅμως νὰ μὴ τὴν κοιμηθῇς ἢ Κυριακὴν, ἢ κάμμίαν ἄλλην Ἑορτὴν, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν γυναῖκα τὴν ἔδωσε διὰ τεκνογονίαν, ἐχὶ διὰ ἀκρασίαν. Καὶ ἂς ἴδεμεν τὰ ἄλογα ζῶα, πῶς φυλάγουν τὴν τάξιν των, καὶ τὸν χρόνον μίαν φορὰν συνουσιάζονται, διὰ νὰ σωφρονιθεμεν, ἵνα μὴ αἰωνίως κολασθῶμεν.

ι'. Ἐντολή. Δεκάτη Παραγγελία εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅτι νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃς τινὸς τίποτε, μήτε χωράφιον, μήτε σπίτιον, μήτε τὴν σκλάβαν σε, μήτε ἄλλο τίποτε φράγμα, ὅτι ἡ ἐπιθυμία γεννᾷ τὴν πλεονεξίαν. Διὰ τοῦτο μὴ ἐπιθυμήσῃς τινὸς τὶ, ἵνα μὴ γείνῃς πλεονέκτης· μόνον κοπίαζε, νὰ δίδῃς ἀπὸ τὸν κόπον σε καὶ ἐκεῖνο ὁπὸ ζητεῖ, νὰ ἔχῃς μισθὸν παρὰ τοῦ μισθαποδότε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Αὐτὰ γὰρ τὰ λόγια, ὁπὸ εἴπαμεν, Εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, εἶναι αἱ Δέκα μεγάλαι Παραγγελίαι τοῦ Θεοῦ, ὁπὸ παρέδωκε καὶ ἄφησεν εἰς τὸν Κόσμον· καὶ ὅποιος δύναθῇ καὶ ταῖς κάμῃ, καλότυχος ἐκεῖνος, ὅτι πηγαίνει εἰς τὸν Παράδεισον, ἐκεῖ ὁπὸ ποτὲ πικρὸν δὲν εἶναι, μήτε νύκτα εἶναι, μήτε χειμῶνας, μήτε πεῖνα, ἀμὴ ὅλως χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις. Ἐκεῖ εἶναι οἱ Ἅγιοι, ὁπὸ χαίρονται καὶ εὐφραίνονται· ἐκεῖ εἶναι δενδρα πανεύμορφα καὶ εὐωδέστατα, ὁπὸ ποῖος δυνάται νὰ διηγηθῇ τὴν εὐοδίαν τους; ὅποιος δὲ πάλιν καταφρονέσῃ μίαν Ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἀπ' αὐταῖς, ὁπὸ εἴπαμεν, θέλει ὑπάγῃ εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν μὲ τὸν διάβολον, ἐὰν δὲν μετανοήσῃ. Διὰ τοῦτο, εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, ἂς φοσέχωμεν ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἀπὸ πορνείαν, ἀπὸ κλεψίαν, ἀπὸ ἀδικίαν, ἀπὸ συκοφαντίαν, ἀπὸ μαγείαις, ἀπὸ γοητείαις, ἀπὸ ἀποδέματα, ἀπὸ φυλακτὰ, ἀπὸ ἔχθραν, ἀπὸ μνησικακίαν, ἀπὸ ζηλίαν, ἀπὸ πᾶσαν κακίαν· ὅτι ὅποιος κάμῃ ἕνα μόνον ἀπ' αὐτὰ, εἶναι κολασμένος, ἐὰν

δὲν

δὲ μετανοήσῃ. Καὶ ἂς παρεδάζωμεν νὰ κάμωμεν τὸ καλὸν, ἵνα ἔχωμεν ἀγάπὶν μὲ ὅλους· νὰ μὴ ἔχωμεν ἔχθραν, νὰ κάμνωμεν ἐλεημοσύνὶν, νὰ συντρέχωμεν εἰς τὶν Ἐκκλησίαν, νὰ μὴ καταφρόνωμεν σύας τὸν ἄλλον. Εἰδὲ καὶ μᾶς ἐπείραξεν ὁ διάβολος, καὶ ἐξεπέσαμεν εἰς κάμμίαν ἁμαρτίαν ἀπ' αὐταῖς, ὁπῶ εἴπαμεν, ἂς μὴ πέσωμεν εἰς ἀπόγνωσιν, μὴ δὲ νὰ λέγωμεν, ὅτι πλέον σωτηρίαν δὲν ἔχομεν· ἀλλὰ ἂς πέσωμεν εἰς μετάνοιαν, ἂς ἐξομολογηθῶμεν εἰς Πνεύματικὸς, καὶ μὴ ἐντραπῶμεν νὰ εἰπῶμεν εἰς τὸν Πνεύματικὸν ταῖς ἁμαρτίαις μας. Καλλίτερα νὰ ἐντραπῶμεν ἐδὼ εἰς ἄνθρωπον νὰ ἐξομολογηθῶμεν, παρὰ νὰ ἐντραπῶμεν ἐκεῖ εἰς τὶν μέλλουσαν Κρίσιν, ἔμπροσθεν χιλιάδες καὶ μυριάδες Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ἂς μετανοήσωμεν, ἂς ἐξομολογηθῶμεν, ὅσον ἔχομεν καιρὸν, ὅτι ὁ κλέπτης καὶ ὁ θανάτος εἶναι ὅμοιοι. Δὲν ἠξεύρομεν πότε θέλει ἔλθῃ ὁ θανάτος, διὰ τοῦτο ἂς μὴ λέγωμεν, σήμερον ἂς κάμωμεν τὶν ἁμαρτίαν, καὶ αὔριον θέλομεν μετανοήσει, καὶ νὰ ἐξομολογηθῶμεν, διότι δὲν ἠξεύρομεν, τί θέλει ἔλθῃ ὡς αὔριον. Πολλοὺς ἐξεπλάνεσεν ὁ διάβολος μὲ τοιοῦτον λογισμὸν, καὶ ἀπέθανον ἀφνίδια. Πολλοὶ ἦσαν ὑγιεῖς ἀφ' ἑσπέρας, καὶ αὔριον δὲν ἐξημερώθησαν. Ἄλλοι ἐπνίγησαν, ἄλλοι ἡ ἀστραπὴ ἐπαπάνουσεν, ἄλλων ἐδέθη ἡ γλῶσσά των, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐξομολογηθοῦν. Καὶ διὰ τοῦτο ἂς μὴ φραγματεύωμεν τὶν σωτηρίαν μας, καὶ νὰ γελῶμεν τὸν Θεὸν, ὅτι θέλομεν μετανοήσει· μόνον σήμερον ἔχεις καιρὸν, σήμερον μετανόησον καὶ ἐξομολογήσου καὶ διορθώσου. Αὐταὶ τοίνυν εἰσὶν αἱ Δέκα Παραγγελίαι, ὁπῶ ἔστειλεν ὁ Θεὸς μὲ τὸν Μωϋσὶν εἰς τὸν Κόσμον· καὶ ἐὰν ταῖς φυλάξωμεν, ἐδὼ μὲν θέλομεν περάσει εἰρηνικὸν ζωὶν, ἐκεῖ δὲ πάλιν θέλομεν ἀξιωθῇ εἰς τὶν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὦ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ, καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΠΕΡΙ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΞΙΩΝ ΙΕΡΕΩΝ,

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Εὐλόγησον Πάτερ.

Πρέπει τοῦ Ἱερέως νὰ εἶναι Ἅγιος καὶ ψυχῇ καὶ σώματι· νὰ εἶναι στύλος πυρὸς, νὰ φωτίζῃ τὶν Ἐκκλησίαν, ἡγούμενος τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ εἶναι καθαρώτερος ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἡλίου, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ ἔρημον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Ἡ Ἱερωσύνη γίνεται εἰς τὶν Γῆν, καὶ πάξιν

ξιν ἔχει ἐπουρανίων Ταγμάτων· διότι ὄχι ἄνθρωπος, οὐδὲ Ἄγγελος, οὐδὲ ἄλλη κάμμία δύναμις κτιστὴ δύναται νὰ τὴν ἐνεργήσῃ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα αὐτὴν τὴν Λειτουργίαν τελειοῖ, καὶ ὁ Ἱερεὺς κάμνει τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἀγγέλων. Διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ὁ Ἱερωμένος νὰ βάλῃ εἰς τὸν νοῦν του, ὅταν λειτουργᾷ, πῶς στέκεται μὲ τοὺς Ἀγγέλους εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, καὶ πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸς ὡσαὐτὼς καὶ τοὺς Ἀγγέλους. Ἢ δὲν ἠξεύρετε, πῶς δὲν ἤθελε δυνηθῇ ποτὲ ἀνθρωπίνη ψυχὴ νὰ βαστάξῃ ἐκεῖνο τὸ πῦρ τῆς Θυσίας, ἐὰν δὲν ἦτον πολλὴ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἡ βοήθεια; διότι, ἐὰν γνωρίσῃ τινὰς τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ εἶναι ἀκόμη σαρκὶ καὶ αἵματι σύμπεπλεγμένος, πῶς δύναται νὰ σιμώσῃ τῆς μακαρίας φύσεως καὶ ἀκηράτου; τότε θέλει ἰδῇ καλὰ, πόσης τιμῆς ἠξίωσε τοὺς Ἱερεῖς ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Τὴν Ἱερωσύνην λοιπὸν καὶ αὐτοὶ οἱ Ἅγιοι καὶ Θεοφόροι Πατέρες πολλὰ τὴν εὐλαβήθησαν, ὡς ὑψηλὴν, Οὐρανίαν, καὶ σίθεον, καὶ μετὰ βίας πρέπει καὶ ἁρμόζει μόνον τῶν Ἁγίων νὰ τὴν ἔχουν· καὶ διὰ τοῦτο ὅποιος Ἱερεὺς δὲν εἶναι Ἅγιος, ἂς φεύγῃ μακρὰν ἀπὸ τὴν Λειτουργίαν, νὰ μὴ καῇ καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικά. Τόσον εἶναι ὑψηλοτέρα ἡ Ἱερωσύνη ἀπὸ τὴν Βασιλείαν, ὅσον εἶναι εἰς τὸ μέσον τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἡ διαφορά. Ἐκεῖνοι οἱ Ἱερεῖς, ὁποῦ πηγαίνουν νὰ λειτουργήσουν τὴν φρικτὴν Ἱερουργίαν, πρέπει νὰ καθαρίζουν καὶ τὰς μικρὰς φαντασίας τῆς ψυχῆς, καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν εἰσιέναι κατὰ μίμησιν τῶν Σεραφὶμ καὶ τῶν Χερουβίμ. Διότι εἶναι τινὲς τῶν Ἱερέων, ὁποῦ ἔτε πράξει, ἔτε λόγῳ, ἔτε γνώσει πολιτεύονται, κατὰ τοὺς Θείους Κανόνας, ἀλλὰ προφάσει φιλοδοξίας καὶ φιλοτιμίας, ἤγουν διὰ νὰ τοὺς τιμοῦν, καὶ νὰ ἔχουν ὀφφίκια ἔγιναν Ἱερεῖς, καὶ διὰ τοῦτο μήτε τοῦ λόγου των, μήτε ἄλλους ἐδυνήθησαν νὰ σώσουν. Ἄλλοι δὲ πάλιν, διὰ νὰ εἶναι ἀμελεῖς καὶ ἀδέλυδες, καὶ δὲν δύνονται νὰ κυβερνήσουν τὴν ζωήν τους, ἔγιναν Ἱερεῖς. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλοι, ὁποῦ δὲν ἠξεύρουν τὸ κεῖμα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης τῆς Ἐκκλησίας, μηδὲ εἰς νοῦν βάνοντες τῆς ἀξίας τὸ μέγεθος, ἐσέβηκαν εἰς τὸ θυσιαστήριον, καθὼς ἔτυχαν, ἀγράμματοι καὶ ἀπαίδευτοι· καὶ μὴ γνωρίσαντες τὸ τοιοῦτον φοβερὸν Μυστήριον, ἀποκοτίαν λέγουσιν εἶναι τὴν Ἱερωσύνην. Ἄλλοι δὲ πάλιν ἦσαν εὐάρεστοι καὶ ἐγκρατεῖς, καὶ ἀνέβηκαν εἰς Ἁγιωσύνην· καὶ τῷ βαθμῷ τῆς Ἱερωσύνης ἀξιωθέντες, ἐθάρρησαν πολλὰ εἰς αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, ὁποῦ τοὺς ἐδόθη, καὶ ὕπνωσαν κλαπέντες καὶ γελασθέντες, ἀμέλησαν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν εἰς πάθη καὶ πτώματα, καὶ ἐκολάσθησαν. Ἕτεροι δὲ διὰ ταπεινώσεως καὶ καθαρᾶς σωφρονήσεως λειτουργοῦσι τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ παντυχαίνουν τὴν ἀνταπόδοσιν παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνος δὲ, ὁποῦ εἶναι ἀνάξιος, καὶ λειτουργεῖ, δεύτερος Ἰούδας εἶναι, καὶ περισσότερον θέλει κολασθῇ ἀπὸ τὸν Ἰούδαν τὸν προδότην, διότι τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν ἐχώσθη ἡ γῆ καὶ τοὺς ἐκατάπιε ζῶντας, μόνον διατὶ ἀποκόψαν νὰ θυμιάσουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου ἀναξίως· πόσον σᾶς; φαίνεται ἐκεῖνος, ὁποῦ καταπατεῖ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; ἐκεῖνος βέβαια μὲ χειρότερην τιμωρίαν καὶ κόλασιν θέλει παιδευθῇ.

Ὁ

Ὁ καλὸς καὶ ἀληθινὸς Ἱερεὺς πρέπει νὰ εἶναι εὐσεβὴς, σώφρων, διδακτικὸς, ταπεινὸς, νὰ μὴ εἶναι μεθυστὴς, νὰ κρατῇ τὴν γλῶσσάν του, νὰ μὴ εἶναι μνησίκακος, μήτε φιλάργυρος, ἀλλὰ ἐλεήμων, καὶ ἀπὸ ὅλα φιλόξενος. Μὲ ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους ἠγαπημένος καὶ εἰρηνικός· νὰ μὴ πέρνῃ κέρδος ἀπὸ ἐκείνους, ὁποῦ δανείζει· νὰ μὴ βλασφημᾷ, καὶ νὰ ἀφορίζῃ τινὰ, μηδὲ πραγματευτὴς νὰ γενῇ, διὰ νὰ μὴ λέγῃ ψεύματα· κατάκρισιν νὰ μὴ δέχεται· νὰ μὴ μετεωρίζεται, καὶ νὰ κάμνῃ τοὺς ἄλλους νὰ γελοῦν. Νὰ μὴ ἀργολογῇ, ἀλλὰ νὰ σωτυχαίνῃ εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀκουόντων, καὶ αὐτὰ νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφήν. Νὰ μὴ εἶναι γαστρίμαργος καὶ φιλήδονος, διὰ νὰ μὴ λυπῆται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· νὰ μὴ ἀποκρίνεται μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς, ἀλλὰ ταπεινὰ εἰς ὅλους· νὰ μὴ καλλωπίζεται, μὴ δὲ νὰ φθονῇ τὸν κοπιῶν ἄλλου. Τὸν ὑβρίσαντα αὐτὸν νὰ συγχωρῇ ἐξ ὅλης τοῦ τῆς καρδίας, καὶ ἔμπροσθεν πάντων πρὶν νὰ βασιλεύσῃ ὁ Ἥλιος, νὰ ἐξετάζῃ μετὰ πραότητος τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ μὲ φόβον Θεοῦ νὰ ἐλέγχῃ· οὐδὲ πρέπει νὰ σκανδαλίσῃ τινὰ, ἢ πλούσιον, ἢ πτωχόν. Αὐτὰ ὅλα ὁποῦ εἴπαμεν, χρεωστεῖ ὁ Ἱερεὺς νὰ φυλάγῃ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ προσοχῆς, ἵνα μετὰ παῤῥησίας, καὶ καθαρᾶς καρδίας καὶ ἄλλους διδάσκῃ. Ἐὰν ἀμελῇ τὰ λεγόμενα, καὶ δὲν τὰ φυλάγῃ καλῶς πρὸς ὠφέλειαν τῶν διδασκομένων ὑπ' αὐτοῦ, συμφέρει αὐμυλόλιθον νὰ κρεμάσουν εἰς τὸν λαιμόν του, νὰ τὸν ῥίξουν εἰς τὴν θάλασσαν, διότι παρέβη, καὶ ἠμέλησε τοιαύτης Διδασκαλίας.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ὁπῦ νὰ πορνεύσῃ, ἐὰν καὶ νεκρὸς ἀνασήσῃ, πλέον νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ λειτουργήσῃ· διότι δυνάται μὲ κόπον πολὺ νὰ γενῇ Ἅγιος καὶ Θαυματουργός, ἀλλὰ Ἱερεὺς ὄχί· διότι ἀδύνατον εἶναι, ὁ ἀκάθαρτος νὰ θυῇ καὶ νὰ μελίζῃ τὸν Ἀμνὸν τῦ Θεῦ, ὁπῦ ὐδὲ αὐτοὶ οἱ Ἄγγελοι τολμοῦν νὰ παρακύψουν, καὶ νὰ ἰδοῦν τὸ πιῦτον Μυσήριον, μόνον σέκονται μετὰ φόβυ καὶ τρόμυ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἱερεύς τις ἦτον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῦ Μεγάλυ Βασιλείυ καθαρὸς καὶ χρήσιμος· ὁ δὲ παμπόνηρος διάβολος, ὁπῦ φθονεῖ πάντοτε τὸς δύλους τῦ Θεῦ, τί ποιεῖ; Ἦτον τὸν καιρὸν ἐκεῖνον σιμὰ εἰς τὸ σπῆτι τῦ Ἱερέως μία γυνὴ μοιχαλὶς, καὶ ὅλως διόλου εἰς τὴν διαβολικὴν ἀγάπην τῆς μοιχείας παραδομένη· καὶ τί ποιεῖ; παρακινεῖ αὐτὴν ὁ διάβολος εἰς ἔρωτα, νὰ κάμῃ αἰχρὰν μίξιν μὲ τὸν δοῦλον τῦ Θεοῦ τὸν Ἱερέα ἐκεῖνον, καὶ πολὺν καιρὸν ἐπείραζεν αὐτόν· ὁ δὲ Ἱερεὺς, ὡσὰν εἶδεν αὐτὴν παντελῶς νικημένην ὑπὸ τῦ διαβόλυ, φοβύμενος τὸν Θεὸν, δὲν ἔσερξε ποτὲ νὰ συμφωνήσῃ μὲ ἐκείνην. Καὶ ὡσὰν εἶδεν ὁ μισόκαλος διάβολος τὴν ὑπομονὴν τῦ Ἱερέως, τί ποιεῖ; ἔφθασεν ἡ Ἑορτὴ τῶν Γενεθλίων τῦ Χρισῦ, καὶ εὕας Χρισιανὸς καλέσας αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζάν τυ, νὰ τὸν φιλεύσῃ, ὁ Ἱερεὺς ἔπιεν οἶνον πολὺ, καὶ ἐμέθυσε καταπολλά. Ὡσὰν ἐπέρασε πολλὴ νύκτα, ἐσηκώθη ὁ Ἱερεὺς, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ σπῆτί τυ· καὶ ὡσὰν ἔφθασεν, ἔκρυσε τὴν θύραν, καὶ δὲν ἤκυσε τινὰς, διότι ἡ Πρεσβυτέρα τυ ἔτυχε τότε καὶ ἐκοιμᾶτο βαρέα· ἡ δὲ πονηρὰ ἐκείνη καὶ μοιχαλὶς γυνὴ, ὡς ἤκυσεν αὐτὸν, ἐχάρη κατὰ πολλά. Ὁ δὲ Ἱερεὺς, μὲ τὸ νὰ ἦτον πολὺ μεθυσμένος, ἔπεσεν ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τῦ σπητίυ τυ, καὶ ἐκοιμήθη. Τότε ἐκείνη ἡ κακότροπος γυνὴ ἦλθε, καὶ ἔπεσε σιμὰ εἰς αὐτόν· καὶ αὐτὸς, ἀπὸ τὴν πολλὴν μέθην, ἐνόμισεν, ὅτι εἶναι ἡ Πρεσβυτέρα τυ, καὶ ἐποίησεν (ἀλλοίμονον) τὴν πονηρὰν ἐκείνην πρᾶξιν τῆς ἁμαρτίας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀλησμόνησε τὴν τό-

σην

σίω μεγίσίω ἁμαρτίαν· καὶ ἀφ' ὗ ἐπέρασαν ἡμέραις, ὑπῆγε νὰ λειτουργήσῃ, καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἐλειτούργει μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Θυσιαστήριον, (ὦ τοῦ θαύματος) τὸν εἶδεν ἡ Πρεσβυτέρα τοῦ ὡσαὶ Ἀράπίω μαῦρον, διότι φωτίτερα, ὅταν ἐλειτούργει, τὸν ἔβλεπεν, ὁποῦ ἔλαμπεν ὡσαὶ τὸν Ἥλιον. Λοιπὸν ἡ Πρεσβυτέρα αὐτοῦ, ὡσαὶ εἶδε τὸ τοιοῦτον μυστήριον, ἔλεγε μετὰ κλαυθμοῦ· ἀλλοίμονον, τί ἔπαθα ἡ παλαίπωρος; τίς ἐξηπάτησε τὸν ἄνδρα μου, καὶ δὲν εἶναι δεκτὸς μέσα εἰς τὸν Θεῖον Ναόν; ἐσιώπησεν ὅμως ἕως ὗ ἐτελείωσε τοῦ Θείαν Λειτουργίαν. Καὶ ἀφ' ὗ ἐτελείωσε, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸ σπῆτί του, λέγει φὸς αὐτὸν μετὰ δακρύων· Ἀλλοίμονον εἰς ἐσένα, ἀλλοίμονον· ποταπὸς ἤσουν φῶτα, καὶ πῶς κατεβύτησες τώρα. Ἀλλοίμονον καὶ εἰς ἐμένα, ὅτι φῶτα ἤσουν Ἄγγελος, καὶ τώρα ἔγινες διάβολος. Λέγει της ὁ Ἱερεύς· τί λέγεις, ὦ παλαίπωρη; πόθεν μὲ γνωρίζεις, ὅτι ἤμουν Ἄγγελος, καὶ τώρα ἔγινα διάβολος; Λέγει τοῦ ἡ Πρεσβυτέρα· ὅταν ἐλειτούργης φωτίτερα, εἶχες χάριν ἐκ Θεοῦ, καὶ ἔλαμπε τὸ φρόσωπόν σου ὡσαὶ τὸν Ἥλιον, τώρα δὲ ἐλειτούργεις, καὶ ἐσέκυσσαν μέσα εἰς τὸν Ναὸν ὡσαὶ Ἀράπης. Τότε ὁ Ἱερεὺς μόλις ἐκατανόησε, καὶ ἐνθυμήθη, ὅτι, μὴ θέλωντας, ἔκαμε τοῦ ἁμαρτίαν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνη ἡ κακότροπος γυνὴ τὸ ἔλεγε φανερὰ εἰς ὅλου τοῦ Χώραν.

Τότε ὁ Ἱερεὺς ἔλαβε τοῦ Πρεσβυτέραν του, καὶ ὑπῆγαν αὐτάμα εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον καὶ ἐξωμολογήθηκαν, καὶ ὁ Ἅγιος, θέλωντας νὰ τοὺς θεραπεύσῃ, τοὺς ἐκανόνισε, νὰ κάμουν ἕνα χρόνον ξηροφαγίαν, καὶ μετανοίας χιλίας πᾶσαν ἑσπέραν. Τότε λέγει φὸς αὐτούς· σύρετε, Τέκνα μου, καὶ ὅταν σωθῇ ὁ χρόνος, πάλιν νὰ ἐλθῆτε ἐδῶ, διὰ νὰ σοῦ συγχωρήσω νὰ λειτουργῇς. Καὶ ὡσαὶ ἦλθεν ὁ χρόνος, ὑπῆγεν ὁ Ἱερεὺς μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον· καὶ πάλιν ὁ Ἅγιος, ὡς καλὸς Πατὴρ καὶ Διδάσκαλος, ἐνουθέτησεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἐπαρακάλεσε πολλὰ, νὰ κάμουν τὸν αὐτὸν κανόνα καὶ ἄλλον ἕνα χρόνον ἀκόμη. Καὶ αὐτοὶ πάλιν ἐδέχθησαν τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπῆγαν. Καὶ ὡσαὶ ἐτελείωσαν καὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἦλθον πάλιν εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ αὐτὸς μετὰ χαρᾶς τοὺς ἐδέχθη· καὶ μὲ πολλαῖς διδαχαῖς καὶ νουθεσίαις τοὺς ἐπαρακάλεσε νὰ κάμουν καὶ ἄλλον χρόνον. Καὶ ὡσαὶ ἐτελείωσαν καὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, καὶ ἔγιναν τρεῖς χρόνοι, πάλιν ἦλθον εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ ἔτυχε τοῦ ἡμέραν ἐκείνου, καὶ ἀπέθανεν ἕνας Χριστιανὸς σιμὰ εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἦτον δὲ μέγας ὁ Ἄρχων ἐκεῖνος, καὶ ἔκραξε καὶ τὸν Μέγαν Βασίλειον μὲ τοὺς Κληρικούς του ὅλους· ὁ δὲ Ἅγιος ἔκραξε καὶ τοῦτον τὸν Ἱερέα, τὸν ποτὲ ἀνάξιον, καὶ λέγει του· σύρε, ὦ Ἀδελφὲ, καὶ λάβε καὶ σὺ τὸ Ἐπιτραχήλιόν σου, καὶ ἔλα ἐκεῖ εἰς τὸν νεκρόν. Ὑπῆγε λοιπὸν, καὶ ἐπῆρε τὸ Ἐπιτραχήλιόν του, καθὼς τοῦ εἶπεν ὁ Ἅγιος, καὶ ὑπῆγε, καὶ νοῦρε τοὺς Ἱερεῖς, ὁποῦ ἔψαλλαν τὸ λείψανον. Καὶ φῶτον μὲν ὁ Ἀρχιερεὺς εἶπε τοῦ δυχοῦ ἐπαύω εἰς τὸ λείψανον, εἶπα οἱ ἐπίλοιποι· αὐτὸς δὲ ὁ Ἱερεὺς ἐφοβεῖτο διὰ τοῦ ἀναξιότητά του, καὶ ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἐξ δύτελοῦς Χωρίου· ἀπορρίψας ὅμως πάντα φόβον, ὑπῆγε καὶ αὐτὸς σιμὰ εἰς τὸν νεκρόν· καὶ λαβὼν τὸ θυμιατὸν, ἄρχισε νὰ λέγῃ τοῦ δυχοῦ. Καὶ ὦ τοῦ

θαύματος, ὅταν εἶπεν· Ὅτι σὺ εἶ ἡ Ἀνάστασις, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βυχῆς, εὐθέως ἀνέστη ὁ νεκρὸς, καὶ ἐκάθισε, καὶ ὅλοι ἄρχισαν καὶ ἔλεγαν, τὸ, Κύριε ἐλέησον, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, ὁπῦ δίδει τοιαύτην ἐξουσίαν τοῖς ἀνθρώποις. Ἄνθρωπος, ὁπῦ ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν ἁμαρτίαν, νὰ ἀναστήσῃ νεκρόν; δόξα τῇ αὐτῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ εὐσπλαγχνίᾳ. Ἀφ' ὗ δὲ ἐκάθισεν ὁ νεκρὸς, λέγει μεγαλοφώνως καὶ μετὰ παρρησίας μεγάλης πρὸς τὸν Ἱερέα· Τί ἔν, ὦ Ἱερεῦ; εἰ καὶ νεκρόν με ἀνέστησες, ἀλλὰ δὲν εἶναι βολετὸν νὰ λειτουργήσῃς, οὐδὲ νὰ ἐπιχειρεθῇς πλέον τὰ Θεῖα Μυστήρια· διότι ἐὰν καὶ με ἀνέστησες, ἀλλὰ διὰ τὸν πολὺν μόχθον καὶ κόπον, καὶ ταῖς νηστείαις, καὶ ταῖς προσευχαῖς, καὶ ταῖς ξηροφαγίαις καὶ ἀγρυπνίαις, ὁπῦ ἐποίησας τὰς τρεῖς χρόνυς, παρακαλῶντας τὸν Θεὸν, διὰ τῦτο δὲν παρεῖδεν ὁ Κύριος τὴν δέησίν σε. Τότε ὁ ταπεινὸς ἐκεῖνος Ἱερεὺς, λαβὼν τὴν ἀπόφασιν, ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, χαίρων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεόν.

Βλέπετε, Ἀδελφοὶ, πῶς ἐὰν τις φθείρῃ τὴν παρθενίαν τῦ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἱερωθῇ, ἢ νὰ λειτουργῇ; νὰ γένῃ Ἅγιος καὶ Θαυματουργὸς δύναται, ἀλλὰ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ. Λοιπὸν Ἀδελφὲ, ἂς φύγωμεν τὴν μέθην, ὅτι ἡ μέθη ἐποίησε τὴν ἁμαρτίαν τῦ Ἱερέως, καὶ ἄλλυς πολλὺς ἔκαμεν ἡ μέθη, καὶ ὄχι μόνον ἐποίησαν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μύρια κακὰ ἔκαμαν, ἢ ὁπῦ δὲν ἔχουν ἀριθμόν. Διὰ τῦτο, Ἀδελφοὶ, ὅσοι ἐμίαναν τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης, διὰ τῆς μέθης, ἢ διὰ ἑτέρυ πάθυς, ἂς παύσουν τῆς Λειτουργίας, διὰ νὰ μὴ πέσουν εἰς πάθη ἀτιμίας, καὶ ἐμπαίζουσιν αὐτὺς οἱ δαίμονες, καθὼς καί τινες ἔπαθον, ὁπῦ θέλομεν τὸ εἰπῇ παρακάτω. Καὶ ὄχι μόνον ἐδὼ παραδίδονται τῷ σατανᾷ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ μελλύσῃ διαγωγῇ θέλουν ἀκύσει, ἄπελθε ἀπ' ἐμῦ, λέγω σοι· ὐκ οἶδά σε· καὶ ἀπελθύσεται εἰς τὸν τόπον τῆς βασάνυ. Ταῦτα ἡμεῖς, Ἀδελφοὶ, ἀκύοντες, ἂς ποιήσωμεν ἀγαθὰ, ἵνα ἀξιωθῶμεν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἐν Χρισῷ Ἰησῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἱερεύς τις ἔπεσεν εἰς πάθος πορνείας, καὶ ἐλειτούργει ἀφόβως. Ἰδὼν δὲ ὁ Κύριος τὴν αὐτῦ ἀναισχυντίαν, ἐπαραχώρησε δοθῆναι αὐτὸν τῷ σατανᾷ· καὶ ὕπω, τῇ τῦ Θεῦ παραχωρήσει, ἦλθεν εἰς αὐτὸν δαιμόνιον ἀκάθαρτον καὶ ἐδαιμονίσθη. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, ὁ τῦτο Ἐπίσκοπος, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς πολλὰ Μοναστήρια πολλαῖς φοραῖς, ὅπως διὰ τῆς χάριτος τῶν Ἁγίων Λειψάνων, καὶ τῆς προσευχῆς τῶν Μοναχῶν ἰατρευθῇ, ἀλλὰ δὲν ἰατρεύθη. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἅγιον Βενέδικτον, ὁ ὁποῖος ἦτον θεῖος τῦ Θεῦ, καὶ ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν, καὶ πάραυτα μὲ τὴν χάριν τῦ Χρισῦ, ἐξέβη τὸ δαιμόνιον τὸ ἀκάθαρτον ἀπὸ τὸν Ἱερέα. Τότε ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ ἐπαράγγειλεν αὐτῷ, λέγων· ἴδε ὁπῦ ἔγινες καλά· φυλάγυ πλέον μὴ ἁμαρτήσῃς· καὶ προσέχε

χε, νὰ μὴ φάγῃς κρέας εἰς ὅλωσε τὸν ζωὸν, καὶ νὰ μὴ πράξῃς τίποτε τῆς Ἱερωσύνης, ὅτι „φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος". ὅτι, ὁποίαν ἡμέραν λειτουργήσῃς, πάλιν σὲ πιάνει τὸ δαιμόνιον. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἐφύλαξε τὸν παραγγελίαν τοῦ Ἁγίου Γέροντος, καὶ (ὦ τῆς πικρᾶς συμβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ) πάλιν ἐτόλμησε νὰ λειτουργήσῃ, καὶ παρευθὺς ἐπήδησεν εἰς αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ ἀνηλεῶς τὸν ἐπάραξεν ἕως θανάτου.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Πρεσβύτερός τις ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ τοῦ διαβόλου συνεργείᾳ, ἔπεσεν εἰς πορνείαν· καὶ παρελθουσῶν ὀλίγων ἡμερῶν, οὐ μόνον κατενόησε τὸ πταῖσμά του, ἀλλὰ καὶ βαλὼν εἰς τὸν νοῦν του τὴν φοβερὰν ὥραν τοῦ θανάτου, καὶ τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως, ἐθρήνει ἑαυτὸν λέγων· Οὐαί μοι τῷ ἀθλίῳ, ὅτι ἐμόλυνα τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα! τί ποιήσω, ἵνα τύχω συγχωρήσεως εἰς αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα; Ὁ δὲ ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς, ὁ μὴ θέλων τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, οὐδὲ θέλων τινὰ νὰ χαθῇ, ἐνέβαλεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ὀλύμπου, διὰ νὰ εὕρῃ Πατέρα Πνευματικὸν, νὰ ἐξομολογηθῇ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας. Καὶ ὡς ἐδιάβη, εὗρεν ἕνα Ἅγιον Γέροντα, καὶ ἐξομολογήθη τὰς ἁμαρτίας του, εἶπε δὲ καὶ περὶ τῆς πορνείας. Ὁ δὲ Γέρων εἶπε· καὶ ἀφ' οὗ ἔπεσες εἰς τοῦτο τὸ χαλεπὸν ἁμάρτημα, ἐτόλμησες καὶ ἱερούργησες; Ὁ δὲ εἶπε· ναὶ, Ἅγιε Πάτερ, πάλιν ἐλειτούργουν, καταπαύσας τὴν συνείδησίν μου. Ὁ δὲ Γέρων ἀπεκρίθη· ὁ Ἱερεὺς, ὁπὸ νὰ πέσῃ εἰς τοιοῦτον ἁμάρτημα, ἄλλην ἰατρείαν δὲν ἠξεύρω νὰ ἔχῃ, μόνον νὰ παραιτήσῃ τὴν Λειτουργίαν, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πέσῃ εἰς μετάνοιαν πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Θεόν· εἰ δὲ τολμήσῃ, μετὰ τὸ πεσεῖν ἱερουργῆσαι, ὡς νομίζω, συγχώρησιν δὲν ἔχει. Ὁ δὲ εἶπε· καὶ δὲν εἶναι μετάνοια, Πάτερ· ἀμὴ νὰ πέσω εἰς ἀπόγνωσιν; Ὁ δὲ Γέρων ἔφη· συγχώρησόν μοι διὰ τὸν Χριστὸν, Τέκνον, ὅτι ποῖος εἶμαι ἐγὼ, νὰ ἀκούσω καὶ νὰ διακρίνω αὐτά; ἄμποτες νὰ ἐδωρόμουν, νὰ ἔκλαιε τὰ ἐδικά μου. Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, ἔβαλε μετάνοιαν, καὶ ἀνεχώρησε πικραμένος.

Καὶ ὡς κατέβαινεν, ὑπαντήσε τὸν Ἀββᾶ Πέτρον, ὁ ὁποῖος ἰδὼν αὐτὸν πικραμένον, τοῦ εἶπε· τί ἔχεις Τέκνον; Ὁ δὲ λέγει· εἰς τὸν δεῖνα Γέροντα ὑπῆγα, σεβάσμιε Πάτερ, καὶ εἶπα τοὺς λογισμούς μου, καὶ μὲ ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν. Λέγει αὐτῷ ὁ θαυμαστὸς Πέτρος· νομίζω, Τέκνον, ὅτι δὲν εἶναι ἁμαρτία, ὁπὸ νὰ νικήσῃ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ· ἐλθὲ οὖν μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ κελλίον μου, καὶ εἰπέ μοι τὰ σά, καὶ ὡς ὁρίσει ὁ Θεὸς, θέλεις οἰκονομηθῇ. Ἦλθε τοίνυν μὲ αὐτὸν εἰς τὸ κελλίον του, καὶ εὐθὺς τὸ ἁμάρτημα τῆς πορνείας ἐξομολογήθη. Ὁ δὲ Γέρων εἶπεν, ὅτι ἀλήθειαν εἶπέ σοι ὁ Πνευματικὸς, ὅτι εἰς τὸν Ἱερέα τοῦτο τὸ ἁμάρτημα βαρὺ εἶναι καὶ ἀσυγχώρητον ἀληθῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγινε, τί ποιήσωμεν; σὺ ἀπὸ τώρα, μὴ ἱερουργήσῃς, καὶ γίνου Μοναχὸς, καὶ μετανόησον ἐξ ὅλης ψυχῆς· καὶ ἐλπίζομεν εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-

σῦ Χρισῦ, ὅτι θέλει κάμη ἔλεος νὰ σῦ συγχωρήση, ὡσαὺ καὶ ὁλονῶν ὁπῦ ἐμετανόησαν. Ταῦτα ἀκύσας ὁ Πρεσβύτερος, ἔπεσεν εἰς τὺς πόδας αὐτῦ λέγων· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μὲ ἔρριψεν εἰς τὰς ἁγίας σῦ χεῖρας, νὰ μὴ ἀποχωρήσω ἀπὸ ἐσένα. Ἰδὼν οὖν ὁ Γέρων αὐτῦ τὰ δάκρυα καὶ τὸ σωπτεμμένον φρόνημα, εἶπεν αὐτῷ· ἐὰν σου ἀρέση, Τέκνον, νὰ εἶσαι μετ' ἐμῦ, δὲν σὲ διώχνω· διότι εἶπεν ὁ Κύριος, ὡς τὸ ἠξεύρεις· „ τὸν „ ἐρχόμενον πρός με, ἐ μὴ ἐκβάλω ἔξω". καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὸν ἐδιάταξε, καὶ τὸν ἐκέρδυσε Μοναχόν, καὶ ἦπεν μετ' αὐτῦ ἐν μετανοίᾳ καὶ νηστείᾳ καὶ ἐν δάκρυσι, παρακαλῶν τὸν Θεόν· εἶχε δὲ κατόγαιον ὁ Γέρων, καὶ περάσαντας καιρὸς, παρεκάλεσε τὸν γέροντα, νὰ τὸν ἀφήση νὰ κατοικῆ εἰς αὐτὸ, καὶ τῦ τὸ ἔδωκεν. Ὁ δὲ Πρεσβύτερος ἐδιάβη καὶ ἔκαμεν ἄλυσον, καὶ τλῶ ἔβαλεν εἰς τὸν λαιμόν τῦ, καὶ τλῶ ἄκρλω τῆς ἀλύσεως ἐκάρφωσεν εἰς τὸ ἄκρον τῦ τείχυ. Καὶ ὡσαὺ ἐπέρασαν τρεῖς ἡμέραις καὶ δὲν ἀνέβη εἰς τὸν Γέροντα, τότε κατέβη αὐτὸς πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς τὸν εἶδε μὲ τλῶ ἄλυσον δεμένον, εἶπε· τί εἶναι ὁπῦ ἔκαμες, Τέκνον, ὁπῦ εἶσαι δεμένος; πῶς νὰ εὔγης νὰ κάμης τλῶ χρείαν τῦ σώματος; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἐγὼ, Πάτερ Ἅγιε, πολλὰ μυρισικὰ ἐμυρίσθηκα· καὶ πρέπει μυ, ὡς καθὼς ἐχόρτασα ἐκεῖνα τὰ μυρισικὰ, νὰ χορτάσω καὶ τλῶ βρώμαν, ὁπῦ δύγσνει ἀπὸ ἐμένα· καὶ αὖ ὁδηγήση ὁ Θεὸς τλῶ Ἁγιωσύλλω συ, δίδεμου κάθε δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ κομμάτι ψωμὶ διὰ τλῶ ἀνάγκλω τῆς φύσεως. Ἔρερξε γοῦν ὁ Γέρων εἰς τλῶ παρακάλεσίν τυ, καὶ κάθε δύο, ἢ τρεῖς ἡμέραις τῦ ἔδιδε κομμάτι ψωμὶ καὶ νερὸν, καὶ τὸ ἔβρεχε μὲ τὰ δάκρυα, καὶ τότε τὸ ἔτρωγε· ἐκαρτέρησε δὲ τρεῖς χρόνυς εἰς τλῶ αὐτλῶ μετάνοιαν. Καὶ πληροφορηθεὶς ὁ Γέρων ὑπὸ Θεῦ, δι' ὀπτασίας, ὅτι προσεδέξατο ὁ Θεὸς τλῶ μετάνοιαν αὐτῦ, καὶ μέλει νὰ ὑπάγη εἰς τὸν ἄνω Κόσμον, κατέβη ὁ Γέρων, νὰ τὸν λύση ἀπὸ τλῶ ἄλυσον, λέγωντάς τυ, πῶς μέλλει νὰ τελυτήση. Ὁ δὲ παρακαλῶν, νὰ μὴ τὸν λύση, ἀλλὰ δεμένον νὰ τὸν ἀφήση νὰ τελειωθῆ, ὁ Γέρων εἶπεν· ὄχι, Τέκνον, δὲν εἶναι τῦτο πρέπον, νὰ γένη. Καὶ ὡς καθὼς τὸν ἔλυσε, τῦ εἶπε, νὰ σταθῆ εἰς προσευχλώ· καὶ ἀκόμη λέγωντας τλῶ εὐχλῶ, παρέδωκε τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Εἰς ταῖς ἡμέραις τῶν θειοτάτων Βασιλέων Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου, Ἄρχων τὶς εἰς τλῶ Πελοπόννησον ἀγόρασε σκλάβον Τάταρον τὸ γένος, καὶ τὸν ἔδωκε τῦ Ἱερέως, ὁπῦ εἶχεν εἰς τὸ Παρακλήσιόν τυ καὶ ἐλειτούργει, διὰ νὰ τὸν μάθη γράμματα. Καὶ ὡς ἐμάθαινε τὸ Παιδίον ἐκεῖνο τὰ γράμματα, καὶ ὑπηρέτει καὶ τὸν Ἱερέα εἰς ταῖς χρείαις τυ, ἔγινεν ἕως δώδεκα χρόνων. Καὶ μίαν ἡμέραν ἐρώτησεν ὁ Ἄρχων τὸ Παιδίον, καὶ τῦ εἶπε· Χρισιανοὶ εἶναι οἱ Σκύθαι, ἤγουν οἱ Τάταροι; τὸ δὲ Παιδίον ἀπεκρίθη· ὄχὶ Αὐθέντη μυ, δὲν εἶναι Χρισιανοί· καὶ ὡς νομίζω, καὶ ἐγὼ ἀβάπτιστος εἶμαι. Καὶ εἶπέ τυ ὁ Ἄρχων· καὶ ἐπειδὴ ἤσουν ἀβάπτι-

σος, διατί ἐκοινώνεις τῶν ἀχραάντων Μυστηρίων; ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ἦσουν Χριστιανὸς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐμπόδισα ποτὲ τὸν Πρεσβύτερον, ὅτι νὰ μήσε μεταλάβῃ τὸ ζωοποιὸν Σῶμα, καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ δὲ παιδίον ἀπεκρίθη· καὶ ἐγὼ Αὐθεντήμου, μὴ ἠξεύρωντας, ὡσὰν ἔβλεπα, ὅπου ἐκοινωνοῦσαν τὰ ἄλλα Παιδία, ἐκοινώνουν καὶ ἐγώ. Τότε ἔκραξε τὸν Ἱερέα, ὅπου εἶχεν εἰς τὸ Παρακλήσιον τοῦ ἁγιτίου του, καὶ τοῦ εἶπε, νὰ βαπτίσῃ τὸ Παιδίον. Λοιπὸν ἐβάπτισεν ὁ Ἱερεὺς τὸ Παιδίον κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἄρχισε καὶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν. Καὶ ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὴν Θείαν Λειτουργίαν, ἦλθε τὸ Παιδίον εἰς τὸ ἁγιῆτι τοῦ Αὐθεντός του, κρατῶντας καὶ τὴν λαμπάδα· καὶ λέγει του ὁ Αὐθεντής του, γύρισαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ἔλθῃς μαζὴ μὲ ἐκεῖνον, ὁποῦ σὲ ἐβάπτισεν. Ἐγύρισε τὸ Παιδίον εἰς τὸ Παρακλήσιον, καὶ εὗρε τὸν Ἱερέα, ὅπου ἀπόμη δὲν εἶχε τελειωμένα τὰ Ἅγια, νὰ κάμῃ ἀπόλυσιν· καὶ ἐρώτησε τὸ Παιδίον εἰς τὸν Ἄρχοντα, τοῦ λέγει· Αὐθεντήμου, δὲν εἶναι ἐκεῖ ἐκεῖνος, ὅπου μὲ ἐβάπτισεν. Ὁ δὲ Ἄρχων θαυμάσας, πῶς τόσον γλίγωρα δίγηκεν ὁ Ἱερεὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, πάλιν λέγει πρὸς τὸ Παιδίον· σύρε, καθὼς σοῦ εἶπα, νὰ κράξῃς ἐκεῖνον, ὅπου σὲ ἐβάπτισεν. Ὑπῆγε τὸ Παιδίον, καὶ εὗρε τὸν Ἱερέα μόνον, καὶ πάλιν ἦλθε, καὶ εἶπε, δὲν εἶναι ἐκεῖ Αὐθεντήμου ἐκεῖνος, ὅπου μὲ ἐβάπτισε. Καὶ θαυμάσας ὁ Ἄρχων, τὸ δεύτερον, ἀπέστειλεν ἄλλο παιδίον, νὰ κράξῃ τὸν Ἱερέα, ὅπου ἐτελείωσε τὰ πάντα, καὶ ἔκραξεν αὐτόν. Ἀφ' οὗ γοῦν ἦλθεν ὁ Ἱερεὺς, καὶ τὸν εἶδεν ὁ Ἄρχων, λέγει πρὸς τὸ Παιδίον· δὲν σοῦ εἶπα, νὰ κράξῃς ἐκεῖνον, ὁποῦ σὲ ἐβάπτισε; καὶ ἐσὺ ὑπῆγες, καὶ ἦλθες, καὶ μοῦ ἔλεγες, ὅτι δὲν εἶναι ἐκεῖ ἐκεῖνος, ὅπου σὲ ἐβάπτισεν; ἀμὴ τί εἶναι αὐτός; Τὸ δὲ Παιδίον εἶπε· δὲν μὲ ἐβάπτισεν αὐτὸς, Αὐθεντήμου, διότι ἐκεῖνος, ὅπου μὲ ἐβάπτισεν, εἶχε τὸ πρόσωπόν του, ὅπου ἔλαμπεν ὡσὰν τὴν ἀστραπὴν, καὶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐκεῖνος τὴν ἐτελείωσε· καὶ ὁπόταν ἐλειτούργη ἐκεῖνος ὁ φοβερὸς, ἐπῆτος ἐσέκετο ἔξω εἰς τὸν Ναὸν δεδεμένος ἀπὸ τὸν λαιμὸν, καὶ τὰς χεῖρας μὲ ἄλυσον, καὶ τὸν ἐκρατοῦσαν δύο Αἰθίοπες φοβεροὶ καὶ ἄχημοι· καὶ ὡσὰν ἐτελείωσεν ἐκεῖνος ὁ Ἡλιόμορφος τὴν Θείαν Λειτουργίαν, ὁ ὁποῖος ἦτον ἀπόμη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐγὼ ἦλθα εἰς ἐσένα, Αὐθεντήμου, ὅταν μὲ ἔστειλες νὰ τὸν κράξω, ὑπῆγα καὶ δὲν τὸν εὗρα.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἄρχων ἐκεῖνος καὶ θαυμάσας, τὸν ἔπιασε τρόμος καὶ φόβος ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Παιδίου. Ἔπιασε λοιπὸν ὁ Ἄρχων τὸν Ἱερέα ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ ὑπῆγέ τον μέσα εἰς τὸ κυβούκλιον, καὶ τοῦ λέγει· τί εἶναι αὐτὰ ὅπου λέγει τὸ Παιδίον; Τότε ὁ Ἱερεὺς ἔπεσεν εἰς τὰ ποδάρια τοῦ Ἄρχοντος, καὶ μετὰ δακρύων εἶπεν· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς σοῦ ἐφανέρωσε τὰ κατ' ἐμὲ, θέλωντας τὴν μετάνοιάν μου, οὐδὲ ἐγὼ νὰ μὴ κρύψω τίποτε· ὁ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν μας διάβολος ἐνήργησεν εἰς ἐμὲ, καὶ ἔπεσα εἰς ἁμαρτίαν μὲ γυναῖκα ἀνδρός· καὶ ὡσὰν τὸ ἔμαθεν ὁ Ἐπίσκοπός μου, μὲ παρήγγειλεν, ὅτι πλέον νὰ μὴ ἐνεργήσω τίποτε τῆς Ἱερωσύνης· καὶ ἐγὼ, διὰ τὸ νὰ εἶμαι πτωχὸς, καὶ χωρὶς νὰ λειτουργῶ, δὲν ἠμ-

ἠμπόροω νὰ ζήσω, ἔφυγα ἀπὸ τὼ Πατείδα μυ, ϗ ἦλθα ἐδῶ· ϗ ἐσύ, Αὐθεντία μυ, μὲ δυσπλαγχνίθης, ϗ μὲ ἐλυπήθης τὸν ξενον ϗ πολλὰ πτωχὸν, ϗ μὲ ἐδέχθης εἰς τὸ σπῆτί συ· ἐγὼ δὲ ὁ παλαίπωρος ἐκαταπάτησα τὼ ἰδίαν σωτείδησιν, ϗ ἐκαταφρόνησα τὼ δικαιοκρισίαν τῦ Θεῦ, ϗ τὼ αἰώνιον κόλασιν, ϗ ἐλειτούργοω ἕως τώρα· ϗ ἐπειδὴ ὁ ἐλεήμων Θεὸς σῦ ἐφανέρωσε τὰ κατ' ἐμὲ, πλέον δὲν εἶμαι ἄξιος, νὰ βλέπω ἐσένα τὸν Αὐθεντὼ μυ ϗ Ἅγιον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἄρχων, εἶπε πρὸς αὐτόν· ὦ ἄνθρωπε, καλλίτερόν συ ἦτον νὰ ζητῇς, διὰ τὼ ζωώ συ τὼ πρόσκαιρον, παρὰ νὰ καταπατήσῃς τὼ συνείδησίν συ, ϗ νὰ θανατώσῃς τὼ ψυχώ συ, διὰ τὸ νὰ καταπολμᾷς εἰς τὰ ἄφαυστα ϗ Θεῖα Μυστήρια· ὅπῦ, καθὼς λέγει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος, οἱ Ἅγιοι Ἄγγελοι εἰς αὐτὰ τὰ Θεῖα Μυστήρια ἐπιθυμοῦν νὰ παρακύψοω, νὰ ἰδοῶ, ϗ πάλιν σκεπάζοω μὲ ταῖς πτέρυγες τὸ πρόσωπόν τυς· ἀμὴ ἐσὺ, ὅπῦ ἦσουν ἀνάξιος, πῶς ἐτόλμας ϗ ὑπηρέτεις αὐτὰ τὰ Θεῖα Μυστήρια; Ὅμως, ἐπειδὴ ἔχομεν φιλάνθρωπον Θεόν, ὅπῦ δέχεται προθύμως ὅσυς μετανοοῶν ἐξ ὅλης καρδίας, ὕπαγε εἰς Μοναστήριον, ϗ μετανόησον γνησίως τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς συ, ἴσως γενῇ ἴλεως Χριστὸς ὁ Θεὸς, ϗ σῦ συγχωρήσῃ τὼ τοιαύτω ἀσέβειαν· διότι, ὡς νομίζω, δὲν εἶναι ἄλλη χειρότερη ἁμαρτία ἀπ' αὐτὼ, ὅταν ὁ Ἱερεὺς εἶναι ἀνάξιος, ϗ ἀποτολμᾷ ϗ λειτουργεῖ τὰ Θεῖα Μυστήρια· ϗ ἔτως εἰπὼν, ἀπέλυσεν αὐτόν.

ΕΚ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ

Περὶ τοῦ Ἱερατικοῦ Ἀξιώματος.

Εἰς τῆς Λαοδικείας τὸ Κάστρον ἦτον ἕνας Ἱερεὺς βλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν· καὶ μίαν νύκτα ὑπῆγε πρὸς αὐτὸν ὁ πρῶτος τοῦ τόπου, ἀναγκάζωντάς τον νὰ σηκωθῇ, νὰ ὑπάγῃ, νὰ βαπτίσῃ τὸ Παιδίον αὐτοῦ τὸ νήπιον, ὅτι ἦτον εἰς κίνδυνον θανάτου. Ὁ δὲ Ἱερεὺς, ὡς ἤκουσε τοῦτο, ἐσηκώθη παρευθὺς χωρὶς καμμίαν ἀμέλειαν, καὶ ἄρχισεν ἀπὸ τῆς κλίνης νὰ λέγῃ τὰς Εὐχὰς τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Βαπτίσματος· καὶ ὅπως ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον, ὁποῦ ἤθελε νὰ βαπτισθῇ τὸ Παιδίον· τοῦ ὥραν δὲ, ὁποῦ ἔφερναν τὸ ὕδωρ καὶ τὸ Ἅγιον ἔλαιον, ἀπέθανε τὸ Παιδὶ ἀβάπτιστον. Καὶ λαβὼν αὐτὸ ὁ Ἱερεὺς ἐκεῖνος, τὸ ἔβαλεν ἔμπροσθεν τοῦ Θυσιαστηρίου, καὶ εἶπεν· ἐσύ τοῦ ὁμοδούλου μου Ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ λέγω, μετ' ἐκείνης τῆς ἐξουσίας, ὁποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ Χριστὸς, νὰ δέσωμεν καὶ νὰ λύσωμεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν Οὐρανῷ, ἀπόδος τοῦ ψυχοῦ τοῦ Παιδίου εἰς τὸ κορμὶ, ὥστε νὰ βαπτισθῇ· διότι δὲν λογιάζω, νὰ σὲ ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς, νὰ πάρῃς αὐτοῦ τοῦ ψυχοῦ ἀβάπτιστον· διότι γνωρίζει ὁ Δεσπότης σου καὶ Δεσπότης μου, ὅτι δὲν ἀμέλησα, ἀλλὰ τοῦ ὥραν ὁποῦ ἐξυπνίσθω, μὲ τοῦ φωνοῦ τοῦ Πατρὸς τοῦ Παιδίου, παρευθὺς ἄρχισα τοῦ Εὐχοῦ τοῦ Βαπτίσματος. Ταῦτα τοῦ Ἱερέως πρὸς τὸν Ἄγγελον εἰπόντος, ἀνέστη τὸ Παιδίον, ἐλθούσης τῆς ψυχῆς παρὰ τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ σῶμα· καὶ ὅταν τὸ ἐβάπτισεν ὁ Ἱερεὺς, τότε πάλιν ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ· καὶ παρέλαβεν ὁ Ἄγγελος βεβαπτισμένου τοῦ ψυχοῦ τοῦ παιδίου. Τοῦτο εἶναι ἄξιον νὰ μᾶς φανερώσῃ τὸ Ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης· πῶς ἐὰν εἰς τοὺς Ἀγγέλους ἔχῃ δυνάμιν καὶ τὸ βλαβοῦται, πόσῳ μᾶλλον εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ εἶναι ἄξιον καὶ δυνατὸν, νὰ λύῃ καὶ νὰ δένῃ;

ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΙΝΑ ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Κάποιος Γέρων Ἅγιος ἀπὸ τὸς Ἀσκητὰς εἶχε παῤῥησίαν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ὁ Θεὸς ἔκαμνε τὸ θέλημά τε, καθὼς λέγει ὁ Προφήτης Δαβίδ· „Θέ„λημα τῶν φοβεμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται“. Λοιπὸν ὁ Ἅγιος Ἀββᾶς τέτος μίαν φορὰν ἔλεγε δεόμενος πρὸς τὸν Θεόν· διδαξόν με, τίς εἶναι ἡ κρίσις αὕτη; ὅτι βλέπω ὁ δέλός σε, ποτὲ μὲν ἄνδρας δικαίες καὶ δίλαβεῖς, καὶ δείσπονται εἰς πενίαν, καὶ δυσυχίαν· ποτὲ δὲ πάλιν βλέπω ἀδίκες, καὶ ἁμαρτωλὲς καὶ εἶναι εἰς πλέτον καὶ ἀνάπαυσιν· καὶ πολλοὶ δίκαιοι καὶ δίλαβεῖς ἀδικένται καὶ βασανίζονται ἀδίκως, πολλοὶ δὲ ἄδικοι καὶ ἄξιοι θανάτε ἁμαρτωλοὶ καὶ παράνομοι ζῶσι καὶ δίπορέσι. Ταῦτα προσδιχόμενος ὁ Ἀββᾶς, καὶ δεόμενος τὸ Θεὸ, νὰ τὸ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον, ἤκεσε φωνὴ, ὅπὸ τὸ ἔλεγε· μὴ ζητεῖς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν φθάνει ὁ νέος σε, καὶ ἡ δώαμις τῆς γνώσεώς σε, μηδὲ νὰ ἐρευνᾷς τὰ ἀπόκρυφα· διότι τὰ κρίματα τὸ Θεὸ, ἤγοεν αἱ κρίσεις τὸ Θεὸ, ἐκεῖνα ὅπὸ κρίνει καὶ κάμνει, εἶναι ἄβυσος καὶ βάθος μέγα καὶ πολύ· πλὴν ἐπειδὴ ἐζήτησας νὰ μάθῃς, κατέβα εἰς τὸν Κόσμον, καὶ κάθισαι εἰς ἕνα μέρος, καὶ πρόσεχε εἰς ἐκεῖνα ὅπὸ θέλεις ἰδῇ, διὰ νὰ καταλάβῃς ἀπὸ τὴν δοκιμὴν ταύτην τὴν μικρὰν, μικρὸν μέρος τῶν κριμάτων τὸ Θεὸ, καὶ νὰ γνωρίσῃς, πῶς εἶναι ἀνεξερεύνητος καὶ ἀνεξιχνίαστος ἡ προνοητικὴ τῶν πάντων τὸ Θεὸ διακυβέρνησις. Λοιπὸν ὁ Γέρων, ὡς ἤκεσε ταύτην τὴν φωνὴν, κατέβη μετὰ σπεδῆς εἰς τὸν Κόσμον, καὶ ὑπῆγεν εἰς μίαν πράταν πλατείαν, ὅπε ἐπερνέσαν πολλοὶ, καὶ εἰς ἕνα μέρος ἦτον ἕνα λιβάδι καὶ μία βρύσις νερὸν καθαρόν· ἦτον δὲ ἐκεῖ καὶ ἕνα δένδρον, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν ῥίζαν κεφὴν, καὶ μέσα εἰς τὴν ῥίζαν ἐκείνην τὸ δένδρε ἐσέβη ὁ Ἀββᾶς, καὶ ἐκρύφθη· καὶ ἔβαλεν ὀμπρός τε ἀπὸ τὰ τζαπίσματα τὸ δένδρε, καὶ ἐσκεπάσθη, καὶ ἀφῆκεν ὀλίγην τρύπαν, νὰ βλέπῃ τὰ γινόμενα. Λοιπὸν εἶδε, καὶ ἐπέρνα ἕνας ἄνθρωπος πλέσιος· καὶ ὡσὰν εἶδε τὸν δροσερὸν ἐκεῖνον καὶ χλοηφόρον κάμπον τὸ λιβαδίε, καὶ τὴν γλυκόψυχρον καὶ καθαρωτάτην βρύσιν, ὠρέχθη νὰ πεζεύσῃ, διατὶ ἦτον καῦμα νὰ ἀναπαυθῇ, καὶ κατέβη ἀπὸ τὸ ἄλογόν τε, καὶ ἐκόνεψεν ἐκεῖ νὰ φάγῃ ψωμί. Ὅμως ἐκεῖ ὅπὸ ἀναπαύετο, ἐφάνη τε, νὰ δεγάλῃ τὸ πεγγὶ, ὅπὸ εἶχε σιμά τε μὲ ἑκατὸν φλωρία, νὰ τὰ ἰδῇ, καὶ νὰ τὰ μετρήσῃ· καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἐμέτρησεν, ἠθέλησε πάλιν νὰ τὰ βάλῃ εἰς τὸν τόπον, ὅπὸ τὰ εἶχε, καὶ ἀπὸ μίαν διπλο-

μά-

μάδα τοῦ φορέματός τε ἐλανθάθη, καὶ θαρρῶντας πῶς τὰ ἔβαλε μέσα, ἐκεῖνα ἔπεσαν ἔξω, ἐπαύω εἰς τὴν γῆν. Λοιπὸν ἀφ' ὗ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐκοιμήθη, ἐσηκώθη, καὶ ἐπαβλίκθσε τὸ ἄλογόν τε καὶ ἐδιάβη, ἀφίνωντας τὰ φλωρία ἐκεῖ. Καὶ διαβαίνωντας ἄλλος σραπκόπος, ὑπῆγε πρὸς τὴν βρύσιν νὰ πίῃ νερὸν, καὶ εὗρῆκε τὰ φλωρία, καὶ ἐπῆρέ τα καὶ ἐδιάβη· καὶ δὲν ὑπῆγεν εἰς τὴν ἴσιαν σράταν, ἀμὴ ἔπιασε τόπους ἀβάτους ἀπὸ ἀμπέλια καὶ χωράφια, καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Λοιπὸν ἦλθεν ἕτερος πεζοδρόμος φορτωμένος καὶ κεκασμένος, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν βρύσιν ἐκείνην νὰ ἀναπαυθῇ καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὴν δίψαν αὐτοῦ, καὶ εὔγαλε τὸ καυκίον τε, καὶ τὸ ἐγέμισε νερὸν, καὶ ἔβαλε καὶ σφα παξιμάδι μέσα νὰ βραχῇ καὶ καθεζόμενος καὶ ἀναπαυόμενος ἔτρωγε.

Καθεζόμενος λοιπὸν τοιοτοτρόπως ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος, καὶ τρώγωντας τὴν ταπεινὴν ἐκείνην καὶ πτωχικὴν τροφὴν, τὴν ὥραν ἐκείνην ἐσράφη καβαλλάρης ἐκεῖνος, ὁποῦ ἄφηκεν ἐκεῖ τὰ φλωρία· καὶ εἶχε μεγάλην σπουδὴν τρεχάμενος, ἔχωντας τὰ ὀμμάτιά τε ἄγρια καὶ μαπωμένα, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀλλοιώτικον· καὶ ἦλθε κατεπάνω τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου, λέγων μετὰ θυμοῦ· γλίγωρα νὰ μοῦ δώσῃς τὰ φλωρία, ὁποῦ εὗρῆκες ἐδῶ· ὁ δὲ πτωχὸς ἐκεῖνος ἔλεγε μὲ ὅρκους μεγάλους, πῶς δὲν εἶδεν ἐκεῖ τοιοῦτον πρᾶγμα. Αὐτὸς δὲ ὁποῦ τὰ ἔχασε, θυμωμένος ὢν ὡς ἄγριον λεοντάρι, ἄρχισε νὰ τὸν δέρνῃ, καὶ νὰ τὸν κτυπᾷ κατὰ κεφαλῆς μὲ τὴν βίτζαν τοῦ κυρίου τοῦ ἀλόγου· καὶ ἐπειδὴ ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ὤμνυε, πῶς δὲν ἔχει τίποτας, θυμωθεὶς περισσότερον ὁ καβαλλάρης ἐκεῖνος, εὔγαλε τὸ πελατίκι τε, καὶ ἔκρυσε τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον εἰς τὸν μύλυγκα, καὶ ἐθανάτωσέ τον. Λοιπὸν κατέβη ἀπὸ τὸ ἄλογον, καὶ ἐρεύνησεν ὅλα τὰ ροῦχα, καὶ τὰ σακκύλια τοῦ πεζοδρόμου ἐκείνου, καὶ ἐπειδὴ τίποτες δὲν εὗρεν, ἐδιάβη λυπημένος πολλά. Ὁ δὲ Ἀσκητικώτατος Γέρων ἐκεῖνος ἔβλεπεν αὐτὰ ὅλα μέσα ἀπὸ τὴν κεφάλλαν τοῦ δενδρου, καὶ ἐξεπλήττετο καὶ ἐθαύμαζε, καὶ ἐλυπεῖτο πολλὰ, καὶ ἔκλαιε διὰ τὸν ἄδικον φόνον, ὁποῦ εἶδε, καὶ ἐσφάζετο ἡ καρδία τε, καὶ μετὰ δακρύων δεόμενος πρὸς Κύριον, ἔλεγε· Κύριε, τίς εἶναι ἡ βελή σε αὕτη; γνώρισαί με τὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, πῶς ὑπομένει ἡ ἀγαθότης σε; ἄλλος τὰ ἔχασε, καὶ ἕτερος τὰ εὗρῆκε, καὶ ἄλλος ἀδίκως νὰ φονευθῇ; Λοιπὸν ταῦτα δεομένου τοῦ Γέροντος, κατέβη Ἄγγελος Κυρίου διδάσκων, καὶ σαφηνίζων αὐτῷ τὰ πράγματα, ὁποῦ εἶδε, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ λυπεῖσαι, Γέρων, μηδὲ νὰ σοῦ κακοφαίνεται, καὶ νὰ νομίζῃς, ὅτι τάχα χωρὶς θέλημα Θεοῦ γίνονται ταῦτα· διότι ταῦτα μὲ θέλημα Θεοῦ γίνονται, ἄλλα κατὰ παραχώρησιν, ἄλλα διὰ παίδευσιν, καὶ ἄλλα διὰ οἰκονομίαν. Διότι αὐτὸς, ὁποῦ ἔχασε τὰ φλωρία, εἶναι γείτονας ἐκείνου, ὁποῦ τὰ εὗρῆκε, καὶ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὰ εὗρῆκεν, εἶχεν σφα περιβόλιον ἄξιον φλωρίων ἑκατὸν, αὐτὸς δὲ ὁ πλούσιος ἦτον πλεονέκτης καὶ ἄδικητὴς, καὶ ἐπῆρέ το δυνασικῶς μόνον διὰ πενταήκοντα φλωρία· ὁ δὲ πτωχὸς ἐκεῖνος, μὴ ἔχων τί ποιῆσαι, ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ τὴν ἐκδίκησιν· διὰ τοῦτο ᾠκονόμησεν ὁ Θεὸς εἰς τοιοῦτον τρόπον, καὶ τοῦ τὰ ἔδωκε διπλᾶ, αὐτὸς τὰ πενταήκοντα, ἑκα-

τὸν

τὸν, τὰ ὁποῖα ἔχασεν ὁ πλεονέκτης, ὁπῦ ἐπῆρε τὸ περιβόλιον τῶν ἑκατὸν φλωρίων διὰ πενήκοντα· ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀνθρωπος ὁ κερασμένος, ὁπῦ δὲν ἠδίκησε τίποτε, καὶ ἐφονεύθη ἀδίκως, εἶχε κάμει μίαν φορὰν φόνον, ὅμως διὰ τὸ νὰ ἔχει ἔργα χριστιανικὰ καὶ θεάρεστα, θέλοντας ὁ Θεὸς νὰ τὸν σώσει, καὶ νὰ τὸν καθαρίσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τῦ φόνυ, ὁπῦ ἔκαμεν, ἢ θελήματικῶς, ἢ τυχικῶς, διὰ τῦτο ὠκονόμησε, καὶ ἐφονεύθη ἀδίκως καὶ παραλόγως, διὰ νὰ σωθῆ ἡ ψυχὴ αὐτῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ πλεονέκτης, ὁπῦ ἔχασε τὰ φλωρία, καὶ ἔκαμε τὸν φόνον, ἔμελλε νὰ κολασθῆ ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν αὐτῦ καὶ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ διὰ τῦτο τὸν ἀφῆκαν ὁ Θεὸς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ ἁμάρτημα τῦ φόνυ, διὰ νὰ πονέσει ἡ ψυχὴ τυ τὴν φανερὴν ἁμαρτίαν, νὰ ζητήσει μετάνοιαν. Καὶ ἰδὲ ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν ταύτην ἀφίνει τὸν Κόσμον καὶ τὰ τῦ Κόσμυ, καὶ ὑπάγει νὰ γνώσει Καλόγηρος νὰ σώσει τὴν ψυχήν τυ. Λοιπὸν πήγαινε εἰς τὸ κελλίσου, καὶ μὴ πολυξετάζεις τὰς κρίσεις τῦ Θεῦ· διότι ὁ Θεὸς ταῖς κάμνει δικαίως, καὶ καθὼς ἠξεύρει, καὶ ἐσὺ νομίζεις, ὅτι γίνονται ἀδίκως. Γίνωσκε λοιπὸν, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ γίνονται εἰς τὸν Κόσμον μὲ θέλημα τῦ Θεῦ, διὰ ἀφορμαῖς, ὁπῦ δὲν γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι, καὶ πρέπει νὰ λέγει καθ' ἕνας· „Δίκαιος εἶ Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις συ".

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἕτερος Ἀναχωρητὴς ἦτον ἀσκητεύων εἰς τὴν ἔρημον, καὶ δεόμενος τῦ Θεῦ· καὶ παρεκάλει μετὰ δακρύων, νὰ τῦ δείξει τινὰς κρίσεις αὐτῦ ὁπῦ γίνονται, καὶ δὲν ταῖς γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι, ἀμὴ νομίζουν, ὅτι εἶναι παράξενα καμώματα. Ὁ δὲ Θεὸς δὲν ἤθελε νὰ τῦ δείξει τίποτες πολὺν καιρὸν, ἐπειδὴ δὲν δύνεται ποτὲ ἄνθρωπος νὰ διαλέξει καὶ νὰ εὕρει ὅλα τὰ Μυστήρια τῦ Θεῦ· καὶ ὁ Ἀσκητὴς δὲν ἔπαυε νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπὸ τὴν δέησιν ἐκείνην. Λοιπὸν μίαν τῶν ἡμερῶν θέλοντας ὁ Θεὸς νὰ τὸν πληροφορήσει, ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τυ λογισμὸν, νὰ σηκωθῆ νὰ ὑπάγει νὰ ἰδῆ ἕνα Γέροντα Ἀσκητὴν, ὁπῦ ἦτον εἰς ἄλλον τόπον πολλῶν ἡμερῶν δρόμον διάστημα. Καὶ ὡσὰν ἄρχισε τὸν δρόμον ὁ Ἀναχωρητὴς, ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἕνα Ἄγγελον, ἐν σχήματι Καλογήρυ, καὶ συναπαντᾷ τὸν Ἀναχωρητὴν τῦτον, καὶ τὸν χαιρετᾷ ὡσὰν Καλόγηρος, λέγων· εὐλόγησον Πάτερ· καὶ ὁ Ἀναχωρητὴς ἔδωκεν αὐτῷ τὴν πρέπουσαν ἀπόκρισιν. Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος πρὸς τὸν Γέροντα· πῦ ὑπάγεις Ἀββᾶ; καὶ ὁ Γέρων εἶπεν, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν δεῖνα Ἀσκητὴν νὰ τὸν ἰδῶ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐκεῖ ὑπάγω, καὶ ἂς ὑπάμεν οἱ δύο συνοδία. Καὶ περιπατοῦντες οἱ δύο τὴν πρώτην ἡμέραν, ὑπῆγαν πρὸς ἑσπέραν καὶ ἐκόνεψαν εἰς ἕνα χωρίον, ὅπυ ἦτον ἕνας ἄνθρωπος εὐλαβὴς, καὶ τοὺς ἐφιλοξένησε, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν τράπεζαν δίσκον ἀργυροῦν· καὶ ἀφ' οὗ ἔφαγαν, ἐπῆρεν ὁ Ἄγγελος τὸν δίσκον ἐκεῖνον, καὶ τὸν ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἐχάθη· καὶ ὁ Γέρων, ὡς εἶδε τῦτο, ἐλυπήθη. Εἶτα ἐξέβηκαν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ὑπῆγαν τὴν δεύτερην ἡμέραν

ραν κ᾽ ἐπόνεψαν εἰς ἄλλο χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον τινὸς Χριστιανοῦ φιλοχρέστου, κ᾽ βλαβοῦς, κ᾽ ἐκεῖνος ὁμοίως τοὺς ἐφιλοξένισε, κ᾽ ἔχωντας ἕνα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἔφερε νὰ τὸν βλογήσουν, καὶ νὰ τὸν βλυχηθοῦν. Ὁ δὲ Ἄγγελος, ὅταν ἤθελε νὰ πηγαίνῃ μετὰ τοῦ Ἀσκητοῦ, ἔπιασε τὸ Παιδίον ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν λαιμὸν κ᾽ ἔπνιξέ το· κ᾽ βλέπωντας τοῦτο ὁ Γέρων, ἐξεπλάγη, κ᾽ δὲν εἶχε τί νὰ εἰπῇ. Περιπατήσαντες δὲ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν, ὑπῆγαν κ᾽ ἐπόνεψαν εἰς μίαν αὐλίν, ἐπειδὴ δὲν βρῆκαν κάνενα νὰ τοὺς ὑποδέχθῃ· κ᾽ ἐκείνη ἡ αὐλὴ ἦτον ἔρημος, κ᾽ εἶχεν ἕνα τοῖχον, κ᾽ εἰς τὴν σκιὰν τοῦ τοίχου ἐκάθισαν, κ᾽ εὔγαλεν ὁ Γέρων ἀπὸ τὰ παξιμάδια, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸ σακκελίτου, κ᾽ ἔφαγαν. Καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἔτρωγαν, τοχάζεται ὁ Καλόγηρος, ἤγουν ὁ Ἄγγελος ἐκεῖνος, ἕνα τοῖχον, ὁποῦ ἔμελλε νὰ γκρεμνιθῇ, κ᾽ ἐσηκώθη κ᾽ ἀνασκομπώθη, κ᾽ τὸν ἐχάλασε, κ᾽ τὸν ἐξανάκτισε παρευθὺς ἐκ θεμελίων.

Βλέπωντας δὲ ταῦτα ὁ Γέρων, δὲν ἐδυνάτο νὰ βαστάζῃ, ἀμὴ ἄρχισε κ᾽ ἔλεγε πρὸς αὐτόν· Τί εἶναι ταῦτα τὰ παράξενα ὁποῦ βλέπω; Ἄγγελος εἶσαι, ἢ δαίμονας, ἢ τί εἶσαι; τὰ ἔργα ὁποῦ ἔκαμες, δὲν εἶναι ἀνθρώπου ἔργα. Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος· τί ἐποίησα; Καὶ ὁ Γέρων εἶπε· χθὲς κ᾽ προχθὲς μᾶς ἐδέχθηκαν ἐκεῖνοι οἱ φιλόχριστοι, κ᾽ μᾶς ἐφιλοξένισαν, κ᾽ σὺ τοῦ μὲν υἱὸς τὸν ἀργυρῶν δίσκον ἐπῆρες, καὶ ἔρριψες εἰς τὸν ἀέρα, κ᾽ ἠφανίθη, τοῦ δὲ ἑτέρου τὸν υἱὸν ἀπέπνιξας· κ᾽ ἐδὼ ἤλθαμεν, κ᾽ δὲν μᾶς ἔδωκαν κἀμμίαν παρηγορίαν, ἢ φιλοξενίαν, καὶ ἔπιασες κ᾽ κτίζεις; Τότε εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἄγγελος· ἄκουσον, Ἀββᾶ, κ᾽ ἐγὼ νὰ σοῦ φανερώσω τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων. Ἐκεῖνος ὁ πρῶτος, ὁποῦ μᾶς ἐδέχθη, εἶναι ἄνθρωπος θεοφιλὴς, κ᾽ δίκαιος, κ᾽ κατὰ Θεὸν διοικεῖ κ᾽ κυβερνᾷ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀργυροῦς ἐκεῖνος δίσκος ἦτον ἀπὸ ἀδίκου κληρονομίας, καὶ διὰ νὰ μὴ χάσῃ σιμὰ εἰς ἐκεῖνον καὶ τὸν μισθὸν τῶν ἀγαθῶν, διὰ τοῦτο ἦτον θέλημα Θεοῦ κ᾽ ἐπρόσταξέ με νὰ τὸν ἀφανίσω, διὰ νὰ εἶναι ἡ φιλοξενία του καθαρὰ κ᾽ ἄδολος· κ᾽ ὁ ἕτερος δὲ, ὁποῦ μᾶς ἐφιλοξένισε, κ᾽ ἐκεῖνος βλαβὴς κ᾽ καλῆς ἀρετῆς ἄνθρωπος εἶναι, κ᾽ ἂν ἤθελε ζήσῃ ὁ υἱός του ἐκεῖνος, ἔμελλε νὰ γνῶῃ ἐργαλεῖον τοῦ σατανᾶ, νὰ ἀλυσμονηθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Πατρός του· διὰ τοῦτο ὥρισεν ὁ Θεὸς νὰ ἀποθάνῃ κ᾽ ἐκεῖνο ἔτζι μικρὸν, διὰ νὰ σωθῇ καὶ ἡ ψυχὴ ἐκείνου, κ᾽ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ Γέρων· καλῶς ἔκαμες ταῦτα πάντα· ἀμὴ ἐδὼ τί ἔχεις νὰ εἰπῇς; Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος· γίνωσκε, Πάτερ, κ᾽ περὶ τούτου, ὅτι ὁ Οἰκονόμος τῆς αὐλῆς ταύτης εἶναι ἄτυχος ἄνθρωπος κ᾽ ἄδικος, καὶ θέλει νὰ κακοποιήσῃ πολλοὺς, ἀμὴ δὲν δυνάται ἀπὸ τῆς πτωχείας αὐτοῦ. Ὁ δὲ πάππος αὐτοῦ, ὅταν ἔκτιζε τὸν τοῖχον ἐκεῖνον, ἔκρυψε μέσα εἰς αὐτὸν χρήματα πολλὰ, κ᾽ ἂν τὸν ἤθελα ἀφήσῃ νὰ πέσῃ, ὁ κακότροπος αὐτὸς ὁποῦ τὸν ἐξουσιάζει, ἀφορμὴ διὰ νὰ τὸν κτίσῃ, ἀνακαπώνωντας, ἤθελεν εὕρῃ τὸν βίον αὐτὸν, νὰ τὸν χρειαθῇ εἰς τὰ κακά του καμώματα· καὶ διὰ τοῦτο ἦτον θέλημα Θεοῦ νὰ φερεωθῇ ὁ τοῖχος, νὰ μὴ βρεθῇ ὁ βίος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὁποῦ ἔμελλε νὰ τὸν σκορπίσῃ εἰς κακὰ θελήματα, καὶ εἰς βλάβιν ἀν-

θρώ-

θρώπων· ἀμὴ ἔχει ὁ Θεὸς καιρὸν νὰ τὸν φανερώσῃ εἰς ἄνθρωπον, ὁπῦ πρέπει νὰ τὸν χρειαθῇ εἰς καλὰ ἔργα. Αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τὰς κρίσεις τῦ Θεῦ, ὁπῦ ἐζήτεις νὰ μάθῃς. Λοιπὸν πήγαινε εἰς τὸ κελλίον σου κὴ μὴ σε μέλῃ διὰ τὰ πράγματα τῦ Κόσμου, πῶς, κὴ διατί γίνονται· διότι „ Τὰ κρίματα τῦ Θεῦ ἄβυσσος πολλὴ, ὡς εἶπεν ὁ Προφήτης, κὴ αἱ ὁ„ δοὶ αὐτῦ εἶναι ἀνεξιχνίασοι" ἤγουν, οἱ δρόμοι τῦ Θεῦ εἶναι ἀνεξιχνίασοι κὴ ἀνεξερεύνητοι, κὴ δὲν δυνάται ὁ ἄνθρωπος κατὰ ἀκρίβειαν νὰ γνωρίσῃ πάντα· μόνον, ὡς λέγει ἡ Γραφή· „Ὁ δίκαιος ἐκ Πίστεως „ζήσεται" ἤγουν ὁ δίκαιος ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Πίστιν θέλει σωθῇ, πιστεύων, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, κὴ δὲν κάμνει κάμμίαν ἀδικίαν· μόνον ὅσα ἀφίνει κὴ γίνονται, ὅλα δικαίως γίνονται. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀσκητὴς ἀπὸ τὸν Ἄγγελον, ἐδόξασε τὸν Θεόν· κὴ γραφεὶς εἰς τὸ κελλίον αὐτῦ, πλέον δὲν ἐξέπαζε τίποτε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Παρεβάλομεν κὴ ἐσυνωμιλήσαμεν ὁμάδι ἐγὼ, κὴ ὁ Σοφιστὴς Σωφρόνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μὲ τὸν Ἀββᾶν Παῦλον, ὁπῦ εἶχε Μοναστήριον εἰς τὸν Λιθαζόμενον· κὴ ὠφεληθέντες παρ' αὐτῦ πολλὰ, λέγομεν αὐτῷ· εἰπὲ ἡμῖν, Πάτερ, πῶς γέγονας Μοναχός; Ὁ δὲ Γέρων σταύξας, λέγει· πιστεύσατέ μοι, Τέκνα, δὲν σᾶς τὸ κρύβω· ὅταν ἤμουν κοσμικὸς, πολλὴν πίστιν κὴ πόθον εἶχα εἰς τὸς Μοναχοὺς, κὴ ὅπου κὴ ἂν εὕρισκα Μοναχὸν, πωλῦντα τὸ ἐργόχειρον αὐτῦ, ἔπερνα αὐτὸν κὴ ἐφίλουα, κὴ εἴτι ἐχρειάζετο, τῦ ἔδιδα. Ἐσωμέβη δὲ μίαν ἡμέραν, κὴ ἠθύνησεν ἡ θυγατέρα μου, κὴ οἱ Ἰατροὶ εἶπαν, ὅτι ἀποθαίνει· κὴ πάντων ἡμῶν, κὴ τῶν συγγενῶν κὴ φίλων κὴ γειτόνων πρὸς ἡμᾶς συναθροιθέντων, λέγει πρός με ὁ Ἀδελφός μου· ἄπελθε, φώνησον τὸν Σταυροφύλακα νὰ ἔλθῃ νὰ τῆς διαβάσῃ, διὰ νὰ ξεψυχήσῃ πάχιον, κὴ νὰ μὴ παιδεύεται ὕπως. Καὶ ἐξελθόντος μου, ἀπαντήσε με ὁ Ἀββᾶς Ζακχαῖος, κὴ βλέπων τὸς ὀφθαλμούς μου μὲ τὰ δάκρυα, μῦ λέγει· τί ἔχεις; Λέγω αὐτῷ· θυγατέρα μονογενῆ ἔχω κὴ ἀποθνήσκει, κὴ πορεύομαι εἰς τὸν Σταυροφύλακα, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ τῆς διαβάσῃ, νὰ ξεψυχήσῃ πάχιον. Λέγει μου ὁ Γέρων· ὑπόστρεψον νὰ ὑπᾶμεν νὰ τὴν ἰδῶ, κὴ ἐὰν εἶναι τινὲς ἐκεῖ, εὐγαλέπους ἔξω. Εἰσῆλθα λοιπὸν, κὴ ἔκαμα τοὺς παρακαθημένους νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἄλλο σπῆτι· κὴ εἰσελθὼν ὁ Γέρων, ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, κὴ μῦ λέγει· εἷς ὁ Θεός· ἰδὲ φωτία καίει χωρὶς ξύλα κὴ λάμψιν, κὴ κοιτάζοντάς με εἰς τὸ πρόσωπον ὁ Γέρων, μῦ λέγει· φυλάγεις εἴτι σῦ εἰπῶ, κὴ νὰ σῦ χαρίσῃ ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν αὐτῆς; Ἐγὼ δὲ ἔπεσα εἰς τὰς πόδας αὐτῦ, κὴ ἔπαξα νὰ τὸ κάμω. Καὶ λαβὼν ὕδωρ, κὴ δέξάμενος, κὴ σφραγίσας αὐτὸ, ἐρράντισεν εἰς τὸ πρόσωπον τὴν Κόρην· κὴ ὡς ἐπὶ Κυρίῦ τῆς δόξης, εὐθέως ἀνεκάθησεν ἡ Κόρη, ὡσὰν νὰ μὴ εἶχεν ἴχνος ἀθενείας, κὴ λέγει μου· ἰδὲ ὁ Θεὸς δὶ εὐχῶν τῶν Πατέρων, ὁπῦ ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὸν οἰκόν σου, σῦ τὴν ἐχάρισε· μὴ οὖν

τὴν

τὶ ὑπανδρεύσῃς, ἀλλὰ νύμφευσον αὐτὶ τῷ ἐπουρανίῳ Νυμφίῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν· καὶ ἐξελθὼν ὁ Γέρων, ἐπορεύθη· ἐγὼ δὲ, καὶ ἡ Μήτηρ αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες, ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν· ἦτον δὲ τὸ Κοράσιον ὡς ἐτῶν ὀκτώ. Ἀπὸ τότε οὐ ἐβίαζα τὶ γυναῖκά μου, ὅπως νὰ τὶ ὑπάμεν εἰς Παρθενῶνα, αὐτὴ δὲ μὲ ἔλεγεν· ἄφησαί τὶ, ἕως νὰ γένῃ νόμου ἡλικίας. Γενομένης δὲ αὐτῆς ὡς ἐτῶν δεκατεσσάρων, λέγω τῇ Μητρὶ αὐτῆς· ἰδὲ γέγονεν ἡ Παῖς ἐν νόμῳ ἡλικίας, τί ἔν τὶ κρατῶμεν; Λέγει μου ἡ συμβία μου· ἐγὼ δὲν τὶ ἀφίνω νὰ γένῃ καλογραία, ἀλλὰ τὶ ὑπανδρεύω· καὶ ἔκαμα σύα χρόνον, νυθεπῶν αὐτὶ καὶ κολακεύων, ποτὲ δὲ καὶ τὶ ἔδερνα, ἕως ὅπῶ ὑπήγαμεν καὶ εἰς Κεπήεια. Ἐκείθημεν δὲ ὑπὸ τῶ Συγκέλλου, καὶ τῶ Σπουροφύλακος, καὶ εἶπαν, νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Κόρη νὰ ἰδοῦ, ποῖον θέλει ἀπὸ τὰ δύο; ἡ δὲ Μήτηρ αὐτῆς μετὰ καὶ ἄλλων γυναικῶν τὶ ἐρμεύσαν νὰ εἰπῇ, ὅτι ἄνδρα θέλω, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε. Τότε μὲ λέγει ὁ Σπουροφύλαξ μὴ λυπηθῇς, ἀλλὰ ἄπελθε, καὶ ἀγόρασαι μίαν Κόρλω Παρθένον, καὶ βάλε ἐκείνῳ, αὐτὶς αὐτὶ, εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ ὁ Θεὸς τὶ προσδέχεται. Ἐγὼ δὲ μετὰ προθυμίας ἐδέχθηκα τὸν λόγον, καὶ ἀπελθὼν, ἠγόρασα μίαν Παρθένον, χρόνων σύδεκα, διὰ νομίσματα εἴκοσι, καὶ ὑπήγα τὶ εἰς τὸ Μοναστήριον, εἰπὼν τῇ Ἀμμᾷ Προκοπίᾳ· δέξαι τὶ Παῖδα ταύτὶ, καὶ παρ' ἐμὲ νὰ ἔχῃ τὶ τροφὶ καὶ τὶ σύδυσιν αὐτῆς, ἕως ὅπῶ ζῶ, καὶ ὅταν ἀποθάνω, τῆς ἀφίνω νομίσματα ὀγδοήκοντα. Ἔτζη ὑπανδρεύσαμεν τὶ θυγατέρα μας.

Καὶ ὡσαὶ ἐπληρώθη ἡ ὀγδόη ἡμέρα τῶ γάμου, εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου, ὅτι ὑπήγαινα μὲ κάποιον εἰς τὶ Ἔμεσαν· καὶ πηγαινάμενοι, ἐφθάσαμεν εἰς σύα κάμπον, καὶ ἦτον ὡσαὶ νὰ ἔκαμναν Πανήγυρειν· καὶ λέγει μου ἐκεῖνος, ὁποῦ ἦτον μὲ ἐμένα· ἂς ὑπάμεν εἰς τὶ Πανήγυρειν ταύτὶ, ὅπως ἢ κερδήσῃς, ἢ χάσῃς, ἢ ἀνακαπωθῇς. Φθάσαντες δὲ ἐκεῖ, εἰσήλθομεν, καὶ θεωρῶ τὰς καλύβας καὶ τὰς ἀποθήκας καὶ ταῖς ῥύγαις τῆς Πόλεως ἐκείνης γεμάτας Αἰθίοπας. Ἦσαν δὲ οἱ περισσότεροι, ἀπὸ τὸς Ἀράπιδες ἐκείνους, τέκτονες, καὶ ἐπελεκῶσαν καὶ ἔφτιαναν παγίδας· καὶ ἔβλεπα ἄλλους μὲ ἀπ' αὐτὸς ὅπῶ εἶχαν βρόχους, καὶ ἐβρόχιζαν τὸς ἀνθρώπους· ἄλλος ὅπῶ ἔσκαπταν λάκκους καὶ ἐβόθειζον αὐτὸς· ἄλλος ὅπῶ ἐσκέλιζον ἐκείνους, καὶ ἐτίτρωσκον· ἄλλος ὅπῶ τῶν ἔβαναν καπίστρια εἰς τὸ σόμα, καὶ τὸς ἔσερναν εἰς λίμνὶ βορβόρου, καὶ ἄλλος ὅπῶ ἔκαμναν μὲ γυναῖκες ἀναίσχυντα ὀφθαλμοφανῶς· καὶ ἦσαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ θέλημά τος, ἀκολουθοῦντες τὸς Ἀράπιδες χαρόμενοι καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, δὲν δύναται ἄνθρωπος νὰ εἰπῇ καὶ νὰ ἀριθμήσῃ τὰς μεθοδίας αὐτῶν καὶ τὶ ἀχημοσύνὶ, μὲ τὶ ὁποίαν ἐδίδασκον τὸς ἀνθρώπους. Ἤρχοντο δέ τινες ἀπὸ τὸς Αἰθίοπας ἐκείνους, καὶ ἠσπάζοντό με, καὶ τὸς ἀσπάζομεν καὶ ἐγὼ χαρόμενος· καὶ μὲ ἔλεγαν, πότε ποιεῖς τὸν γάμον, ἵνα καὶ ἡμᾶς χαροποιήσῃς; καὶ λέγω τος· ἰδὲ θεωρεῖτε, ὅτι ἀγωνίζομαι, καὶ ἦμεν ὡσαὶ νὰ εἶχα σύγχυσιν πολλὶ διὰ τὸν γάμον. Καὶ ὡσαὶ νὰ ἐσυναθροίθη ὁ λαὸς καὶ οἱ Παράνυμφοι ἔχοντες

καὶ

καὶ τὸν δίφρον, ἤγεν τὸ ἁμάξι ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος· καὶ εἰσελθόντες, ἐγώτε καὶ ἡ γυναῖκά μου, δυγάλαμεν τοῦ θυγατέρα μας, καὶ ἴδον τὸ πρόσωπον καὶ ὁ τράχηλος αὐτῆς, καὶ οἱ βραχίονες, καὶ τὸ σῶθος, καὶ αἱ παλάμαι τῶν χειρῶν, ἕως τῆς ζώνης αὐτῆς ὀφίδια μικρὰ καὶ μεγάλα ἐντετυλιγμένα, καὶ κολλημένα εἰς αὐτοῦ. Καθίσαντες ἓν ἐπάνω εἰς τὸν δίφρον, τότε ἀνέβη σύας Αἰθίοψ μικρὸς, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ ζερβόν της μέρος, καὶ ἄρχισε νὰ ἰσάζῃ καὶ νὰ περιδαίνῃ. Ἐξελθόντες δὲ τοῦ θύραν, δρέθησαν οἱ Αἰθίοπες πλείους τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγελῶσαν ἄσεμνα, καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζεν καὶ νὰ τραγῳδῶν, καὶ νὰ κρούεν τύμπανα· καὶ ἤρξαντο τινὲς ἀπ' αὐτοὺς συμφωνίζειν ἐπάνω ἡμῶν, καὶ ἄλλοι ὡς τεμβλία ἔχοντες, ἐποίεν ὀσφραίνεθαι· καὶ ἵνα μὴ λέγω πολλὰ, ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐσέβηκαν πάντες εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν Αἰθιόπων οὐδεὶς εἰσέβη μετ' ἐμᾶς εἰς τοῦ Ἐκκλησίαν. Καὶ πάλιν, ὅταν ἐξήλθαμεν, ἐπίασαν τοῦ πρώτου τοῦς πάξιν· καὶ εἶδον, ὡσαὶ ὅτι δρέθηκα μετὰ τοῦ λαμπροφόρου ἐκείνου, ὁποῦ ἐπερεπατήσαμεν ἀπ' ἀρχῆς. Καὶ περιπατούντων ἡμῶν, ὀσφραίνομαι δυωδίαν, ὁποῦ ποτέ μου δὲν ὠσφράνθηκα ὡσαὶ ἐκείνου· καὶ λέγει μου ἐκεῖνος· σάσου, ὅτι δὲν εἶσαι ἄξιος, νὰ ἐλθῇς παραμέσα. Καὶ θεωρῶ Πόλιν, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος καὶ τοῦ ὡραιότητα καὶ τὸ μεγέθος δὲν δυνάται γλῶσσα ἀνθρώπου νὰ διηγηθῇ· καὶ πανύσας τοῦ θύραν, μοῦ δείχνει τοῦ Πόλιν, καὶ λέγει μου· ἀπ' ἐδῶ εὔγαλες τοῦ θυγατέρα σου, καὶ τοῦ ἔβαλες εἰς τὸν βόρβορον ἐκεῖνον ὁποῦ εἶδες.

Καὶ δυθέως ἐξύπνησα, καὶ τὸ διηγοῦμαι τῆς γυναῖκός μου, καὶ λέγει μου καὶ αὐτὴ, ὄντως, Κύριε, καὶ ἐγὼ μετανοῶ, ἀλλὰ τὰ γενόμενα ἐγένετο· ἔχω γὰρ τρεῖς νύκτας, ὁποῦ βλέπω Αἰθίοπα πάνυ σαφρεειδῆ, ὁποῦ μὲ ἀγκαλιάζει συχνῶς, καὶ καταφιλῶντάς με, μοῦ λέγει· χάριν μεγάλην σοῦ ἔχω, ὅτι μὲ ἀγάπησες, καὶ προετίμησες ἐμένα, πλέον τοῦ Ἰησοῦ· ἀλλὰ ἐφοβήθην νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Τότε λέγω της, δὲν σου τὸ προέλεγα ἐγώ; ἀλλὰ πόρα ἂς μονάσωμεν ἡμεῖς, κἂν νὰ κλαύσωμεν ἀπὸ πόρα τὰς ἁμαρτίας μας. Καὶ λέγει μου· ἐγὼ ἡ ἀθλία καὶ παλαίπωρος ἐβόθεισα τοῦ θυγατέρα μου, καὶ πόρα πῶς νὰ τοῦ ἀφήσω; ὄντως τοῦτο δὲν γίνεται. Ἀνασᾶς οὖν ἐγὼ τὸ πρωΐ, ἀπῆλθον πρὸς τὸν Ἀββᾶν Ζακχαῖον, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ δεχθῇ, οὐδὲ νὰ μὲ ἰδῇ, ἀλλὰ γράφει μου εἰς πινακίδιον λέγων· συγχώρησον μοι, Ἀδελφὲ, διότι ὁ Θεὸς σὲ ἀπεγράφη, καὶ οὐδὲ ἐγὼ δὲν δυνόμαι νὰ σὲ δεχθῶ. Τότε ἀπῆλθον εἰς τοῦ Μονοῦ τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, καὶ ἐδιηγησάμην τῷ Ἀββᾷ Παύλῳ τῷ ἐναρέτῳ τὰ συμβαίνοντα μοι. Καὶ λέγει μοι ὁ Γέρων· ὄντως, Τέκνον, ἐπλανήθης, καὶ ἔδωκες τῆς Κόρης ἀνδρά· καὶ ἐκεῖνος, ὁποῦ σὲ ἐσυμβούλευσε περὶ τῆς ἄλλης Παρθένου, δὲν ἀγάπα τοῦ σωτηρίαν σου· διότι ἐδύνετο ὁ Ἀβραὰμ, ὅταν τοῦ εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ σφάξῃ τὸν υἱόν του, νὰ δώσῃ, ἀντὶς αὐτὸν, δέκα δούλους· καὶ ὁ Ἰεφθάε, ἐὰν ἐγνώριζεν, ὅτι προσδέχεται τοῦτο ὁ Θεὸς, εἶχε σφάξῃ, ἀντὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, δέκα σκλάβους· καὶ ὁ Ἰακὼβ τοῦ Ῥαχὴλ ἀγαπήσας, καὶ ἀντ' αὐτῆς τοῦ Λείαν δύ-

ρων

ρῶν ἐν τῷ θαλάμῳ, δὲν τὸ ἔστερξεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Λείαν ἔλαβε, καὶ τὴν Ῥαχὴλ ἐκ ἀφῆκε· καὶ ὁ Θεὸς τὴν Παῖδα ἐκ σὲ προσεδέξατο, καὶ τὴν θυγατέρα σε ζητεῖ ἀπὸ ἐσένα· καὶ μέλλετε καὶ σὺ καὶ ἡ συμβία σου τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παραδοθῆναι, ὡς παραβάται· ἐπίστευσα γὰρ, ὅτι Θεὸς ἐ μυκτηρίζεται, διότι εἶναι γραμμένον· „Τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χει„λέων με, ἐ μὴ ἀθετήσω". ἀλλ' ἄπελθε, Τέκνον, καὶ κλαῦσον τὰς ἁμαρτίας σε. Τότε ἐγύρισα εἰς τὸν οἶκόν με, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὗρον Μοναχὲς, ὁπὲ ὑπήγαιναν εἰς τὸ Ὄρος Σινᾶ, καὶ σωοδεύσας αὐτὲς, γέγονα, χάριτι Χριστῆ, Μοναχός· καὶ ἰδὲ ἔχω τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη, νύκτα καὶ ἡμέραν παρακαλῶν τὸν Θεὸν, ὅπως συγχωρήσῃ με τὰς πολλὰς ἁμαρτίας. Ταῦτα ἀκέσαντες ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἕνα καιρὸν ἔσμιξα μὲ τὸν Ἀββᾶν Ἰωσὴφ εἰς τὸν Ἔνναπον, καὶ ἦτον ὁμάδι καὶ ὁ Ῥήτωρ ὁ Σωφρόνιος· καὶ σμίγοντες ἡμεῖς μὲ τὸν Γέροντα, ἰδὲ ἦλθεν σῦας κάποιος ἀπὸ Ἀϊλὰ, καὶ τὲ ἔδιδε τρία φλωρία, λέγωντας· δέξε τῦτα, Πάτερ τίμιε, διὰ νὰ δυχηθῇς τὸ καράβι με, ὅτι ἐφόρτωσά το, καὶ τὸ ἔπεμψα εἰς τὴν Αἰθιοπίαν· καὶ ὁ Γέρωντας ὁλοτελῶς δὲν τὲ ἔδωσε αὐτί. Λέγει λοιπὸν εἰς τὸν Γέροντα ὁ Σωφρόνιος· δέξε τῦτα, Πάτερ, καὶ δόσε τα πάλιν εἰς Ἀδελφὸν χρειαζόμενον. Ἀπεκρίθη ὁ Γέρων· διπλῆ ἐντροπὴ εἶναι, Τέκνον με, νὰ λάβω ἐκεῖνα ὁπὲ δὲν χρειάζομαι, καὶ μὲ τὰ ἴδιά με χέρια νὰ τρέφω ξένας ἀκάθας· ἄμποτε νὰ ἠμπόρεν νὰ ἐθέριζα τὰς ἀκάθας τῆς ἐδικῆς με ψυχῆς· διότι εἶναι γεγραμμένον· „Ἐὰν σπείρῃς, σπεῖρε τὰ ἐδικάσε, διότι τὰ ξένα εἶναι πικρότερα ἀπὸ „ταῖς ἔραις τὲ σαρκὸς". καὶ περισσότερον, ὦ Τέκνον με, ὅτι δὲν εἶναι, παρὰ ἀφορμὴ νὰ ζημιωθῇ ἡ ψυχή. Τὲ εἶπεν ὁ Σωφρόνιος· τὸ λοιπὸν ὅσα κάνει ὁ ἄνθρωπος ἐλεημοσύνη, δὲν τὲ τὰ λογαριάζει ὁ Θεός. Ἀπεκρίθη ὁ Γέρων, πολλαὶ εἶναι αἱ διαφοραὶ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ἐλεημοσύνης· διότι εἶναι ἄνθρωπος, ὁπὲ κάμνει Ἐλεημοσύνη, διὰ νὰ δυλογηθῇ τὸ σπῆτί τε, καὶ ὁ Θεὸς τὸ δυλογεῖ· ἄλλος διὰ τὸ καράβι τε, καὶ ὁ Θεὸς τὸ κατευοδώνει· ἄλλος διὰ τὰ Τέκνα τε, καὶ ὁ Θεὸς τὰ φυλάττει· ἄλλος διὰ νὰ δοξασθῇ, καὶ ὁ Θεὸς τὸν δοξάζει· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν καταφρονεῖ κάνενα, καὶ ὅ,τι θέλει ὁ κάθε εἷς, τὲ δίδει, ὅταν δὲν βλάπτεται ἡ ψυχή τε. Καὶ τῦτοι ὅλοι ἔχεσι παρμένον τὸν μισθόν τες, διότι πρὸς τὸν σκοπὸν ὁπὲ ἔκαμαν τὴν Ἐλεημοσύνη, ὁ Θεὸς τῶν ἔδωκε, καὶ ἐδετίπατες τῶν χρεωστεῖ εἰς τὸ μέλλον. Λοιπὸν ἐσὺ, ἂν κάνῃς Ἐλεημοσύνη, κάμε τὴν διὰ τὴν ψυχήν σε, καὶ θέλει σὲ δώσει ὁ Θεὸς ἐκεῖνο, ὁπὲ ἐπιθυμεῖς· διότι εἶναι γεγραμμένον, ἄμποτε ὁ Θεὸς νὰ σὲ δώσῃ κατὰ τὴν καρδίαν σε. Εἶναι ὅμως μερικοὶ, ὁπὲ φαίνονται νὰ κάμνωσιν Ἐλεημοσύνη, καὶ θυμώνεσι περισσότερον τὸν Θεόν. Καὶ ὁ Σωφρόνιος εἶπε· ξεκαθάρισόν με, Πάτερ, τὸν λόγον. Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν· ὁ Θεὸς ἐπρόσαξε τὰ πρῶτα γεννήματα, καὶ ὅλον τὸν καρπὸν, καὶ τὰ κα-

θαρὰ ζῶα νὰ τὸ προσφέρωσι διὰ τὴν δύλογίαν τῶν ἐπιλοίπων, καὶ διὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν· ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ προσφερόμενα βρέφη νὰ τὸ τὰ ἀφιερώνωσι. Καὶ οἱ πλέσιοι κάμνεσι τὸ ἐναντίον, τὰ ὠφελιμώτερα κρατῶσιν αὐτοὶ, καὶ τὰ ἄχρηστα μοιράζεσιν εἰς τὸς πτωχὸς καὶ Ἀδελφός των· λόγε χάριν τὸ καλὸν κρασὶ πίνεσιν αὐτοὶ, καὶ τὸ ξυνὸν, ἢ βρωμερὸν τὸ δίδεσιν εἰς τὰς χήρας καὶ ὀρφανά· καὶ τὸ πωρικὸν τὸ φυλαγμένον τρώγεσι, καὶ τὸ σάπιον ῥογδύσι· καὶ τὰ τίμια καὶ χρήσιμα φορέματα εἰς τὸ λόγε των ἀποδίδεσι, καὶ τὰ ξεχισμένα καὶ παλαιὰ ῥίπτεσιν εἰς τὸς πτωχός· καὶ τὰ παιδία τὰ ὑγιῆ καὶ εὔμορφα ἑτοιμάζεσιν εἰς γάμος καὶ ὑπανδρείας, καὶ κάνεσι πολλὴν σύνοιαν δὶ αὐτὰ, ἀλλὰ τὰ ἀῤῥωστημένα, ἢ μονόφθαλμα, ἢ κολοβὰ, ἢ ἄχρηστα, ἀφιερώνεσιν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ τὰ βάνεσιν εἰς Μοναστήρια.

Διὰ τὸ τὸ γίνονται ἀπρόσδεκτα ἐκεῖνα, ὁπὸ προσφέρεσι· διότι τέτοιας λογῆς ὁ Κάϊν προσφέροντας, ὄχι μόνον δὲν ἐχάρηκε τὸν Θεὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐθύμωσεν. Ἔφρεπεν ἐπὸτι νὰ μετρήσωσιν, ὅτι ἀνίσως καὶ θελήσεν νὰ τιμήσωσιν ὁμοίος μας ἀνθρώπος, πρεπάζεν νὰ προσφέρωσιν ἐκεῖνα, ὁπὸ τῶν φαίνονται μάλιστα τιμιώτερα, πόσῳ περισσότερον τὸν Θεὸν τὸν Πλάστη μας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχομεν καὶ ἐκεῖνα τὰ ἴδια, ὁπὸ προσφέρομεν; Τὸτον ὅταν θέλομεν νὰ τὸν ἡμερώσωμεν διὰ τὴν Ἐλεημοσύνην, χρεωστῶμεν νὰ τὸ φέρωμεν τὰ τιμιώτερα ἀπὸ ὅ,τι ἔχομεν, ὅπως μὴ ἡ προσφορὰ ἤθελε γραφῇ εἰς τὸν πόλεμον μας μὲ ἐντροπήμας, καὶ ἡ θυσίαμας ἤθελε γενῇ συχαμένη καὶ ἀπρόσδεκτος· διότι, καθὼς ἡ θυσία τὸ Νῶε οὖσα κνίσα καὶ καπνὸς, διὰ τὴν καλὴν γνώμην ἐκείνε ὁπὸ τὴν ἐπρόσφερεν, ἐλογαριάθη εἰς τὸν Θεὸν μυρωδία δυώδης, ὡς εἶναι γεγραμμένον, ὁ Κύριος ἐμυρίσθη μυρωδίαν δυώδη, ἔτζι καὶ ἡ καρποφορία, ὁπὸ προσφέρεται ἀπὸ καλὴν γνώμην, ἀγκαλὰ φαίνεται καλὴ κατὰ τὸ φαινόμενον, ὅμως λογαριάζεται σύχαμα εἰς τὸν Κύριον· ὡσαὶ ἡ θυσία καὶ τὸ θυμίαμα τῶν Ἰεδαίων, ὁπὸ ὁ Θεὸς τῶν εἶπε διὰ τὸ Προφήτε· τὸ θυμίαμάσας εἶναι σύχαμα. Καὶ ὁ Γέρων καταλαμβαίνωντας ἡμᾶς, ὅτι ἀμφιβάλλομεν εἰς τὸς λόγος τε, σηκωνόμενος ἔμπροθεν μας, καὶ ὑψώνωντας τὰ χέρια καὶ τὰ ὀμμάτια εἰς τὸν Οὐρανὸν, εἶπεν εἰς ὑπήκοόν μας· Ἰησῦ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁπὸ ἔκαμες τὸν Οὐρανὸν, τὴν Γῆν, τὴν Θάλασσαν, καὶ ὅσα εἶναι εἰς αὐτὰ, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν ψυχῶν μας, ἀνίσως ἐκεῖνα ὁπὸ εἶπα εἰς τὸς Ἀδελφὸς, εἶναι ψεύματα, ἂς μείνῃ τὸτη ἡ πέτρα ἀβλαβὴς, (καὶ ἐκεῖ σιμὰ ἦτον κομμάτι κολώνα τεσσάρων πήχεων) εἰδὲ ἀληθινὰ, ἂς κοπῇ, καὶ μὲ τὸν λόγον ἐκόπη ἡ πέτρα εἰς πέντε κομμάτια· καὶ ἡμεῖς θαυμάζοντες καὶ ὠφελόμενοι ἐμισεύσαμεν. Καὶ συνοδεύωντάς μας ὁ Γέρων, εἶπε· Τέκνα, ἐλάτε εἰς ἐμὲ τὸ ἐρχόμενον Σάββατον, διότι ἔχω χρείαν ἀπὸ ἐσᾶς καὶ φθάνοντες τὸ Σάββατον, ὥρα τρίτη, τὸν εὕρηκαν ἀπεθαμένον, καὶ θάπτοντές τον, ἀνεχώρησαν, δοξαζοῦντες τῷ Θεῷ, ὁπὸ τὸς ἠξίωσε νὰ κηδεύσουν τοιοῦτον Ἅγιον. Πάντων τῶν πραττομένων ὑφ' ἡμῶν τὸν σκοπὸν ζητεῖ ὁ Θεὸς, εἴτε δὶ αὐτὸν πράττομεν, εἴτε δὶ ἄλλην αἰτίαν· ὅταν ἀκούσῃς

τῆς Γραφῆς λεγόσης· Ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὁ διὰ τὰ παρὰ τὸν ὀρθὸν σκοπὸν πραττόμενα, εἰ καὶ δοκῇ εἶναι, ὁ Θεὸς καλὰ ἀποδίδωσιν, ἀλλὰ διὰ τὰ κατὰ τὸν ὀρθὸν σκοπὸν πραττόμενα· ὁ δὲ γὰρ εἰς τὰ γινόμενα, ἀλλ' εἰς τὸν σκοπὸν τῶν γινομένων ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ἀφορᾷ. Εἰσίτινα πολλὰ φύσει καλὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων γινόμενα, ἀλλ' ὁ καλὰ πάλιν διά τινα αἰτίαν· οἷον ἡ νηστεία, καὶ ἡ ψαλμῳδία, ἡ Ἐλεημοσύνη, καὶ ἡ ξενοδοχία· φύσει οὐ ταῦτα καλὰ ἔργα εἰσὶ, ἀλλ' ὅταν διὰ κενοδοξίαν γίνωνται, ὐκ ἔσι καλά. Μισθοὶ τῶν πόνων τῆς ἀρετῆς εἰσὶν ἡ ἀπάθεια, καὶ ἡ γνῶσις· αὗται γὰρ πρόξενοι τῆς αἰωνίου ζωῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἔλεγον περὶ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Λέοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ, ὀλίγον καιρὸν ὑπῆγεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Μεγάλου Ἀποσόλου Πέτρου, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τεσαράκοντα νυχθήμερα νηστικὸς, καὶ ἐπαρακάλει τὸν Ἀπόσολον μετὰ δακρύων πολλῶν, νὰ δεηθῇ τοῦ Θεοῦ, νὰ τοῦ συγχωρήσῃ εἴτι ὡς ἄνθρωπος ἥμαρτεν εἰς τὸν Κόσμον τοῦτον. Καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν τεσαράκοντα ἡμερῶν φαίνεται εἰς αὐτὸν τὴν νύκτα ὁ Κορυφαῖος Ἀπόσολος, λέγων· Ἐπαρακάλεσα τὸν Θεὸν πολλὰ διὰ λόγου σου, καὶ ἰδοὺ ὅπου σοῦ ἐσυγχώρησεν ὅλας τὰς ἁμαρτίας σου, χωρὶς τὰς χειροτονίας· διότι δὲν μου ὑπήκουσε περὶ τούτων ὁ φιλάνθρωπος· καὶ ἢ καλῶς ἐχειροτόνησας, ἢ κακῶς, ἔχεις νὰ δώσῃς ἀπόκρισιν περὶ τούτου. Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, ἔγινε περίλυπος, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΑΣΚΟΥΝΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΣΚΗΤΗ ΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΩΤΗ.

Εἰγὼ, Ἀδελφοὶ, ἀναγινώσκωντας τὰ Βιβλία, διείσκω θαύματα, ὅσα ἔδειξεν ὁ Θεὸς, ἵνα παιδεύσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κακοτρόπους καὶ κακογνώμονας, πλὴν εἶναι σκοτεινὰ, καὶ δὲν δυνάνται οἱ ἀμαθεῖς νὰ τὰ καταλάβωσι, καὶ ἔκαμα κόπον καὶ ἐξήγησα μερικὰ καὶ θαυμαστὰ εἰς ὠφέλειαν τῶν διείσκομένων. Ἀκούσατε λοιπὸν ἐκδίκησιν, ὁπὸ κάμνει ὁ Πανάγαθος Θεὸς εἰς ἐκείνους, ὁπὸ ἔκαμαν κακὸν εἰς τοὺς διεργέτας τους.

Ἦτον εἷς ἄνθρωπος, καὶ δὲν ἔκαμνε Παιδία, ὅτι ἦτον στεῖρα ἡ Γυναῖκά του, καὶ εὕρηκεν εἷς παιδὶ ἐρριμμένον εἰς τὴν στράταν, καὶ ἐπῆρε το, καὶ τὸ ἀνάθρεψεν. Ὕστερον, ὡσὰν ἦλθεν εἰς τὴν ἡλικίαν του, καὶ εὐγῆκε κακῆς προαιρέσεως ἄνθρωπος, ἐβουλεύθη κακὰ πρὸς ἐκεῖνον, ὁπὸ τὸν ἀνάθρεψε. Ὧντας ἐκεῖνος φραγματευτὴς ἄνθρωπος, ἐπῆρε καὶ αὐτὸν μὲ τοῦ λόγου του εἰς τὴν φραγματείαν· ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀσωτείδητος ζηλεύωντας τὸν βίον καὶ τὰ ἀργύρια, τί ποιεῖ; ἐφόνευσε τὸν Πατέρα του τὸν διεργέτην του, ἐκεῖνον ὁπὸ τὸν ἀνάθρεψε, καὶ ἐπῆρε τὰ ἀργύρια. Ὕστερον ἐμετανόησεν, ὥσπερ καὶ ὁ Ἰούδας, καὶ ὑπῆγε καὶ ἐξωμολογήθη τὴν ἁμαρτίαν του εἰς τὸν Πνευματικόν του· καὶ εἶπέ του ὁ Πνευματικός· μέγα εἶναι τὸ ἁμάρτημα, ὁπὸ ἔκαμες, ἀμὴ ὕπαγε δόσε τὸν βίον ἐκεῖνον, ὁπὸ ἐπῆρες μὲ τὴν ἀδικίαν ἐκείνην εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ δόσε καὶ τὸν ἐδικόν σου βίον, καὶ ὁ Θεὸς εἶναι πολυεύσπλαγχνος, καὶ θέλει κάμῃ ἔλεος εἰς ἐσένα. Καὶ ὁ Θεὸς θέλωντας νὰ παιδεύσῃ ἐκείνους, ὁπὸ δείχνουν κακὴν προαίρεσιν πρὸς τοὺς διεργέτας τους, ἔδειξε μέγα μυστήριον. Ὑπῆγεν ἐκεῖνος ὁ ἀσεβὴς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὁπὸ τὸν ἔχωσε, καὶ ἤκουσε φωνὴν καὶ ἔκραξε· Κείσις, ὦ Κείσις· καὶ ἐθαύμαζεν ἐκεῖνος, τί εἶναι τὸ φάγμα αὐτὸ, ὁπὸ λέγει· Κείσις, ὦ Κείσις· Ἐδιάβη εἰς τὸν Πνευματικόν του, καὶ εἶπε τὸ θαῦμα ἐκεῖνο· καὶ ἤκουσεν ὁ Πνευματικὸς, καὶ ἐθαύμασεν, ὅτι ὁ νεκρὸς ἐλάλει καὶ ἔλεγε, καὶ Κείσις. Ἐρώτησέ τον ὁ Πνευματικὸς, καὶ λέγει του, μίαν φορὰν τὸ ἤκουσες, ἢ πολλαῖς; Καὶ λέγει ἐκεῖνος· ὁπότε καὶ ἂν περάσω, ἀκούω το. Λέγει του ὁ Πνευματικός· μέγα εἶναι τὸ ἁμάρτημα, ἐπειδὴ ἔδωκες τὸν βίον του καὶ τὸν ἐδικόν σου ὅλον, καὶ πάλιν κράζει, Κείσις· ἀμὴ σύρε πάλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ὡσὰν ἀκούσῃς τὸν λόγον ἐκεῖνον, εἰπὲ, ἕως πότε; καὶ

θέ-

θέλεις ἀκύσει τί ἀποκρίνεται ὁ νεκρὸς ἐκεῖνος πρὸς ἐσύα. Οὕτως ἐποίησε τὸ λοιπὸν, ὡσαὶ τὸ εἶπεν ὁ Πνεύματικός· καὶ περνῶντας ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἤκουσε πάλιν ἀπὸ τὸν νεκρὸν, ἐκεῖνον τὸν λόγον, ὁπὸ ἤκουε πάντοτε, Κρίσις, ὦ Κρίσις. Καὶ ὡσαὶ τὸν ἤκουσεν ἐκεῖνος, λέγει, ἕως πότε; Ἀπεκρίθη ὁ νεκρὸς, καὶ εἶπεν· ἕως δέκα χρόνους. Ἐδιάβη πάλιν εἰς τὸν Πνεύματικόν τε, καὶ εἶπε τὸ μυστήριον ἐκεῖνο, καὶ δεν ἐδωνήθη μήτε ἐκεῖνος, μήτε ὁ Πνεύματικὸς νὰ καταλάβουν τί βέλεται ὁ Θεὸς, μόνον τὸ εἶπεν ὁ Πνεύματικὸς, ὕπαγε ἀνάμενε τὸν καιρὸν, καὶ ὅταν σωθοῦν οἱ δέκα χρόνοι, νὰ ἔλθῃς πάλιν πρὸς ἐμένα. Ὑπόμενε λοιπὸν ἐκεῖνος μὲ πολὺν φόβον, καὶ μέγαν τρόμον τοὺς δέκα χρόνους, καὶ ὡσαὶ ἐτελείωσαν οἱ χρόνοι, ἐδιάβη εἰς τὸν Πνεύματικόν τε κατὰ τὸν λόγον, ὁποῦ εἶχε. Καὶ ὅταν ἐγύρισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Κάστρον, ὑπῆγεν εἰς τὸ μανελλίον καὶ ἀγόρασεν σύα κεφάλι· καὶ πηγαίνοντας εἰς τὸ ὀσπήτιόν τε, (ὦ τοῦ θαύματος) ἀπὸ τὸ σακκοῦλι, ὁπὸ ἔβαλε τὸ κεφάλι, ἔτρεχεν αἷμα. (φοβερὸν τὸ διήγημα) καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἔπιασαν λέγοντες· τί ἔχεις εἰς τὸ σακκοῦλι, καὶ τρέχει τὸ αἷμα ὅλον σύα; τί τοῦτο τὸ αἷμα; Καὶ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· δεν ἠξεύρω, κεφάλι ἀγόρασα ἀπὸ τὸ μανελλίον, καὶ ἔχω το μέσα νὰ ὑπάγω νὰ τὸ μαγερεύσω. Τότε οἱ ἄνθρωποι ἀνοίξαντες τὸ σακκοῦλι, βλέπουσι καὶ εἶναι κεφάλι ἀνθρώπινον· καὶ πιάνοντάς τον, ἔφεραν τὸν ἄθλιον εἰς τὸν Κρίσιν· καὶ τότε ὁμολογῶντας πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἐσκότωσεν ἀπὸ τόσους χρόνους ἐκεῖνον, ὁπὸ τὸν ἀνάθρεψεν, ἔλαβε τὴν πρεπουμένην τιμωρίαν· καὶ ἰδὲ ὁπὸ ἐπλιρώθη μετὰ τοὺς δέκα χρόνους ὁ λόγος, ὁπὸ ἤκουσεν ἀπὸ τὸν νεκρὸν, Κρίσις.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἕνας κλέπτης καὶ φονεύς, σύα καιρὸν, ὑπάγει καὶ πίπτει εἰς σύα Καστρότειχον παλαιὸν νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸν ἴσκιον· καὶ ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον τε, ὅτι κάποιος τοῦ ἐλάλησε καὶ εἶπέ τε, σκώσε ἀπ' αὐτοῦ καὶ παραμέρισε, διότι πίπτει νὰ σὲ πλακώσῃ. Ἐκεῖνος, ὡσαὶ ἤκουσεν, ἐσηκώθη καὶ ἔφυγε, καὶ παρευθὺς ἔπεσε τὸ Καστρότειχον. Καὶ αὐτὸς ὁ αἱμοπότης ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν τε, ὅτι καλὰ κάμνει, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν κίνδυνον τὸν ἐγλύτωσεν ὁ Θεὸς, καὶ ὅτι δεν τὸν μισεῖ διὰ τὰ ἔργα τε καὶ τοὺς φόνους τε. Ἐπῆρε λοιπὸν θυμίαμα καὶ κηρὸν, καὶ φθάνοντας εἰς Ἐκκλησίαν λέγει· εὐχαριστῶ σοι, Κύριε, ὅτι μὲ ἐγλύτωσες ἀπὸ τὸν κίνδυνον· καὶ δεν ἤξευρεν ὁ τεσσάθλιος, ὅτι ἄλλο βέλεται ὁ Θεός. Ὑπῆγεν εἰς τὸ ὀσπήτιόν τε, καὶ τρώγοντας καὶ πίνοντας καλὰ, ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ, καὶ ἐκεῖ ὁπὸ ἐκοιμᾶτο, ἐφάνη πάλιν ἐκεῖνος, ὁπὸ τὸν ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὸ τειχίον, καὶ λέγει τε· καὶ τί μὲ ἔφερες τὸ θυμίαμα καὶ τὸ κερί; ἢ βαίνεις εἰς τὸν νοῦν σε, ὅτι μὲ ἀρέσουν τὰ ἔργασε τὰ παράνομα; ἤξευρε, ὅτι διὰ τοῦτο σὲ ἐλευθέρωσα ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἐκεῖνον, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃς ἀναπαυτικὰ, καὶ δεν σε ἰδῇ τινάς· ἀμὴ βέλομαι νὰ σὲ βάλω εἰς τὸ σεβλὶ, διὰ νὰ σὲ ἰδοῦν οἱ ἄνθρωποι, ὁπὸ θρεθοῦν ἐκεῖ. Καὶ ἐκεῖνος,

ὡσαὶ εἶδε τὸ ὅραμα ἐσηκώθη τρομασμένος, καὶ βλέπει ἔξω, καὶ ἐσέκοντο τινὲς νὰ τὸν πιάσουν· καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ φέρνοντές τον δεμένον εἰς τὸν Κριτὴν, ἀπεφάσισεν ἡ Κρίσις νὰ τὸν βάλουν εἰς τὸ σεβλὶ, μέσα εἰς τὸ παζάρι, διὰ νὰ τὸν ἰδοῦν μικροὶ καὶ μεγάλοι· ἔτζι αὐτὰ ἐπέδωκεν ὁ Θεὸς εἰς ἐκεῖνον τὸν φονέα. Καὶ τοῦτο τὸ κάμνει ὁ Θεὸς πολλαῖς φοραῖς, διὰ νὰ παιδεύσῃ τοὺς κακοτρόπους, καὶ νὰ ἔχουν καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ παιδεύονται, ὀλιγότερον πόλασιν· διότι ἐκεῖνοι, ὁποῦ δὲν παιδεύονται ἐδῶ, ἀλλοίμονον εἰς αὐτοὺς, ὅτι θέλουν πολάζεσθαι αἰωνίως.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΡΙΤΗ.

Ἄλλος πάλιν ἦτον φραγματεύτης, καὶ εἶχε κοντάτου σύα σκυλάκι μικρὸν, καὶ συναπαντῶντές τον λῃσταὶ σιμὰ εἰς τὸ Κάστρον, τὸν ἐφόνευσαν. Καὶ βλέπωτας ὁ Θεὸς τὴν ἀδικίαν καὶ τὰ ἔργα τοῦς τὰ παράνομα, ἔδωκεν σύνοιαν καὶ σοφίαν τοῦ σκυλίου, διὰ νὰ τοὺς φανερώσῃ. Ἔδραμε λοιπὸν τὸ σκυλάκιον εἰς τὸ Κάστρον, ἔμπροσθεν εἰς σύα Καπηλεῖον, καὶ καθεζόμενον ἐκεῖ, ἐκοίταζε καλῶς ἐκείνους, ὁποῦ ἤρχοντο καὶ ἔπερναν κρασί· ἔβλεπε καὶ ὁ Κάπηλας, καὶ ἐθαύμαζε τὸ σκυλάκιον, πῶς τοὺς κοιτάζει. Ἦλθε τὸ λοιπὸν καὶ σύας ἀπὸ ἐκείνους, ὁποῦ ἐφόνευσαν τὸν Αὐθεντὴν του, καὶ βλέποντάς τον τὸ σκυλίον, τὸν ἐγνώρισε, καὶ πάραυτα τὸν πιάνει ἀπὸ τὴν ποδίαν, καὶ τραβίζοντάς τον, ἐφώναζεν ὡσὰν λυσιασμένον. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Κάπηλας, καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἔβαλαν νόησιν, ὅτι τὸ σκυλάκιον εὔκερα δὲν γαυγίζει· ὥστε πιάνοντες τὸν ἄνθρωπον, ἔβαλαν τον εἰς ἐξέτασιν ἀκριβῶς, καὶ ὡμολόγησεν ἐν τῷ ἅμα πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἐγὼ καὶ ἄλλοι δύο σωύτροφοι ἐφονεύσαμεν τὸν Αὐθεντὴν τοῦ σκυλίου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μᾶς ἐφανέρωσε μὲ ποῖον τρόπον θαυμαστὸν, πῶς νὰ φύγωμεν; ὑπῆγαν λοιπὸν καὶ ἔπιασαν καὶ τοὺς ἄλλους δύο, καὶ τοὺς ἔφεραν εἰς τὸν Κριτὴν, διηγούμενοι πῶς ἐθαυμαστούργησεν ὁ Θεὸς, βλέπωντας τὴν ἀδικίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἔσκιλε τὸ σκυλάκιον καὶ τὸν ἔπιασεν. Ἀκούσας ὁ Κριτὴς, καὶ ὅσοι εὑρέθησαν ἐκεῖ, ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, ὅτι μὲ ποῖον τρόπον ἐφανέρωσε τοὺς λῃστάς. Καὶ κάνωντας τὴν ἀπόφασιν ὁ Κριτὴς, τοὺς ἐθανάτωσαν πικρῷ θανάτῳ, ἤγουν τοὺς ἐσέβλισαν, καὶ τοὺς ἔβαλαν μέσα εἰς τὸ παζάρι, γράψαντες καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο, ὁποῦ ἔδειξεν ὁ Θεὸς τὴν ἀνομίαν τὴν μεγάλην, διὰ νὰ παιδεύωνται οἱ κακότροποι, ὅτι τὰ σκυλία καὶ τὰ θηρία σπλαγχνίζονται καὶ λυποῦνται τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ παλαίπωρος ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπον δὲν λυπᾶται, ἀμὴ φονεύει καὶ χύνει τὸ αἷμά του. Καὶ τοῦτο ἀπ' ἄλλο δὲν γίνεται, μόνον ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν, ὁποῦ εἶναι ρίζα εἰς ὅλα τὰ κακά· καὶ τὸ βλέπομεν καὶ τὴν σήμερον, ὅτι οἱ πενεστότεροι διὰ τὰ ἀργύρια κάμνουσι τοὺς φόνους· καὶ φαίνεται, ὅτι ἡ θάλασσα καὶ ἡ στεριὰ διὰ τὸν πλοῦτον γέμουσι λῃστάδες, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν τυφλωμένοι, δὲν βλέπουν, οὐδὲ λυποῦνται τὴν φύσιν τοῦς· μόνον τόσον ἔχει ὁ λῃστὴς νὰ φονεύσῃ σύα θηρίον, ὅσον τὸν Ἀδελφόν του. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἀπόστολος· „ὅτι ἡ Φιλαργυρία εἶναι ρίζα πάντων τῶν κακῶν“.

ΙΣΤΟ-

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἦτον σύας ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ὁποῦ ἔπαιζε τὴν λύραν, τὴν ὁποίαν λέγει ἡ Γραφὴ κιθάραν, ἢ ψαλτήραν· καὶ τόσον τὴν ἔπαιζεν εὔμορφα, ὥστε καὶ τὰ θηρία τὰ ἄλογα ἐνοῦσαν τὴν μελῳδίαν τε. Αὐτὸς δὲ εἰσκετο εἰς ξένην Πόλιν, καὶ θέλωντας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον τε εἰς τὴν Ἀθήναν, ἐσέβηκεν εἰς σύα καράβι, ἔχωντας εἰς σύα σεντοῦκι τὸν βίον τε. Ἐννοήσαντες δὲ οἱ ναῦται, ὅτι ἔχει παραμικρὸν, ἔβαλαν βουλὴν νὰ τὸν φονεύσουν· καὶ ἐκεῖνος κατανοήσας τὴν βουλὴν των τὴν πονηρὰν, καὶ σωτροφον δὲν ἔχωντας, ὅτε βοηθὸν, ἐπειδὴ ἦτον μοναχὸς, ἔκαμε μόνον προσευχὴν μὲ τὴν καρδίαν τε, καὶ ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τοῦ βοηθήσῃ· ἔπειτα πιάνωντας τὴν λύραν, ἐλάλησε παραπονετικὰ, διότι ἐγνώρισε τὸν θανάτόν τε. Τότε, ἔχωντας λύπην εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς, ἔστειλε δύο δελφῖνας μεγάλους, ὡσὰν ἤκουσαν τὴν μελῳδίαν τε, καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ καράβι (ὅτι λέγουσιν οἱ Φιλόσοφοι, ὅτι τοῦτα τὰ ζῶα εἶναι φιλάνθρωπα, ἤγουν ἀγαποῦν τοὺς ἀνθρώπους· καὶ λέγουσιν, ὅτι ἐὰν εὕρωσι καὶ νεκρὸν, τὸν βγάνουν ἔξω εἰς τὴν γῆν.) ὡσὰν εἶδεν ἐκεῖνος τοὺς δελφῖνας, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπῆρέν τον τὰ θηρία ἐκεῖνα βασκτὰ, ἔχωντας καὶ τὴν λύραν εἰς τὰς χεῖράς τε, καὶ εὐγαλέν τον εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀθήνας, ὁποῦ ἦσαν καὶ ἄλλα καράβια ῥαγμένα. Εἶδαν τὸ θαῦμα καὶ οἱ Ναῦται, ὁποῦ τὸν ἔφεραν οἱ δελφῖνες, καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν στεριὰν Γῆν, καὶ ἔδραμαν νὰ τὸν ἰδοῦσιν. Ἐκεῖνος δὲ χαιρετῶντας πρῶτον εἰς τὸν Θεὸν, ὁποῦ τὸν ἐλύτρωσεν, ἔπιασε μετέπειτα τὴν λύραν, καὶ λαλῶντας παραπονετικὰ ἔκλαιεν· ἔκλαυσαν δὲ καὶ ἐκεῖνοι ὡσὰν τὸν εἶδαν, καὶ ἐρωτήσαντές τον, τί ἄνθρωπος εἶσαι, καὶ πῶς σὲ ἔφεραν οἱ δελφῖνες; παρακαλοῦμέν σε νὰ μᾶς διηγηθῇς. Ὡσὰν ἔπαυσε τὴν λύραν καὶ τὰ δάκρυα, ἄρχισε καὶ ἐδιηγεῖτο πῶς ἔπαθεν. Ἐκεῖ ὁποῦ ἐδιηγεῖτο πῶς ἔπαθεν, ἰδοὺ ὁποῦ ἔφθασε καὶ τὸ καράβι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν οἱ λῃστάδες, ὁποῦ ἤθελαν νὰ τὸν φονεύσουν, καὶ ἐκράτησαν τὸν βίον τε. Ἔδραμαν τὸ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἔφεραν ἀπὸ τὸν Κειτὴν τοῦ τόπου ἄνθρωπον, καὶ τοὺς ἔπιασαν καὶ τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὴν Κρίσιν· καὶ ἐξεταχθεῖσα ἡ ὑπόθεσις, ἔστρεψαν τὸν βίον τε, καὶ ἐκείνους τοὺς ἐθανάτωσαν. Βλέπετε πάλιν τί φόνους ἔκαμεν ἡ φιλαργυρία;

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΜΠΤΗ.

Ἄλλος πάλιν, ἐδιάβαινεν εἰς σύα τόπον, καὶ εἶδε μίαν κεφαλὴν ἀνθρώπου νεκρὸν· καὶ δὲν ἐλυπήθη τὴν φύσιν τε, οὐδὲ ἐδάκρυσεν, ἀμὴ ἐπῆρε μίαν πέτραν, καὶ ἔρριψεν ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι τὸ ξηρόν· καὶ ὡ τοῦ θαύματος, ἐπήδησεν ἡ κεφαλὴ, καὶ ἐτύφλωσεν ἐκεῖνον τὸν ἀνελέημονα ἄνθρωπον. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς, διὰ νὰ ἔχωμεν δυλάβειαν, καὶ νὰ λυπόμεθε τὴν φύσιν μας, καὶ τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχὶ νὰ τὸ καταφρονοῦμεν, καὶ νὰ τὸ ἀτιμάζωμεν, καὶ νὰ τὸ παίζωμεν ὡς νεκρόν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΚΤΗ.

Ἦτον σύας Ἱερδὺς, ὁπῦ εἶχεν σύα φίλον, καὶ ἐκεῖνος ἐθάρρησεν εἰς τὶ φιλίαν, ὁπῦ εἶχεν εἰς τὸν Ἱερέα, κὴ ἔχωντας εἰς τὸ σακκῦλί τυ πεντακόσια φλωρία, τὰ ἔδωσε τῦ Παπᾶ, νὰ τὰ φυλάξῃ, ἕως ὄ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὸ ταξίδιόν τυ, καὶ ἔπως ἐμίσδυσεν. Ὁ δὲ Ἱερδὺς λαμβάωντάς τα, ἔσκαψε μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, κὴ χώνει τα. Μετὰ καιρὸν ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος, κὴ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἱερέα τὶ παρακαταθήκὶ, ὁπῦ τῦ ἔδωσε, κὴ ἐκεῖνος ὁ ἀσεβὴς, ἀποτυφλωμένος ἀπὸ τὶ φιλαργυρία, ἐφόνδυσε τὸν φίλον τυ, κὴ δυγάζωντας τὰ φλωρία, ἔχωσεν ἐκεῖ τὸν νεκρὸν μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα. Ὁ δὲ Θεὸς βλέπωντας τὶ παράνομον ἐκείνὶ σφαγὶ, τί ποιεῖ; παρδυδὺς τὸν φανερώνει μὲ τοιῦτον τρόπον. Εἶχε δύο παιδία ὁ Ἱερδὺς ἀκόμη μικρὰ κὴ λωλὰ, κὴ ἐκεῖ ὁπῦ ἔπαιζαν εἰς τὸ σπήτιόν των, ἔσφαξε τὸ σύα παιδὶ τὸ ἄλλο· κὴ ἡ Μάνα τυ, ὡσὰν εἶδεν, ἐπῆρε ξύλον, κὴ ἐβάρεσε κὴ τὸ ἄλλο Παιδίον, κὴ ἐσκόπωσέ το. Ἔδραμε κὴ ὁ Παπᾶς ἐκεῖνος νὰ ἰδῇ, κὴ βλέπει τὰ δύο Παιδία ἀπεθαμένα, κὴ πέρνωντας κὴ ἐκεῖνος ξύλον, βαρεῖ τὶ Παπαδίαν, κὴ τὶ φονδεῖ· κὴ ὡσὰν εἶδε τὰ τεία φονικὰ, ἔβαλε φωνὶ, κὴ ἔδραμαν οἱ γειτόνοι· κὴ τότε μὴ ἔχωντας πῦ νὰ φύγῃ τὶ ὀργὶ τῦ Θεῦ, ἔπεσεν ἔμπροδσεν εἰς τὺς ἀνθρώπυς, κὴ ὁμολογήθη κὴ εἶπεν· ἐγὼ ἔκαμα ταῦτα τὰ φονικὰ, ὅτι ἔκαμα μεγάλὶ ἁμαρτίαν, κὴ ἐφόνδυσα τὸν φίλον μυ, κὴ ἐλάτε, νὰ ἰδῆτε πῦ τὸν ἔθαψα· κὴ πηγαίνωντας μὲ τὺς ἀνθρώπυς, ἔσκαψε, καὶ τὸν εὔγαλεν ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Ἐκκλησίας· κὴ θεωρῦντες οἱ ἄνθρωποι τὸ ἀνόμημα, ὁπῦ ἔκαμεν ὁ Ἱερδὺς ὁ λειτυργὸς, ὀξέσησαν τρομακτικοί· κὴ ἐκεῖνος ὁ τρισάθλιος εἶπεν· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μὲ ἐφανέρωσε, μὴ με λυπηθῆτε, μόνον σύρετέ με εἰς τὸν Κριτὶ, νὰ δώσῃ τὶ ἀπόφασιν. Οὔπω τὸν ὑπῆγαν εἰς τὸν Κριτὶ, διηγήμενοι τὸ θαῦμα, ὁπῦ ἔδειξεν ὁ Θεὸς, κὴ ἐφονδήθησαν ἀλλήλυς τυς. Καὶ θαυμάζωντας ὁ Κριτὴς, ἐπρόσαξε, κὴ ἀπεκεφάλισαν αὐτὸν, πέρνωντας καὶ τὸν βίον τυ ὅλον· ἔγραψε δὲ τὸ θαῦμα, κὴ τὶ ἐκδίκησιν, ὁπῦ ἔκαμεν ὁ Θεὸς, καὶ δυείσκεται ἕως τὶ σήμερον εἰς ὠφέλειαν τῶν δυσυχεσάτων ἀνθρώπων. Βλέπετε πάλιν ἡ μιαρὰ Φιλαργυρία τί φόνυς ἐποίησε; Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς, κἄν τε Μοναχοὶ, κἄν τε κοσμικοὶ, νὰ προσέχετε ὅσον δυνάσθε ἀπὸ τὶ δεινὶ Φιλαργυρίαν, κὴ νὰ μελετᾶτε κὴ νὰ βασᾶτε τὸν λόγον τῦ Ἀποσόλυ, ὁπῦ λέγει· „Ἔχετε τροφὰς κὴ σκεπάσματα, σώνεισας μὲ ταῦ„τα νὰ πορδεθῆτε, ὅτι ἐκεῖνοι, ὁπῦ βέλονται νὰ πλυτήσουν, πίπτουν „εἰς ταῖς παγίδες τῦ διαβόλυ". Διὰ τῦτο πρέπει νὰ ἀγαπῦμεν μόνον τὴν αὐτάρκειαν, ἤγυν μόνον ὅσα νὰ μᾶς σώνῃ νὰ περνῦμεν τὸν καιρόν μας, ἵνα ἀπὸ τὰς πολλὰς φροντίδας ἐλδυθερωθῶμεν, κὴ τῆς Οὐρανίυ Βασιλείας ἀξιωθῶμεν, διὰ τῆς Θεαρέσυ ἡμῶν πολιτείας κὴ διαγωγῆς· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι κὴ φιλανθρωπίᾳ τῦ Κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χρισῦ. Ὦ ἡ δόξα κὴ τὸ κράτος, εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΝΟΥΘΕΣΙΑ.

Βλέπωντας ἐγὼ τὴν ἀπορίαν, ὁπῦ ἔχετε, ὀλογημένοι Χριστιανοὶ, καὶ δὲν ἔχετε τινὰ νὰ σᾶς διδάξῃ, καὶ νὰ σᾶς εἰπῇ τὸν λόγον τῦ Θεῦ, ἔγραψα πρὸς ὑμᾶς τὰς Χριστιανὰς διδαχήν τινα καὶ παραίνεσιν ἁπλῆν, καὶ σύντομον, καὶ παρακαλῶ σας, νὰ τὴν δεχθῆτε μετὰ πάσης προθυμίας. Ἀκύσατε τοίνυν αὐτὴν φιλικῶς, καὶ ὁμάδι τὰ λεγόμενα κάμετε.

Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριστὸς ἀνέβη εἰς τὰς Οὐρανὰς, παρήγγειλε τοῖς Μαθηταῖς αὐτῦ καὶ Ἀποστόλοις, λέγων· „Ὑπάγετε εἰς τὸν „Κόσμον, καὶ βαπτίζετε τὰς ἀνθρώπους εἰς τὸ ὄνομα τῦ Πατρὸς, καὶ τῦ „Υἱῦ, καὶ τῦ Ἁγίυ Πνεύματος, εἰς τρεῖς καταδύσεις“· καὶ ὡσαὶ βαπτίσετε, παραγγείλετέ τους, νὰ φυλάσσωσι ὅσας παραγγελίας σᾶς ἐπαράγγειλα εἰς τὸν Κόσμον. Καὶ ὅσοι θέλουσι φυλάξῃ ἐκεῖνα, ὁπῦ σᾶς ἐπαράγγειλα, θέλουσιν ὑπάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρωνται καὶ νὰ εὐφραίνωνται αἰώνιος, καὶ πλέον θανάτον νὰ μὴ ἴδωσιν, ἀλλ' οὐδὲ κάμμίαν λύπην· ὅσοι δὲ πάλιν δὲν φυλάξουσι ἐκεῖνα, ὁπῦ σᾶς παρήγγειλα, θέλουσι ὑπάγῃ εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, νὰ κολάζωνται αἰωνίως μὲ τὰς δαίμονας, ὅτι ἠγάπησαν τὰ ἔργα τῦ διαβόλυ. Καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνα, ὁπῦ παρήγγειλεν ὁ Κύριος; Ἀκούσατε καὶ μάθετε. Παρήγγειλεν, ὀλογημένοι Χριστιανοὶ, ταῦτα· μὴ πορνεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ἀδικήσῃς, μὴ ἐχθροκακήσῃς, μὴ πέρνῃς ὀζῦραν, μὴ μαγεύσῃς, μὴ μεθύσῃς, ὅτι ἀσωτίαν τὴν ὀνομάζει ὁ μέγας Παῦλος τὴν μέθην· τίμα τὸν Πατέρα συ καὶ τὴν Μητέρα συ, καὶ ἀγάπα καὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπυ βαπτισμένυ, καὶ Ἀδελφῦ συ, διότι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ εἴμεθεν Ἀδελφοὶ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα. Ἐὰν δὲ λάχῃ ἁμάρτημα ἀπὸ τῦ ἐχθρῦ μας τῦ διαβόλυ, τότε νὰ δράμετε πρὸς τὸν Πνευματικόν σας Πατέρα, νὰ ἐξομολογηθῆτε, νὰ λάβετε συγχώρησιν, καὶ τότε καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς συγχωρεῖ τὸ ἁμάρτημα· ἐὰν δὲ μὴ θελήσητε νὰ ἐξομολογηθῆτε, δὲν συγχωροῦνται τὰ ἁμαρτήματα χωρὶς ἐξομολογήσεως, καὶ χωρὶς τὴν κατὰ δυνάμιν εἰς τὰς πτωχὰς Ἐλεημοσύνην· διὰ ταῦτα τὰ δύο συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν ἐξομολογηθῆτε, νὰ προσέχετε πλέον νὰ μὴ πέσετε πάλιν εἰς ἐκεῖνα τὰ κακά. Ἄλλη μία ἁμαρτία γίνεται εἰς τὰς Χριστιανὰς, καὶ ἔχουν τινὲς ὡσαὶ καλὸν, ἤγουν μαγεύουν, μαντεύουν, ἀποδαίνυν λύκυς, καὶ ποιῦσι φυλακτὰ, τὰ ὁποῖα κράζει ὁ μέγας Βασίλειος καὶ αἱ ἄλλαι Σύνοδοι Εἰδωλολατρείαν, ὅθεν τὰς κανονίζουν φοβερά· εἰ μὲν εἶναι Ἱερεὺς, ἔξω καθηρημένος, εἰδὲ κοσμικὸς, ἀφωρισμένος, καὶ νὰ τῦ κρατῶν καὶ τὴν Κοινωνίαν χρόνυς. Ὅλοι οἱ πειρασμοὶ γίνονται ἐξ ἁμαρτιῶν· καὶ τῦτο μάθετε, ἐὰν θέλετε νὰ σωθῆτε. Καὶ ὅταν τὰς παραγγελίας τῦ Θεῦ ποιῆ-

τε, καὶ τὰ κακὰ τοῦ ἀνθρωποκτόνου διαβόλου ἀπαρνηθῆτε, τότε καθαρῶς κοινωνεῖτε, καὶ γίνεται ἡ Ἁγία Κοινωνία εἰς τὸ κορμί σας φῶς, καὶ ζωὴ, καὶ ὑγεία, καὶ εἰρήνη, καὶ ἁγιασμός· ἐὰν δὲ ἀναξίως βούλεσθε κοινωνεῖν, γίνεται ἡ Ἁγία Κοινωνία εἰς ὑμᾶς πῦρ καταφλέγον· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀσθένειαι, πειρασμοὶ, ἀποφίαι, δυσυχίαι, καὶ τελευταῖον ὁ θάνατος. Καὶ ἔτι σᾶς παραγγέλλω, νὰ συντρέχετε τοῦ Ἐκκλησίαν, ὄχι μόνον τοῦ Κυριακοῦ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἄλλου Ἑορτοῦ νὰ μὴ λείπετε. Παραγγέλλω δὲ καὶ εἰς ἐσᾶς τοὺς Ἱερεῖς, νὰ μὴ πέρνετε δῶρα, διὰ νὰ κοινωνῆτε τοὺς Χριστιανοὺς, ἔτε ἀργύριον, ἔτε ὠὰ, ἔτε ἄλλο τί. Τὰ Μυστήρια δὲν πωλοῦνται, ὅτι ἐὰν τις Ἱερεὺς πέρνει τίποτες διὰ τοῦ Ἁγίαν Κοινωνίαν, γίνεται ὡσὰν τὸν Ἰούδαν, καὶ τοῦτο νὰ προσέχετε· σώνει σου μόνον ἡ πληρωμὴ τῆς Λειτουργίας καὶ τῶν μνημοσυνῶν. Καὶ νὰ ἐξετάζετε ἐκεῖνον, ὁποῦ θέλει νὰ κοινωνήσει, ἂν εἶναι ἐξομολογημένος· εἰ δὲ μὴ καὶ δὲν εἶναι ἐξομολογημένος, νὰ μὴ τὸν κοινωνήσετε, διότι καὶ ἐσεῖς κολάζεσθε, καὶ ἐκεῖνος. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ, προσέχετε, ἐπειδὴ ἐὰν παρακούσητε τοῖς λόγοις μου, ἐσεῖς, καὶ ὄχι ἐγὼ, ἔχετε νὰ δώσετε λόγον τῷ Θεῷ ἔμπροσθεν τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ, καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ.

ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

	Λόγος	Φύλλα
Περὶ Παίδων ἀνατροφῆς, καὶ παιδεύσεως.	Α΄.	7
Περὶ τῆς κάλλους τῶν Γυναικῶν.	Β΄.	18
Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν Θείων Μυστηρίων, ἐκ τοῦ Λόγου τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ Ἠλία.	Γ΄.	23
Εἰς τὸ „Μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος“.	Δ΄.	31
Περὶ Πλεονεξίας.	Ε΄.	48
Περὶ τῆς ἀκαθάρτου Ὑπερηφανίας, καὶ Κενοδοξίας.	ϛ΄.	53
Εἰς τὸ Προφητικὸν Ῥητὸν, τὸ λέγον· „Πλὴν μάτην παράσσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν·“ καὶ περὶ Ἐλεημοσύνης.	Ζ΄.	57
Περὶ τῆς μελλούσης Κρίσεως, καὶ ὅτι ἀτελοῦπτος εἶναι ἡ Κόλασις τοῖς μὴ πιστεύουσιν, ὅτι εἶναι Κόλασις.	Η΄.	62
Περὶ Μετανοίας, καὶ Ἐξομολογήσεως.	Θ΄.	73
Περὶ Φθόνου, καὶ Μίσους.	Ι΄.	83
Περὶ Μνησικακίας, καὶ Ἔχθρας.	ΙΑ΄.	87
Περὶ Μνησικακίας, καὶ Ἀκακίας.	ΙΒ΄.	91
Περὶ Ἀγάπης, καὶ Φιλαδελφίας.	ΙΓ΄.	95
Περὶ Ἐλεημοσύνης.	ΙΔ΄.	102
Περὶ ἐκείνων, ὅπῃ ἀφίνουν ἀτελείωτον τὴν Θείαν Λειτουργίαν, καὶ μισοῦν, καὶ ὅπῃ κοινωνοῦν ἀναξίως τῶν ἁγιάντων Μυστηρίων, καὶ μιμοῦνται τὸν Ἰούδαν.	ΙΕ΄.	124
Περὶ Προσευχῆς.	ΙϛΙ΄.	135
Περὶ Ἀρετῆς καὶ Κακίας.	ΙΖ΄.	145
Περὶ Ὅρκων.	ΙΗ΄.	156
Περὶ Μετανοίας, περὶ τοὺς ἀπολειφθέντας ἐν ταῖς Συνάξεσι, περὶ τῆς Ἱερᾶς Τραπέζης, καὶ περὶ Κρίσεως.	ΙΘ΄.	161
Περὶ Διδαχῆς ἀκαταλήπτου.	Κ΄.	164
Περὶ Θανάτου, καὶ τῆς Σωτηρίας τοῦ Κόσμου.	ΚΑ΄.	174
Περὶ Ταπεινοφροσύνης, καὶ Δικαιοσύνης.	ΚΒ΄.	181
Περὶ Ψυχῆς, καὶ Ἐλπίδος.	ΚΓ΄.	186
Περὶ Αἰωνίου Κολάσεως, καὶ φοβερᾶς Κρίσεως.	ΚΔ΄.	189
Περὶ Πλούτου, καὶ Πενίας.	ΚΕ΄.	193
Περὶ Προνοίας, καὶ Προμηθείας Θεοῦ.	ϛΚ΄.	200
Περὶ Μετανοίας, καὶ εἰς τὸν Δαβὶδ τὸν Βασιλέα, καὶ περὶ τῆς τοῦ Οὐρίου.	ΚΖ΄.	206
Περὶ Μετανοίας, καὶ Νηστείας, καὶ εἰς τὸν Προφήτην Ἰωνᾶν, καὶ Δανιὴλ, καὶ τοὺς τρεῖς Παῖδας.	ΚΗ΄.	211

Περ-

	Λόγος	Φύλλα
Περὶ Μετανοίας.	ΚΘ'.	219
Περὶ Εὐχῆς καὶ Δεήσεως, ἐκ τῶν ἀνδειαύτων λόγων.	Λ'.	226
Περὶ Μετανοίας, καὶ Ἐλεημοσυνῆς.	ΛΑ'.	236
Περὶ Ἀδυνείας, καὶ Ἰατρῶν.	ΛΒ'.	245
Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ, εἰς τὰς δέκα Παρθένους.	ΛΓ'.	249
Παραινετικὸς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς.	ΛΔ'.	255
Ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν Ἄρτον, ἢ τὸ Ποτήριον τοῦ Κυρίου πίνῃ ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου.		262
Ἐκ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Πράξεων.		262
Εἰς τὸ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην.		263
Περὶ Κοινωνίας.		264

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ.

Λόγος μέγιστος, καὶ λίαν ψυχωφελής.	Α'.	265
Εἰς τὸν Σταυρόν, καὶ περὶ Μετανοίας, καὶ Δευτέρας Παρουσίας.	Β'.	274
Εἰς κοιμηθέντας ἐν Χριστῷ Ἀδελφούς.	Γ'.	282
Περὶ Φιλοσοφούντων καὶ αἱρέσεων Αἱρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου.	Δ'.	291
Περὶ τοῦ μὴ δεῖν λέγειν, ὅτι ἀδύνατον νῦν εἰς ἄκρον Ἀρετῆς ἐλθεῖν τὸν βουλόμενον, καὶ τοῖς πάλαι ὁμοιωθῆναι Ἁγίοις· καὶ ὅτι, Πᾶς ὁ τὰ ἐναντία διδάσκων, νέαν Αἵρεσιν τοῖς πειθομένοις αὐτὸν δογματίζει.	Ε'.	304
Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν ἐν μόνῃ τῇ Πίστει, ἀνευ ἀγαθῶν ἔργων.	Ϛ'.	311
Λόγος εἰς τὰ δώδεκα Ἄρθρα τῆς Πίστεως.	Ζ'.	316
Περὶ τῆς Ἁγίας Σωτέρας, τουτέστι τῆς Ἀκολουθίας, καὶ περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν, καὶ μνησικακεῖν.	Η'.	323
Εἰς τὸ „Ὁμοία ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Οἰκοδεσπότῃ".	Θ'.	333
Εἰς τὴν Παραβολὴν τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.	Ι'.	339
Εἰς τὴν Δεκάλογον τοῦ Μωϋσέως.	ΙΑ'.	343
Περὶ Ἀξίων καὶ Ἀναξίων Ἱερέων.	ΙΒ'.	351

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Διηγήματα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.	354
Ἀνάσασίου τοῦ Σιναΐτου Περὶ τοῦ Ἱερατικοῦ Ἀξιώματος.	361
Ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ Κεφάλαιά τινα πάνυ ὠφέλιμα.	362
Ἱστορία Διονυσίου Ἱερομονάχου, ἀσκοῦντος ἐν τῇ σκήτῃ τῆς Λαύρας.	372
Τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ἱερομονάχου Νουθεσία.	377

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000022385